Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

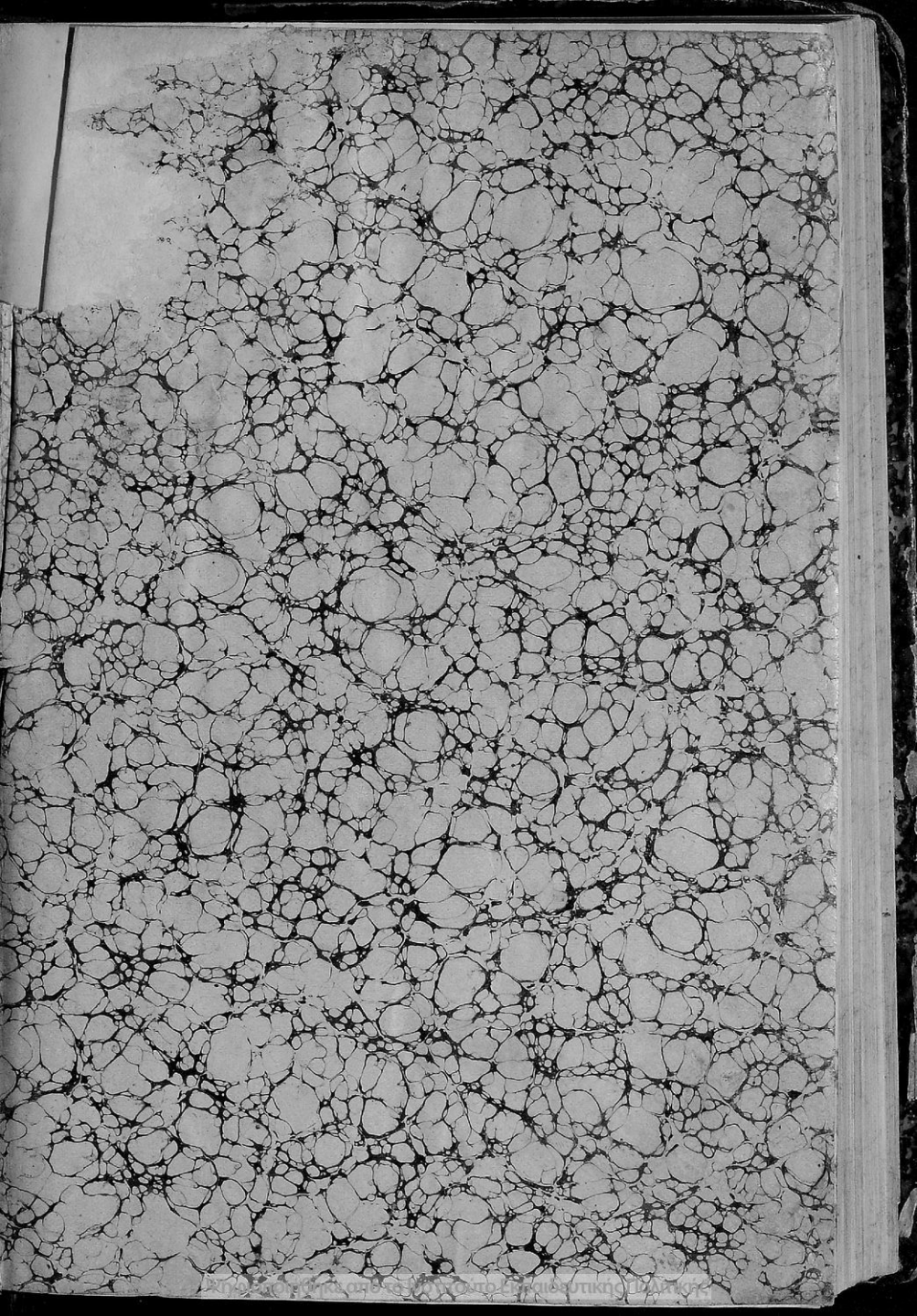

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

19199

ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΣΥΝΤΑΧΘΕΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΘΕΝ

ΕΓΚΡΙΣΕΙ

ΤΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΥΠΟ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΕΝΘΥΛΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΣ Α' ΤΑΞΕΩΣ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΝ ΤΩ ΤΜΗΜΑΤΙ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

1883-1887

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ "Ο ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ"

1887

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ἰδιόχειρον
ὑπογραφήν μου

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀριθ. Πρωτ. 16293.

Περὶ τῆς χρησιμότητος τῆς σχολικῆς νομοθεσίας εἰς τοὺς δημοδιδασκάλους.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς Διευθυντὰς καὶ καθηγητὰς Διδασκαλείων δημοδιδασκάλους καὶ δημοδιδασκαλίσσας.

Πᾶς ὅστις ἀναλαμβάνει νὰ ὑπηρετήσῃ ὡς δημοδιδάσκαλος ὑποτίθεται, ὅτι ἀναλαμβάνει τοιαύτην θέσιν ἐν γνώσει τῶν καθηκόντων, τὰ ὁποῖα οἱ νόμοι τῆς πατρίδος ἡμῶν, ὅσοι ἐγένοντο ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Βασιλείου μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ἐπιβάλλουσιν νὰ ἐκτελέσῃ. Οὐδεὶς δὲ τῶν δημοδιδασκάλων δύναται νὰ δικαιολογηθῇ δι' ἄγνοιαν Νόμου. Ἐκτὸς δὲ τῶν σχολικῶν Νόμων καὶ τῶν Βασιλικῶν Διαταγμάτων, ἅτινα ὁρίζουσιν ἑκάστου διδασκάλου τὰ καθήκοντα καὶ δικαιώματα, εἰσὶν ἐκδεδομέναι καὶ πολλαὶ ἐγκύκλιοι τοῦ Ὑπουργείου περιέχουσαι πολυτίμους συμβουλὰς παντοίας συντείνουσαι εἰς τὴν προκοπὴν τῶν σχολείων. Ἐκ τῶν ἀπευθυνομένων ὅμως πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἑκάστοτε ἐρωτήσεων πολλῶν δημοδιδασκάλων, διὰ τῶν ὁποίων ἄνευ λόγου ἀπασχολοῦσι τὸ Ὑπουργεῖον, συμπεραίνομεν ὅτι ἐπικρατεῖ εἰς πολλοὺς δημοδιδασκάλους πλήρης ἄγνοια τῆς σχολικῆς νομοθεσίας. Ἐνδιαφερόμενοι δὲ διὰ τὴν κατὰ τοὺς κειμένους Νόμους ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν σχολείων καὶ ἐπιθυμοῦντες οἱ Νόμοι οὗτοι καὶ αἱ σχετικαὶ διατάξεις νὰ ὦσι πρόχειροι πρὸς συμβουλὴν εἰς πάντα διδάσκαλον, συνιστῶμεν ὑμῖν **τὸ Θεσμολόγιον τοῦ κ. Γ. Βενθύλου Γραμματέως Α' τάξεως τοῦ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργείου,** τὸ ὁποῖον καὶ διὰ τὴν ὕλην, ἣν περιέλαβε, καὶ διὰ τὴν μεθοδικὴν διάταξιν αὐτῆς **ἀποβαίνει ἀναγκαιότατον εἰς πάντα δημοδιδάσκαλον βιβλίον.**

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 18 Νοεμβρίου 1885.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ς'.

Ἀριθ. Πρωτ. 1641

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς Διευθυντὰς Διδασκαλείων, Σχολάρχας, Ἑλληνοδιδασκάλους, Δημοδιδασκάλους καὶ Δημοδιδασκαλίσσας.

Γινώσκετε, ὅτι, ἐγκρίσει ἡμῶν, ὁ γραμματεὺς τοῦ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργείου κ. **Γ. Βενθύλος** ἐξέδωκε πρὸ τριετίας ἤδη **τὸν Α' τόμον τοῦ Θεσμολογίου τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως,** ὅστις ἀπεδείχθη χρησιμώτατος ὁδηγὸς εἰς τοὺς ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ διατελοῦντας. Ὁ αὐτὸς ἐκδότης, **ἀδείᾳ καὶ ἐγκρίσει ἡμῶν** πρόκειται νὰ συμπληρώσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ, δημοσιεύων ὅσον οὔπω καὶ τὸν **Β' τόμον,** ὅστις θὰ περιέχῃ **πάντας τοὺς ἀπὸ τοῦ 1883 ἐκδοθέντας νόμους, τὰ κανονιστικὰ Διατάγματα καὶ τὰς ἐγκυκλίους,** ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὴν ὁσημέραι προαγομένην δημοτικὴν ἡμῶν ἐκπαίδευσιν. Πλὴν δὲ τούτου ὁ συμπληρωτικὸς οὗτος τόμος θὰ συμπεριλάβῃ καὶ στοιχειώδεις πρακτικὰς ὁδηγίας περὶ τῆς ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις διδασκαλίας, τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου καὶ διάφορον ὕλην συναφῆ πρὸς τὴν λογιστικὴν καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἐκ τοῦ Α' τόμου προελθοῦσαν ὠφέλειαν εἰς τοὺς λαβόντας αὐτόν, συνιστῶμεν καὶ τὸν νῦν ἐκδιδόμενον ὡς βοήθημα καὶ ὡς ὁδηγὸν χρήσιμον εἰς πάντα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως συνδεόμενον πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Φεβρουαρίου 1887.

Ὁ Ὑπουργὸς
Π. ΜΑΝΕΤΑΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΟΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ἡ εὐμενὴς ὑποδοχή, ἧς ἔτυχεν ὁ Α΄ τόμος τοῦ ἡμετέρου **Θεσμολογίου τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως** παρ' ἅπασι τοῖς λειτουργοῖς τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἡ ἐν γένει ἐκ τούτου προκύψασα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ὠφέλεια, μὲ ἐνεθάρρυνε νὰ προβῶ εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἔργου διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος τόμου, ὅστις μετὰ τοῦ προηγουμένου ἀπαρτίζει τὸ σύνολον τῆς παρ' ἡμῖν ἰσχυούσης σχολικῆς νομοθεσίας τῆς κατωτέρας Ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ τοῦ 1833 μέχρι σήμερον.

Καὶ εἰς τὸν παρόντα τόμον ἠκολούθησα τὴν αὐτήν, ἣν καὶ ἐν τῷ Α΄ τάξιν ὡς πρὸς τὴν διάταξιν τῆς ὕλης, ἥτις ἀπεδείχθη ἡ καταλληλοτέρα.

Κατὰ ταῦτα διήρεσα τὸ βιβλίον εἰς ἑπτὰ **Μέρη**, ἕκαστον τῶν ὁποίων, πλὴν τῶν *Νόμων* καὶ *Διαταγμάτων*, ταχθέντων πρὸς εὐκολίαν κατὰ χρονολογικὴν σειράν, ὑποδιαιρεῖται εἰς *τμήματα* **κατ' εἴδος.**

Καὶ τὸ μὲν Α΄ μέρος περιέχει τὸν *Θεμελιώδη Νόμον*, τὸ *Σύνταγμα*, τὸ Β΄ τοὺς *Νόμους*, τὸ Γ΄ τὰ *Βασιλικὰ Διατάγματα*, τὸ Δ΄ τὰς *Ὑπουργικὰς ἀποφάσεις*, τὸ Ε΄ τὰς ὑπὸ τοῦ πρώην γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων κ. Δημ. Πετρίδου συνταχθείσας καὶ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου ἐγκριθείσας *Στοιχειώδεις πρακτικὰς ὁδηγίας* περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις καὶ τὸ *Ἐπίσημον πρόγραμμα δημοτικοῦ σχολείου*, τὸ ΣΤ΄ τὰς *Ἐγκυκλίους διαταγάς*, ὑποδιαιρουμένας εἰς 13 τμήματα, καὶ τὸ Ζ΄ *Γενικάς τινας διατάξεις*, λίαν χρησίμους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν.

Περὶ τῆς χρησιμότητος τῆς Σχολικῆς Νομοθεσίας κρίνω

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

περιττὸν νὰ προσθέσω ἐνταῦθά τι, ἀφ' οὗ καὶ ὁ ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1882 ΑΜ' Νόμος «περὶ τροποποιήσεως καὶ προσθήκης διατάξεών τινων ἀναφερομένων εἰς τὰ Διδασκαλεῖα» καὶ τὸ ἀπὸ 5 Σεπτεμβρίου 1886 Βασιλικὸν Διάταγμα «περὶ κατανομῆς τῶν μαθημάτων καὶ τῶν ὡρῶν τῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς Διδασκαλείοις», ἀνέγραψαν ὡς ἴδιον μάθημα εἰς τὰ διδασκαλεῖα τὴν *ἑρμηνείαν τῶν παρ' ἡμῖν κειμένων νόμων τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐπιβαλλομένων καθηκόντων τοῖς δημοδιδασκάλοις.*

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ἀπριλίου 1887.

Γ. ΒΕΝΘΥΛΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

1829-1887 (*)

ΕΠΙ ΚΥΒΕΡΝΗΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ

1 Νικόλ. Χρυσόγελως 12 Σεπτεμβρ. 1829— 3 Ὀκτωβρ. 1831

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (**)

2 Ἰάκωβος Ῥίζος .. 30 Ἀπριλίου 1832—25 Ἰανουαρ. 1833

ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΕΙΑ ΕΠΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΟΘΩΝΟΣ Α΄

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

3 Ἰάκωβος Ῥίζος (***) 25 Ἰανουαρ. 1833— 3 Ἀπριλίου 1833
4 Σπυρίδων Τρικούπης 3 Ἀπριλίου 1833—12 Ὀκτωβρ. 1833
5 Κωνσταντῖνος Σχινᾶς 12 Ὀκτωβρ. 1833— 8 Αὐγούστ. 1834
6 Ἰάκωβος Ῥίζος .... 8 Αὐγούστ. 1834—

ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΟΘΩΝΟΣ Α΄

20 ΜΑΙΟΥ 1835

12 Ἀπριλίου 1837
7 Α. Πολυζωΐδης .... 12 Ἀπριλίου 1837—29 Νοεμβρ. 1837
8 Γ. Γλαράκης ..... 29 Νοεμβρ. 1837—31 Δεκεμβρ. 1839

(*) Συμπληρώσας καὶ διορθώσας μετὰ πάσης δυνατῆς ἀκριβείας, τὸν Πίνακα τῶν Ὑπουργῶν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου, ὃν ἐδημοσίευσα ἐν τῷ Α΄ τόμῳ τοῦ ἡμετέρου Θεσμολογίου, ἀναδημοσιεύω ἤδη αὐτὸν πλήρη, ἀφ' ἧς ἐποχῆς διωργανώθη ἐν Ἑλλάδι, διὰ τοῦ ἀπὸ 6 Σεπτεμβρίου 1829 Ψηφίσματος τοῦ ἀειμνήστου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος Ἰωάννου Καποδιστρίου τὸ Ὑπουργικὸν σύστημα καὶ διωρίσθη α' Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. ὁ Νικόλαος Χρυσόγελως.

(**) Οὕτως ὠνομάζετο ἡ προσωρινὴ Κυβέρνησις, ἥτις διώκησε τὸ Κράτος ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Καποδιστρίου μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ βασιλέως Ὄθωνος.

(***) Ἔμεινεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ μετὰ τὴν ἔλευσιν τῆς Βασιλείας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

9	Ν. Γ. Θεοχάρης . . .	31	Δεκεμβρ.	1839	24 Ἰουνίου	1841
10	Σ. Βαλέτας	24	Ἰουνίου	1841	10 Αὐγούστ.	1841
11	Ἰάκωβος Ῥίζος . .	11	Αὐγούστ.	1841	3 Σεπτεμβ.	1843

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΟΘΩΝΟΣ

12	Μιχ. Σχινᾶς(*)	3	Σεπτεμβ.	1843	30 Μαρτίου	1844
13	Σ. Τρικούπης	30	Μαρτίου	1844	6 Αὐγούστ.	1844
14	Ι. Κωλέτης (**)	6	Αὐγούστ.	1844	6 Ἀπριλίου	1847
15	Γ. Γλαράκης	6	Ἀπριλίου	1847	8 Μαρτίου	1848
16	Δ. Μανσόλας	8	Μαρτίου	1848	25 Ἰουνίου	1848
17	Ἀν. Μαυρομιχάλης.	25	Ἰουνίου	1848	15 Ὀκτωβρ.	1848
18	Δ. Καλλιφρονᾶς . . .	15	Ὀκτωβρ.	1848	12 Δεκεμβρ.	1849
19	Ν. Χρυσόγελως	12	Δεκεμβρ.	1849	23 Ἰουλίου	1850
20	Π. Α. Δεληγιάννης.	23	Ἰουλίου	1850	4 Αὐγούστ.	1850
21	Ν. Κορφιωτάκης . . .	4	Αὐγούστ.	1850	19 Αὐγούστ.	1850
22	Α. Παΐκος προσωριν.	21	Αὐγούστ.	1850	28 Μαΐου	1851
23	Π. Βάρβογλης	28	Μαΐου	1851	24 Ἰανουαρ.	1852
24	Σ. Βλάχος	24	Ἰανουαρ.	1852	16 Μαΐου	1854
25	Γ. Ψύλλας (***) . . .	16	Μαΐου	1854	31 Μαΐου	1855
26	Π. Ἀργυρόπουλος(****)	1	Ἰουνίου	1855	22 Σεπτεμβρ.	1855
27	Μ. Ποτλῆς προσωρ. .	22	Σεπτεμβ.	1855	3 Ὀκτωβρ.	1855
28	Ἀθαν. Μιαούλης . . .	3	Ὀκτωβρ.	1855	5 Ὀκτωβρ.	1855
29	Χ. Χριστόπουλος . . .	5	Ὀκτωβρ.	1855	29 Μαΐου	1859
30	Θ. Ζαΐμης	29	Μαΐου	1859	18 Ἀπριλίου	1860
31	Μ. Ποτλῆς	18	Ἀπριλίου	1860	26 Μαΐου	1862
32	Δ. Χατζῆσκος	26	Μαΐου	1862	11 Ὀκτωβρ.	1862

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ

33	Ἐ. Δεληγεώργης . . .	11	Ὀκτωβρ.	1862	12 Φεβρου.	1863[1]
34	Β. Νικολόπουλος . . .					

(*) Ἀνεπληρώθη ἀπὸ τῆς 12 Φεβρουαρίου 1844 ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Λέοντος Μελᾶ.

(**) Ἀνεπληρώθη ἕνεκα ἀσθενείας εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ Ὑπουργείου τούτου, ἀπὸ τῆς 2 Νοεμβρίου 1846 μέχρι 15 Ἰανουαρίου 1847 ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργοῦ Κ. Κανάρη.

(***) Ἀνεπληρώθη ἀπὸ τῆς 10 ἄχρι τῆς 17 Νοεμβρίου 1854 ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Π. Ἀργυροπούλου.

(****) Τῇ 1 Ἰουνίου ἀνετέθη αὐτῷ προσωρινῶς τὸ Ὑπουργ. τῶν Ἐκκλ. τῇ δὲ 6 τοῦ ἰδίου διωρίσθη ὁριστικῶς ἐν αὐτῷ.

1) Τῇ 11 Ὀκτωβρίου 1862 διηρέθη τὸ Ὑπουργεῖον καὶ ἑπομένως διωρίσθησαν δύω Ὑπουργοί· ὁ Ἐ. Δεληγεώργης ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ ὁ Β. Νικολόπουλος ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

35	Κ. Δόσιος	12 Φεβρ.	1863	27 Μαρτίου	1863
36	Δ. Καλλιφρονᾶς	27 Μαρτίου	1863	21 Ἰουνίου	1863
37	Β. Νικολόπουλος	21 Ἰουνίου	1863	24 Ὀκτωβρ.	1863

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΒΑΣΙΛΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Α'

38	Ἀ. Πετσάλης	25 Ὀκτωβρ.	1863	4 Μαρτίου	1864
39	Ἀλ. Κουμουνδοῦρος	5 Μαρτίου	1864	16 Ἀπριλ.	1864
40	Ι.Παπαζαφειρόπουλος	16 Ἀπριλ.	1864	26 Ἰουλίου	1864
41	Ἀ. Χ. Λόντος	26 Ἰουλίου	1864	16 Μαρτίου	1865
42	Κ. Λομβάρδος	16 Μαρτίου	1865	24 Σεπτεμ.	1865[1]
43	Π. Καλλιγᾶς	24 Σεπτεμ.	1865	20 Ὀκτωβρ.	1865
44	Δ. Καλλιφρονᾶς	20 Ὀκτωβρ.	1865	3 Νοεμβρ.	1865
45	Α. Κουντουριώτης	3 Νοεμβρ.	1865	6 Νοεμβρ.	1865
46	Κ. Λομβάρδος	6 Νοεμβρ.	1865	13 Νοεμβρ.	1865
47	Σπ. Κ.Ἀντωνόπουλος	13 Νοεμβρ.	1865	28 Νοεμβρ.	1865
48	Κ. Δαρειώτης	28 Νοεμβρ.	1865	26 Ἰανουαρ.	1866
49	Μ. Ῥοῦφος	26 Ἰανουαρ.	1866	24 Μαΐου	1866
50	Σπ. Ἀντωνιάδης	24 Μαΐου	1866	9 Ἰουνίου	1866
51	Δ. Δρόσος	9 Ἰουνίου	1866	18 Δεκεμβ.	1866
52	Χ. Χριστόπουλος	18 Δεκεμβρ	1866	20 Δεκεμβ.	1867
53	Ι. Μεσηνέζης	20 Δεκεμβρ.	1867	25 Ἰανουαρ.	1868
54	Ἀντ. Μαυρομιχάλης	25 Ἰανουαρ.	1868	25 Ἰανουαρ.	1869[2]
55	Δ. Σαράβας	25 Ἰανουαρ.	1869	27 Δεκεμβρ.	1869
56	Α. Δ. Αὐγερινὸς	27 Δεκεμβρ.	1869	9 Ἰουλίου	1870
57	Μιχ. Ἀντωνόπουλος	8 Ἰουλίου	1870	3 Δεκεμβ.	1870
58	Π. Α. Πετράκης	3 Δεκεμβρ.	1870	2 Φεβρ.	1871
59	Ἀθ. Γ. Πετμεζᾶς	2 Φεβρ.	1871	28 Ὀκτωβρ.	1871[3]
60	Φ. Φίλωνος	28 Ὀκτωβρ.	1871	25 Δεκεμβρ.	1871
61	Ἀνδρέας Νοταρᾶς	25 Δεκεμβρ.	1871	8 Ἰουλίου	1872
62	Δ. Δρόσος	8 Ἰουλίου	1872	20 Ἰουλίου	1872
63	Δ. Σ. Μαυροκορδάτος	29 Ἰουλίου	1872	17 Ὀκτωβρ.	1872
64	Δ. Δρόσος	17 Ὀκτωβρ.	1872	25 Δεκεμβρ.	1872
65	Δ. Καλλιφρονᾶς	25 Δεκεμβρ.	1872	9 Φεβρ.	1874
66	Ἰωάν. Βαλασόπουλος	9 Φεβρ.	1874	27 Ἀπριλίου	1875
67	Δ. Γ. Ῥάλλης	27 Ἀπριλίου	1875	15 Ὀκτωβρ.	1875
68	Γ. Μίλησης	15 Ὀκτωβρ.	1875	26 Νοεμβρ.	1876

---

1) Ἔλαβε τῇ 10 Αὐγούστου δεκαήμερον ἄδειαν ἀπουσίας καὶ ἀνεπληρώθη ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Λυκούργου Ι. Κρεστενίτου.—2) Ἀνεπληρώθη κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1868 ἐπί τινας ἡμέρας ὑπὸ τοῦ κ. Π. Δηλιγιάννη. — 3) Ἀνεπληρώθη τὸν Ἰούλιον 1871 ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ κ. Σ. Σωτηροπούλου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

69	Θάνος Κανακάρης	26	Νοεμβρ.	1876	1 Δεκεμβρ.	1876	
70	Γ. Μίλησης	1	Δεκεμβρ.	1876	26 Φεβρ.	1877	
71	Θάνος Κανακάρης	26	Φεβρ.	1877	19 Μαΐου	1877	[1]
72	Ἀνδρέας Νοταρᾶς	19	Μαΐου	1877	26 Μαΐου	1877	
73	Θεόδ. Π. Δηλιγιάννης	26	Μαΐου	1877	21 Ὀκτωβρ.	1878	[2]
74	Ν. Α. Μαυροκορδάτος	21	Ὀκτωβρ.	1878	26 Ὀκτωβρ.	1878	
75	Ἀνδρ. Δ. Αὐγερινός	26	Ὀκτωβρ.	1878	10 Μαρτίου	1880	[3]
76	Ν. Α. Μαυροκορδάτος	10	Μαρτίου	1880	13 Ὀκτωβρ,	1880	
77	Ν. Παπαμιχαλόπουλος	13	Ὀκτωβρ.	1880	26 Μαΐου	1881	
78	Ἀλέξ. Κουμουνδοῦρος	26	Μαΐου	1881	4 Ἰουνίου	1881	
79	Σπυρ. Κ. Ῥώμας	4	Ἰουνίου	1881	29 Ἰουνίου	1881	[4]
80	Ἀλέξ. Κουμουνδοῦρος	30	Ἰουνίου	1881	3 Μαρτίου	1882	[5]
81	Κωνστ. Λομβάρδος	3	Μαρτίου	1882	12 Ἰουλίου	1883	[6]
82	Δημ. Σ. Βουλπιώτης	12	Ἰουλίου	1883	19 Ἀπριλ.	1885	
83	Ἀντ. Ζυγομαλᾶς	19	Ἀπριλ.	1885	8 Ὀκτ.	1885	
84	Ἀριστ. Κοντογούρης	8	Ὀκτ.	1885	30 Ἀπριλ.	1886	
85	Μιλτ. Βενιζέλος	30	Ἀπριλ.	1886	9 Μαΐου	1886	
86	Παν. Μανέτας	9	Μαΐου	1886	.....		[7]

1) Ἀνεπληρώθη ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας (23 Ἀπριλίου ἕως 26 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς) ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν κ. Γ. Ζωχιοῦ.— 2) Ἀνεπληρώθη κατὰ τὸ διάστημα τῆς εἰς Βερολῖνον ἀποδημίας του κατὰ τὸ 1878, πρῶτον μὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν κ. Γεωργίου Μπούμπουλη ἐπὶ 26 ἡμέρας (26 Μαΐου—22 Ἰουνίου), καὶ δεύτερον ὑπὸ τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Κουμουνδούρου, Προέδρου τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἐπὶ 50 ἡμέρας (22 Ἰουνίου—11 Αὐγούστου).—3) Ἀνεπληρώθη τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1879 ἐπὶ 8 ἡμέρας ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Γρίβα Ὑπουργοῦ ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν.—4) Ἀπεβίωσεν.—5) Ἀνεπληρώθη ἀπὸ τῆς 6 Ἰουλίου μέχρι τῆς 25 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἀπὸ τῆς 15 Σεπτεμβρίου μέχρι τῆς 10 Ὀκτωβρίου 1881 ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ κ. Ν. Παπαμιχαλοπούλου.—6) Ἀνεπληρώθη ἀπὸ τῆς 22 Σεπτεμβρίου 1882 μέχρι τῆς 27 τοῦ ἰδίου, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης κ. Δ. Γ. Ῥάλλη.— 7) Ἀνεπληρώθη ἀπὸ τῆς 7 Σεπτεμβρίου 1886 μέχρι τῆς 25 τοῦ ἰδίου μηνὸς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ναυτικῶν κ. Γ. Ν. Θεοτόκη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΓΕΝΙΚΟΙ ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΑΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

1834—1887

1	Χ. Λ. Κόρκ.....	13 Φεβρ.	1834	—10 Ἀπριλ.	1836
2	Ι. Κοκκώνης.....	10 Ἀπριλ.	1836	—30 Ἰουλίου	1852
3	Γ. Χρυσοβέργης....	30 Ἰουλίου	1852	—19 Αὐγούσ.	1854
4	Σ. Δ. Βυζάντιος....	19 Αὐγούσ.	1854	— 1 Ὀκτωβ.	1862
5	Γρ. Παπαδόπουλος.	3 Ὀκτωβ.	1862	—27 Αὐγούσ.	1863
6	Ι. Κοκκώνης.....	27 Αὐγούστ.	1863	—24 Φεβρ.	1864
7	Σ. Δ. Βυζάντιος..	24 Αὐγούστ.	1864	—10 Ἀπριλ.	1878
8	Δ. Πετρίδης.....	5 Μαΐου	1878	—31 Μαρτίου	1882
9	Σ. Π. Λάμπρος....	31 Μαρτίου	1882	—20 Ἀπριλ.	1885
10	Π. Οἰκονόμου.....	30 Σεπτεμβρ.	1885	—16 Μαΐου	1886
11	Ν. Πολίτης.....	19 Μαΐου	1886	—.....	

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΟΝ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ παρὰ τῆς ἐν Ἀθήναις Β΄. τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως ὑπὸ τῶν Πληρεξουσίων τοῦ Ἔθνους ψηφισθὲν Πολιτικὸν Σύνταγμα, ὅπερ καὶ Ἡμεῖς ἀπεδέχθημεν,

Ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν·

Α΄. Νὰ δημοσιευθῇ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τὸ πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος ὡς ἕπεται·

Β΄. Παραγγέλλομεν ἁπάσας τὰς δικαστικάς, πολιτικὰς καὶ στρατιωτικὰς τοῦ Κράτους ἀρχὰς, καὶ πάντας νὰ τηρῶσιν ἀπαρασαλεύτως τὸ παρὸν πολιτικὸν Σύνταγμα.

Γ΄. Τὸ Ἡμέτερον Ὑπουργικὸν Συμβούλιον θέλει προσυπογράψει καὶ δημοσιεύσει τὸ παρὸν, ἐπιτιθεμένης καὶ τῆς μεγάλης τοῦ Κράτους Σφραγῖδος.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις, τὴν δεκάτην ἑβδόμην Νοεμβρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ τετάρτου σωτηρίου ἔτους καὶ δευτέρου τῆς Ἡμετέρας Βασιλείας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Κ. ΚΑΝΑΡΗΣ, Πρόεδρος
ΘΕΟΔΩΡ. Π. ΔΗΛΗΓΙΑΝΝΗΣ
Α. Χ. ΛΟΝΤΟΣ
ΑΛ. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ
Σ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΡ. ΚΑΡΝΑΔΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΕΙΣ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΚΑΙ ΟΜΟΟΥΣΙΟΥ ΚΑΙ ΑΔΙΑΙΡΕΤΟΥ ΤΡΙΑΔΟΣ

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ Β'. ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΙΣ

Ψηφίζει.

Περὶ Θρησκείας.

Ἄρθ. 1. Ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· πᾶσα δὲ ἄλλη γνωστὴ θρησκεία εἶναι ἀνεκτή, καὶ τὰ τῆς λατρείας αὐτῆς τελοῦνται ἀκωλύτως ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Νόμων, ἀπαγορευομένου τοῦ προσηλυτισμοῦ καὶ πάσης ἄλλης ἐπεμβάσεως κατὰ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας.

Ἄρθ. 2. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, κεφαλὴν γνωρίζουσα τὸν Κύριον Ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὑπάρχει ἀναποσπάστως ἡνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλης καὶ πάσης ἄλλης ὁμοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τηροῦσα ἀπαρασαλεύτως, ὡς ἐκεῖναι, τοὺς τε Ἱεροὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας καὶ τὰς Ἱερὰς παραδόσεις· εἶναι δὲ αὐτοκέφαλος, ἐνεργοῦσα ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης Ἐκκλησίας, τὰ κυριαρχικὰ αὐτῆς δικαιώματα, καὶ διοικεῖται ὑπὸ Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιερέων. Οἱ λειτουργοὶ ὅλων τῶν ἀνεγνωρισμένων θρησκειῶν ὑπόκεινται εἰς τὴν αὐτὴν τῆς Πολιτείας ἐπιτήρησιν, εἰς ἣν καὶ οἱ λειτουργοὶ τῆς ἐπικρατούσης θρησκείας.

Περὶ τοῦ δημοσίου δικαίου τῶν Ἑλλήνων.

Ἄρθ. 3. Οἱ Ἕλληνες εἶναι ἴσοι ἐνώπιον τοῦ Νόμου, καὶ συνεισφέρουσιν ἀδιακρίτως εἰς τὰ δημόσια βάρη ἀναλόγως τῆς περιουσίας των· μόνοι δὲ οἱ πολῖται Ἕλληνες εἶναι δεκτοὶ εἰς ὅλας τὰς δημοσίας λειτουργίας. Πολῖται εἶναι ὅσοι ἀπέκτησαν ἢ ἀποκτήσωσι τὰ προσόντα τοῦ πολίτου κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Εἰς πολίτας Ἕλληνας τίτλοι εὐγενείας ἢ διακρίσεως οὔτε ἀπονέμονται, οὔτε ἀναγνωρίζονται.

Ἄρθ. 4. Ἡ προσωπικὴ ἐλευθερία εἶναι ἀπαραβίαστος· οὐδεὶς καταδιώκεται, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται ἢ ἄλλως πως περιορίζεται, εἰμὴ ὁπόταν καὶ ὅπως ὁ Νόμος ὁρίζει.

Ἄρθ. 5. Ἐξαιρουμένου τοῦ αὐτοφώρου ἐγκλήματος, οὐδεὶς συλλαμβάνεται οὐδὲ φυλακίζεται ἄνευ ἠτιολογημένου δικαστικοῦ ἐντάλματος, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ κοινοποιηθῇ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεως ἢ προφυλακίσεως. Ὁ ἐπ' αὐτοφώρῳ ἢ δι' ἐντάλματος συλληφθεὶς κρατηθεὶς προσάγεται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν ἁρμόδιον ἀνακρι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τήν, ὅστις ὀφείλει ἐντὸς τὸ πολὺ τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς προσαγωγῆς του εἴτε ν' ἀπολύσῃ αὐτόν, εἴτε νὰ ἐκδώσῃ κατ' αὐτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως· παρελθουσῶν τῶν τριῶν ἡμερῶν χωρὶς νὰ ἐκδοθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνακριτοῦ ἔνταλμα φυλακίσεως, πᾶς δεσμοφύλαξ ἢ ἄλλος ἐπιτετραμμένος τὴν κράτησιν τοῦ συλληφθέντος, εἴτε πολιτικὸς ὑπάλληλος εἶναι, εἴτε στρατιωτικός, ὀφείλει ν' ἀπολύσῃ αὐτὸν παραχρῆμα. Οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διατάξεων τιμωροῦνται ἐπὶ παρανόμῳ κατακρατήσει.

Ἄρθ. 6. Ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων δύναται τὸ Συμβούλιον τῶν Πλημμελειοδικῶν, τῇ αἰτήσει τοῦ προφυλακισθέντος, νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἀπόλυσιν τούτου ἐπὶ ἐγγυήσει ὁριζομένῃ διὰ δικαστικοῦ βουλεύματος, καθ' οὗ ἐπιτρέπεται ἀνακοπή. Οὐδέποτε ἐπὶ τῶν ἐγκλημάτων τούτων ἡ προφυλάκισις δύναται νὰ παραταθῇ πέραν τῶν δύο μηνῶν ἄνευ δικαστικοῦ βουλεύματος, ὑποκειμένου καὶ τούτου εἰς ἀνακοπήν, οὐδὲ μετὰ τὸ βούλευμα πέραν τῶν τριῶν μηνῶν.

Ἄρθ. 7. Ποινὴ δὲν ἐπιβάλλεται ἄνευ Νόμου ὁρίζοντος προηγουμένως αὐτήν.

Ἄρθ. 8. Οὐδεὶς ἀφαιρεῖται ἄκων τοῦ παρὰ τοῦ Νόμου ὡρισμένου εἰς αὐτὸν δικαστοῦ.

Ἄρθ. 9. Ἕκαστος ἢ καὶ πολλοὶ ὁμοῦ ἔχουσι τὸ δικαίωμα ν' ἀναφέρωνται ἐγγράφως εἰς τὰς ἀρχάς, τηροῦντες τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἄρθ. 10. Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνέρχεσθαι ἡσύχως καὶ ἀόπλως· μόνον εἰς τὰς δημοσίας συναθροίσεις δύνανται νὰ παρίσταται ἡ ἀστυνομία. Αἱ ἐν ὑπαίθρῳ συναθροίσεις δύνανται νὰ ἀπαγορευθῶσιν, ἂν ὡς ἐκ τούτων ἐπίκηται κίνδυνος εἰς τὴν δημοσίαν ἀσφάλειαν.

Ἄρθ. 11. Οἱ Ἕλληνες ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ συνεταιρίζεσθαι, τηροῦντες τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους, οἵτινες ὅμως οὐδέποτε δύνανται νὰ ὑπαγάγωσι τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς προηγουμένην τῆς Κυβερνήσεως ἄδειαν.

Ἄρθ. 12. Ἡ κατοικία ἑκάστου εἶναι ἄσυλος. Οὐδεμία κατ' οἶκον ἔρευνα ἐνεργεῖται, εἰμὴ ὅταν καὶ ὅπως ὁ Νόμος διατάσσει.

Ἄρθ. 13. Ἐν Ἑλλάδι οὔτε πωλεῖται, οὔτε ἀγοράζεται ἄνθρωπος· ἀργυρώνητος ἢ δοῦλος παντὸς γένους καὶ πάσης θρησκείας εἶναι ἐλεύθερος, ἅμα πατήσῃ ἐπὶ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους.

Ἄρθ. 14. Ἕκαστος δύναται νὰ δημοσιεύῃ προφορικῶς, ἐγγράφως καὶ διὰ τοῦ τύπου τοὺς στοχασμούς του, τηρῶν τοὺς νόμους τοῦ Κράτους. Ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος. Ἡ λογοκρισία ὡς καὶ πᾶν ἄλλο προληπτικὸν μέτρον ἀπαγορεύεται. Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἡ κατάσχεσις ἐφημερίδων καὶ ἄλλων ἐντύπων διατριβῶν, εἴτε πρὸ τῆς δημοσιεύσεως, εἴτε μετ' αὐτήν. Ἐπιτρέπεται δὲ κατ' ἐξαίρεσιν ἡ κατάσχεσις μετὰ τὴν δημοσίευσιν, ἕνεκα προσβολῆς κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἢ κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ Βασιλέως· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πτώσει, ἐντὸς 24 ὡρῶν ἀπὸ τῆς κατασχέσεως, ὀφείλουσι καὶ ὁ εἰσαγγελεὺς νὰ ὑποβάλῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸ δικαστικὸν Συμβούλιον, καὶ τοῦτο νὰ ἀποφανθῇ περὶ τῆς διατηρήσεως ἢ τῆς ἄρσεως τῆς κατασχέσεως· ἄλλως, ἡ κατάσχεσις αἴρεται αὐτοδικαίως. Ἀνακοπὴ κατὰ τοῦ βουλεύματος ἐπιτρέπεται εἰς μόνον τὸν δημοσιεύσαντα τὸ κατασχεθὲν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὸν εἰσαγγελέα.

Εἰς μόνον πολίτας Ἕλληνας ἐπιτρέπεται ἡ ἔκδοσις ἐφημερίδων.

Ἄρθ. 15. Οὐδεὶς ὅρκος ἐπιβάλλεται ἄνευ Νόμου ὁρίζοντος καὶ τὸν τύπον αὐτοῦ.

Ἄρθ. 16. Ἡ ἀνωτέρα ἐκπαίδευσις ἐνεργεῖται δαπάνῃ τοῦ Κράτους, εἰς δὲ τὴν δημοτικὴν συντρέχει καὶ τὸ Κράτος κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀνάγκης τῶν δήμων. Ἕκαστος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συσταίνῃ Ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, συμμορφούμενος μὲ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους.

Ἄρθ. 17. Οὐδεὶς στερεῖται τῆς ἰδιοκτησίας του, εἰμὴ διὰ δημοσίαν ἀνάγκην, προσηκόντως ἀποδεδειγμένην, ὅταν καὶ ὅπως ὁ Νόμος διατάσσει, πάντοτε δὲ προηγουμένης ἀποζημιώσεως.

Ἄρθ. 18. Αἱ βάσανοι καὶ ἡ γενικὴ δήμευσις ἀπαγορεύονται. Ὁ πολιτικὸς θάνατος καταργεῖται. Ἡ θανατικὴ ποινὴ ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων, ἐκτὸς τῶν συνθέτων, καταργεῖται.

Ἄρθ. 19. Οὐδεμία προηγουμένη ἄδεια τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς ἀπαιτεῖται πρὸς εἰσαγωγὴν εἰς δίκην τῶν δημοσίων καὶ δημοτικῶν ὑπαλλήλων διὰ τὰς περὶ τὴν ὑπηρεσίαν ἀξιοποίνους πράξεις αὐτῶν, ἐκτὸς τῶν περὶ Ὑπουργῶν εἰδικῶς διατεταγμένων.

Ἄρθρ. 20. Τὸ ἀπόρρητον τῶν ἐπιστολῶν εἶναι ἀπολύτως ἀπαραβίαστον.

Περὶ συντάξεως τῆς Πολιτείας.

Ἄρθ. 21. Ἅπασαι αἱ ἐξουσίαι πηγάζουσιν ἐκ τοῦ Ἔθνους, ἐνεργοῦνται δὲ καθ' ὃν τρόπον ὁρίζει τὸ Σύνταγμα.

Ἄρθ. 22. Ἡ νομοθετικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βουλῆς.

Ἄρθ. 23. Τὸ δικαίωμα τῆς προτάσεως τῶν Νόμων ἀνήκει εἰς τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Βασιλέα, ὅστις ἐνασκεῖ τοῦτο διὰ τῶν Ὑπουργῶν.

Ἄρθ. 24. Οὐδεμία πρότασις, ἀφορῶσα αὔξησιν τῶν ἐξόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ μισθοδοσίαν ἢ σύνταξιν, ἢ ἐν γένει δι' ὄφελος προσώπου, πηγάζει ἐκ τῆς Βουλῆς.

Ἄρθ. 25. Ἐὰν πρότασις Νόμου ἀπορριφθῇ ὑπὸ μιᾶς τῶν δύω νομοθετικῶν Ἐξουσιῶν, δὲν εἰσάγεται ἐκ νέου εἰς τὴν αὐτὴν βουλευτικὴν Σύνοδον.

Ἄρθ. 26. Ἡ αὐθεντικὴ ἑρμηνεία τῶν Νόμων ἀνήκει εἰς τὴν νομοθετικὴν Ἐξουσίαν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθ. 27. Ἡ ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία ἀνήκει εἰς τὸν Βασιλέα, ἐνεργεῖται δὲ διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ διοριζομένων ὑπευθύνων Ὑπουργῶν.

Ἄρθ. 28. Ἡ δικαστικὴ Ἐξουσία ἐνεργεῖται διὰ τῶν Δικαστηρίων, αἱ δὲ δικαστικαὶ ἀποφάσεις ἐκτελοῦνται ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως.

Περὶ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθ. 29. Τὸ πρόσωπον τοῦ Βασιλέως εἶναι ἀνεύθυνον καὶ ἀπαραβίαστον, οἱ δὲ Ὑπουργοὶ αὐτοῦ εἶναι ὑπεύθυνοι.

Ἄρθ 30. Οὐδεμία πρᾶξις τοῦ Βασιλέως ἰσχύει, οὐδ' ἐκτελεῖται, ἂν δὲν ἦναι προσυπογεγραμμένη παρὰ τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ, ὅστις διὰ μόνης τῆς ὑπογραφῆς του καθίσταται ὑπεύθυνος· ἐν περιπτώσει δὲ ἀλλαγῆς ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργείου, ἂν οὐδεὶς τῶν παυσάντων Ὑπουργῶν συγκατατεθῇ εἰς τὸ νὰ προσυπογράψῃ τὸ τῆς ἀπολύσεως τοῦ παλαιοῦ καὶ τοῦ διορισμοῦ τοῦ νέου Ὑπουργείου Διάταγμα, ὑπογράφονται ταῦτα παρὰ τοῦ Προέδρου τοῦ νέου Ὑπουργείου, ἀφοῦ οὗτος, διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, δώσῃ τὸν ὅρκον.

Ἄρθ. 31. Ὁ Βασιλεὺς διορίζει καὶ παύει τοὺς Ὑπουργοὺς αὐτοῦ.

Ἄρθ. 32. Ὁ Βασιλεὺς εἶναι ὁ ἀνώτατος ἄρχων τοῦ Κράτους, ἄρχει τῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν δυνάμεων, κηρύττει πόλεμον, συνομολογεῖ συνθήκας εἰρήνης, συμμαχίας καὶ ἐμπορίας, ἀνακοινόνει δ' αὐτὰς εἰς τὴν Βουλὴν μετὰ τῶν ἀναγκαίων διασαφήσεων, ἅμα τὸ συμφέρον καὶ ἡ ἀσφάλεια τοῦ Κράτους τὸ ἐπιτρέψωσιν. Αἱ περὶ ἐμπορίας ὅμως συνθῆκαι καὶ ὅσαι ἄλλαι περιέχουσι παραχωρήσεις, περὶ τῶν ὁποίων κατ' ἄλλας διατάξεις τοῦ παρόντος Συντάγματος δὲν δύναται νὰ ὁρισθῇ τι ἄνευ Νόμου, ἢ ἐπιβαρύνουσιν ἀτομικῶς τοὺς Ἕλληνας, δὲν ἔχουσιν ἰσχὺν ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Βουλῆς.

Ἄρθ. 33. Οὐδεμία παραχώρησις ἢ ἀνταλλαγὴ χώρας δύναται νὰ γείνῃ ἄνευ Νόμου. Οὐδέποτε τὰ μυστικὰ ἄρθρα Συνθήκης τινὸς δύνανται νὰ ἀνατρέψωσι τὰ φανερά.

Ἄρθ. 34. Ὁ Βασιλεὺς ἀπονέμει κατὰ Νόμον τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ ναυτικοὺς βαθμούς, διορίζει καὶ παύει ὡσαύτως τοὺς δημοσίους ὑπαλλήλους, ἐκτὸς τῶν παρὰ τοῦ Νόμου ὡρισμένων ἐξαιρέσεων, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ διορίσῃ ὑπάλληλον εἰς μὴ νενομοθετημένην θέσιν.

Ἄρθ. 35. Ὁ Βασιλεὺς ἐκδίδει τὰ ἀναγκαῖα Διατάγματα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν Νόμων· οὐδέποτε δὲ δύναται ν' ἀναστείλῃ τὴν ἐνέργειαν, οὐδὲ νὰ ἐξαιρέσῃ τινὰ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ Νόμου.

Ἄρθ. 36. Ὁ Βασιλεὺς κυρόνει καὶ δημοσιεύει τοὺς Νόμους. Νομοσχέδιον, ἐπιψηφισθὲν ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ μὴ κυρωθὲν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἐντὸς δύω μηνῶν ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς Συνόδου, λογίζεται ἀκυρωθέν.

Ἄρθ. 37. Ὁ Βασιλεὺς συγκαλεῖ τακτικῶς ἅπαξ τοῦ ἔτους τὴν Βουλήν, ἐκτάκτως δὲ, ὁσάκις τὸ κρίνει εὔλογον· κηρύττει αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἀντιπροσώπου τὴν ἔναρξιν καὶ λῆξιν ἑκάστης βουλευτικῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Συνόδου, καὶ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ διαλύῃ τὴν Βουλήν· ἀλλὰ τὸ περὶ διαλύσεως Διάταγμα, προσυπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, πρέπει νὰ διαλαμβάνῃ συγχρόνως καὶ τὴν συγκάλεσιν τῶν μὲν ἐκλογέων ἐντὸς δύο, τῆς δὲ Βουλῆς, ἐντὸς τριῶν μηνῶν.

Ἄρθ. 38. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναβάλλῃ τὴν ἔναρξιν ἢ νὰ διακόπτῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς βουλευτικῆς Συνόδου. Ἡ ἀναβολὴ ἢ ἡ διακοπὴ δὲν δύνανται νὰ διαρκέσωσιν ὑπὲρ τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας, οὐδὲ νὰ ἐπαναληφθῶσιν ἐντὸς τῆς αὐτῆς βουλευτικῆς Συνόδου ἄνευ τῆς συναινέσεως τῆς Βουλῆς.

Ἄρθ. 39. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ χαρίζῃ, μεταβάλλῃ καὶ ἐλαττόνῃ τὰς παρὰ τῶν δικαστηρίων καταγινωσκομένας ποινάς, ἐξαιρουμένων τῶν περὶ ὑπουργῶν διατεταγμένων, πρὸς δὲ καὶ νὰ χορηγῇ ἀμνηστείαν μόνον ἐπὶ πολιτικῶν ἐγκλημάτων, ἐπὶ τῇ εὐθύνῃ τοῦ Ὑπουργείου.

Ἄρθ. 40. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀπονέμῃ τὰ κανονισμένα παράσημα, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ αὐτῶν Νόμου.

Ἄρθ. 41. Ὁ Βασιλεὺς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κόπτῃ νομίσματα, κατὰ τὸν Νόμον.

Ἄρθ. 42. Ἡ Βασιλικὴ χορηγία προσδιορίζεται διὰ Νόμου, ἡ δὲ πρὸς τὸν Βασιλέα ΓΕΩΡΓΙΟΝ Α'. ἐτησία χορηγία, ἐν ᾗ συμπεριλαμβάνεται καὶ τὸ παρὰ τῆς πρώην Ἰονίου Βουλῆς ψηφισθὲν ποσόν, ὁρίζεται εἰς δραχμὰς 1,125,000.

Τὸ ποσὸν τοῦτο δύναται νὰ αὐξηθῇ μετὰ δεκαετίαν διὰ Νόμου.

Ἄρθ. 43. Ὁ Βασιλεὺς ΓΕΩΡΓΙΟΣ μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ παρόντος Συντάγματος θέλει δώσει ἐνώπιον τῆς παρούσης Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τὸν ἀκόλουθον ὅρκον·

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου »Τριάδος νὰ προστατεύω τὴν ἐπικρατοῦσαν θρησκείαν τῶν Ἑλλήνων, »νὰ φυλάττω τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους, »καὶ νὰ διατηρῶ καὶ ὑπερασπίζω τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ ἀκε»ραιότητα τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους».

Ἄρθ. 44. Ὁ Βασιλεὺς δὲν ἔχει ἄλλας ἐξουσίας, εἰμὴ ὅσας τῷ ἀπονέμουσι ῥητῶς τὸ Σύνταγμα καὶ οἱ συνῳδοντες πρὸς αὐτὸ ἰδιαίτεροι Νόμοι.

Περὶ διαδοχῆς καὶ ἀντιβασιλείας.

Ἄρθ. 45. Τὸ Ἑλληνικὸν Στέμμα καὶ τὰ συνταγματικὰ αὐτοῦ δικαιώματα εἶναι διαδοχικὰ καὶ περιέρχονται εἰς τοὺς κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν γνησίους καὶ νομίμους ἀπογόνους τοῦ Βασιλέως ΓΕΩΡΓΙΟΥ τοῦ Α'. κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας, προτιμωμένων τῶν ἀῤῥένων.

Ἄρθ. 46. Μὴ ὑπάρχοντος διαδόχου κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὡρισμένα, ὁ Βασιλεὺς διορίζει αὐτὸν μὲ τὴν συγκατάθεσιν τῆς Βουλῆς, ἐπὶ τούτῳ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

συγκαλουμένης, διὰ τῆς ψήφου τῶν δύο τρίτων τοῦ ὅλου ἀριθμοῦ τῶν Βουλευτῶν καὶ διά φανερᾶς ψηφοφορίας.

Ἄρθ. 47. Πᾶς διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου ἀπαιτεῖται νὰ πρεσβεύῃ τὴν θρησκείαν τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἄρθ. 48. Οὐδέποτε τὸ Στέμμα τῆς Ἑλλάδος καὶ οἱασδήποτε Ἐπικρατείας δύνανται νὰ συνενωθῶσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς κεφαλῆς.

Ἄρθ. 49. Ὁ Βασιλεὺς καθίσταται ἐνῆλιξ κατὰ τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, συμπεπληρωμένον. Πρὶν ἢ ἀναβῇ τὸν Θρόνον, ὀμνύει, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν Ὑπουργῶν, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν ἐν τῇ προτευούσῃ Βουλευτῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀνωτέρων ἀρχῶν, τὸν ἐν τῷ ἄρθρῳ 43 διαλαμβανόμενον ὅρκον. Ὁ Βασιλεὺς συγκαλεῖ τὸ πολὺ ἐντὸς δύω μηνῶν τὴν Βουλὴν καὶ ἐπαναλαμβάνει τὸν ὅρκον ἐνώπιον τῶν Βουλευτῶν.

Ἄρθ. 50. Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τοῦ Βασιλέως, ἐὰν ὁ διάδοχος ἦναι ἀνήλικος ἢ ἀπὼν καὶ δὲν ὑπάρχῃ Ἀντιβασιλεὺς ἤδη ὡρισμένος, ἡ Βουλή, καὶ ἂν ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς, ἢ διελύθη, συνέρχεται ἄνευ συγκαλέσεως τὴν δεκάτην τὸ βραδύτερον ἡμέραν μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τοῦ Βασιλέως· ἡ δὲ συνταγματικὴ Βασιλικὴ ἐξουσία ἐνεργεῖται παρὰ τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τὴν εὐθύνην αὐτοῦ μέχρι τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Ἀντιβασιλέως, ἢ τῆς ἀφίξεως τοῦ διαδόχου. Ἰδιαίτερος Νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ τῆς Ἀντιβασιλείας.

Ἄρθ. 51. Ἐὰν, ἀποβιώσαντος τοῦ Βασιλέως, ὁ διάδοχος αὐτοῦ ἦναι ἀνήλικος, ἡ Βουλὴ, καὶ ἂν ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη, συνέρχεται διὰ νὰ ἐκλέξῃ ἐπίτροπον· ἐπίτροπος δὲ τότε μόνον ἐκλέγεται, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτος ἐκ διαθήκης τοῦ ἀποβιώσαντος Βασιλέως, ἢ ὅταν ὁ ἀνήλικος διάδοχος δὲν ἔχῃ μητέρα μένουσαν εἰς τὴν χηρείαν της, ἥτις καλεῖται τότε εἰς τὴν ἐπιτροπείαν τοῦ τέκνου της αὐτοδικαίως. Ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου Βασιλέως, εἴτε διορισθῇ διὰ διαθήκης, εἴτε ἐκλεχθῇ ὑπὸ τῆς Βουλῆς, ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι πολίτης Ἕλλην τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος.

Ἄρθ. 52. Ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Θρόνου, ἡ Βουλή, καὶ ἂν ἔληξεν ἡ περίοδος αὐτῆς ἢ διελύθη, ἐκλέγει προσωρινῶς διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας Ἀντιβασιλέα πολίτην Ἕλληνα τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, τὸ δὲ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐνεργεῖ ὑπὸ τὴν εὐθύνην του, ἐν ὀνόματι τοῦ Ἔθνους, τὴν Συνταγματικὴν Βασιλικὴν ἐξουσίαν μέχρι τῆς ὁρκωμοσίας τοῦ Ἀντιβασιλέως· ἐντὸς δύο μηνῶν τὸ βραδύτερον ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν πολιτῶν ἰσάριθμοι τῶν Βουλευτῶν ἀντιπρόσωποι, οὗτινες, εἰς ἓν μετὰ τῆς Βουλῆς συνερχόμενοι, ἐκλέγουσι τὸν Βασιλέα διὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν δύω τρίτων τοῦ ὅλου διὰ φανερᾶς ψηφοφορίας.

Ἄρθ. 53. Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς ἕνεκεν ἀποδημίας ἢ νόσου κρίνῃ ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν Ἀντιβασιλείας, συγκαλεῖ πρὸς τοῦτο τὴν Βουλὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ προκαλεῖ διὰ τοῦ Ὑπουργείου περὶ τούτου εἰδικὸν Νόμον. Ἐὰν ὁ Βασιλεὺς δὲν ἦναι εἰς κατάστασιν νὰ βασιλεύῃ, τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον συγκαλεῖ τὴν Βουλήν· ἡ δὲ Βουλὴ συνερχομένη, ἐὰν διὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ψηφοφορησάντων ἀναγνωρίσῃ τὴν ἀνάγκην, ἐκλέγει Ἀντιβασιλέα καὶ, χρείας καλούσης, ἐπίτροπον διὰ φανερᾶς ψηφορίας.

Περὶ τῆς Βουλῆς.

Ἄρθ. 54. Ἡ Βουλὴ συνέρχεται αὐτοδικαίως κατ' ἔτος τὴν πρώτην τοῦ Νοεμβρίου μηνός, ἐκτὸς ἂν ὁ Βασιλεὺς τὴν συγκαλέσῃ πρότερον. Ἡ διάρκεια ἑκάστης συνόδου δὲν δύναται νὰ ἦναι βραχυτέρα τῶν τριῶν μηνῶν, οὐδὲ μακροτέρα τῶν ἓξ.

Ἄρθ. 55. Ἡ Βουλὴ συνεδριάζει δημοσίᾳ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ· δύναται ὅμως νὰ διασκεφθῇ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, κατ' αἴτησιν δέκα ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἂν τοῦτο ἀποφασισθῇ ἐν μυστικῇ συνεδριάσει κατὰ πλειονοψηφίαν, μετὰ ταῦτα δὲ ἀποφασίζεται ἂν ἡ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος συζήτησις πρέπῃ νὰ ἐπαναληφθῇ εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν.

Ἄρθ. 56. Ἡ Βουλὴ δὲν δύναται νὰ συζητήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ τι ἄνευ τῆς παρουσίας τοὐλάχιστον τοῦ ἡμίσεος καὶ ἑνὸς τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ ἄνευ ἀπολύτου πλειονοψηφίας τῶν παρόντων μελῶν· ἐν περιπτώσει ἰσοψηφίας, ἡ πρότασις ἀπορρίπτεται.

Ἄρθ. 57. Οὐδὲν νομοσχέδιον γίνεται δεκτόν, ἂν δὲν συζητηθῇ καὶ ψηφοφορηθῇ ἄρθρον πρὸς ἄρθρον τρὶς κατ' ἐπανάληψιν κατὰ τρεῖς διαφόρους ἡμέρας.

Ἄρθ. 58. Οὐδεὶς αὐτόκλητος ἐμφανίζεται ἐνώπιον τῆς Βουλῆς διὰ νὰ ἀναφέρῃ τι προφορικῶς ἢ ἐγγράφως· ἀναφοραὶ ὅμως παρουσιάζονται διά τινος βουλευτοῦ ἢ παραδίδονται εἰς τὸ γραφεῖον. Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα ν' ἀποστέλλῃ εἰς τοὺς ὑπουργοὺς τὰς διευθυνομένας πρὸς αὐτὴν ἀναφοράς, οἵτινες εἶναι ὑπόχρεοι νὰ δίδωσι διασαφήσεις, ὁσάκις ζητηθῶσι, καὶ δύναται νὰ διορίζῃ ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἐξεταστικὰς τῶν πραγμάτων ἐπιτροπάς.

Ἄρθ. 59. Οὐδεὶς φόρος ἐπιβάλλεται οὐδ' εἰσπράττεται, ἐὰν προηγουμένως δὲν ψηφισθῇ παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ κυρωθῇ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως.

Ἄρθ. 60. Κατ' ἔτος ἡ Βουλὴ ψηφίζει τὸν προσδιορισμὸν τῆς στρατιωτικῆς καὶ ναυτικῆς δυνάμεως, τὴν στρατολογίαν καὶ τὴν ναυτολογίαν καὶ τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀποφασίζει ἐπὶ τοῦ ἀπολογισμοῦ. Ὅλα τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Κράτους πρέπει νὰ σημειῶνται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ ἀπολογισμόν. Ὁ προϋπολογισμὸς εἰσάγεται εἰς τὴν Βουλὴν ἐντὸς τῶν δύω πρώτων μηνῶν ἑκάστης Συνόδου, ἡ δὲ ἐξέτασις αὐτοῦ γίνεται παρ' εἰδικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Βουλῆς καὶ ψηφίζεται ἅπαξ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθ. 61. Οὐδεμία σύνταξις ἢ ἀμοιβὴ δίδεται ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἄνευ νόμου.

Ἄρθ. 62. Βουλευτὴς δὲν καταδιώκεται οὐδ' ὁπωσδήποτε ἐξετάζεται ἕνεκα γνώμης ἢ ψήφου δοθείσης παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν βουλευτικῶν του καθηκόντων.

Ἄρθ. 63. Βουλευτής, διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς Συνόδου, δὲν καταδιώκεται, οὐδὲ συλλαμβάνεται ἢ φυλακίζεται ἄνευ ἀδείας τοῦ Σώματος· τοιαύτη ἄδεια δὲν ἀπαιτεῖται εἰς τὰ ἐπ' αὐτοφώρῳ κακουργήματα. Προσωπικὴ κράτησις δὲν ἐνεργεῖται κατὰ βουλευτοῦ, διαρκούσης τῆς βουλευτικῆς Συνόδου, τέσσαρας ἑβδομάδας πρὸ τῆς ἐνάρξεως καὶ τρεῖς μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν αὐτῆς.

Ἐὰν ὁ βουλευτὴς τύχῃ διατελῶν ὑπὸ προσωπικὴν κράτησιν, ἀπολύεται ἀνυπερθέτως τέσσαρας ἑβδομάδας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς Συνόδου.

Ἄρθ. 64. Οἱ βουλευταὶ ὀμνύουσι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ εἰς δημοσίαν συνεδρίασιν, τὸν ἑξῆς ὅρκον·

«Ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου »Τριάδος νὰ φυλάξω πίστιν εἰς τὴν Πατρίδα καὶ εἰς τὸν συνταγμα»τικὸν Βασιλέα, ὑπακοὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ εἰς τοὺς νόμους τοῦ »Κράτους, καὶ νὰ ἐκπληρώσω εὐσυνειδήτως τὰ καθήκοντά μου».

Ἀλλόθρησκοι βουλευταί, ἀντὶ τῆς ἐπικλήσεως «ὀμνύω εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας καὶ Ὁμοουσίου καὶ Ἀδιαιρέτου Τριάδος» ὁρκίζονται κατὰ τὸν τύπον τῆς ἰδίας αὐτῶν θρησκείας.

Ἄρθ. 65. Ἡ Βουλὴ προσδιορίζει διὰ κανονισμοῦ πῶς θέλει ἐκπληροῖ τὰ καθήκοντά της.

Ἄρθ. 66. Ἡ Βουλὴ σύγκειται ἐκ βουλευτῶν, ἐκλεγομένων ὑπὸ τῶν ἐχόντων δικαίωμα πρὸς τοῦτο πολιτῶν δι' ἀμέσου, καθολικῆς καὶ μυστικῆς διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας κατὰ τὸν ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ταύτης ψηφισθησόμενον περὶ ἐκλογῆς νόμον, μεταβλητὸν ὄντα κατὰ τὰς λοιπὰς διατάξεις αὐτοῦ.

Αἱ βουλευτικαὶ ἐκλογαὶ διατάσσονται καὶ ἐνεργοῦνται ταὐτοχρόνως καθ' ὅλην τὴν Ἐπικράτειαν.

Ἄρθ. 67. Οἱ βουλευταὶ ἀντιπροσωπεύουσι τὸ Ἔθνος καὶ οὐχὶ μόνον τὴν ἐπαρχίαν ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐκλέγονται.

Ἄρθ. 68. Ὁ ἀριθμὸς τῶν βουλευτῶν ἑκάστης ἐπαρχίας προσδιορίζεται ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῆς, οὐδέποτε ὅμως ὁ ἀριθμὸς τοῦ ὅλου τῶν βουλευτῶν δύναται νὰ ἦναι ἐλάσσων τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα.

Ἄρθ. 69. Οἱ βουλευταὶ ἐκλέγονται κατὰ τετραετίαν.

Ἄρθ. 70. Διὰ νὰ ἐκλεχθῇ τις βουλευτὴς ἀπαιτεῖται νὰ ἦναι πολίτης Ἕλλην ἐκ τῆς ἐπαρχίας παρ' ἧς ἐκλέγεται, ἢ πρὸ δύω ἐτῶν τοὐλάχιστον ἐγκατεστημένος ἐν αὐτῇ, ἀπολαμβάνων πρὸ διετίας τὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀστικὰ καὶ πολιτικὰ δικαιώματα, ἔχων συμπεπληρωμένον τὸ τριακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του, καὶ πρὸς τούτοις τὰ παρὰ τοῦ νόμου τῶν ἐκλογῶν ἀπαιτούμενα προσόντα.

Ἄρθ. 71. Τὰ καθήκοντα τοῦ βουλευτοῦ εἶναι ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ τοῦ ἐμμίσθου δημοσίου ὑπαλλήλου καὶ τὰ τοῦ δημάρχου, οὐχὶ δὲ καὶ πρὸς τὰ τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἀξιωματικοῦ. Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐκλέγονται, ἀλλ' ἐκλεχθέντες τίθενται εἰς διαθεσιμότητα καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς βουλευτικῆς περιόδου, καὶ διατελοῦσιν εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν μέχρι τῆς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἀνακλήσεώς των.

Εἰς τοὺς ἀξιωματικοὺς χορηγεῖται, ἐπὶ τῇ αἰτήσει αὐτῶν, ὑποχρεωτικῶς πέντε καὶ ἡμίσεος μηνῶν κανονικὴ ἄδεια ἀπουσίας, ἕνα μῆνα πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐκλογῶν.

Ἄρθ. 72. Βουλευταὶ διοριζόμενοι παρὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰς ἔμμισθον πολιτικὴν ἢ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἢ προβιβαζόμενοι κατ' ἐκλογὴν καὶ δεχόμενοι, παύουσιν ἀμέσως τῶν βουλευτικῶν καθηκόντων.

Ἄρθ. 73. Ἡ Βουλὴ ἐξετάζει τὰ πληρεξούσια τῶν βουλευτῶν καὶ ἀποφασίζει περὶ τῶν ἀναφυομένων ἀμφισβητήσεων.

Ἄρθ. 74. Ἡ Βουλὴ ἐκλέγει ἐκ τῶν βουλευτῶν κατὰ τὴν ἔναρξιν ἑκάστης βουλευτικῆς Συνόδου τὸν Πρόεδρον, τοὺς Ἀντιπροέδρους καὶ τοὺς Γραμματεῖς αὐτῆς.

Ἄρθ. 75. Οἱ ἐκπληρώσαντες τὰ χρέη των βουλευταὶ λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἀποζημίωσιν δι' ἑκάστην τακτικὴν Σύνοδον δραχμὰς δισχιλίας. Ἐν περιπτώσει ἐκτάκτων Συνόδων, ἀποδίδονται αὐτοῖς μόνα τὰ ἔξοδα τῆς ἀφίξεως καὶ τῆς ἐπανόδου.

Ἄρθ. 76. Οἱ βουλευταί, οἱ λόγῳ πολιτικῆς ἢ στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας ἢ ἄλλως πως μισθοδοτούμενοι, δὲν λαμβάνουν εἰμὴ τὸ τυχὸν ἐλλεῖπον μέχρι τῆς ἀνωτέρω ὁρισθείσης ἀποζημιώσεως.

Περὶ τῶν Ὑπουργῶν.

Ἄρθ. 77. Οὐδεὶς ἐκ τῆς Βασιλικῆς οἰκογενείας δύναται νὰ διορισθῇ ὑπουργός.

Ἄρθ. 78. Οἱ ὑπουργοὶ ἔχουσιν εἴσοδον ἐλευθέραν εἰς τὰς συνεδριάσεις τῆς Βουλῆς, καὶ ἀκούονται ὁσάκις ζητήσωσι τὸν λόγον· ψηφοφοροῦσι δὲ μόνον ἐὰν ὦσι μέλη αὐτῆς. Ἡ Βουλὴ δύναται ν' ἀπαιτήσῃ τὴν παρουσίαν τῶν ὑπουργῶν.

Ἄρθ. 79. Ποτὲ διαταγὴ τοῦ Βασιλέως ἔγγραφος ἢ προφορικὴ δὲν ἀπαλλάσσει τῆς εὐθύνης τοὺς Ὑπουργούς.

Ἄρθ. 80. Ἡ Βουλὴ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ κατηγορῇ τοὺς ὑπουργοὺς ἐνώπιον ἐπὶ τούτῳ δικαστηρίου, ὅπερ, προεδρευόμενον ὑπὸ τοῦ Προέδρου τοῦ Ἀρείου Πάγου, θέλει συγκροτηθῇ ἐκ δώδεκα ἄλλων μελῶν, ἅτινα θέλουσι κληρωθῇ ἐξ ὅλων τῶν ὑπαρχόντων πρὸ τῆς κατηγορίας Ἀρειοπαγιτῶν, Ἐφετῶν καὶ Προέδρων αὐτῶν.

Ἡ κλήρωσις θέλει γείνει ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Βουλῆς ἐν δημο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σία συνεδριάσει· τὴν δὲ διαδικασίαν θέλει ὁρίσει μέχρι τῆς ἐκδόσεως εἰδικοῦ περὶ τούτου νόμου αὐτὸ τοῦτο τὸ δικαστήριον.

Εἰδικὸς νόμος θέλει ὁρίσει τὰ περὶ εὐθύνης τῶν ὑπουργῶν τὰς ἐπιβλητέας ποινὰς καὶ τὴν διαδικασίαν· ὁ Νόμος δὲ οὗτος θέλει καθυποβληθῆ καὶ ψηφισθῆ εἰς τὴν πρώτην συγκροτηθησομένην Βουλευτικὴν Σύνοδον.

Ἄρθ. 81. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως τοῦ εἰδικοῦ περὶ εὐθύνης ὑπουργῶν νόμου, ἡ Βουλὴ δύναται νὰ κατηγορῇ αὐτούς, καὶ τὸ κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον δικαστήριον νὰ τοὺς δικάζῃ ἕνεκεν ἐσχάτης προδοσίας, καταχρήσεως δημοσίας περιουσίας, παρανόμου εἰσπράξεως καὶ πάσης παραβάσεως τῶν ὅρων τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν νόμων κατὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν καθηκόντων των.

Ἄρθ. 82. Ὁ Βασιλεὺς δύναται νὰ ἀπονείμῃ χάριν εἰς Ὑπουργὸν καταδικασθέντα, κατὰ τὰς ἀνωτέρω διατάξεις, μόνον ἐπὶ τῇ συγκαταθέσει τῆς Βουλῆς.

Περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας.[1]

Ἄρθ. 83. Καθίσταται πρὸς παρασκευὴν καὶ βάσαν τῶν Νομοσχεδίων σῶμα συμβουλευτικὸν, ὀνομαζόμενον Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, ἑδρεῦον ἐν Ἀθήναις.

Ἄρθ. 84. Πάντα τὰ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως εἰσαχθέντα εἰς τὴν Βουλὴν Νομοσχέδια, τὰ μὴ συνταχθέντα ἢ προβασανισθέντα ἐν τῷ Συμβουλίῳ τῆς Ἐπικρατείας, καὶ πάντα τὰ ὑπὸ Βουλευτῶν εἰς τὴν Βουλὴν προταθέντα, μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Βουλῆς ἐπιψήφισιν τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, θέλουσι παραπέμπεσθαι ὑπὸ ταύτης εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας.

Ὡσαύτως ἡ Βουλὴ, ἐὰν ἐγκρίνῃ, δύναται νὰ παραπέμπῃ εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας καὶ πάντα τὰ ὑπ' αὐτῆς τροπολογηθέντα Νομοσχέδια.

Τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, λαβὸν τὰ ὡς εἴρηται διαβιβασθέντα εἰς αὐτὸ ὑπὸ τῆς Βουλῆς Νομοσχέδια, θέλει μελετᾷ τὰς διατάξεις αὐτῶν καὶ θέλει ἐκφέρει γνώμην ἐφ' ἑκάστης τῶν διατάξεών των, τὴν ὁποίαν θέλει διαβιβάζει εἰς τὴν Βουλὴν διὰ λεπτομεροῦς ἐκθέσεως ἐντὸς δέκα ἡμερῶν.

Ἐὰν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας κρίνῃ ἀναγκαίαν τὴν παράτασιν τῆς ταχθείσης προθεσμίας, δύναται νὰ ζητήσῃ τοιαύτην παρὰ τῆς Βουλῆς, ἥτις δύναται νὰ παρατείνῃ αὐτὴν ἐπὶ δέκα καὶ πέντε ἡμέρας.

Ἐὰν τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας δὲν ὑποβάλῃ εἰς τὴν Βουλὴν τὴν ἐπὶ τῶν διατάξεων Νομοσχεδίου τινὸς γνώμην του

---

1) Ὁλόκληρον τὸ περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας κεφάλαιον ἀπὸ τοῦ ἄρθρου 83—86 κατηργήθη διὰ τοῦ ΡΙΒ'. τῆς 25 Νοεμβρίου 1865 Νόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐντὸς τῆς εἰρημένης προθεσμίας, ἡ Βουλὴ προβαίνει καὶ ἄνευ ταύτης εἰς τὴν περαιτέρω συζήτησιν καὶ ψήφισιν τοῦ Νομοσχεδίου.

Ἄρθ. 85. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας δὲν δύναται νὰ ἦναι ἐλάσσων τῶν δέκα καὶ πέντε οὐδὲ μείζων τῶν εἴκοσιν, ὁ δὲ μισθὸς ἑκάστου αὐτῶν προσδιορίζεται εἰς δραχμὰς ἑπτὰ χιλιάδας κατ' ἔτος.

Ἄρθ. 86. Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας διορίζονται ὑπὸ τοῦ Βασιλέως προτάσει τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὁποῖον προσυπογράφει τὰ διατάγματα τοῦ διορισμοῦ των.

Ἡ ὑπηρεσία ἑκάστου αὐτῶν εἶναι δεκαετής, ἐκεῖνοι δὲ τῶν ὁποίων ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας ἔληξε, δύνανται νὰ διορισθῶσιν ἐκ νέου.

Τὰ καθήκοντα τοῦ Συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας εἶσὶν ἀσυμβίβαστα πρὸς τὰ καθήκοντα παντὸς δημοσίου ὑπαλλήλου, πλὴν τῶν τοῦ Ὑπουργοῦ. Οὐδέποτε δὲ ἐπιτρέπεται ἡ σύγχρονος ἐξάσκησις τῶν ἔργων τοῦ Ὑπουργοῦ καὶ τοῦ Συμβούλου τῆς Ἐπικρατείας.

Περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας.

Ἄρθ. 87. Ἡ δικαιοσύνη ἀπονέμεται ὑπὸ δικαστῶν διοριζομένων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως κατὰ τὸν νόμον.

Ἄρθ. 88. Ἀρειοπαγῖται καὶ Ἐφέται, καθὼς καὶ τὰ ψῆφον ἔχοντα μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, καθίστανται ἰσόβιοι μετὰ παρέλευσιν τετραετίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Συντάγματος, οἱ δὲ πρωτοδίκαι μετὰ παρέλευσιν ἑξαετίας. Ἀφ' ἧς ἐποχῆς οἱ Δικασταὶ καὶ τὰ ψῆφον ἔχοντα μέλη τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου καταστα θῶσιν ἰσόβιοι, δὲν δύνανται νὰ παυθῶσιν ἄνευ δικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ἄρθ. 89. Τὰ προσόντα τῶν δικαστικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ψῆφον ἐχόντων μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου θέλουσιν ὁρισθῆ δι' εἰδικοῦ νόμου ἐντὸς τριετίας ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Συντάγματος.

Ἄρθ. 90. Εἰσαγγελεῖς, Ἀντεισαγγελεῖς καὶ Εἰρηνοδίκαι δὲν ἀπολαύουσι τῶν δικαιωμάτων τῆς ἰσοβιότητος.

Ἄρθ. 91. Δικαστικαὶ ἐπιτροπαὶ καὶ ἔκτακτα δικαστήρια, ὑφ' ὁποιονδήποτε ὄνομα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συστηθῶσιν.

Ἄρθ. 92. Αἱ συνεδριάσεις τῶν δικαστηρίων εἶναι δημόσιαι, ἐκτὸς ὅταν ἡ δημοσιότης ἤθελεν εἶσθαι ἐπιβλαβὴς εἰς τὰ χρηστὰ ἤθη ἢ τὴν κοινὴν εὐταξίαν· ἀλλὰ τότε τὰ δικαστήρια ὀφείλουσι νὰ ἐκδίδωσι περὶ τούτου ἀπόφασιν.

Ἄρθ. 93. Πᾶσά ἀπόφασις πρέπει νὰ ἦναι ἠτιολογημένη καὶ ν' ἀπαγγέλληται ἐν δημοσίᾳ συνεδριάσει.

Ἄρθ. 94. Τὸ ὁρκωτικὸν σύστημα διατηρεῖται.

Ἄρθ. 95. Τὰ πολιτικὰ ἐγκλήματα δικάζονται ὑπὸ τῶν ἐνόρκων,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὡσαύτως καὶ τὰ τοῦ τύπου, ὁσάκις ταῦτα δὲν ἀφορῶσι τὸν ἰδιωτικὸν βίον.

Ἄρθ. 96. Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δικαστὴν νὰ δεχθῇ καὶ ἄλλην ἔμμισθον ὑπηρεσίαν, ἐκτὸς τῆς τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἄρθ. 97. Τὰ περὶ στρατοδικείων, ναυτοδικείων, πειρατείας καὶ ναυταπάτης κανονίζονται δι' εἰδικῶν Νόμων.

Ἄρθ. 98. Εἰδικὸς νόμος θέλει κανονίσει τὰ περὶ ἀποχωρήσεως τῶν ἰσοβίων δικαστῶν καὶ μελῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, ἕνεκα γήρως ἢ διαρκῶν νοσημάτων.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθ. 99. Ἄνευ νόμου στρατὸς ξένος δὲν εἶναι δεκτὸς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὑπηρεσίαν, οὐδὲ δύναται νὰ διαμένῃ εἰς τὸ Κράτος ἢ νὰ διέλθῃ δι' αὐτοῦ.

Ἄρθ. 100. Μόνον ὅταν καὶ ὅπως ὁ νόμος διατάσσει οἱ στρατιωτικοὶ καὶ ναυτικοὶ στεροῦνται τοῦ βαθμοῦ, τῶν τιμῶν καὶ τῶν συντάξεών των.

Ἄρθ. 101. Αἱ τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ ὑποθέσεις ὑπάγονται εἰς τὰ τακτικὰ δικαστήρια, παρ' ὧν δικάζονται ὡς κατεπείγουσαι· αἱ ἄρσεις συγκρούσεως δικάζονται παρὰ τοῦ Ἀρείου Πάγου· Οὐδὲν δικαστήριον, οὐδεμία δικαιοδοσία τοῦ ἀμφισβητουμένου διοικητικοῦ δύνανται νὰ ὑπάρξωσιν ἄνευ εἰδικοῦ νόμου. Μέχρι τῆς ἐκδόσεως εἰδικῶν νόμων ἰσχύουσιν οἱ ὑφιστάμενοι περὶ διοικητικῆς δικαιοδοσίας.

Ἄρθ. 102. Δι' ἰδιαιτέρων νόμων καὶ ὅσον ἔνεστι ταχύτερον θέλει ληφθῇ πρόνοια περὶ διαθέσεως καὶ διανομῆς τῆς ἐθνικῆς γῆς, καὶ περὶ ἐκκαθαρίσεως καὶ ἀποσβέσεως τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν δημοσίων χρεῶν. Δι' ἰδιαιτέρων ἐπίσης νόμων καὶ ἐντὸς τῆς πρώτης βουλευτικῆς περιόδου θέλει ληφθῇ πρόνοια.

1) Περὶ συντάξεως νόμου, κανονίζοντος τὰ προσόντα ἐν γένει τῶν ὑπαλλήλων, καὶ

2) Περὶ ἱκανοποιήσεως τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821.

Ἄρθ. 103. Ὅλοι οἱ Νόμοι καὶ τὰ Διατάγματα, καθ' ὅσον ἀντιβαίνουσιν εἰς τὸ παρὸν Σύνταγμα, καταργοῦνται.

Εἰδικαὶ διατάξεις.

Ἄρθ. 104. Ἡ πρώτη βουλευτικὴ Σύνοδος θέλει συγκροτηθῇ μέχρι τῆς πρώτης Ὀκτωβρίου ἐπιόντος ἔτους τὸ βραδύτερον.

Ἄρθ. 105. Ἡ ἐκλογὴ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν θέλει γίνεσθαι δι' ἀμέσου, καθολικῆς καὶ μυστικῆς διὰ σφαιριδίων ψηφοφορίας.

Ἄρθ. 106. Ἡ Ἐθνοφυλακὴ διατηρεῖται.

Ἄρθ. 107. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις ὁλοκλήρου τοῦ Συντάγματος· ὡρισμέναι ὅμως διατάξεις αὐτοῦ ἐκ τῶν μὴ θεμελιωδῶν δύ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νανται ν' ἀναθεωρηθῶσιν, ἀλλ' ἀφοῦ παρέλθωσι δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του, καὶ ἀφοῦ μετὰ ταῦτα βεβαιωθῇ προσηκόντως ἡ ἀνάγκη αὐτῆ.

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναθεωρήσεως θεωρεῖται βεβαία, ἐὰν ἡ Βουλὴ κατὰ δύο συνεχεῖς βουλευτικὰς Περιόδους διὰ τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ψήφων τοῦ ὅλου αὐτῆς ἀριθμοῦ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν δι' ἰδίας πράξεως, ὁριζούσης τὰς ἀναθεωρητέας διατάξεις.

Ἀποφασισθείσης τῆς ἀναθεωρήσεως, διαλύεται ἡ ὑφεστῶσα Βουλή, καὶ συγκαλεῖται νέα εἰδικῶς πρὸς τοῦτο, συγκειμένη ἐκ διπλασίου ἀριθμοῦ βουλευτῶν ἥτις ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων.

Ἄρθ. 108. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις τοῦ περὶ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας ἄρθρου εἰς τὴν προσεχῆ βουλευτικὴν Περίοδον, ἂν τὸ ζητήσωσι τὰ τρία τέταρτα τῆς Βουλῆς.

Ἄρθ. 109. Τὸ παρὸν Σύνταγμα ἐμβαίνει εἰς ἐνέργειαν ἅμα ὑπογραφῇ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, τὸ δ' Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ὀφείλει νὰ δημοσιεύσῃ αὐτὸ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς εἴκοσι τεσσάρων ὡρῶν μετὰ τὴν ὑπογραφήν.

Ἄρθ. 110. Ἡ τήρησις τοῦ παρόντος Συντάγματος ἀφιεροῦται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων.

Β'.) Παραγγέλλομεν ἁπάσας τὰς δικαστικάς, πολιτικάς, καὶ στρατιωτικὰς τοῦ Κράτους ἀρχάς, καὶ πάντας νὰ τηρῶσιν ἀπαρασαλεύτως τὸ παρὸν πολιτικὸν Σύνταγμα.

Γ'.) Τὸ Ἡμέτερον ὑπουργικὸν συμβούλιον θέλει προσυπογράψει καὶ δημοσιεύσει τὸ παρόν, ἐπιτιθεμένης καὶ τῆς μεγάλης τοῦ Κράτους Σφραγῖδος.

Ἐγένετο ἐν Ἀθήναις, τὴν δεκάτην ἑβδόμην Νοεμβρίου 1864 σωτηρίου ἔτους καὶ δευτέρου τῆς Ἡμετέρας βασιλείας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Κ. Κανάρης Πρόεδρος
Θεοδ. Δεληγιαννης
Α. Χ. Λοντος
Αλεξ. Κουμουνδουρος
Σ. Σωτηροπουλος
Αρ. Καρνάδης

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΝΟΜΟΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΟΝ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΝΟΜΟΙ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ κανονισμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ Γυμνασίων.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

. . . . . .

. . . . . .

ΤΜΗΜΑ ΙΔ΄.

Περὶ τῶν ἰδιωτικῶν διδακτικῶν καταστημάτων.

Ἄρθρ. 114. Ἰδιαιτέραν διδασκαλίαν, σκοπὸν ἔχουσαν νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν δημοσίαν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τῶν γυμνασίων, καὶ ὄχι ἁπλῶς νὰ βοηθῇ τὰ δημόσια ταῦτα καταστήματα δὲν δύναται νὰ ἀναλάβῃ οὐδεὶς ἄνευ ἀδείας τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Γραμματείας ἐκτὸς τῶν δημοσίων διδασκάλων εἰς τὰ ἄνω ρηθέντα καταστήματα, τῶν βοηθῶν αὐτῶν καὶ τῶν ὑποψηφίων, ὅσοι ἔχουν τὴν ἄδειαν ν' ἀσκῶνται πρακτικῶς.

Ἄρθρ. 115. Ὅπου ἡ Κυβέρνησις δὲν ἐσύστησεν ἑλληνικὸν σχολεῖον, δύνανται δῆμοι ἢ ἰδιῶται νὰ συστήσωσι τοιοῦτον, ἢ καὶ τάξεις τινὰς γυμνασίου ἐξ ἰδίων ἀναλωμάτων.

Ἀλλ' ὁ ὀργανισμὸς αὐτῶν χρεωστεῖ νὰ ἦναι κατὰ πάντα ὁμοιόμορφος μὲ τὸν τῶν ἑλληνικῶν σχολείων τοῦ κράτους καὶ τὸν τῶν ἀντοιστοιχουσῶν τάξεων τοῦ γυμνασίου, τόσον ὡς πρὸς τὸν ἀριθμόν, ὅσον καὶ τὰς ἀπαιτουμένας ἀπ' αὐτὸν ἰδιότητας καὶ πρὸς τὴν διάταξιν τῶν μαθημάτων καὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 116. Διὰ σύστασιν ἰδιωτικοῦ διδακτικοῦ καταστήματος προσδιωρισμένου ν' ἀντικαταστήσῃ ἑλληνικὸν σχολεῖον ἢ γυμνάσιον, ἀπαιτεῖται ἡ ἔγκρισις τῆς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματείας, διδομένη ἀφ' οὗ ἐρωτηθῇ ἡ ἀστυνομικὴ ἀρχὴ καὶ ἀκουσθῇ ἡ γνώμη τοῦ ἀνήκοντος γυμνασιάρχου, εἰς τὸν ὁποῖον θέλει ἀνατίθεσθαι ἡ ἄμεσος αὐτοῦ ἐπιτήρησις(*).

. . . . . .

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Δεκεμβρίου 1836.

ΟΘΩΝ

Ἐν ὀνόματι καὶ κατ' ἰδιαιτέραν διαταγὴν τοῦ Βασιλέως
ΑΡΜΑΝΣΠΕΡΓ, Ι. ΡΙΖΟΣ, ΣΜΑΛΤΣ, Δ. ΜΑΝΣΟΛΑΣ, Α. Γ. ΚΡΙΕΖΗΣ, Γ. ΛΑΣΣΑΝΗΣ.

(*) Πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω διατάξεις περὶ ἰδιωτικῶν διδακτικῶν καταστημάτων, τοῦ κανονισμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ Γυμνασίων, καὶ αἱ κατωτέρω παρατιθέμεναι τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 11 Μαΐου 1884, περὶ ἐξετάσεων καὶ ἐγγραφῆς μαθητῶν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τῆς μέσης Ἐκπαιδεύσεως, ἰσχύουσι καὶ ἐφαρμόζονται, ἐν ἀναλογίᾳ καὶ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν Παρθεναγωγείων.

Παρατίθενται ὧδε τὰ περὶ ἐξετάσεων ἐν ἰδιωτικοῖς ἐκπαιδευτηρίοις ἄρθρα τοῦ εἰρημένου Βασιλικοῦ Διατάγματος τῆς 11 Μαΐου 1884.

«Ἄρθρ. 44. Πᾶσαι αἱ ἐν τοῖς προηγουμένοις κεφαλαίοις διατάξεις περὶ τῶν δημοσίων γυμνασίων ἰσχύουσι καὶ περὶ τῶν ἰδιωτικῶν.

»Ἄρθρ. 45. Πᾶς διευθυντὴς ἰδιωτικοῦ ἐκπαιδευτηρίου ὀφείλει ν' ἀποστέλλῃ κατὰ τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ Μαΐου πρὸς τὸν γυμνασιάρχην, εἰς οὗ τὴν ἐποπτείαν ὑπάγεται, α') κατάλογον ἐμφαίνοντα τὰ ἀποδεικτικὰ τῆς σπουδῆς, δι' ὧν ἐγένετο ἡ ἐγγραφὴ ἑκάστου τῶν μαθητῶν, τὸν χρόνον τῆς ἐγγραφῆς καὶ τὴν τακτικὴν ἢ μὴ φοίτησιν αὐτοῦ καὶ β') δύο πίνακας τῶν ἐν πάσαις ταῖς τάξεσι διδαχθέντων μαθημάτων κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 38 ὡρισμένα, ὧν ὁ ἕτερος πέμπεται κατὰ τὸ αὐτὸ ἄρθρον πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον. Ὡσαύτως δὲ καὶ κατάλογον τῶν ὀνομάτων τῶν διδαξάντων αὐτά. Ἂν μετεβλήθησαν μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προγράμματος.

»Ἄρθρ. 46. Ἐπὶ πάσῃ μετ' ἔλεγχον ἀποκαλυπτομένῃ ἀνακρίβειᾳ περὶ τῶν ἀνωτέρω πληροφορίᾳ ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου ἀποκλεισμὸς μὲν ἀπὸ τῶν ἐξετάσεων τοῦ μαθητοῦ, ἂν αὗται δὲν ἐγένοντο, ἢ ἀκύρωσις δ' αὐτῶν γενομένων. Δημοσιεύεται δὲ ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἢ καὶ ἄλλης, καὶ ἐφαρμόζονται κατὰ τοῦ ψευδῶς πιστοποιήσαντος αἱ διατάξεις τοῦ νόμου.

»Ἄρθρ. 47. Ὁ χρόνος τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐν τῷ ἰδιωτικῷ ἐκπαιδευτηρίῳ ἐξετάσεων κατ' εἰσήγησιν τοῦ διευθυντοῦ ὁρίζεται κατὰ τὰ περὶ τούτου ἐν τῷ Α' κεφαλαίῳ ὡρισμένα ὑπὸ τοῦ ἐποπτεύοντος γυμνασιάρχου, ὑφ' οὗ γνωρίζεται καὶ τῷ Ὑπουργείῳ. Ὀφείλει δὲ ἢ αὐτὸς ὁ γυμνασιάρχης νὰ παρίσταται κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐξετάσεων ἤ τις τῶν καθηγητῶν, τῶν μὴ διδασκόντων ἐν τῷ ἰδιωτικῷ, ὑπ' ἐκείνου ὁριζόμενος.

»Ἄρθρ. 48. Μετὰ τὸ πέρας τῶν γενικῶν ἐξετάσεων τοῦ ἰδιωτικοῦ ἐκπαιδευτηρίου ὁ διευθυντὴς αὐτοῦ ἀποστέλλει πρὸς τὸν ἁρμόδιον γυμνασιάρχην δύο ἀντίγραφα τοῦ γενικοῦ ἐλέγχου τῆς προόδου τῶν μαθητῶν, προσυπογεγραμμένα ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον παραστάντος γυμνασιάρχου ἢ καθηγητοῦ. Τούτων τὸ μὲν πέμπεται ὑπὸ τοῦ γυμνασιάρχου πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τῆς νομαρχίας μετὰ τῆς προσηκούσης ἐκθέσεως, τὸ δὲ ἕτερον κατατίθεται ἐν τῷ ἀρχείῳ τοῦ γυμνασίου.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΝΟΜΟΣ ΨΜΣ'.

Περὶ συντάξεως ὑπαλλήλων τινῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρ. 1. Δικαίωμα εἰς σύνταξιν ἔχουσι κατὰ τοὺς κειμένους περὶ συντάξεως τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων νόμους καὶ οἱ ἑξῆς ὑπάλληλοι τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως διὰ Β. Διατάγματος διοριζόμενοι.

α') Ὁ λογιστὴς καὶ οἱ ὑπογραμματεῖς τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ μὲν μέχρι τοῦ βαθμοῦ τμηματάρχου Β'. τάξεως, οἱ δὲ μέχρι τοῦ βαθμοῦ ὑπουργικοῦ γραμματέως πρώτης τάξεως.

β') Ὁ διευθυντὴς τῆς Ριζαρείου ἐκκλησιαστικῆς σχολῆς ἐπὶ βαθμοῦ γυμνασιάρχου.

γ') Οἱ καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι τῆς αὐτῆς σχολῆς, οἱ σχολάρχαι, διευθυνταὶ τῶν ἱερατικῶν σχολείων καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς διδάσκαλοι· οἱ γυμνασιάρχαι, καθηγηταί, σχολάρχαι καὶ διδάσκαλοι γυμνασίων καὶ ἑλληνικῶν σχολείων, εἴτε δημοτικαῖς εἴτε κοινοτικαῖς δαπάναις, εἴτε ἀπὸ εἰδικῶν κληροδοτημάτων συντηρουμένων, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μισθοδοσίας τῶν ἰσοβαθμίων αὐτοῖς ὑπαλλήλων. (*)

δ') Ὁ γραμματεὺς τῆς ἐπὶ τοῦ ταμείου τῶν ἱερατικῶν σχολείων ἐπιτροπῆς μέχρι τοῦ βαθμοῦ γραμματέως πρώτης τάξεως.

ε') Οἱ ἱεροκήρυκες ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁρισθέντος ὑπὲρ αὐτῶν μισθοῦ δραχμῶν διακοσίων διὰ τοῦ νόμου ΦΛΣ' τῆς 28 Μαΐου 1869.

ς') Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς διοριζόμενος βοηθὸς μέχρι τοῦ βαθμοῦ γραφέως πρώτης τάξεως.

Ἄρθρ. 2 Εἰς τὸν χρόνον τῆς πρὸς σύνταξιν ὑπηρεσίας λογίζονται καὶ αἱ προγενέστεραι τῆς αὐτῆς φύσεως ὑπηρεσίαι τῶν ἀνωτέρω ὑπαλλήλων, δι' ἃς ὑποβάλλονται οὗτοι εἰς τὰς νομίμους κρατήσεις κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ἀπὸ 17 Ἰανουαρίου 1877 ΦΞΒ' (**) νόμου.

(*) Τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον συσχετισθήτω πρὸς τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ΦΞΣΤ νόμου τῆς 22 Μαΐου 1878, ἐν σελίδι 44 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 18 τοῦ ΧΝΒ' νόμου τῆς 3 Αὐγούστου 1861, ἐν σελίδι 25 τοῦ ἰδίου τόμου.

(**) Ὅρα σελίδα 33 τοῦ Α'. τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ τρόπος τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ὑπηρεσιῶν τούτων καὶ τῆς ἐν γένει καταβολῆς τῶν κρατήσεων εἰς τὸ ταμεῖον τῶν συντάξεων κανονισθήσεται διὰ Β. Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 13 Δεκεμβρίου 1878.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Θ. Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ Α. Δ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη σφραγὶς τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Δεκεμβρίου 1878

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

ΝΟΜΟΣ ΦΝΕ΄.

Περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἐκχωρήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων κ.λ.π.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρ. μόνον. Ἀπαγορεύονται αἱ ἐκχωρήσεις τῶν μισθῶν καὶ οἱασδήποτε ἄλλης ἀποδοχῆς τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων, τῶν στρατιωτικῶν παντὸς βαθμοῦ καὶ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς, καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Μαΐου 1882.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Π. ΚΑΛΛΙΓΑΣ

Ἐθεωρήθη κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Μαρτίου 1882

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Δ. Γ. ΡΑΛΛΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΝΟΜΟΣ ΑΡΛΑ'.

Περὶ πληρωμῆς τῶν μισθῶν, ἐπιμισθίων κλπ. εἰς νέας δραχμάς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρ. 1. Αἱ ἐξῆς ἀποδοχαί, αἱ δυνάμει τῶν πρὸ τῆς 1ης Νοεμβρίου 1882 ἰσχυόντων νόμων προσδιοριζόμεναι εἰς παλαιὰς δραχμάς, ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου 1884 πληρόνονται εἰς ἴσον ἀριθμὸν νέων δραχμῶν.

Α'. Οἱ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου πληρονόμενοι κανονικοὶ μισθοὶ καὶ τὰ ἐπιμίσθια τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ δημοσίων ὑπηρετῶν.

Β'. Οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἐπιμίσθια τοῦ στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ θαλάσσης, ὡς καὶ αἱ λόγῳ ἐνοικίου καὶ τραπέζης χορηγούμεναι ἀποζημιώσεις.

Γ'. Τὰ ἐπιδόματα τῶν Ἀρχιερέων καὶ οἱ μισθοὶ τῶν ἱεροκηρύκων καὶ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν τῶν Μωαμεθανικῶν κοινοτήτων.

Δ'. Οἱ μισθοὶ τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἱερατικῶν σχολῶν, τῶν γυμνασίων καὶ τῶν ἑλληνικῶν καὶ δημοτικῶν σχολείων, ὅσα συντηροῦνται ἐξ ἰδιαιτέρων ταμείων, κληροδοτημάτων ἢ δήμων· καὶ

Ε'. Αἱ ἀποζημιώσεις τῶν ἐνόρκων, τῶν μαρτύρων, τῶν ἐμπειροτεχνῶν καὶ τῶν ἀνακριτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἄρθρ. 2. Ὁ παρὼν νόμος ἰσχύει, ἀφ' ἧς καταχωρισθῇ ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Φεβρουαρίου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ἐθεωρήθη κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Φεβρουαρίου 1884

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς

Α. Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΝΟΜΟΣ ΑΡΜΑ'.

Περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς κατασχέσεως κλπ. τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων κλπ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρ. 1. Ἀπαγορεύονται αἱ κατασχέσεις τῶν μισθῶν ἢ οἱασδήποτε ἄλλης ἀποδοχῆς τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων, τῶν στρατιωτικῶν παντὸς βαθμοῦ καὶ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν, ἐπίσης αἱ ἐπὶ τῶν ἀποζημιώσεων τῶν ἐνόρκων καὶ τῶν παρὰ τοῦ δημοσίου ταμείου διὰ τοὺς πραγματογνώμονας καὶ τοὺς μάρτυρας καταβαλλομένων.

Ἄρθρ. 2. Ἀπαγορεύεται ἡ ἐκχώρησις καὶ ἡ κατάσχεσις τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 75 τοῦ Συντάγματος χορηγουμένων εἰς τοὺς βουλευτὰς ἀποζημιώσεων διά τε τὰς τακτικὰς καὶ τὰς ἐκτάκτους συνόδους.

Ἄρθρ. 3. Δὲν ὑπάγονται ὑπὸ τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην αἱ πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου ἐπιβληθεῖσαι κατασχέσεις ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις ἀναφερομένων, καὶ ἂν δὲν ἔχῃ ἐκδοθῇ πρὸ τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος νόμου δικαστικὴ ἐπ' αὐτῶν ἀπόφασις. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 2 ἐκχωρήσεων.

Ἄρθρ. 4. Ἐπιτρέπεται κατάσχεσις ἐπὶ τοῦ $^1/_4$ τῆς βουλευτικῆς ἀποζημιώσεως, τῶν μισθῶν τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐν γένει παντὸς βαθμοῦ καὶ τῶν δημοσίων ὑπηρετῶν δι' ἀπαίτησιν διατροφῆς συζύγου, κατιόντων καὶ ἀνιόντων. Διατηρεῖται δ' ἐν ἰσχύϊ καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἐδαφίου ε' τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ ὑπὸ στοιχ. ΥΛΣ' νόμου περὶ εἰσπράξεως τῶν δημοσίων ἐσόδων.

Ἄρθρ. 5. Πᾶσα διάταξις, ἐναντία πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων, καταργεῖται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Μαρτίου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ἐθεωρήθη κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Μαρτίου 1884

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης
Α. Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΝΟΜΟΣ ΑΡΜΒ'.

Περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἐκχωρήσεως καὶ κατασχέσεως τῶν παρὰ τοῦ δημοσίου ὀφειλομένων εἰς ἐργολάβους κτλ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν·

Ἄρθρ. 1. Ἀπαγορεύεται ἡ ἐκχώρησις καὶ ἡ κατάσχεσις τῶν παρὰ τοῦ δημοσίου, τῶν δήμων, τῶν κοινοτήτων, τοῦ ταμείου τῆς ὁδοποιΐας καὶ τῶν λιμενικῶν ἐπιτροπῶν ὀφειλομένων 1) εἰς ἐργολάβους ἀναλαβόντας τὴν κατασκευὴν ἢ ἐπισκευὴν δημοσίου ἢ δημοτικοῦ ἔργου, προκυμαίας, λιμένος, ὑπονόμου, ὁδοῦ κλπ. 2) εἰς προμηθευτὰς ὑλικοῦ καὶ ἐν γένει διὰ πᾶσαν προμήθειαν ἢ παροχὴν ὑλικοῦ διὰ τὰ ἀνωτέρω ἔργα καὶ 3) εἰς ἐργάτας παρασχόντας τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἐργασίαν διὰ τὰ ἔργα ταῦτα.

Ἄρθρ. 2. Καταργεῖται πᾶσα περὶ τοῦ ἐναντίου διάταξις.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Μαρτίου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ἐθεωρήθη κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Μαρτίου 1884

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης

Α. Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ

ΝΟΜΟΣ ΑΡΜΔ'.

Περὶ αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν δημοδιδασκάλων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἐγνώμεν νὰ διατάξωμεν καὶ διατάσσομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1. Οἱ μηνιαῖοι μισθοὶ τῶν δημοδιδασκάλων τοῦ Κράτους ἀμφοτέρων τῶν φύλων ὁρίζονται ὡς ἑξῆς· 1) τῶν πρωτοβαθμίων εἰς δραχ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μὰς ἑκατὸν τεσσαράκοντα· 2) τῶν δευτεροβαθμίων εἰς δραχμὰς ἑκατόν· 3) τῶν τριτοβαθμίων εἰς δραχμὰς ὀγδοήκοντα.

Ἄρθρ. 2. Οἱ πρωτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι, διοριζόμενοι ὡς πρῶτοι διδάσκαλοι ἐν τοῖς προτύποις, τοῖς προσηρτημένοις εἰς τὰ διδασκαλεῖα ἢ ἐν σχολείοις δημοτικοῖς τῶν Ἀθηνῶν, τῆς Κερκύρας, τῶν Πατρῶν καὶ τῆς Σύρου, λαμβάνουσι μηνιαῖον μισθὸν δραχμῶν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα.

Ἄρθρ. 3. Ὁ μισθὸς τῶν πρὸ τοῦ 1880 λαβόντων πτυχία δημοδιδασκάλων καὶ τῶν μετὰ τὴν προσάρτησιν τῶν νέων ἐπαρχιῶν ἐξεταsθέντων ὑπολογίζεται κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 ὁριζόμενα μετὰ τὴν ἐν τοῖς διδασκαλείοις ἢ σχολείοις πρωτευουσῶν νομῶν ἢ ἐπαρχιῶν εὐδόκιμον ἄσκησιν αὐτῶν περὶ τὴν συνδιδακτικὴν μέθοδον. Τὰ καθέκαστα τῆς ἀσκήσεως ταύτης καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως καὶ βεβαιώσεως αὐτῆς κανονισθήσονται διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος.

Ἐξαιροῦνται τῆς ὑποχρεώσεως τῆς ἀσκήσεως ταύτης 1) οἱ διδάξαντες ἐπὶ ἓν τοὐλάχιστον σχολικὸν ἔτος ἐν προτύποις προσηρτημένοις εἰς διδασκαλεῖα· 2) οἱ πρὸ τοῦ 1862 ἀναγνωρισθέντες πρωτοβάθμιοι τοῦ παλαιοῦ διδασκαλείου· 3) οἱ μέχρι τοῦδε ἀσκηθέντες δυνάμει τοῦ ἀπὸ 16 Μαρτίου 1881 Βασιλικοῦ διατάγματος κατὰ τὰς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων ἐπιθεωρητῶν τῶν ἀσκήσεων.

Ἄρθρ. 4. Ἅπασαι αἱ πρὸ τοῦ 1883 ἀξιωθεῖσαι πτυχίου δημοδιδασκάλισσαι, ὅπως τύχωσι τῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ παρόντος νόμου αὐξήσεως μισθοῦ, ὀφείλουσι νὰ προσέλθωσιν εἰς τὰς δι' αὐτὰς διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος κανονισθησομένας ἀσκήσεις περὶ τὴν συνδιδακτικὴν μέθοδον.

Ἄρθρ. 5. Ἡ πληρωμὴ τῶν μισθῶν τῶν δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ παρόντος νόμου, ἄρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου 1885, ἐξαιρουμένων τῶν ἀπὸ τοῦ 1880 καὶ ἑξῆς ἐκ τῶν νέων διδασκαλείων ἀπολυθέντων ἀρρένων δημοδιδασκάλων, ὧν ὁ μισθὸς πληρωθήσεται κατὰ τὸ ἄρθρον 1 ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου 1884.

Ὁ νόμος οὗτος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Ἀπριλίου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Ἐθεωρήθη κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Ἀπριλίου 1884.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Α. Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΝΟΜΟΣ ΑΡΙΗΕ'. (*)

Περὶ ὑποδιδασκάλων

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς ἔγνωμεν νὰ διατάξωμεν καὶ διατάσσομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1. Πτυχίου ὑποδιδασκάλου δύνανται νά τύχωσι μετὰ τρίμηνον φοίτησιν εἰς ἓν τῶν διδασκαλείων τοῦ Κράτους οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον τῶν προτύπων, τῶν προσηρτημένων εἰς τὰ διδασκαλεῖα, τῶν κατ' αὐτὰ διωργανωμένων πλήρων δημοτικῶν σχολείων καὶ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, τυχόντες δὲ τοὐλάχιστον τοῦ βαθμοῦ «καλῶς» καὶ ἔχοντες ἤδη συμπεπληρωμένον τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας των, ὡς καὶ οἱ ἐπὶ τῷ αὐτῷ βαθμῷ ἐξ ἱερατικῶν σχολῶν ἀπολυθέντες.

Τὰ καθέκαστα τῆς ἐν τῷ διδασκαλείῳ σπουδῆς τῶν ὑποψηφίων ὑποδιδασκάλων καὶ τὰ κατὰ τὰς πτυχιακὰς αὐτῶν ἐξετάσεις ὁρισθήσονται διὰ Β. διατάγματος.

Ἄρθρ. 2. Ἡ εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοίτησις πρὸς ἀπόκτησιν πτυχίου ὑποδιδασκάλου ἐπιτρέπεται τοῖς ἔχουσι τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ παρόντος νόμου προσόντα μόνον κατὰ τὴν πρώτην τριετίαν ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ ἀπολυτηρίου αὐτῶν.

Ἄρθρ. 3. Οἱ πτυχιοῦχοι ὑποδιδάσκαλοι λαμβάνουσι μισθὸν δραχμῶν ἑξήκοντα κατὰ μῆνα.

Ἄρθρ. 4. Οἱ ὑποδιδάσκαλοι τὸ πρῶτον σχολικὸν ἔτος ἀπὸ τῆς λήψεως τοῦ πτυχίου αὐτῶν διορίζονται εἰς θέσεις βοηθῶν ἐν σχολείοις δημοτικοῖς, ἐν οἷς ὑπάρχουσιν ἤδη δημοδιδάσκαλοι πλείους τοῦ ἑνός, διδάσκουσι δὲ ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ διευθύνοντος τὸ σχολεῖον. Μετὰ δὲ ἐνιαύσιον διδασκαλίαν ἐν σχολείοις τοιούτοις δύνανται, ἐλλειπόντων τριτοβαθμίων δημοδιδασκάλων, νὰ διορισθῶσι καὶ ἐν τριτοβαθμίοις σχολείοις ὡς μόνοι διδάσκαλοι.

Ἄρθρ. 5. Οἱ ὑποδιδάσκαλοι μετὰ τριετῆ ἐν ὅλῳ ὑπηρεσίαν συνεχῆ δύνανται ἢ νὰ ὑποστῶσιν ἔν τινι τῶν διδασκαλείων τοῦ Κράτους ἐξετάσεις ἐπὶ προαγωγῇ, δι' ἰδίου Β. διατάγματος κανονισθησομένας, μεθ' ἃς, εὐδοκιμήσαντες, προάγονται εἰς δημοδιδασκάλους τρίτης τάξεως τὸ πολύ, οὐδεμιᾶς τὸ ἐξῆς ἐπιτρεπομένης αὐτοῖς προαγωγῆς, ἢ μετ' ἐπιτυχεῖς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὴν δευτέραν τάξιν τοῦ διδασκαλείου.

(*) Περὶ τοῦ νόμου τούτου δὲν ἐξεδόθη εἰσέτι Διάταγμα ἐκτελέσεως.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 6. Μαθηταὶ τῶν διδασκαλείων, ἅμα τῇ ἐγγραφῇ αὐτῶν εἰς τὴν πρώτην τάξιν δηλοῦντες ὅτι θέλουσι κατὰ τὸ τέλος τοῦ σχολικοῦ ἔτους να ὑποστῶσιν ἐξετάσεις ὑποδιδασκάλου, ὑποχρεοῦνται νὰ διακούσωσιν ὡρισμένων μόνον μαθημάτων ἐκ τῶν ἐν τῷ διδασκαλείῳ διδασκομένων καὶ νὰ ἀσκηθῶσιν ἰδίᾳ ἐν τῷ προτύπῳ. Τὰ μαθήματα ταῦτα καὶ αἱ ἀσκήσεις ὁρισθήσονται δι' ἰδίου Β. διατάγματος.

Ἄρθρ. 7. Οἱ διανύσαντες ἤδη τὴν πρώτην ἑξαμηνίαν τοῦ δευτέρου σχολικοῦ ἔτους ἔν τινι τῶν διδασκαλείων τοῦ Κράτους καὶ εὐδοκίμως ὑποστάντες τὰς χειμερινὰς ἐξετάσεις δύνανται νὰ λάβωσιν ἐπὶ προσαγωγῇ τῆς σχετικῆς πιστοποιήσεως τοῦ διευθυντοῦ τοῦ οἰκείου διδασκαλείου πτυχίον ὑποδιδασκάλου. Οἱ τοιοῦτοι μετὰ διετῆ ἐν ὅλῳ ὑπηρεσίαν συνεχῆ δύνανται νὰ καταταχθῶσιν ἄνευ ἐξετάσεων εἰσιτηρίων εἰς τὴν τρίτην τάξιν τοῦ διδασκαλείου.

Ὁ νόμος οὗτος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Ἀπριλίου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Ἐθεωρήθη κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Ἀπριλίου 1884.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Α. Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ

ΝΟΜΟΣ ΑΣΞΓ'.

Περὶ καταργήσεως τῶν διδάκτρων ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις κτλ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν τάδε.

Ἄρθρ. 1. Τὰ ἄρθρα 26 καὶ 27 (*) καὶ λοιπὰ σχετικὰ πρὸς τὴν καταβολὴν διδάκτρων τοῦ περὶ δημοτικῶν σχολείων Νόμου τῆς $^{6}/_{18}$ Φεβρουαρίου 1834 καταργοῦνται. Ἡ ὑποχρέωσις τῆς καταβολῆς

(*) Ὅρα σελίδα 6 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διδάκτρων πρὸς τοὺς δημοδιδασκάλους ἐπὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν παίδων παύει ἀπὸ τοῦδε.

Ἄρθρ. 2. Ὁ μηνιαῖος μισθὸς τῶν δημοδιδασκάλων αὐξάνεται ἀνὰ πᾶσαν πενταετίαν κατὰ δέκα δραχμάς, ἀλλὰ τὸ σύνολον τῆς αὐξήσεως ταύτης, δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ ἥμισυ τοῦ ἀρχικοῦ μισθοῦ.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Ἰουλίου 1885.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Α. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

Ἐθεωρήθη κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Ἰουλίου 1885.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς

Σ. Κ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΟΜΟΣ ΑΣΝΔ'.

Περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ΑΝΔ' νόμου περὶ καταχωρίσεως διαταγμάτων ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν·

Ἄρθρ. 1. Τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ ἀπὸ 31 Μαΐου 1882 ΑΝΔ' νόμου (*) μνημονευομένων Β. διαταγμάτων περὶ διορισμῶν, προβιβασμῶν, παύσεων καὶ μεταθέσεων τῶν δημοσίων πολιτικῶν ὑπαλλήλων ἢ ὑπηρετῶν, ὡς καὶ τῶν περὶ τοιούτων Ὑπουργικῶν πράξεων, δὲν θέλει δημοσιεύεσθαι τοῦ λοιποῦ ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ὅλον καὶ πλῆρες τὸ κείμενον, ἀλλὰ θέλει δημοσιεύεσθαι λεπτομερὴς περίληψις τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, περιλαμβάνουσα α') τὸ ὄνομα τῆς ἐκδούσης τὸ δημοσιευόμενον ἔγγραφον ἀρχῆς καὶ τοῦ τόπου, ἔνθα ὑπεγράφη· β') τὴν ἡμέραν, τὸν μῆνα καὶ τὸ ἔτος, καθ' ὃ ὑπεγράφη ὑπὸ τῆς ἐκδούσης ἀρχῆς ἡ δημοσιευομένη πρᾶξις· γ') τὸν ἀριθμὸν αὐτῆς, ἐὰν ἔφερε τοιοῦτον ἡ πρᾶξις· δ') τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον τοῦ ἀτόμου, τὸ ὁποῖον δι' αὐτῆς διωρίσθη, προεβιβάσθη, μετετέθη ἢ ἐπαύθη· ε') τὴν θέσιν, εἰς ἣν διωρίσθη, προεβιβάσθη ἢ μετετέθη, ἢ τὴν θέ-

(*) Ὅρα σελίδα 49 τοῦ Α'. τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σιν ἀφ' ἧς προεβιβάσθη ἢ μετετέθη ἢ ἐπαύθη καὶ ς') πάντα ἄλλον προσδιορισμόν, τὸν ὁποῖον περιεῖχε τὸ Β. διάταγμα ἢ ἡ Ὑπουργικὴ πρᾶξις εἴτε μισθοῦ, ἐπιμισθίου, ἀντιμισθίας ἢ ἀποζημιώσεως, εἴτε ὁρκοδοσίας, εἴτε οἱουδήποτε ἄλλου ὅρου, σχετικοῦ πρὸς τὸν μισθόν, τὸν βαθμὸν ἢ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν τὴν ἐπιτετραμμένην ἢ ἀνατιθεμένην εἰς τὸν διὰ τοῦ δημοσιευομένου Β. διατάγματος ἢ Ὑπουργικῆς πράξεως διορισθέντα, προβιβασθέντα, μετατεθέντα, ἢ ἀπολυθέντα τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρ. 2. Τὰ περὶ ἀπονομῆς χαρίτων Β. διατάγματα καὶ τὰ δημόσια ἔγγραφα τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 4 τοῦ αὐτοῦ νόμου μνημονευόμενα θέλουσι δημοσιεύεσθαι ἐν παραρτήματι τοῦ φύλλου τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, κατὰ τὰ διὰ Β. διατάγματος κανονισθησόμενα.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Ἰουλίου 1885.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Θ. Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Ἐθεωρήθη κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Ἰουλου 1885

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Σ. Κ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΟΜΟΣ ΑΣΞΑ'.

Περὶ συντάξεως τῶν καθηγητῶν τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀνεγνωρισμένων ἑλληνικῶν γυμνασίων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1. Οἱ καθηγηταὶ τῶν ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀνεγνωρισμένων ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ γυμνασίων, ὅσοι εἰσὶν Ἕλληνες τὸ γένος καὶ διδάκτορες ἢ προλύται θατέρου τῶν τμημάτων τῆς φιλοσο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φικῆς σχολῆς ἢ τῆς θεολογικῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ἢ τινος τῶν ἐν Εὐρώπῃ Πανεπιστημίων, δύνανται νὰ μετάσχωσι τοῦ δικαιώματος τῆς συντάξεως κατὰ τοὺς περὶ ταύτης νόμους καὶ κατὰ τὰς ἑπομένας διατάξεις.

Ἄρθρ. 2. Ὁ χρόνος τῆς πρὸς ἀπόκτησιν συντάξεως ὑπηρεσίας τῶν καθηγητῶν τούτων λογίζεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς τριμηνίας τοῦ ἔτους, καθ' ἣν δηλώσωσι τὴν πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ δικαιώματος θέλησίν των, δι' ἀναφορᾶς πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργεῖον.

Ἄρθρ. 3. Ἡ σύνταξις αὐτῶν κανονίζεται ἐπὶ μηνιαίου μισθοῦ δραχμῶν 250 ἢ 300, καθοριζομένου διὰ τῆς δηλώσεως· ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τούτου λογίζονται καὶ αἱ καταβολαὶ αὐτῶν, αἵτινες περιορίζονται εἰς τὰς ἀκολούθους τρεῖς μόνας·

α') Εἰς τὴν καταβολὴν ἑνὸς μηνιαίου μισθοῦ·

β') Εἰς ἑτέραν καταβολὴν ἴσου ποσοῦ ἕνεκα γάμου, καὶ

γ') Εἰς τὴν καταβολὴν $7\,^1/_2\,^0/_0$ ἐπὶ τοῦ μηνιαίου μισθοῦ.

Αἱ καταβολαὶ αὗται πληρόνονται εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα ἐπὶ ἐκδόσει γραμματίου παραλαβῆς παραδιδομένου τῷ πληρόνοντι καθηγητῇ.

Ἡ πληρωμὴ τῆς μὲν πρώτης καταβολῆς γίνεται τὴν ἑπομένην τῆς δηλώσεως τριμηνίαν, τῆς δὲ δευτέρας κατὰ τὴν αὐτὴν τριμηνίαν ὑπὸ τῶν ἐγγάμων καὶ κατὰ τὴν ἑπομένην τριμηνίαν τῆς τελέσεως τοῦ γάμου ὑπὸ τῶν ἤδη ἀγάμων, τῆς δὲ τρίτης κατὰ τριμηνίαν ἐντὸς τῆς ἑπομένης τριμηνίας.

Ἄρθρ. 4. Ἐν ὑπερημερίᾳ ὁλοσχεροῦς πληρωμῆς τῆς πρώτης καταβολῆς, ἀπόλλυται ὁ παρελθὼν χρόνος μὴ λογιζόμενος κατὰ τὸν κανονισμὸν τῆς συντάξεως.

Ἐν ὑπερημερίᾳ πληρωμῆς τῆς ἕνεκα γάμου καταβολῆς τὸ καθυστέρημα πληρόνεται διπλάσιον καὶ μετὰ τοῦ νομίμου τόκου, διὰ κρατήσεως τοῦ τετάρτου τῆς συντάξεως τῆς χήρας καὶ τῶν ὀρφανῶν τοῦ καθυστερήσαντος.

Ἐν ὑπερημερίᾳ πληρωμῆς δόσεων τῆς τρίτης καταβολῆς αἱ σχετικαὶ τριμηνίαι δὲν λογίζονται εἰς τὸν χρόνον τῆς ὑπηρεσίας· ἂν δὲ ἐκ τούτου δὲν ἐλαττοῦται ἡ σύνταξις, τὸ καθυστέρημα πληρόνεται διπλοῦν καὶ μετὰ τόκου διὰ κρατήσεως τοῦ ἡμίσεως τῆς συντάξεως.

Ἄρθρ. 5. Ἡ ἐν Ἑλλάδι ὑπηρεσία τῶν καθηγητῶν τούτων, ἡ παρέχουσα δικαίωμα εἰς σύνταξιν, προσμετρεῖται.

Ἄρθρ. 6. Αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 15 § 6' καὶ 16 § α' τοῦ ἀπὸ 3 Αὐγούστου 1861 νόμου ΧΝΒ' (*) περὶ στερήσεως ἢ διακοπῆς τῆς συντάξεως ἕνεκα ἀπωλείας τῆς Ἑλληνικῆς ἰθαγενείας ἢ ἀποδημίας καὶ διαμονῆς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἄνευ ἀδείας, ἰσχύουσι περὶ μόνων τῶν ἐκ

(*) Ὅρα σελίδα 23 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῶν καθηγητῶν τούτων κεκτημένων ἤδη τὴν Ἑλληνικὴν ἰθαγένειαν καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐγκατεστημένων.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 26 Ἰουλίου 1885.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

Ἐθεωρήθη κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Ἰουλίου 1885

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Σ. Κ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΟΜΟΣ ΑΣΗ'.

Περὶ πληρωμῆς τῶν συντάξεων εἰς νέας δραχμάς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρ. 1. Ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. θέλουσι πληρόνεσθαι εἰς νέας δραχμὰς καὶ αἱ συντάξεις ἐν γένει, αἱ πληρονόμεναι ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 1—6, περιλαμβανομένου, τοῦ κεφαλαίου 3 τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείου πιστώσεων καὶ χαρακτηριζόμεναι ἐν αὐτοῖς διὰ τῶν ἐπιγραφῶν Στρατιωτικαί, Ναυτικαί, Ἐκκλησιαστικαί, Πολιτικαὶ καὶ Πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ὡσαύτως καὶ αἱ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Συντάξεις Ἑπτανήσου, ἀλλὰ μόνον ὡς πρὸς τοὺς χωροφύλακας τῆς πρώην Ἰονίου πολιτείας κατὰ τὸν ΤΝ' νόμον τοῦ 1869, καὶ αἱ πρὸς Ἑπτανησίους κατὰ τοὺς Ἰονίους νόμους ΞΗ' καὶ ΝΕ'.

Ἄρθρ. 2. Ἡ αὔξησις τῶν συντάξεων τούτων γενήσεται διὰ τῆς προσθήκης τοῦ δεκατημορίου, καθ' ὃ ὡς ἐκ τῆς ἀναγωγῆς κατὰ τὸ ἄρθρον 20 ἐδ. 6' τοῦ περὶ νομισματικοῦ συστήματος ΣΔ' (*) νόμου τῆς 10 Ἀπριλίου 1867 αὐταὶ ἠλαττώθησαν.

Ἐξαίρεσις τούτου γενήσεται ὡς πρὸς ἐκείνους ἐκ τῶν συνταξιούχων

(*) Ὅρα σελίδα 249 τοῦ ἀνὰ χεῖρας τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πρώην ὑπαλλήλων, τῶν ὁποίων ἡ σύνταξις ἐκανονίσθη μετὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1884, συνυπολογισθέντων, πρὸς σχηματισμὸν τοῦ μέσου ὅρου τοῦ μισθοῦ των, καὶ τῶν μισθῶν τῶν πληρωθέντων αὐτοῖς εἰς νέας δραχμάς, δυνάμει τοῦ ΑΡΛΑ' (*) νόμου.

Ὡς πρὸς τούτους ἡ αὔξησις γενήσεται οὐχὶ κατὰ τὸ δεκατημόριον πλήρες, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀνάλογον ἐξ αὐτοῦ ἀφαίρεσιν τοῦ ποσοῦ τῆς ἐγκριθείσης αὐξήσεως τῆς συνταξεως αὐτῶν, ἕνεκα τοῦ πρὸς εὕρεσιν τοῦ μέσου ὅρου τοῦ μισθοῦ των ὑπολογισμοῦ τῶν εἰς νέας δραχμὰς πληρωθέντων αὐτοῖς ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1884 μισθῶν.

Ὁ παρὼν νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθείς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 19 Ἰουλίου 1885.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Ἐθεωρήθη κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ἰουλίου 1885

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς

Σ. Κ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ.

(*) Ὅρα σελίδα 21 τοῦ ἀνὰ χεῖρας τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΟΝ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΜΕΡΟΣ Γ'.
ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ αἰτήσεων ἀδείας ἀπουσίας.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Παρακινούμεθα νὰ διατάξωμεν, ὥστε εἰς ὅλας τὰς περὶ ἀδείας ἀπουσίας αἰτήσεις ἕνεκα ἀσθενείας νὰ ἐπισυναπτεται τοῦ λοιποῦ ἔνδειξις ὑπογεγραμμένη ἀπὸ δύο ἀναγνωρισμένους τῆς Κυβερνήσεως ἰατρούς, ἥτις πρέπει νὰ φανερώνῃ, ἂν ὁ ζητῶν ἄδειαν ἀπουσίας ὑπάλληλος ἔχῃ τῷ ὄντι ἀνάγκην ταύτης πρὸς ἀνάρρωσιν τῆς ὑγείας του (*).

Αἱ Ἡμέτεραι Γραμματεῖαι τῆς Ἐπικρατείας ἐπιφορτίζονται τὴν ἐκτέλεσιν καὶ τὴν δημοσίευσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Καρβασαρᾷ τῇ 15 (27) Μαΐου 1839.

ΟΘΩΝ

ΣΜΑΛΤΣ, Α. Γ. ΚΡΙΕΖΗΣ, Δ. ΠΑΪΚΟΣ, Γ. ΓΛΑΡΑΚΗΣ,
Κ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ, Γ. ΣΠΑΝΙΟΛΑΚΗΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ διαθέσεως τῶν ἀγοραζομένων ἢ δωρουμένων βιβλίων.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. διατάττομεν.

Τὰ ἐκ τῶν πρὸς ἔκδοσιν βιβλίων ἐν τοῖς ἐτησίοις προϋπολογισμοῖς κατακεχωρισμένων ποσῶν ἀγοραζόμενα, ἢ παρὰ διαφόρων ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς νεολαίας δωρούμενα εἰς τὴν Κυβέρνησιν βιβλία, καὶ

(*) Ὅρα ἄρθρον 31 τοῦ νόμου περὶ δημοσίου λογιστικοῦ ἐν σελίδι 255 τοῦ ἀνὰ χεῖρας τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

περὶ ὧν δὲν ὡρίσθη ἄλλως πως εἰδικώτερον, δύνανται νὰ διατεθῶσιν ὑπὸ τοὺς ἐφεξῆς ὅρους.

1) Εἰς ἕκαστον τῶν Γυμνασίων, καί, ὅπου δὲν ὑφίστανται τοιαῦτα, εἰς ἕκαστον Ἑλληνικὸν σχολεῖον, θέλουσι συστηθῆ βαθμηδὸν βιβλιοθῆκαι· πρὸς πλουτισμὸν δέ, ἢ πρώτην σύστασιν αὐτῶν, θέλουν παραχωρεῖσθαι ἑκάστοτε παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου ἀριθμὸς ἀνάλογος βιβλίων, τῶν διὰ τὰ εἰρημένα σχολεῖα καταλλήλων θεωρουμένων, ἀφ' οὗ προηγουμένως ληφθῆ ἡ ἀπαιτουμένη πρόνοια περὶ τοῦ μέρους, ὅπου ταῦτα θέλουν ἐναποτεθῆ, καὶ περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θέλουσι μένει ἀναφαίρετα καὶ ὅσον ἐνδέχεται ἀκέραια, χρησιμεύοντα πρὸς μόνας τὰς ἐν τοῖς καταστήμασι μελέτας τῶν διδασκάλων καὶ μαθητῶν τῶν τε γυμνασίων καὶ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων.

2) Εἰς ἀποδεδειγμένως ἐνδεεῖς καὶ συγχρόνως ἐπιμελεῖς μαθητάς, καὶ ἰδίως εἰς τοὺς ὑποτρόφους τῆς Κυβερνήσεως δύναται νὰ παραχωρῆ ἑκάστοτε τὸ ὑπουργεῖον ἐκ τῶν βιβλίων τούτων τὰ πρὸς τὰς σπουδὰς αὐτῶν ἀναγκαιότερα, ἀφ' οὗ βεβαιωθῆ δι' ἀποδεικτικοῦ ἐνυπογράφου τῶν ἁρμοδίων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων περὶ τῶν ἀνωτέρω ἰδιοτήτων τοῦ μαθητοῦ.

3) Ἐπίσης δύναται τὸ ὑπουργεῖον νὰ βραβεύῃ διὰ τῶν βιβλίων τούτων καὶ ἐκ τῶν κατ' ἔτος διακρινομένων εἰς τὰς δημοσίας ἐξετάσεις μαθητῶν τῶν τε γυμνασίων, τῶν ἑλληνικῶν καὶ δημοτικῶν σχολείων, καὶ τοῦ διδασκαλείου, τοὺς δι' ὅλου τοῦ ἔτους, παρεκτὸς τῆς ἐπιμελείας, καὶ ἐπὶ χρηστοηθείᾳ διακριθέντας, καὶ ὡς τοιούτους μαρτυρουμένους ὑπὸ τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν διδασκάλων.

4) Ὅλαι αὗται αἱ χορηγίαι πρέπει νὰ γίνωνται δι' ἐπισήμων τοῦ ὑπουργείου ἐγκρίσεων, τὰς ὁποίας ὀφείλει ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν διατήρησιν τῶν βιβλίων νὰ καταχωρίζῃ ἑκάστοτε ὑπ' ἀριθμὸν εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ κρατούμενον ὑπ' αὐτοῦ βιβλίον, ὥστε εἰς πᾶσαν μὲν περίστασιν, ἰδίως δὲ καὶ ὑποχρεωτικῶς εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους, νὰ παρουσιάζῃ τακτικὸν ἰσολογισμὸν τῶν ληφθέντων καὶ δοθέντων.

Ἀθήνησι τῇ 28 Ὀκτωβρίου 1855.

ΟΘΩΝ

Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ πλουτισμοῦ τῶν κατ' ἐπαρχίας βιβλιοθηκῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν α') τὸ 2 ἄρθρον τοῦ περὶ ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνολογικῶν συλλογῶν νόμου τοῦ 1834, περὶ συστάσεως βιβλιοθη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κῶν κατὰ νομοὺς καὶ ἐπαρχίας καὶ τὰ περὶ πλουτισμοῦ αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ Νόμῳ ὁριζόμενα· β') τὰ περὶ συστάσεως ὁμοίως βιβλιοθηκῶν διατεταγμένα ἐν τοῖς εἰδικοῖς περὶ τούτων διατάγμασι τῆς τε 8 Νοεμβρίου 1835 (*) καὶ τῆς 28 Ὀκτωβρίου 1855.

Ἐπιθυμοῦντες δὲ ἵνα γενικωτέρα κατασταθῇ ἡ τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης χρῆσις ἄνευ περιορισμοῦ ἢ κολασμοῦ τῶν κεντρικῶν αὐτῆς ἐργασιῶν ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, διατάττομεν τάδε.

α') Ἐκ τῶν τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης ἐντύπων βιβλίων, ἀφ' οὗ κρατηθῶσιν ἀνὰ ἓν σῶμα κατ' εἶδος καὶ ἔκδοσιν διὰ τὴν δημοσίαν καὶ ἕτερον διὰ τὴν τοῦ Πανεπιστημίου, τὰ λοιπὰ κατανέμονται διὰ διαταγῆς τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου εἰς τὰς βιβλιοθήκας τῶν δημοσίων διδακτηρίων ἀναλόγως τῶν ἐλλείψεων καὶ ἀναγκῶν αὐτῶν, θεωρούμενα ὅμως πάντοτε ὡς ἰδιοκτησία αὐτῆς δεδανεισμένα εἰς αὐτάς, ἐφ' ᾧ καὶ πρέπει νὰ φέρωσι τὴν σφραγῖδα αὐτῆς.

β') Δύνανται νὰ μένωσιν ἐκ τῶν διπλῶν ἢ πολλαπλῶν ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ ὅσα ἤθελον χρειασθῇ εἰς αὐτὴν πρὸς ἀνταλλαγὴν πρὸς ἄλλα, κατὰ τὸ 4 ἄρθρον τοῦ ΣΜΗ' περὶ Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης καὶ νομισματικοῦ Μουσείου Νόμου. Τὰ τοιαῦτα εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς βιβλιοθήκας δανειζόμενα βιβλία δύνανται νὰ ἐπιστρέφωνται εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ὅταν ἤθελον ζητηθῇ εἰς ἀντικατάστασιν τυχὸν ἀπολεσθέντων ἢ ἵνα δοθῶσιν εἰς ἀνταλλαγὴν πρὸς ἄλλα, καὶ κατὰ τὸ 4 ἄρθρον τοῦ ἀνωτέρω παρατεθέντος ΣΜΗ' Νόμου.

γ') Ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῆς Δημοσίας Ἐπαιδεύσεως θέλει καταγραφῶσιν ἐν ἰδιαιτέρῳ βιβλίῳ πάντα τὰ εἰς τὰς κατὰ Νομοὺς ἢ Ἐπαρχίας βιβλιοθήκας κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἀποστελλόμενα βιβλία, καὶ ὅταν συμπληρωθῶσιν οἱ κατάλογοι τῶν ἐν αὐταῖς νῦν ὑπαρχόντων βιβλίων, θέλουσι καὶ ταῦτα προστεθῇ εἰς αὐτοὺς καὶ ὅσα ἐφεξῆς θ' ἀποστέλλωνται.

δ') Καὶ ἐν τῇ Ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ θέλει κρατεῖται βιβλίον ἰδιαίτερον, εἰς ὃ θέλουσι σημειοῦνται τὰ εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς βιβλιοθήκας δανειζόμενα ἐκ τῆς ἀποθήκης αὐτῆς βιβλία κατὰ τὰ ἀνωτέρω.

ε') Αἱ τοιαῦται ἐπαρχιακαὶ βιβλιοθῆκαι θέλουσιν ἐφορεύεσθαι ὑπὸ τῶν προϊσταμένων τῶν ἑκασταχοῦ δημοσίων παιδευτηρίων, ὡς ἀποτελοῦσαι μέρος αὐτῶν. Περὶ δὲ τῆς χρήσεως αὐτῶν ἐπιτρέπομεν νὰ ἐκδοθῶσιν ὁδηγίαι παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου ἐν τύπῳ κανονισμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Μαρτίου 1869.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Δ. ΣΑΡΑΒΑΣ

(*) Ὅρα Α' τόμον Θεσμολογίου σελίδα 57.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ κανονισμοῦ τῶν ὑποτροφιῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν.

Α΄) Οὐδεὶς τοῦ λοιποῦ διορίζεται ὑπότροφος, εἴτε ἐκ τῶν τόκων τῶν κληροδοτημάτων, εἴτε δημοσίᾳ χορηγίᾳ, ἐν σχολείοις τῆς πρώτης ἐκπαιδεύσεως, ἤτοι ἐν σχολείοις δημοτικοῖς. Πᾶσα δὲ προγενεστέρα διὰ Β. Διατάγματος ἐγκριθεῖσα τυχὸν τοιαύτη χορηγία παύει, καταργουμένη ἀπὸ τῆς 1 τοῦ ἐπιόντος μηνὸς Σεπτεμβρίου.

Β΄) Ἀπὸ τῆς 1 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου τοῦ τρέχοντος ἔτους τὸ ποσὸν ἑκάστης τῶν διὰ Β. Διατάγματος ἐγκεκριμένων ὑποτροφιῶν δὲν δύναναι νὰ ὑπερβαίνῃ ἐπὶ μὲν τῶν ἐν ἑλληνικοῖς σχολείοις σπουδαζόντων τὰς δραχμὰς τριάκοντα κατὰ μῆνα, ἐπὶ δὲ τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις τὰς δραχμὰς ἑξήκοντα, καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ τὰς δραχμὰς ὀγδοήκοντα κατὰ μῆνα.

Γ΄) Ἡ χρονικὴ διάρκεια τῶν ἐγκεκριμένων μέχρι τοῦδε ὑποτροφιῶν περιορίζεται μέχρι τοῦ τέλους τῶν σπουδῶν τοῦ ὑποτρόφου ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ ἐν ᾧ τυγχάνει διδασκόμενος· ἐπομένως παύει ἡ χορηγία πρὸς αὐτοὺς τῆς ἐγκεκριμένης ὑποτροφίας, εὐθὺς ὡς διανύσωσι περαιώσαντες τὴν σειρὰν τῆς ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ ἐκείνῳ διδασκαλίας.

Ἀπαγορεύεται δὲ καὶ ἐπὶ τὸ μέλλον ἡ χρονικὴ διάρκεια ὑποτροφιῶν, ἐγκριθησομένων, νὰ ὑπερβαίνῃ τὴν διάρκειαν τῶν σπουδῶν ἐν τῷ διδακτηρίῳ, ἐν ᾧ ὁ διοριζόμενος τυγχάνει διδασκόμενος.

Δ΄) Τὰ περὶ διορισμοῦ ὑποτρόφων ἐν τοῖς ἐντὸς τοῦ Κράτους ἐκπαιδευτηρίοις προεκδεδομένα Ἡμέτερα Διατάγματα τροποποιοῦνται ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Διατάγματος, ἐφ' ὅσον ἀντιβαίνουσιν εἰς αὐτάς, ἰσχύοντα τό γε νῦν ἔχον κατὰ τὰ ἄλλα μέρη αὐτῶν.

Ε΄) Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος Διατάγματος δὲν ἐπεκτείνονται ἐπὶ τῶν διὰ διαγωνισμοῦ κατὰ τὸ ἀπὸ 9 Ὀκτωβρίου 1875 Ἡμέτερον Διάταγμα διοριζομένων ὑποτρόφων ἐν τῇ σχολῇ τῶν τεχνῶν, ἢ ἔν τισι τῶν σχολῶν τοῦ Πανεπιστημίου, οὐδ' ἐπὶ τῶν ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ σχολῇ διαιτωμένων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰουλίου 1877

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Θ. Π. Δηλιγιάννης

Μεγαλειότατε

Μέχρις οὗ διὰ νόμου κανονισθῶσιν ἀμεταβλήτως τὰ τῶν ὑποτροφιῶν, καὶ κατασταθῶσιν ὅροι τινὲς τῶν ὁποίων ἡ ὑπέρβασις δὲν θέλει

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἶσθαι ἐπιτετραμμένη, καὶ οἵτινες εἰσὶν ἀναγκαῖοι ὅπως ὑπαχθῶσιν εἰς κανόνας, ὑπαγορευομένους ἀπὸ τὸ συμφέρον τοῦ Κράτους, τὰ κατὰ τὸν διορισμὸν καὶ τὴν ἐπιτήρησιν τῶν ὑποτρόφων, ἔκρινα ὅτι μοὶ ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποκαταστάσεως ἰσοζυγίου τινὸς μεταξὺ τῶν ἐσόδων καὶ τῶν ἐξόδων τῶν κληροδοτημάτων, καὶ ἀπὸ τὴν μέριμναν τοῦ νὰ ἄρω μεταξὺ τῶν διαφόρων ὑποτροφιῶν ἀνισότητας, τὰς ὁποίας οὐδένα ἠδυνήθην νὰ ἀνεύρω λόγον αἰτιολογοῦντα, νὰ ὑποβάλω εἰς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα τὴν ἐξῆς πρότασιν περὶ τῶν ἐντὸς τοῦ Κράτους σπουδαζόντων ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις, ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις καὶ ἐν τοῖς γυμνασίοις ὑποτρόφων.

α') Νὰ ἀπαγορευθῇ ὁ διορισμὸς ὑποτρόφων ἐν τοῖς σχολείοις τῆς πρώτης ἐκπαιδεύσεως, ἤτοι ἐν τοῖς λεγομένοις δημοτικοῖς σχολείοις. Ἂν ἡ ἀπονομὴ τῶν ὑποτροφιῶν ἔχῃ λόγον τὴν παροχὴν τῶν μέσων τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν ἔξοχον εὐφυΐαν καὶ τὴν τελείαν δεκτικότητα τῆς μαθήσεως, ἡ ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ἐκπαίδευσις ἀποτελεῖ στάδιον πρόωρον, καθ' ὃ οὐδὲν τῶν φυσικῶν τούτων εὐεργετημάτων δύναται νὰ διαγνωσθῇ· ἂν δ' ἔχῃ λόγον τὴν προστασίαν οἰκογενειῶν προσενεγκουσῶν εἴτε κατὰ τὸν μέγαν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἐξόχους ὑπηρεσίας καὶ θυσίας, εἴτε μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων διακεκριμένας ὑπηρεσίας, τὸ Κράτος προσελθέτω κατ' ἄλλον τινα τρόπον ἐπίκουρον τῶν ἀξίων τῆς εὐμενείας του ταύτης τοιούτων οἰκογενειῶν, ἐπιφυλαχθήτω δὲ νὰ συνδράμῃ αὐτὰς πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων των ἀφοῦ ταῦτα περαιώσωσι τὸ πρῶτον τοῦτο στάδιον τῆς ἐκπαιδεύσεώς των, τὸ τῆς στοιχειώδους. Ὁ κανὼν οὗτος δύναται ἄνευ ζημίας τινὸς ἢ ἀδικήματος ἐπὶ τοῖς ἀνωτέρω λόγοις νὰ ἐφαρμοσθῇ καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων τυχὸν τοιούτων ὑποτρόφων, παυομένης τῆς πρὸς αὐτοὺς κεχορηγημένης ὑποτροφίας ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ ἐπερχομένου μηνὸς Σεπτεμβρίου.

β') Τὸ ποσὸν τῆς χορηγουμένης ὑποτροφίας εἰς μαθητὰς ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις νὰ προσδιορισθῇ ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου, δι' ὅλους τοὺς ὑπάρχοντας τοιούτους ὑποτρόφους ἄνευ διακρίσεως ἢ ἐξαιρέσεως, μὴ ὑπερβαῖνον τὰς δραχμὰς τριάκοντα κατὰ μῆνα. Ὑπότροφοι ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις σπουδάζουσιν ἐν τοῖς κόλποις τῶν ἰδίων οἰκογενειῶν παραμένοντες, τοσαύτη δὲ χορηγία δὲν εἶναι ἀνεπαρκής, ἀφ' οὗ δαπανηρὰ μὲν προμήθεια βιβλίων διδακτικῶν δὲν πιέζει αὐτούς, αἱ ἀνάγκαι δὲ τῆς συντηρήσεως αὐτῶν, παίδων μόλις προσήκοντων, εἰσὶ μικραὶ καὶ περιωρισμέναι. Τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 15 Μαρτίου 1865 εἰς εἴκοσι καὶ πέντε μόνον δραχμὰς προσδιώριζε τὴν ὑποτροφίαν τῶν τοιούτων· πάντα δὲ τὰ ἔκτοτε ἄλλως διαταχθέντα ἀντετίθεντο εἰς τὴν διάταξιν ταύτην τοῦ κανονιστικοῦ τούτου Διατάγματος.

γ') Τὸ ποσὸν τῆς χορηγουμένης ὑποτροφίας εἰς μαθητὰς ἐν τοῖς γυμνασίοις νὰ προσδιορισθῇ δι' ὅλους τοὺς ὑπάρχοντας τοιούτους ὑπο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τρόφους ἄνευ διακρίσεως ἢ ἐξαιρέσεως μὴ ὑπερβαῖνον τὰς δραχμὰς ἑξήκοντα κατὰ μῆνα. Ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα διάταξις τοῦ ἀπὸ 15 Μαρτίου 1865 Β. Διατάγματος προσδιώριζε τὸ ποσὸν τῶν τοιούτων ὑποτροφιῶν εἰς δραχμὰς τριάκοντα καὶ πέντε. Καὶ ἀναγνωρίζω μὲν τὸ ἀνεπαρκὲς τοῦ ὑπὸ τοῦ μνημονευθέντος Β. Διατάγματος προσδιωρισμένου, ὡς εἴρηται, ποσοῦ, δὲν εὑρίσκω ὅμως λόγον τινὰ αἰτιολογοῦντα τὴν ἀνισότητα τῶν ἐγκεκριμένων μέχρι τοῦδε ὑποτροφιῶν, ὧν ἄλλαι μὲν εἰς ἑξήκοντα, ἄλλαι δὲ εἰς ὀγδοήκοντα καὶ ἄλλαι εἰς ἑκατὸν δραχμὰς κατὰ μῆνα ἀνήχθησαν, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ προκαλέσαντος τὸν διορισμὸν αὐτῶν. Ἂν αἱ ὑποτροφίαι δὲν κανονίζονται ὑπὸ τοῦ μέτρου τῆς εὐφυΐας ἢ τῆς δεκτικότητος πρὸς μάθησιν τοῦ ὑποτρόφου, ἢ ὑπὸ τοῦ μέτρου τῶν ὑπηρεσιῶν ἢ τῶν θυσιῶν πρὸς τὴν πατρίδα τῆς οἰκογενείας τοῦ ὑποτρόφου, ἀλλ' ἁπλῶς δικαιολογῶνται ὑπὸ τοιούτων λόγων, ἔχωσι δὲ πᾶσαι ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπόν, τὴν παροχὴν εὐκολίας πρὸς ἐκπαίδευσιν, ἡ παροχὴ αὕτη πρέπει νὰ ᾖναι ἡ αὐτὴ πρὸς πάντας τοὺς εἰς τὰς κατηγορίας ταύτας ὑπαγομένους, πρέπει δὲ νὰ προσδιορισθῇ τὸ ποσὸν αὐτῆς ὑπὸ μόνον τῶν ἀναγκῶν τῆς συντηρήσεως τοῦ ἐκπαιδευομένου. Ἀρκεῖ δὲ φρονῶ τὸ διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου σχεδίου Β. Διατάγματος προσδιοριζόμενον ποσὸν πρὸς συντήρησιν σπουδαστοῦ ἐν γυμνασίῳ, τοῦ ὁποίου ἡ μὲν ἡλικία ὑποτίθεται νεαρά, καὶ ἑπομένως δι' ὀλίγων ἀναγκῶν περιβάλλουσα αὐτὸν καὶ κατὰ τὴν δίαιταν καὶ κατὰ τὸν ἱματισμόν, ἡ δ' ἐκπαίδευσις δὲν ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν δαπάνας ἐπαισθητὰς πρὸς πορισμὸν βιβλίων μεγάλης ἀξίας. Ἄλλως οἱ πλεῖστοι τῶν τοιούτων ὑποτρόφων μένουσιν ἐν τοῖς ἰδίοις οἴκοις σπουδάζοντες, ὅπερ καθιστᾷ εὐνοϊκότερον τὸν βίον των.

δ') Τὸ ποσὸν τῆς χορηγουμένης ὑποτροφίας εἰς μαθητὰς ἐν τῷ πανεπιστημίῳ νὰ προσδιορισθῇ δι' ὅλους τοὺς ὑπάρχοντας τοιούτους ὑποτρόφους, ἄνευ διακρίσεως ἢ ἐξαιρέσεως, ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου τρέχοντος ἔτους μὴ ὑπερβαῖνον τὰς δραχμὰς ὀγδοήκοντα κατὰ μῆνα. Ἡ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσα διάταξις τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 15 Μαρτίου 1865 προσδιώριζε τὸ ποσὸν τῶν τοιούτων ὑποτρόφων εἰς δραχμὰς μόνον πεντήκοντα. Καὶ ἂν μὲν τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι ὁμολογουμένως ἀνεπαρκές, οὐδεὶς ὅμως λόγος δικαιολογεῖ τὴν ἀπονομὴν ὑποτροφιῶν εἰς ἄλλους μὲν ὀγδοήκοντα δραχμῶν, εἰς ἄλλους δ' ἑκατὸν καὶ εἰς ἄλλους πλείους καὶ τούτων. Τὸ προσδιοριζόμενον ποσὸν τῶν δραχμῶν ὀγδοήκοντα μοὶ φαίνεται ἐπαρκοῦν πρὸς συντήρησιν σπουδαστοῦ σώφρονος, ἐν ᾧ ἡ παροχὴ μέσων πλειοτέρων παρέχει διαρκῆ πρὸς νέους ἀπείρους τοῦ κόσμου πειρασμόν, ὠθοῦντα αὐτοὺς εἰς ἐκτροπὴν ἀπὸ τοῦ δρόμου τῶν σπουδῶν, εἰς ὃν εἰσῆλθον.

Οἱ δυνάμει τοῦ ἀπὸ 9 Ὀκτωβρίου 1875 Β. Διατάγματος διοριζόμενοι μετὰ διαγωνισμὸν ἐν τῇ Σχολῇ τῶν τεχνῶν ἢ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ὑπότροφοι δὲν θέλουσιν ὑπαχθῆ εἰς τὴν διάταξιν ταύτην, ἀφοῦ καὶ ὁ διορισμὸς αὐτῶν καὶ τοῦ ποσοῦ ὁ προσδιορισμὸς στηρίζε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ται εἰς εἶδός τι συνθήκης, ἥτις δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβληθῇ διὰ τοῦ παρόντος.

ε') Ἀλλ' ἐκτὸς τούτων αἱ πλεῖσται τῶν ἐγκεκριμένων ὑποτροφιῶν ἀπενεμήθησαν ἐπὶ διάρκειαν χρόνου ἄνισον, κατὰ τὸ πλεῖστον δὲ μακρὰν καὶ ὑπ' οὐδενὸς κανόνος διαγραφομένην. Εἰς μαθητὰς ἑλληνικῶν σχολείων, διορισθέντας ὑποτρόφους, τὰ περὶ τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν Β. Διατάγματα ὥρισαν τὴν ὑποτροφίαν διαρκοῦσαν μέχρι τέλους τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ σπουδῶν των, ἤτοι ἀπένειμαν αὐτοῖς χρηματικὴν χορηγίαν ἐπὶ δώδεκα συνεχῆ ἔτη κατὰ μέσον ὅρον· καὶ εἰς μαθητὰς δὲ γυμνασίων, διορισθέντας ὑποτρόφους, τὰ περὶ διορισμοῦ αὐτῶν Β. Διατάγματα ὥρισαν ὡς τέρμα τὸ τέλος τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ σπουδῶν, ἤτοι χρονικὴν διάρκειαν ἐννεαετῆ.

Αἱ ὑπηρεσίαι ἢ αἱ θυσίαι, τὰς ὁποίας προσήνεγκεν εἰς τὸ κράτος ἡ οἰκογένεια τοῦ ὑποτρόφου, εἴτε ἡ εὐφυΐα ἢ ἡ πρὸς μάθησιν δεκτικότης αὐτοῦ, χρησιμεύουσιν ὡς δικαιολογία τῆς ἀπονομῆς τῆς ὑποτροφίας. Ὡς δ' ἡ ἀνισότης τοῦ χορηγουμένου εἰς τοὺς ὑποτρόφους χρηματικοῦ ποσοῦ δέν μοι φαίνεται δεδικαιολογημένη, οὕτω δέν μοι φαίνεται τοιαύτη καὶ ἡ ἀνισότης τῆς διάρκειας τῶν ὑποτροφιῶν. Ἐν γένει δὲ πρόνοια τοῦ Κράτους τοσοῦτον εὐμενής, παραλαμβάνουσα ἐκ τῆς οἰκογενείας του τὸν μόλις ἀρξάμενον νὰ διδάσκηται τὴν γραμματικὴν τῆς γλώσσης, καὶ παραδιδοῦσα αὐτὸν εἰς τὴν οἰκογένειαν διδάκτορα ἐπιστήμης, μοὶ φαίνεται ὅτι μόνον ἐξαιρετικῶς καὶ δι' ὑπηρεσίας πρὸς αὐτὸ ἢ θυσίας ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκπληξάσας τὴν κοινωνίαν διὰ τὴν ἐν αὐταῖς αὐταπάρνησιν ἢ διὰ τὴν ἀναντίρρητον λαμπρότητά των ἠδύνατο νὰ δικαιολογηθῇ Καὶ ὅμως κατέστη ὁ τοσαύτης διαρκείας προσδιορισμὸς κοινὸν γνώρισμα πασῶν σχεδὸν τῶν ὑποτροφιῶν· καὶ ἐν ᾧ εἶναι ἀμφίβολον ἂν ὁ ὁμαλὸς δημόσιος βίος, τὸν ὁποῖον τὸ Κράτος διήνυσε κατὰ τὰ τελευταῖα τεσσαράκοντα πέντε ἔτη, ἐδίδου ἀφορμὴν εἰς τοιαύτας θυσίας ἢ ὑπηρεσίας, ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἐμαρτυρήθη τοσοῦτο δαψιλεστέρα πρὸς τοὺς διορισθέντας ὑποτρόφους, ὅσον οὗτοι ἦσαν εἴτε νεώτεροι κατὰ τὴν ἡλικίαν, εἴτε ὀλιγώτερον προηγμένοι εἰς τὴν μάθησιν.

Διὰ τοῦτο νομίζω, ὅτι αἱ ὑποτροφίαι πᾶσαι πρέπει νὰ ἔχωσι τὴν αὐτὴν χρονικὴν διάρκειαν, ἤτοι τὸν χρόνον τῆς μαθητείας ἐν τῷ διδακτηρίῳ ἐν ᾧ ὁ διορισθεὶς ὑπότροφος ἐκπαιδεύεται. Ἡ ὑποτροφία τοῦ μαθητοῦ τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου δέον νὰ μὴν ὑπερβαίνῃ τὸν χρόνον, καθ' ὃν οὗτος δοὺς τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις του, ἀπέρχεται τοῦ σχολείου· οὐδ' ἡ τοῦ ἐν γυμνασίῳ σπουδάζοντος τὸν χρόνον, καθ' ὃν οὗτος ἀπέρχεται τοῦ γυμνασίου, περαιώσας τὰς ἐν αὐτῷ σπουδάς του. Ἐὰν δ' ὁ περαιώσας τὰς σπουδάς του ἐν ἑλληνικῷ σχολείῳ ὑπότροφος σκοπῇ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐκπαίδευσίν του ἀρχόμενος γυμνασιακῶν σπουδῶν, ἢ ἐὰν ὁ λαβὼν ἀπολυτήριον τοῦ γυμνασίου ποθῇ νὰ τραπῇ ἐπὶ τὴν ἐκμάθησιν ἐπιστήμης ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χρήζωσι τῆς συνδρομῆς τοῦ Κράτους ζητοῦντες ὑπὲρ ἑαυτῶν ὑποτροφίαν, δίκαιον εἶναι ἡ Κυβέρνησις νὰ ἔχῃ τὴν εὐκολίαν νὰ ἐξετάζῃ, ἂν ὀφείλῃ νὰ παρατείνῃ τὴν ὑπὲρ αὐτῶν εὐεργέτιδα πρόνοιαν καὶ ἐπὶ τὸ ἀμέσως ἀνώτερον ἐκπαιδευτήριον, ἐν ᾧ ἐφίενται νὰ εἰσέλθωσι.

Κατὰ τοιαῦτα περιελήφθη ἐν τῷ ὑποβαλλομένῳ σχεδίῳ Β. Διατάγματος διάταξις, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται τοῦ λοιποῦ νὰ δίδηται εἰς τὰς ἐγκρινομένας ὑποτροφίας χρονικὴ διάρκεια μακροτέρα τῆς διαρκείας τῶν σπουδῶν ἐν τῷ διδακτηρίῳ, ἐν ᾧ ὁ διοριζόμενος ὑπότροφος ἐκπαιδεύεται· περιορίζεται δὲ ἡ χρονικὴ διάρκεια τῶν ἐγκεκριμένων ὑποτροφιῶν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ὅρου.

Ἐπιφυλασσόμενος, ὡς ἀρχόμενος τῆς παρούσης ἐξέθηκα, νὰ προβάλῳ εἰς τὴν Βουλὴν σχέδιον νομοθετήματος, κανονίζοντος τὰ προσόντα τῶν σπουδαστῶν, εἰς οὓς θέλει ἀπονέμεσθαι ἐπὶ τὸ μέλλον ὑποτροφία, τὸν τρόπον τῆς ἀπονομῆς, τὸ ποσὸν καὶ τὴν χρονικὴν διάρκειαν αὐτῆς, ἱκετεύω τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ εὐαρεστηθῇ νὰ ἐγκρίνῃ τὸ ὑποβαλλόμενον σχέδιον Β. Διατάγματος, διατηρουμένης μέχρι τοῦ ὡς εἴρηται νομοθετικοῦ κανονισμοῦ τῆς ἰσχύος τῶν ἐγκεκριμένων ὑποτροφιῶν, ἐφ' ὅσον δὲν ἤθελον ἀθετηθῇ ἐπί τινος τούτων, οἱ ὅροι ὑφ' οὓς ἀπενεμήθη, ἢ ὁ σκοπὸς αὐτῆς.

Οὐδεὶς ἐγένετο λόγος ἐν τῇ παρούσῃ περὶ τῶν ἐν τῷ Ἀρσακείῳ ἢ ἐν ἄλλοις ἐκπαιδευτηρίοις τῶν θηλέων ὑποτρόφων νεανίδων, διότι μόνον περὶ τῶν ἀρρένων ἡ παροῦσα ἐπραγματεύθη· οὐδὲ περὶ τῶν ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ σχολῇ ὑποτρόφων, διεπομένων ὑπὸ εἰδικῶν κανονισμῶν· ἑπομένως τὰ διὰ τοῦ ὑποβαλλομένου σχεδίου Β. Διατάγματος κανονιζόμενα δὲν ἐπεκτείνονται, ὡς εἰκός, ἐπ' αὐτῶν.

Ὑποσημειοῦμαι δὲ εὐσεβάστως τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος
Εὐπειθέστατος καὶ πιστότατος.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργὸς
Θ. Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ συνδρομῆς τοῦ Ὑπουργείου πρὸς ἔκδοσιν ἢ ἀγορὰν βιβλίων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Α'. Ἐκ τῆς πρὸς ἀγορὰν βιβλίων ἐν γένει περιλαμβανομένης ἐν τῷ ἐτησίῳ προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου πιστώσεως, ἀπαγορεύεται νὰ γίγνηται τοῦ λοιποῦ χρῆσις πρὸς ἔκδοσιν ἢ ἀγορὰν βιβλίων ἄλλων εἰμὴ τῶν ἑξῆς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

α') Τῶν χρησίμων εἰς τὴν γιγνομένην διδασκαλίαν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις, ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις, ἐν τοῖς γυμνασίοις, ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, ἐν τῇ Ῥιζαρείῳ σχολῇ ἢ ἐν τῷ Ἀρσακείῳ παρθεναγωγείῳ.

β') Τῶν πραγματευομένων περὶ τοῦ ὑπάρχοντος ἐν ἰσχύϊ συστήματος τῆς ἐκπαιδεύσεως, περὶ τῆς διεπούσης αὐτὸ νομοθεσίας ἢ περὶ τῶν ἐπενεκτέων ἐπ' αὐτοῦ μεταβολῶν.

Β'. Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως νὰ ἐγκριθῇ καὶ ἐνταλθῇ ἡ πληρωμὴ ποσοῦ τινος ἐκ τῆς πιστώσεως ταύτης, καὶ ἂν τὰ βιβλία, πρὸς ἔκδοσιν ἢ ἀγορὰν τῶν ὁποίων ζητεῖται τῆς δαπάνης ἡ ἔγκρισις, ὑπάγωνται εἴς τινα τῶν ἐν τῷ προηγηθέντι ἄρθρῳ κατηγοριῶν, ἐὰν δὲν προηγηθῇ α') ἀναφορὰ τοῦ συγγραφέως ἢ ἐκδότου, δι' ἧς νὰ ζητῆται παρὰ τοῦ Ὑπουργείου νὰ συνδράμῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ βιβλίου ἢ νὰ προβάλληται αὐτῷ ἡ ἀγορὰ αὐτοῦ. Ἐν τῇ ἀναφορᾷ ταύτῃ θέλει δηλοῦσθαι ὅ τε ἀριθμὸς τῶν προβαλλομένων πρὸς συνδρομὴν ἢ ἀγορὰν ἀντιτύπων, καὶ ἡ τιμὴ ἑκάστου αὐτῶν ἐφ' ἧ προβάλλεται ἡ συνδρομὴ ἢ ἡ ἀγορά· β') ἐπίσημος πρᾶξις τοῦ Ὑπουργοῦ, δι' ἧς νὰ ἐγκρίνηται ἢ συνδρομὴ ἢ ἡ ἀγορά, προσδιορίζουσα ῥητῶς τὸ ἀποδοτέον πρὸς συνδρομὴν ἢ ἀγορὰν χρηματικὸν ποσόν, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀντιτύπων, καὶ τὴν τιμὴν ἑκάστου αὐτῶν.

Ἐν Τατοΐῳ τὴν 1 Αὐγούστου 1877

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Θ. Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ κληροδοτημάτων καὶ ὑποτροφιῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐπιθυμοῦντες νὰ συντελέσωμεν, ὅπως τὰ ὑπὸ φιλογενῶν ἀνδρῶν ὑπὲρ τῆς παιδείας κληροδοτηθέντα καὶ ὑπὸ τὴν διαχείρισιν τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου εὑρισκόμενα ποσὰ διατεθῶσιν ὅσον οἷόν τε συμφώνως πρὸς τὴν βούλησιν τῶν γενναίων δωρητῶν καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πολιτείας, μέχρις οὗ διὰ νόμου κανονισθῶσιν ὁριστικῶς τὰ περὶ τούτου, ἀκούσαντες τὴν γνώμην τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρ. 1. Ἀπὸ τῆς 31 Ἰουλίου ἐ. ἔ. μεχρισοῦ νομοθετικῶς κανονισθῶσι τὰ περὶ προορισμοῦ καὶ διαχειρίσεως τῶν δι' ὑποτροφίας ὑπὸ τὴν διαχείρισιν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου ὑπαγομένων κληροδοτημάτων παύουσιν αἱ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐκ τῶν τόκων τῶν γενικῶν κληροδοτημάτων χορηγούμεναι ὑποτροφίαι, ἐξαιρέσει τῶν συνεπείᾳ διαγωνισμοῦ χορηγηθεισῶν.

Ὡς πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἄνευ προηγουμένου διαγωνισμοῦ σπουδάζοντας ὑποτρόφους ἡ ἀνωτέρω παῦσις ἐπέρχεται ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. Εἰς αὐτοὺς χορηγοῦνται καὶ αἱ δαπάναι τῆς εἰς Ἑλλάδα ἐπανόδου.

Ἄρθρ. 2. Τὰ κληροδοτήματα τὰ γνωστὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα εἰδικὰ κληροδοτήματα θέλουσιν ἐξακολουθῆ δαπανώμενα ἕκαστον κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ διαθέτου κανονισθέντα. Τοιαῦτα ἰδίως θεωροῦνται τὰ τῶν ἀειμνήστων Κωνσταντίνου Βελλίου, Νικολάου Κρήτσκη, Σ. Σακελλαρίου, Νεοφύτου Ἀρχιμανδρίτου ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Σοφίας Κβοστόβας.

Δι' εἰδικωτέρου διατάγματος κανονισθήσονται βραδύτερον οἱ ὅροι, ὑπὸ τοὺς ὁποίους χορηγοῦνται αἱ ἐκ τῶν κληροδοτημάτων τούτων ἀπορρέουσαι ὠφέλειαι καὶ αἱ ἀντιστοιχοῦσαι ὑποχρεώσεις, τηρουμένης πάντοτε τῆς εἴτε ῥητῆς εἴτε ἐξ ἀναμφισβητήτων γεγονότων προκυπτούσης ἐκ τοῦ συνόλου τῆς διαθήκης θελήσεως τοῦ διαθέτου.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 8 Μαΐου 1880.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Χαρ. Τρικούπης, Κ. Λομβαρδος, Αθ. Γ. Πετμεζας
Σ. Καραϊσκακης, Γ. Δ. Βουγαρης, Ν. Μαυροκορδατος.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ συστάσεως τουρκικῶν καὶ ἰσραηλιτικῶν σχολείων ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπὸ 16 Ἰουνίου 1882 ΑΙΓ' (*) νόμον περὶ συστάσεως τουρκικῶν καὶ ἰσραηλιτικῶν παιδευτηρίων ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις, δημοσιευθέντα ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 53 φύλλῳ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 23 Ἰουνίου ἐ. ἔ. ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, διατάσσομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1. Ἐν ἑκάστῳ δήμῳ ἔνθα κατοικοῦσι περὶ τοὺς χιλίους ὀθωμανοὺς θέλει συστηθῆ κατ' ὀλίγον ἀνὰ ἓν προκαταρκτικὸν σχολεῖον ἀρρένων (μικιατίπι σιπτάν).

Ἄρθρ. 2. Ἐν τοῖς προκαταρκτικοῖς τουρκικοῖς σχολείοις φοιτῶσι παῖδες ἀπὸ τοῦ ἕκτου ἔτους τῆς ἡλικίας αὐτῶν. Ἐν τοῖς σχολείοις τούτοις, ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν δημοτικά, ἡ φοίτησις διαρκεῖ ἐπὶ πέντε ἔτη, διδάσκονται δὲ τὰ ἑξῆς μαθήματα, 1) ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ τουρκικοῦ ἀλφαβηταρίου καὶ ἐκ τοῦ Κορανίου, 2) τουρκικὴ

(*) Ὅρα σελίδα 45 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γραφή, 3) θρησκευτικά, ἀναφερόμενα εἰς τὴν θρησκείαν τῶν ὀθωμανῶν, 4) τουρκικὴ καλλιγραφία, 5) στοιχεῖα τῆς περσικῆς, 6) στοιχεῖα τῆς ἀραβικῆς, 7) ἀριθμητική, 8) γεωγραφία, 9) ἑλληνικὴ ἀνάγνωσις καὶ γραφή, 10) γυμναστική, 11) ἰχνογραφία καὶ 12) ᾠδική, ἐὰν καὶ ὅταν τὸ μάθημα τοῦτο ζητηθῇ δι' ἐγγράφου αἰτήσεως τοῦ Μουφτῆ, προηγουμένῃ γνωμοδοτήσει τοῦ ἐπὶ τῶν βακουφίων συμβουλίου (τζεμααὰτ μουσλιμίν).

Ἄρθρ. 3. Τὰ σχολεῖα ταῦτα συνιστῶνται μὲν κατ' αἴτησιν τῶν τουρκικῶν κοινοτήτων, ἐγκρινομένην ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, συντηροῦνται δὲ διὰ τῶν τόκων εἰδικῶν κληροδοτημάτων (βακουφίων) ἢ διὰ δαπάνης ἀναγραφομένης ἐν τῷ ἐτησίῳ προϋπολογισμῷ τῶν δήμων ἢ καὶ διὰ χορηγήματος τῆς Κυβερνήσεως, παρεχούσης μέρος τῆς δαπάνης ἢ ἐν ἀνάγκῃ καὶ τὸ ὅλον.

Ἄρθρ. 4. Ἐν ἑκάστῳ τῶν προκαταρκτικῶν τούτων σχολείων διορίζονται α') εἷς διδάσκαλος Ὀθωμανός, λαμβάνων μισθὸν μηνιαῖον δραχμῶν 100, β') εἷς βοηθὸς Ὀθωμανός, διδάσκων τὴν καλλιγραφίαν καὶ λαμβάνων μισθὸν μηνιαῖον δραχ. 40, γ') εἷς ἀνεγνωρισμένος δημοδιδάσκαλος Ἕλλην, διδάσκων τὴν ἑλληνικὴν ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, τὴν ᾠδικὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁρισθέντα, γυμναστικὴν καὶ ἰχνογραφίαν καὶ λαμβάνων μισθὸν ἀνάλογον τοῦ βαθμοῦ αὐτοῦ μετ' ἐνοικίου ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, ἀλλ' ἄνευ διδάκτρων. Δύναται δὲ νὰ διορίζηται ἐπὶ ἐπιμισθίῳ καὶ δημοδιδάσκαλος, διδάσκων ἐν τῷ ἑλληνικῷ δημοτικῷ σχολείῳ τῷ ὑπάρχοντι ἐν τῇ αὐτῇ πόλει, δ') εἷς ἐπιστάτης Ὀθωμανὸς λαμβάνων μισθὸν μηνιαῖον δραχμῶν 30.

Ἄρθρ. 5. Ὅπου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συστηθῶσι δημοτικὰ τουρκικὰ σχολεῖα ἕνεκα τοῦ ἀνεπαρκοῦς πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων, ἢ ὅπου τὰ ὑπάρχοντα θεωροῦνται ἀνεπαρκῆ, ἱδρύονται κατ' αἴτησιν τῶν τουρκικῶν κοινοτήτων, ἐγκρινομένην ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, γραμματοδιδασκαλεῖα, ἔχοντα ἕνα μόνον γραμματοδιδάσκαλον, μισθοδοτούμενον ὑπὸ τῶν κοινοτήτων τῇ συνεννοήσει μετ' αὐτῶν. Διδάσκονται δ' ἐν τοῖς γραμματοδιδασκαλείοις τὸ ἀλφαβητάριον, ἀνάγνωσις ἐκ τοῦ Κορανίου, θρησκευτικὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν μωαμεθανικὴν θρησκείαν, γραφὴ καὶ ἀριθμητική. Ἡ Κυβέρνησις δύναται ἐν ἀνάγκῃ νὰ χορηγήσῃ βοήθημα εἰς τοιούτους γραμματοδιδασκάλους.

Ἄρθρ. 6. Πλὴν τῶν δημοτικῶν σχολείων τῶν ἀρρένων συνιστῶνται καὶ παρθεναγωγεῖα, συντηρούμενα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὡς τὰ τῶν ἀρρένων σχολεῖα, ἐν οἷς διδάσκονται τὰ αὐτὰ μαθήματα, ἀντικαθισταμένης τῆς γυμναστικῆς διὰ τῆς ραπτικῆς καὶ τῶν γυναικείων ἐργοχείρων. Διαρκεῖ δ' ἐν αὐτοῖς ἡ διδασκαλία ἐπίσης πέντε ἔτη, καὶ τὸ προσωπικὸν αὐτῶν ἀποτελεῖται α') Ἐκ μιᾶς διευθυντρίας Ὀθωμανίδος, λαμβανούσης μισθὸν δραχ. 150 κατὰ μῆνα. β') Ἐκ μιᾶς διδασκαλίσσης Ἑλληνίδος, διδασκούσης τὰ ἑλληνικά, τὴν ᾠδικὴν (ἐὰν καὶ ὅταν ζητηθῇ, ὡς ἀνωτέρω) τὴν ἰχνογραφίαν καὶ τὰ ἐργόχειρα,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ λαμβανούσης μισθὸν ἀνάλογον τοῦ βαθμοῦ αὐτῆς μετ' ἐνοικίου ὁριζομένου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλ' ἄνευ διδάκτρων. Δύναται δ' ἐν ἀνάγκῃ νὰ διορίζηται ἐπὶ ἐπιμισθίῳ δημοδιδασκάλισσα διδάσκουσα ἐν τῷ ἑλληνικῷ σχολείῳ τῶν θηλέων τῆς αὐτῆς πόλεως. γ') Ἐκ μιᾶς ἐπιστατρίας Ὀθωμανίδος, λαμβανούσης μισθὸν δρ. 40 κατὰ μῆνα καὶ δ') Ἐξ ἑνὸς θυρωροῦ γέροντος Ὀθωμανοῦ, λαμβάνοντος μισθὸν μηνιαῖον δραχ. 30. Συνιστῶνται ἐπίσης κατ' αἴτησιν τῶν τουρκικῶν κοινοτήτων, ἐγκρινομένην ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, γραμματοδιδασκαλεῖα θηλέων, ἔχοντα, α') μίαν μόνον γραμματοδιδάσκαλον Ὀθωμανίδα, μισθοδοτουμένην ὑπὸ τῶν κοινοτήτων, ἀντὶ δραχ. 50 κατὰ μῆνα, καὶ β') μίαν Ὀθωμανίδα ἐπιστάτριαν, μὲ μηνιαῖον μισθὸν δραχ. 20. Ἡ Κυβέρνησις δύναται ἐν ἀνάγκῃ νὰ χορηγήσῃ βοήθημά τι διὰ τὰ γραμματοδιδασκαλεῖα ταῦτα.

Ἄρθρ. 7. Οἱ παῖδες ἀποπερατώσαντες τὰς σπουδὰς αὐτῶν ἐν τοῖς προκαταρκτικοῖς σχολείοις καὶ ἀπολυθέντες, μεταβαίνουσιν εἰς τὰ σχολεῖα τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως (Μικιατίπι Ρουστιγιέ) ἀνάλογα πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν ἑλληνικὰ σχολεῖα, ἅτινα συνιστῶνται κατ' αἴτησιν τῶν τουρκικῶν κοινοτήτων διὰ Β. Διατάγματος καὶ διατηροῦνται δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 8. Ἡ ἐν τοῖς Ὀθωμανικοῖς σχολείοις τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως φοίτησις διαρκεῖ ἐπὶ πέντε ἔτη, διδάσκονται δ' ἐν αὐτοῖς τὰ ἑξῆς μαθήματα 1) Θρησκευτικά, ἀναφερόμενα εἰς τὴν Μωαμεθανικὴν θρησκείαν, 2) Ἀραβικά, 3) Περσικά, 4) Ἀριθμητική, γεωμετρία καὶ στοιχεῖα ἀλγέβρας, 5) Γεωγραφία, 6) Ἱστορία, 7) Φυσικὴ ἱστορία, 8) Γαλλικά, 9) Ἑλληνικὴ γλῶσσα συμφώνως πρὸς τὸ πρόγραμμα τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, 10) Καλλιγραφία, 11) Μουσική, 12) Γυμναστικὴ καὶ 13) Ὠδική, ἐὰν καὶ ὅταν τὸ μάθημα τοῦτο ζητηθῇ κατὰ τὰ ἐν ἄρθρῳ 2 ὁρισθέντα.

Ἄρθρ. 9. Τὸ προσωπικὸν τούτων ἀποτελεῖται α'.) ἐξ ἑνὸς διευθυντοῦ Ὀθωμανοῦ, λαμβάνοντος μισθὸν μηνιαῖον δραχ. 200· β'.) ἐκ δύο βοηθῶν Ὀθωμανῶν, ὧν ὁ μὲν λαμβάνει μισθὸν δραχ. 100, ὁ δὲ δραχ. 80 κατὰ μῆνα· γ'.) ἐξ ἑνὸς διδασκάλου τῆς καλλιγραφίας Ὀθωμανοῦ λαμβάνοντος μισθὸν δρ. 50 κατὰ μῆνα, δ'.) ἐξ ἑνὸς ἑλληνοδιδασκάλου διδάσκοντος τὰ ἑλληνικά, ἐν δὲ ταῖς ἀνωτέραις τάξεσι καὶ ἄλλα μαθήματα, καὶ λαμβάνοντος μισθὸν ἀνάλογον τοῦ βαθμοῦ του· ε'.) ἐκ δύο ἐπιστατῶν, ὧν ὁ μὲν λαμβάνει μισθὸν μηνιαῖον δρ. 40, ὁ δὲ δραχμὰς 30.

Ἄρθρ. 10. Ἵνα διορισθῇ τις Ὀθωμανὸς διδάσκαλος ἐν οἱῳδήποτε Ὀθωμανικῷ σχολείῳ, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ ἐνδεικτικὸν ἢ ἀπολυτήριον (Δαρούλ-μουαλ-λιμὶν τῶν ἀρρένων καὶ Δαρούλ-μουαλ-λιμὰτ τῶν θηλέων) ἢ ἄλλως ἀπαιτεῖται ἡ σύστασις αὐτοῦ παρὰ τοῦ πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ, τῇ προηγουμένῃ γνωμοδοτήσει τοῦ ἐπὶ τῶν βακουφίων συμ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βουλίου (τζεμαάτ μουσλιμίν) ἐγγράφως κατατιθεμένη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.

Διοριζόμενοι δὲ ὀμνύουσι τὸν νενομισμένον ὅρκον τῆς ὑπηρεσίας ἐπὶ τοῦ Κορανίου, κατὰ τὸ παρὰ Μωαμεθανοῖς κρατοῦν ἔθος.

Ἄρθρ. 11. Οἱ παῖδες, ἀποφοιτῶντες ἐκ τῶν Ὀθωμανικῶν σχολείων τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως, δύνανται μετ' εἰσιτήριον ἐξέτασιν, ἐξαιρουμένης τῆς ἱερᾶς ἱστορίας καὶ κατηχήσεως, νὰ εἰσαχθῶσιν εἰς τὰ ἑλληνικὰ γυμνάσια, ἂν κριθῶσιν ἄξιοι. Κατατασσόμενοι δὲ εἰς αὐτά, ἀπαλλάσσονται τῆς διδασκαλίας τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων.

Ἄρθρ. 12. Τὰ Ὀθωμανικὰ σχολεῖα ἀργοῦσι κατὰ πᾶσαν Παρασκευήν. Κατὰ δὲ τὰς Κυριακὰς ἀργοῦσι μόνον οἱ Ἕλληνες διδάσκαλοι. Αἱ δ' ἑορτάσιμοι ἡμέραι ὁρίζονται δι' ἰδίου προγράμματος τῶν διευθυνόντων αὐτά. Εἰς τὰς ἡμέρας ταύτας περιλαμβάνονται ἀναγκαίως αἵ τε ἐθνικαὶ καὶ αἱ βασιλικαὶ ἑορταί.

Ἄρθρ. 13. Αἱ ἐξετάσεις τῶν Ὀθωμανικῶν σχολείων γίνονται καθ' ἣν ἐποχὴν καὶ αἱ τῶν ἀναλόγων ἑλληνικῶν σχολείων.

Ἄρθρ. 14. Εἰς τὰ Ὀθωμανικὰ σχολεῖα διὰ μὲν τὴν Ἑλληνικὴν καὶ τὰ παρὰ τῶν Ἑλλήνων διδασκάλων ἑλληνιστὶ διδασκόμενα μαθήματα εἰσάγονται μόνα τὰ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὸν ΑΜΒ' νόμον ἐγκεκριμένα βιβλία, τὰ δὲ διὰ τὴν τουρκικὴν καὶ τουρκιστὶ διδασκόμενα μαθήματα προωρισμένα βιβλία ὑποβάλλονται κατὰ τετραετίαν, καθ' ὃν χρόνον τελεῖται ὁ τῶν ἑλληνικῶν διδακτικῶν βιβλίων διαγωνισμὸς εἰς ἰδίαν ἐπιτροπείαν, ἥτις γνωμοδοτεῖ περὶ τῆς ἐγκρίσεως αὐτῶν καὶ ὁρίζει τὴν τιμὴν ἑκάστου βιβλίου.

Ὁ Νομάρχης δύναται νὰ ἐπισκέπτηται ὡς ἐπόπτης κατὰ τὰς ὥρας τῶν παραδόσεων τὰ Ὀθωμανικὰ σχολεῖα τῶν μὲν ἀρρένων μετὰ διερμηνέως τῆς ἐκλογῆς του, τῶν δὲ θηλέων μετὰ τοῦ Μουφτῆ.

Ἄρθρ. 15. Μέχρι τῆς ὁριστικῆς συστάσεως τῶν δήμων διατηροῦνται καὶ τὰ προκαταρκτικὰ σχολεῖα, ὅσα δὲν ἔχουσιν ἰδίους πόρους ἐκ κληροδοτημάτων, δαπάναις τοῦ Κράτους.

Ἄρθρ. 16. Δι' ἰδίου Β. Διατάγματος θέλουσι κανονισθῆ τ' ἀφορῶντα εἰς τὴν σύστασιν ἰσραηλιτικῶν σχολείων ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 2 Ὀκτωβρίου 1882.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Χ. Τρικούπης, Δ. Γ. Ράλλης, Π. Καλλιγας, Γ. Μ. Ρουφος, Κ. Λομβαρδος

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Ὑπουργὸς
Κ. Λομβαρδος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἐν Ἄρτῃ διατηρουμένων μονῶν ἐτησίας χορηγίας ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἐγκρίνομεν ἵνα ἐκ τῶν ἐτησίων εἰσοδημάτων τῶν κατὰ τοὺς δήμους Ἄρτης, Πέτα καὶ Ἡρακλείας διατηρουμένων μονῶν Κάτω Παναγίας, Φανερωμένης, Θεοτοκίου, Σελλάδων, Μηλάτων καὶ Ῥοβελίστης διατίθενται κατ' ἔτος τὰ κάτωθι χρηματικὰ ποσά, ὅπως δι' αὐτῶν καταβάλλωνται οἱ μισθοὶ τῶν κατὰ τοὺς δήμους τούτους δημοδιδασκάλων καὶ ἐπιστατῶν σχολείων κατὰ τὰ ἐνέκαθεν πρὸ τῆς προσαρτήσεως τῶν νέων χωρῶν περὶ τούτου ἰσχύσαντα.

1) Ἐκ τῆς κατὰ τὸν δῆμον Ἄρτης μονῆς Κάτω Παναγίας δραχμαὶ νέαι 3,830.

2) Ἐκ τῆς κατὰ τὸν αὐτὸν δῆμον μονῆς Φανερωμένης δραχ. 2,732.

3) Ἐκ τῆς κατὰ τὸν δῆμον Πέτα μονῆς Θεοτοκίου δρ. 1,080.

4) Ἐκ τῆς κατὰ τὸν αὐτὸν δῆμον μονῆς τῶν Σελλάδων δρ. 648.

5) Ἐκ τῆς κατὰ τὸν δῆμον Ἡρακλείας μονῆς τῶν Μηλάτων δραχ. 1,800· καὶ

6) Ἐκ τῆς κατὰ τὸν αὐτὸν δῆμον μονῆς τῆς Ῥοβελίστας δρ. 1080.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Αὐγούστου 1883.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ, Δ. Σ. ΒΟΥΔΠΙΩΤΗΣ, Κ. ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ,
Α. Α. ΚΟΝΤΟΣΤΑΥΛΟΣ, Γ. ΤΟΜΠΑΖΗΣ

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΔΠΙΩΤΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τοῦ ἐμβλήματος τῆς σφραγῖδος τῶν Μανιαρείων σχολείων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, διατάσσομεν τάδε·

Ἐγκρίνομεν, ἵνα ἡ σφραγὶς τῶν ἐν Ἀμπελακίοις τῆς Θεσσαλίας

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μανιαρείων σχολείων φέρῃ πέριξ μὲν τὰς λέξεις «Μανιάρειος Σχολή», ἐν μέσῳ δὲ γλαυκὸς ἀπείκασμα καὶ κάτωθεν δὲ ταύτης 1873.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Νοεμβρίου 1883.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀποστολῆς ὑποτρόφων τῆς παιδαγωγικῆς κλπ. εἰς τὴν Ἑσπερίαν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἀναγνωρίζοντες τὴν ἀνάγκην τῆς εἰς τὴν Ἑσπερίαν ἀποστολῆς ὑποτρόφων πρὸς εἰδικὴν σπουδὴν τῆς παιδαγωγικῆς καὶ τῶν ἐν τοῖς διδασκαλείοις τοῦ Κράτους διδασκομένων μαθημάτων, καὶ ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἐδάφιον ια' τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ κεφ. 4 τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ ἐγνωμεν νὰ διατάξωμεν καὶ διατάσσομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1. Ἐγκρίνεται ἡ εἰς πανεπιστήμια καὶ εἰδικὰς σχολὰς τῆς Ἑσπερίας ἀποστολὴ τριῶν ὑποτρόφων πρὸς σπουδὴν τῆς παιδαγωγικῆς, ἑνὸς ὑποτρόφου πρὸς σπουδὴν τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν, οἵαι πρέπει νὰ διδάσκωνται ἐν τοῖς διδασκαλείοις, καὶ δύο ὑποτρόφων πρὸς σπουδὴν τῶν τεχνικῶν μαθημάτων ἤτοι τῆς μουσικῆς, ἰχνογραφίας, καλλιγραφίας καὶ γυμναστικῆς.

Ἄρθρ. 2. Ἕκαστος τῶν εἰς τὸν διαγωνισμὸν διὰ τὴν σπουδὴν τῆς παιδαγωγικῆς ὑποβληθησομένων ὀφείλει νὰ ᾖνε διδάκτωρ ἢ τοὐλάχιστον προλύτης τοῦ φιλολογικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Ἡμετέρου πανεπιστημίου ἢ ἄλλου ἰσοτίμου. Οἱ δὲ εἰς τὸν διαγωνισμὸν πρὸς σπουδὴν τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν ἀποδυθησόμενοι ὀφείλουσι νὰ ᾖνε διδάκτορες τοῦ φυσικοῦ ἢ μαθηματικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς ἢ καὶ διδάκτορες τῆς ἰατρικῆς.

Διὰ δὲ τοὺς ὑποτρόφους πρὸς σπουδὴν τῶν τεχνικῶν μαθημάτων ἀρκεῖ ἐνδεικτικὸν διετοῦς φοιτήσεως ἐν οἱαδήποτε σχολῇ τοῦ πανεπιστημίου καὶ ἀποδείξεις προσήκουσαι περὶ ἐπαρκῶν γνώσεων ἐν τοῖς τεχνικοῖς μαθήμασιν, ἰδίως τῇ μουσικῇ.

Ἄρθρ. 3. Ἕκαστος τῶν εἰς τὴν Ἑσπερίαν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως σταλησομένων. ὑπο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τρόφων θέλει λαμβάνει κατὰ μῆνα δραχμὰς διακοσίας εἴκοσι πέντε. Θέλει δὲ λάβει ἕκαστος αὐτῶν ἐφ' ἅπαξ δραχμὰς διακοσίας ἑβδομήκοντα ὡς ἔξοδα μεταβάσεως.

Ἄρθρ. 4. Ἕκαστος τῶν ὑποτρόφων θέλει συνάψει μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως ἢ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ὁριζομένου πληρεξουσίου του συμβόλαιον ὁρίζον τὰ κατὰ τὰς σπουδὰς αὐτοῦ.

Ὑποχρεωθήσεται δὲ μετὰ τριετῆ ἢ ἐν ἀνάγκῃ τετραετῆ διαμονὴν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ νὰ ἐπιστρέψῃ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου ὅπως ὑπηρετήσῃ ἐπὶ χρόνον ἴσον τοὐλάχιστον πρὸς τὸν τῆς ὑποτροφίας αὐτοῦ ἐν διδασκαλείοις τοῦ Κράτους ἢ ἔνθα ἤθελε ταχθῇ, ἀπολαμβάνων μισθὸν οὐχὶ κατώτερον τῶν δραχμῶν διακοσίων εἴκοσι πέντε κατὰ μῆνα. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀρνήσεως ἢ οἱασδήποτε ὑπεκφυγῆς ὑποχρεοῦται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ δημόσιον τὰ διὰ τὴν ὑποτροφίαν του δαπανηθέντα μετὰ τῶν νομίμων αὐτῶν τόκων.

Ἄρθρ. 5. Ἕκαστος τῶν ὑποτρόφων ὀφείλει νὰ εὑρίσκηται κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ σπουδῶν αὐτοῦ ἐν συνεννοήσει πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως, ἀποστέλλων καθ' ἑξαμηνίαν ἐκθέσεις καὶ πιστοποιητικὰ τῶν οἰκείων καθηγητῶν περὶ τῶν σπουδῶν αὐτοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου ἐξήρτηται ἡ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν καὶ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν χάριν σπουδῶν μετάβασις αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 6. Κριτὰς τοῦ διαγωνισμοῦ διὰ τοὺς ἀποσταλησομένους πρὸς σπουδὴν τῆς παιδαγωγικῆς διορίζομεν τοὺς καθηγητὰς τοῦ πανεπιστημίου κ. κ. Σπυρ. Φιντικλέα πρόεδρον τῆς ἐπιτροπείας, Βασίλειον Λάκωνα, Ἰωάννην Παντζίδην καὶ Χρῆστον Παπαδόπουλον καὶ τὸν διευθυντὴν τοῦ Ἀθήνησι διδασκαλείου καὶ Μιλτ. Βρατσάνον. Κριτὰς δὲ τοῦ διαγωνισμοῦ διὰ τοὺς ἀποσταλησομένους πρὸς σπουδὴν τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐπιστημῶν τοὺς καθηγητὰς τοῦ πανεπιστημίου κ. κ. Ἡρ. Μητσόπουλον πρόεδρον τῆς ἐπιτροπείας, Ἀναστ. Χρηστομάνον καὶ Δημ. Κοκκίδην, τὸν γυμνασιάρχην κ. Κωνσταντ. Γραμματικόπουλον καὶ τὸν καθηγητὴν τῆς στρατιωτικῆς σχολῆς κ. Ἰω. Χατζηδάκην. Κριτὰς δὲ τοῦ διαγωνισμοῦ διὰ τοὺς ἀποσταλησομένους πρὸς σπουδὴν τῶν τεχνικῶν μαθημάτων διορίζομεν τοὺς κ. κ. Ἀλέξ. Κατακουζηνόν, διευθυντὴν τοῦ Ὠδείου, πρόεδρον τῆς ἐπιτροπείας, Ἀντ. Ἀντωνιάδην γυμνασιάρχην, Ἰω. Φωκιανόν, διευθυντὴν τοῦ κεντρικοῦ γυμναστηρίου, Ν. Λίτραν, καθηγητὴν τοῦ πολυτεχνείου καὶ Ἰούλιον Ἔνιγγ, καθηγητὴν ἐν τῷ Ἀρσακείῳ.

Ἄρθρ. 7. Οἱ διαγωνισμοὶ τελεσθήσονται ἅπαντες συγχρόνως, οἱ μὲν πρὸς σπουδὴν τῆς παιδαγωγικῆς καὶ τῶν φυσικῶν καὶ μαθηματικῶν ἐν τῷ διδασκαλείῳ Ἀθηνῶν, ὁ δὲ τῶν τεχνικῶν μαθημάτων ἐν τῷ Ὠδείῳ. Ἡμέρα δὲ ἐνάρξεως αὐτῶν ὁρίζεται ἡ 28 Δεκεμβρίου ἐ. ἔ.

Ἄρθρ. 8. Οἱ ὑποψήφιοι ὑπότροφοι ὀφείλουσι νὰ ἐγχειρίσωσιν εἰς τὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πρόεδρον τῆς οἰκείας ἐπιτροπείας μέχρι τῆς 26 Δεκεμβρίου, συμπεριλαμβανομένης αἴτησιν φέρουσαν συνημμένα τά ἑξῆς·

1) Πιστοποιητικόν τῆς ἐν τῷ μητρῴῳ τῶν ἀρρένων τοῦ οἰκείου δήμου ἐγγραφῆς αὐτῶν.

2) Τό δίπλωμα αὐτῶν ἢ τά ἄλλα ἐν τῷ ἄρθρῳ 2ῳ τοῦ παρόντος διατάγματος ἀναγεγραμμένα πιστοποιητικά· 3) πιστοποιητικόν μαρτυροῦν, ὅτι ἡ ἡλικία αὐτῶν δέν εἶναι ἀνωτέρα τῶν τριάκοντα ἐτῶν συμπεπληρωμένων, οὐδέ κατωτέρα τῶν εἴκοσι καί δύω συμπεπληρωμένων· 4) πιστοποιητικόν δύο ἰατρῶν, ὧν ὁ ἕτερος τουλάχιστον καθηγητής τοῦ Πανεπιστημίου ἢ μέλος τοῦ ἰατροσυνεδρίου, ἐνόρκως ἐνώπιον εἰρηνοδίκου μαρτυρούντων, ὅτι ὁ ὑποψήφιος κέκτηται σωματικήν εὐεξίαν καί ὑπ' οὐδενός κατέχεται χρονίου νοσήματος.

Ἄρθρ. 9. Οἱ ὑποψήφιοι ὑπότροφοι πρός σπουδήν τῆς παιδαγωγικῆς θέλουσιν ὑποστῆ γραπτήν δοκιμασίαν περί τήν Ἑλληνικήν γλῶσσαν καί φιλολογίαν, τήν γεωμετρίαν, τήν φυσικήν, τήν γενικήν ἱστορίαν, τήν ψυχολογίαν καί λογικήν.

Ἄρθρ. 10. Οἱ ὑποψήφιοι ὑπότροφοι πρός σπουδήν τῶν φυσικῶν καί μαθηματικῶν ἐπιστημῶν θέλουσιν ὑποστῆ γραπτήν δοκιμασίαν περί τήν θεωρητικήν ἀριθμητικήν, τήν ἄλγεβραν, τήν γεωμετρίαν, τήν φυσικήν, τήν χημείαν, τήν ζωολογίαν, τήν βοτανικήν, τήν Ἑλληνικήν γλῶσσαν, τήν γενικήν ἱστορίαν καί τήν γεωγραφίαν.

Ἄρθρ. 11. Οἱ ὑποψήφιοι ὑπότροφοι πρός σπουδήν τῶν τεχνικῶν μαθημάτων θέλουσιν ὑποστῆ δοκιμασίαν περί τήν ὀργανικήν καί φωνητικήν μουσικήν, τήν καλλιγραφίαν, τά στοιχεῖα τῆς ἰχνογραφίας καί γυμναστικῆς, τήν Ἑλληνικήν γλῶσσαν, τήν γενικήν ἱστορίαν, τήν γεωμετρίαν, τήν φυσικήν καί τήν σωματολογίαν.

Ἄρθρ. 12. Παρ' ἁπάντων τῶν ὑποψηφίων ἀπαιτηθήσεται ἐπαρκής γνῶσις ξένης τινός γλώσσης.

Ἄρθρ. 13. Τά καθέκαστα τῶν διαγωνισμῶν ὁρισθήσονται δι' εἰδικοῦ προγράμματος τῶν ἐπιτροπειῶν τῶν κριτῶν.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καί τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργός, θέλει δημοσιεύσει καί ἐκτελέσει τό παρόν διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τήν 22 Νοεμβρίου 1883.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ ἐπί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Ὑπουργός
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περί τοῦ τύπου τῶν διπλωμάτων τῶν δημοδιδασκαλισσῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐπί τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπί τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καί τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἀνατίθεμεν αὐτῷ τὸν δι' Ὑπουργικῆς ἀποφάσεως ὁρισμὸν τοῦ τύπου τῶν διπλωμάτων τῶν δυνάμει τῶν Ἡμετέρων ἀπὸ 22 Ἀπριλίου 1881 καὶ 16 Αὐγούστου 1883 (*) διαταγμάτων ἀξιουμένων τοῦ πτυχίου δημοδιδασκαλισσῶν.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 17 Ἰανουαρίου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ κληροδοτήματος Ν. Κρήτσκη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν διαθήκην τοῦ ἀειμνήστου Νικολάου Κρήτσκη, συνταχθεῖσαν ἐν Σεβαστουπόλει τὴν 9 Σεπτεμβρίου 1843, καὶ τὴν ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐπιστολήν του πρὸς τὸν ἐν Εὐπατορίᾳ προξενικὸν πράκτορα τῆς Ἑλλάδος, δι' ὧν ἐκληροδότησεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἑκατὸν χιλιάδας χαρτίνων ρουβλίων ἵνα ἐκ τῶν τόκων αὐτῶν ἀνατρέφωνται αἰωνίως πέντε νέοι, ὧν εἷς Πελοποννήσιος, εἷς Ὑδραῖος, εἷς Σπετσιώτης καὶ δύο Ζαγοραῖοι.

Ἰδόντες δὲ καὶ τὸ ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 8 Μαΐου 1880 Ἡμετέρου Διατάγματος περὶ καταργήσεως τῶν ἐκ τῶν τόκων τῶν γενικῶν κληροδοτημάτων ὑποτροφιῶν, ὁρίζον, ὅτι δι' ἰδιαιτέρου Διατάγματος κανονισθήσονται αἱ ἐκ τῶν κληροδοτημάτων τῶν γνωστῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα εἰδικὰ κληροδοτήματα ἀπορρέουσαι ὠφέλειαι καὶ αἱ ἀντιστοιχοῦσαι ὑποχρεώσεις.

Κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, κανονίζομεν τὴν διαχείρισιν τοῦ εἰδικοῦ κληροδοτήματος Ν. Κρήτσκη ὡς ἀκολούθως.

Ἄρθρ. 1. Τοῦ εἰδικοῦ κληροδοτήματος Ν. Κρήτσκη, ἀποτελουμένου ἤδη ἐξ ἐννενήκοντα μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος καὶ ὀγδοήκοντα ἓξ ὁμολογιῶν τοῦ ἐθνικοῦ δανείου τῶν ἓξ ἑκατομμυρίων δραχμῶν, κρατεῖται ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἰδιαίτερος λογαριασμός· ἀπαγορεύεται δὲ ἡ ἀνάμιξις τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν ἐσόδων αὐτοῦ πρὸς τὰ κεφάλαια καὶ τὰ ἔσοδα τῶν γενικῶν ἢ ἄλλων εἰδικῶν κληροδοτημάτων. Ἐπίσης δὲ ἀπαγορεύεται καὶ ἡ ἐλαχίστη δαπάνη πλέον τοῦ ἐτησίου ἐσόδου αὐτοῦ.

(*) Ὅρα σελίδ. 111 καὶ 119 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 2. Ἐπειδὴ τὰ ἐτήσια ἔσοδα τοῦ κληροδοτήματος εἶναι περισσότερα τῶν ἀρκούντων πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν ὑπὸ τοῦ κληροδότου ὁρισθέντων πέντε νέων, ἤτοι δύο ἐκ Ζαγορᾶς, ἑνὸς ἐκ Πελοποννήσου, ἑνὸς ἐξ Ὕδρας καὶ ἑνὸς ἐκ Σπετσῶν, ἐπιτρέπεται νὰ χρησιμεύσῃ τὸ περίσσευμα εἴτε πρὸς ἐκπαίδευσιν καὶ ἄλλων νέων εἴτε πρὸς ἵδρυσιν καὶ συντήρησιν ἐκπαιδευτηρίων. Πάντοτε ὅμως θέλει τηρεῖσθαι ὁ μέχρι τοῦδε κατὰ τὴν κρατήσασαν ἑρμηνείαν τῆς διαθήκης ἰσχύων κανὼν τῆς διαθέσεως τῶν ἐσόδων κατὰ τὰ δύο μὲν πέμπτα πρὸς ὄφελος τῆς Ζαγορᾶς, κατὰ τὰ ἕτερα δὲ τρία πέμπτα πρὸς ὄφελος ἑκάστου τῶν ἄλλων τριῶν μερῶν.

Τὸ περίσσευμα τοῦ ἐτησίου ἐσόδου, ἐξ οἱασδήποτε μερίδος καὶ ἂν προέρχηται, προστίθεται εἰς τὸ γενικὸν κεφάλαιον τοῦ κληροδοτήματος.

Ἄρθρ. 3. Ὑπότροφοι ἐκ τοῦ κληροδοτήματος Κρήτσκη διορίζονται εἰς ἅπαντα τὰ ἐν τῷ Κράτει ἐκπαιδευτήρια, ἐξαιρέσει τῶν δημοτικῶν σχολείων, καὶ εἰς τὴν ἀλλοδαπήν, κατὰ τὰς γενομένας ἑκάστοτε αἰτήσεις καὶ κατὰ τὰς ἀνάγκας τῆς πολιτείας.

Ὁ διορισμὸς τῶν ὑποτρόφων γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει διαγωνισμοῦ τοῦ ὁποίου ὁ χρόνος, τὰ μαθήματα καὶ πᾶσα ἄλλη σχετικὴ λεπτομέρεια ὁρίζονται ἐν διακηρύξει τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, νομίμως δημοσιευομένῃ.

Τελεῖται δὲ ὁ διαγωνισμὸς ἐνώπιον τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν ἢ διδασκάλων τοῦ ἐκπαιδευτηρίου, ἐν τῷ ὁποίῳ πρόκειται νὰ διορισθῇ ὁ ὑπότροφος καὶ ἐνώπιον τῆς οἰκείας σχολῆς τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου προκειμένου νὰ διαγωνισθῶσι φοιτηταί, συμπληρώσαντες τὸ πρῶτον τοὐλάχιστον τῆς φοιτήσεως ἔτος· τῶν δὲ μὴ συμπληρωσάντων ἔτος φοιτήσεως, ἢ κατὰ πρῶτον ἐγγραφομένων, ὁ διαγωνισμὸς τελεῖται ἐνώπιον τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν γυμνασίου, ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Οἱ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀποστελλόμενοι λαμβάνονται ἐκ τῶν διδακτόρων τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, τῶν πρὸ τεσσάρων τὸ πολὺ ἐτῶν ἀναγορευθέντων καὶ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς Σχολῆς τῶν τεχνῶν, τῶν πρὸ τεσσάρων τὸ πολὺ ἐτῶν ἀποφοιτησάντων, προτιμῶνται δὲ ἐκ τῶν διδακτόρων οἱ τῆς φιλοσοφικῆς ἢ θεολογικῆς σχολῆς.

Ὁ διαγωνισμὸς τελεῖται μεταξὺ τῶν διδακτόρων τῆς αὐτῆς σχολῆς, ἐξ ἧς πρόκειται νὰ γείνῃ ἡ ἀποστολὴ καὶ ἐνώπιον τῶν καθηγητῶν αὐτῆς, καὶ μεταξὺ τῶν ἀποφοίτων τοῦ αὐτοῦ τμήματος τῆς Σχολῆς τῶν τεχνῶν καὶ ἐνώπιον τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ. Ἂν δὲ εἷς μόνον ὑπάρχει διδάκτωρ ἢ ἀπόφοιτος τῆς Σχολῆς τῶν τεχνῶν, εἰ μὲν φέρει πτυχίον βαθμοῦ ἄριστα ἢ λίαν καλῶς, δύναται νὰ ἀποσταλῇ ἄνευ δοκιμασίας τινός, εἰ δὲ καλῶς, ὑποβάλλεται εἰς δοκιμαστήριον ἐξέτασιν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 4. Ἡ ὑποτροφία τῶν μὲν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ὑποτρόφων διαρκεῖ μέχρι πέρατος τῆς σειρᾶς τῶν μαθημάτων τῶν παραδιδομένων ἐν τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ, ἐν τῷ ὁποίῳ διωρίσθησαν, καὶ μόνον δι' ἀποδεδειγμένην νόσον προτάσει τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν ἢ διδασκάλων δύναται νὰ παραταθῇ ἐπὶ ἓν εἰσέτι ἔτος, τῶν δὲ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀποστελλομένων μέχρι τεσσάρων τὸ πολὺ ἐτῶν.

Ἡ μηνιαία χορηγία τῶν μὲν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως διοριζομένων ὑποτρόφων δὲν δύναται νὰ ὑπερβαίνῃ τὰς δραχμὰς ἑβδομήκοντα, τῶν δὲ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τὰς ἑκατὸν καὶ τῶν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀποστελλομένων τὰς τριακοσίας, μετὰ ἢ καὶ ἄνευ ἐπιχορηγήσεως ἐξόδων μεταβάσεως καὶ ἐπανόδου.

Ἄρθρ. 5. Αἱ ὑποχρεώσεις πρὸς τὴν πολιτείαν, εἰς ἃς ἤθελε κριθῇ ἀναγκαῖον νὰ ὑποβληθῶσιν οἱ ὑπότροφοι, μάλιστα δὲ οἱ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀποστελλόμενοι, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς χορηγουμένης αὐτοῖς ὑποτροφίας, ἀναγράφονται ἐν τῷ διατάγματι τοῦ διορισμοῦ αὐτῶν ἢ καὶ ἐν συμβολαίῳ.

Ἄρθρ. 6. Τὸ ἀπὸ 14 Ἰουλίου 1880 διάταγμα περὶ κανονισμοῦ τῆς διαχειρίσεως τοῦ κληροδοτήματος Ν. Κρήτσκη καταργεῖται.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 22 Μαρτίου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ. Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΓΛΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ 14 ἄρθρου τοῦ περὶ διδακτικῶν βιβλίων Β. διατάγματος τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1882.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 8 τοῦ περὶ διδακτικῶν βιβλίων ΑΜΒ' νόμου καὶ τὸ ἄρθρον 14 τοῦ ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου 1882 Ἡμετέρου διατάγματος, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, διατάσσομεν τάδε·

Τὸ ἄρθρον 14 τοῦ εἰρημένου Ἡμῶν διατάγματος τροποποιεῖται ὡς ἑξῆς.

«Πᾶσα ἔκθεσις πρέπει νὰ ἦναι ἀναλυτική, ῥητῶς ἀναγράφουσα »τοὺς λόγους, δι' οὓς ἐγκρίνεται τὸ σχετικῶς ἄριστον, ἀπορρίπτονται »δὲ τὰ λοιπά. Αἱ ἐκθέσεις αὗται ὑποβαλλόμεναι εἰς τὸ Ὑπουργεῖον »ἐντὸς τριῶν μηνῶν, ἀρχομένων ἕνα μῆνα μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ἐνι»αυσίου προθεσμίας τοῦ διαγωνισμοῦ, δημοσιεύονται διὰ τῆς Ἐφη»μερίδος τῆς Κυβερνήσεως, πρὶν παρέλθωσι δύο μῆνες ἀπὸ τῆς ὑπο»βολῆς αὐτῶν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 5 Ἀπριλίου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.
Δ. Σ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀποστολῆς ὑποτρόφων εἰς τὴν Ἑσπερίαν πρὸς σπουδὴν τῆς παιδαγωγικῆς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἐδάφιον ι' τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ κεφαλαίου 4 τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐξόδων τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἐγνωμεν νὰ διατάξωμεν καὶ διατάσσομεν τάδε.

Ἄρθρ. 1. Ἐγκρίνεται ἡ εἰς πανεπιστήμια καὶ εἰδικὰς σχολὰς τῆς Ἑσπερίας ἀποστολὴ τριῶν ὑποτρόφων πρὸς σπουδὴν τῆς παιδαγωγικῆς.

Ἄρθρ. 2. Ἕκαστος τῶν εἰς τὸν διαγωνισμὸν διὰ τὴν σπουδὴν τῆς παιδαγωγικῆς ὑποβληθησομένων ὀφείλει νὰ ἦναι διδάκτωρ ἢ τουλάχιστον προλύτης τοῦ φιλολογικοῦ τμήματος τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς τοῦ Ἡμετέρου Πανεπιστημίου ἢ ἄλλου ἰσοτίμου.

Ἄρθρ. 3. Ἕκαστος τῶν ὑποτρόφων θέλει λαμβάνει κατὰ μῆνα δραχ. τριακοσίας, πληρωτέας ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἀναχωρήσεως αὐτοῦ· θέλει δὲ λάβει ἕκαστος αὐτῶν ἐφ' ἅπαξ δραχ. διακοσίας ἑβδομήκοντα δι' ἔξοδα μεταβάσεως.

Ἄρθρ. 4. Ἕκαστος τῶν ὑποτρόφων θέλει συνάψει μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἢ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ὁριζομένου πληρεξουσίου του συμβόλαιον, ὁρίζον τὰ κατὰ τὰς σπουδὰς αὐτοῦ. Ὑποχρεωθήσεται δὲ μετὰ τριετῆ ἢ ἐν ἀνάγκῃ τετραετῆ διαμονὴν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ νὰ ἐπιστρέψῃ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, ὅπως ὑπηρετήσῃ ἐπὶ χρόνον ἴσον τοὐλάχιστον πρὸς τὸν τῆς ὑποτροφίας αὐτοῦ ἐν διδασκαλείοις τοῦ Κράτους ἢ ἔνθα ἤθελε ταχθῆ, ἀπολαμβάνων μισθὸν οὐχὶ κατώτερον τῶν δραχ. διακοσίων πεντήκοντα κατὰ μῆνα. Ἐν περιπτώσει δὲ ἀρνήσεως ἢ οἱασδήποτε ὑπεκφυγῆς ὑποχρεοῦται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ δημόσιον τὰ διὰ τὴν ὑποτροφίαν δαπανηθέντα μετὰ τῶν νομίμων αὐτῶν τόκων.

Ἄρθρ. 5. Ἕκαστος τῶν ὑποτρόφων ὀφείλει νὰ εὑρίσκηται κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ σπουδῶν αὐτοῦ ἐν συνεννοήσει πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀποστέλλων καθ' ἑξαμηνίαν πιστοποιητικὰ καὶ ἐκθέσεις τῶν οἰκείων καθηγητῶν περὶ τῶν σπουδῶν αὐτοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου ἐξήρτηται ἡ ἀπὸ χώρας εἰς χώραν καὶ ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν χάριν σπουδῶν μετάβασις αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 6. Κριτὰς τοῦ διαγωνισμοῦ διορίζομεν τοὺς καθηγητὰς τοῦ Πανεπιστημίου κ. κ. Σπυρ. Φιντικλέα, πρόεδρον τῆς ἐπιτροπείας, Βασίλειον Λάκωνα, Ἰωάννην Πανταζίδην καὶ Χρῆστον Παπαδόπουλον καὶ τὸν διευθυντὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις διδασκαλείου κ. Μιλτ. Βρατσάνον.

Ἄρθρ. 7. Ὁ διαγωνισμὸς τελεσθήσεται ἐν τῷ διδασκαλείῳ Ἀθηνῶν. Ἡμέρα δὲ ἐνάρξεως αὐτοῦ ὁρίζεται ἡ 9 Ἰουλίου.

Ἄρθρ. 8. Οἱ ὑποψήφιοι ὑπότροφοι ὀφείλουσι νὰ ἐγχειρίσωσιν εἰς τὸν πρόεδρον τῆς ἐπιτροπείας μέχρι τῆς 6 Ἰουλίου, συμπεριλαμβανομένης, αἴτησιν φέρουσαν συνημμένα τὰ ἑξῆς·

1) Πιστοποιητικὸν τῆς ἐν τῷ μητρώῳ τῶν ἀρρένων τοῦ οἰκείου δήμου ἐγγραφῆς αὐτῶν, 2) τὸ πτυχίον αὐτῶν, 2) πιστοποιητικὸν μαρτυροῦν ὅτι ἡ ἡλικία αὐτῶν δὲν εἶναι ἀνωτέρα τῶν τριάκοντα ἐτῶν συμπεπληρωμένων, οὐδὲ κατωτέρα τῶν εἴκοσι καὶ δύο συμπεπληρωμένων, 4) πιστοποιητικὸν δύο ἰατρῶν, ὧν ὁ ἕτερος τοὐλάχιστον καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου ἢ μέλος τοῦ Ἰατροσυνεδρίου, ἐνόρκως ἐνώπιον εἰρηνοδίκου μαρτυρούντων ὅτι ὁ ὑποψήφιος κέκτηται σωματικὴν εὐεξίαν καὶ ὑπ' οὐδενὸς κατέχεται χρονίου νοσήματος.

Ἄρθρ. Οἱ ὑποψήφιοι ὑπότροφοι θέλουσιν ὑποστῆ γραπτὴν δοκιμασίαν περὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν, τὴν γεωμετρίαν, τὴν φυσικὴν, τὴν γενικὴν ἱστορίαν, τὴν ψυχολογίαν καὶ λογικήν. Ἀπαιτηθήσεται δὲ παρ' αὐτῶν ἐπαρκὴς γνῶσις ξένης τινὸς γλώσσης.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 17 Ἀπριλίου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ.λπ.
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἐκτελέσεως τοῦ ΑΡΠΔ' Νόμου περὶ αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν δημοδιδασκάλων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 3 καὶ 4 τοῦ ἀπὸ 17 Ἀπριλίου 1884 περὶ μισθῶν τῶν δημοδιδασκάλων ΑΡΠΔ'. νόμου, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἐγνωμεν νὰ διατάξωμεν καὶ διατάσσομεν τάδε.

Ἄρθρ. 1. Ἅπαντες οἱ πρὸ τοῦ 1880 λαβόντες πτυχία δημοδι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δάσκαλοι, πλὴν τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ ΑΡΠΔ' νόμου ἐξαιρουμένων, καὶ αἱ πρὸ τοῦ 1883 τυχοῦσαι πτυχίου δημοδιδασκάλισσαι ὑποχρεοῦνται νὰ προσέλθωσιν εἰς ἀσκήσεις περὶ τὴν συνδιδακτικὴν μέθοδον, τελουμένας ἐπὶ ἓξ τοὐλάχιστον ἑβδομάδας καὶ προκηρυσσομένας ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου δύο τοὐλάχιστον ἑβδομάδας πρὸ τῆς τελέσεως αὐτῶν.

Ἄρθρ. 2. Πρὸς ἄσκησιν τῶν δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων ὁρίζονται δι' Ὑπουργικῆς ἀποφάσεως διάφορα κέντρα ἐν ἕδραις διδασκαλείων, γυμνασίων ἢ πλήρων δημοτικῶν σχολείων.

Ἄρθρ. 3. Αἱ ἀσκήσεις τῶν παλαιῶν δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἀνατίθενται εἰς πρωτοβαθμίους δημοδιδασκάλους, ἀπὸ τῶν νέων διδασκαλείων ἀναγνωρισθέντας καὶ τοὐλάχιστον ἐπὶ ἓν σχολικὸν ἔτος διδάξαντας ἐν σχολείοις δημοτικοῖς τοῦ Κράτους, ἢ εἰς παλαιοὺς πρωτοβαθμίους δημοδιδασκάλους, τοὐλάχιστον ἐπὶ διετίαν διδάξαντας ἐν προτύποις σχολείοις προσηρτημένοις εἰς διδασκαλεῖα τοῦ Κράτους.

Ἄρθρ. 4. Εἰς τοὺς ἀσκοῦντας δημοδιδασκάλους δύνανται ἐν ἀνάγκῃ νὰ προστεθῶσιν ὡς βοηθοὶ δημοδιδάσκαλοι δευτεροβάθμιοι, ἀπὸ τῶν νέων διδασκαλείων ἀναγνωρισθέντες καὶ ἐπὶ δύο τοὐλάχιστον σχολικὰ ἔτη διδάξαντες ἐν δημοτικοῖς σχολείοις τοῦ Κράτους.

Ἄρθρ. 5. Ἡ ἐποπτεία τῶν ἀσκήσεων ἀνατίθεται εἰς ἐπιθεωρητάς, διοριζομένους δι' Ὑπουργικῆς ἀποφάσεως. Διορίζονται δὲ τοιοῦτοι· 1) διευθυνταὶ διδασκαλείων τοῦ Κράτους· 2) οἱ ἀποδείξεις εἰδικῆς σπουδῆς τῶν παιδαγωγικῶν ἔχοντες καθηγηταὶ τῶν διδασκαλείων. 3) διδάκτορες τῆς φιλοσοφίας φέροντες ἀποδείξεις εἰδικῶν περὶ τὴν παιδαγωγικὴν σπουδῶν ἢ περὶ τὴν συγγραφὴν ἢ δημοσίευσιν παιδαγωγικῶν ἔργων ἀσχοληθέντες.

Ἄρθρ. 6. Οἱ ἐπιθεωρηταὶ τῶν ἀσκήσεων πλὴν τῆς γενικῆς αὐτῶν ἐποπτείας κύριον ἔργον ἔχουσι νὰ διδάξωσι συντόμως καὶ ὅσον ἔνεστι πρακτικῶς τὰ περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ προορισμοῦ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, τοὺς κυριωτέρους χαρακτῆρας τῆς συνδιδακτικῆς μεθόδου καὶ τὰς οὐσιώδεις αὐτῆς διαφορὰς ἀπὸ τῆς ἀλληλοδιδακτικῆς, τὸν ἐσωτερικὸν ὀργανισμὸν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, τὰς κυριωτάτας ἀρχὰς τῆς παιδαγωγικῆς καὶ παιδονομίας, τὸν κύριον σκοπὸν ἑκάστου μαθήματος, τὴν σχέσιν τῶν μαθημάτων πρὸς ἄλληλα καὶ τὸν καταλληλότερον τρόπον τῆς καρποφόρου διδασκαλίας αὐτῶν.

Ἄρθρ. 7. Οἱ ἀσκοῦντες δημοδιδάσκαλοι ἔργον ἔχουσι κυρίως τὴν ὑποδειγματικὴν διδασκαλίαν, ἐνεργουμένην πρὸ τῶν ἀσκουμένων δημοδιδασκάλων, τὸ μὲν κατὰ τὸν τύπον τοῦ διῃρημένου, τὸ δὲ κατὰ τὸν τύπον τοῦ ἡνωμένου σχολείου· ἀσκηθήσονται δὲ οἱ δημοδιδάσκαλοι καὶ περὶ τὴν ἄνευ βιβλίου διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων τῆς ἀριθμητικῆς, γεωγραφίας, ἱστορίας καὶ ἱερᾶς ἱστορίας.

Ἄρθρ. 8. Ἐν τέλει τῆς ὑποδειγματικῆς διδασκαλίας γενήσεται

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δοκιμαστικὴ διδασκαλία, τῶν ἀσκουμένων δημοδιδασκάλων διδασκόντων αὐτῶν τὰ μαθήματα κατὰ τὴν διδαχθεῖσαν αὐτοῖς μέθοδον. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς ἀσκήσεως θέλει ὑποβληθῇ εἰς τοὺς ἀσκηθέντας δημοδιδασκάλους ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἐνώπιον τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν ἀσκήσεων καὶ τῶν ἀσκούντων δημοδιδασκάλων καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν αὐτῶν ἡ λύσις δύο γραπτῶν ζητημάτων, τῶν αὐτῶν διὰ πάντας τοὺς εἰς ἕκαστον κέντρον ἀσκήσεως προσελθόντας· καὶ τὸ μὲν αὐτῶν θέλει ἀναφέρεσθαι εἰς τὰ θεωρητικῶς ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν ἀσκήσεων διδαχθέντα, τὸ δὲ ἔσται ἔγγραφος παρασκευὴ διδασκαλίας μαθήματός τινος. Τὰ ζητήματα ταῦτα ὁρίζονται διὰ κλήρου μεταξὺ δέκα μὲν ἐκ τῆς θεωρητικῆς διδασκαλίας, εἴκοσι δὲ ἐκ ζητημάτων τῶν ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις διδασκομένων μαθημάτων.

Τὰ τετράδια τῶν γραπτῶν τούτων ἐξετάσεων, ἐπιθεωρούμενα ὑπὸ τῶν ἐπιθεωρητῶν τῶν ἀσκήσεων, ὑποβάλλονται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, σημειουμένης ἐφ' ἑκάστου τῆς σχετικῆς ἀξίας διὰ τῶν ἀριθμῶν 2 (=μετρίως) 3 (=σχεδὸν καλῶς) 4 (=καλῶς) 5 (=λίαν καλῶς) 6 (=ἄριστα). Ὑποβάλλεται δὲ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον καὶ πίναξ τῶν ἀσκηθέντων, ἐμφαίνων ἀπέναντι τοῦ ὀνόματος ἑκάστου διὰ τῶν αὐτῶν ἀριθμῶν τὸν γενικὸν βαθμὸν τῆς εὐδοκιμήσεως αὐτοῦ, κρινομένης ἐκ τῆς ἐπιμελείας καὶ ἱκανότητος, ἣν ἐπεδείξατο καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῶν ἀσκήσεων.

Ἄρθρ. 9. Τὸ Ὑπουργεῖον δύναται νὰ ἐπιτρέψῃ, ὅπως δημοδιδάσκαλοι, ἕνεκα ἀποχρώντων λόγων κωλυόμενοι νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ ὁρισθὲν αὐτοῖς κέντρον, ἀσκηθῶσιν ἐν ἄλλῳ κέντρῳ τῶν ἤδη ὡρισμένων. Ἀλλ' ὅπως τύχωσι τῆς τοιαύτης μεταθέσεως εἰς ἄλλο κέντρον ἀσκήσεως, ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλωσι τὴν αἴτησιν αὐτῶν ἐπὶ χαρτοσήμου τηλεγραφικῶς τοὐλάχιστον δέκα ἡμέρας πρὸ τῆς διὰ τὰς ἀσκήσεις τοῦ κέντρου εἰς ὃ ἐκλήθησαν ὁρισθείσης.

Ἄρθρ. 10. Δημοδιδάσκαλοι ἀμφοτέρων τῶν φύλων νῦν ἐκτὸς ὑπηρεσίας διατελοῦντες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ μετάσχωσι τῶν ἀσκήσεων τούτων, ἂν αἰτήσωνται τοῦτο παρὰ τοῦ Ὑπουργείου ἐγγράφως ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος διατάγματος. Τὸ Ὑπουργεῖον ὁρίζει τὰ κέντρα, ἐν οἷς οὗτοι ἀσκηθήσονται.

Ἄρθρ. 11. Εὐδόκιμος θεωρεῖται ἡ ἄσκησις ἐκείνων μόνον τῶν κληθησομένων δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ὅσοι ἂν τύχωσιν ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ γενικοῦ βαθμοῦ κατὰ τὸ ἄρθρ. 8 ἀνωτέρου τοῦ 2 (μετρίως).

Ἄρθρ. 12. Οἱ δημοδιδάσκαλοι οἱ εἰς τὰς ἀσκήσεις προσελευσόμενοι ὑποχρεοῦνται νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν ἀσκήσεων 1) τὸ πτυχίον αὐτῶν, ὅπως ἐπ' αὐτοῦ σημειωθῇ ὁ γενικὸς βαθμός, οὗ ἔτυχον κατὰ τὰς ἀσκήσεις· 2) πίνακα ἐμφαίνοντα τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, τὸν τόπον καὶ χρόνον τῆς γεννήσεως, τὸν δῆμον ἐν ᾧ εἶνε ἐγγεγραμμένοι, ἂν εἶναι ἄγαμοι ἢ ἔγγαμοι ἢ ἐν χη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρεία, τὸν ἀριθμὸν τῶν ζώντων αὐτῶν τέκνων, ποῦ ἐξεπαιδεύθησαν, πότε ἐξητάσθησαν καὶ τίνα βαθμὸν ἔλαβον μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς χρονολογίας τοῦ πτυχίου αὐτῶν, ἂν γνωρίζωσι ξένην τινὰ γλῶσσαν καὶ τίνα, τὰς διαφόρους αὐτῶν ὑπηρεσίας μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς χρονολογίας τῶν ἐγγράφων, δι' ὧν διωρίσθησαν, μετετέθησαν ἢ ἀπελύθησαν, ἂν ἔλαβον αὔξησιν μισθοῦ παρὰ δήμου ἢ ἔκφρασιν εὐαρεσκείας ἢ παράσημον καὶ πότε, ἂν ἐξέδωκάν τινα συγγραφὴν καὶ τίς ὁ τίτλος καὶ ὁ χρόνος τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς.

Ἄρθρ. 13. Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἀσκήσεων τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους τὸ γενικὸν διευθυντήριον τῶν δημοτικῶν σχολείων θέλει συντάξει πρὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου 1885 βιβλίον, ἐν ᾧ ἐγγραφήσονται ἐκ τῶν ἀσκηθέντων περὶ τὴν συνδιδακτικὴν μέθοδον οἱ κατὰ τὸ ἄρθρον 11 εὐδοκιμήσαντες. Εἰς τὸ αὐτὸ βιβλίον ἐγγραφήσονται κατὰ τὰς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ἐκθέσεις τῶν ἁρμοδίων ἐπιθεωρητῶν τῶν ἀσκήσεων μετὰ τὴν ὑποβολὴν τοῦ πτυχίου καὶ τοῦ ἐν ἄρθρῳ 12 ἀναγραφομένου πίνακος οἱ ἐν ταῖς κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη δυνάμει τοῦ ἀπὸ 16 Μαρτίου 1881 (*) Ἡμετέρου διατάγματος γενομέναις ἀσκήσεσι τακτικῶς ἀσκηθέντες καὶ ὑποστάντες τὰς ἐν αὐτῷ ἀναγραφομένας ἐξετάσεις, ὧν κατάλογος δημοσιευθήσεται καὶ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς τριῶν ἑβδομάδων ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος διατάγματος. Ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ θέλουσιν ἐγγραφῆ οἱ ἐπὶ ἓν τοὐλάχιστον σχολικὸν ἔτος ἐν προτύποις προσηρτημένοις εἰς διδασκαλεῖα διδάξαντες παλαιοὶ δημοδιδάσκαλοι καὶ οἱ πρὸ τοῦ 1862 ἀναγνωρισθέντες πρωτοβάθμιοι δημοδιδάσκαλοι τοῦ παλαιοῦ διδασκαλείου μετὰ τὴν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον κατ' εὐθεῖαν ὑποβολὴν τοῦ πτυχίου αὐτῶν καὶ τοῦ ἐν ἄρθρῳ 12 τοῦ παρόντος διατάγματος μνημονευομένου πίνακος. Ἁπάντων τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ τοῦ γενικοῦ διευθυντηρίου ἀναγεγραμμένων τὰ ὀνόματα δημοσιευθήσονται διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως πρὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου 1885, ὅπως ὁ κατάλογος αὐτῶν χρησιμεύσῃ εἰς βεβαίωσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1885 αὐξήσεως τῶν μισθῶν.

Ἄρθρ. 14. Ὅσοι τῶν δημοδιδασκάλων, τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ ΑΡΠΔ' νόμου ἐξαιρουμένων τῆς ὑποχρεώσεως τῶν ἀσκήσεων, θέλουσιν αὐτοπροαιρέτως νὰ μετάσχωσιν αὐτῶν, ὑποχρεοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο ἐγκαίρως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, ὅπερ παραπέμπει αὐτοὺς κατὰ βούλησιν εἰς ἓν τῶν ὡρισμένων κέντρων.

Ἄρθρ. 15. Εἰς τοὺς ἐπιθεωρητὰς τῶν ἀσκήσεων καὶ τοὺς ἀσκοῦντας δημοδιδασκάλους χορηγηθήσονται τὰ ὁδοιπορικὰ αὐτῶν ἔξοδα μεταβάσεως καὶ ἐπανόδου· χορηγηθήσεται δὲ καὶ ἀποζημίωσις τοῖς ἐπιθεωρηταῖς δραχμῶν μὲν ἑπτὰ καθ' ἑκάστην, ἂν τὸ κέντρον τῆς ἀσκήσεως ἐν ᾧ διωρίσθησαν δὲν εἶνε ἐν τῇ πόλει ἔνθα διαμένουσι,

(*) Ὅρα σελίδα 109 Α' τόμου Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πέντε δὲ καθ' ἑκάστην, ἂν διορισθῶσιν ἐπιθεωρηταὶ τῶν ἀσκήσεων ἐν τῇ πόλει τῆς διαμονῆς αὐτῶν, τοῖς δὲ πρωτοβαθμίοις δημοδιδασκάλοις δραχμῶν μὲν τεσσάρων, ἂν τὸ κέντρον τῆς ἀσκήσεως ἐν ᾧ διωρίσθησαν δὲν εἶνε ἐν τῇ πόλει ἔνθα ὑπηρετοῦσι, δραχμ. δὲ δύο καθ' ἑκάστην, ἂν ἀναλάβωσιν ἀσκήσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ἐν αἷς ὡς δημοδιδάσκαλοι ὑπηρετοῦσιν.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 11 Μαΐου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τῶν ἐξετάσεων τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ Διδασκαλείου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν περὶ συστάσεως διδασκαλείου ἐν Θεσσαλίᾳ ΑΙΒ' νόμον καὶ τὸ ἄρθρον Β' τοῦ ἀπὸ 6 Μαΐου 1880 ΩΝΘ' νόμου, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἐγνωμεν νὰ διατάξωμεν τάδε·

Κατὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ διδασκαλείου ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 6 Μαΐου 1880 Ἡμετέρου Βασ. διατάγματος περὶ κανονισμοῦ τῶν ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων ἐν τῷ Ἀθήνησι διδασκαλείῳ, καὶ αἱ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ ἀπὸ 14 Μαΐου 1882 Ἡμετέρου διατάγματος περὶ ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων τοῦ ἐν Πελοποννήσῳ διδασκαλείου.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Μαΐου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τῆς προθεσμίας τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐπιτροπῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 8 τοῦ περὶ διδακτικῶν βιβλίων ΑΜΒ'

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νόμου, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἔγνωμεν νὰ διατάξωμεν καὶ διατάσσομεν τάδε·

Εἰς τὸ ἄρθρον 14 τοῦ ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου 1882 Ἡμετέρου διατάγματος περὶ διδακτικῶν βιβλίων, συνδυαζόμενον πρὸς τὸ Ἡμέτερον ἀπὸ 5 Ἀπριλίου ε. ε. διάταγμα, προστίθενται τὰ ἑξῆς ὡς δεύτερον ἐδάφιον·

«Ἐὰν δὲ ἐπιτροπεία τις ἕνεκα παραιτήσεων ἢ ἀποχρώντως δεδικαιολογημένων ἀνυπερβλήτων κωλυμάτων τῶν μελῶν αὐτῆς δὲν καταρτισθῇ ἐντὸς τοῦ πρώτου μηνὸς ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς ἐνιαυσίου προθεσμίας, ἡ πρὸς κρίσιν τρίμηνος προθεσμία ἄρχεται δι' αὐτὴν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ καταρτισμοῦ καὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ προέδρου αὐτῆς, κατὰ τὸ ἄρθρον 12 τοῦ ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου 1882 Ἡμετέρου διατάγματος,»

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Μαΐου 1884.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Χ. Τρικούπης, Δ. Σ. Βουλπιώτης, Κ. Λομβάρδος, Γ. Τομπάζης, Α. Α. Κοντοσταύλος,

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Ὑπουργὸς

Δ. Σ. Βουλπιώτης

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ προσωρινῆς σχολῆς γυμναστῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰ ἄρθρα 7 καὶ 8 τοῦ ἀπὸ 8 Δεκεμβρίου 1862 ψηφίσματος τῆς προσωρινῆς Κυβερνήσεως περὶ εἰσαγωγῆς τῆς γυμναστικῆς εἰς τὰ ἐκπαιδευτήρια τοῦ Κράτους, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἔγνωμεν νὰ διατάξωμεν καὶ διατάσσομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1. Πρὸς μόρφωσιν γυμναστῶν ἐνεργηθήσονται ἐν Ἀθήναις εἰδικαὶ ἀσκήσεις ἀπὸ τῆς 2 Ἰουλίου μέχρι τῆς 25 Αὐγούστου ἐ. ἔ.

Ἄρθρ. 2. Τῶν ἀσκήσεων δύνανται νὰ μετάσχωσι, συμπεπληρωμένον ἔχοντες τὸ 18 ἔτος τῆς ἡλικίας των καὶ φέροντες ἀπόδειξιν ἀρτιμελείας καὶ εὐεξίας, μεμαρτυρημένων ὑπὸ δύο ἰατρῶν, 1) οἱ ἀπὸ τῶν νέων διδασκαλείων ἀπολυθέντες δημοδιδάσκαλοι, 2) οἱ ἔχοντες ἀπολυτήριον γυμνασίου, ἐν ᾧ λειτουργεῖ ἡ γυμναστικὴ τουλάχιστον ἀπὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διετίας, 3) ἐκ τῶν ἐχόντων τοὐλάχιστον ἀπολυτήριον γυμνασίου, οἱ ἔχοντες ἀρχὰς γυμναστικῆς ἢ ὑπηρετήσαντες ἐν τῷ στρατῷ.

Ἄρθρ. 3. Αἱ ἀσκήσεις ἔσονται θεωρητικαὶ καὶ πρακτικαί. Καὶ αἱ μὲν θεωρητικαὶ θέλουσι περιλάβει ἐπίτομον ἱστορίαν τῆς γυμναστικῆς, παιδαγωγίαν τῆς γυμναστικῆς, διδασκαλίαν τῶν ἀναγκαίων φυσιολογικῶν καὶ ἀνατομικῶν γνώσεων, τὰς κυριώδεις θεωρητικὰς περὶ κολυμβητικῆς γνώσεις καὶ ὁδηγίας πρὸς διδασκαλίαν τῆς γυμναστικῆς ἔν τε τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις, τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις καὶ τοῖς γυμνασίοις. Πρακτικῶς δὲ θέλουσιν ἀσκηθῆ εἰς ἀσκήσεις ἐλευθέρας στρατιωτικάς, διὰ κορυνῶν, δι' ἁλτήρων, δι' ἀμφισφαίρων σιδηρῶν ῥάβδων, ἐπὶ τοῦ μονοζύγου, διζύγου καὶ τῶν λοιπῶν πεπηγμένων ὀργάνων καὶ περὶ τὴν κολυμβητικήν.

Ἄρθρ. 4. Ἡ θεωρητικὴ διδασκαλία γενήσεται ἐν τῷ διδασκαλείῳ Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς 7 μέχρι τῆς 9 πρωϊνῆς ὥρας. Αἱ δὲ πρακτικαὶ ἀσκήσεις περὶ μὲν τὴν γυμναστικὴν καθ' ἑκάστην γενήσονται ἐν τῷ δημοσίῳ γυμναστηρίῳ Ἀθηνῶν ἀπὸ τῆς 5 μέχρι τῆς 7 μ. μ., περὶ δὲ τὴν κολυμβητικὴν ἐν τῷ καταστήματι τῶν θαλασσίων λουτρῶν Ἀθηνῶν κατὰ δευτέραν, τετάρτην καὶ παρασκευὴν ἀπὸ τῆς 10 μέχρι τῆς 12 π. μ.

Ἄρθρ. 5. Ἡ διεύθυνσις τῶν ἀσκήσεων καὶ ἡ διδασκαλία τῶν θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν μαθημάτων ἀνατίθεται τῷ διευθυντῇ τοῦ δημοσίου γυμναστηρίου κ. Ἰωάννῃ Φωκιανῷ. Ἡ δὲ διδασκαλία τοῦ φυσιολογικοῦ καὶ ἀνατομικοῦ μαθήματος τῷ ἰατρῷ τοῦ δημοσίου γυμναστηρίου κ. Χρήστῳ Μαλανδρίνῳ.

Ἄρθρ. 6. Αἱ ἐπὶ πτυχίῳ ἐξετάσεις τῶν ὑποψηφίων γυμναστῶν ἄρξονται τῇ 26 Αὐγούστου ε. ε. ἐνώπιον ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας, ἀποτελουμένης ὑφ' ἑνὸς τῶν εἰδικῶς τὴν γυμναστικὴν σπουδασάντων διδασκάλων τῶν διδασκαλείων τοῦ Κράτους, τοῦ διοικοῦντος τὸν ἐν Ἀθήναις λόχον τῶν πυροσβεστῶν καὶ ἑνὸς ἰατροῦ, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἄρθρ. 7. Αἱ ἐξετάσεις ἔσονται θεωρητικαὶ καὶ πρακτικαί. Καὶ αἱ μὲν θεωρητικαί, γραπταὶ οὖσαι, θ' ἀναφέρωνται 1) περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς γυμναστικῆς, 2) περὶ τὴν γυμναστικὴν παιδαγωγίαν καὶ μεθοδολογίαν καὶ 3) περὶ τὴν φυσιολογίαν καὶ τὴν ἀνατομίαν, τῶν ὑποψηφίων γυμναστικῶν λυόντων ἀνὰ ἓν ζήτημα δι' ἕκαστον μάθημα ἐκ δύο ζητημάτων, κληρουμένων μεταξὺ εἴκοσιν ἑξ ἑκάστου μαθήματος καὶ ὁριζομένων ὑπὸ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας. Αἱ δὲ πρακτικαὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν διαφόρων εἰδῶν τῶν ἀσκήσεων τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 ὡρισμένων καὶ ἐνεργουμένων ὑπὸ τῶν ὑποψηφίων γυμναστῶν, οἵτινες θέλουσι διδάξει κατὰ κλῆρον ἐκ τῆς διδακτέας ὕλης, διαιρουμένης εἰς ζητήματα ὁριζόμενα ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας.

Ἄρθρ. 8. Οἱ βαθμοὶ ἐν ἑκάστῳ μαθήματι ἔσονται τρεῖς, ἤτοι 3=

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἄριστα, 2=καλῶς καὶ 1=μετρίως. Ὁ δὲ γενικὸς βαθμὸς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἀθροίσματος τῶν μερικῶν βαθμῶν τῶν μαθημάτων, διαιρουμένων διὰ τοῦ ἀθροίσματος τῶν ἀξιῶν τῶν μαθημάτων, αἵτινες ὁρίζονται ὡς ἑξῆς· Α' ἀνὰ ἓν διὰ τὸ μάθημα, α') τῆς ἀνατομίας καὶ φυσιολογίας, β') τὸ τῆς ἱστορίας τῆς γυμναστικῆς, καὶ γ') τὸ τῆς παιδαγωγίας καὶ μεθοδολογίας τῆς γυμναστικῆς· Β' τρία διὰ τὸ τῆς πρακτικῆς διδασκαλίας.

Ἄρθρ. 9. Οἱ μὴ τυχόντες τουλάχιστον τοῦ γενικοῦ βαθμοῦ 2=καλῶς δὲν ἀξιοῦνται πτυχίου.

Ἄρθρ. 10. Τὰ πτυχία ἐκδίδονται ἐπὶ χαρτοσήμου δραχμῆς, κατὰ τύπον ὁρισθησόμενον ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας, θεωροῦνται δὲ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Ἰουνίου 1884.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Χ. Τρικούπης, Δ. Σ. Βουλπιώτης, Κ. Λομβάρδος,
Γ. Τομπάζης, Α. Α. Κοντοσταύλος

Δ. Σ. Βουλπιώτης

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ διδακτικῶν τινῶν βιβλίων, μὴ ὑποκειμένων εἰς διαγωνισμόν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 2 καὶ 6 τοῦ περὶ διδακτικῶν βιβλίων ΑΜΒ' νόμου καὶ τὰ ἄρθρα 7, 17 καὶ 18 τοῦ ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου 1882 Ἡμετέρου διατάγματος, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, διατάσσομεν τάδε·

Ὅταν τὸ Ὑπουργεῖον ὁρίσῃ ἐν τῷ προγράμματι τῶν γυμνασίων, ἑλληνικῶν σχολείων καὶ διδασκαλείων ὁλόκληρον τὴν ὕλην τῶν διδακτέων τεμαχίων κειμένων ἑλλήνων ἢ ἀλλογλώσσων συγγραφέων, αἱ κατὰ τὸ πρόγραμμα τοῦτο συντασσόμεναι ἐκλογαὶ ἢ χρηστομάθειαι, μὴ ὑποκείμεναι εἰς κρίσιν ἐν τῷ διαγωνισμῷ τῶν διδακτικῶν βιβλίων, ὑποβάλλονται ἀναγκαίως εἰς τὸ Ὑπουργεῖον μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν αὐτῶν, ὅπως παραπεμφθῶσιν εἰς τὴν οἰκείαν ἐπιτροπείαν, ἵνα αὕτη ἀποφανθῇ ἂν αἱ ἐκλογαὶ ἐγένοντο πιστῶς κατὰ τὸ πρόγραμμα καὶ ἂν εἶνε ἐκτετυπωμέναι κατὰ τὰ διατεταγμένα καὶ ἵνα ὁρίσῃ τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τιμὴν αὐτῶν. Ἡ δὲ περὶ τούτου ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου ἐκτυποῦται ἐν τῷ ἐξωφύλλῳ τοῦ βιβλίου.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 4 Ἰουλίου 1884.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Χ. Τρικούπης, Κ. Λομβάρδος, Γ. Τομπάζης, Δ. Σ. Βουλπιώτης, Α. Α. Κοντοσταύλος

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ.
Δ. Σ. Βουλπιώτης

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀντικαταστάσεως ἄρθρου τοῦ περὶ διδακτικῶν βιβλίων Β. διατάγματος τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1882.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 17 τοῦ Ἡμετέρου περὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων διατάγματος τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1882 προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, διατάσσομεν τάδε·

Τὸ εἰρημένον 17 ἄρθρον τοῦ Ἡμετέρου διατάγματος συμπληρούμενον ἀντικαθίσταται ὡς ἕπεται.

Ἄρθρ. 17. «Ἐν οὐδενὶ βιβλίῳ ἐπιτρέπεται ἡ ἐν τῷ κειμένῳ χρῆσις τυπογραφικῶν στοιχείων μικροτέρων τῶν 11 στιγμῶν. Ἐπιτρέπεται δὲ ἡ χρῆσις μικροτέρων στοιχείων μόνον ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς κεφαλαίων ἢ παραγράφων ἐν ταῖς σημειώσεσιν, ἐν τοῖς προλόγοις καὶ ἐν τοῖς πίναξιν».

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Ἰουλίου 1884.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Χ. Τρικούπης, Δ. Σ. Βουλπιώτης, Κ. Λομβάρδος, Γ. Τομπάζης, Α. Α. Κοντοσταύλος

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ.
Δ. Σ. Βουλπιώτης

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ κανονισμοῦ τῆς διαχειρίσεως τοῦ κληροδοτήματος Ν. Κρήτσκη.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ μεταρρυθμίζονται ὡς ἀκολούθως ἡ δευτέρα παράγραφος τοῦ ἄρθρου 2 καὶ ἡ τετάρτη τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ἀπὸ 22 Μαρτίου 1884 Ἡμετέρου διατάγματος περὶ κανονισμοῦ τῆς διαχειρίσεως τοῦ εἰδικοῦ κληροδοτήματος Νικολάου Κρήτσκη.

Ἄρθρ. 2 § 2. Τὸ περίσσευμα τοῦ ἐτησίου ἐσόδου ἑκάστης μερίδος διατηρεῖται εἰς πίστωσιν αὐτῆς ταύτης τῆς μερίδος, μὴ ἀναμιγνύμενον οὔτε πρὸς τὸ κοινὸν κεφάλαιον οὔτε πρὸς τὰ ἔσοδα τῶν ἄλλων μερίδων.

Ἄρθρ. 3 § 4. Οἱ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀποστελλόμενοι λαμβάνονται ἐκ τῶν διδακτόρων τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, τῶν πρὸ ἓξ τὸ πολὺ ἐτῶν ἀναγορευθέντων, καὶ ἐκ τῶν ἀποφοίτων τῆς σχολῆς τῶν τεχνῶν, τῶν πρὸ ἓξ τὸ πολὺ ἐτῶν ἀποφοιτησάντων, προτιμῶνται δὲ ἐκ τῶν διδακτόρων οἱ τῆς φιλοσοφικῆς ἢ τῆς θεολογικῆς σχολῆς.

Ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος διατάγματος ἀνατίθεται εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργόν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 14 Φεβρουαρίου 1885.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ὑπογραφῆς τῶν Πτυχίων τῶν δημοδιδασκάλων καὶ δημοδιδασκαλισσῶν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, διατάττομεν τάδε·

Ἐλλείψει Γενικοῦ Ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων, θέλει ὑπογράφει τὰ Πτυχία τῶν δημοδιδασκάλων καὶ δημοδιδασκαλισσῶν, ὁ ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Γενικὸς Γραμματεύς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἰς τὸν Αὐτὸν Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Γατοΐῳ τῇ 20 Ἰουλίου 1885.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ.λησιαστικῶν κτλ. Ὑπουργὸς
Α. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἐκτελέσεως τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως νόμων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπὸ 31 Μαΐου 1882 ΑΝΔ' νόμον περὶ καταχωρίσεως διαταγμάτων ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸν ἀπὸ 26 Ἰουλίου ἐ. ἔτους ΑΣΝΔ' νόμον περὶ μεταρρυθμίσεως αὐτοῦ·

Κατὰ πρότασιν τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν ὑπουργῶν ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν·

Ἄρθρ. 1. Ἡ Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως, στοιχειοθετουμένη καὶ ἐκτυπουμένη ἐν τῷ καταστήματι τοῦ Ἐθνικοῦ τυπογραφείου, θέλει ἐκδίδοσθαι εἰς τὸ αὐτὸ μέχρι τοῦδε σχῆμα καὶ μέγεθος.

Ἄρθρ. 2. Τὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους ἐκδιδόμενα φύλλα τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἀποτελοῦντα ἴδιον τεῦχος, φέρουσιν ἐπὶ ἑκάστης σελίδος ἀριθμὸν συνεχῆ αὔξοντα· ἂν δὲ ταῦτα ἀποτελῶσι πλείονα τεύχη, ἕκαστον τῶν τευχῶν τούτων φέρει ἰδίαν σελιδογράφησιν.

Ἄρθρ. 3. Καὶ ἕκαστον τῶν φύλλων τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως φέρει ἴδιον αὔξοντα ἀριθμόν, ἐξ ὁσωνδήποτε σελίδων καὶ ἂν σύγκηται.

Ἄρθρ. 4. Ἡ Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ πρῶτον, ἐκδιδόμενον πάντοτε εἰς ἴδιον καὶ κεχωρισμένον φύλλον, διαιρεῖται εἰς τέσσαρα τμήματα.

Τῶν τμημάτων τούτων τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸν τίτλον «Τμῆμα Νομοθετικὸν» περιλαμβάνει τὰ κείμενα τῶν νόμων· τὸ δεύτερον ὑπὸ τὸν τίτλον «Τμῆμα Νομοτελεστικὸν» τὰ κείμενα τῶν Βασιλικῶν διαταγμάτων, τῶν ἐκδιδομένων εἴτε δυνάμει συνταγματικῶν διατάξεων, εἴτε πρὸς ἐκτέλεσιν νόμων· τὸ τρίτον ὑπὸ τὸν τίτλον «Τμῆμα Κανονιστικὸν» τοὺς κανονισμοὺς τῶν ὑπηρεσιῶν τῶν διαφόρων κλάδων τῆς διοικήσεως, εἴτε ὑπὸ τὸν τύπον Β. διατάγματος, εἴτε ὑπὸ τὸν τύπον ὑπουργικῆς πράξεως ἐκδιδομένους· καὶ τὸ τέταρτον τμῆμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀγγελίαι ἀφορῶσαι τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν» περιλαμβάνει τὰ κείμενα τῶν Βασιλικῶν διαταγμάτων περὶ ἀπονομῆς παρασήμων καὶ παρίληψιν ἰδίαν κατὰ Ὑπουργεῖον τῶν Βασιλικῶν διαταγμάτων

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ τῶν Ὑπουργικῶν πράξεων, τῶν μνημονευομένων ἐν τῷ 1 ἄρθρῳ τοῦ ἀπὸ 26 Ἰουλίου 1885 ΑΣΝΔ' νόμου (*).

Ἄρθρ. 5. Αἱ περιλήψεις αὗται εἰσὶν ἑπομένως ἰσάριθμοι πρὸς τὰ Ὑπουργεῖα, δημοσιεύονται δὲ καθ' ἣν τὰ Ὑπουργεῖα ἐτάχθησαν τάξιν διὰ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ περὶ Γραμματειῶν τῆς Ἐπικρατείας Βασιλικοῦ διατάγματος τῆς 3 Ἀπριλίου 1833.

Ἑκάστη τῶν περιλήψεων τούτων φέρει ὡς ἐπιγραφὴν τὸ ὄνομα τοῦ Ὑπουργείου, εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὁποίου ἀνάγεται, περατοῦται δὲ διὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Ὑπουργοῦ, ὅστις προέτεινεν ἢ ἐξέδωκε τὰς πράξεις, τὰς ὁποίας περιλαμβάνει. Εἶναι δὲ συντεταγμένη ἡ περίληψις κατὰ τοὺς ἐν τῷ ἄρθρῳ 1 τοῦ ἀπὸ 26 Ἰουλίου ἐ. ἔ. ΑΣΝΔ' νόμου ἐκτεθειμένους λεπτομερεῖς προσδιορισμούς, δηλοῦσα α') τὸ ὄνομα τῆς ἐκδούσης τὴν δημοσιευομένην πρᾶξιν ἀρχῆς καὶ τὸν τόπον, ἔνθα τὸ ἔγγραφον ὑπεγράφη· β') τὴν ἡμέραν, τὸν μῆνα καὶ τὸ ἔτος, καθ' ὃ ἡ δημοσιευομένη πρᾶξις ὑπεγράφη ὑπὸ τῆς ἐκδούσης αὐτὴν ἀρχῆς· γ') τὸν ἀριθμὸν αὐτῆς, ἐὰν ἔφερε τοιοῦτον ἡ δημοσιευομένη πρᾶξις· δ') τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον τοῦ ἀτόμου, τὸ ὁποῖον δι' αὐτῆς διωρίσθη, προεβιβάσθη, μετετέθη ἢ ἐπαύθη· ε') τὴν θέσιν, εἰς ἣν διωρίσθη, προεβιβάσθη ἢ μετετέθη, ἢ τὴν θέσιν, ἀφ' ἧς προεβιβάσθη ἢ μετετέθη ἢ ἐπαύθη· καὶ ς') πάντα ἄλλον προσδιορισμόν, τὸν ὁποῖον περιεῖχε τὸ Βασιλικὸν διάταγμα ἢ ἡ Ὑπουργικὴ πρᾶξις, εἴτε μισθοῦ, ἐπιμισθίου, ἀντιμισθίας ἢ ἀποζημιώσεως, εἴτε ὁρκοδοσίας, εἴτε οἱουδήποτε ἄλλου ὅρου, σχετικῶς πρὸς τὸν μισθόν, τὸν βαθμὸν ἢ τὴν δημοσίαν ὑπηρεσίαν τὴν ἐπιτετραμμένην ἢ ἀνατεθειμένην εἰς τὸν διὰ τοῦ δημοσιευομένου Βασιλικοῦ διατάγματος ἢ Ὑπουργικῆς πράξεως διορισθέντα, προβιβασθέντα, μετατεθέντα ἢ ἀπολυθέντα τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρ. 6. Καὶ τὸ δεύτερον μέρος τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐκδίδοται ἐπίσης εἰς ἴδιον φύλλον ὑπὸ τὸν τίτλον «παράρτημα τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως». Καὶ τὸ μέρος δὲ τοῦτο ὑποδιαιρεῖται εἰς τρία τμήματα, ὧν τὸ πρῶτον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «απονομὴ Β χαρίτων» περιλαμβάνει τὰ κείμενα τῶν Βασ. διαταγμάτων περὶ ἀπονομῆς Β. χαρίτων· τὸ δεύτερον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «πράξεις δημοσίων ἀρχῶν δημοσιευτέαι κατὰ τοὺς νόμους» τὰ κείμενα τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 4 τοῦ ἀπὸ 31 Μαΐου 1882 ΑΝΔ' νόμου μνημονευομένων πράξεων ἢ δηλοποιήσεων καὶ τῶν προσηρτημένων εἰς ταύτας πινάκων, καταστάσεων, λογαριασμῶν ἢ ἐκθέσεων· καὶ τὸ τρίτον τὰ κείμενα τῶν πολιτικῶν καὶ ποινικῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου.

Τὸ τελευταῖον τοῦτο τμῆμα ἐκδίδοται ἅπαξ τοῦ μηνός, κατὰ τὸ σχῆμα καὶ τὸ μέγεθος τοῦ φύλλου, καθ' ὃ ἐξεδίδετο καὶ μέχρι τοῦδε.

Ἄρθρ. 7. Ἡ διεύθυνσις τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερ-

(*) Ὅρα σελίδα 24 τοῦ παρόντος τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νήσεως ἀνατίθεται εἰς ἕνα τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου, φέροντα τὸν τίτλον τοῦ διευθυντοῦ τῆς εἰρημένης Ἐφημερίδος. Καὶ ἡ ἄδεια δὲ πρὸς ἔκδοσιν ἑκάστου τῶν φύλλων τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως δίδοται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ, ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τυῦ ὁποίου, κατὰ τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ΑΝΔ' νόμου τῆς 31 Μαΐου 1882 ἐκδίδοται ἡ ἐφημερίς.

Δύναται ὅμως καὶ εἷς τῶν τμηματαρχῶν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργείου νὰ δίδῃ τὴν πρὸς ἔκδοσιν τῆς ἐφημερίδος ἄδειαν, ἂν ἤθελεν ἀνατεθῇ αὐτῷ εἰδικῶς ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργοῦ τὸ καθῆκον τοῦτο.

Τὰ ἐπιτετραμμένα ὅμως τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος ὄργανα ἀνήκουσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, τοῦ ὁποίου προΐσταται ὁ Πρόεδρος τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου. Προσδιορίζονται δὲ ταῦτα εἰς ἕνα διεκπεραιωτὴν τῆς ἐφημερίδος, ἐπὶ μηνιαίᾳ ἀντιμισθίᾳ μὴ ὑπερβαινούσῃ τὰς 120 δραχμάς, εἰς δύο βοηθοὺς ἐπὶ ἀντιμισθίᾳ ὡσαύτως μὴ ὑπερβαινούσῃ τὰς ἑβδομήκοντα (70) καὶ εἰς τρεῖς διανομεῖς ἐπὶ ἀντιμισθίᾳ μὴ ὑπερβαινούσῃ τὰς δραχμὰς ἑξήκοντα (60).

Ἄρθρ. 8. Ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου ὑποβάλλει κατὰ μῆνα εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον ἰδίαν μισθοδοτικὴν κατάστασιν πρὸς πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τεταγμένων ὑπαλλήλων. Κατ' ἐξαίρεσιν δὲ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος θέλει ὑποβάλλει τὴν κατάστασιν ταύτην εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργεῖον.

Ἄρθρ. 9. Ὁ διευθύνων τὰ τῆς ἐκδόσεως τηρεῖ βιβλίον πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων, δεχόμενος πάσας τὰς περὶ δημοσιεύσεως τῶν κατὰ τὸν νόμον δημοσιευτέων ἐγγράφων ἀπευθυνομένας αἰτήσεις τῶν ἀρχῶν, ἀποκρινόμενος ὅμως εἰς αὐτὰς διὰ τοῦ Ὑπουργείου τοῦ ἐνασκοῦντος τὴν ἐπιτήρησιν τῆς ἐκδόσεως τῆς ἐφημερίδος.

Ἄρθρ. 10. Ἡ διαχείρισις τοῦ ἀναγκαιοῦντος πρὸς ἐκτύπωσιν τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως χάρτου ἀνατίθεται εἰς τὸν διευθύνοντα τὰ τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς, ὅστις τυγχάνει ἐπὶ ταύτῃ ὑπόλογος.

Εἰς αὐτὸν ὡσαύτως ἀνατίθεται καὶ ἡ διαχείρισις τῶν ἐκτυπουμένων ἀντιτύπων. Διὰ τοῦτο ὀφείλει εἰς τὸ τέλος ἑκάστης τριμηνίας νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον κατάστασιν, δηλοῦσαν τὸν ἀριθμὸν τῶν φύλλων τῶν ἀποσταλέντων εἰς τὰς ἐν τῇ πρωτευούσῃ καὶ ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχάς, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποσταλέντων εἰς τοὺς κυρίους βουλευτὰς καὶ δημάρχους, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀποσταλέντων εἰς τοὺς ἐπὶ πληρωμῇ συνδρομητὰς καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπολειφθέντων ἀδιαθέτων· εἰς τὸ τέλος δὲ τοῦ ἔτους ν' ἀποστέλλῃ, πλὴν τῶν ὑποβλητέων εἰς τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον στοιχείων καὶ ἐγγράφων τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ, καὶ κατάστασιν εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον, δηλοῦσαν τὸν ἰσολογισμὸν τῆς ὑπηρεσίας τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐκδόσεως τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, συνιστάμενον: α') εἰς τὰ δαπανηθέντα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους εἰς μισθοὺς ὑπαλλήλων καὶ εἰς ἀντίτιμον χάρτου καὶ λοιπὰ μικρὰ ἔξοδα, β') εἰς τὰ εἰσπραχθέντα παρὰ τῶν ἐπὶ πληρωμῇ λαμβανόντων τὰ φύλλα τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπολειφθέντων ἀδιαθέτων φύλλων αὐτῆς.

Ἄρθρ. 11. Τὰ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ὑπολειφθέντα ἀδιάθετα φύλλα τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως παραδίδονται κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐπιόντος ἔτους εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ Ἐθνικοῦ τυπογραφείου, ὅστις προκαλεῖ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ πρὸς συναρμολόγησιν αὐτῶν εἰς τεύχη καὶ διατήρησιν τῶν συναρμολογηθέντων τευχῶν, ὡς καὶ πρὸς διάθεσιν τῶν περισσευόντων φύλλων.

Ἄρθρ. 12. Ὁ διεκπεραιωτὴς ἑκάστου ὑπουργείου, ἅμα λαβὼν τὸ πρωτότυπον νόμου, Β. διατάγματος, ὑπουργικῆς πράξεως ἢ ἄλλου δημοσίου ἐγγράφου, χρήζοντος δημοσιεύσεως, ὀφείλει ν' ἀποστέλλῃ ἄνευ ἀναβολῆς τινος καὶ ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς ἐφημερίδος ἀκριβές, καθαρῶς καὶ εὐαναγνώστως γεγραμμένον καὶ παρ' αὐτοῦ κεκυρωμένον ἀντίγραφον, ἐὰν πρόκηται νὰ δημοσιευθῇ τὸ κείμενον τοῦ ἐγγράφου, σημειώσιν δὲ λεπτομεροῦς περιλήψεως αὐτοῦ, χρονολογημένην καὶ ὑπογεγραμμένην παρ' αὐτοῦ, ἐὰν πρόκηται περὶ ἐγγράφων, ὧν πρέπει νὰ δημοσιευθῇ περίληψις μόνον.

Τοῦ ἀντιγράφου τούτου, καθὼς καὶ τῆς σημειώσεως, ὁ διευθυντὴς καταχωρίζει περίληψιν εἰς τὸ πρωτόκολλον τῶν εἰσερχομένων, ἀπόγραφα δ' ἀκριβῆ αὐτῶν παραδίδωσιν ἀμελητεὶ πρὸς στοιχειοθέτησιν τηρῶν ἐν ἰδιαιτέραις δεσμίσι τὰ ἀντίγραφα καὶ τὰς σημειώσεις πρὸς ἔλεγχον. Αἱ αὐταὶ διατυπώσεις τηροῦνται καὶ ὡς πρὸς τὰ παρ' ἄλλων ἀρχῶν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς ἐφημερίδος στελλόμενα πρὸς δημοσίευσιν ἔγγραφα.

Ἄρθρ. 13. Διὰ τὴν ἀκρίβειαν ἁπάντων τῶν δημοσιευμάτων πρὸς τὰ ἀντίγραφα τῶν πρωτοτύπων ὑπέχει προσωπικὴν εὐθύνην ὁ διευθυντὴς τῆς ἐφημερίδος, ὅστις τίθησι τὴν ὑπογραφήν του ἐπὶ τοῦ παρ' αὐτοῦ ἐπιθεωρηθέντος τελευταίου δοκιμίου.

Τὰ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐφημερίδος ὑπογεγραμμένα δοκίμια καὶ τὰ φέροντα τὴν ὑπουργικὴν ἔγκρισιν φύλλα αὐτῆς τηροῦνται κατὰ τάξιν ἐν τῷ γραφείῳ τῆς ἐφημερίδος πρὸς ἔλεγχον.

Ἄρθρ. 14. Ἅμα δοθείσης τῆς ἐγκρίσεως πρὸς δημοσίευσιν τοῦ φύλλου, ἐκτελοῦνται ἀκριβῶς, ἐπιμελείᾳ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐφημερίδος, τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 5 τοῦ ἀπὸ 31 Μαΐου 1882 ΑΝΔ' (1) νόμου ὁριζόμενα περὶ δημοσιεύσεως, διανομῆς καὶ ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

Ἄρθρ. 15. Ὁ γραμματεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου ὀφείλει κατὰ τὸ

(1) Ὅρα νόμον ΑΝΔ' εἰς σελίδα 49 τοῦ Α' τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πρῶτον δεκαήμερον ἑκάστου ἐπιόντος μηνός ν' ἀποστέλλῃ εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἀντίγραφα, κεκυρωμένα παρ' αὐτοῦ, τῶν κατὰ τὸν ἀπιόντα μῆνα ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων τοῦ αὐτοῦ δικαστηρίου. Πρὸ τῆς ἐκτυπώσεως δὲ τοῦ περιέχοντος αὐτὰς μέρους τοῦ παραρτήματος τῆς ἐφημερίδος, ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν ἐπίβλεψιν τῆς ἀκριβείας τῆς ἐκτυπώσεως ἀρεοπαγίτης θεωρεῖ τὸ τελευταῖον δοκίμιον καὶ ὑπογράφει αὐτό.

Ἄρθρ. 16. Αἱ διατάξεις τοῦ ἀπὸ 29 Δεκεμβρίου 1884 Β. διατάγματος (1) διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ, ἐφ' ὅσον δὲν ἐτροποποιήθησαν διὰ τοῦ παρόντος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 29 Αὐγούστου 1885.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ, Σ. Κ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ
Α. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ, Α. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

Οἱ Ὑπουργοὶ

ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ διευθύνων προσωρινῶς καὶ τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

---

(1) Παρατίθεται ὧδε τὸ κείμενον τοῦ μνησθέντος Διατάγματος

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ κανονισμοῦ τῆς ἐκδόσεως καὶ δημοσιεύσεως τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 7 τοῦ ΑΝΔ'. νόμου τῆς 22ας Ἰουνίου 1882 περὶ καταχωρίσεως διαταγμάτων ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως, ἐπὶ τῇ προτάσει τῶν Ἡμετέρων ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργῶν ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν·

Ἄρθρ. 1. Ἡ Ἐφημερὶς τῆς Κυβερνήσεως ἐκδίδοται εἰς τὸ αὐτὸ ὡς μέχρι τοῦδε σχῆμα καὶ μέγεθος, διαιρεῖται δὲ εἰς τρία μέρη.

Τὸ πρῶτον μέρος ὑποδιαιρούμενον εἰς δύο τμήματα, περιλαμβάνει ἐν μὲν τῷ πρώτῳ τοὺς νόμους, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ τὰ διατάγματα. 1) Τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν διατάξεων τοῦ Συντάγματος, 2) τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν νόμου καὶ 3) τὰ κανονιστικὰ· πρὸς δὲ τοὺς ἐσωτερικοὺς κανονισμοὺς τῶν ὑπηρεσιῶν.

Τὸ δεύτερον μέρος περιλαμβάνει τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 1ον τοῦ νόμου διατάγματα καὶ ὑπουργικὰς πράξεις κατὰ τὴν ἑπομένην τάξιν τῶν ὑπουργείων.

α') Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν
β') » Δικαιοσύνης
γ') » Ἐσωτερικῶν
δ') » Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Παιδείας
ε') » Οἰκονομικῶν
ς') » Στρατιωτικῶν
ζ') » Ναυτικῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὸ δὲ τρίτον μέρος περιλαμβάνει πράξεις καὶ δηλοποιήσεις τῶν δημοσίων ἀρχῶν.

Ἐν χωριστῷ παραρτήματι τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐκδίδονται κατὰ τὸ μέχρι τοῦδε σχῆμα καὶ μέγεθος αἱ πολιτικαὶ καὶ ποινικαὶ ἀποφάσεις τοῦ Ἀρείου Πάγου, κεχωρισμένως.

Ἄρθρ. 2. Τὰ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον τρία μέρη τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως φέρουσιν ἴδιον αὔξοντα ἀριθμὸν φύλλου καὶ ἰδίαν ἕκαστον αὐτῶν ἀρίθμησιν σελίδων.

Ἄρθρ. 3. Ἕκαστον μέρος τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως φέρει ἐν ἐπικεφαλίδι συνοπτικὴν περίληψιν τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων· εἰς τὸ τέλος δ' ἑκάστου ἔτους συντάσσεται καὶ δημοσιεύεται ἴδιος πίναξ τῶν περιεχομένων ἐν ἑκάστῳ μέρει χρονολογικὸς καὶ καθ' ὕλην.

Ἄρθρ. 4. Ὁ Ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ἀνατίθησι δι' ὑπουργικῆς διαταγῆς εἰς ἕνα τῶν τοῦ Ὑπουργείου ὑπαλλήλων τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως· οὗτος δὲ φέρων τὸν τίτλον τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἐφημερίδος, ἔχει καθῆκον νὰ ἐπιτηρῇ εἰς τὴν ἔκδοσιν, δημοσίευσιν καὶ διεκπεραίωσιν αὐτῆς.

Ἄρθρ. 5. Ὁ Διεκπεραιωτὴς ἑκάστου Ὑπουργείου, ἅμα λάβῃ τὸ πρωτότυπον νόμου, διατάγματος, ὑπουργικῆς πράξεως ἢ ἄλλου ἐγγράφου, χρήζοντος δημοσιεύσεως, ἀποστέλλει ἀμέσως ἐπὶ ἀποδείξει πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς Ἐφημερίδος ἀντίγραφον ὑπ' αὐτοῦ κεκυρωμένον. Τοῦ ἀντιγράφου τούτου ὁ διευθυντὴς καταχωρίζει περίληψιν εἰς τὸ πρωτόκολλον τῶν εἰσερχομένων. Αἱ αὐταὶ διατυπώσεις τηροῦνται καὶ εἰς τὰ παρ' ἄλλων ἀρχῶν ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἐφημερίδος στελλόμενα πρὸς δημοσίευσιν.

Ἄρθρ. 6. Ἡ διόρθωσις τῶν δοκιμίων πάντων τῶν δημοσιευμάτων γίνεται ἐπὶ προσωπικῇ εὐθύνῃ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἐφημερίδος, ὅστις ὑπογράφει τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπιθεωρηθὲν τελευταῖον δοκίμιον. Ἡ δὲ πρὸς δημοσίευσιν τοῦ φύλλου τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἔγκρισις ἀνήκει εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑπουργόν, ὅστις ὅμως δύναται νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ δικαιώματος τούτου εἴς τινα τῶν τμηματαρχῶν τοῦ Ὑπουργείου.

Τὰ δοκίμια τὰ ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἐφημερίδος ὑπογεγραμμένα καὶ τὰ φύλλα τὰ φέροντα τὴν ὑπουργικὴν ἔγκρισιν φυλάττονται ἐν τάξει ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἐφημερίδος πρὸς ἔλεγχον.

Ἄρθρ. 7. Ἅμα δοθείσης τῆς ἀδείας πρὸς δημοσίευσιν τοῦ φύλλου ἐκ τῶν πρώτων ἀντιτύπων τοιχοκολλᾶται παραχρῆμα ἐν ἐν τῇ θύρᾳ τοῦ γραφείου τῆς ἐφημερίδος καὶ τοῦ τυπογραφείου, ἀποστέλλονται δύο εἰς τε τὸν Νομάρχην τῆς πρωτευούσης καὶ τὸν δήμαρχον Ἀθηναίων κατὰ τὸ ἄρθρον 5ον τοῦ νόμου, εἶτα δὲ πέμπονται ἐπὶ ἀποδείξει εἰς τὴν διεκπεραίωσιν ἑκάστου Ὑπουργείου τὰ ἀναγκαιοῦντα αὐτοῖς ἀντίτυπα.

Ἄρθρ. 8. Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Ἀρείου Πάγου ὀφείλει κατὰ τὸ 1ον δεκαήμερον ἑκάστου μηνὸς ν' ἀποστέλλῃ εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἐφημερίδος ἀντίγραφα κεκυρωμένα τῶν κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα ἐκδοθεισῶν ἀποφάσεων τοῦ Ἀρείου Πάγου. Πρὸ τῆς ἐκτυπώσεως τοῦ περιέχοντος ταύτας φύλλου ὁ ἐπιτραμμένος τὴν θεώρησιν αὐτῶν ἀρεοπαγίτης θεωρεῖ τὸ τελευταῖον δοκίμιον καὶ ὑπογράφει αὐτό.

Ἄρθρ. 9. Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου ἢ ὁ παρ' αὐτοῦ ἐπιτετραμμένος Ἀρεοπαγίτης θέλει συνεννοηθῇ ἀπ' εὐθείας μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἐφημερίδος περὶ τῆς καθυστερουμένης ἐκτυπώσεως ἀποφάσεων, ὅπως αὕτη γένηται τὸ ταχύτερον. Αἱ ἀποφάσεις αὗται ἐκτυπούμεναι θεωροῦνται παράρτημα τῶν ἀντιστοίχων ἐτῶν τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 10. Ἡ κατὰ τὸ ἄρθρον 6ον τοῦ νόμου ἐτησία συνδρομὴ τῆς Ἐφημερί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Κανονισμὸς τοῦ κεντρικοῦ δημοσίου γυμναστηρίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, διατάσσομεν τάδε·

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Σκοπὸς τοῦ κεντρικοῦ δημοσίου γυμναστηρίου.

Ἄρθρ. 1. Τὸ ἐν Ἀθήναις κεντρικὸν δημόσιον γυμναστήριον σκοπὸν ἔχει τὴν προσήκουσαν σωματικὴν ἄσκησιν τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ λοιπῶν πολιτῶν, πρὸ πάντων δὲ τὴν μόρφωσιν εἰδικῶν γυμναστῶν δι' εἰδικῆς γυμναστικῆς σχολῆς, ἐν αὐτῷ ἱδρυομένης καὶ λειτουργούσης κατὰ τὰ ἄρθρα τοῦ κεφαλαίου Ε'. τοῦ παρόντος κανονισμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ γυμναστηρίου.

Ἄρθρ. 2. Τὸ προσωπικὸν τοῦ γυμναστηρίου ἀποτελεῖται ἐξ ἑνὸς διευθυντοῦ, ἐποπτεύοντος καὶ πάντα τὰ δημόσια ἐν Ἀθήναις γυμνα-

---

δος λογίζεται ἀπὸ τῆς 1ης Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους. Ἡ συνδρομὴ καταβάλλεται εἰς οἱονδήποτε ταμεῖον τοῦ Κράτους, τὸ δὲ περὶ τῆς καταβολῆς ταύτης ἐκδιδόμενον γραμμάτιον προσάγεται εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἐφημερίδος, ἥτις κρατεῖ σημείωσιν ἐν τῷ οἰκείῳ βιβλίῳ καὶ φυλάττει αὐτὸ πρὸς ἔλεγχον.

Ἄρθρ. 11. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀντιτύπων τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ὁρίζεται εἰς τρεῖς χιλιάδας δύναται ὅμως ἑκάστοτε ν' αὐξηθῇ διαταγῇ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, κοινοποιουμένη εἰς τε τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον καὶ τὸν διευθυντὴν τῆς Ἐφημερίδος.

Ἄρθρ. 12. Ἰδιαίτερον Βασιλικὸν Διάταγμα θέλει κανονίσει, γνωμοδοτήσει τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ ὑλικοῦ καὶ τὸν ἔλεγχον.

Τὸ ἀπὸ 23 Αὐγούστου 1882 Βασιλικὸν Διάταγμα περὶ κανονισμοῦ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου ὡς πρὸς τὴν ἔκδοσιν καὶ δημοσίευσιν τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καταργεῖται.

Οἱ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ἡμέτεροι Ὑπουργοὶ θέλουσι δημοσιεύσει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 29 Δεκεμβρίου 1884.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Οἱ Ὑπουργοὶ

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν
Κ. ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν
Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στήρια, ἑνὸς καθηγητοῦ, ἑνὸς ἰατροῦ, δύο βοηθῶν, ἑνὸς θυρωροῦ καὶ δύο κλητήρων.

Ἄρθρ. 3. Ὁ διευθυντής, ὁ ἰατρὸς καὶ ὁ καθηγητὴς διορίζονται ἀμέσως ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, οἱ δὲ λοιποὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ὑπουργοῦ, προτάσει τοῦ διευθυντοῦ.

Ἄρθρ. 4. Ὁ διευθυντὴς μετὰ τοῦ ἰατροῦ διαιροῦσι τοὺς μαθητὰς εἰς κλάσεις, ἀναλόγως τῆς ἡλικίας καὶ τῆς σωματικῆς αὐτῶν καταστάσεως, καὶ ὁρίζουσι τὰ εἴδη τῶν ἀσκήσεων δι' ἑκάστην κλάσιν.

Ἄρθρ. 5. Ὁ καθηγητὴς καὶ οἱ βοηθοὶ διδάσκουσι τὰς διαφόρους κλάσεις τὰς ἐγκεκριμένας ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ καὶ τοῦ ἰατροῦ ἀσκήσεις, καὶ προσέρχονται εἰς τὸ γυμναστήριον ἓν τέταρτον τῆς ὥρας τοὐλάχιστον πρὸ τῆς ἀρχῆς τῶν ἀσκήσεων.

Ἄρθρ. 6. Ὁ καθηγητὴς καὶ εἷς τῶν βοηθῶν, ὁριζόμενος ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ, βοηθοῦσι τὸν διευθυντὴν εἰς τὴν γραφικὴν ἐργασίαν.

Ἄρθρ. 7. Ὁ καθηγητής, οἱ βοηθοὶ καὶ οἱ λοιποὶ ὑπάλληλοι τοῦ γυμναστηρίου, ἀσθενοῦντες καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸ γυμναστήριον, ὀφείλουσι νὰ γνωρίζωσι τοῦτο ἐγκαίρως τῷ διευθυντῇ ἢ τῷ ἀναπληροῦντι αὐτῷ καθηγητῇ.

Ἄρθρ. 8. Ὁ διευθυντής, ὁ καθηγητὴς καὶ οἱ βοηθοὶ ὀφείλουσι νὰ ἐργάζωνται ἐν τῷ γυμναστηρίῳ τοὐλάχιστον τέσσαρας ὥρας καθ' ἡμέραν· ὁ δὲ ἰατρὸς δύο· ὁ δὲ θυρωρὸς καὶ οἱ κλητῆρες ἓξ· οὗτοι δὲ οἱ τρεῖς τελευταῖοι κατὰ μὲν τὰς ἐργασίμους ὥρας τοῦ γυμναστηρίου νὰ εὑρίσκωνται εἰς τὴν ὁριζομένην ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ ἢ τοῦ καθηγητοῦ θέσιν, κατὰ δὲ τὰς λοιπὰς νὰ καταγίνωνται περὶ τὴν εὐπρέπειαν τοῦ γυμναστηρίου καὶ τὴν διατήρησιν τοῦ κήπου αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 9 Τὸν διευθυντήν, κωλυόμενον ἢ ἕνεκα ἀσθενείας ἢ ἕνεκα τῆς ἐποπτείας τῶν λοιπῶν δημοσίων γυμναστηρίων ἢ ἕνεκα ἄλλης τινὸς δημοσίας ὑπηρεσίας, ἀναπληροῖ ὁ καθηγητής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῶν καθηκόντων τῶν ἐν τῷ γυμναστηρίῳ ἀσκουμένων.

Ἄρθρ. 10. Εἰς οὐδένα τῶν ἀσκουμένων ἐπιτρέπεται·

α') Νὰ συνδιαλέγηται ἐν τῷ γυμναστηρίῳ μετὰ τῶν συμμαθητῶν αὐτοῦ μεγαλοφώνως.

β') Νὰ ἀστείζηται μετ' αὐτῶν οἱονδήποτε ἀστεϊσμόν· ἔτι δὲ μᾶλλον νὰ προφέρῃ ὑβριστικὰς λέξεις καὶ φράσεις. Ὀφείλει δὲ πᾶς ἀσκούμενος νὰ γυμνάζηται διαρκῶς, προσέχων εἰς τὸν προγυμνάζοντα καὶ εἰς τὰ ἑκάστοτε ὑπ' αὐτοῦ παραγγελλόμενα· προσέτι δὲ νὰ γυμνάζηται κατὰ τὸν ἀριθμόν, καθ' ὃν ἤθελε ταχθῇ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ ἢ τοῦ βοηθοῦ· ὡσαύτως νὰ φυλάττῃ τὴν κλάσιν, εἰς ἣν ἐτάχθη, μὴ τρέχων ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 11. Οἱ προσκτησάμενοι ἱκανὰς γυμναστικὰς γνώσεις, πρὸς δὲ κατανοήσαντες τὸ διδασκόμενον ἐν τῷ γυμναστηρίῳ γυμναστικὸν σύστημα, δύνανται καὶ ἐκτὸς τῶν ὡρισμένων κλάσεων κατὰ θέλησιν νὰ ἀσκῶνται, ἐγκρίσει τοῦ διευθυντοῦ, ἐὰν τηρῶσι πάσας τὰς λοιπὰς διατάξεις τοῦ παρόντος κανονισμοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ ἐγγραφῶν καὶ ἀρχῆς καὶ λήξεως τῶν μαθημάτων.

Ἄρθρ. 12. Αἱ μὲν ἐγγραφαὶ ἄρχονται ἀπὸ τῆς 1 Σεπτεμβρίου, τὰ δὲ μαθήματα ἀπὸ τῆς 15 τοῦ αὐτοῦ μηνός· λήγουσι δὲ αἱ μὲν ἐγγραφαὶ τῇ 1 Ἀπριλίου, τὰ δὲ μαθήματα τῇ 1 Ἰουνίου.

Ἄρθρ. 13. Ὁ διευθυντὴς ἢ, τούτου κωλυομένου, ὁ καθηγητὴς ἐγγράφει τοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς λοιποὺς πολίτας κατ' αὔξοντα ἀριθμὸν ἐν βιβλίῳ, ἐν ᾧ ὑπάρχει στήλη, ἐν ᾗ σημειοῦται ὁ τίτλος αὐτῶν, καὶ ἑτέρα, ἐν ᾗ σημειοῦται ἡ παρατήρησις τοῦ ἰατροῦ ἐπὶ τῆς σωματικῆς αὐτῶν καταστάσεως. Ἕκαστος δὲ τῶν ἐγγραφομένων καταβάλλει καὶ τρεῖς δραχμὰς δικαίωμα ἐγγραφῆς.

Ἄρθρ. 14. Αἱ ἐγγραφαὶ ἀνανεοῦνται καθ' ἕκαστον ἔτος, ὡς ἐν τοῖς προηγουμένοις ἄρθροις ὁρίζεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ τῆς εἰδικῆς γυμναστικῆς σχολῆς.

Ἄρθρ. 15. Ἑκάστη περίοδος τῆς εἰδικῆς γυμναστικῆς σχολῆς διαρκεῖ ἓν σχολικὸν ἔτος, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς 1 Ὀκτωβρίου καὶ λήγουσα τῇ 1 Ἰουλίου· διδάσκονται δὲ ἐν αὐτῇ τὰ ἀκόλουθα μαθήματα.

α'. Ἱστορία τῆς γυμναστικῆς ἀπὸ τῶν παλαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, τρεῖς ὥρας καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα.

β'. Παιδαγωγία τῆς γυμναστικῆς, μετὰ τὸ τέλος τῆς ἱστορίας, τρεῖς ὥρας τὴν ἑβδομάδα.

γ'. Ἐκ τῆς πειραματικῆς φυσικῆς τὸ μηχανικὸν μέρος, ἡ ὑδροστατικὴ καὶ ἡ θερμότης, δύο ὥρας καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα.

δ'. Αἱ στοιχειώδεις θεωρηταὶ γνώσεις περὶ κολυμβητικῆς, μετὰ τὸ τέλος τῆς πειραματικῆς φυσικῆς, δύο ὥρας καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα.

ε'. Ἡ ἀνατομία, φυσιολογία καὶ ὑγιεινή, τρεῖς ὥρας καθ' ἑβδομάδα.

ς'. Πάντα τὰ εἴδη τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων μετὰ τῆς κολυμβητικῆς, μίαν καὶ ἡμίσειαν ὥραν καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

ζ'. Ἡ ὁπλιτική, τρεῖς ὥρας καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα.

η'. Περιγραφὴ τῶν διαφόρων γυμναστικῶν μηχανημάτων, ἡ ὕλη, ἐξ ἧς συνίστανται ταῦτα, αἱ διαστάσεις αὐτῶν, ἡ τιμὴ αὐτῶν καὶ ὁ τρόπος τῆς πήξεως τῶν ἀκινήτων μηχανημάτων, μετὰ τὸ τέλος τῆς παιδαγωγίας, δύο ὥρας καθ' ἑκάστην ἑβδομάδα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 16. Γίνονται δεκτοὶ ἐν τῇ εἰρημένῃ σχολῇ οἱ ἔχοντες συμπεπληρωμένον τὸ 20 ἔτος τῆς ἡλικίας των, μὴ ὑπερβαίνοντες δὲ τὸ τριακοστὸν καὶ φέροντες πιστοποιητικὸν δύο ἰατρῶν περὶ τῆς ἀρτιμελείας καὶ εὐεξίας αὐτῶν, πρὸς δὲ ἔχοντες ἢ ἀπολυτήριον διδασκαλείου ἢ ἀπολυτήριον γυμνασίου, ἐν ᾧ λειτουργεῖ ἡ γυμναστική.

Ἄρθρ. 17. Οἱ προσαγαγόντες τὰ πιστοποιητικά, τὰ ἀναφερόμενα ἐν τῷ 16 ἄρθρῳ, ἐγγράφονται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ ἐν ἰδιαιτέρῳ βιβλίῳ, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι στῆλαι τοῦ τίτλου, τῆς ἡλικίας, τῆς πατρίδος καὶ τῶν παρατηρήσεων.

Ἄρθρ. 18. Ἡ θεωρητικὴ διδασκαλία γίγνεται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐν τῷ καταστήματι τοῦ διδασκαλείου Ἀθηνῶν καθ' ἡμέρας καὶ ὥρας, ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς σχολῆς· ἡ δὲ πρακτική, περὶ μὲν τὴν γυμναστικὴν καὶ τὴν ὁπλασκίαν ἐν τῷ κεντρικῷ γυμναστηρίῳ Ἀθηνῶν, περὶ δὲ τὴν κολυμβητικὴν ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις καταστήματι τῶν θαλασσίων λουτρῶν, κατὰ τὴν θερινὴν ὥραν τῆς περιόδου τῆς Σχολῆς.

Ἄρθρ. 19. Ἡ διεύθυνσις τῆς σχολῆς, ὡς καὶ ἡ διδασκαλία τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παιδαγωγίας τῆς γυμναστικῆς, τοῦ μέρους τῆς πειραματικῆς φυσικῆς, τοῦ ὁριζομένου ἐν τῷ 15ῳ ἄρθρῳ, τῶν στοιχειωδῶν θεωρητικῶν γνώσεων περὶ κολυμβητικῆς καὶ τῶν ἀφορώντων εἰς τὰ γυμναστικὰ μηχανήματα, ἀνατίθεται τῷ διευθυντῇ τοῦ κεντρικοῦ δημοσίου γυμναστηρίου, ἡ δὲ διδασκαλία τῶν πρακτικῶν τῆς γυμναστικῆς ἀσκήσεων ὡς καὶ ἡ τῆς κολυμβητικῆς τῷ καθηγητῇ τοῦ αὐτοῦ γυμναστηρίου, ἡ δὲ τῆς ἀνατομίας, φυσιολογίας, καὶ ὑγιεινῆς τῷ ἰατρῷ, ἡ δὲ τῆς ὁπλιτικῆς ἑνὶ ἀξιωματικῷ τοῦ πεζικοῦ, διοριζομένῳ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν, τῇ προτάσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἢ εἰδικῷ καθηγητῇ τῆς ὁπλιτικῆς ἐν ἄλλῃ τοῦ Κράτους στρατιωτικῇ σχολῇ, ἢ τῷ ἐπόπτῃ τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων.

Ἄρθρ. 20. Ἕκαστος τῶν διδασκόντων ἐν τῇ σχολῇ ἔχει κατάλογον τῶν μαθητῶν, ἐν ᾧ σημειοῖ τὰς ἀπουσίας αὐτῶν καὶ τοὺς βαθμοὺς τῶν καθημερινῶν ἐξετάσεων.

Ἄρθρ. 21. Ὁ μαθητὴς ὁ ἔχων εἰς τὰ διάφορα μαθήματα πεντήκοντα ἀπουσίας ἐν συνόλῳ, ἀποκλείεται τῶν ἐξετάσεων.

Ἄρθρ. 22. Αἱ ἐπὶ πτυχίῳ ἐξετάσεις τῶν ὑποψηφίων γυμναστῶν, ἀρχόμεναι τῇ 1 Ἰουλίου, γίγνονται ἐνώπιον ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας ἀποτελουμένης ἐκ τοῦ προσωπικοῦ τῆς σχολῆς, τοῦ ἀρχαιοτέρου γυμνασιάρχου τῶν ἐν Ἀθήναις γυμνασίων ἢ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ διδασκαλείου, ἑνὸς καθηγητοῦ τῆς ἰατρικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοῦ διδάσκοντος τὴν ὁπλασκίαν.

Ἄρθρ. 23. Αἱ μὲν ἐξετάσεις εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ παιδαγωγίαν τῆς γυμναστικῆς, εἰς τὴν ἀνατομίαν, φυσιολογίαν καὶ ὑγιεινήν, ὡς καὶ εἰς τὸ μέρος τῆς πειραματικῆς φυσικῆς καὶ τὰς στοιχειώδεις θεωρητικὰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

περὶ κολυμβητικῆς γνώσεις καὶ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ γυμναστικὰ μηχανήματα, γίγνονται γραπταί, τῶν ὑποψηφίων γυμναστῶν λυόντων δύο ζητήματα ἐκ τριῶν κληρουμένων μεταξὺ εἴκοσιν ἐξ ἑκάστου μαθήματος. Αἱ δὲ τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων ἐνεργοῦνται ὑπὸ τῶν ὑποψηφίων γυμναστῶν, διδασκόντων κατὰ κλῆρον ἐκ τῆς διδαχθείσης ὕλης, διαιρουμένης εἰς ζητήματα ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑποψηφίων γυμναστῶν.

Ἄρθρ. 24. Οἱ βαθμοὶ ἑκάστου μαθήματος εἰσὶ πέντε· ἤτοι 6=ἄριστα, 5=λίαν καλῶς, 4=καλῶς, 3=σχεδὸν καλῶς καὶ 2=μετρίως· ὁ δὲ γενικὸς βαθμὸς εὑρίσκεται διαιρουμένου τοῦ ἀρθροίσματος τῶν μερικῶν βαθμῶν ἐν ἑκάστῳ μαθήματι διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθημάτων. Δίδεται δὲ εἰς βαθμὸς διὰ τὴν ἱστορίαν καὶ παιδαγωγίαν, εἷς διὰ τὴν ἀνατομίαν φυσιολογίαν καὶ ὑγιεινήν, εἷς διὰ τὸ μέρος τῆς πειραματικῆς φυσικῆς καὶ τὰς στοιχειώδεις θεωρητικὰς περὶ κολυμβητικῆς γνώσεις, εἷς διὰ τὰ διάφορα εἴδη τῶν πρακτικῶν ἀσκήσεων καὶ τὴν κολυμβητικήν, εἷς διὰ τὴν ὁπλασκίαν καὶ εἷς διὰ τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ γυμναστικὰ μηχανήματα. Ὁ δὲ μὴ τυχὼν τοὐλάχιστον τοῦ γενικοῦ βαθμοῦ *καλῶς* δὲν ἀξιοῦται πτυχίου.

Ἄρθρ. 25. Δύνανται νὰ μετάσχωσι τῆς διδασκαλίας τῆς ὁπλιτικῆς ὅσοι βούλονται ἐκ τῶν ἤδη ἐχόντων πτυχίον γυμναστοῦ· οὗτοι δέ, ἐξετασθέντες εἰς μόνον τὸ μάθημα τοῦτο καὶ εὐδοκιμήσαντες, λαμβάνουσι πιστοποιητικὸν τῆς ἐπιδόσεως αὐτῶν ἐπὶ χαρτοσήμου πενταδράχμου, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐπιτροπείας.

Ἄρθρ. 26. Τὰ πτυχία ἐκδίδονται ἐπὶ χαρτοσήμου πέντε δραχμῶν κατὰ τύπον ὁρισθησόμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, καὶ ὑπογράφονται ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας, μεθ' ὃ θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 27. Αἱ ὧραι τῆς εἰς τὸ γυμναστήριον προσελεύσεως τῶν ἀσκουμένων φοιτητῶν καὶ λοιπῶν πολιτῶν, αἵτινες θέλουσι ποικίλλει κατὰ τὰς διαφόρους τοῦ ἔτους ὥρας, ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ, οὕτως ὥστε κατ' ἄλλας ὥρας νὰ προσέρχωνται οὗτοι καὶ κατ' ἄλλας οἱ τῆς εἰδικῆς γυμναστικῆς σχολῆς σπουδασταί.

Ἄρθρ 28. Πᾶσα τυχὸν βλάβη τῶν ὀργάνων τοῦ γυμναστηρίου, προελθοῦσα οὐχὶ ἐκ τῆς τακτικῆς ἀσκήσεως, καταλογίζεται εἰς βάρος τοῦ ἐπενεγκόντος αὐτήν.

Ἄρθρ. 29. Εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται νὰ φέρῃ ὅπλα ἐντὸς τοῦ γυμναστηρίου ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων.

Ἄρθρ. 30. Ὅστις τῶν φοιτητῶν ἢ τῶν πολιτῶν δὲν συμμορφῶται πρὸς τὸν παρόντα κανονισμόν, εἴτε συμπεριφερόμενος ἀπρεπῶς εἴτε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀποπειρώμενος νὰ ἀσκηθῇ παραβόλως, ἀποπέμπεται τοῦ γυμναστηρίου τὸ μὲν πρῶτον προσκαίρως, ἐν ὑποτροπῇ δὲ ὁριστικῶς.

Ἄρθρ. 31. Τὸ κεντρικὸν δημόσιον γυμναστήριον ἀργεῖ κατὰ τὰς κοινῶς ἀνεγνωρισμένας διὰ τῶν ἰσχυόντων Β. διαταγμάτων ἑορτάς.

Ἄρθρ. 32. Οὐδεὶς δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ γυμναστήριον ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ διευθυντοῦ ἢ, ἀπόντος αὐτοῦ, τῆς τοῦ ἀναπληροῦντος αὐτὸν καθηγητοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ἄρθρ. 33. Ὁ παρὼν κανονισμὸς ἰσχύει ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ παρόντος Β. διατάγματος.

Εἰς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1885.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ, Ρ. Κ. ΡΩΜΑΣ, Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ, Α. ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ, Α. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ.
Α. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἐξετάσεων ἐπὶ προβιβασμῷ δημοδιδασκάλων καὶ δημοδιδασκαλισσῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 14 τοῦ περὶ δημοτικῶν σχολείων νόμου(*), τὸ ἄρθρον 1 ἐδαφ. 5, τὰ ἄρθρα 4, 10, ἰδίᾳ δὲ τὰ ἄρθρα 15, 18, 20 τοῦ ἀπὸ 8 Ἰουνίου 1856 Βασιλικοῦ διατάγματος(**), ὡς καὶ τὸ ἄρθρον 1 ἐδάφιον γ' τοῦ Βασιλικοῦ διατάγματος τοῦ ἀπὸ 30 Σεπτεμβρίου 1878(***), καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ κανονίσωμεν τὰς ἐπὶ προβιβασμῷ ἐξετάσεις τῶν δημοδιδασκάλων καὶ δημοδιδασκαλισσῶν, κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν·

Ἄρθρ. 1. Ἐξετάσεις ἐπὶ προβιβασμῷ τῶν δημοδιδασκάλων γίνονται ἅπαξ τοῦ ἔτους ἐν Ἀθήναις κατὰ μῆνα Αὔγουστον.

(*) Ὅρα σελίδα 4 τοῦ Α τόμου τοῦ Θεσμολογίου.
(**) Ὅρα σελίδα 141 τοῦ ἰδίου τόμου.
(***) Ὅρα σελ. 9—5.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 2. Δικαίωμα ἐξετάσεων ἐπὶ προβιβασμῷ ἔχει πᾶς διδάσκαλος δυνάμενος ν' ἀποδείξῃ ὑπηρεσίαν ἐν δημοσίῳ ἢ ἰδιωτικῷ δημοτικῷ σχολείῳ τοὐλάχιστον τριῶν ἐτῶν.

Ἄρθρ. 3. Οἱ βουλόμενοι νὰ ὑποστῶσι τοιαύτην ἐξέτασιν ζητοῦσι τοῦτο, δι' ἀναφορᾶς πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, δύο μῆνας τοὐλάχιστον πρὸ τοῦ ὡρισμένου διὰ τὰς ἐξετάσεις χρόνου, ἐν ᾗ ἐκθέτουσι τὰ ἔτη τῆς ὑπηρεσίας των λεπτομερῶς, εἴτε δημοσίας εἴτε ἰδιωτικῆς, τοὺς ἐπαίνους καὶ τὰς τιμωρίας, ἃς ἔλαβον εἴτε παρὰ τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπείας εἴτε παρὰ τοῦ Ὑπουργείου, καὶ τὸν τόπον ἔνθα θὰ ἀναμένωσι τὴν ἄδειαν τοῦ Ὑπουργείου. Οὐδεὶς τῶν τοιούτων δημοδιδασκάλων γίνεται δεκτὸς εἰς ἐξετάσεις, ἂν δὲν προσαγάγῃ εἰς τὸν πρόεδρον τῆς ἐπιτροπείας τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ὑπουργείου, ἐν ᾗ ὁρίζεται καὶ ὁ χρόνος τῆς ἀδείας, ὑπόκειται δὲ διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς θέσεως εἰς τὰς τιμωρίας τοῦ νόμου.

Ἄρθρ. 4. Εἰς τοὺς ζητοῦντας νὰ προσέλθωσιν εἰς ἐξετάσεις δημοδιδασκάλους ἐπιτρέπεται τοῦτο, ἂν ἐν τῇ ἀναφορᾷ των ὑποδεικνύεται ὁ ἀναπληρωτὴς αὐτῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπουσίας των, ὅστις δύναται νὰ ᾖνε ἢ ἐκ τῶν συνυπηρετούντων ἐν τῷ αὐτῷ σχολείῳ διδασκάλων ἢ ἄλλος τις ἔχων τοὐλάχιστον ἀπολυτήριον σχολαρχείου. Εἰς τοὺς ἀναπληρωτὰς δὲ τούτους παρέχεται ἀμοιβὴ τεσσαράκοντα δραχμῶν κατὰ μῆνα, πληρωτέα ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου. Ὁ διδάσκαλος ὅμως ὁ προσερχόμενος εἰς ἐξέτασιν δὲν λαμβάνει μισθὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς διακοπῆς τῆς διδασκαλίας μέχρι τῆς ἐκ νέου ἐνάρξεως αὐτῆς, ὅπερ ὁρίζεται ἐν τῇ ἀδείᾳ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου.

Ἄρθρ. 5. Ἕκαστος τῶν ὑποψηφίων ἐπὶ προβιβασμῷ δημοδιδασκάλων ὀφείλει νὰ καταθέσῃ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐξετάσεων δραχμὰς δεκαπέντε εἰς τὸ λογιστήριον τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐπὶ ἀποδείξει. Αἱ δραχμαὶ αὗται, χρησιμεύουσαι ὡς ἀμοιβὴ εἰς τοὺς ἐξεταστάς, δὲν ἀποδίδονται εἰς τὸν ἐξεταζόμενον, καὶ ἂν οὗτος ἤθελεν ἀποσυρθῇ τῶν ἐξετάσεων ἢ ἐξετασθεὶς ἤθελεν ἀπορριφθῇ.

Ἄρθρ. 6. Ἡ ἀμοιβὴ τῶν ἐξεταστῶν διανέμεται κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν, ὄντων ἑπτά, εἰς πάντας ἐξ ἴσου.

Καὶ ἂν ἔτι οἱ κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν τεχνικῶν μαθημάτων ὦσι πλείονες τοῦ ἑνὸς διδάσκαλοι, ἡ ἀμοιβὴ αὐτῶν δὲν ὑπερβαίνει τὴν ἀναλογοῦσαν εἰς ἓν πρόσωπον, ἥτις κατανέμεται ἐξ ἴσου μεταξύ των.

Ἄρθρ. 7. Ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπεία ἀπαρτίζεται, 1ον ἐκ τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων ὡς προέδρου, 2ον ἐκ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις διδασκαλείου, 3ον ἐκ τῶν τριῶν τακτικῶν καθηγητῶν τοῦ διδασκαλίου, τῶν διωρισμένων κατὰ τὸ ἄρθρον 14 τοῦ ΧΘ' νόμου(*), 4ον ἐκ τοῦ καθηγητοῦ τῶν ἱερῶν.

(*) Ὅρα σελ. 38 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Προσλαμβάνεται δὲ κατὰ τὴν ἐξέτασιν τῶν τεχνικῶν μαθημάτων καὶ ὁ διδάσκαλος ἢ οἱ διδάσκαλοι τῶν μαθημάτων τούτων, οἵτινες ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλωσι γραπτῶς εἰς τὴν ἐπιτροπείαν τὸν χαρακτηριστικὸν βαθμὸν ἑκάστου τῶν ἐξετασθέντων διδασκάλων.

Κωλυομένου δὲ τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ, ἀναπληροῖ τοῦτον ὁ διευθυντὴς τοῦ διδασκαλείου.

Ἄρθρ. 8. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐξετάσεων κατανέμονται τὰ μαθήματα τὰ πρὸς ἐξέτασιν εἰς τοὺς ἐξεταστάς, ὧν ἕκαστος ὀφείλει νὰ ἐξετάσῃ τοὐλάχιστον ἓν μάθημα. Ἡ δὲ ψῆφος ἡ χαρακτηριστικὴ τῆς ἱκανότητος ἑκάστου τῶν ἐξεταζομένων, ἥτις δίδοται ἐν συνεδριάσει παρ' ἑκάστου τῶν ἐξεταστῶν ἐν οἷς μαθήμασιν οὗτοι ἐξήτασαν, δύναται καὶ νὰ τροποποιηθῇ ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας τῆς ἐπιτροπείας, ἔχοντος ἐν ἰσοψηφίᾳ τοῦ Προέδρου τὴν νικῶσαν. Τοῦτο ἰσχύει καὶ ἐπὶ τῆς ψήφου τοῦ διδασκάλου ἢ τῶν διδασκάλων τῶν τεχνικῶν μαθημάτων, οἵτινες ὑποβάλλουσι γραπτῶς εἰς τὴν συνεδρίασιν τὸν βαθμὸν ἑκάστου τῶν ἐξεταζομένων.

Ἄρθρ. 9. Οἱ ὑποψήφιοι εἰς προβιβασμὸν διδάσκαλοι ὑποβάλλονται εἰς τριττὴν ἐξέτασιν, γραπτήν, πρακτικὴν ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ, καὶ προφορικήν. Καὶ ἡ μὲν γραπτὴ συνίσταται εἰς 1ον μετάφρασιν ἐξ ἀρχαίου πεζοῦ συγγραφέως εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν· 2ον ἀνάπτυξιν παιδαγωγικοῦ θέματος· 3ον ἀνάπτυξιν θέματος ἐκ τῆς ἱστορίας· 4ον λύσιν τριῶν προβλημάτων ἐκ τῆς ἀριθμητικῆς καὶ ἑνὸς ἐκ τῆς γεωμετρίας· 5ον σύντομον ἀπόκρισιν εἰς πέντε ἐρωτήσεις ἐκ τῆς γεωγραφίας, πέντε ἐκ τῆς φυσικῆς ἱστορίας, πέντε ἐκ τῆς φυσικῆς καὶ τρεῖς ἐκ τῆς χημείας· 6ον ἔκθεσιν ἰδεῶν ἐπὶ ῥητοῦ τινος εἴτε ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου, εἴτε καὶ ἀλλαχόθεν εἰλημμένου· 7ον ἰχνογράφησιν σώματος· 8ον καλλιγραφίαν. Ἐκτὸς δὲ τούτου ὁ ἐξεταζόμενος ὀφείλει νὰ ὑποβάλῃ ἔργα καλλιγραφικὰ καὶ ἰχνογραφικά. Πάντα δὲ ταῦτα καὶ τὰ τετράδια τῶν ἐξεταζομένων τηροῦνται ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ διδασκαλείου καὶ οὐδέποτε ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐξέρχονται αὐτοῦ.

Τὰ θέματα ὁρίζονται ὑπὸ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας καὶ κοινοποιοῦνται εἰς τοὺς ἐξεταζομένους εὐθὺς πρὸς ἐργασίαν. Ἐκτελεῖται δὲ ἡ ἐργασία αὕτη ὑπὸ τὴν αὐστηρὰν ἐπιτήρησιν ἑνὸς ἢ δύο τῶν ἐξεταστῶν ἐντὸς τοῦ ὁρισθέντος ὑπὸ τῆς ἐπιτροπείας ἀναλόγως τοῦ θέματος χρόνου, ἀπαγορευομένου παντὸς βοηθήματος, ἔτι δὲ καὶ πάσης ἀποπείρας πρὸς ἀπάτην, διὰ τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἐκ τῶν ἐξετάσεων.

Ἄρθρ. 10. Αἱ δὲ πρακτικαὶ ἐξετάσεις γίνονται ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ ἐπὶ δύο θεμάτων ἐκ τοῦ κύκλου τῶν μαθημάτων τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ὁριζομένων ὑπὸ τῆς ἐπιτροπείας κατὰ πλειονοψηφίαν. Καὶ τὸ μὲν ἓν κοινοποιεῖται εἰς τὸν ἐξεταζόμενον δύο ἡμέρας πρὸ τῆς διδασκαλίας του ἐν τῷ σχολείῳ, ὅπερ ὀφείλει μεθοδικῶς νὰ ἀναπτύξῃ καὶ ὑποβάλῃ γραπτῶς εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ διδασκαλείου

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν προτεραίαν τῆς ἐνάρξεως τῆς διδασκαλίας. Τὸ δὲ ἕτερον κοινοποιεῖται εἰς αὐτὸν μετὰ τὸ πέρας τῆς πρώτης διδασκαλίας.

Εἶνε δὲ τοῦτο ὡσαύτως ἐκ τῶν διδασκομένων ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ μαθημάτων, ὅπερ ὀφείλουσιν ἐκ τοῦ προχείρου νὰ διδάξωσι, παρεχομένου αὐτοῖς χρόνου πρὸς μελέτην δέκα λεπτῶν τῆς ὥρας. Τὴν γραπτὴν δὲ προπαρασκευὴν διὰ τὴν διδασκαλίαν βαθμολογεῖ ὁ διευθυντὴς τοῦ διδασκαλείου.

Ἂν αἱ γραπταὶ ἐξετάσεις ἢ ἡ δοκιμαστικὴ διδασκαλία δὲν θεωρηθῶσιν ἐπιτυχεῖς, ὁ ἐξεταζόμενος ἀποκλείεται τῶν ἐξετάσεων.

Ἄρθρ. 11. Μετὰ τὸ πέρας τῶν πρακτικῶν ἐξετάσεων γίνεται καὶ προφορικὴ ἐξέτασις εἰς τὰ παιδαγωγικά, τὰ θρησκευτικά, τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, τὴν ἀριθμητικήν, τὴν γεωμετρίαν, τὴν φυσικὴν ἱστορίαν, τὴν φυσικὴν καὶ τὴν χημείαν, τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν, τὴν μαθηματικὴν καὶ τὴν φυσικὴν γεωγραφίαν, τὴν μουσικὴν τήν τε Εὐρωπαϊκὴν (ὀργανικὴν καὶ ᾠδικὴν) καὶ τὴν ἐκκλησιαστικήν.

Καὶ ἐκ μὲν τῶν παιδαγωγικῶν ὀφείλει νὰ γινώσκῃ τὰ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀνατροφῆς καθόλου καὶ ἰδίᾳ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, τὰ τῆς σχολικῆς τάξεως, τὰ τοῦ σκοποῦ ἑκάστου μαθήματος καὶ τῆς μεθόδου καὶ τέχνης τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, τὰ περὶ τῆς μορφώσεως χαρακτῆρος, τὰ περὶ σωφρονιστικῶν μέσων καὶ τὰ τῆς παιδαγωγικῆς διαιτητικῆς. Πάντα δὲ ταῦτα πρέπει νὰ ἐκθέτωνται ἐν συναφείᾳ πρὸς τὴν ψυχολογίαν, λογικὴν καὶ ἠθικήν. Ἐκ δὲ τῆς ἱστορίας τῆς παιδαγωγίας πρέπει νὰ γινώσκῃ ἰδίως ὁ ἐξεταζόμενος ὁποῖα ἦσαν τὰ σχολεῖα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, πῶς ταῦτα μετεβλήθησαν κατὰ τὸν μεσαιῶνα, κατὰ τί συνετέλεσαν εἰς τὴν πρόοδον τῶν σχολείων ὁ Λόκκιος, Μονταίγνιος, Κομμένιος, Ῥουσσώ, Πετσαλότζης.

2. Ἐκ δὲ τῶν θρησκευτικῶν ὀφείλει νὰ γινώσκῃ τὸ περιεχόμενον τῶν βιβλίων τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης, τὰ δόγματα τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας, τὸν σχηματισμὸν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς μάλιστα κατὰ τοὺς πρώτους 9 αἰῶνας μ. Χ. Ἐκτὸς δὲ τούτου πρέπει ὁ ἐξεταζόμενος νὰ κατανοῇ καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ἐν τῇ ἀρχαίᾳ πρωτοτύπῳ γλώσσῃ.

3. Ἐκ δὲ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ὀφείλει νὰ ἑρμηνεύσῃ ἐκ τοῦ προχείρου πεζὸν ἀρχαῖον συγγραφέα εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς γλῶσσαν, ἐξεταζόμενος ἅμα εἰς πάντας τοὺς συντακτικοὺς καὶ γραμματικοὺς κανόνας· ὀφείλει δὲ νὰ ὑποστῇ ἐξέτασιν καὶ περὶ τὴν νεωτέραν ἡμῶν φιλολογίαν, τήν τε πεζὴν καὶ ἔμμετρον.

4. Ἐξετάζεται ἐπίσης εἰς τὴν ἀριθμητικὴν τήν τε νοερὰν καὶ γραπτήν, ἤτοι εἰς τὰς 4 πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς, τὰ κλάσματα, τοὺς συμμιγεῖς καὶ πάσας τὰς μεθόδους τῶν τριῶν, τῆς μίξεως, τῆς ἑταιρίας, τῆς ὑφαιρέσεως.

5. Ἐκ τῆς γεωμετρίας ἐξετάζεται τὰ σπουδαιότερα τῆς ἐπιπεδο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μετρίας καὶ στερεομετρίας, μάλιστα δὲ τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν ἐπιφανειῶν καὶ σωμάτων.

6. Ἐκ δὲ τῆς φυσικῆς ἱστορίας πρέπει νὰ γινώσκῃ τὴν ὀργανογραφίαν, ἀνατομίαν καὶ φυσιολογίαν τῶν φυτῶν, ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου, τὴν περιγραφὴν τῶν σπουδαιοτέρων φυτῶν καὶ ζώων ἑκάστης ὁμοταξίας καὶ τάξεως καὶ τὰ στοιχειωδέστερα τῆς γεωλογίας, ὀρυκτολογίας καὶ κηπουρικῆς.

7. Ἐν δὲ τῇ φυσικῇ καὶ τῇ χημείᾳ ἀπαιτεῖται οὐ μόνον γνῶσις θεωρητικὴ τῶν σπουδαιοτέρων φαινομένων, ἀλλὰ καὶ ἱκανότης πρὸς ἐκτέλεσιν ἁπλουστάτων πειραμάτων.

8. Εἰς δὲ τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς.

9. Ἐξετάζεται δὲ πλὴν τῆς μαθηματικῆς καὶ τῆς φυσικῆς γεωγραφίας καὶ εἰς τὴν πολιτικήν, ἐξ ἧς πρέπει νὰ γινώσκῃ ἀκριβέστερον μὲν τὰ κατὰ τὴν Εὐρώπην, ἀκριβέστατα δὲ τὰ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Χερσόνησον.

Ἄρθρ. 12. Οἱ βαθμοὶ οἱ χαρακτηρίζοντες τὴν ἱκανότητα ἑκάστου τῶν ἐξετασθέντων εἶνε τρεῖς, ἄριστα, λίαν καλῶς καὶ καλῶς. Καὶ ἵνα ἀναγνωρισθῇ μέν τις πρωτοβάθμιος, πρέπει νὰ λάβῃ τὸν βαθμὸν ἄριστα τοὐλάχιστον εἰς τὰ ἱερὰ μαθήματα, τὰ παιδαγωγικά, τὴν πρακτικὴν διδασκαλίαν, τὰ Ἑλληνικά, τὴν ἀριθμητικήν, τὴν φυσικὴν ἱστορίαν, τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν καὶ τὴν γεωγραφίαν· ἵνα δὲ ἀναγνωρισθῇ δευτεροβάθμιος, πρέπει νὰ λάβῃ εἰς ταῦτα πάντα τὸν βαθμὸν λίαν καλῶς.

Πᾶς δὲ ἀξιωθεὶς τοῦ πρώτου ἢ τοῦ δευτέρου βαθμοῦ ἐν τοῖς μαθήμασι τούτοις, τυχὸν ὅμως ἐν τοῖς λοιποῖς, εἴτε ἐν ἑνὶ εἴτε ἐν πλείοσι, βαθμοῦ κατωτέρου τοῦ καλῶς, δὲν προάγεται μέχρι τοῦ χρόνου, ὅστις ἤθελεν ὁρισθῇ αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἐπιτροπείας ἵνα ἐξετασθῇ εἰς τὰ μαθήματα ταῦτα καὶ ἀποδείξῃ διὰ τῶν ἐξετάσεων, ὅτι ἐκτήσατο τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα.

Ἄρθρ. 13. Περὶ πάντων τῶν κατὰ τὴν ἐξέτασιν ταύτην, τήν τε γραπτήν, πρακτικὴν καὶ τὴν προφορικὴν γράφονται παρ' ἑνὸς τῶν ἐξεταστῶν ἢ καὶ προσθέτου τινὸς διδασκάλου, ὁριζομένου ὑπὸ τοῦ Προέδρου, πρακτικὰ ἐνιδιαιτέρῳ βιβλίῳ, τηρουμένῳ ἐν τῷ ἀρχείῳ τοῦ Διδασκαλείου, ἅπερ ὑπογράφονται παρὰ πάντων τῶν μελῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας.

Ἄρθρ. 14. Ἂν οἱ ἐξεταζόμενοι παρουσιάζωσιν ἐλλείψεις τότε ὁρίζεται ὑπὸ τῆς ἐπιτροπείας ὁ χρόνος πρὸς ἐπανάληψιν τῶν ἐξετάσεων, ὅπερ σημειοῦται ἐν τοῖς πρακτικοῖς, δίδονται δὲ καὶ γραπτῶς ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ἐπιτροπείας εἰς τὸν ἐξεταζόμενον αἱ παρατηρηθεῖσαι ἐλλείψεις, ἵνα χρησιμεύσῃ αὐτῷ διὰ τὰς ἐπαναληπτικὰς ἐξετάσεις. Ὁ τρὶς ὑποστὰς ἀνεπιτυχῶς τὴν ἐξέτασιν ἀποκλείεται τῶν ἐξετάσεων διὰ παντός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 15. Εἰς τοὺς ἐκ τῶν νέων Διδασκαλείων ἀπολυθέντας διδασκάλους δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ βαθμολογία τοῦ ἀπολυτηρίου των καὶ νὰ ἐξετασθῶσιν εἰς ἐκεῖνα τὰ μαθήματα μόνον, εἰς ἃ θέλουσι νὰ βελτιώσωσι τὸν βαθμόν των. Τοῦτο ἀποφασίζεται ὑπὸ τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας.

Τῆς περιπτώσεως ταύτης ἐξαιρεῖται ἡ πρακτικὴ διδασκαλία ἐν τῷ Προτύπῳ, εἰς ἣν πρέπει πάντες ἀνεξαιρέτως νὰ ἐξετάζωνται.

Ἄρθρ. 16. Πάντα τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα ἰσχύουσι καὶ διὰ τὰς ἐξετάσεις ἐπὶ προβιβασμῷ τῶν διδασκαλισσῶν, αἵτινες ἐξετάζονται περιπλέον καὶ εἰς τὴν βαπτικὴν καὶ κοπτικήν. Εἰς τὰς ἐξετάσεις ταύτας δύνανται ν' ἀντικατασταθῶσι παρὰ τοῦ Ὑπουργείου δύο ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας διὰ καθηγητῶν τοῦ Ἀρσακείου.

Ἄρθρ. 17. Κατὰ τὰς ἐξετάσεις ταύτας δύναται καὶ νὰ ἐλαττωθῇ ὁ βαθμὸς τῶν ἐπὶ προβιβασμῷ ἐξεταζομένων, ἂν ἐν τῇ ἐξετάσει ταύτῃ πείθεται ἡ ἐπιτροπεία ὅτι ὁ ὑποψήφιος ἐπὶ προβιβασμῷ δημοδιδάσκαλος ἀναξίως φέρει τὸν βαθμόν του.

Ἄρθρ. 18. Αἱ ἀποφάσεις τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας εἶνε ἀνέκκλητοι.

Ἄρθρ. 19. Πᾶσα ἄλλη προηγουμένη διάταξις, ἀφορῶσα τὰς προαγωγικὰς ἐξετάσεις, καταργεῖται.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Μαρτίου 1886.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Α. Κοντογούρης

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ προσόντων τῶν διδασκαλισσῶν τῶν ἐργοχείρων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὴν εἰς πολλοὺς εὐπόρους δήμους καταβαλλομένην προσπάθειαν πρὸς τελειοτέραν διδασκαλίαν τῶν ἐν τοῖς σχολείοις τῶν θηλέων διδασκομένων χειροτεχνημάτων, μάλιστα δὲ τὴν ἀνάγκην εἰδικῶν διδασκαλισσῶν διὰ τὰ ἀνωτέρω παρθεναγωγεῖα, καὶ θέλοντες νὰ συντελέσωμεν εἰς τὴν ἀσφαλῆ ἐπιτυχίαν τούτου κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ διατάσσομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1. Ὅπως διορισθῇ τις διδάσκαλισσα τῶν χειροτεχνημάτων, εἴτε ἐν δημοτικῷ σχολείῳ θηλέων εἴτε καὶ ἐν ἀνωτέρῳ παρθεναγωγείῳ, πρέπει νὰ φέρῃ εἰδικὸν πτυχίον χειροτεχνημάτων. Πρὸς ἀπό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κτησιν τούτου ἀπαιτεῖται ἔνθεν μὲν πτυχίον διδασκαλίσσης ἢ τοὐλάχιστον ἐνδεικτικὸν ἀνωτέρας τάξεως τοῦ παρθεναγωγείου, ἰσοδυναμούσης πρὸς τὴν τρίτην Ἑλληνικοῦ σχολείου, ἔνθεν δὲ ἐξέτασις θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ἐνώπιον ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἀπὸ τὸν Γενικὸν ἐπιθεωρητὴν τῶν δημοτικῶν σχολείων, ἀπὸ τὴν διευθύντριαν τοῦ Ἀρσακείου, ἀπὸ τὴν διευθύντριαν ἑνὸς τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἀπὸ τὴν διδασκάλισσαν τῶν χειροτεχνημάτων τοῦ Ἀρσακείου.

Ἄρθρ. 2. Ἵνα γείνῃ τις δεκτὴ εἰς ἐξέτασιν, πρέπει, ἐκτὸς τοῦ πτυχίου ἢ τοῦ ἐνδεικτικοῦ ἀνωτέρας τάξεως παρθεναγωγείου, νὰ ὑποβάλῃ εἰς τὴν διευθύντριαν τοῦ Ἀρσακείου καὶ τὰ ἑξῆς.

1) Ἓν ὑποκάμισον ἀνδρικὸν ἐρραμμένον μεθοδικῶς.

2) Ἓν ὑποκάμισον γυναικεῖον ἐρραμμένον μεθοδικῶς.

3) Ἓν ζεῦγος καλτσῶν πεπλεγμένων.

4) Ἓν ζεῦγος καλτσῶν διωρθωμένων διὰ τῆς εἰδικῆς βελονιᾶς.

5) Ὕφασμα ἔχον ἐμπεποικιλμένα γράμματα διὰ βελόνης.

6) Κεντήματα ἐπὶ διαφόρων πανίων (τὰ λεγόμενα ἀναιβατά).

7) Ὑφαδώματα ἐπὶ πανίων διαφόρου πυκνότητος καὶ ὕλης, οἷον βαμβακερῶν, λινῶν, δαμάσκων, μεταξωτῶν, τουλίων κλπ.

8) Χειροτεχνήματα καλλιτεχνικά.

Ἅπασαι αἱ ἀνωτέρω ἐργασίαι πρέπει νὰ ὦσι κατά τι ἀτελείωτοι, ἵνα περατώσῃ ταύτας ἡ ἐξεταζομένη ἐνώπιον τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας.

Ἄρθρ. 3. Ὡσαύτως γίνεται ἐξέτασις καὶ προφορικὴ καὶ πρακτικὴ εἰς τὴν κοπτικὴν τῶν ἀσπρορρούχων καὶ τῶν γυναικείων φορεμάτων, ὡς καὶ εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ῥαπτικῆς μηχανῆς.

Ἄρθρ. 4. Κατὰ τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεων δίδοται εἰς ἑκάστην τῶν ἐξεταζομένων δίπλωμα τῶν χειροτεχνημάτων πρώτης μὲν τάξεως ἂν λάβῃ εἰς ἅπαντα τὰ μαθήματα τῶν χειροτεχνημάτων, ὡς καὶ εἰς τὴν κοπτικὴν καὶ εἰς τὴν χρῆσιν τῆς ῥαπτικῆς μηχανῆς, τὸν βαθμὸν «λίαν καλῶς», δευτέρας δέ, ἂν λάβῃ ὡσαύτως εἰς τὰ αὐτὰ μαθήματα τὸν βαθμὸν «καλῶς». Ἡ λαβοῦσα κατώτερον βαθμὸν τοῦ «καλῶς» εἰς ἓν ἢ καὶ πλειότερα τῶν ἀνωτέρω ἀναφερομένων χειροτεχνημάτων, δὲν λαμβάνει δίπλωμα, ἀλλ' ἀφίνεται μετεξεταστέα εἰς ὅσα μαθήματα ἐφάνη ἐλλιπής, ἵνα προσέλθῃ εἰς ἐπαναληπτικὰς ἐξετάσεις κατὰ τὸν χρόνον, ὃν ἤθελεν ὁρίσει αὐτῇ ἡ ἐπιτροπεία.

Ἄρθρ. 5. Πασῶν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας καταγράφονται πρακτικά, τηρούμενα εἰς τὰ ἀρχεῖα τοῦ Ὑπουργείου.

Ἄρθρ. 6. Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐξετάσεων παρέχεται ἐπὶ ἐνσήμου χάρτου ἐνδεικτικὸν εἰς τὴν ἐξεταζομένην, ἐν ᾧ καταγράφονται οἱ χαρακτηριστικοὶ βαθμοὶ δι' ἕκαστον εἶδος τῶν χειροτεχνημάτων. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τοῦ ἐνδεικτικοῦ τούτου ἐκδίδει τὸ Ἡμέτερον Ὑπουργεῖον τὸ πτυχίον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 7. Ὁρίζεται μηνιαῖος μισθὸς τῆς μὲν πρωτοβαθμίου διδασκαλίσσης τῶν ἐργοχείρων, ὅταν ἐργάζηται 18 ὥρας καθ' ἑβδομάδα δραχμὰς 100, τῆς δὲ δευτεροβαθμίου ἐν ἴσῳ χρόνῳ ἐργασίας δραχμὰς 80. Κατὰ τὸ μέτρον τοῦτο αὐξάνεται ἢ ἐλαττοῦται ὁ μισθὸς αὐτῶν ἀναλόγως τοῦ χρόνου τῆς προσφερομένης ἐργασίας.

Ἄρθρ. 8. Ἀπὸ τοῦ ἐπιόντος Σεπτεμβρίου εἰς οὐδεμίαν ἐπιτρέπεται νὰ μετέρχηται τὸ εἰδικὸν ἔργον τῆς διδασκαλίσσης τῶν ἐργοχείρων εἴτε ἐν δημοσίῳ εἴτε ἐν ἰδιωτικῷ ἐκπαιδευτηρίῳ, μὴ φέρουσαν πτυχίον εἰδικὸν τῶν ἐργοχείρων συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος διατάγματος.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Μαρτίου 1886.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Α. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ προσόντων τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων τῶν διδασκαλείων καὶ τῆς Ῥιζαρείου Σχολῆς.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν νόμον ΧΘ' ἄρθρ. 14, 15 καὶ τὸν νόμον ΩΝΘ' ἄρθρον 4, καὶ θέλοντες νὰ κανονίσωμεν ἀκριβέστερον ἐν τῷ μέλλοντι τὰ προσόντα τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων τῶν διδασκαλείων καὶ τῶν καθηγητῶν τῆς Ῥιζαρείου σχολῆς, διατάσσομεν τάδε·

Ἄρθρ. 1. Ἵνα διορισθῇ τις ἐν τοῖς διδασκαλείοις καθηγητής, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ πλὴν τοῦ πτυχίου τοῦ διδάκτορος τῆς φιλοσοφίας ἢ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, καὶ ὑπηρεσίαν ἑνὸς ἔτους τοὐλάχιστον ὡς καθηγητοῦ ἐν γυμνασίῳ. Οἱ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ περὶ τὰ παιδαγωγικὰ ἢ τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας εἰδικῶς ἐπὶ τριετίαν τοὐλάχιστον ἀσχοληθέντες καὶ ἔχοντες περὶ τούτου πτυχίον διδακτορικὸν ἢ οἱ πρότερον ἐπὶ διετίαν ὡς καθηγηταὶ τῶν διδασκαλείων εὐδοκίμως διδάξαντες, δύνανται καὶ νὰ διορισθῶσιν ἀμέσως ὡς τακτικοὶ καθηγηταὶ ἐν τοῖς διδασκαλείοις

Ἵνα διορισθῇ τις καθηγητὴς τῶν ἱερῶν μαθημάτων, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ πλὴν τοῦ πτυχίου τῆς Θεολογικῆς σχολῆς, καὶ διετῆ τοὐλάχιστον ὑπηρεσίαν καθηγητοῦ τῶν ἱερῶν ἐν διδασκαλείῳ ἢ γυμνασίῳ.

Ἵνα διορισθῇ τις διδάσκαλος ἑνὸς ἢ πολλῶν τεχνικῶν μαθημάτων ἐν διδασκαλείῳ, ἀπαιτεῖται νὰ ἔχῃ εἰδικὸν πτυχίον τοῦ μαθήματος ἢ τῶν μαθημάτων, ἃ ἀναλαμβάνει νὰ διδάξῃ. Τῆς ὑποχρεώ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σεως ταύτης ἐξαιροῦνται οἱ ἄνω τῶν δέκα πέντε ἐτῶν εὐδοκίμως τὰ μαθήματα ταῦτα διδάξαντες ἐν δημοσίοις ἐκπαιδευτηρίοις ἢ οἱ δημοσιεύσαντες σύγγραμμα ἐμφαῖνον τὴν περὶ τὰ μαθήματα ταῦτα ἐμπειρίαν αὐτῶν, περὶ ἧς ἀποφαίνεται ἐπιτροπεία συγκειμένη ἐκ τοῦ γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις διδασκαλείου καὶ τοῦ καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἀλλ' ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ διατεθῇ μηνιαίως διὰ τὴν διδασκαλίαν πάντων τῶν τεχνικῶν μαθημάτων ποσὸν ὑπερβαῖνον τὰς τριακοσίας δραχμὰς ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς Σεπτεμβρίου. Ἀλλ' εἰς τὰ προκείμενα μαθήματα δὲν συμπεριλαμβάνονται ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ ἡ γραμματική, διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ὁποίων δύναται νὰ διατεθῇ ἰδιαιτέρως χρηματικὸν ποσὸν διακοσίων ἔτι δραχμῶν κατὰ μῆνα.

Ἄρθρ. 2. Αἱ διατάξεις τοῦ ΑΣΞΔ' νόμου τῆς 26 Ἰουλίου 1885 καὶ τοῦ ἀπὸ 26 Νοεμβρίου 1885 Ἡμετέρου διατάγματος περὶ προσόντων διὰ τὴν κατοχὴν καθηγητικῆς θέσεως ἐν γυμνασίῳ ἰσχύουσι καὶ διὰ τοὺς ἐν τῷ μέλλοντι διοριστέους καθηγητὰς τῆς Ῥιζαρείου σχολῆς, πλὴν τῶν εἰδικῶν μαθημάτων. Ἐξαιροῦνται οἱ διατελέσαντες καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου, οἵτινες δύνανται νὰ διορισθῶσιν ἄνευ ἄλλης τινὸς προηγουμένης ὑπηρεσίας. Ἰσχύουσιν ἐπίσης διὰ τοὺς καθηγητὰς τῆς Ῥιζαρείου σχολῆς αἱ περὶ μονιμότητος τῶν καθηγητῶν τῶν γυμνασίων καὶ διδασκαλείων διατάξεις τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1885 Ἡμετέρου διατάγματος. Οὐδεὶς δὲ διορίζεται καθηγητὴς ἐν αὐτῇ ἄνευ τῆς προτάσεως περὶ τούτου τοῦ πολυμελοῦς Συμβουλίου τῆς εἰρημένης σχολῆς.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Μαρτίου 1886.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Α. Κοντογουρης

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀνακλήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1885 Β. διατάγματος περὶ μονιμότητος καθηγητῶν κτλ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀνακαλοῦμεν τὸ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1885 Βασιλικὸν διάταγμα (*) περὶ μονιμότητος τῶν καθηγητῶν καὶ ἑλληνοδιδασκάλων, ὡς ἀντιβαῖνον πρὸς διάταξιν τοῦ ἄρθρ. 34 τοῦ Συντάγματος.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27 Μαΐου 1886.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.
Π. ΜΑΝΕΤΑΣ

(*) ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ μονιμότητος τῶν καθηγητῶν καὶ ἑλληνοδιδασκάλων.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, διατάσσομεν τάδε·

Οἱ προϊστάμενοι τῶν ἑλληνικῶν σχολείων, γυμνασίων καὶ διδασκαλείων, ὡς καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς διδάσκοντες καθηγηταὶ καὶ ἑλληνοδιδάσκαλοι, πλὴν τῆς κατὰ τὰς περιπτώσεις τῶν ἄρθρ. 21, 22 καὶ 24 τοῦ ποινικοῦ νόμου ὑποχρεωτικῆς παύσεως, δὲν δύνανται νὰ παυθῶσι τῆς ὑπηρεσίας, εἰμὴ

α') Ἐὰν ἐπὶ ἕνα μῆνα ἀπόσχωσι τῆς ἐκπληρώσεως τῶν καθηκόντων αὐτῶν αὐτοβούλως, ἁρμοδίως βεβαιουμένης τῆς ἀποχῆς παρὰ τοῦ οἰκείου μὲν γυμνασιάρχου ἢ διευθυντοῦ διδασκαλείου περὶ τῶν ἐν γυμνασίοις ἢ διδασκαλείοις καθηγητῶν, τοῦ οἰκείου δὲ σχολάρχου περὶ τῶν ἐν ἑλληνικοῖς σχολείοις διδασκάλων ἢ παρὰ τῆς οἰκείας ἐφορείας περὶ αὐτῶν τε καὶ περὶ τῶν γυμνασιαρχῶν, σχολαρχῶν καὶ διευθυντῶν διδασκαλείων.

β') Ἂν ἕνεκα νόσου καταστῶσιν ἀνίκανοι πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἐπέκεινα τῶν τριῶν μηνῶν κατὰ ἔνορκον ἐνώπιον τοῦ εἰρηνοδίκου γνωμοδότησιν δύο τοὐλάχιστον ἰατρῶν.

γ') Ἂν καταδειχθῶσιν ἀνίκανοι ἢ ἀμελεῖς περὶ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων αὐτῶν ἢ ἀποδείξωσιν ὁπωσδήποτε ἀναξιοπρεπῆ καὶ ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν θέσιν αὐτῶν διαγωγήν, συνάγηται δὲ μία τῶν περιπτώσεων τούτων εἴτε ἐκ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἢ βουλεύματος, εἴτε ἐξ ἠτιολογημένης ἐκθέσεως τῆς ἀμέσως προϊσταμένης ἀρχῆς καὶ ἀποφανθῇ ὑπὲρ τῆς παύσεως τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον ἐπὶ τῇ ἐγγράφῳ ἐκθέσει τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργοῦ. Ἀλλ' ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει ἀπαιτεῖται ἡ προηγουμένη ἀπολογία τοῦ ἀπολυθησομένου.

δ') Ἂν καταργηθῇ ἡ θέσις, εἰς ἣν διατελοῦσιν.

Ἐν δὲ τῷ περὶ τῆς παύσεως Β. διατάγματι πρέπει νὰ μνημονεύηται ἡ νόμιμος τῆς παύσεως περίπτωσις, ἐν δὲ τῇ ὑπὸ τὸ στοιχεῖον γ' περιπτώσει καὶ ἡ γνωμοδότησις τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ὑπουργὸν ἀνατίθεται ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 4 Νοεμβρίου 1885.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρ. 7 τοῦ περὶ τῶν ἐξετάσεων ἐν τῷ Διδασκαλείῳ Βασ. διατάγματος τῆς 21 Αὐγούστου 1878.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ΧΘ' νόμου περὶ συστάσεως Διδασκαλείου ἐν Ἀθήναις καὶ τὸ ἀπὸ 21 Αὐγούστου 1878 Ἡμέτερον διάταγμα περὶ τῶν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ ἐξετάσεων, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν·

Τὸ ἄρθρον 7 τοῦ μνησθέντος διατάγματος Ἡμῶν μεταβάλλεται οὕτω·

Ἄρθρ. 7.(*) Βαθμολογικὴ ἀξία τῶν ἀριθμῶν ὁρίζεται ἡ ἑξῆς· 10=ἄριστα· 9 καὶ 8=λίαν καλῶς· 7 καὶ 6=καλῶς· 5=ἱκανῶς· 4 καὶ 3=ἐνδεῶς· 2=ἐνδεέστατα καὶ 1=κακῶς.

Ἔσχατος βαθμός, δι' οὗ κατατάσσεται ἢ προβιβάζεται ὁ ἐξεταζόμενος εἶναι ὁ 5. Ἵνα ὑπολογισθῇ δὲ ὁ γενικὸς βαθμός, πολλαπλασιάζονται οἱ μερικοὶ βαθμοί, ὧν ἠξιώθη ἕκαστος μαθητής, τῶν μὲν Ἑλληνικῶν καὶ παιδαγωγικῶν ἐπὶ 5, τῶν μαθηματικῶν ἐπὶ 4, τῶν θρησκευτικῶν, τῆς ἱστορίας, τῆς φυσικῆς καὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας ἐπὶ 3, καὶ ἑκάστου τῶν τεχνικῶν μαθημάτων ἐπὶ 1. Τὸ δὲ ἄθροισμα τῶν γινομένων τῶν οὕτω πολλαπλασιασθέντων μερικῶν βαθμῶν διαιρεῖται διὰ τοῦ ἀθροίσματος τῶν πολλαπλασιαστῶν πάντων τῶν μαθημάτων. Τὸ ἐκ τῆς διαιρέσεως ταύτης πηλίκον δηλοῖ τὸν γενικὸν βαθμόν, οὗ ἀξιοῦται ὁ ἐξετασθείς.

Ἡ διὰ κλασματικῶν ἀριθμῶν βαθμολογία ἀπαγορεύεται·

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Τατοΐῳ τῇ 15 Ἰουλίου 1886.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Π. ΜΑΝΕΤΑΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ κανονισμοῦ τοῦ Βελλιείου κληροδοτήματος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ διατάσσομεν τάδε·

(*) Ὅρα σελ. 94 τοῦ Α' τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 1 Ἵνα διορισθῇ τις ὑπότροφος τοῦ Βελλιείου κληροδοτήματος ἀπαιτεῖται·

Α' Νὰ ἦνε Μακεδὼν γεννημένος καὶ ἀποκαταστημένος ἐν Μακεδονίᾳ ἢ ἐν Νέᾳ Πέλλῃ.

Β' Νὰ ἦνε ἐπιμελής, εὐφυής, χρηστοήθης καὶ ἐνδεής.

Ἄρθρ. 2. Μεταξὺ τῶν ὑποτρόφων θέλει κατατάττεσθαι εἷς μὲν πάντοτε ἐκ Βλατσίου (πατρίδος τοῦ ἀοιδίμου διαθέτου), δύο δὲ τὸ πολὺ ἐκ τῶν ἐν Νέᾳ Πέλλῃ συνῳκισμένων Μακεδόνων.

Ὀψέποτε ἂν εὑρεθῇ τις συγγενὴς τοῦ κληροδότου, θέλει προτιμᾶσθαι, ὡς θέλει προτιμᾶσθαι ἐπίσης μεταξὺ τῶν λοιπῶν, ἐν ἰσότητι τῶν ἄλλων προσόντων, ὁ ἐξ ἐκείνης τῆς κοινότητος καταγόμενος, ἧς δὲν ὑπάρχει ἕτερος ὑπότροφος.

Ἄρθρ. 3. Ὑπότροφοι ἐκ τοῦ Βελλιείου κληροδοτήματος διορίζονται ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείῳ καὶ ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ὀφείλουσι νὰ προσαγάγωσι τὰ πρὸς ἐγγραφὴν αὐτῶν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ ἀναγκαῖα ἐνδεικτικά, οἱ δὲ δεύτεροι τακτικὸν ἀπολυτήριον Γυμνασίου ἀνεγνωρισμένου ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ σπουδάζωσιν εἰς ἓν τῶν τμημάτων τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς ἢ εἰς τὴν Θεολογικήν.

Οἱ πρὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος διατάγματος διορισθέντες ὑπότροφοι μαθηταὶ Γυμνασίου θέλουσιν ἐξακολουθήσει τὴν ὑποτροφίαν αὐτῶν μέχρι λήξεως τῆς τετραετίας.

Ἄρθρ. 4. Πᾶς ὑπότροφος τοῦ Βελλιείου κληροδοτήματος ὀφείλει νὰ προσάγῃ κατ' ἔτος εἰς τὴν ἐπιτροπήν, ἂν μὲν φοιτᾷ εἰς τὸ Διδασκαλεῖον, ἐνδεικτικὸν προβιβασμοῦ, ἂν δὲ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἀποδεικτικὸν τῆς οἰκείας σχολῆς περὶ τῆς τακτικῆς τῶν μαθημάτων ἀκροάσεως, τῆς ἐπιμελείας καὶ χρηστοηθείας αὐτοῦ. Οἱ μὴ προσάγοντες τὰς ἀποδείξεις ταύτας παύονται τῆς ὑποτροφίας. Ἐπίσης δύνανται ν' ἀποβληθῶσι, τῇ προτάσει τῆς ἐπιτροπῆς καὶ τῇ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, ὅσοι τῶν ὑποτρόφων ἤθελον δείξει διαγωγὴν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰ καθήκοντά των, ὑποχρεουμένων τῶν ἐγγυητῶν αὐτῶν ν' ἀποζημιώσωσι τὸ κληροδότημα.

Ἄρθρ. 5. Ἡ διάρκεια τῆς ὑποτροφίας τῶν μὲν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ ὁρίζεται μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῶν ἐν αὐτῷ μαθημάτων, τῶν δὲ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τριετής.

Ἄρθρ. 6. Πάντες οἱ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ὑπότροφοι ὑποχρεοῦνται κατὰ τὸ τρίτον ἔτος τῆς ὑποτροφίας των νὰ δώσωσι διδασκαλικὰς ἐξετάσεις, τῶν δὲ διακρινομένων κατ' αὐτὰς δύναται ν' ἀνανεωθῇ ἡ ὑποτροφία ἐπὶ δύο ἔτη ἀκόμη, ὑποχρεουμένων ὅμως κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος νὰ ὑποστῶσι τὰς διδακτορικὰς ἐξετάσεις. Εἷς δὲ τῶν διακρινομένων ἐν ταῖς διδακτορικαῖς ἐξετάσεσι θέλει ἀποστέλλεσθαι εἰς Γερμανίαν κατὰ τριετίαν, ἵνα σπουδάζῃ φιλολογίαν καὶ τὰ παιδαγωγικά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 7. Πᾶς ὑπότροφος τοῦ Βελλιείου κληροδοτήματος ὑποχρεοῦται μετὰ τὸ πέρας τῶν σπουδῶν αὐτοῦ νὰ διδάξῃ ἐν δημοσίῳ τινὶ σχολείῳ τῆς Μακεδονίας ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη, ἐφ' ὅσα διήρκεσεν ἡ ὑποτροφία αὐτοῦ, ὁ δὲ παραβαίνων τὴν ὑποχρέωσιν ταύτην ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ τὰ εἰς ἐκπαίδευσιν αὐτοῦ δαπανηθέντα ἐκ τοῦ κληροδοτήματος μετὰ τοῦ νομίμου αὐτῶν τόκου.

Ἄρθρ. 8. Ἡ μηνιαία χορηγία ὁρίζεται διὰ μὲν τοὺς ἐν τῷ Διδασκαλείῳ Ἀθηνῶν εἰς δραχμὰς ἑξήκοντα, διὰ δὲ τοὺς ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ εἰς δραχμὰς ὀγδοήκοντα, καὶ διὰ τὸν ἐν Γερμανίᾳ εἰς δραχμὰς διακοσίας πεντήκοντα.

Χορηγοῦνται πρὸς τούτοις α') εἰς ἕκαστον ὑπότροφον ἐπανερχόμενον εἰς Μακεδονίαν τὰ τῆς ἐπανόδου ἔξοδα, μὴ ὑπερβαίνοντα τὰς δραχμὰς 150, β') τὰ ἔξοδα τῆς μεταβάσεως καὶ ἐπανόδου τοῦ εἰς Γερμανίαν ἑκάστοτε ἀποστελλομένου, μὴ ὑπερβαίνοντα τὰς δραχμὰς 500 ἐν ὅλῳ, καὶ γ') τὸ κεκανονισμένον παράβολον τῶν διδασκαλικῶν καὶ διδακτορικῶν ἐξετάσεων ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Ἄρθρ. 9. Πᾶς αἰτῶν ὑποτροφίαν ὀφείλει νὰ προσαγάγῃ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τὰς προσηκούσας ἀποδείξεις τῆς οἰκείας κοινότητος εἰς πίστωσιν τῶν κατὰ τὰ ἄρθρ. 1ον προσόντων αὐτοῦ, ἐπικεκυρωμένας ὑπὸ τῆς ἁρμοδίας ἑλληνικῆς προξενικῆς ἀρχῆς, ἢ, ἂν μὴ ὑπάρχῃ τοιαύτη, παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως. Ὀφείλει πρὸς τούτοις νὰ προσαγάγῃ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐγγυητήριον ἔγγραφον τῆς κοινότητος, εἰς ἣν ἀνήκει, συντεταγμένον ὡς ἀκολούθως, εἰς ἀσφάλειαν τῶν κατὰ τὸ ἄρθρον 6 καὶ 7 ὑποχρεώσεων αὐτοῦ.

Ἐγγυητικόν. Οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀντιπρόσωποι τῆς κοινότητος (δεῖνα) ἐγγυώμεθα ἀλληλεγγύως, παραιτούμενοι τοῦ δικαιώματος τῆς διζήσεως καὶ διαιρέσεως, νὰ πληρώσωμεν πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ Βελλιείου κληροδοτήματος ἐπιτροπὴν εἰς Ἀθήνας, πᾶν ὅ,τι ἤθελε καταβάλει αὕτη πρὸς τὸν συστατικόμενον παρ' ἡμῶν (δεῖνα) ἐκ τῆς κωμοπόλεως (δεῖνα) διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν αὐτοῦ μετὰ τόκου ἀνὰ 12 $^0/_0$ κατ' ἔτος ἐφ' ἑκάστης καταβολῆς, ἐὰν οὗτος μετὰ διδασκαλικὰς καὶ διδακτορικὰς ἐξετάσεις δὲν ἤθελεν ἀξιωθῆ διπλώματος ἢ ἂν δὲν ἤθελε μεταβῆ εἰς τὸ παρὰ τῆς εἰρημένης ἐπιτροπῆς προσδιορισθησόμενον μέρος τῆς Μακεδονίας καὶ διδάξει ἐν αὐτῷ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη, δι' ὅσα ἐμισθοδοτεῖτο παρὰ τῆς εἰρημένης ἐπιτροπῆς, ἐπαρκούμενος εἰς τὸν παρ' αὐτῆς προσδιορισθησόμενον μισθόν του. Ἐν περιπτώσει δέ, καθ' ἣν τις ἐξ ἡμῶν δὲν ἤθελε πληρώσει ἑκουσίως τὴν ἀνωτέρω ὑποσχομένην ἀποζημίωσιν πρὸς τὴν εἰρημένην ἐπιτροπὴν τοῦ ῥηθέντος Βελλιείου κληροδοτήματος, ὃν τινα ἡ οὕστινας αὕτη ἤθελε προσκαλέσει, ὑπαγόμεθα εἰς τὰ ἑλλην. δικαστήρια ὅπως δικασθῶμεν κατὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι ἰσχύοντας νόμους.

Ἐν τῇ 18

Ἄρθρ. 10. Ἀντίγραφον τοῦ ἐγγυητηρίου τοῦ αἰτοῦντος ὑποτροφίαν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὑποβάλλεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς προτάσεως αὐτῆς περὶ διορισμοῦ.

Ἄρθρ. 11. Καταργοῦνται τὰ προγενέστερα κανονιστικὰ διατάγματα.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 27 Αὐγούστου 1886.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Χ. Τρικούπης, Κ. Λομβάρδος, Π. Μανετας, Γ. Θεοτοκης
Σ. Βουλπιωτης, Σ. Δραγουμης.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.
Π. Μανετας

ΔΙΑΤΑΓΑΑ

Περὶ κατανομῆς τῶν μαθημάτων καὶ τῶν ὡρῶν τῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς Διδασκαλείοις.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 3 καὶ 8 τοῦ ΧΘ' νόμου τῆς 11 Ἰανουαρίου 1878 (*) περὶ συστάσεως τοῦ Διδασκαλείου ἐν Ἀθήναις καὶ τὸ 2 ἄρθρον τοῦ ΑΜ' νόμου τῆς 22 Ἰουνίου 1882 (**) περὶ τροποποιήσεως καὶ προσθήκης διατάξεων ἀναφερομένων εἰς τὰ Διδασκαλεῖα, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν·

Ἄρθρ. 1. Ἡ κατανομὴ τῶν μαθημάτων καὶ αἱ ὧραι τῆς διδασκαλίας ἑκάστου τούτων ἐν τοῖς Διδασκαλείοις ὁρίζεται ὡς ἕπεται·

Ἐν τῇ Α'. τάξει.

Ἑλληνικά. Ἑρμηνεία συγγραφέων. Θουκυδίδου καθαρῶς ἱστορικὰ μέρη, πλὴν τοῦ προοιμίου. Ἰσοκράτους ὁ πανηγυρικός. Ὁμήρου Ὀδύσσεια δὶς τῆς Ἑβδομάδος κατὰ τὸ ἓξάμηνον (ποσὸν οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν 40 σελίδων τῆς ἐκδόσεως Teubner). Ἐφαρμογὴ τοῦ τεχνολογικοῦ, τοῦ ἐτυμολογικοῦ καὶ τοῦ συντακτικοῦ. Καθ' ἑβδομάδα ..... ὧραι 6

Θέματα καὶ ἐκθέσεις ἰδεῶν ..... » 2

Ἀνάγνωσις νεωτέρων Ἑλλήνων λογογράφων καὶ ποιητῶν. Ἐφαρμογὴ γραμματικῶν κανόνων πρὸς κατάδειξιν

(*) Ὅρα σελίδ. 36 καὶ 37 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.
(**) Ὅρα σελίδα 46 τοῦ ἰδίου τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῶν διαφορῶν ἐν τῷ τυπικῷ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νῦν γραφομένης γλώσσης ..... » 3
Μαθηματικά. Ἀριθμητική ..... » 3
Φυσική. Γενικαὶ ἰδιότητες τῶν σωμάτων. Βαρύτης, ὑδροστατική. Στοιχεῖα μηχανικῆς ..... » 2
Φυσικὴ Ἱστορία, Περιληπτική. Στοιχεῖα Ζωολογίας καὶ ἰδίως σωματολογίας ..... » 2
Θρησκευτικά. Ἱερὰ ἱστορία τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς καινῆς διαθήκης ..... » 2
Ἱστορία τῆς Ῥώμης μέχρι κτίσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὰ κυριώτερα τῆς μεσαιωνικῆς ..... » 2
Καλλιγραφία καὶ Ἰχνογραφία ..... » 2
Μουσική. Ὠδικὴ μετὰ θεωρίας καὶ ἀσμάτων ..... » 3
Ὀργανικὴ (τετράχορδον) ..... » 2
Γυμναστική ..... » 3

Ἐν τῇ Β'. τάξει.

Ἑλληνικά. Ἑρμηνεία συγγραφέων. Δημοσθένους οἱ Ὀλυνθιακοί, οἱ Φιλιππικοί, ὁ περὶ τοῦ Στεφάνου. Θουκυδίδου δημηγορίαι, πλὴν τοῦ Ἐπιταφίου καὶ τοῦ διαλόγου τῶν Μηλίων. Πλάτωνος ἀπολογία. Ὁμήρου Ἰλιὰς (ποσὸν οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν 50 σελίδων ἐκδόσεως τοῦ Teubner). Ἐφαρμογὴ γραμματικῶν κανόνων ..... ὥραι 6
Θέματα καὶ ἐκθέσεις ἰδεῶν ..... » 2
Παιδαγωγικά. Ἱστορία τῆς παιδαγωγίας ἰδίᾳ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι. Ὑποδειγματικὴ διδασκαλία κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον ..... » 1
Μαθηματικά. Στοιχεῖα Γεωμετρίας ..... » 2
Φυσική. Μαγνητισμός, ἠλεκτρισμός, μετεωρολογία .. » 2
Φυσικὴ Ἱστορία. Στοιχεῖα Βοτανικῆς καὶ ὀρυκτολογίας. » 1
Θρησκευτικά. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία καὶ λειτουργικὴ περιληπτικῶς. Κατήχησις ..... » 2
Φιλοσοφικά. Ψυχολογία καὶ Λογική ..... » 2
Ἱστορία τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους καὶ τῶν νέων χρόνων μέχρι τῆς ἐν Βιέννῃ συνθήκης. Γεωγραφία τῆς Εὐρώπης καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἑλλάδος ..... » 3
Μουσική. Ὠδικὴ μετὰ θεωρίας ..... » 2
Ὀργανικὴ (τετράχορδον) ..... » 2
Καλλιγραφία καὶ Ἰχνογραφία ..... » 2
Γυμναστική ..... » 3
Ὁπλασκία ..... » 3

Ἐν τῇ Γ'. τάξει.

Ἑλληνικά. Ἑρμηνεία συγγραφέων. Θουκυδίδου Ἐπιτάφιος. Πλά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τωνος Πρωταγόρας, Γοργίας, Σοφοκλῆς κατὰ τὸ β' ἐξάμηνον (ποσὸν οὐχὶ ὀλιγώτερον τῶν 50 σελίδων τῆς ἐκδόσεως Teubner). Ἀνάγνωσις τοῦ Πλουτάρχου. . . . . ὧραι 6

Θέματα καὶ ἐκθέσεις ἰδεῶν . . . . . » 2

Παιδαγωγικά. Θεωρία τῆς παιδαγωγικῆς καὶ μεθοδολογία . . . . . » 2

Ἱστορία τῆς νεωτέρας παιδαγωγίας. Ἑρμηνεία τῶν παρ' ἡμῖν κειμένων νόμων τῆς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, καὶ ἀνάπτυξις τῶν ὑπὸ τῆς πολιτείας ἐπιβαλλομένων καθηκόντων τοῖς δημοδιδασκάλοις . . . . . » 1

Διδακτική. Ἀσκητικὴ διδασκαλία ἐν τῷ Προτύπῳ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ διευθυντοῦ τούτου, καθ' ἣν ὁ μαθητὴς θὰ διδάσκῃ τοὺς παῖδας μάθημα ὁρισθὲν αὐτῷ καὶ προεσχεδιασμένον ἐγγράφως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ διδάσκοντος μαθητοῦ . . . . . » 8

Ἱστορία. Ἀνακεφαλαίωσις τῆς ἱστορίας τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος καὶ τῆς τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους. Ἱστορία τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῆς συστάσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους. Γεωγραφία τῆς Ἀσίας, Ἀφρικῆς, Ἀμερικῆς καὶ Ὠκεανίας . . . . . » 3

Φυσική. Ἀκουστική. Ὀπτική. Στοιχεῖα χημείας . . . . » 1

Θρησκευτικά. Χριστιανικὴ ἠθική. Ἑρμηνεία περικοπῶν τοῦ Εὐαγγελίου . . . . . » 1

Μουσική. ὨΙδική . . . . . » 2

Ὀργανικὴ (τετράχορδον) . . . . . » 1

Ἰχνογραφία . . . . . » 1

Κηπουρικῆς καὶ δενδροκομίας πρακτικαὶ γνώσεις . . » 1

Γυμναστικὴ καὶ Ὑγιεινή . . . . . » 2

Ὁπλασία . . . . . » 3

Ἄρθρ. 2. Ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν τοῦ διδασκαλείου συντάσσει τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν ἑκατέρᾳ ἑξαμηνίᾳ διδακτέων μαθημάτων, κατανέμων τὰ μαθήματα εἰς ἕκαστον τῶν διδασκόντων καὶ ὁρίζων τὰς ὥρας τῆς διδασκαλίας αὐτῶν καὶ τὰ διδακτικὰ βιβλία. Τῆς συνταξεως τοῦ προγράμματος μετέχουσι καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν τεχνικῶν μαθημάτων, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ ἀπὸ 23 Αὐγούστου 1878 (*) Ἡμετέρου διατάγματος περὶ ὀργανισμοῦ τοῦ Διδασκαλείου.

Ὁ διευθυντὴς τοῦ Διδασκαλείου ὑποβάλλει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως πρὸς ἔγκρισιν τὸ μὲν πρόγραμμα τῶν διδακτέων μαθημάτων κατὰ τὴν θερινὴν ἑξαμηνίαν δέκα ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως ταύτης, τὸ δὲ τῶν κατὰ τὴν

(*) Ὅρα σελίδα 87 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χειμερινὴν τῇ 1 Ἰουλίου. Ἡ διδασκαλία γίνεται κατὰ τὸ ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου ἐγκριθὲν ἢ μεταβληθὲν πρόγραμμα.

Ἄρθρ. 3. Μέχρι τοῦ κανονισμοῦ ἰδίου προγράμματος τῶν ἐν τοῖς διδασκαλείοις τῶν θηλέων διδασκομένων μαθημάτων, τὸ πρόγραμμα τούτων συντάσσεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας, συμφώνως πρὸς τὸ ἀπὸ 24 Ἀπριλίου 1881 (*) Ἡμέτερον διάταγμα περὶ διδασκαλίας κτλ. ἐν τοῖς παρθεναγωγείοις τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας. Προστίθενται δ' ἐν τούτῳ ὧραι διδασκαλίας γαλλικῆς καὶ ἐργοχείρων ἐν ἑκάστῃ τάξει καὶ παραλείπεται ἡ διδασκαλία τῆς κηπουρικῆς καὶ τῆς ὁπλασκίας, περιοριζομένου καὶ τοῦ χρόνου τῆς διδασκαλίας τῶν ἄνω μαθημάτων ἀναλόγως, ὥστε αἱ ὧραι τῆς καθ' ἑβδομάδα διδασκαλίας ἐν ἑκάστῃ τάξει νὰ μὴ ὑπερβαίνωσι τὰς 33.

Ἄρθρ. 4. Καταργοῦνται τὰ Ἡμέτερα διατάγματα τῆς 25 Μαΐου 1878 (**) περὶ κατανομῆς τῶν διδακτέων μαθημάτων ἐν τῷ διδασκαλείῳ, τῆς 16 Ἰουλίου 1879 (***) περὶ τροποποιήσεως τούτου, καὶ τῆς 8 Σεπτεμβρίου 1880 (****) περὶ ἐφαρμογῆς ἀμφοτέρων τῶν μνημονευθέντων διαταγμάτων καὶ ὡς πρὸς τὸ ἐν Πελοποννήσῳ Διδασκαλεῖον.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 5 Σεπτεμβρίου 1886.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Τὸ Ὑπουργικὸν Συμβούλιον

Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ, Κ. ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ, Γ. Ν. ΘΕΟΤΟΚΗΣ,
Δ. Σ. ΒΟΥΔΠΙΩΤΗΣ, Π. ΜΑΝΕΤΑΣ, Σ. ΔΡΑΓΟΥΜΗΣ.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κλπ.
Π. ΜΑΝΕΤΑΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ σχολικῶν ἑορτῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ 18 ἄρθρον τοῦ κανονισμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836, προτάσει τοῦ Ὑμετέρου ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ, ἀποφασίζομεν καὶ διατάσσομεν·

(*) Ὅρα σελίδα 111 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.
(**) Ὅρα σελ. 82 » »
(***) » σελ. 98 » »
(****) » σελ. 99 » »

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πλὴν τῶν Κυριακῶν, ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος θὰ διακόπτηται ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τῆς Μέσης καὶ τῆς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ κατὰ τὰς ἑπομένας ἑορτάς·

1) Τὴν πρώτην τοῦ ἔτους.
2) Τῶν Θεοφανείων.
3) Τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου (7 Ἰανουαρίου).
4) Τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν.
5) Τῆς Ὑπαπαντῆς.
6) Τὴν 25 Μαρτίου.
7) Τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.
8) Τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης.
9) Τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.
10) Τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου.
11) Τοῦ Ἁγίου Νικολάου.
12) Τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος.
13) Τὰς δύο ἡμέρας τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως.
14) Τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῶν Νηστειῶν.
15) Ἀπὸ τῆς μεγάλης Τετάρτης μέχρι τῆς Τρίτης τῆς διακαινησίμου, περιλαμβανομένης.
16) Τῆς Ἀναλήψεως.
17) Τὴν δευτέραν τῆς Πεντηκοστῆς.

Εἰς τὸν αὐτὸν Ἡμέτερον Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 15 Δεκεμβρίου 1886.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως
Π. ΜΑΝΕΤΑΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΥΠΟΥΡΓΙΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΟΝ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΜΕΡΟΣ Δ'.

ΥΠΟΥΡΓΙΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ Α'.

ΠΕΡΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 4180.

Περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ζαππείου Παρθεναγωγείου ὡς ἰσοβαθμίου τῷ ἐν Ἀθήναις Ἀρσακείῳ Διδασκαλείῳ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ζαππείου.

Εὐχαρίστως κοινοποιῶ ὑμῖν ἀντίγραφον τῆς ὑπὸ χθεσινὴν ἡμερομηνίαν ἀποφάσεώς μου, δι' ἧς ἀναγνωρίζεται ὡς ἰσοβάθμιον τῷ ἐνταῦθα ὑπὸ τῆς φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας συντηρουμένῳ Ἀρσακείῳ διδασκαλείῳ, τὸ καθ' ὑμᾶς Ζάππειον Παρθεναγωγεῖον.

Ἀθῆναι τῇ 4 Ἰουλίου 1879.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. Δ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 4180.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν φιλογενέστατον κ. Κων. Ζάππαν.

Λαβόντες ἐν ὄψει τὰς περὶ τοῦ φερωνύμου ὑμῖν ἐν Κωνσταντινουπόλει Παρθεναγωγείου ἀξιώσεις ὑμῶν, ἃς διὰ τῆς ἀπὸ 28 παρελθόντος Μαΐου ὑμετέρας αἰτήσεως πρὸς τὸ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργεῖον ἀ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πηυθύνατε, περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ζαππείου(*) ὡς ἰσοβαθμίου τῷ ἐν Ἀθήναις Ἀρσακείῳ Παρθεναγωγείῳ τῷ ὑπὸ τῆς φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας συντηρουμένῳ, καὶ τὸ συνημμένον ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὑμῶν ταύτῃ ἀντίτυπον τοῦ κανονισμοῦ τοῦ Ζαππείου καὶ τοῦ γενικοῦ προγράμματος τῶν ἐν αὐτῷ διδασκομένων μαθημάτων, ἐξ οὗ προκύπτει ὅτι ἐν τῷ Ζαππείῳ διδάσκονται τῷ ὄντι κύκλος μαθημάτων εὐρύτερος καὶ πληρέστερος πῶν ἐν τῷ Ἀρσακείῳ Διδασκαλείῳ διδασκομένων καὶ τὴν ἐπίδοσιν τῶν μαθητριῶν τοῦ Ζαππείου ἐν τοῖς διδασκομένοις μαθήμασιν ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς διευθυντρίας αὐτοῦ παρουσιασθέντων εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργεῖον θεματογραφικῶν ἀγωνισμάτων τῶν μαθητριῶν τοῦ Ζαππείου, ὧν τὸ γνήσιον προσεπιμαρτυρεῖ ἡ ὑπογραφὴ λίαν ἀξιοτίμων καὶ σεβασμίων ἀνδρῶν παραστάντων κατὰ τὴν ἔγγραφον τῶν μαθητριῶν ἐξέτασιν, τεκμηράμενοι καὶ ἐπιθυμοῦντες νὰ συντελέσωμεν εἰς παγίωσιν τοῦ ἐθνωφελεστάτου τούτου καθιδρύματος, τοῦ ἐπαγγελλομένου τὴν διάδοσιν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ γλώσσης κατὰ τὴν Ἀνατολήν, ἀποδεχόμεθα τὴν εὐλογωτάτην αἴτησιν ὑμῶν ταύτην καὶ ἀνακηρύσσομεν διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν ἀποφάσεως τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ζάππειον Παρθεναγωγεῖον ἰσοβάθμιον τῷ ἐν Ἀθήναις Ἀρσακείῳ Διδασκαλείῳ, παρέχοντες αὐτῷ τὴν προνομίαν ὅπως αἱ ἐξ αὐτοῦ ἀπολυόμεναι τελειοδίδακτοι μαθήτριαι ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλωνται εἰς ἐξέτασιν ἐπὶ δημοδιδασκαλικῷ πτυχίῳ ὑπὸ τῆς πρὸς τοῦτο τεταγμένης ἐξεταστικῆς ἐπιτροπείας τῆς ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων προεδρευομένης, ὅπως ὑποβάλλονται καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ Ἀρσακείου Παρθεναγωγείου ἀπολυόμεναι τελειοδίδακτοι αὐτοῦ μαθήτριαι.

Ἀντίγραφα τῆς παρούσης ἀποφάσεως ὑμῶν θέλουσι κοινοποιηθῆ τῷ τε Διοικητικῷ συμβουλίῳ τοῦ Ζαππείου καὶ τῷ τῆς φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰουλίου 1879.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. Δ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ

(*) Τὸ ἀνώτατον τοῦτο ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸν Ἐκπαιδευτήριον τοῦ θήλεος φύλου περιλαμβάνει·

α') Νηπιαγωγεῖον, ἐν ᾧ φοιτῶσι κοράσια καὶ ἄρρενα ἡλικίας 4—8 ἐτῶν.

β') Σχολεῖον αὐτοτελὲς μετὰ τεσσάρων τάξεων καὶ

γ') Γυμνάσιον μετὰ πέντε τάξεων, ἐν ᾧ διδάσκονται καὶ τὰ εἰδικὰ μαθήματα τοῦ διδασκαλείου.

Αἱ μαθήτριαι διαιροῦνται εἰς ἐξ κατηγορίας, εἰς τροφίμους, ἡμιτροφίμους, ἐξωτερικὰς ὑποτρόφους τοῦ Ζαππείου, ὑποτρόφους Κοινοτήτων καὶ Συλλόγων καὶ ἐξωτερικὰς δωρεὰν διδασκομένας.

Αἱ ὑπότροφοι τοῦ Ζαππείου τῶν Κοινοτήτων, Συλλόγων καὶ Φιλεκπαιδευτικῶν Ἀδελφοτήτων εἶναι προωρισμέναι διὰ τὸ διδασκαλικὸν ἐπάγγελμα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αριθ. 3476.

Περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Παρθεναγωγείου τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας Σμύρνης ὡς ἰσοβαθμίου τῷ ἐν 'Αθήναις 'Αρσακείῳ Διδασκαλείῳ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν.

'Απαντῶν εἰς τὸ ἀπὸ 19 τοῦ παρόντος μηνὸς ὑμέτερον ἐπισημειωτικὸν ἔγγραφον, λαμβάνω τὴν τιμήν, κ. Πρόεδρε, νὰ γνωρίσω ὑμῖν ὅτι, διὰ σημερινῆς ἀποφάσεώς μου ἀνεγνώρισα τὸ ἐν Σμύρνῃ Ἑλληνικὸν Παρθεναγωγεῖον, ἰσοβάθμιον τῷ ἐνταῦθα 'Αρσακείῳ Παρθεναγωγείῳ, χορηγήσας αὐτῷ τὴν προνομίαν, ὅπως τὰ ἐνδεικτικὰ αὐτοῦ ἔχωσι τὴν αὐτὴν ἰσχύν, ἣν καὶ τὰ τοῦ 'Αρσακείου, αἱ δὲ ἀπολυόμεναι ἐκ τούτου μαθήτριαι τῆς ἀνωτάτης τάξεως νὰ ὑποβάλωνται εἰς ἐξέτασιν, ἐπὶ δημοδιδασκαλικῷ πτυχίῳ, ὑπὸ τῆς πρὸς τοῦτο τεταγμένης ἐπιτροπείας, εἰς ἣν ὑποβάλλονται καὶ αἱ ἀπολυόμεναι ἐκ τοῦ 'Αρσακείου μαθήτριαι τῆς Δ'. τοῦ Διδασκαλείου αὐτοῦ τάξεως.

Τὴν ἀπόφασιν ἡμῶν ταύτην ἐκοινοποιήσαμεν πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας Σμύρνης διὰ τοῦ αὐτόθι κ. Γενικοῦ Προξένου.

'Εν 'Αθήναις τῇ 26 Ἰουλίου 1885.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

'Αριθ. Πρωτ. 3476.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Γενικὸν Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος ἐν Σμύρνῃ

Εὐχαρίστως γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι διὰ σημερινῆς ταυταρίθμου ὑμῶν ἀποφάσεως ἀνεγνωρίσαμεν τὸ αὐτόθι ἱδρυθὲν «Ἑλληνικὸν Παρθεναγωγεῖον καὶ Οἰκοτροφεῖον» ἰσοβάθμιον τῷ ἐν 'Αθήναις 'Αρσακείῳ Παρθεναγωγείῳ, χορηγήσαντες αὐτῷ τὴν προνομίαν, ὅπως τὰ ἐνδεικτικὰ αὐτοῦ ἔχωσι τὴν αὐτὴν ἰσχύν, ἣν καὶ τὰ τοῦ 'Αρσακείου Παρθεναγωγείου, αἱ δὲ ἐξ αὐτοῦ ἀπολυόμεναι μαθήτριαι τῆς ἀνωτάτης τάξεως τῆς ἀντιστοιχούσης πρὸς τὴν ἀνωτάτην τοῦ 'Αρσακείου, Δην τοῦ Διδασκαλείου αὐτοῦ, νὰ ὑποβάλωνται εἰς ἐξέτασιν ἐπὶ δημοδιδασκαλικῷ Πτυχίῳ ὑπὸ τῆς πρὸς τοῦτο τεταγμένης ἐπιτροπείας, ὅπως ὑποβάλλονται καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ 'Αρσακείου ἀπολυόμεναι μαθήτριαι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀντίγραφον τῆς ἀποφάσεως ἡμῶν ταύτης, ἀπευθυνομένης πρὸς τὸν κ. Πρόεδρον τῆς αὐτόθι Φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας ἐπισυνάπτομεν ὧδε ἵνα κοινοποιηθῇ αὐτῷ.

Ἀθῆναι τῇ 26 Ἰουλίου 1885.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 3476.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς ἐν Σμύρνῃ Φιλεκπαιδευτικῆς ἑταιρίας κύριον Π. Ὅμηρον

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν ἀπὸ 22 Μαρτίου π. ἔ. ὑμετέραν αἴτησιν περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ αὐτόθι «Ἑλληνικοῦ Παρθεναγωγείου καὶ Οἰκοτροφείου» τοῦ ὑπὸ τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας τῆς Σμύρνης ἱδρυθέντος, ὡς ἰσοβαθμίου τῷ ἐν Ἀθήναις Ἀρσακείῳ Παρθεναγωγείῳ, ὑποβληθεῖσαν εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς ὑπουργεῖον διὰ τοῦ κ. Γενικοῦ Προξένου Σμύρνης, καὶ τὴν ἀπὸ 4 Μαρτίου ἐ. ἔ. ἀπάντησιν ὑμῶν εἰς τὸ ἀπὸ 22 Ἰανουαρίου τοῦ ἰδίου ἔτους ὑπ' ἀριθ. 4697, 15731 ἔγγραφον τοῦ αὐτοῦ ὑπουργείου, δι' οὗ γνωρίζετε ἡμῖν ὅτι, ἀποδέχεσθε τοὺς ὅρους τῆς ἀφομοιώσεως τοῦ ὑπὸ τὴν διοίκησιν ὑμῶν Παρθεναγωγείου, πρὸς τὸ Ἀρσάκειον, καὶ ὅτι ἀποδέχεσθε τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συμμορφοῦσθε πρὸς τὸ κατ' ἔτος ἐγκρινόμενον ὑπὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς ὑπουργείου πρόγραμμα τῶν διδακτέων ἐν τῷ Ἀρσακείῳ μαθημάτων.

Ἀποδεχόμεθα τὴν αἴτησιν ὑμῶν ταύτην ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀναγραφῆς ἐν τῷ προγράμματι τῶν μαθημάτων τοῦ ὑμετέρου Παρθεναγωγείου, πάντων τῶν παιδαγωγικῶν μαθημάτων τῶν διαλαμβανομένων ἐν τῷ 4ῳ ἄρθρῳ τοῦ ἀπὸ 24 Ἀπριλίου 1881 Β. διατάγματος, ὡς πρὸς τὰς δύο ἀνωτέρας τάξεις τοῦ Ἀρσακείου Παρθεναγωγείου καὶ ἀνακηρύσσομεν αὐτὸ ἰσοβάθμιον τῷ ἐν Ἀθήναις Ἀρσακείῳ διδασκαλείῳ, παρέχοντες αὐτῷ τὴν προνομίαν, ὅπως τὰ ἐνδεικτικὰ καὶ ἀπολυτήρια αὐτοῦ ἔχωσι τὴν αὐτὴν ἰσχύν, ἣν καὶ τὰ τοῦ Ἀρσακείου, αἱ δὲ ἀπολυόμεναι ἐξ αὐτοῦ μαθήτριαι τῆς ἀνωτάτης τάξεως τῆς ἀντιστοιχούσης πρὸς τὴν Τετάρτην τάξιν τοῦ Διδασκαλείου τοῦ Ἀρσακείου, νὰ ὑποβάλωνται εἰς ἐξέτασιν, ἐπὶ Πτυχίῳ δημοδιδασκαλικῷ, ὑπὸ τῆς πρὸς τοῦτο τεταγμένης ἐπιτροπείας, ὅπως ὑποβάλλονται καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ Ἀρσακείου Παρθεναγωγείου ἀπολυόμεναι μαθήτριαι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀντίγραφα τῆς παρούσης ἡμῶν ἀποφάσεως θέλουσι κοινοποιηθῆ τῷ τε Διοικητικῷ συμβουλίῳ τοῦ ἑλληνικοῦ Παρθεναγωγείου καὶ Οἰκοτροφείου τῆς Σμύρνης καὶ τῇ ἐν Ἀθήναις Φιλεκπαιδευτικῇ Ἑταιρείᾳ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 26 Ἰουλίου 1885.

Ὁ Ὑπουργός
Α. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ.

ΤΜΗΜΑ Β'.

ΠΕΡΙ ΤΥΠΟΥ ΠΤΥΧΙΩΝ

Ἀριθ. 2698.

Περὶ τῶν πτυχίων τῶν ἐκ τῶν Διδασκαλείων ἀπολυομένων δημοδιδασκάλων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 8 καὶ 9 τοῦ ἀπὸ 11 Ἰανουαρίου 1878 ΧΘ' νόμου περὶ συστάσεως τοῦ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείου καὶ τὸ ἄρθρον 16 τοῦ ἀπὸ 6 Μαΐου 1880 Β. διατάγματος περὶ κανονισμοῦ τῶν ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων ἐν τῷ Ἀθήνησι Διδασκαλείῳ, ἀπεφασίσαμεν τάδε·

α') Ἐγκρίνομεν τὸν κάτωθι ἀναγεγραμμένον τύπον, καθ' ὃν θέλουσιν ἐκδίδοσθαι τὰ πτυχία τῶν ἀπὸ τῶν νέων Διδασκαλείων ἀπολυομένων καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ὑποβαλλόντων τὰ ἀπολυτήρια αὐτῶν δημοδιδασκάλων.

Ἀριθ. Διπλ. . . .

ΤΟ ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΓΕΝΙΚΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΡΙΟΝ

Ὁ Κύριος . . . . . ἐκ . . . . . τοῦ δήμου . . . . . ἐτῶν . . . . . τὸ δόγμα . . . . . καταταχθεὶς εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ ἐν . . . . . Διδασκαλείου καὶ τὰ κεκανονισμένα μαθήματα ἐν αὐτῷ ἐπιμελῶς διακούσας καὶ τὰς πρακτικὰς ἐν τῷ προτύπῳ ἀσκηθεὶς ἀσκήσεις, διαγωγὴν δ' ἐπιδειξάμενος . . . . . κατὰ δὲ τὴν ἐν τῷ Διδασκαλείῳ ἀπολυτήριον δοκιμασίαν ἐν τέλει τοῦ σχολικοῦ ἔτους . . . . . ἀξιωθεὶς τοῦ γενικοῦ βαθμοῦ . . . . . ἀναγνωρίζεται δυνάμει τοῦ νόμου διὰ τοῦ παρόντος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πτυχίου δημοδιδάσκαλος.....τάξεως καὶ παρέχονται αὐτῷ πᾶσαι αἱ τῷ ἀξιώματι τούτῳ παρομαρτοῦσαι προνομίαι.

Ἐν Ἀθήναις τῇ .....

Ἐθεωρήθη

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν
καὶ τῆς Δημοσ. Ἐκπαιδεύσεως
Ὑπουργὸς

(Τ. Σ. Ὑπουργείου)

Ὁ Γενικὸς ἐπιθεωρητὴς
τῶν δημοτικῶν σχολείων
(Τ. Σ. Γενικοῦ Διευθυντηρίου)

Ἔλεγχος ἐξετάσεων.

	Μαθήματα	Βαθμὸς		Παρατηρήσεις
		Α' ἐξετάσεις	Β' ἐξετάσεις	
1	Θρησκευτικὰ	.....	.....	
2	Ἑλληνικὰ	.....	.....	
3	Παιδαγωγικὰ	.....	.....	
4	Φυσικομαθηματικὰ...	.....	.....	
5	Ἱστορία	.....	.....	
6	Γεωγραφία	.....	.....	
7	Ἱστορία	.....	.....	
8	Τεχνικὰ	.....	.....	
9	Στρατιωτ. ἀσκήσεις..	.....	.....	

Ἐν Ἀθήναις τῇ
Ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς
τῶν δημοτικῶν σχολείων

Ἐν Ἀθήναις τῇ
Ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς
τῶν δημοτικῶν σχολείων

β') Τὰ πτυχία θέλουσι λιθογραφηθῇ φιλοκάλως ἐπὶ ἐνσήμου χάρτου δραχμῆς, ἔχοντος σχῆμα μεγάλου φύλλου.

γ') Ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων ὀφείλει νὰ κρατῇ ἰδιαίτερον μητρῷον, ἐν ᾧ θέλουσι καταχωρίζεσθαι ὑπ' αὔξοντα ἀριθμὸν τὰ ἐκδιδόμενα πτυχία, ἐν ἰδιαιτέραις δὲ στήλαις θέλουσιν ἀναγράφεσθαι τὸ ὄνομα τοῦ διδασκάλου, τὸ διδασκαλεῖον ἐξ οὗ ἀπελύθη, τὸ ἔτος καθ' ὃ ἔτυχε τοῦ πτυχίου, ἡ ἡλικία αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀπόλυσιν, τὸ θρήσκευμα, ἡ πατρὶς κατὰ χωρίον, δῆμον καὶ ἐπαρχίαν, ὁ βαθμός, οὗ ἠξιώθη ἐν ἑκάστῳ μαθήματι κατὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις, καὶ ὁ γενικὸς βαθμός, ἐξ οὗ καθορίζεται ὁ διδασκαλικὸς αὐτοῦ βαθμός.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Μαρτίου 1883.

Ὁ Ὑπουργὸς
Κ. ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αριθ. 706.

Περὶ τοῦ τύπου τῶν πτυχίων τῶν δημοδιδασκαλισσῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἀπὸ 17 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. Β. διάταγμα, (*) δι' οὗ ἀνατίθεται ἡμῖν ὁ ὁρισμὸς τοῦ τύπου τῶν δυνάμει τῶν ἀπὸ 22 Ἀπριλίου 1881 καὶ 16 Αὐγούστου 1883 Β. διαταγμάτων ἀξιουμένων τοῦ πτυχίου τῶν δημοδιδασκαλισσῶν, ἀποφασίζομεν τάδε·

1) Ἐγκρίνομεν τὸν κάτωθι ἀναγραφόμενον τύπον καθ' ὃν θέλουσιν ἐκδίδοσθαι τὰ πτυχία τῶν κατὰ τὰ εἰρημένα Β. διατάγματα ἐκ τοῦ Ἀρσακείου ἀπολυομένων δημοδιδασκαλισσῶν.

Πρώτη σελίς.

Ἀριθ. Διπλ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΕΠΙ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΓΕΝΙΚΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΡΙΟΝ

Ἡ Κυρία ..... ἐκ ..... τοῦ δήμου ..... ἐτῶν ..... τὸ δόγμα ..... καταταχθεῖσα εἰς τὰς μαθητρίας τοῦ ἐν ..... Ἀρσακείου καὶ τὰ κεκανονισμένα μαθήματα ἐν αὐτῷ ἐπιμελῶς διακούσασα καὶ τὰς πρακτικὰς ἐν τῷ προτύπῳ ἀσκηθεῖσα ἀσκήσεις διαγωγὴν δ' ἐπιδειξαμένη ..... κατὰ δὲ τὴν κεκανονισμένην ἀπολυτήριον δοκιμασίαν ἐν τέλει τοῦ σχολικοῦ ἔτους ..... ἀξιωθεῖσα τοῦ γενικοῦ βαθμοῦ ..... ἀναγνωρίζεται δυνάμει τοῦ νόμου διὰ τοῦ παρόντος πτυχίου δημοδιδάσκαλος ..... τάξεως καὶ παρέχονται αὐτῇ πᾶσαι αἱ τῷ ἀξιώματι τούτῳ παρομαρτοῦσαι προνομίαι.

Ἐν Ἀθήναις τῇ .....

Ὁ Γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων.

Ἐθεωρήθη

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργός.

[Τ. Σ. Ὑπουργείου]

[Τ. Σ. Διευθυντηρίου]

(*) Ὅρα σελ. 51 τοῦ παρόντος τόμου

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Δευτέρα σελίς.

Ἔλεγχος ἐξετάσεων.

Μαθήματα	ΒΑΘΜΟΣ Α' ἐξετάσεις	Β' ἐξετάσεις	Παρατηρήσεις
Θρησκευτικὰ	.....	.....	
Ἑλληνικὰ	.....	.....	
Παιδαγωγικὰ	.....	.....	
Μεθοδολογία	.....	.....	
Φυσικομαθηματικὰ	.....	.....	
Ἱστορία	.....	.....	
Γεωγραφία	.....	.....	
Γαλλικὰ	.....	.....	
Τεχνικὰ	.....	.....	

Ἐν Ἀθήναις τῇ ..... Ἐν Ἀθήναις τῇ .....

Ὁ Γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων. Ὁ Γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων

2) Τὰ πτυχία θέλουσι λιθογραφηθῆ φιλοκάλως ἐπὶ ἐνσήμου χάρτου δραχμῆς, ἔχοντος σχῆμα μεγάλου φύλλου.

3) Ὁ Γενικὸς ἐπιθεωρητὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων ὀφείλει νὰ τηρῇ ἰδιαίτερον μητρῷον, ἐν ᾧ θέλουσι καταχωρίζεσθαι ὑπ' αὔξοντα ἀριθμὸν τὰ ἐκδιδόμενα πτυχία, ἐν ἰδιαιτέραις δὲ στήλαις θέλουσιν ἀναγράφεσθαι τὸ ὄνομα τῆς διδασκαλίσσης, τὸ Ἀρσάκειον, ἐξ οὗ ἀπελύθη, τὸ ἔτος καθ' ὃ ἔτυχε τοῦ πτυχίου, ἡ ἡλικία αὐτῆς κατὰ τὴν ἀπόλυσιν, τὸ θρήσκευμα, ἡ πατρὶς κατὰ χωρίον, δῆμον καὶ ἐπαρχίαν, ὁ βαθμὸς οὗ ἠξιώθη ἐν ἑκάστῳ μαθήματι κατὰ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις καὶ ὁ γενικὸς βαθμὸς ἐξ οὗ ὁρίζεται ἡ διδασκαλικὴ αὕτη τάξις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ἀπριλίου 1884

Ὁ Ὑπουργὸς

Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ Γ'.

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1882

Περὶ τελέσεως διαγωνισμοῦ πρὸς σύνταξιν διδακτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ

ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1882 ΑΜΒ' (*) νόμον περὶ τῶν

(*) Ὅρα σελίδα 47 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διδακτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως καὶ τὸ ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. Β. Διάταγμα περὶ αὐτῶν, ἀπεφασίσαμεν τάδε·

Προκηρύσσεται διαγωνισμὸς πρὸς σύνταξιν βιβλίων διὰ τὰ σχολεῖα τῆς μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως. Τὰ βιβλία ταῦτα ἔσονται τὰ ἑξῆς.

Α'. *Διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων.*

1. Κατήχησις διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν δημοτικῶν σχολείων, προτασσομένης τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας καὶ ἐπιτασσομένων τῶν περὶ θεοῦ καὶ τῶν ἀναγκαιοτέρων ἐκ τῆς δογματικῆς διδασκαλίας. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει τὰ ὑπερβαίνῃ τὰ τρία τυπογραφικὰ φύλλα.

2. Ἀλφαβητάριον καὶ ἀναγνωσματάριον, μετ' εἰκόνων ἢ ἄνευ τοιούτων, περιέχον ἁπλᾶ παραμύθια καὶ ποιημάτια, ἰδίως ἐν κοινῇ γλώσσῃ, διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς πρώτης τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ τέσσαρα τυπογραφικὰ φύλλα.

3. Ἀναγνωσματάριον μετ' εἰκόνων ἢ ἄνευ τοιούτων διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς δευτέρας τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, περιέχον διήγημα Ἑλληνικόν, παριστάνον τὰς καταστάσεις τοῦ τὴν φύσιν καὶ τὴν κοινωνίαν τὸ πρῶτον γνωρίζοντος καὶ μετ' αὐτῶν κατ' ὀλίγον σχετιζομένου ἀνθρώπου, ὡς ὑπόδειγμα λαμβανομένου τοῦ Ροβινσῶνος τοῦ Δανιὴλ Defoe, πρὸς δὲ καὶ συντόμους περιγραφὰς φυσικάς, ἀναφερομένας ἰδίως εἰς τὰς Ἑλληνικὰς χώρας καὶ εὔληπτα καὶ ἁπλᾶ ποιημάτια, ἐξαίροντα ἰδίως τὰ αἰσθήματα τῆς εὐσεβείας, τῆς φιλοπατρίας καὶ φιλοστοργίας. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

4. Ἀναγνωσματάριον μετ' εἰκόνων ἢ ἄνευ τοιούτων διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τρίτης τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, περιέχον ἀναγνώσματα ἐκ τοῦ ἁπλοῦ βίου, ὃν παριστάνει ἡ Ὀδύσσεια καὶ ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τουρκοκρατίας. Ζητεῖται δ' ἐν αὐτῷ ἡ ὅσον ἔνεστι ζωηρὰ παράστασις ἡ ἐμποιοῦσα ἐντύπωσιν ἰσχυρὰν ἐπὶ τὴν ψυχὴν τοῦ παιδὸς καὶ ὀξύνουσα τὸ παρατηρητικὸν αὐτοῦ καὶ ἡ ἐγκατάμιξις ἀκριβῶν ἅμα καὶ γλαφυρῶν παραστάσεων καὶ περιγραφῶν ἐκ τῆς φύσεως τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν, τῆς ἱστορίας τοῦ ἡμετέρου ἔθνους καὶ ἐκ τῆς δημοτικῆς ἡμῶν ποιήσεως εἰλημμένων, ἐκ τῶν δοκιμωτέρων παρ' ἡμῖν νεωτέρων ποιητῶν καὶ πεζογράφων καὶ ἐξ ἐπιφανῶν ἀλλογενῶν συγγραφέων κατὰ μετάφρασιν ὅσον ἔνεστι γλαφυράν. Τῆς παιδαγωγικῆς δὲ πείρας τοῦ συντάκτου τοῦ βιβλίου ὀφείλει νὰ ᾖναι ἔργον ἡ σκόπιμος ἐκλογὴ καὶ κατάταξις τῶν ἐπεισοδίων τῆς Ὀδυσσείας καὶ τῆς λοιπῆς ζητουμένης ὕλης, ἐπιδιωκομένου κατὰ τὸ δυνατὸν τοῦ συσχετισμοῦ τῶν ὁμοίων ἀντικειμένων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

5. Ἀναγνωσματάριον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δημοτικοῦ σχολείου, περιέχων ἐκλογὴν ἐκ τοῦ Ἡροδότου καὶ διηγήσεις ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821 ὡς καὶ ποιήματα καὶ περιγραφὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν φύσιν, τὰ θεάματα αὐτῆς καὶ τὰς τέχνας. Περὶ τῆς ἐκθέσεως τῆς ὕλης ἴδε καὶ ἄρθρ. 4. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δώδεκα τυπογραφικὰ φύλλα.

6. Συλλογὴ ἀριθμητικῶν προβλημάτων, ἐκλελεγμένων καὶ κατατεταγμένων κατὰ τοὺς παιδαγωγικοὺς κανόνας, περιέχουσα ἐν τέλει πίνακας τῆς διαιρέσεως τοῦ χρόνου, τῶν σταθμῶν, τῶν μέτρων, καὶ τῶν νομισμάτων τῶν τε ἡμετέρων καὶ τῶν παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐρωπαϊκοῖς κράτεσιν. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, προωρισμένου διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν δημοτικῶν σχολείων, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

7. Ἀπάνθισμα τῆς κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 16 συλλογῆς ᾀσμάτων μονοφώνων καὶ διφώνων μετὰ μελῶν παρασεσημασμένων, περιέχον ᾄσματα περὶ τὰ πεντήκοντα διά τοὺς μαθητὰς τῶν δημοτικῶν σχολείων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

Β'. *Εἰδικὰ βιβλία διὰ τὰ διδασκαλεῖα.*

8. Ἱερὰ ἱστορία (Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη) διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν διδασκαλείων, ἐκθέτουσα τὰ γεγονότα ἰδίως κατὰ τὰς πηγάς, μετ' ἐπιτόμου εἰσαγωγῆς εἰς τὰς Γραφάς. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ εἴκοσι τυπογραφικὰ φύλλα.

9. Συλλογὴ ἐκλεκτῶν ἔργων πεζῶν τε καὶ ἐμμέτρων ἐκ τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας, περιλαμβανομένων καὶ τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας, καθ' ὅσον τὸ δυνατὸν περιέχουσα ἔργα πλήρη μᾶλλον ἢ ἀποσπάσματα ἐκ πάντων τῶν εἰδῶν τοῦ λόγου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ τριάκοντα τυπογραφικὰ φύλλα.

10. Ἐκλογὴ παιδαγωγικῶν ἀναγνωσμάτων ἐν τῇ νεοελληνικῇ διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν διδασκαλείων. Τὰ ἀναγνώσματα ταῦτα, συντείνοντα εἰς διαφώτισιν ἀφ' ἑνὸς μὲν τῆς παιδαγωγικῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ τῆς ἱστορίας αὐτῆς, πρέπει νὰ ὦσιν εἰλημμένα τοῦτο μὲν ἐκ τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων συγγραφέων ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς δουλείας μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, τοῦτο δέ, καὶ κυριώτερον, ἐκ μεταφράσεως γλαφυρᾶς ἀρχαίων Ἑλλήνων τε καὶ Λατίνων καὶ νεωτέρων παιδαγωγικῶν συγγραφέων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ τριάκοντα τυπογραφικὰ φύλλα.

11. Παιδαγωγικὴ καὶ διδακτικὴ διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν διδασκαλείων ἐκ δεκαπέντε τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ.

12. Ἱστορία τῆς παιδαγωγίας (ἀγωγῆς τῶν παίδων) καὶ τῆς παιδαγωγικῆς διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν διδασκαλείων ἐκ δώδεκα τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ.

13. Πρακτικὸς ὁδηγὸς τῶν δημοδιδασκάλων διὰ τοὺς μαθητὰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῶν διδασκαλείων, μετ' εἰκόνων καὶ σχεδίων, χρησιμεύων καὶ δι' ἅπαντας τοὺς ἐν τῷ Κράτει δημοδιδασκάλους. Περὶ τῆς συγγραφῆς ταύτης ἐκδοθήσεται ἰδία προκήρυξις, ἐν ᾗ ὁρισθήσεται καὶ ἴδιον χρηματικὸν ἆθλον ὑπὲρ τῆς βραβευθησομένης συγγραφῆς.

14. Ἐγχειρίδιον ὑγιεινῆς διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν διδασκαλείων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

15. Ἐγχειρίδιον γυμναστικῆς ἀνοργάνου, περιεχούσης καὶ τὰ ἁπλούστερα τῆς ἐνοργάνου, μετὰ σχημάτων, διὰ τοὺς μαθητὰς τῶν διδασκαλείων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

16. Συλλογὴ παιδαγωγικῶν ᾀσμάτων μονοφώνων τε καὶ διφώνων περὶ τὰ ἑκατόν, μετὰ μελῶν παρασεσημασμένων πρὸς διδασκαλίαν τῆς παιδαγωγικῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς ἐν τοῖς διδασκαλείοις. Τὰ ᾄσματα ταῦτα πρέπει νὰ ὦσι ποικίλα κατά τε τὰ μέτρα καὶ τὴν ὕλην, ἐμπνέοντα τὰ αἰσθήματα τῆς εὐσεβείας, τῆς φιλοπατρίας, τῆς πρὸς τὴν φύσιν ἀγάπης, τῆς φιλοστοργίας, τῆς χαρᾶς, τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, τῆς φιλεργίας ἐν σχέσει μάλιστα πρὸς τὰς συνήθεις κατὰ τόπους ἐργασίας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, τῶν κυριωτάτων ἀρετῶν, τὴν συναίσθησιν τοῦ βίου καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ ἔθνους κτλ. Πρέπει δὲ ἔν τε τῇ ἐκλογῇ ἢ ποιήσει τῶν ᾀσμάτων καὶ τῇ ἐκλογῇ ἢ συνθέσει τῶν καταλλήλων μελῶν νὰ μελετηθῇ σπουδαίως ἥ τε φύσις τῆς παιδικῆς φωνῆς καὶ τὸ ζήτημα τῆς χρήσεως τῶν ἐν τῇ γλώσσῃ ἡμῶν πρὸς ᾠδὴν ἐπιτηδειοτέρων φωνηέντων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

Γ'. *Διὰ τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα.*

17. Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς πρώτης τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχουσα τὰ κατὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, τὰ περὶ Κάϊν καὶ Ἄβελ, τὰ περὶ Νῶε καὶ κατακλυσμοῦ, τὴν ἱστορίαν τῶν πατριαρχῶν (Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ), τὴν τοῦ Ἰωσήφ, τὴν τοῦ Μωϋσέως, τὴν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, τὴν τῶν κριτῶν, τὴν τῶν βασιλέων Σαούλ, Δαβὶδ καὶ Σολομῶντος, τὴν τοῦ Τωβὶτ καὶ Δανιήλ, τὴν τοῦ Ἰώβ, τὰ περὶ προφητῶν καὶ τοῦ ἔργου αὐτῶν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Μακκαβαίων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

18. Ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς δευτέρας τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχουσα τὰ κατὰ τὴν γέννησιν Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, τὰ κατὰ τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου, τὴν γέννησιν τοῦ Ἰησοῦ καὶ τὴν εἰς Αἴγυπτον φυγὴν αὐτοῦ, τὰ περὶ τοῦ Ἰησοῦ δωδεκαετοῦς ἐν τῷ ναῷ, τὰ περὶ τοῦ βαπτίσματος αὐτοῦ, τὰ περὶ τῶν μαθητῶν, τὰ περὶ τῆς διδασκαλίας, καὶ δὴ τῆς ἐπὶ τοῦ Ὄρους ὁμιλίας καὶ τῶν παραβολῶν, τὰ περὶ τῶν θαυμάτων

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ Ἰησοῦ τῶν σχετιζομένων μετὰ καθιερωμένων ἑορτῶν τῆς ἐκκλησίας τὰ κατὰ τὸν μυστικὸν δεῖπνον, τὰ τῆς προδοσίας, τὴν ἐν Γεθσημανῆ προσευχήν, τὴν Σταύρωσιν, τὴν Ἀνάστασιν καὶ Ἀνάληψιν τοῦ Σωτῆρος καὶ τὴν Πεντηκοστήν. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

19. Κατήχησις διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τρίτης τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου καὶ τῆς πρώτης τοῦ γυμνασίου, προτασσομένης ἐκτενέστερον τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας καὶ ἑπομένου τοῦ δογματικοῦ μέρους. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἑπτὰ τυπογραφικὰ φύλλα.

20. Ἐκλογὴ ἐκ τῶν τοῦ Ἡροδότου ἐξηττικισμένη διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς πρώτης τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχουσα ὕλην ἐπαρκῆ διὰ δύο ἔτη. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

21. Γραμματικὴ τῆς ἀττικῆς διαλέκτου διὰ τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα μετὰ περιληπτικωτάτου συντακτικοῦ ἐν παραρτήματι περιέχοντος τὰ κυριώτατα τῆς ὅλης συντάξεως. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκατέσσαρα τυπογραφικὰ φύλλα.

22. Λατινικὸν ἀναγνωσματάριον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τρίτης τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχον ὕλην ἐπαρκῆ διὰ δύο ἔτη. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

23. Λατινικὴ γραμματικὴ ἐπίτομος διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τρίτης τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχουσα τὸ τυπικὸν μετὰ τῶν γενικωτάτων κανόνων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ τέσσαρα τυπογραφικὰ φύλλα.

24. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἐπεισοδιακῶς συσχετιζομένη δι' ὀλίγων μετὰ τῶν κυριωτάτων γεγονότων τῆς ἱστορίας τῶν ξένων ἐθνῶν, μάλιστα καθ' ὅσον ἦλθον εἰς σχέσεις πρὸς τὸ Ἑλληνικόν. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, προωρισμένου διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς δευτέρας τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ὀκτὼ τυπογραφικὰ φύλλα.

25. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου μέχρι τῆς ἱδρύσεως τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἐπεισοδιακῶς συσχετιζομένη δι' ὀλίγων μετὰ τῶν κυριωτάτων γεγονότων τῆς ἱστορίας τῶν ξένων ἐθνῶν, μάλιστα καθ' ὅσον ἦλθον εἰς σχέσεις πρὸς τὸ Ἑλληνικόν. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, προωρισμένου διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τρίτης τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

26. Γεωγραφία φυσικὴ καὶ πολιτικὴ διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, διαιρουμένη εἰς μέρη τρία, ὧν τὸ μὲν πρῶτον πρέπει νὰ περιλαμβάνῃ τὴν γεωγραφίαν τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἐξεταζομένης καὶ τῆς σχέσεως αὐτοῦ πρὸς τὴν ὅλην Ἑλληνικὴν χερσό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νησον, τὸ δὲ δεύτερον τὴν γεωγραφίαν τῆς Εὐρώπης, προταξσομένης ἐκτενέστερον τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου (πλὴν τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος), καὶ τὸ τρίτον τὴν γεωγραφίαν τῶν λοιπῶν ἠπείρων. Ὁ ὄγκος τοῦ ὅλου βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαπέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

27. Ἐγχειρίδιον φυσιογνωσίας μετὰ σχημάτων καὶ εἰκόνων, περιέχον ἐν καταλλήλῳ διατάξει καὶ συναρμολογήσει τῆς ὕλης τὰς προσφορωτέρας εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν παίδων στοιχειώδεις καὶ θεμελιώδεις γνώσεις ἐκ τῆς φυσικῆς ἱστορίας, φυσικῆς, χημείας καὶ κοσμογραφίας. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, προωρισμένου διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς δευτέρας καὶ τρίτης τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ εἴκοσι τυπογραφικὰ φύλλα.

28. Ἀριθμητικὴ διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ὀκτὼ τυπογραφικὰ φύλλα.

29. Στοιχειώδης γεωμετρία μετὰ σχημάτων διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τρίτης τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχουσα κυρίως ἐπιπεδομετρίαν, ἐκ δὲ τῆς στερεομετρίας τοὺς ὁρισμοὺς τῶν διαφόρων στερεῶν καὶ τὴν καταμέτρησιν τῆς ἐπιφανείας καὶ τοῦ ὄγκου αὐτῶν ἄνευ ἐπιστημονικῆς ἀποδείξεως. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

30. Γαλλικὸν ἀλφαβητάριον καὶ ἀναγνωσματάριον διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

31. Στοιχειώδης γαλλικὴ γραμματικὴ διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

Δ'. *Διὰ τὰ γυμνάσια.*

32. Λειτουργικὴ ἐπίτομος διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς πρώτης τάξεως τοῦ γυμνασίου, περιλαμβάνουσα τὰ περὶ τοῦ χριστιανικοῦ ναοῦ καὶ τῶν μερῶν αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτῶν σκοποῦ, περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ διακόσμου τῆς ἐκκλησίας, περὶ τῆς ἐν τῷ ναῷ λατρείας, καὶ δὴ περὶ ὄρθρου, λειτουργίας τῶν κατηχουμένων καὶ τῆς λειτουργίας τῶν πιστῶν καὶ περὶ κινητῶν καὶ ἀκινήτων ἑορτῶν. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ τρία τυπογραφικὰ φύλλα.

33. Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς δευτέρας τάξεως τοῦ γυμνασίου περιλαμβάνουσα τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τῆς ἀνθρωπότητος πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Σωτῆρος, συνοπτικὴν ἔκθεσιν τοῦ βίου καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν Ἀποστόλων, ἱστορίαν συνοπτικὴν τῶν κυριωτάτων διωγμῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν κυριωτάτων μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν, τὰ κατὰ τοὺς ἀπολογητὰς καὶ τοὺς ἐπισημοτάτους πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, τὰ περὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ χριστιανισμοῦ ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου, Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου καὶ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, συνοπτικὴν ἐξιστόρησιν τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν συνόδων, ἱστορίαν τοῦ σχίσματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν μεταγενεστέρων ἀποπειρῶν πρὸς ἀναμόρφωσιν τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, συνοπτικὴν ἐξιστόρησιν τῆς καταστάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἄχρι τῆς σήμερον. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ὀκτὼ τυπογραφικὰ φύλλα.

34. Χριστιανικὴ ἠθικὴ διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τρίτης τάξεως τοῦ γυμνασίου περιλαμβάνουσα τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς κατὰ Χριστὸν ἠθικῆς καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἀπορρέοντα διὰ τὸ ἄτομον καὶ τὴν κοινωνίαν καθήκοντα. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

35. Συντακτικὸν ὅσον ἔνεστιν εὐσύνοπτον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς πρώτης καὶ δευτέρας τάξεως τοῦ γυμνασίου. Τὰ παραδείγματα, ἐν μέτρῳ καταλεγόμενα, πρέπει νὰ ὦσιν εἰλημμένα ἐκ συγγραφέων δοκίμων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαπέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

36. Στοιχειώδης μετρική, πραγματευομένη κυρίως τὰ συνηθέστερα μέτρα τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις διδασκομένων Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ τρία τυπογραφικὰ φύλλα.

37. Λατινικὴ γραμματική, ἐκτενεστέρα τῆς ὑπ' ἀριθ. 23, διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ γυμνασίου, ἧς ὁ ὄγκος δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

38. Λατινικὸν συντακτικὸν σύντομον διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ γυμνασίου, σχετίζον κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν Λατινικὴν σύνταξιν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ περιέχον ἐν παραλληλισμῷ ἐκείνης πρὸς ταύτην συντομώτερον μὲν τὰς ὁμοιότητας μετ' ὀλιγίστων παραδειγμάτων, ἰδίᾳ δὲ τὰς διαφορὰς μετὰ πλειόνων παραδειγμάτων, εἰλημμένων ἐκ συγγραφέων δοκίμων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ὀκτὼ τυπογραφικὰ φύλλα.

39. Ἀρχαία Ἑλληνικὴ ἱστορία, περιλαμβάνουσα μὲν εἰσαγωγικῶς τὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων ἀνατολικῶν ἐθνῶν καθ' ὅσον ἦλθον εἰς σχέσεις πρὸς τὸ Ἑλληνικόν, καθικνουμένη δὲ μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, προωρισμένου διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς πρώτης τάξεως τοῦ γυμνασίου, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαπέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

40. Ῥωμαϊκὴ καὶ Βυζαντιακὴ ἱστορία μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων, περιλαμβάνουσα ἐν συσχετισμῷ καὶ τὰ κυριώτατα συμβάντα τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, προωρισμένου διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς δευτέρας τά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ξεως τοῦ γυμνασίου, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαπέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

41. Βυζαντιακὴ ἱστορία μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Τούρκων, περιλαμβάνουσα καὶ τὰ κατὰ τὸν ἐν τῇ Δύσει μεσαιωνισμόν, καὶ νεωτέρα ἱστορία ἀπὸ τῆς ἀναγεννήσεως μέχρι τῆς ἰδρύσεως τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, ἐν συσχετισμῷ πρὸς τὰς τύχας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καθ' ὅσον τὸ δυνατὸν πραγματευομένη τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς παγκοσμίου ἱστορίας. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου προωρισμένου διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τρίτης τάξεως τοῦ γυμνασίου, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαπέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

42. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, ἀπὸ πραγματικῆς ἀπόψεως ἀνακεφαλαιοῦσα τὰ κυριώτερα γεγονότα καὶ ἴδιον σκοπὸν ἔχουσα νὰ γνωρίσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς τὸ καθόλου πνεῦμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τὸν ἰδιάζοντα χαρακτῆρα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, οἷος ἐξεδηλώθη ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, προωρισμένου διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ γυμνασίου, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαοκτὼ τυπογραφικὰ φύλλα.

43. Γεωγραφία διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ γυμνασίου, διηρημένη εἰς δύο τεύχη, καὶ ἐκτενεστέρα κατά τε τὴν εἰσαγωγὴν καὶ τὴν ὅλην ἔκθεσιν τῆς διὰ τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἁπλουστέραν καὶ στοιχειωδεστέραν ἔκθεσιν τῆς γεωγραφίας ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις, ἡ τῶν γυμνασίων πρέπει νὰ σχετίζῃ μάλιστα τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὴν χώραν, ἣν οἰκεῖ, περιλαμβάνουσα τάς τε φυσικὰς καὶ κλιματολογικὰς ἰδιότητας τῆς χώρας καὶ ἐκθέτουσα τὴν ἐν αὐταῖς ἐνοίκησιν τοῦ ἀνθρώπου ὑπὸ ἔποψιν φυλετικήν, ἱστορικὴν καὶ οἰκονομικήν. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ εἴκοσι τυπογραφικὰ φύλλα.

44. Ζωολογία μετ' εἰκόνων, εἰδικώτερον πραγματευομένη τὰ κατὰ τὸν ἄνθρωπον, διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς πρώτης τάξεως τοῦ γυμνασίου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

45. Βοτανικὴ καὶ γεωλογία μετ' εἰκόνων διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς δευτέρας τάξεως τοῦ γυμνασίου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

46. Φυσικὴ μετὰ σχημάτων διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τρίτης καὶ τετάρτης τάξεως τοῦ γυμνασίου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ εἴκοσι καὶ δύο τυπογραφικὰ φύλλα.

47. Ἐγχειρίδιον στοιχειώδους χημείας μετὰ σχημάτων περιέχον τὰ κυριώτερα τῆς ἀνοργάνου, ἰδίως τὰ περὶ μετάλλων, καί τινα τὰ γενικώτερα ἐκ τῆς ὀργανικῆς. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, προωρισμένου διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ γυμνασίου, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ὀκτὼ τυπογραφικὰ φύλλα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

48. Κοσμογραφία στοιχειώδης μετὰ σχημάτων διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ γυμνασίου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

49. Θεωρητικὴ ἀριθμητικὴ διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς πρώτης τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἧς ὁ ὄγκος δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

50. Ἄλγεβρα διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ γυμνασίου, ἧς ὁ ὄγκος δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

51. Γεωμετρία μετὰ σχημάτων διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ γυμνασίου, ἐν ᾗ ἡ ἐπιπεδομετρία μετ' ἐφαρμογῆς τῆς ἀλγέβρας εἰς γεωμετρικὰ προβλήματα. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαεξ τυπογραφικὰ φύλλα.

52. Στοιχειώδης εὐθύγραμμος τριγωνομετρία διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τετάρτης τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἧς ὁ ὄγκος δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

53. Ψυχολογία καθαρῶς ἐμπειρικὴ διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς τρίτης τάξεως τοῦ γυμνασίου καὶ τοὺς τῶν διδασκαλείων, ἧς ὁ ὄγκος δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἑπτὰ τυπογραφικὰ φύλλα.

54. Στοιχεῖα λογικῆς διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ γυμνασίου καὶ τῶν διδασκαλείων μετὰ παραδειγμάτων, εἰλημμένων ἐκ τοῦ κύκλου τῶν λοιπῶν μαθημάτων, τῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις καὶ διδασκαλείοις διδασκομένων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

55. Γαλλικὴ γραμματικὴ ἐκτενεστέρα διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ γυμνασίου, προστιθεμένης ἐν τέλει συντόμου πραγματείας περὶ Γαλλικῆς συντάξεως καὶ στιχουργίας. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δώδεκα τυπογραφικὰ φύλλα.

Ε'. *Διὰ τὰ παρθεναγωγεῖα.*

56. Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, ἐπεισοδιακῶς συσχετιζομένη μετὰ τῶν κυριωτάτων γεγονότων τῆς παγκοσμίου ἱστορίας καὶ διηρημένη εἰς μέρη τρία, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ ἀνάγκη ἐπιτομώτερον μὲν νὰ ἐκτίθενται τὰ πολεμικὰ ἔργα καὶ τὰ περὶ πολιτευμάτων, ἐκτενέστερον δὲ τὰ περὶ τῶν κατὰ τὸν οἰκογενειακὸν καὶ κοινωνικὸν βίον, τὰς καλὰς τέχνας καὶ τὰ γράμματα τοῦ τε ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῶν ἐλθόντων εἰς σχέσεις μετ' αὐτοῦ, ἐξαιρουμένων ἰδίᾳ τῶν προσώπων ἐκείνων, ἅτινα δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς κέντρον καὶ ἀφετηρία τῆς ἱστορικῆς παραστάσεως. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαεξ τυπογραφικὰ φύλλα.

57. Ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους μετὰ τῶν κυριωτάτων γεγονότων τῆς παγκοσμίου ἱστορίας κατὰ τὸ αὐτὸ μὲν πνεῦμα τῆς ἀνωτέρω,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀλλ' ἐκτενέστερον ἐκτεθειμένη καὶ διηρημένη ἐπ' ἴσης εἰς τρία μέρη διὰ τὰς τρεῖς ἀνωτέρας τάξεις τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ εἰκοσιἑξ τυπογραφικὰ φύλλα.

58. Ἐγχειρίδιον φυσικῆς ἱστορίας πραγματευόμενον ἐπιτομώτερον μὲν τὰ τῆς ζωολογίας καὶ τινα ὀλίγα τῆς ὀρυκτολογίας, ἐκτενέστερον δὲ τὰ τῆς βοτανικῆς. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, προωρισμένου διὰ τὰς μαθητρίας τῆς δευτέρας, τρίτης καὶ τετάρτης τάξεως τῶν ἀνωτέρων παρθενωγωγείων, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαπέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

59. Ἐγχειρίδιον φυσικῆς καὶ χημείας μετὰ σχημάτων, περιέχον ἐκ μὲν τῆς φυσικῆς τὰ γενικώτερα καὶ μορφωτικώτερα διὰ τὴν γυναῖκα, ἐκ δὲ τῆς χημείας μάλιστα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, προωρισμένου διὰ τὰς ἀνωτέρας τάξεις τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

60. Ἐγχειρίδιον περὶ γυναικείων ἐργοχείρων μετὰ σχημάτων, περιέχον τὰ τῆς ῥαπτικῆς, κοπτικῆς, πλεκτικῆς, κεντητικῆς καὶ προωρισμένον διὰ τὰς μαθητρίας τῶν ἀνωτέρων τάξεων τῶν ἀνωτέρων παρθεναγωγείων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

Ὁ ὑπὸ τοῦ νόμου διατασσόμενος διαγωνισμὸς τελεσθήσεται τὸ πρῶτον μετὰ ἓν ἀκριβῶς ἔτος, τὰ δὲ εἰς αὐτὸν ὑποβληθησόμενα ἔντυπα ἢ χειρόγραφα δέον νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν γενικὸν γραμματέα τοῦ ὑπουργείου ἢ τοὺς ἀναπληροῦντας αὐτὸν ἁρμοδίους τμηματάρχας μέχρι τῆς 23 Νοεμβρίου 1883 συμπεριλαμβανομένης. Ἔστω δὲ γνωστὸν ὅτι, τυπογραφικὰ φύλλα λέγοντες, ἐννοοῦμεν τὰ διὰ τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ ἀπὸ 5 Σεπτεμβρίου ε, ἔ. Β. Διατάγματος ὁριζόμενα, καὶ ὅτι ἐπιτρέπεται εἰς τὸν συγγραφέα ἑκάστου βιβλίου νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸ διὰ συντόμου ἐκθέσεως πρὸς τοὺς κριτάς, δικαιολογούσης τὴν προτίμησιν ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς μεθόδου ἐν τῇ πραγματείᾳ τῆς ὕλης.

Γενικοὶ δὲ ὅροι περὶ τῆς συντάξεως τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἔστωσαν οἱ ἑξῆς. Ἀνάγκη ὡς βάσις τῆς ἐργασίας νὰ τεθῇ οὐ μόνον ἡ ἀκριβὴς ἐξέτασις τῶν θεμάτων ἅτινα θὰ πραγματεύηται ἑκάστη συγγραφή, ἀλλὰ καὶ ἡ βαθεῖα μελέτη τῆς ψυχῆς τοῦ παιδός, εἰς οὗ τὰς χεῖρας θὰ παραδοθῇ τὸ βιβλίον, οὕτως, ὥστε ἥ τε ἐκλεκτέα ὕλη δι' ἕκαστον βιβλίον καὶ ὁ τρόπος τῆς πραγματείας αὐτῆς νὰ εἶνε κατὰ λόγον τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τῶν μαθητῶν. Ἀνάγκη πᾶσα οἱ μὲν συγγραφεῖς τῶν διὰ τὰ ἱερὰ μαθήματα ὑποβληθησομένων εἰς τὸν διαγωνισμὸν βιβλίων νὰ ἐγκύψωσιν εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ θέματος τίνα τῶν ἱστορημάτων τούτων καὶ δογμάτων εἶνε τὰ εὐληπτότερα εἰς τοὺς μαθητὰς καὶ τίνα τὰ δυνάμενα μάλιστα νὰ διαμορφώσωσι τὴν ψυχὴν τοῦ παιδὸς καὶ τίς ὁ παιδαγωγικώτερος τρόπος τῆς τῶν ἐκλε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χθέντων θεμάτων ἐκθέσεως. Οἱ τὰ βιβλία διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν κλασικῶν γλωσσῶν μέλλοντες νὰ συγγράψωσιν ἀνάγκη νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν ἀκριβῆ μελέτην τῶν τελευταίων πορισμάτων τῆς φιλολογικῆς ἐπιστήμης καὶ νὰ συνδυάσωσι ταῦτα πρὸς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ψυχῆς τῶν μαθητῶν. Παρὰ τῶν μελλόντων νὰ ὑποβάλωσιν εἰς κρίσιν βιβλία διδακτικὰ διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἱστορίας ζητοῦμεν παραστάσεις τοῦ ἱστορικοῦ βίου τῶν ἐθνῶν, ἀφορμωμένας ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἥτις ὀφείλει ν' ἀποτελῇ τὸν κυριώτερον πυρῆνα καὶ τὸ πάντοτε ὁρατὸν κέντρον. Αἱ δὲ ἱστορικαὶ αὗται εἰκόνες δέον νὰ εἶνε ἀκριβεῖς ἅμα καὶ ζωηραί, ὥστε οὐ μόνον νὰ διδάξωσιν ἀλλὰ καὶ νὰ θερμάνωσιν, ὑψώσωσι καὶ φρονηματίσωσι τοὺς τῶν σχολείων μαθητάς. Ἐν τοῖς φιλοσοφικοῖς βιβλίοις ἐπιζητητέα ἡ σαφήνεια καὶ ἡ συντομία καὶ ἡ διὰ τῶν παραδειγμάτων ἐξειδίκευσις τῆς διδασκομένης ὕλης οὕτως, ὥστε τὰ φιλοσοφικὰ διδάγματα νὰ μὴ μεταδίδωνται ὡς δυσνόητα δόγματα ἢ ξηροὶ τύποι εἰς τοὺς διδασκομένους. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐν τοῖς διδακτικοῖς βιβλίοις τῶν μαθηματικῶν πρέπει νὰ ἐπικρατῇ κατὰ τὸ δυνατὸν ἡ γενετικὴ μέθοδος τῆς δογματικῆς, ἐν δὲ τοῖς φυσιογνωστικοῖς βιβλίοις δέον τὸ σύστημα νὰ ὑποχωρῇ πρὸ τῆς περιγραφῆς διὰ τὰ κατώτερα σχολεῖα, διὰ δὲ τὰ ἀνώτερα ἡ ἔκθεσις ὀφείλει νὰ εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τῶν μαθητῶν. Τὰ διὰ τὰ διδασκαλεῖα προωρισμένα παιδαγωγικὰ βιβλία ὀφείλουσι νὰ στοχάζωνται τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ τῆς μορφώσεως εὐπαιδεύτων, πρακτικῶν, ἐθνικῶν διδασκάλων. Μεγίστη δὲ πρέπει νὰ καταβληθῇ προσοχὴ περὶ τὴν σύνταξιν τῶν διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα ἀναγνωστικῶν βιβλίων, ἅτινα ὀφείλουσι νὰ εἶνε οὐχὶ συρραφὴ ἁπλῶς τυχαίων κεφαλαίων, ἀλλ' ἀπαύγασμα βαθείας μελέτης τῆς φύσεως καὶ ψυχῆς τοῦ παιδός.

Συνελόντι δ' εἰπεῖν θέλομεν νὰ ἐννοηθῇ, ὅτι ἐκεῖνοι μόνοι θὰ τύχωσι τοῦ ἄθλου, ὅσοι ἐνεπλήσθησαν ἂν μὴ μανικοῦ τινος ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῶν παίδων, ἀλλὰ κἂν ἀγάπης πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐλέους, καὶ ὅτι ἡ στιγμὴ καθ' ἣν θὰ λάβωσι τὸν κάλαμον ἀνὰ χεῖρας, ἵνα μεταπλάσωσιν εἰς βιβλίον διδακτικὸν τὸν ἔτι ἄγραφον πρὸ αὐτῶν χάρτην, ὀφείλει νὰ εἶνε στιγμὴ ἐνθέου δημιουργίας, καθόσον ἐκ τῶν βιβλίων, ἅτινα θὰ δοθῶσιν εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἁπαλῆς νεότητος, ἐξήρτηται κατὰ μέγιστον μέρος ἡ μόρφωσις ἀνεπτυγμένων, εὐχειραγωγήτων, φιλονόμων πολιτῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 23 Νοεμβρίου 1882.

Ὁ Ὑπουργὸς
Κ. ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1886

Ἀριθ. Πρωτ. 16210.

Περὶ τελέσεως διαγωνισμοῦ πρὸς συγγραφὴν διδακτικῶν βιβλίων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸν περὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ΑΜΒ' νόμον τῆς 22 Ἰουνίου 1882 καὶ τὸ Βασιλικὸν διάταγμα τῆς 4 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους (*) ἀποφασίζομεν·

Προκηρύσσεται διαγωνισμὸς πρὸς συγγραφὴν διδακτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ τῆς προκαταρκτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Τὰ βιβλία ταῦτα ἔσονται τὰ ἑπόμενα.

Α'. *Διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῶν ἀρρένων καὶ θηλέων.*

1) Κατήχησις, προτασσομένης τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας καὶ ἐπιτασσομένων τῶν περὶ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀναγκαιοτάτων ἐκ τῆς δογματικῆς θεολογίας. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλιαρίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δύο τυπογραφικὰ φύλλα.

2) Ἀλφαβητάριον μετ' εἰκόνων ἢ ἄνευ τοιούτων διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Α' τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, περιέχον τὰ τοῦ συλλαβισμοῦ καὶ ἁπλᾶ παραμύθια καὶ ποιημάτια. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ τέσσαρα τυπογραφικὰ φύλλα.

3) Ἀναγνωσματάριον μετ' εἰκόνων ἢ ἄνευ τοιούτων διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Α' τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, περιέχον ἐκλογὴν Ἑλληνικῶν παραμυθίων, διεσκευασμένων πρὸς χρῆσιν τῶν παίδων, καὶ δημωδῶν ἢ ἄλλων ᾀσμάτων. Ὁ ὄγκος αὐτοῦ δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ τέσσαρα τυπογραφικὰ φύλλα.

4) Ἀναγνωσματάριον μετ' εἰκόνων ἢ ἄνευ τοιούτων, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Β' τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, περιέχον διηγήματα ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μυθολογίας μετὰ συντόμων περιγραφῶν Ἑλληνικῶν τόπων καὶ φυσικῶν φαινομένων. Ὁ ὄγκος τούτου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἑπτὰ τυπογραφικὰ φύλλα.

5) Ἀναγνωσματάριον μετ' εἰκόνων ἢ ἄνευ τοιούτων, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Γ' τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, περιέχον ἀναγνώσματα ἐκ τῆς Ὁμήρου Ὀδυσσείας. Ὁ ὄγκος τούτου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

6) Ἀναγνωσματάριον μετ' εἰκόνων ἢ ἄνευ τοιούτων, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Δ' τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, περιέχον ἐκλογὴν ἐκ τοῦ Ἡροδότου, μάλιστα ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν Μηδικῶν πολέμων, καὶ σκηνογραφίας τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου τούτου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δώδεκα τυπογραφικὰ φύλλα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

7) Ἐκλογὴ ποιημάτιων εὐλήπτων νεωτέρων Ἑλλήνων ποιητῶν διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Β', τῆς Γ' καὶ τῆς Δ' τάξεως τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

Β'. *Εἰδικὰ βιβλία διὰ τὰ σχολεῖα καὶ τὰ διδασκαλεῖα τῶν θηλέων.*

8) Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, ἐπεισοδιακῶς συσχετιζομένη μετὰ τῶν κυριωτάτων γεγονότων τῆς παγκοσμίου ἱστορίας καὶ διηρημένη εἰς μέρη τρία, ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰς τρεῖς πρώτας τάξεις τῶν ἀνωτέρων σχολείων τῶν θηλέων. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ ταύτῃ δέον ἐπιτομώτερον μὲν νὰ ἐκτιθῶνται τὰ πολεμικὰ ἔργα καὶ τὰ περὶ πολιτευμάτων, ἐκτεστερον δὲ τὰ κατὰ τὸν οἰκογενειακὸν καὶ κοινωνικὸν βίον, τὰς καλὰς τέχνας καὶ τὰ γράμματα τοῦ τε Ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τῶν ἐλθόντων εἰς σχέσεις πρὸς αὐτό. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

9) Ἐγχειρίδιον φυσικῆς καὶ χημείας μετὰ σχημάτων, περιέχον ἐκ μὲν τῆς φυσικῆς τὰ γενικώτερα, ἐκ δὲ τῆς χημείας μάλιστα τὰ σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου, προωρισμένου διὰ τὰ διδασκαλεῖα τῶν θηλέων, δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

10) Ἀριθμητικὴ διὰ τὰς μαθητρίας τῶν διδασκαλείων, περιέχουσα τὰ εὐληπτότερα κεφάλαια τῆς θεωρητικῆς ἀριθμητικῆς καὶ ἐκθέτουσα τὸν λόγον τῶν ἀριθμητικῶν πράξεων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

11) Στοιχεῖα γεωμετρίας μετὰ σχημάτων πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητριῶν τῶν διδασκαλείων τῶν θηλέων, περιέχουσα τοὺς γενικοὺς ὁρισμούς, τὰ κυριώτερα καὶ εὐληπτότερα τῶν γεωμετρικῶν θεωρημάτων καὶ τὰ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν εἰς ζητήματα τοῦ κοινοῦ βίου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ ὀκτὼ τυπογραφικὰ φύλλα.

12) Ἐγχειρίδιον περὶ γυναικείων ἐργοχείρων μετὰ σχημάτων, περιέχον τὰ τῆς ῥαπτικῆς, κοπτικῆς καὶ ποικιλτικῆς, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητριῶν τῶν διδασκαλείων τῶν θηλέων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

13) Ἐγχειρίδιον ὑγιεινῆς πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν διδασκαλείων τῶν θηλέων καὶ τῶν ἀρρένων. Ὁ ὄγκος τούτου δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

14) Ἐγχειρίδιον οἰκιακῆς οἰκονομίας πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητριῶν τῶν διδασκαλείων ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν ἓξ τὸ πολύ.

Γ'. *Εἰδικὰ βιβλία διὰ τὰ διδασκαλεῖα τῶν ἀρρένων.*

15) Ἱερὰ ἱστορία (τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης) πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῶν διδασκαλείων, ἐκτιθεῖσα τὰ γεγονότα ἰδίως

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κατὰ τὰς πηγάς, μετ' ἐπιτόμου εἰσαγωγῆς εἰς τὰς γραφάς. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ὀκτὼ τυπογραφικὰ φύλλα.

16) Ἱστορία τῆς παιδαγωγικῆς μετὰ συντόμου ἑρμηνείας τῶν παρ' ἡμῖν κειμένων νόμων περὶ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ὀκτὼ τυπογραφικὰ φύλλα.

17) Θεωρία τῆς παιδαγωγικῆς καὶ μεθοδολογία ἐκ δώδεκα τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ.

18) Συλλογὴ παιδαγωγικῶν ᾀσμάτων μονοφώνων τε καὶ διφώνων περὶ τὰ ἑκατὸν μετὰ μελῶν παρασεσημασμένων πρὸς διδασκαλίαν τῆς παιδαγωγικῆς εὐρωπαϊκῆς μουσικῆς ἐν τοῖς διδασκαλείοις. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

Δ'. *Διὰ τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα.*

19) Ἱστορία τῆς παλαιᾶς διαθήκης πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Α' τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχουσα τὰ κατὰ τὴν δημιουργίαν τοῦ κόσμου, τὰ περὶ Κάϊν καὶ Ἄβελ, τὰ περὶ Νῶε καὶ κατακλυσμοῦ, τὴν ἱστορίαν τῶν Πατριαρχῶν, τὴν τοῦ Ἰωσήφ, τὴν τοῦ Μωϋσέως, τὴν τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, τὴν τῶν κριτῶν, τὴν τῶν βασιλέων Σαούλ, καὶ Δαυὶδ καὶ Σολομῶντος, τὴν τοῦ Τωβίτ, τὴν τοῦ Ἰώβ, τὰ περὶ προφητῶν καὶ τοῦ ἔργου αὐτῶν καὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Μακκαβαίων. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

20) Ἱστορία τῆς Καινῆς διαθήκης διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Β' τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου ἐξ ἑπτὰ τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ.

21) Κατήχησις διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς γ' τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου, προτασσομένης ἐκτενέστερον τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας καὶ ἐπιτασσομένου τοῦ δογματικοῦ μέρους. Ὁ ὄγκος ταύτης δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ ἑπτὰ τυπογραφικὰ φύλλα.

22) Ἐκλογὴ ἐκ τῶν Αἰσωπείων μύθων, τῆς Ἀπολλοδώρου βιβλιοθήκης, τῶν Πλουτάρχου ἀποφθεγμάτων, τῶν Διογένους τοῦ Λαερτίου βίων, τῆς Αἰλιανοῦ ποικίλης ἱστορίας, τῶν Ἀθηναίου δειπνοσοφιστῶν, καὶ τοῦ ἀνθολογίου τοῦ Στοβαίου, διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς α' τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου ἐξ ἑπτὰ τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ.

23) Γραμματικὴ τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου μετὰ περιληπτικοῦ συντακτικοῦ ἐν παραρτήματι, περιέχοντος τὰ κυριώτατα τῆς συντάξεως, ἐκ δεκατεσσάρων τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ.

24) Ἐπίτομος γραμματικὴ τῆς Λατινικῆς γλώσσης, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς γ' τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχουσα τὸ τυπικὸν μετὰ τῶν γενικωτάτων κανόνων, ἐκ τεσσάρων τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ.

25) Λατινικὸν ἀναγνωσματάριον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς γ' τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου, ἐκ πέντε τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

26) Γαλλικὸν ἀλφαβητάριον καὶ ἀναγνωσματάριον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς β' καὶ γ' τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχον τὰ περὶ συλλαβισμοῦ καὶ ἁπλᾶ διηγήματα καὶ ποιημάτια. Ὁ ὄγκος τούτου δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

27) Στοιχειώδης γραμματικὴ τῆς γαλλικῆς γλώσσης, διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ἐκ πέντε τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

28) Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α' τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ἓξ ἑπτὰ τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

29) Διηγήσεις ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νέας ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ βίοι ἐπιφανῶν ἑλλήνων ἐπὶ τῆς τουρκοκρατείας καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου τούτου προωρισμένου διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς β' τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἐννέα τυπογραφικὰ φύλλα.

30) Ἐπίτομος ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τὰ σπουδαιότατα γεγονότα τῆς παγκοσμίου ἱστορίας πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς γ' τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ἐκ δώδεκα τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ

31) Γεωγραφία φυσικὴ καὶ πολιτική, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, μετὰ τῶν στοιχειωδεστάτων γνώσεων τῆς μαθηματικῆς καὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας· τὸ βιβλίον τοῦτο θὰ διαιρῆται εἰς μέρη τρία, ὧν τὸ μὲν πρῶτον θὰ περιλαμβάνῃ τὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος ἐκτενῶς, τὸ δεύτερον τὴν γεωγραφίαν τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, ἐκτιθεμένης ἐκτενέστερον σχετικῶς τῆς γεωγραφίας τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου (πλὴν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος) καὶ τὸ τρίτον τὴν γεωγραφίαν τῶν ἄλλων Ἠπείρων. Ὁ ὄγκος αὐτοῦ δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαὲξ τυπογραφικὰ φύλλα.

32) Ἐγχειρίδιον τῆς φυσιογνωσίας μετὰ σχημάτων καὶ εἰκόνων, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς β' τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιλαμβάνον στοιχειώδεις γνώσεις τῆς φυσικῆς ἱστορίας. ἓξ ὀκτὼ τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ.

33) Ἐγχειρίδιον φυσιογνωσίας μετὰ σχημάτων καὶ εἰκόνων, διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς γ' τάξεως τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων, περιέχον στοιχειώδεις γνώσεις τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας καὶ τῆς κοσμογραφίας, ἐκ δέκα τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

34) Πρακτικὴ ἀριθμητική, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ἓξ ὀκτὼ τυπογραφικῶν φύλλων.

35) Στοιχειώδης γεωμετρία μετὰ σχημάτων καὶ εἰκόνων, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς γ' τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχουσα τοὺς γενικοὺς ὁρισμούς, τὰ κυριώτατα καὶ ἁπλούστατα τῆς ἐπιπεδομετρίας καὶ ἐκ τῆς στερεομετρίας τοὺς ὁρισμοὺς τῶν διαφόρων στερεῶν. Ὁ ὄγκος ταύτης δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ε'. *Διὰ τὰ Γυμνάσια.*

36) Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς β' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἐκ δέκα φύλλων τυπογραφικῶν τὸ πολύ.

37) Χριστιανικὴ ἠθική, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶε τῆς γ' τάξεως τοῦ γυμνασίου ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν ἓξ τὸ πολύ.

38) Ἑρμηνεία τῶν περικοπῶν τοῦ Εὐαγγελίου τῶν περιεχουσῶν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α'. τάξεως τοῦ γυμνασίου. Ὁ ὄγκος ταύτης δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

39) Συντακτικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐκ δεκαπέντε τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

40) Στοιχεῖα τῆς ἑλληνικῆς γραμματολογίας, ἐκτενέστερον διαλαμβανούσης περὶ τῶν διδασκομένων ἐν τῷ γυμνασίῳ συγγραφέων, ἐκ δέκα ὀκτὼ τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

41) Γραμματικὴ τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἐκ δέκα τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

42) Συντακτικὸν τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἐκ τυπογραφικῶν φύλλων ἓξ τὸ πολύ.

43) Γραμματικὴ τῆς Γαλλικῆς γλώσσης μετ' ἐπιτόμου συντακτικοῦ, ἐκ δώδεκα τυπογραφικῶν φύλλων.

44. Γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἐκ δώδεκα τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ.

45) Ἱστορία τῶν ἀρχαίων ἀνατολικῶν ἐθνῶν καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους μέχρι τῆς Ῥωμαϊκῆς κατακτήσεως, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α' καὶ β' τάξεως τοῦ γυμνασίου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαπέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

46) Ἱστορία τῶν Ῥωμαίων καὶ ἱστορία τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους μέχρι τοῦ διχασμοῦ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς β' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἐκ δεκαπέντε τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

47) Ἱστορία τῶν μέσων καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, πραγματευομένη εὐρύτερον τὰ κατὰ τὸ Βυζαντιακὸν κράτος μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὰ κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν. Τοῦ βιβλίου τούτου, προωρισμένου πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς γ' καὶ δ' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ὁ ὄγκος δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ εἴκοσι πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

48) Θεωρητικὴ ἀριθμητική, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἐκ δεκαἑξ τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

49) Στοιχειώδης ἄλγεβρα ἐκ δεκαἑξ τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

50) Στοιχειώδης γεωμετρία μετὰ σχημάτων ἐκ δεκαἑξ τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

26) Γαλλικὸν ἀλφαβητάριον καὶ ἀναγνωσματάριον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς β' καὶ γ' τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχον τὰ περὶ συλλαβισμοῦ καὶ ἁπλᾶ διηγήματα καὶ ποιημάτια. Ὁ ὄγκος τούτου δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ ἓξ τυπογραφικὰ φύλλα.

27) Στοιχειώδης γραμματικὴ τῆς γαλλικῆς γλώσσης, διὰ τοὺς μαθητὰς τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ἐκ πέντε τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

28) Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α' τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ἓξ ἑπτὰ τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

29) Διηγήσεις ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νέας ἑλληνικῆς ἱστορίας καὶ βίοι ἐπιφανῶν ἑλλήνων ἐπὶ τῆς τουρκοκρατείας καὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου τούτου προωρισμένου διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς β' τάξεως τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ ἐννέα τυπογραφικὰ φύλλα.

30) Ἐπίτομος ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τὰ σπουδαιότατα γεγονότα τῆς παγκοσμίου ἱστορίας πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς γ' τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ἐκ δώδεκα τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ

31) Γεωγραφία φυσικὴ καὶ πολιτική, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, μετὰ τῶν στοιχειωδεστάτων γνώσεων τῆς μαθηματικῆς καὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας· τὸ βιβλίον τοῦτο θὰ διαιρῆται εἰς μέρη τρία, ὧν τὸ μὲν πρῶτον θὰ περιλαμβάνῃ τὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάδος ἐκτενῶς, τὸ δεύτερον τὴν γεωγραφίαν τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, ἐκτιθεμένης ἐκτενέστερον σχετικῶς τῆς γεωγραφίας τῆς ἑλληνικῆς χερσονήσου (πλὴν τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος) καὶ τὸ τρίτον τὴν γεωγραφίαν τῶν ἄλλων Ἠπείρων. Ὁ ὄγκος αὐτοῦ δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαὲξ τυπογραφικὰ φύλλα.

32) Ἐγχειρίδιον τῆς φυσιογνωσίας μετὰ σχημάτων καὶ εἰκόνων, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς β' τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιλαμβάνον στοιχειώδεις γνώσεις τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ἓξ ὀκτὼ τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ.

33) Ἐγχειρίδιον φυσιογνωσίας μετὰ σχημάτων καὶ εἰκόνων, διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς γ' τάξεως τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων, περιέχον στοιχειώδεις γνώσεις τῆς φυσικῆς, τῆς χημείας καὶ τῆς κοσμογραφίας, ἐκ δέκα τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

34) Πρακτικὴ ἀριθμητική, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ἓξ ὀκτὼ τυπογραφικῶν φύλλων.

35) Στοιχειώδης γεωμετρία μετὰ σχημάτων καὶ εἰκόνων, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς γ' τάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, περιέχουσα τοὺς γενικοὺς ὁρισμούς, τὰ κυριώτατα καὶ ἁπλούστατα τῆς ἐπιπεδομετρίας καὶ ἐκ τῆς στερεομετρίας τοὺς ὁρισμοὺς τῶν διαφόρων στερεῶν. Ὁ ὄγκος ταύτης δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ε'. *Διὰ τὰ Γυμνάσια.*

36) Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς β' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἐκ δέκα φύλλων τυπογραφικῶν τὸ πολύ.

37) Χριστιανικὴ ἠθική, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶε τῆς γ' τάξεως τοῦ γυμνασίου ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν ἓξ τὸ πολύ.

38) Ἑρμηνεία τῶν περικοπῶν τοῦ Εὐαγγελίου τῶν περιεχουσῶν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α'. τάξεως τοῦ γυμνασίου. Ὁ ὄγκος ταύτης δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ δέκα τυπογραφικὰ φύλλα.

39) Συντακτικὸν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἐκ δεκαπέντε τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

40) Στοιχεῖα τῆς ἑλληνικῆς γραμματολογίας, ἐκτενέστερον διαλαμβανούσης περὶ τῶν διδασκομένων ἐν τῷ γυμνασίῳ συγγραφέων, ἐκ δέκα ὀκτὼ τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

41) Γραμματικὴ τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἐκ δέκα τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

42) Συντακτικὸν τῆς Λατινικῆς γλώσσης ἐκ τυπογραφικῶν φύλλων ἓξ τὸ πολύ.

43) Γραμματικὴ τῆς Γαλλικῆς γλώσσης μετ' ἐπιτόμου συντακτικοῦ, ἐκ δώδεκα τυπογραφικῶν φύλλων.

44. Γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἑλληνικῶν χωρῶν, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἐκ δώδεκα τυπογραφικῶν φύλλων τὸ πολύ.

45) Ἱστορία τῶν ἀρχαίων ἀνατολικῶν ἐθνῶν καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους μέχρι τῆς Ῥωμαϊκῆς κατακτήσεως, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α' καὶ β' τάξεως τοῦ γυμνασίου. Ὁ ὄγκος τοῦ βιβλίου δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ δεκαπέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

46) Ἱστορία τῶν Ῥωμαίων καὶ ἱστορία τοῦ Βυζαντιακοῦ κράτους μέχρι τοῦ διχασμοῦ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς β' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἐκ δεκαπέντε τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

47) Ἱστορία τῶν μέσων καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, πραγματευομένη εὐρύτερον τὰ κατὰ τὸ Βυζαντιακὸν κράτος μέχρι τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὰ κατὰ τὴν ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν. Τοῦ βιβλίου τούτου, προωρισμένου πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς γ' καὶ δ' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ὁ ὄγκος δέον νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ εἴκοσι πέντε τυπογραφικὰ φύλλα.

48) Θεωρητικὴ ἀριθμητική, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἐκ δεκαὲξ τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

49) Στοιχειώδης ἄλγεβρα ἐκ δεκαὲξ τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

50) Στοιχειώδης γεωμετρία μετὰ σχημάτων ἐκ δεκαὲξ τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

51) Στοιχεῖα εὐθυγράμμου τριγωνομετρίας πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α' τάξεως τοῦ γυμνασίου ἐκ φύλλων τυπογραφικῶν ἓξ τὸ πολύ.

52) Ζωολογία μετ' εἰκόνων πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς α' τάξεως τοῦ γυμνασίου ἐκ δώδεκα τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

53) Ἐγχειρίδιον φυτολογίας καὶ στοιχειώδεις γνώσεις τῆς γεωλογίας μετ' εἰκόνων, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς β' ταξεως τοῦ γυμνασίου, ἐκ δώδεκα τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

54) Στοιχεῖα φυσικῆς μετὰ σχημάτων πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς γ' καὶ δ' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἐξ εἰκοσιδύο τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

55) Στοιχεῖα κοσμογραφίας μετὰ σχημάτων καὶ εἰκόνων, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς δ' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἐξ ὀκτὼ τυπογραφικῶν φύλλων.

56. Στοιχεῖα χημείας κατὰ τὸ πρόγραμμα τῆς ε' καὶ ζ' τάξεως τοῦ Λυκείου, ἐκ δεκαπέντε τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

57) Ἐμπειρικὴ ψυχολογία, πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς γ' τάξεως τοῦ γυμνασίου, ἐκ πέντε τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

58) Στοιχεῖα λογικῆς πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς δ' τάξεως τοῦ γυμνασίου ἐκ πέντε τὸ πολὺ τυπογραφικῶν φύλλων.

Ἐκ τῶν ὑποβληθησομένων εἰς τὸν διαγωνισμὸν βιβλίων ἐγκριθήσεται δι' ἕκαστον μάθημα καὶ διὰ μίαν τετραετίαν (ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 1ης Σεπτεμβρίου 1888) ἓν βιβλίον, τὸ σχετικῶς κρεῖσσον κατὰ παράθεσιν πρὸς τὰ συνυποβληθησόμενα διὰ τὸ αὐτὸ μάθημα.

Τὰ ὑποβληθησόμενα εἰς τὸν διαγωνισμὸν ἔντυπα ἢ χειρόγραφα δέον νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν γενικὸν γραμματέα τοῦ ὑφ' ἡμᾶς Ὑπουργείου ἢ τοὺς ἀναπληροῦντας αὐτὸν ἁρμοδίους τμηματάρχας μέχρι τῆς 1 Νοεμβρίου 1887 συμπεριλαμβανομένης.

Οἱ συγγραφεῖς οἱ βουλόμενοι νὰ ὑποβάλωσιν ἔργα των εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὀφείλουσι νὰ ἐκτελέσωσι πάσας τὰς ὑπὸ τοῦ περὶ διδακτικῶν βιβλίων ΑΜΒ' νόμου τῆς 22 Ἰουνίου 1882 καὶ τῶν περὶ τούτων Βασιλικῶν διαταγμάτων τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1882 καὶ τῆς 4 Ἰουλίου 1884 (*) ἐπιβαλλομένας αὐτοῖς ὑποχρεώσεις.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 31 Ὀκτωβρίου 1886.

Ὁ Ὑπουργὸς
Π. ΜΑΝΕΤΑΣ

(*) Ὅρα σελ. 63 τοῦ παρόντος τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΟΝ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΜΕΡΟΣ Ε'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙΣ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οἱ διδάσκοντες ἐν οἷς τὸ Β. Διάταγμα τῆς 3 Σεπτεμβρίου π. ε. (*) ὁρίζει δημοτικοῖς σχολείοις θέλουσι ρυθμίσει τὴν διδασκαλίαν τῶν μαθημάτων ἀπὸ τῆς 1 προσεχοῦς Σεπτεμβρίου κατὰ τὸ προσηρτημένον ἐν τέλει ἐπίσημον τοῦ Ὑπουργείου πρόγραμμα, καὶ τὰς πρακτικὰς ταύτας ὁδηγίας, καθ' ἃς ἐκανόνισε τὸ εἰρημένον διάταγμα καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 2,017 ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου τῆς 28 Φεβρουαρίου ε. ε. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁδηγιῶν τούτων θέλουσιν ἀσκηθῆ ἐν κεντρικοῖς σχολείοις κατὰ μικρὸν καὶ οἱ δημοδιδάσκαλοι ἐπὶ ἓξ τοὐλάχιστον ἑβδομάδας συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἀπὸ 16 Μαρτίου Β. Διατάγματος. (**)

(*) Τὸ Β. Διάταγμα καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2,017 ἀπόφασιν ὅρα ἐν τῷ Α' τόμῳ τοῦ Θεσμολογίου ἐν σελίσιν 107 καὶ 195.

(**) Ὅρα σελίδα 109 τοῦ ἰδίου τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

1. Σκοπὸς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου σήμερον εἶναι οὐχὶ ἡ μετάδοσις τῶν μηχανικῶν ἐμπειριῶν τῆς ἀσυνειδήτου ἀναγνώσεως, τῆς γραφῆς καὶ τῆς ἕξεως τοῦ ἐκτελεῖν ἀλανθάστως, ἀλλ' ἄνευ λόγου τὰς τέσσαρας τῆς ἀριθμητικῆς πράξεις καὶ ἡ ἐκστήθισις τῆς ἱερᾶς Ἱστορίας καὶ Κατηχήσεως, τῆς Γεωγραφίας κτλ. ἀλλὰ ἡ ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ τοῦ παιδὸς μόρφωσις, δι' εὐμεθόδου διδασκαλίας τῶν κεκανονισμένων μαθημάτων, καθ' ἣν ἀναπτύσσονται μὲν καὶ κρατύνονται αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις, ἐνισχύεται δὲ ἡ πρὸς τὸ ἀγαθὸν τοῦ παιδὸς ἀγάπη, καὶ μεταδίδονται αἱ ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖαι στοιχειώδεις γνώσεις μετὰ κέντρου ἐπὶ τῆς βουλήσεως. Ἦτοι σκοπὸν τοῦ σχολείου τίθεμεν τὴν ἐξέγερσιν καὶ ἀνάπτυξιν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων καὶ τὴν πρὸς αὐτενέργειαν ἄσκησιν καὶ καθοδήγησιν αὐτῶν, ὥστε ὁ νέος ἄνθρωπος δι' αὐτῶν νὰ ἐπιζητῇ ἐφεξῆς ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ ἁπλανῶς καὶ μετὰ πόθου τὴν *γνῶσιν τοῦ ἀληθοῦς καὶ τὴν πρᾶξιν τοῦ ἀγαθοῦ*.

2. Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ διὰ τοῦ σχολείου ἐπιδιωκομένου ὑψηλοῦ τούτου σκοποῦ δέον ἡ διδασκαλία τῶν μαθημάτων νὰ ἐνεργῆται ὑπὸ τοῦ κεκτημένου τὰς διδακτέας γνώσεις διδασκάλου κατὰ κανόνας καὶ τρόπους, οὓς διδάσκουσιν ἡ παιδαγωγικὴ καὶ διδακτικὴ καὶ ὧν ἡ εὔστοχος ἐφαρμογὴ προϋποτίθησιν ἱκανὴν ἄσκησιν ἐν πρότύπῳ σχολείῳ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν καὶ ἐπίβλεψιν ἐμπείρου παιδαγωγοῦ. Ἀλλ' οἱ πλείους τῶν ἤδη ἐνεργείᾳ δημοδιδασκάλων ἀναγνωρισθέντες ἄνευ θεωρητικῆς διδασκαλίας καὶ πρακτικῆς τινος ἀσκήσεως, θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ λυθῶσί πως τῶν δεσμῶν τῆς μηχανικῆς διδασκαλίας, ἄνευ πρακτικῆς τινος ὑποδειγματικῆς ἀσκήσεως ὑπὸ ἔμπειρον παιδαγωγὸν καὶ ἄνευ ὁδηγιῶν τινων στοιχειωδῶν, καθ' ἃς θὰ διδάσκωνται τὰ μαθήματα καὶ θὰ ἐνεργηθῇ καὶ ἡ ἄσκησις αὕτη. Ταύτας συνοψίζοντες ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἄρθροις, οὐχὶ ἀδύνατα παρ' αὐτῶν ἀξιοῦμεν, ἀλλὰ προθυμίαν καὶ εἰλικρίνειαν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καί τι καὶ ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὸ ἱερὸν ἔργον, ὅστις, ὡς ἐν παντί, καὶ ἐν τῷ τοῦ διδασκάλου ἔργῳ δύναται νὰ διανοίξῃ ὁδοὺς καὶ νὰ ἀνακαλύψῃ τρόπους πρὸς καρποφόρον διδασκαλίαν.

3. Ἐπὶ τῆς διδασκαλικῆς ἕδρας ὁ διδάσκαλος εἶναι κοινὸς πνευματικὸς πατὴρ τῶν ἁπαλῶν παίδων, ἐν χαρᾷ καὶ ἐμπιστοσύνῃ ἀπεκδεχομένων παρ' αὐτοῦ τὴν πνευματικὴν τροφήν, ἐπιτελῶν ὑψηλὴν ὄντως κοινωνικὴν καὶ πολιτειακὴν λειτουργίαν· διότι ἐξ αὐτῆς κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποφασίζεται τὸ μέλλον τῶν νεηλύδων τούτων λογικῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πλασμάτων, ἅπερ ἐνεπιστεύθη αὐτῷ ἡ οἰκογένειά, ἡ ἐκκλησία καὶ ἡ πολιτεία μετὰ τῆς ἐντολῆς νὰ διανοίξῃ τοὺς πνευματικοὺς αὐτῶν ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν φύσιν, τὴν φέρουσαν τὴν σφραγῖδα τοῦ κάλους καὶ τῆς ἀγαθοποιίας τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν δοτῆρα παντὸς ἀγαθοῦ, καὶ νὰ σπείρῃ καὶ φυτοκομήσῃ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τὰς ἀρετάς, δι' ὧν θέλουσι καταστα θῇ χρηστοὶ πολῖται καὶ ἀγαθοὶ χριστιανοί, καὶ διδάξῃ αὐτοὺς τὰς στοιχειώδεις γνώσεις τὰς ἀπαραιτήτως ἀναγκαίας ἐν τῇ ἀσκήσει παντὸς βιωτικοῦ ἐπιτηδεύματος.

Ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς ἐπαγγελίας ταύτης ὡς ὑπὸ κέντρου κινούμενοι δέον νὰ παρασκευάζωνται ἀδιαλείπτως διὰ μελέτης τῶν καταλλήλων βιβλίων, πριζόμενοι τὰς διδακτέας γνώσεις καὶ βελτιοῦντες τὴν μέθοδον τῆς διδασκαλίας ἑκάστου μαθήματος.

4. Τὸ σχολεῖον κατὰ ταῦτα εἶναι κοινὸν τῶν παίδων τῆς κοινότητος ἐντευκτήριον, ἐν ᾧ συνεχιζομένη συμπληροῦται ἡ κατ' οἶκον ἀνατροφὴ αὐτῶν. Ἀντὶ τῶν περὶ τὰ βιωτικὰ ἔργα ἀσχολουμένων καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀνεπιτηδείων πρὸς περαιτέρω διαπαιδαγώγησιν τῶν τέκνων γονέων εἶναι τεταγμένος ὑπὸ τῆς πολιτείας ὡς κοινὸς πάντων πνευματικὸς πατὴρ ὁ διδάσκαλος, ἵνα διὰ τῆς διδασκαλίας τῶν κεκανονισμένων μαθημάτων συμπληρώσῃ ἢ διορθώσῃ τὴν ἐν τῷ οἴκῳ ἀνατροφὴν καὶ κατὰ τὰ ῥηθέντα μορφώσῃ τοὺς παῖδας. Ἀλλὰ περὶ τί στρέφεται ἡ μόρφωσις αὕτη; Ὁ πνευματικὸς οὗτος εἶπεῖν κόσμος τοῦ ἀνθρώπου συνίσταται ἐκ παραστάσεων ἢ ἐννοιῶν, ἐκ συναισθημάτων εὐαρέστων ἢ δυσαρέστων καὶ ἐκ θελήσεων νὰ πράττῃ ἢ νὰ μὴ πράττῃ τι· διότι πάντα, ὡς γνωστόν, τὰ ἀπειροπληθῆ φαινόμενα τῆς πνευματικῆς ἡμῶν ζωῆς ἀνάγονται εἰς παραστάσεις καὶ ἐννοίας ἤτοι γνώσεις, ἐξ ὧν πηγάζουσιν αἱ ὀρέξεις καὶ βουλήσεις καὶ αἱ εὐάρεστοι ἢ δυσάρεστοι συναισθήσεις. Εἰκότως ἄρα ἡ διὰ τοῦ σχολείου ἐπιζητουμένη μόρφωσις τοῦ παιδὸς δέον νὰ στρέφηται περὶ τὰ δύο ταῦτα. Ἐπιμελητέον δηλαδὴ ὅπως πλουτισθῇ καὶ φωτισθῇ κατὰ μικρὸν καὶ κατὰ μέτρον τῆς παιδικῆς ἀντιλήψεως, ἤτοι ὅπως μορφωθῇ ἡ συνείδησις τοῦ παιδός, ὥστε αἱ γνώσεις νὰ καταντήσωσιν ἐλατήρια τῆς βουλήσεως καὶ ῥυθμιζομένου τοῦ συναισθητικοῦ, ἐνισχυθῶσιν αἱ ὀρέξεις καὶ κατασταθῶσι μόνιμοι πρὸς τὸ ἀγαθὸν βουλήσεις. Αἱ ψυχικαὶ αὗται ἐνέργειαι εἰσὶν ἀλληλένδετοι, οὐδὲ εἶναι δυνατὸν νὰ κινηθῇ πως τὸ βουλητικόν, ἤτοι νὰ γεννηθῇ ὄρεξίς τις συνδεδεμένη μετά τινος εὐαρέστου ἢ δυσαρέστου ψυχικῆς διαθέσεως ἄνευ ὡρισμένων παραστάσεων. Μεγίστην δ' ὁμολογεῖται ἀσκοῦν τὸ συναισθητικὸν ῥοπὴν ἐπὶ τοῦ βουλητικοῦ καὶ μάλιστα κατὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ὅτε τὸ φῶς τῆς συνειδήσεως εἶναι εἰσέτι ἀμυδρόν· διὸ καὶ μεγίστη ἡ ἐκ τῆς ῥυθμίσεως τοῦ συναισθητικοῦ παιδαγωγικὴ δύναμις. Αἱ καθολικαὶ αὗται κινήσεις εἶναι τρόποι καὶ ἐκδηλώσεις τῆς ἐνιαίας ψυχικῆς ἡμῶν ζωῆς ἀχώριστοι ἀπ' ἀλλήλων καὶ διακρινόμεναι μόνον πρὸς εὐχερεστέραν αὐτῶν μελέτην. Ἐκ τούτου δῆλον, ὅτι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ γνωστικοῦ, ἤτοι ἐκ τῶν παραστάσεων καὶ ἐννοιῶν ἢ τῶν συνθετωτέρων νοημάτων πηγάζουσιν αἱ θελήσεις ἐνισχυόμεναι ὑπὸ τοῦ συναισθήματος τῆς εὐαρεστήσεως ἢ δυσαρεστήσεως· καὶ ἡ μὲν εὐαρέστησις χρησιμεύει ὡς θετικὸν στήριγμα τῆς βουλήσεως, ἵνα πράξωμέν τι, ἡ δὲ δυσαρέστησις ὡς ἀρνητικόν, ἵνα ἀποφύγωμέν τι. Συναφὴς ἄρα καὶ ἀχώριστος εἶναι ἡ τοῦ γνωστικοῦ ἀνάπτυξις συντελοῦσα εἰς ὀρθὴν τῶν πραγμάτων καὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς γνῶσιν καὶ ἐκτίμησιν, καὶ ἡ τοῦ βουλητικοῦ ῥύθμισις ἤτοι ἡ ἠθικὴ μόρφωσις διὰ τοῦ συναισθήματος. Ἀνάπτυξις ἄρα τοῦ γνωστικοῦ πρὸς ὀρθὴν τοῦ κόσμου καὶ τοῦ ἀνθρώπου γνῶσιν, καὶ ἄσκησις τοῦ βουλητικοῦ πρὸς τὸ ἀγαθόν, ἰδοὺ ἐν δυσὶ λέξεσι περὶ τί στρέφεται ἡ μόρφωσις. Καὶ ὁ λαὸς δὲ σοφώτατα εἰς τοῦτο ἀνάγει τὴν ἀνατροφήν, δηλαδὴ εἰς τὸ νὰ *γνωρίσῃ τις τὸν κόσμον καὶ εἰς τὸ νὰ διακρίνῃ καὶ ἀγαπᾷ τὸ καλόν*.

5. Ἡ καθολικωτάτη αὕτη τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας ἀρχὴ δύναται ἐν τῇ ἐφαρμογῇ νὰ ἀναλυθῇ εἰς τοὺς ἑξῆς μερικωτέρους κανόνας.

α΄) Ὁ διδάσκαλος δέον διὰ τῶν μαθημάτων νὰ ἀσκῇ τὸ παρατηρητικὸν καὶ τὸ κριτικὸν μετὰ τῶν λοιπῶν τοῦ γνωστικοῦ δυνάμεων προκαλῶν ταύτας εἰς αὐτενέργειαν καὶ ὑποθάλπων τὴν πρὸς αὐτενέργειαν φυσικὴν κλίσιν καὶ διὰ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν γνώσεων ἐνεργαζόμενος τὴν εὐκινησίαν τοῦ πνεύματος. Πρὸς τοῦτο ἄμεσον καὶ δραστικώτατον ὄργανον ἔχει τὴν γλῶσσαν, ἣν δέον νὰ ῥυθμίζῃ πρὸς τὴν παιδικὴν ἀντίληψιν προσπαθῶν νὰ μορφώνῃ καὶ πλουτίζῃ κατὰ μικρὸν καὶ τὴν τοῦ μαθητοῦ γλῶσσαν.

β΄) Ὡσαύτως ὁ διδάσκαλος δέον νὰ προσπαθῇ νὰ καταστήσῃ τὸν παῖδα ἄνθρωπον πρακτικόν, δηλαδὴ ἱκανὸν νὰ ἐκτιμᾷ προσηκόντως τὴν πρὸς ἑαυτόν, ἤτοι πρὸς τὰς ὑλικὰς ἢ ἠθικὰς αὐτοῦ χρείας, σχετικὴν ἀξίαν τῶν πραγμάτων καὶ νὰ ἐννοῇ νὰ μεταχειρίζηται ταῦτα ἐκλέγων τὰ προσφορώτερα πρὸς τὸν ἑκάστοτε σκοπὸν μέσα.

γ΄) Ὁ διδάσκαλος ὀφείλει διὰ τῆς διδασκαλίας νὰ κανονίσῃ καὶ τὸ συναισθητικὸν οὕτως, ὥστε ὁ παῖς νὰ χαίρῃ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ νὰ λυπῆται ἐπὶ τοῖς κακοῖς. Ἡ χαρά, ἡ λύπη, ἡ ἐλπίς, ὁ φόβος, ἡ ἀγανάκτησις, ἡ εὐφροσύνη, ἡ συμπάθεια, ἡ ἀποστροφὴ καὶ αἱ ἀπειροπληθεῖς τούτων συγκράσεις καὶ λεπτεπίλεπτοι τοῦ συναισθητικοῦ καταστάσεις νὰ συντελῶσιν εἰς καθοδήγησιν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν ἀντιστοίχων βουλήσεων.

δ΄) Ὡσαύτως δέον νὰ ἐπιμεληθῇ, ὥστε νὰ ἐπεκταθῇ τὸ αἴσθημα τῆς οἰκειότητος τοῦ παιδὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ οἴκου εἰς τὴν πόλιν, τὸ ἔθνος, τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ νὰ κινηθῇ ἡ ζωηρὰ ἀγάπη καὶ ἡ συμπάθεια αὐτοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, πρὸς τὴν κοινωνίαν, τὸ ἔθνος, τὴν ἀνθρωπότητα. Ἡ χαρὰ ἐπὶ τῇ πράξει τοῦ ἀγαθοῦ, δι' ἧς πείθεται νὰ ὑποβάλλῃ προθύμως ἑαυτὸν εἰς θυσίας ὑπὲρ τῶν ἄλλων, εἶναι τὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μόνον φάρμακον, δι' οὗ ναρκοῦται ὁ ἐγωϊσμός, ἡ λανθάνουσα αὕτη ῥίζα πάσης κακίας.

ε') Δέον νὰ ἐπιμεληθῇ, ὅπως διεγερθῇ ἡ εὐσέβεια πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ἐκκαυθῇ ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη τοῦ παιδὸς καὶ ἡ εἰς τὰς ἐντολάς του ἀφοσίωσις.

ς') Ὡσαύτως ἐπιμελητέον, ὅπως διεγερθῇ ἡ ἀγάπη τοῦ παιδὸς πρὸς τὸ *ἀληθές*, τὸ *καλὸν* καὶ τὸ *ἀγαθὸν* καὶ τὰ δι' ὧν ἐκδηλοῦνται καὶ παρίστανται αἱ τρεῖς αὗται ὕψισται ἰδέαι ἐν τῇ φύσει, ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ ὡς καὶ πρὸς τὰς μερικωτέρας τούτων ἐκδηλώσεις, ἤτοι δέον νὰ διεγερθῇ κατὰ μικρὸν ἡ ἀγάπη τοῦ παιδὸς πρὸς τὸ ἐν παντὶ ἀκριβὲς καὶ τὸ σκόπιμον πρὸς τὸ σύμμετρον, τὸ κομψὸν καὶ τὸ χάριεν καὶ ἡ ἀποστροφή του πρὸς τὰ ἐναντία τούτων.

ζ') Νὰ ἐνισχυθῇ ἡ βούλησις τοῦ παιδός, ὥστε αἱ ταλαντευόμεναι κλίσεις αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀγαθὸν νὰ κατασταθῶσιν ὡρισμέναι θελήσεις.

η'). Νὰ ἀσκηθῇ ὁ παῖς νὰ ὑπαγάγῃ τὰς θελήσεις του εἰς τὸ σκόπιμον, τὸ καλὸν καὶ τὸ ἠθικόν, ὁδηγούμενος ὑπὸ τοῦ συναισθητικοῦ.

Πλὴν ταύτης τῆς ἐμμέσου διὰ τῆς διδασκαλίας ἀγωγῆς χρήζει ἡ βούλησις τοῦ παιδὸς καὶ ἀσκήσεώς τινος *ἀμέσου* διὰ καταναγκασμοῦ καὶ τῆς ἕξεως ἐνεργουμένης ἐν οἷς τὴν μήπω ἀνεπτυγμένην γνωστικὴν δύναμιν τοῦ παιδὸς ἀναπληροῖ ἡ τοῦ διδασκάλου, ὅστις διὰ τῶν σχολικῶν κανόνων καὶ τῶν παραγγελμάτων του, τοῦ παραδείγματος καὶ τῶν τοιούτων καθοδηγεῖ τὴν τοῦ παιδὸς βούλησιν μετὰ ἢ καὶ ἄνευ πολλάκις λόγου καὶ ἐξαναγκάζει εἰς τὴν πρᾶξιν τῶν δεόντων. Περὶ ταύτην στρέφεται ἡ ἄμεσος παιδαγωγία τοῦ σχολείου, ἥτις εἶναι τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τῆς μορφώσεως τοῦ παιδὸς προσηκόντως ἐνεργουμένη.

Ἡ ἐφαρμογὴ τῶν γενικωτάτων τούτων ἀρχῶν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν μαθημάτων ὑποδεικνύεται πρακτικώτερον ἐν τοῖς ἑφεξῆς κεφαλαίοις καὶ ἄρθροις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἀναγωγὴ τῶν διδακτέων γνώσεων.

6. Τρεῖς εἰσιν αἱ μεγάλαι πηγαὶ τῶν γνώσεων, ἀφ' ὧν ἀρυόμεθα τὴν μορφωτικὴν ὕλην, ἣν διὰ τῆς τῶν καθ' ἕκαστα μαθημάτων εὐμεθόδου διδασκαλίας, τῆς ἀδιαλείπτως στοχαζομένης τῆς μορφώσεως τοῦ παιδός, μεταδίδομεν αὐτῷ· ἡ *θρησκεία*, ἡ *ἱστορία* καὶ ἡ *φύσις*. Μεταξὺ δὲ τούτων τὴν μεγίστην, ὡς εἰκός, ἀξίαν ὡς πρὸς τὴν μόρφωσιν ἔχει ἡ θρησκεία, ἥτις καὶ μόνη διὰ τῶν ἱερῶν ἀληθειῶν δύναται νὰ καθοδηγήσῃ τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸ ἀγαθόν. Διὰ τὴν ἱερότητα δὲ ἀποχωρίζοντες ταύτην, ἵνα ἐν τῷ δευτέρῳ μέρει ἰδιαιτέρως περὶ αὐτῆς διαλάβωμεν, περιοριζόμεθα ἤδη εἰς τὰς ἑτέρας δύο, τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἱστορίαν καὶ τὴν φύσιν. Καὶ πᾶσα μὲν γνῶσις στρεφομένη περὶ ἀνθρωπίνην ἐνέργειαν ἀνήκει εἰς τὴν ἱστορίαν· ὁ οἶκος, ἡ κοινωνία, ἡ πολιτεία, ἡ τέχνη, ἡ ἐπιστήμη, τὸ ἐμπόριον, ἡ βιομηχανία καὶ οἱ πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ προαγωγὴν τούτων ἀγῶνες τῆς ἀνθρωπότητος περιέχονται ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Τὰ φυσικὰ δὲ ὄντα καὶ οἱ χαρακτῆρες καὶ αἱ ἐνέργειαι καὶ τὰ ἐκ τούτων φυσικὰ φαινόμενα καὶ προϊόντα περιλαμβάνονται ἐν τῇ ἑτέρᾳ πηγῇ, τῇ φύσει. Πάντα τὰ μαθήματα εἰσὶ μικρὰ ῥυάκια ἀπὸ τῶν πηγῶν τούτων πηγάζοντα καὶ διὰ τῶν ναμάτων τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ τὴν ψυχὴν τῶν παίδων πρὸς καρποφορίαν τοῦ ἀγαθοῦ ἀρδεύοντα. Πᾶσα δὲ γνῶσις, ἄνευ τοιαύτης ἀντιλήψεως μεταδιδομένη τοῖς παισίν, εἶναι νεκρὸν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ κεφάλαιον μάτην βαρύνον αὐτὴν ἐπί τινα χρόνον, μεθ' ὃν ἀπόλλυται.

7. Ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ διδάσκῃ διηγούμενος ἐν γλώσσῃ ὀρθῇ, σαφεῖ, ἀφελεῖ καὶ τῇ παιδικῇ τῶν παίδων ἀντιλήψει ἡρμοσμένῃ, καὶ ἀείποτε τῆς μορφώσεως τοῦ παιδὸς στοχαζόμενος τὰ κυριώτερα τῶν κατὰ τοὺς παρελθόντας χρόνους συμβάντων, καὶ μάλιστα τῶν τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου. Ὁ παῖς δέον νὰ διδαχθῇ διὰ τῶν διαφόρων μαθημάτων καὶ κατὰ μικρόν, ὅτι ὁ σημερινὸς βίος, εἰς ὃν εἰσέρχεται, δὲν ἦτο τοιοῦτος ἐξ ἀρχῆς τῆς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρξεως, οὐδὲ μένει ἀμετάβλητος· ἀλλ' ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀδιαλείπτως πονοῦντες καὶ ἀγωνιζόμενοι προήγαγον καὶ ἐτελειοποίησαν αὐτὸν κινούμενον ὑπὸ τῆς ἀνάγκης καὶ τοῦ πόθου τῆς εὐχερεστέρας πληρώσεως τῶν χρειῶν των καὶ ὁδηγούμενον ὑπὸ τοῦ νοὸς εἰς καθυπόταξιν τῆς φύσεως πρὸς θεραπείαν αὐτῶν. Ὅτι τοῦτο εἶναι τὸ στάδιον τοῦ πολιτισμοῦ, ἐν ᾧ ἡ ἀνθρωπότης ἀγωνιζομένη κινεῖται καὶ ἐν ᾧ ἄλλα μὲν ἔθνη διέπρεψαν, ἄλλα δὲ ἔμειναν στάσιμα. Δέον ὁ παῖς νὰ μάθῃ ὅτι αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι, ἀτελέσταται οὖσαι τὸ κατ' ἀρχάς, προήχθησαν κατὰ μικρὸν εἰς τὴν σημερινὴν σχετικὴν αὐτῶν τελειότητα, ὅτι πολλοὶ κατεβλήθησαν ἀγῶνες καὶ θυσίαι μέχρις οὗ ἐν τῇ πολιτικῇ κοινωνίᾳ ἐξασφαλισθῇ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου καὶ τὰ κοινωνικὰ ἀγαθά. Ἡ δὲ ἐφαρμογὴ τῶν γενικῶν τούτων κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν καθ' ἕκαστα ἱστορικῶν γνώσεων ἰσχυρὰν ἀσκεῖ ἐπὶ τῆς μορφώσεως τοῦ παιδὸς ἐπίδρασιν. Δέον δὲ νὰ ἄρχηται ἡ διδασκαλία τῶν ἱστορικῶν γνώσεων ἀπὸ τῆς ἁπλουστάτης κοινωνικῆς καταστάσεως, ἧς ἡ ἀφέλεια τοσούτῳ εἶναι ἀγαπητὴ τοῖς παισί, καὶ νὰ χωρῇ κατὰ μικρὸν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν πρώτων ἱστορικῶν χρόνων, καθ' οὓς ὅ τε ἰδιωτικὸς καὶ ὁ δημόσιος βίος παρίσταται ἐν ἁπλοϊκωτάτῃ ἀφελείᾳ, καὶ ὁ πολιτισμὸς ἐν τῇ πρώτῃ ἀτελεῖ ἐμφανίσει του, καὶ οὕτως ἑφεξῆς· νὰ ἐπιζητῆται δὲ ἡ διὰ τῶν ἠθικῶν ἰδίως σχέσεων μόρφωσις τοῦ παιδός. Ἀπὸ πάσης δὲ ἱστορικῆς γνώσεως δέον νὰ συνάγηται *ἠθικὸν πόρισμα* ἐξαγόμενον ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἐπιτηδείως πρὸς τοῦτο καθοδηγουμένων κυρωτικὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τῆς καθολι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κῆς ἀληθείας, ὅτι ἡ εὐδαιμονία ἢ κακοδαιμονία τῶν ἀτόμων, τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν ἐθνῶν δὲν εἶναι τυχαῖόν τι, ἀλλὰ προέρχεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς τηρήσεως ἢ ἀθετήσεως τῶν ἠθικῶν νόμων, οἵτινες διέπουσι τὸν ἠθικὸν κόσμον, ὡς οἱ φυσικοὶ τὸν φυσικόν, καὶ ὅτι πανταχοῦ δι' αὐτῶν ὑπεμφαίνεται ὁ δάκτυλος τῆς θείας Προνοίας διευθύνων τὰ ἀνθρώπινα, τιμωρῶν τοὺς κακοὺς καὶ βραβεύων τοὺς ἀγαθούς. Ταῦτα δύναται ὁ διδάσκαλος νὰ καταστήσῃ κατάδηλα καὶ διὰ ζώντων παραδειγμάτων ἐκ τῆς κοινωνίας λαμβανομένων, ἐξηγῶν πῶς ὁ φιλόπονος, ὁ δραστήριος καὶ οἰκονόμος τηρῶν τὸν ἠθικὸν νόμον πάντοτε εὐτυχεῖ καὶ οὐδενὸς στερεῖται, ἐνῷ ὁ ὀκνηρὸς καὶ ὁ πονηρὸς ἀθετῶν αὐτὸν κακοδαιμονεῖ. Οὐδὲν δὲ ἱστορικὸν ἢ καὶ ἁπλῶς βιωτικὸν συμβὰν καὶ τῶν καθημερινῶν ἔτι ἀμοιρεῖ τοιαύτης ἠθικῆς διδασκαλίας προσηκόντως διδασκόμενον ὑπὸ ἐμπείρου διδασκάλου.

8. Διὰ δὲ τῶν *φυσιογνωστικῶν* μαθημάτων δέον νὰ διδάσκηται ὁ παῖς κατὰ μικρὸν περὶ τῶν φυσικῶν ὄντων μανθάνων τὰς τούτων ἐνεργείας καὶ τὰ ἐκ τούτων φαινόμενα, ἀπὸ τῶν ἁπλουστέρων χωρῶν πρὸς τὰ συνθετώτερα. Ὁ διδάσκαλος δέον νὰ μεταδίδῃ αὐτοῖς τὰς ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ χρησιμωτάτας στοιχειώδεις γνώσεις περὶ τῶν ζώων, τῶν φυτῶν καὶ τῶν ὀρυκτῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ χώρᾳ, καὶ νὰ διδάσκῃ τὰς χρησιμότητας αὐτῶν πρὸς τὴν πλήρωσιν τῶν χρειῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως, καλλιεργείας καὶ πολλαπλασιάσεως αὐτῶν. Ἡ δὲ διδασκαλία τῶν φυσικῶν γνώσεων ὁμολογεῖται οὐχ ἧττον μορφωτικὴ τῆς τῶν ἱστορικῶν· διότι ἀπὸ τοῦ ἀποκαλυπτομένου ὑπὸ τοῦ διδασκάλου πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν παίδων κάλλους τῶν φυσικῶν ὄντων καὶ τῆς συμμετρίας καὶ τῆς σκοπιμότητος τῶν μελῶν αὐτῶν καὶ τοῦ ὅλου καὶ τῆς θαυμαστῆς ἁρμονίας, καθ' ἣν συνυπάρχουσι σωζόμενα διὰ τῆς ἐν ὀργανικῇ ἑνότητι ἀλληλουχίας, εἰσδύει ἀκτινοβολοῦσα εἰς τὴν συνείδησιν αὐτῶν ἡ χάρις τοῦ οὐρανίου Πατρός, ἐξ ἧς ἡ πρὸς αὐτὸν ἀγάπη καὶ πίστις. Καὶ τί τῶν φυσικῶν ὄντων στερεῖται τοιαύτης ζώσης ἠθικῆς διδασκαλίας, ἀπὸ τοῦ κοχλίου μέχρι τοῦ ἀνθρώπου, ἀπὸ τοῦ μύκητος μέχρι τῆς ὑψικόμου δρυός; Παντοῦ τῆς φύσεως ἐπικρατοῦσιν οἱ αἰώνιοι νόμοι τῆς συμμετρίας καὶ τοῦ ῥυθμοῦ, καὶ ἐν τῇ διαπλάσει, τῇ ζωῇ καὶ ἐνεργείᾳ παντὸς ὄντος ἐκδηλοῦται ζῶσα ἡ τοῦ οὐρανίου Πατρὸς ἄπειρος σοφία καὶ ἀγαθότης. Θαυμασίως δ' ἐπιδρῶσιν αἱ τοιαῦται τῶν φυσικῶν ὄντων ἀντιλήψεις εἰς μόρφωσιν τῆς ἁπαλῆς τοῦ παιδὸς ψυχῆς· διότι ἡ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κόσμῳ ἁρμονία γενομένη κατὰ μικρὸν ἀντιληπτὴ καθίσταται ἁρμονία τοῦ ἰδίου των πνεύματος καὶ ἡ σκοπιμότης, κανονικότης καὶ σοβαρότης τῶν ἐνεργειῶν τῶν φυσικῶν ὄντων ὁδηγεῖ λελησθότως τὸν παῖδα εἰς τὴν κανονικότητα καὶ σκοπιμότητα τῶν ἰδίων του ἐνεργειῶν καὶ πράξεων καὶ ἐμπνέει αὐτῷ τὴν ἐμβρίθειαν κατὰ τὰς σκέψεις καὶ ἀποφάσεις του. Πρὸ πάντων δὲ δέον νὰ καθοδηγῶνται οἱ παῖδες εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κατάληψιν τῶν φυσικῶν νόμων, ἤτοι νὰ ἀναπτύσσηται ἐν αὐτοῖς τὸ *θεωρητικὸν ἐνδιαφέρον*.

Διὰ τοιαύτης διδασκαλίας ἀναπτύσσονται μὲν καὶ ἀσκούμεναι κρατύνονται, ὥστε νὰ αὐτενεργῶσιν αἱ πνευματικαὶ τοῦ παιδὸς δυνάμεις, ἐνισχύεται δὲ ἡ πρὸς τὸ ἀγαθὸν βούλησις, καὶ πληροῦται ὁ παῖς ἐνθουσιασμοῦ, καταυγαζομένης τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδείως καὶ κατὰ μικρὸν ἀποκαλυπτομένου πρὸ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ ὀφθαλμῶν οὐρανίου κάλλους τῶν παντοίων ἐκδηλώσεων τοῦ ἀγαθοῦ ἐν τῇ φύσει καὶ τῇ ἱστορίᾳ, καὶ πληροῦται τελείως ὁ τοῦ σχολείου σκοπός. Ἐνῷ αἱ γνώσεις αἱ μεταδιδόμεναι τοῖς παισὶν ἄνευ τοιαύτης ἀντιλήψεως καὶ ἄνευ κέντρου ἐπὶ τῆς βουλήσεως αὐτοῦ μένουσι νεκραί, ὡς ἐρρέθη, ἐν τῇ ψυχῇ κατὰ μικρὸν διαρρέουσαι ἄνευ τινὸς μορφωτικῆς ἐπιδράσεως. Τοιαῦτα τὰ ἀποτελέσματα τῆς νεκρᾶς διδασκαλίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἠθικὸς χαρακτὴρ τοῦ διδασκάλου.

9. Ἀλλ' ὁ τοιαύτην ἀναλαμβάνων διδασκαλίαν παρ' ἡμῖν ἔχων νὰ παλαίσῃ κατὰ πολλῶν κωλυμάτων, ὅσα παρεμβάλλει ἡ ἀνωμαλία τοῦ κοινωνικοῦ βίου καὶ ἡ ἔλλειψις πάσης παιδαγωγικῆς ἐπικουρίας ἀπὸ τοῦ οἴκου, δέον νὰ ἀντλήσῃ ἀπὸ τοῦ ἰδίου του ἐνθουσιασμοῦ δύναμιν ἐν τῷ δυσχερεῖ αὐτοῦ ἔργῳ. Δέον οὐ μόνον νὰ παρασκευάζῃ ἑαυτὸν ἐνδελεχῶς ἀποθησαυρίζων γνώσεις καὶ ἐπιμελούμενος τῆς βελτιώσεως τῆς διδακτικῆς του ἱκανότητος, ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς ὁσημέραι νὰ γίγνηται τελειότερος. Μεγίστη δὲ παιδαγωγικὴ ἰσχὺς τοῦ διδασκάλου ὁμολογεῖται τὸ μέν, ἡ φιλανθρωπία καὶ ἡ πρὸς τοὺς μαθητὰς ἀγάπη, ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἀκτινοβολουμένη καὶ μυστηριωδῶς ἐπὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν εἰσδύουσα καὶ ἀρρήκτοις δεσμοῖς πρὸς ἑαυτὸν συνδέουσα, τὸ δέ, τὸ ἑαυτοῦ ἠθικὸν παράδειγμα. Εἰς οὐδὲν αἱ γνώσεις καὶ τὰ μαθήματα· εἰς οὐδὲν ἡ εὐμέθοδος διδασκαλία καὶ ἡ παιδαγωγικὴ ἐμπειρία συμβάλλεται ἐν τῇ ἀγωγῇ, ἂν μὴ ἐπέλθῃ εἰς ἐπικουρίαν τὸ τοῦ διδασκάλου παράδειγμα, ὅπερ πείθει ὅσον οὐδεμία ἄλλη διδασκαλία. Ἡ εὐσέβεια, ἡ πραότης, ἡ φιλοπονία, ἡ οἰκονομία, τὸ φιλοδίκαιον, ἡ κοσμιότης, ἡ καθαριότης καὶ πᾶσαι αἱ ἀρεταὶ διὰ τοῦ ζῶντος παραδείγματος ἐγκεντρίζονται ταῖς ψυχαῖς τῶν παίδων τελεσφορώτατα.

10. Πλὴν τούτου ὁ διδάσκαλος ἐκ τῆς συμφωνίας τῶν ἔργων πρὸς τοὺς λόγους ἔν τε τῇ ἐνασκήσει τῶν καθηκόντων του καὶ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ ἀρύεται μεγίστην δύναμιν παρά τε τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ. Οὐδεὶς ὑμῶν ἀγνοεῖ ὅτι τὸν διδάσκαλον καὶ ἐν τῷ σχολείῳ, καὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐν τοῖς περιπάτοις, καὶ ἐν τῇ ἀγορᾷ, καὶ ἐν τῷ οἴκῳ του αὐτῷ παρακολουθεῖ τὸ βλέμμα καὶ τῶν γονέων καὶ τῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

παίδων ἀτενιζόντων πρὸς αὐτὸν μετ' εὐλαβείας καὶ θαυμασμοῦ. Ἂν δὲ ἡ διδασκαλία καὶ οἱ λόγοι του ἐξελέγχωνται ἀντιφάσκοντες πρὸς τὰ ἔργα; ἂν συμβουλεύων τὴν φιλοπονίαν εἶναι ὀκνηρός; ἂν ἐπαινῶν τὴν κοσμιότητα τῶν τρόπων εἶναι ἐν τοῖς ἔργοις ἄσεμνος; ἂν συνιστῶν τὴν φιλαλήθειαν ἐξελέγχεται ψευδόμενος; ἂν ὁμιλῇ περὶ καθαριότητος, ἐνῷ φαίνεται ῥυπαρός; Εὐθὺς ὡς οἱ παῖδες καὶ οἱ γονεῖς ἀνακαλύψωσι τὴν ἀντίφασιν ταύτην, ὁ σεβασμὸς αὐτῶν ἐξέλιπε· τὸ ἠθικὸν κῦρος τῶν λόγων του ἀπώλετο· οἱ δὲ ἄρρηκτοι δεσμοὶ οἱ συνδέοντες αὐτοὺς πρὸς τὸν διδάσκαλον ἐθραύσθησαν· ὁ διδάσκαλος ἐστερήθη τῶν βοστρύχων τοῦ Σαμψὼν καὶ ἡ δύναμίς του ἠφανισθη. Ὁ τὸν ἠθικὸν νόμον ἀθετῶν ἢ τὸν θετικὸν παραβαίνων, πῶς δύναται ἐφεξῆς νὰ ἐπικαλεσθῇ τούτους ὑπὲρ ἑαυτοῦ; Ἀποβαλὼν ὁ διδάσκαλος διὰ τῆς ἀπρεποῦς συμπεριφορᾶς του ἢ τῆς ἀμελείας τοῦ τὴν ὑπόληψιν τῶν μαθητῶν καὶ τῆς κοινότητος καὶ ἐξελεγχθεὶς ἀπατεών, διότι ἐπαγγέλλεται νὰ διδάξῃ καὶ μεταδώσῃ, οὗ αὐτὸς μάλιστα στερεῖται, οὐδὲν ἔχει νὰ προσδοκᾷ ἐφεξῆς ἀγαθὸν οὔτε πρὸς τὴν καρποφορίαν τῆς διδασκαλίας του, οὔτε καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν του εὐτυχίαν. Οὐδαμοῦ δύναται νὰ ἔχῃ ἡσυχίαν καὶ εἰρήνην, οὔτε ἐν τῷ σχολείῳ, οὔτε ἐκτὸς αὐτοῦ. Θᾶσσον ἢ βράδιον ἐπέρχεται ἀνιλεὴς ἡ νέμεσις κατ' αὐτοῦ μάτην ἱκετεύοντος καὶ ἀλλαχοῦ ἀναζητοῦντος τὴν τῶν δεινῶν του πηγὴν καὶ οὐχὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἀσυνεσίᾳ. Οἱ μαθηταί του γίνονται ἀπειθεῖς, αὐθάδεις καὶ ἀμελέστατοι· ἡ δημοτικὴ ἀρχὴ καθίσταται τραχυτέρα ἀρνουμένη αὐτῷ πᾶσαν φιλοφροσύνην. Δυσκόλως πείθεται νὰ παράσχῃ αὐτῷ τὰ πρὸς διδασκαλίαν χρειώδη καὶ αὐτὸν τὸν μισθόν του μετ' ἀγανακτήσεως χορηγεῖ. Οἱ γονεῖς ἀρνοῦνται τὰ δίδακτρα καὶ ὁ λαὸς τὴν ὑπόληψιν χλευάζων αὐτὸν διὰ τοῦ παροιμιώδους ἐκείνου «Δάσκαλος ποῦ δίδασκε καὶ νόμον δὲν ἐκράτει», καὶ μάλιστα ὁ τόσῳ φιλοσκώμμων ἑλληνικός. Ὅθεν παρίσταται εἴπερ που καὶ ἀλλαχοῦ παρ' ἡμῖν ἀναγκαιότατον νὰ καλλιεργῇ ὁ διδάσκαλος ἐνδελεχῶς διὰ τῆς κοσμιότητος τῶν τρόπων του, τῆς εἰς τὸ ἔργον ἀφοσιώσεώς του καὶ τῆς καρποφόρου διδασκαλίας του τὸ σχολικὸν ἐνδιαφέρον τῆς κοινότητος, ἤτοι τὴν πρὸς αὐτὸ προσοχήν, ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν τῶν πολιτῶν, ἀφ' ὧν πᾶσα δύναμις· διότι τοῦτο συντελεῖ καὶ πρὸς τὴν τοῦ διδασκάλου ἐνίσχυσιν καὶ τὴν τοῦ σχολείου προκοπὴν καὶ εὐκαρπίαν. Εὐθὺς ὡς κατωρθώσαμεν νὰ ἐξεγερθῇ ζωηρὸν τὸ ὑπὲρ τοῦ σχολείου ἐνδιαφέρον τῶν κοινοτήτων, ἡ τοῦ σχολείου ἀνόρθωσις κατέστη εὐκολωτάτη ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ. Τίς δὲ δύναται νὰ ἐργασθῇ πρὸς τοῦτο τελεσφορώτερον τοῦ διδασκάλου;

11. Ἡ ἐν τῷ σχολείῳ ὄψις τοῦ διδασκάλου δέον νὰ ἦναι μᾶλλον φαιδρὰ ἢ σκυθρωπή· ἡ φωνὴ μειλίχιος καὶ στοργῆς ἐκφραστική, οἱ δὲ καθόλου τρόποι αὐτοῦ σοβαροὶ ἀλλ' οὐχὶ χαλεποί. Μέγα παιδαγωγικὸν κεφάλαιον εἶναι ἡ ψυχικὴ τοῦ παιδὸς γαλήνη καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς χαρά. Τὴν χαρὰν ἐδωρήσατο ὁ πάνσοφος Δημιουργὸς ὡσεὶ οὐράνιον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θάλπος τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ὅπως ὑπὸ τὴν ζείδωρον αὐτῆς ἐπίδρασιν καὶ τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ ἀναπτύσσηται, ὡς ὑπὸ θερμαντικὴν ἀκτῖνα τὸ βλάστημα. Ἐν τῇ χαρᾷ αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις ἐξεγείρονται καὶ λειτουργοῦσι ζωηρότερον, καὶ ὁ σπόρος τῆς διδασκαλίας ῥίπτεται μετ' ἐλπίδων ἀφθόνου βλαστήσεως. Οὐδὲν δ' ἐμποιεῖ τοσαύτην χαρὰν εἰς τὴν ἀπαλὴν αὐτοῦ ψυχὴν ὅσον ἡ πρόσκτησις γνώσεως καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἀποκαλυψις καὶ ἡ κατανόησις νόμου τινὸς ἢ καὶ ἀληθείας.

12. Ἐκ παντὸς τρόπου ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ σώζῃ ἀφ' ἑνὸς τὴν ψυχικὴν γαλήνην καὶ τὴν χαρὰν τῶν παίδων, καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ ἐπιζητῇ τὴν ἐξέγερσιν τοῦ *ἐνδιαφέροντος* αὐτῶν πρὸς τὰς διδασκομένας ἐννοίας. Τὸ ἐνδιαφέρον εἶναι ἡ μυστηριώδης κλεὶς, δι' ἧς διανοίγει ὁ διδάσκαλος τὴν ψυχὴν τοῦ μαθητοῦ καὶ κρατεῖ αὐτὴν ἀνοικτὴν πρὸς τὴν διδασκαλίαν καὶ συνάμα τὸ κύριον ἐλατήριον πρός τε τὸν *θεωρητικὸν* καὶ τὸν *πρακτικὸν* βίον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Στοιχειώδεις διδακτικοὶ κανόνες.

13. Ἀρχόμενος τῆς διδασκαλίας δέον νὰ ὁρίζῃ ἀκριβῶς καὶ συντόμως πρῶτον περὶ τίνος ἔσται τὸ μάθημα. Ἔπειτα νὰ ἐξηγῇ ἐν ὀλίγαις λέξεσι τὴν σπουδαιότητα τοῦ διδακτέου ἐπιμελούμενος νὰ ἄρῃ πᾶσαν ἐξ ἰσχυρῶν ἐντυπώσεων πρὸ τοῦ μαθήματος ταραχὴν τῆς ψυχῆς τῶν μαθητῶν καὶ ἐπαναφέρῃ τὴν γαλήνην ἐν τῷ πνεύματι αὐτῶν. Ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ συνδέῃ *δι' ἀναλύσεως καὶ συνθέσεως* τὰς διδακτέας ἀγνώστους πρὸς τὰς γνωστὰς ἤδη συγγενεῖς αὐτῶν ἐννοίας, τὰς ἐν τῇ συνειδήσει τῶν παίδων ὅπως δήποτε κατατεθειμένας ἐκ τῆς μικρᾶς αὐτῶν πείρας. Ὁ παῖς εἰσερχόμενος εἰς τὸ σχολεῖον ἀποκομίζει οἴκοθεν ἤδη πληθύν τινα γνώσεων ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐν τῷ οἴκῳ ἀνάπτυξιν τῶν περὶ αὐτὸν καὶ τὴν πεῖράν του, ἀλλ' ἀτάκτως καὶ τυχαίως ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σχηματισθεισῶν. Γινώσκει καὶ φυσικὰ ὄντα πολλὰ καὶ τεχνητά, καὶ τὰ ὀνόματα καὶ τὴν χρησιμότητα αὐτῶν, τὰ σχήματα, τὰ χρώματα καί τινας ἰδιότητας αὐτῶν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἀκριβῶς. Αὗται αἱ ἀτελεῖς γνώσεις εἶναι πολύτιμον κεφάλαιον διδακτικόν, διότι πρὸς αὐτὰς δύναται ὁ διδάσκαλος νὰ συνδέῃ ὡς διὰ μίτου τὰς διδακτέας συγγενεῖς αὐτῶν γνώσεις, αἵτινες εὐκόλως πρὸς ἐκείνας *ἀφομοιούμεναι* ἰδιοποιοῦνται ὑπὸ τοῦ παιδός. Ἀναγκη, πρὶν ἡ διδάξῃ νέας, νὰ κινήσῃ τὸν νοῦν τοῦ παιδός, ὅπως δι' ἐπεξεργασίας σχηματίσῃ ἀκριβῆ αὐτῶν ἔννοιαν. Π. χ. πρὸ τῆς διδασκαλίας ἀγνώστου τινὸς φυτοῦ ἢ ζῴου, ἀνάγκη νὰ ἀνακαλέσῃ εἰς τὴν συνείδησιν αὐτοῦ γνωστόν τι φυτὸν ἢ ζῷον, καὶ ἐφελκύσῃ τὴν προσοχήν του δι' ἀναλύσεως τῆς ἐννοίας αὐτοῦ εἰς τὰ μέρη της, προβαλλων πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του ἢ αὐτὸ τὸ γνωστὸν φυτὸν ἢ ζῷον ἢ τὴν εἰκόνα τούτου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἶδές ποτε ἵππον; —Πῶς εἶναι; —Ἔχει κεφαλήν, κορμόν, πόδας· ἔχει χαίτην, οὐρὰν κ. τ. λ. Ἡ χαίτη καὶ ἡ οὐρὰ σύγκεινται ἐκ τριχῶν πυκνοτέρων, ἀδροτέρων καὶ μακροτέρων τῶν τοῦ λοιποῦ σώματος· οἱ πόδες εἶναι οὕτω κατεσκευασμένοι κ. τ. λ. Μετὰ ταῦτα διδάσκων περὶ τοῦ ἀγνώστου λέοντος εἶναι λίαν εὐκατάληπτος.—Καὶ ὁ λέων ἔχει κεφαλήν, ἀλλὰ διαφέρει τῆς τοῦ ἵππου κατὰ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο· καὶ ὁ λέων ἔχει χαίτην, ἔχει πόδας, ἔχει οὐρὰν κ. τ. λ. οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν. Ὁ παῖς εὑρίσκων ὁμοιότητας τῶν διδακτέων ἐννοιῶν πρὸς τὰς γνωστὰς αὐτῷ ἤδη αἰσθάνεται χαρὰν ἐγείρουσαν καὶ προσηλοῦσαν τὴν προσοχήν του εἰς αὐτάς. Δὲν παρίστανται τὰ ἐν τῷ σχολείῳ διδασκόμενα ὡς ἀλλότρια πρὸς τὰ τοῦ βίου ὡς δύσκολα, σκοτεινὰ καὶ μυστηριώδη.

14. Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἀνάγκη νὰ ἦναι σύντομος καὶ σαφής. Ἡ πολυλογία καὶ ἡ ἀσάφεια εἶναι ἡ χειρίστη τῆς διδασκαλίας λύμη. Κυριώτατον μέλημα ἔστω ἡ τοῦ πνεύματος τῶν παίδων ἐξέγερσις ἀπὸ τῆς νάρκης καὶ ἡ ἐπὶ τὰς διδακτέας ἐννοίας προσήλωσις· κατορθοῦται δὲ τοῦτο, ὅταν αἱ διδακτέαι ἔννοιαι προσφέρωνται τῇ ψυχῇ τοῦ παιδὸς σαφῶς καὶ εὐκρινῶς διὰ γλώσσης ἡρμοσμένης τῇ ἡλικίᾳ τῶν παίδων καὶ κινῆται ἐπιτηδείως τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν. Καὶ πᾶσα μέν, ὡς ἐρρέθη, γνῶσις καὶ ἀλήθεια ἀποκαλυπτομένη καὶ γιγνωσκομένη ἐνεργάζεται τῇ ψυχῇ τὴν χαράν, ἥτις ἐγείρει τὴν προσοχήν· ἀλλ' ἂν γένηται κατάδηλος καὶ ἡ ἐν τῷ βίῳ ἐφαρμογὴ καὶ χρησιμότης, τότε τὸ ἐνδιαφέρον ἐξεγείρεται ζωηρότατον· ἡ χρησιμότης τοῦ διδασκομένου πράγματος ἐν τῷ βίῳ πρὸς πλήρωσιν σωματικῶν χρειῶν, ἢ πρὸς ἀποφυγὴν κινδύνων, ἡ ἐξήγησις πολλῶν φυσικῶν φαινομένων διὰ τῆς διδασκομένης ἀληθείας, καὶ ἡ ἀποκάλυψις νόμων γενικῶν, φυσικῶν ἢ ἠθικῶν, καὶ ἡ καταδήλωσις ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ χρησιμότητος, ἡ ἐξήγησις τῆς σκοπιμότητος ἑκάστου φυσικοῦ ὄντος καὶ τῶν μελῶν αὐτοῦ, ἐξ ἧς γίνεται κατάδηλος καὶ οἱονεὶ ψηλαφητὴ ἡ τοῦ Θεοῦ πρόνοια καὶ ἀγαθότης, τὸ σωματικὸν αὐτοῦ κάλλος, ἡ συμμετρία, ὁ ῥυθμὸς καὶ τὸ ἠθικὸν κάλλος, ἤτοι ἡ τοῦ ἠθικοῦ νόμου πλήρωσις ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἀγαθά, ἡ ἐξέγερσις τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας καὶ τὰ τοιαῦτα χρησιμεύουσιν ὡς τοῦ ἐνδιαφέροντος ζώπυρα ἐν τῇ διδασκαλίᾳ.

15. Οὐδεὶς πρέπει νὰ λησμονῇ, ὅτι τὸ σχολεῖον εἶναι, καθ' ἃ ἐρρέθη, συναναστροφὴ μικρῶν τὴν ἡλικίαν ἀνθρώπων συνερχομένων ἐν τάξει κατὰ κανόνας, ἵνα διδαχθῶσιν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου κατὰ μικρὸν ὅσα δέον νὰ γινώσκῃ πᾶς ἄνθρωπος ὡς μέλος τῆς οἰκογενείας, τῆς ἐκκλησίας, τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας μέλλων νὰ ἐνασκήσῃ βιωτικόν τι ἐπιτήδευμα, καὶ νὰ ἐθισθῇ δι' ἐπιμόνου ἕξεως, ἧς μεγίστη ὁμολογεῖται ἡ ἀξία, εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν στοιχειωδῶν ἀρετῶν καὶ μάλιστα τῆς ἐν παντὶ ἀκριβείας, τῆς φιλαληθείας, τῆς φιλεργίας, τῆς εὐπειθείας, τῆς τάξεως, τῆς καθαριότητος. Ἐν τῇ συνα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ναστροφῇ ταύτῃ, καθ' ἣν ῥυθμίζονται διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ παραδείγματος αἱ παραστάσεις καὶ αἱ ἕξεις τοῦ μαθητοῦ πρὸς τὰς τοῦ διδασκάλου, δέον νὰ τηρῆται ἡ κεκανονισμένη τάξις καὶ νὰ ἐφαρμόζωνται ἀκριβῶς οἱ σχολικοὶ κανόνες περὶ εὐκοσμίας, εὐπειθείας καὶ ἐπιμελείας, ἀλλὰ νὰ μὴ γίνηται ἔκθηλος διὰ τρόπων χαλεπῶν ὁ καταναγκασμός, ὅστις ἐνεργάζεται εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παίδων τὴν ἀποστροφὴν πρὸς τὸ σχολεῖον καὶ τὸν διδάσκαλον. Ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ ἦναι μειλίχιος, γλυκύς, εὐπροσήγορος καὶ συζητητικὸς πρὸ πάντων ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, καὶ νὰ προσπαθῇ νὰ πείθῃ τοὺς παῖδας καὶ διὰ τῆς ἰσχύος τοῦ λόγου καὶ τοῦ ἀξιώματος νὰ κινῇ τοὺς δυστροποῦντας· αἱ δὲ πρὸς ἐξαναγκασμὸν τῶν ἀπειθεστέρων ποιναὶ ἔστωσαν δίκαιαι καὶ τῇ λογικῇ τοῦ ἀνθρώπου φύσει ἁρμόζουσαι ἐν ἐπιεικείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ ἐπιβαλλόμεναι καὶ οὐχὶ ἐν χαλεπότητι ἤθους καὶ ἀγριότητι φωνῶν καὶ σχημάτων.

16. Ἡ τοῦ διδασκάλου κατὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς τιμωρίας ἠπιότης καὶ ἡ μετ' αὐτὴν ἀμνησικακία συντρίβει τὴν ψυχὴν τοῦ πταίσαντος καὶ ἐνισχύει τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην καὶ πεποίθησιν. Δέον νὰ πεισθῇ ἐνδομύχως μάλιστα ὁ παῖς ὅτι ἔπταισε, καὶ νὰ ἐμποιηθῇ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ τιμωρουμένου ἡ ἔννοια ὅτι ἡ ποινὴ εἶναι ἀναγκαία καὶ ἄφευκτος συνέπεια τῆς παραβάσεως τοῦ σχολικοῦ νόμου, καὶ ὅτι δὲν ἐπιβάλλεται ἐκ τῆς ὀργῆς τοῦ διδασκάλου, ὅστις καὶ ἄκων ὀφείλει νὰ ἐπιβάλλῃ αὐτὴν χάριν τῆς ἀνορθώσεως τοῦ ἀθετηθέντος νόμου τοῦ ὄντος ἀνωτέρου καὶ τοῦ τιμωροῦντος καὶ τοῦ τιμωρουμένου. Πᾶσαι δὲ αἱ ποιναὶ δέον νὰ ἔχωσι χαρακτῆρα καὶ σκοπὸν *παιδαγωγικὸν* καὶ νὰ ἐπιβάλλωνται ἐφ' ὅσον εἶναι στοχαστικαὶ τούτου. Μόνον ὑπὸ τοιαύτην ἀντίληψιν ἡ ποινὴ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ψυχικὸν φάρμακον θεραπευτικόν· εἰ δὲ μή τραχύνει ἢ καταπτοεῖ, ἀλλὰ δὲν θεραπεύει. Ἐν τῇ συναναστροφῇ ταύτῃ γενέσθω διαλογικῶς ἡ διδασκαλία, καὶ ὅταν παραστῇ ἀνάγκη νὰ διδάσκῃ ὁ διδάσκαλος διηγηματικῶς, δέον νὰ ὑποβάλλῃ εὐθὺς ἔπειτα δι' ἐπιτηδείων ἐρωτήσεων τὰ διδαχθέντα εἰς τὴν κρίσιν τοῦ μαθητοῦ, καὶ προκαλῇ μάλιστα ταύτην ἐντέχνως εἰς αὐτενέργειαν. Ἡ γεννετικὴ αὕτη μέθοδος τῆς διδασκαλίας, ἡ Σωκρατικὴ ἄλλως λεγομένη, ὁμολογεῖται ἀρίστη πρός τε τὴν ἄσκησιν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων καὶ τὴν διέγερσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ παιδὸς καὶ τὴν προσήλωσιν τῆς προσοχῆς πάντων ἐπὶ τοῦ διδασκομένου μαθήματος. Οἱ παῖδες δυσκόλως δύνανται νὰ ἐπιστήσωσι διαρκῶς καὶ μονίμως ἐπί τι τὴν προσοχὴν περισπωμένην συνήθως ἐκ τῶν προσπιπτουσῶν ἑκάστοτε μικρῶν ὅλως ἐντυπώσεων ἢ καὶ ἀναπαραστάσεων ἐγειρομένων ἐν τῇ συνειδήσει των, ἂν μάλιστα ὁ διδάσκαλος διηγῆται ἐν μονοτονίᾳ.

17. Διὰ τοῦτο ὀφείλει νὰ διηγῆται συντόμως καὶ ἐν γλώσσῃ ἐντόνῳ καὶ διηγούμενος νὰ ἔχῃ διηνεκῶς ἄγρυπνον τὴν προσοχήν του ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν ἀκροωμένων μαθητῶν, ἐξ ὧν δύναται νὰ πλη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ροφορῆται ἂν ὡς οἱ ὀφθαλμοὶ οὕτω καὶ ὁ νοῦς αὐτῶν ἀκροωμένων μένῃ προσηλωμένος ἐπὶ τὸ μάθημα, παρακολουθῶν τὴν διδασκαλίαν, ἢ πλανᾶται ἐπὶ ἄλλας ἐννοίας. Ὁ ἔμπειρος διδάσκαλος ἐκ τῆς ἐκφράσεως τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ παιδὸς δύναται νὰ ἔχῃ ἀσφαλῆ περὶ τούτου πληροφορίαν. Ἀλλ' ὅπως δήποτε εἶναι ἀνάγκη νὰ διακόπτῃ ἑκάστοτε καὶ ἐν καιρῷ τὴν διήγησιν καὶ δι' ἐρωτήσεών τινων ἐπὶ τοῦ διδαχθέντος νὰ προκαλῇ τὴν προσοχὴν καὶ συγκέντρωσιν τοῦ πνεύματος αὐτῶν. Ὡς δὲ διδάσκων ἐν ἀνάγκῃ διηγηματικῶς ὀφείλει νὰ ἐκφέρῃ τὰς λέξεις ἠρέμα καὶ καθαρῶς καὶ νὰ ἦναι ἀκριβὴς καὶ σαφής, οὕτω καὶ ἐν τῇ διαλογικῇ διδασκαλίᾳ δέον νὰ ἀπευθύνῃ τὰς ἐρωτήσεις του σαφεῖς καὶ περὶ οὐσιωδῶν καὶ κυρίων ὑπογράφων τρόπον τινὰ τὰς γραμμάς, ἐφ' ὧν κινούμενον τὸ πνεῦμα τοῦ παιδὸς δύναται νὰ ἀνιχνεύσῃ καὶ ἀνεύρῃ τὸ ζητούμενον. Διότι ἡ ἀποτυχία περὶ τὴν εὕρεσιν τοῦ ζητουμένου ἐγγεννᾷ λύπην ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀντὶ τῆς χαρᾶς.

18. Κατεδηλώθη ἐν τοῖς προειρημένοις ὅτι, ἵν' ἀποβῇ καρποφόρος ἡ διδασκαλία ἀνάγκη αἱ μεταδιδόμεναι γνώσεις νὰ μὴ μένωσιν ὡς τι νεκρὸν κεφάλαιον ἀποτεταμιευμέναι ἐν τῇ καταφόρτῳ μνήμῃ τοῦ παιδός, ἀλλὰ νὰ καταστῶσι κατὰ μικρὸν δι' ἐξεργασίας τοῦ νοὸς τῇ συνεργείᾳ καὶ τῶν λοιπῶν ψυχικῶν δυνάμεων πνευματικὸν αὐτοῦ κτῆμα ἐσφραγισμένον διὰ τῆς ἰδιαιτέρας ἑκάστου πνευματικῆς σφραγίδος. Ἡ οὕτως ἐξεργασθεῖσα γνῶσις καὶ ζῶσα καὶ εὔχρηστος εἶναι καὶ ἐπὶ τῆς βουλήσεως ἐπενεργεῖ διὰ τοῦ συνεγειρομένου συναισθήματος ὡς κέντρου· ἀλλ' ἡ μήπω ἀναπτυχθεῖσα παιδικὴ ἀντίληψις δὲν εἶναι δεκτικὴ πάσης γνώσεως μετ' ἴσης εὐκολίας. Αἱ σύνθετοι καὶ ἀφῃρημέναι ἔννοιαι εἶναι δυσπρόσιτοι εἰσέτι καὶ δύναται ἡ βεβιασμένη αὐτῶν διδασκαλία νὰ ἀνατρέψῃ πᾶσαν τὴν μορφωτικὴν τοῦ διδασκάλου ἐπενέργειαν ἐπιφέρουσα δεινὴν σύγχυσιν ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ παιδὸς καὶ διατάραξιν τῆς ἐπικρατούσης ἐν τῇ κινήσει τῶν ψυχικῶν αὐτοῦ δυνάμεων ἁρμονίας. Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ψυχολογικῆς ταύτης ἀνεμοζάλης χρεία καὶ ἐπιμελῶς νὰ ἐκλέγωνται αἱ διδακτέαι ἔννοιαι καὶ κανονικῶς νὰ ἀναλύωνται καὶ εὐλαβῶς νὰ μεταδίδωνται, ἂν μὴ μέλλωσι νὰ διαστρέψωσι τὴν κανονικὴν λειτουργίαν τοῦ πνεύματος, καὶ ἀντὶ ὠφελείας νὰ προξενήσωσι ζημίαν ἀνεπανόρθωτον. Αἱ τὸ πρῶτον μεταδιδόμεναι γνώσεις δέον νὰ στηρίζωνται πρὸς τὰς κατ' αἴσθησιν ἀντιλήψεις· καὶ αἱ μὲν ἱστορικαὶ νὰ διδάσκωνται δι' εἰκόνων, αἱ δὲ ἀπὸ τῆς φύσεως δι' ἐπιδείξεως αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ἢ ἐν ἐλλείψει τούτων δι' εἰκόνων καὶ αὗται. Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις ἡ διδασκαλία δέον νὰ ἦναι ἐποπτική. Τί δὲ λέγεται ἐποπτεία; Τὸ ἄθροισμα τῶν αἰσθημάτων τῶν δι' ἑκάστου τῶν ἡμετέρων αἰσθητηρίων εἰσαγομένων εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἐξ ἑνὸς ἀντικειμένου φυσικοῦ ἢ τεχνητοῦ καὶ εἰς μίαν εἰκόνα συνδεομένων.

19. Διὰ τῆς ἐποπτείας ἀναγράφεται ἐν τῇ συνειδήσει ἡ εἰκὼν τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πράγματος διὰ τῶν αἰσθητηρίων χαρασσομένη, ἥτις εἶναι τόσῳ ἀκριβεστέρα καὶ ζωηροτέρα, ὅσῳ ἀκριβέστερον καὶ διὰ πλειόνων αἰσθητηρίων καὶ μετὰ πλείονος τῆς ψυχῆς προσοχῆς ἐγένετο, καὶ ὅσῳ ἐταστικώτερον αἱ διὰ τῶν διαφόρων αἰσθητηρίων μεταδιδόμεναι εἰς τὴν συνείδησιν ἰδιότητες τοῦ ἀντικειμένου συνδέονται πρὸς ἀλλήλας τῇ συνεργείᾳ τοῦ νοός· ὥστε, ἵνα γνωρίζῃ καλῶς ἀντικείμενόν τι ὁ παῖς, δέον οὐ μόνον νὰ ἴδῃ ἁπλῶς αὐτὸ καὶ νὰ ἀντιληφθῇ μιᾶς ἢ δύο ἰδιοτήτων ἢ γνωρισμάτων, ἀλλὰ νὰ ἐξετάσῃ τοῦτο τῇ ὁδηγίᾳ τοῦ διδασκάλου διὰ πάντων τῶν αἰσθητηρίων, εἰς ἃ δύναται νὰ ὑποπέσῃ, καὶ ἀφοῦ ἀντιληφθῇ πασῶν αὐτοῦ τῶν ἰδιοτήτων, νὰ συνδέσῃ ταῦτα εἰς μίαν πλήρη καὶ τελείαν ἔννοιαν. Οὗτος δ' εἶναι ὁ οὐσιώδης χαρακτὴρ τῆς ἐποπτικῆς διδασκαλίας. Κατὰ ταῦτα πάντα τὰ φυσικὰ ὄντα καὶ τὰ προϊόντα τῆς τέχνης, μόνον διὰ τοιαύτης διδασκαλίας δύνανται νὰ γνωρισθῶσι καλῶς.» Αἱ διὰ τοιαύτης ἀκριβοῦς ἀντιλήψεως σχηματιζόμεναι πρῶται ἔννοιαι οὐ μόνον συντελοῦσι πρὸς ἄσκησιν τῆς ἀντιληπτικῆς δυνάμεως ἐν τῇ ἀκριβείᾳ ἀλλὰ καὶ χρησιμεύουσιν ὡς βάσεις καὶ ἀσφαλῆ θεμέλια τῆς περαιτέρω ὀργανικῆς τοῦ πνεύματος ἀναπτύξεως καὶ ἀσκοῦσι μεγίστην ῥοπὴν ἐπὶ ταύτης. Πρὸς τὴν τοιαύτην ἐποπτικὴν διδασκαλίαν ἀνεγράφη ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ἴδιον μάθημα εἰς τὰς κατωτέρας μάλιστα τάξεις «Διδασκαλία πραγμάτων ἢ Πραγματογνωσία», δι' οὗ ἀσκοῦνται πᾶσαι αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις κανονικῶς.

Περὶ αὐτοῦ ἐφεξῆς ἐν ταῖς πρακτικαῖς ὁδηγίαις.

20. Ἐνθυμητέον πάντοτε ὅτι ἡ γλῶσσα τοῦ διδασκάλου εἶναι τὸ παντοδύναμον αὐτοῦ ὄργανον, δι' οὗ κατὰ μικρὸν καὶ λεληθότως πως συντελεῖται ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξις καὶ μόρφωσις τοῦ παιδός· περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ ὀργάνου τούτου, δέον νὰ ἔχητε πολλὴν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν. Αἱ λέξεις καὶ αἱ προτάσεις ἐκφράζουσιν ἔννοιάν τινα ἢ συνθετώτερα ἐννοήματα, ἤτοι εἶναι σημεῖα καὶ παραστάσεις κινήσεως καὶ ἐργασίας τοῦ πνεύματος πρὸς κατανόησιν πράγματός τινος καὶ ἔκφρασιν αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ ἐνθυμῆται πάντοτε ὅτι πᾶσα λέξις καὶ φράσις προφερομένη παρ' αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδὸς προσπίπτουσα διὰ τῆς ἀκοῆς, ἐρεθίζει καὶ κινεῖ αὐτὴν εἰς ἐνέργειαν, ὅπως νοήσῃ τὰ δι αὐτῶν ἐκφραζόμενα, ἤτοι ὅπως ἐπαναλάβῃ τὰς αὐτὰς κινήσεις καὶ ἐνεργείας, ἃς αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις τοῦ διδασκάλου. Ἀλλ' αἱ ψυχικαὶ δυνάμεις τοῦ μαθητοῦ, μήπω ἀναπτυχθεῖσαι καὶ ἀσκηθεῖσαι, κινοῦνται βραδύτερον, ὅσῳ ἡ ἡλικία εἶναι μικροτέρα καὶ αἱ ἐκφερόμεναι ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ μαθήματος, καὶ πρὸς ἐπεξεργασίαν προβαλλόμεναι αὐτῷ ἔννοιαι καινοφανέστεραι καὶ πολυπλοκώτεραι. Ὅθεν αἱ λέξεις τοῦ διδάσκοντος δέον νὰ ὦσι μεμετρημέναι καὶ κύριαι, νὰ ἐκφέρωνται δὲ καθαρῶς καὶ οὐχὶ μετὰ τάχους. Φευκτέον καὶ τὴν χρῆσιν λέξεων διφορουμένης σημασίας, τῶν ἀφηρημένων καὶ κατὰ σχῆμα, τῶν μακροσκελῶν περιό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δων, καὶ παντὸς δυναμένου νὰ συγχύσῃ ἢ ἐπισκοτίσῃ τὰς πνευματικὰς δυνάμεις τοῦ παιδὸς κινουμένου πρὸς κατάληψιν τοῦ διδασκομένου. Ἡ συντομία, ἡ ἐνάργεια καὶ ἡ κανονικότης τῆς γλώσσης ἐν τῇ διδασκαλίᾳ εἶναι τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τῆς καρποφορίας αὐτῆς. Ἡ χρῆσις λέξεων τῆς κοινῆς συνηθείας ἐν τῷ βίῳ πρὸς ἐπικουρίαν τῆς ἀντιλήψεως τοῦ παιδὸς δὲν ἀπαγορεύεται ἀλλὰ μετὰ τῆς κοινῆς λέξεως δέον νὰ συνδέηται εὐθὺς ἡ ταύτῃ ἀντίστοιχος, ἡ ἐν χρήσει ἐν τῇ γλώσσῃ τῇ κανονικῇ, ὥστε κατὰ μικρὸν ν' ἀσκηθῇ ὁ παῖς καὶ νοῇ εὐχερῶς, καὶ νὰ ποιῆται χρῆσιν ἐν τῷ γραπτῷ καὶ προφορικῷ λόγῳ τῆς κανονικῆς γλώσσης, κεκαθαρμένης χυδαϊσμῶν καὶ πάσης λέξεως ξενοφώνου. Τοῦτο δ' εὐκόλως δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ, ἂν ὁ διδάσκαλος προσκαλῶν τὸν μαθητὴν νὰ ἀνακεφαλαιώσῃ τὰ ὑπ' αὐτοῦ ῥηθέντα, ἢ νὰ εἴπῃ τὸ ἀπὸ βιβλίου μάθημά του, ἐπιμελῆται νὰ διορθώνῃ αὐτὸν ἐν οἷς σφάλλεται. Εὐλαβητέον ὅμως, μὴ διακόπτῃ τὸν διηγούμενον παῖδα, πρὶν ἢ συμπληρώσῃ τὸ νόημά του, ἡ τοιαύτη ἀπότομος διακοπὴ τῆς πνευματικῆς λειτουργίας εἶναι ὀλεθρία. Ἡ διόρθωσις τῶν ἐσφαλμένων, εἴτε γλωσσικῶν εἴτε πραγματικῶν, δέον νὰ γίγνηται μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὅλου νοήματος. Καὶ ἡ κατὰ λέξιν δὲ ἐκστήθισις τεμαχίων ἡρμηνευμένων καὶ κατανοηθέντων ἐκ βιβλίων ὀρθῶς γεγραμμένων καὶ ἐν γλώσσῃ κανονικῇ οὐκ ὀλίγον συμβάλλεται πρὸς τὴν γλωσσικὴν μόρφωσιν. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐν τῷ προσήκοντι μέτρῳ, ὅπως μὴ ἐκ τῆς δεσμεύσεως τῆς ἐλευθερίας τοῦ μαθητοῦ περὶ τὴν ἔκφρασιν παρακωλύηται ἡ τοῦ πνεύματος αὐτενέργεια, ἢ ὑποτρέφηται ὁ μηχανισμὸς καὶ ὁ ψιττακισμός.

Μόνη ἡ τῶν διδαχθέντων κατανόησις καὶ ἀκριβὴς ἀπομνημόνευσις ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ δὲν πληροῖ τὸν σκοπὸν τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος. Ἡ σώρευσις καὶ ταμίευσις γνώσεων ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ παιδὸς δὲν εἶναι ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος τῆς διδασκαλίας Ἡ κυρία διδασκαλία ἄρχεται μετὰ τοῦτο. Ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τοῦ μαθητοῦ ἐπὶ τῶν μετὰ τόσου κόπου ταμιευθεισῶν ἐν τῇ μνήμῃ γνώσεων, καὶ νὰ προκαλῇ ἐπιτηδείως τὸν νοῦν αὐτοῦ διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων ὁδηγητικῶν, καὶ οἱονεὶ συσκεπτόμενος νὰ ὑφηγῆται, ὅπως οὐ μόνον ἐξακριβόνῃ λεπτομερῶς τὰς γνώσεις, ἀλλὰ καὶ ὅπως συνάγῃ ἐξ αὐτῶν τὸ προσῆκον *ἠθικὸν πόρισμα* κατὰ τὰ προρρηθέντα. Τοῦ πορίσματος τούτου ἡ ἐφαρμογὴ ἐν τοῖς πράγμασι δέον νὰ γίγνηται δι' ἀναπτύξεως· νὰ εἰκονίζωνται γραφικῶς διὰ γλώσσης ὀξέως ἠκονημένης καὶ ἐπαγωγοῦ τὰ καλὰ ἢ κακὰ ἀποτελέσματα αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τῆς ἁρμονικῆς συνυπάρξεως τῶν φυσικῶν ὄντων, ἢ ἐπὶ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀτόμου, τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας, τοῦ ἔθνους, τῆς ἀνθρωπότητος, ὥστε νὰ κινῆται συγχρόνως καὶ τὸ συναίσθημα τοῦ παιδὸς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον εὐκόλως ὡς ἐκ τῆς ζωηρότητος τῆς φαντασίας κατὰ τὴν ἁπαλὴν ἡλικίαν διεγειρόμενα. Οὕτω μεταδιδόμεναι αἱ γνώσεις, χρησιμεύουσιν ὡς ἐλατήρια τῆς βουλήσεως

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτοῦ καὶ ὡς εὔστοχα κέντρα πρὸς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ πρᾶξιν, καὶ ἐπιτυγχάνεται ὁ κυριώτατος σκοπὸς τῆς διδασκαλίας, ὅστις εἶναι τοῦτο δὰ τὸ νὰ μεταδώσῃ οὕτω τὰς γνώσεις, ὥστε νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς πηγαὶ καὶ κέντρα τῆς βουλήσεως. Χωρὶς τῆς τοιαύτης ἐπεξεργασίας τοῦ διδαχθέντος καὶ κατανοηθέντος ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ μαθήματος, ἡ διδασκαλία ἀπόλλυσι τὴν μορφωτικὴν αὐτῆς δύναμιν καὶ καθίσταται νεκρά, σωρευτικὴ ἁπλῶς γνώσεων ἐν τῇ συνειδήσει, εὐκόλως διαῤῥεουσῶν μετ' ὀλίγον ἄνευ ἴχνους τινὸς ἐπὶ τοῦ θυμικοῦ αὐτοῦ. Οὐδὲν δὲ τῶν μαθημάτων, οὐδεμία τῶν γνώσεων στερεῖται τοιαύτης ἐπόψεως καὶ ἠθικῆς διδασκαλίας, ὑπὸ πεφωτισμένου καὶ ἐμπείρου διδασκάλου εὐμεθόδως μεταδιδομένη. Καὶ ἐκ τοῦ μύθου, καὶ ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ διηγήματος, καὶ ἐκ τοῦ καθημερινοῦ βίου, καὶ ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς τῶν φυσικῶν ὄντων ζωῆς καὶ ἐνεργείας, καὶ ἐκ παντὸς τῆς τέχνης προϊόντος, εἴτε βιομηχανικῆς εἴτε ἐλευθερίου, πανταχόθεν ὁ διδάσκαλος δύναται νὰ ἀντλῇ θησαυροὺς παιδαγωγικῆς διδασκαλίας *μορφωτικῆς καὶ ἀνθρωπιστικῆς*. Ἀνεξάντλητον δ' ὄντως πηγὴν διαυγῶν ναμάτων ἔχει ὁ διδάσκαλος τὴν Ἱερὰν Γραφήν, ἐν ᾗ πνεῦμα θεῖον, καθοδηγοῦν πάντα ἄνθρωπον εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, καὶ αὐτὸν τὸν διδάσκαλον εἰς τὸ ἱερὸν αὐτοῦ ἔργον ἐνισχῦον.

21. Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἀνάπτυξιν τῆς ὕλης ἑκάστου μαθήματος κατὰ τὰ ῥηθέντα καὶ κατὰ τὴν πρὸς τοῦτο τεταγμένην ὥραν, δέον νὰ ἐπαναλαμβάνωσι ταύτην ἀμέσως τινὲς τῶν μαθητῶν, διορθούμενοι ἐν οἷς σφάλλονται καὶ ὡς πρὸς τὸ πραγματικὸν καὶ ὡς πρὸς τὸ λεκτικόν. Ἡ κατὰ λέξιν ἀπομνημόνευσις ἀπαγορεύεται. Ὁ μαθητὴς ὀφείλει, ἐξεταζόμενος τὴν ἐπομένην τὸ διδαχθὲν μάθημα ν' ἀφηγῆται *δι' ἰδίων λέξεων*. Ἡ κατὰ λέξιν ἀπομνημόνευσις ἐπιτρέπεται μόνον εἰς ὡρισμένας περιστάσεις, ἀλλὰ *προεμηνευθέντος* πάντοτε τοῦ ἀπομνημονευτέου ὑπὸ τοῦ διδασκάλου. Ὁρίζονται δὲ πρὸς ἀπομνημόνευσιν ἐκλεκτὰ τεμάχια τοῦ ἀναγνωστικοῦ ἢ τοῦ διδακτικοῦ βιβλίου ποιήματα, ψαλμοί, καὶ εἴ τι τοιοῦτον, ἅτινα δέον νὰ ἀποστηθίζωνται ἀκριβῶς. Πρὸς τοῦτο, ἀνάγκη ὁ διδάσκαλος διδάσκων νὰ μὴ κρατῇ ἀνὰ χεῖρας βιβλίον. Τὸ μάθημα, καθ' ἃ ἐῤῥέθη, ἀνάγκη νὰ ἔχῃ διατετυπωμένον ἐν τῷ νῷ καὶ καθ' ὕλην καὶ κατ' *εἶδος*· καὶ κατὰ τὴν διδασκαλίαν νὰ ἀκολουθῇ ὃν προεχάραξε τρόπον τῆς μεταδόσεως τῶν ἐννοιῶν. Ἄνευ τοιαύτης προμελέτης τοῦ διδαχθησομένου μαθήματος καὶ προδιατυπώσεως αὐτοῦ οὐδ' ὁ ἐμπειρότατος διδάσκαλος δύναται νὰ διδάξῃ ἐπιτυχῶς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΕΚΑΣΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

22. Πρὸς εὐόδωσιν τῆς συνδιδακτικῆς διδασκαλίας, καὶ πρὸ πάντων πρὸς ἄρσιν τῆς ἀνωμαλίας, ἣν ἐπιφέρει, ὡς εἰκός, τὸ ἀνισοδύναμον τῶν συνδιδασκομένων, ἐπιμελητέον, ὅπως οἱ μαθηταὶ ἐγγράφωνται κατὰ μῆνα Σεπτέμβριον, ἤτοι ἐν ἀρχῇ ἑκάστου σχολικοῦ ἔτους, καὶ φοιτῶσιν ὅσον οἷόν τε τακτικῶς συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ΧΘ'. Νόμου ἐκδοθέντος Β. Διατάγματος (*) τῆς 23ης Αὐγούστου 1878 περὶ τοῦ προτύπου σχολείου καὶ τοῦ τῆς 3ης Σεπτεμβρίου π. ε.

Τὰ μαθήματα καὶ αἱ πρὸς διδασκαλίαν ἑκάστου τούτων ὧραι ἐν ἑκάστῃ τῶν τεσσάρων τάξεων ὁρίζονται καθ' ἑβδομάδα κατὰ τὸν ἔναντι (**) πίνακα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Ἱερὰ μαθήματα.

23. Κύριος σκοπὸς τῆς διδασκαλίας τῶν ἱερῶν μαθημάτων, εἶνε οὐχὶ ἡ ψιλὴ μετάδοσις τῶν θρησκευτικῶν γνώσεων, ἀλλ' ἡ δι' αὐτῆς ἐξέγερσις ἐν τῇ ψυχῇ τῶν παίδων ἠθικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ μάλιστα ἡ διάπλασις *ἀκραιφνοῦς χριστιανικοῦ χαρακτῆρος*.

Πρὸ παντὸς ἄλλου ἐπιμελητέον, ὅπως οἱ μαθηταὶ ἀκροῶνται τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἱεροῦ μαθήματος ἐν εὐλαβείᾳ καὶ κατανύξει, ὡς ἐν προσευχῇ διατεθειμένοι. Ἡ ἱερότης τοῦ μαθήματος ἐπιβάλλει τῷ διδασκάλῳ μεγίστην ἐπιμέλειαν καὶ προσοχὴν περὶ τοῦτο, καὶ μάλιστα περὶ τὴν προδιάθεσιν τῆς καρδίας τῶν παίδων εἰς ὑποδοχὴν τῶν διδαχθησομένων ἱερῶν ἀληθειῶν, καὶ περὶ τὴν γλῶσσαν, καὶ περὶ τὰς μεταδοτέας ἐννοίας. Ὁ διδάσκαλος ἀνάγκη, λαλῶν μᾶλλον πρὸς τὴν καρδίαν ἢ πρὸς τὸν νοῦν τῶν παίδων, νὰ ἐμβάλλῃ ἐν αὐτῇ τὴν ἀγάπην καὶ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξεγείρῃ ἀγνὸν θρησκευτικὸν αἴσθημα. Ἡ ἀπομνημόνευσις τῶν θρησκευτικῶν γνώσεων εἶναί τι δευτερεῦον. Οὐσιῶδες ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ ἱεροῦ μαθήματος εἶναι νὰ ἐννοηθῇ καὶ νὰ ἐγχαραχθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν παίδων ἀνεξιτήλως, ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι εἴμεθα ἀδελφοί, ὀφείλοντες πρὸς ἀλλήλους θερμὴν ἀγάπην, ὡς τέκνα τοῦ οὐρανίου Πατρός, φιλοστόργως προνοοῦντος περὶ ἡμῶν καὶ παρέχοντος ἡμῖν πάντα τὰ ἀγαθά, καὶ ἀπαιτοῦντος παρ' ἡμῶν τὴν ἠθικὴν τελειότητα διὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐντολῶν του.

(*) Ὅρα τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Διατάγματος τούτου ἐν σελίδι 90 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

(**) Ὅρα ὄπισθεν πίνακα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Διδακτέα μαθήματα.	Ὧραι διδασκαλίας ἑκάστης τάξεως καθ' ἑβδομάδα.				Παρατηρήσεις.
	Α.	Β.	Γ.	Δ.	
Ἱερ. μαθήματα (Ἱερ. Ἱστορία, Ἱερὰ Κατήχησις, ἀνάγνωσις περικοπῶν ἐκ τῆς Ἁγ. Γραφῆς)	3	3	3	3	(α) Ἐκ τῶν 12 ὡρῶν διατίθενται ἀνὰ 2 ὧραι ἐν ἑκάστῃ τάξει πρὸς καλλιγραφικὰς ἀσκήσεις.
Ἑλληνικ. (Πραγματογνωσία, ἀνάγνωσις Γραφὴ (α), Γραμματικὴ	12	12	12	12	(β) Δὲν ὁρίζονται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἰδιαίτεραι ὧραι· διότι δυνατὸν αἱ στοιχειώδεις τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας γνώσεις νὰ μεταδίδωνται διὰ τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων καὶ διὰ τῆς Πραγματογνωσίας εἰς τὰς κατωτέρας τάξεις, ἐν οἷς σχολείοις διδάσκει εἷς διδάσκαλος πάσας τὰς τάξεις.
Ἀριθμητ. καὶ στοιχ. Γεωμετρίας	5	5	5	5	
Ἰχνογραφία	—	—	3	3	
Στοιχ. Φυσικὴ Ἱστορία (β)	—	—	—	—	
Γεωγραφία	—	—	3	3	
Ἑλληνικὴ Ἱστορία	—	—	2	3	
Φωνητικὴ Μουσικὴ	2	—	2	2	(γ) Ἐν ταῖς σημειουμέναις ὥραις περιλαμβάνονται καὶ ὧραι τῆς κατ' ἰδίαν ἐργασίας τοῦ μαθητοῦ ἐν σχολείῳ, ἐν ᾧ δεδάσκει εἷς μόνος διδάσκαλος.
Γυμναστικὴ	—	2	2	2	
(γ)	22	22	32	33	

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πίστις, ἀγάπη καὶ ἔργα καλά, ἰδοὺ αἱ βάσεις καὶ τὰ θεμέλια τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας.

24. Μέθοδος δὲ τῆς διδασκαλίας ἔστω ἡ ἑξῆς:

α') Ἐν ταῖς δυσὶ κατωτέραις τάξεσιν ὁ διδάσκαλος ἀφηγεῖται κατὰ τὴν τεταγμένην ὥραν καὶ κατ' ἐκλογὴν ἱστορίας ἐκ τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης ἄνευ βιβλίου, ἐν δὲ τῇ γ' τάξει μετὰ καταλλήλου βιβλίου, ἀναπτύσσων προσηκόντως καὶ διασαφηνίζων τὰ χρήζοντα ἀναπτύξεως καὶ προσπαθῶν νὰ καλλιεργῇ ἀδιαλείπτως τὸ συναίσθημα τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπης, ἐξ ἧς πᾶσα ἀρετή.

β') Ἔπειτα ἐπιδεικνύων εἰκόνα τῶν ἱστορουμένων ἐν τῷ ἱερῷ μαθήματι, ἑρμηνεύει αὐτὴν διαλογικῶς, ἐφιστῶν ἐπὶ τὰ οὐσιωδέστερα τὴν προσοχὴν τῶν παίδων.

γ') Μετὰ ταῦτα ἐπαναλαμβάνει τὴν διήγησιν ἐν συνεχεῖ λόγῳ καὶ ἄνευ διακοπῆς τινος πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ διασάφισιν.

δ') Ἐπὶ τέλους ὁρίζει διαδοχικῶς πρῶτον ἐκ τῶν ἱκανωτέρων καὶ ἔπειτα ἐκ τῶν ἀσθενεστέρων μαθητῶν τινας, ὅπως ἐπαναλάβωσι τὸ διδαχθὲν μάθημα, παρακολουθῶν καὶ διορθῶν αὐτοὺς ἐν οἷς χρήζουσι διορθώσεως.

Ἐν τῇ δ' τάξει διδάσκεται ἡ Ἱερὰ Κατήχησις δὶς τῆς ἑβδομάδος. Προὐργιαίτατον ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Κατηχήσεως ἔστω ἡ ἑρμηνεία τοῦ Συμβόλου τῆς Πίστεως κατ' ἄρθρον, τῆς Κυριακῆς προσευχῆς καὶ τῶν Μυστηρίων. Γίνεται δὲ καὶ ἀνάπτυξις καὶ ἑρμηνεία καταλλήλων περικοπῶν ἐκ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἢ τῶν Πράξεων καὶ Ἐπιστολῶν τῶν Ἀποστόλων ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος, ἐπιρρωνυμένου δι' ἐξεγέρσεως τοῦ συναισθητικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸ πλησίον ἀγάπης. Τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων καὶ κατὰ στίχον παρέχουσιν ἀνεξάντλητον πρὸς τοῦτο ὕλην, δι' ἧς ὁ ἀγαθὸς τὴν καρδίαν διδάσκαλος δύναται νὰ ὑπεκκαίῃ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην.

25. Ἐν οἷς σχολείοις διδάσκει εἷς διδάσκαλος πάσας τὰς τάξεις ἡ διδασκαλία τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας ἐπιτρέπεται νὰ γίνηται κατὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐνθὺς μετὰ τὴν πρωϊνὴν προσευχὴν κατὰ τὰ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμὸν 7,639 § Ι ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου τῆς 12 Σεπτεμβρίου 1879 ἐντεταλμένα (*).

Ἐν ἑκάστῃ τάξει δέον, ἑρμηνευόμεναι προηγουμένως ὑπὸ τοῦ διδασκάλου προσηκόντως νὰ ἐκστηθίζωνται ὑπὸ τῶν μαθητῶν ὡρισμέναι προσευχαί, ἀπαγγελλόμεναι ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ πρὸ μεσημβρίας καὶ μετὰ μεσημβρίαν μαθήματος ὑφ' ἑνὸς τῶν μαθητῶν. Ἔστωσαν δὲ αἱ ἑξῆς κυριώτεραι.

Ἐν τῇ α' τάξει: 1) Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρός, 2) Βασιλεῦ οὐρά-

(*) Ὅρα σελίδα 261 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νιε, 3) Τρισάγιον, 4) Παναγία Τριάς, 5) Πάτερ ἡμῶν, 6) Ἡ ἐλπίς μου ὁ Πατήρ, 7) Θεοτόκε Παρθένε, 8) Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου 9) Χριστὸς ἀνέστη (ᾄδόμενον κατὰ τὸ τεσσαρακονθήμερον τοῦ Πάσχα), 10) Ἄξιον ἐστὶν (ᾄδόμενον).

Ἐν τῇ β΄ τάξει: 1) Σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου, 2) Ἡ γέννησίς σου Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, 3) Ἐν Ἰορδάνῃ βαπτιζομένου σου Κύριε, 4) Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον, 5) Ἀνελήφθης ἐν δόξῃ Χριστέ, 6) Εὐλογητὸς εἶ Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν, 7) Μετεμορφώθης ἐν τῷ ὄρει Χριστέ, 8) Οἱ τῶν Ἀποστόλων πρωτόθρονοι, 9) Ἡ γέννησίς σου Θεοτόκε, 10) Ἡ Παρθένος σήμερον, 11) Τοῦ Σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασάμενος, 12) Ὡς τῶν αἰχμαλώτων ὁ ἐλευθερωτής, 13) Μέγαν εὔρατο (ᾄδόμενον).

Ἐν τῇ γ΄ τάξει: 1) Ἄσματα ἐκκλησιαστικὰ (ἀπολυτίκια, κοντάκια, μεγαλυνάρια δεσποτικῶν καὶ θεομητορικῶν ἑορτῶν κατ' ἐκλογήν, τὰ συνηθέστερον ᾀδόμενα, 2) Τὸ σύμβολον τῆς Πίστεως, 3) Εὐλόγει ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον καὶ πάντα τὰ ἐντός μου, 4) Εἴδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, 5) Ὁ Βασιλικὸς Ὕμνος (ἐν πάσαις ταῖς τάξεσιν ᾀδόμενος), 6) Ὅτε καταβὰς τὰς γλώσσας συνέχεε, 7) Μνήμη δικαίου μετ' ἐγκωμίων, 8) Τοὺς τρεῖς μεγίστους φωστῆρας, 9) Χριστὲ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν.

Ἐν τῇ δ΄ τάξει: 1) Ὁ Προοιμιακός, 2) Ὁ ἐν παντὶ καιρῷ, 3) Ὑπερένδοξε ἀειπάρθενε, 4) Χριστὲ τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν.

26. Δέον νὰ παραγγέλλωνται οἱ μαθηταὶ νὰ προσεύχωνται κατ' οἶκον τὸ πρωὶ ἐγειρόμενοι, καὶ τὸ ἑσπέρας πρὸ τοῦ ὕπνου, ὁριζομένων τῶν πρὸς τοῦτο προσευχῶν ἀναλόγως τῆς ἡλικίας των. Κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν Δεσποτικῶν καὶ Θεομητορικῶν καὶ τῶν λοιπῶν μεγάλων ἑορτῶν μετὰ μεσημβρίαν ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀναγινώσκεται καὶ ἑρμηνεύεται συνοπτικῶς καὶ εὐληπτως ἢ ὁ Ἀπόστολος τῆς ἑορτῆς ἢ τὸ Εὐαγγέλιον· μετὰ τὸ τέλος δὲ τοῦ μαθήματος ὁδηγοῦνται οἱ παῖδες ὑπὸ τοῦ διδασκάλου εἰς τὸν Ἑσπερινὸν καὶ εἰς τὴν Λειτουργίαν, συνερχόμενοι εἰς ὡρισμένην ὥραν ἐν τῷ σχολείῳ καθαροὶ καὶ εὐπρεπῶς ἐνδεδυμένοι κατὰ τὰ περὶ τούτου παρηγγελμένα διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐγκυκλίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

27. Ἡ διδασκαλία τῆς καθωμιλημένης γλώσσης, καὶ ὡς μέσου μάλιστα μορφωτικοῦ καὶ ὡς ὀργάνου τῆς μεταδόσεως τῶν νοημάτων καὶ αἰσθημάτων καὶ διηνεκοῦς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας πρὸς πᾶσαν γνῶσιν καὶ ἀλήθειαν, εἶναι προὐργιαίτατος τοῦ σχολείου σκοπός. Ἀνάγκη οἱ παῖδες νὰ ἀσκηθῶσιν ἐπιμελῶς, ὥστε καὶ νὰ νοῶσιν εὐκόλως τὰ τῶν ἄλλων, γραπτῶς ἢ καὶ προφορικῶς ἐκφερόμενα νοή-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ματα, καὶ νὰ ποιῶνται αὐτοὶ ὀρθὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης λαλοῦντες ἢ γράφοντες.

Ἡ διδασκαλία τῆς γλώσσης γίνεται διὰ πάντων μὲν τῶν μαθημάτων ἀλλὰ κυριώτατα διὰ τῶν ἑξῆς, τῆς *ἐποπτικῆς* τῶν πραγμάτων διδασκαλίας, ἤτοι πραγματογνωσίας, τῆς *ἀναγνώσεως* καὶ *ἑρμηνείας* καταλλήλων βιβλίων, τῆς *γραφῆς* καὶ τῆς *Γραμματικῆς*.

28. Ἡ ἐποπτικὴ διδασκαλία αἰσθητῶν ἀντικειμένων, ἤτοι ἡ πραγματογνωσία, συνίσταται εἰς τὴν ἄσκησιν τοῦ παιδὸς νὰ ἐφιστᾷ τὴν προσοχήν, ὥστε ν' ἀντιλαμβάνηται ὀρθῶς καὶ ὁρίζῃ εὐκρινῶς τὰ οὐσιώδη ἢ ἐπουσιώδη γνωρίσματα, ἤτοι τοὺς χαρακτῆρας αἰσθητοῦ ἀντικειμένου προϊόντος τῆς φύσεως ἢ τῆς τέχνης. Ἡ διδασκαλία τῶν πραγμάτων γίνεται ὑπὸ μορφὴν εὐαρέστου συνδιαλέξεως τοῦ διδασκάλου πρὸς τὸν μαθητήν, καθ' ἣν δι' ἐπιτηδείων ἐρωτήσεων ὁ διδάσκαλος ἐφελκύει τὸ παρατηρητικὸν τοῦ παιδὸς ἐπὶ τῶν ἰδιοτήτων ἢ γνωρισμάτων τοῦ διδακτέου ἀντικειμένου, προβαλλομένου αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ἢ ὅπου τοῦτο ἀδύνατον, τῆς εἰκόνος του, καὶ προκαλεῖ τὴν ἀντιληπτικὴν αὐτοῦ δύναμιν εἰς ἐνέργειαν, ὑποβοηθεῖ δὲ ἐν ἀνάγκῃ ταύτην ἀλλ' ἐπιτηδείως, ὥστε νὰ μὴ παρακωλύῃ τὴν αὐτενέργειαν τοῦ πνεύματος τοῦ παιδός, ἐθίζων αὐτὸ εἰς παθητικὴν ἀκινησίαν καθ' ἣν ἡ ψυχὴ εἶνε δεκτικὴ μόνον τῶν εἰσαγομένων παρ' ἄλλων γνώσεων. Τὸ μῆλον φέρ' εἰπεῖν, τὸ ὠόν, τὸ ῥόδον, τὸ τριαντάφυλλον, ἡ ὄρνις, ἡ αἴξ, ὁ ἵππος, ὁ λέων, τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ οἰκογενειακὸν σκεῦος κτλ. καὶ τὰ τούτοις ὅμοια γίνονται ἀντικείμενα τῆς ἐποπτικῆς διδασκαλίας· τὸ σχῆμα τούτων, ἡ ὕλη, τὸ βάρος, τὸ χρῶμα, ἡ κατασκευὴ ἑκάστου αὐτῶν μέλους, ἡ σκοπιμότης καὶ ἡ χρησιμότης τοῦ ὅλου καὶ τῶν μερῶν ἑκάστου, πάντα ταῦτα εἶναι ἀντικείμενα τῆς ἐποπτικῆς διδασκαλίας. Ἀφοῦ δὲ οὕτω γνωρίσῃ ἀναλελυμένως τοὺς χαρακτῆρας ἤτοι τὰ γνωρίσματα τοῦ πράγματος, ἔπειτα ἑνόνει πάντα ταῦτα διὰ τῆς συλληπτικῆς τοῦ πνεύματος δυνάμεως εἰς μίαν σύνθετον ἀντίληψιν μονιμοποιουμένην ἐν τῇ συνειδήσει διὰ τῆς λέξεως τῆς δηλούσης τὸ πρᾶγμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Ἀνάγνωσις καὶ γραφή.

29. Ὁ τὴν ἐμπειρίαν τῆς ἀναγνώσεως κεκτημένος καὶ δυνάμενος νὰ νοῇ τὰ ἐν γραπτῷ λόγῳ ἐκφερόμενα αἰσθήματα καὶ νοήματα τῶν ἄλλων, θησαυρίζει ἐν τῇ ἑαυτοῦ συνειδήσει τὸν πλοῦτον τῶν παρατηρήσεων καὶ γνώσεων, τῶν γνωμῶν καὶ παραινέσεων οὐ μόνον τῶν συγχρόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀπ' αἰῶνος σοφῶν, καὶ ὠφελεῖται ἐκ τῆς πείρας καὶ τῆς σοφίας τῶν ἄλλων. Διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῷ ὄντι καὶ τῆς γραφῆς συγκοινωνεῖ ὁ ἄνθρωπος πνευματικῶς πρὸς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου καὶ πρὸς τοὺς παρωχημένους αἰῶνας, ἐπεκτείνων οὕτω τὴν ὕ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

παρξίν του κατά τε χῶρον καὶ χρόνον θαυμασίως. Διὰ τῆς ἐμπειρίας τῆς ἀναγνώσεως καὶ μόνης ὁ νοήμων καὶ φιλαναγνώστης δύναται νὰ διδαχθῇ μετέπειτα ἀσυγκρίτως πλείονα τῶν ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ διδασκομένων, συνεχίζων οὕτω καὶ ἐν τῷ μεγάλῳ σχολείῳ τοῦ βίου τὴν πνευματικήν του ἀνάπτυξιν καὶ τὴν ἠθικὴν μόρφωσιν.

Ἰδοὺ διατὶ ἡ ἀνάγνωσις κρίνεται τὸ σπουδαιότατον τῶν μαθημάτων καὶ ἡ πολυτιμοτάτη τῶν ἐν τῷ σχολείῳ ἀποκτωμένων ἐμπειριῶν. Ἰδοὺ διατὶ ἐν τῷ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν περιελήφθη ὑπό τινων τὸ σύνολον τοῦ σχολείου, ἡ δὲ ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ ἐθεωρήθη ὁ κύριος αὐτοῦ σκοπός.

Ἀλλὰ τί λέγεται ἀνάγνωσις; Ἆρα γε ἀνάγνωσιν λέγοντες νοοῦμεν τὴν μηχανικὴν ἕξιν τοῦ συνδέειν καὶ προφέρειν εὐχερῶς καὶ ἁπταίστως τὰ γράμματα εἰς συλλαβὰς καὶ τὰς συλλαβὰς εἰς λέξεις, καὶ φωνῇ γεγωνυίᾳ καὶ ῥυθμῇ γλώσσης ἀκατασχέτῳ ἀπαγγέλλειν σελίδας ὁλοκλήρους ἄνευ συνειδήσεως τῆς ἐλαχίστης τῶν ἀπαγγελλομένων λέξεων καὶ προτάσεων; Ἡ τοιαύτη μηχανικὴ τῶν ὁρατῶν γραπτῶν σημείων μεταβολὴ εἰς ἀκουστοὺς φθόγγους διὰ τῆς ταχυτάτης τῶν φωνητικῶν ὀργάνων κινήσεως, καὶ ἡ πολυχρόνιος διὰ καταναγκασμοῦ ὀλεθρίου ἄσκησις τῶν παίδων εἰς ταχίστην ἀπαγγελίαν τῶν λέξεων ἐν βιβλίοις ἀκατανοήτοις, καὶ ἄνευ ἀναπτύξεως καὶ προσηκούσης ἐξηγήσεως τῶν ἀναγινωσκομένων, εἰς τί ἠδύνατο νὰ ὠφελήσῃ τοὺς μαθητάς, ἀφοῦ οὔτε εἰς τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξίν των συντελεῖ, τοῦ πνεύματος αὐτῶν διατελοῦντος ἐν παντελεῖ ἀργίᾳ καὶ ἐν σκότει, οὔτε πρὸς ἠθικὴν μόρφωσιν, τῆς καρδίας των διατελούσης ἀσυγκινήτου; Διὰ τοιαύτης μηχανικῆς ἐμπειρίας οὐδεμία ἐγγενᾶται ἀγάπη πρὸς τὸ βιβλίον καὶ πρὸς τὸ μανθάνειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀποστροφὴ ἕνεκεν τῆς πνευματικῆς ἀργίας καὶ μονοτονίας. Οἱ πλεῖστοι παῖδες ἐξερχόμενοι τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, καὶ εἰς τὸν βίον τρεπόμενοι ἀπορρίπτουσι διὰ τοῦτο τὸ ἄχαρι καὶ ἀκερδὲς βιβλίον, ὥστε μετά τινα ἔτη κινδυνεύουσι ν' ἀπομάθωσι καὶ αὐτὴν τὴν μηχανικὴν τοῦ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν ἕξιν, καὶ οὕτω κινδυνεύει νὰ ματαιωθῇ ἐντελῶς ὁ τεθεὶς σκοπὸς τοῦ σχολείου.

30. Ἀλλ' ἀνάγνωσιν λέγοντες νοοῦμεν τὴν ἕξιν τοῦ εὐχερῶς διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι, καὶ ὀρθῶς καὶ ἁπταίστως συνδέειν καὶ ἀπαγγέλλειν τὰ ὁρατὰ σημεῖα τῶν λέξεων, παρακολουθοῦντος τοῦ νοῦ καὶ κατανοοῦντος τὰ ἀπαγγελλόμενα, ὡς *ἐτόει ταῦτα ὁ γράψας*. Πρὸς τοῦτο σὺν τοῖς φωνητικοῖς ὀργάνοις, κινουμένοις κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν, δέον νὰ συνεργάζωνται πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ δυνάμεις τοῦ παιδός, ὅπως ἡ ἀνάγνωσις γένηται αὐτὸ τοῦτο γνῶσις, τὸ δεύτερον, τῶν τὸ πρῶτον ὑπὸ τοῦ γράψαντος γνωσθέντων καὶ γραφέντων. Τοῦτο δηλοῖ καὶ ἡ λέξις αὕτη (ἀνάγνωσις—δευτέρα γνῶσις, ἤτοι ἐπανάληψις γνώσεως). Ἡ μνήμη καὶ ἡ φαντασία *ὑποτυποῦσιν* ἐν τῇ συνειδήσει τὰς ἀναγινωσκομένας ἐννοίας, ὁ δὲ διασκεπτικὸς νοῦς ἐπ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐξεργάζεται συνδέων ἢ χωρίζων ταύτας, ὡς συνέδησεν ἢ ἐχώρισε ταύτας ὁ τοῦ γράψαντος, καὶ ὁ ἐποπτικὸς νοῦς, παρακολουθῶν τὸν τοῦ γράψαντος καὶ ὑποβοηθούμενος ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ὑψοῦται εἰς καθολικωτέρας καὶ γενικωτέρας ἰδέας. Τὴν κίνησιν ταύτην τοῦ γνωστικοῦ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναγνώσεως παρακολουθεῖ ἀναγκαίως ἡ τοῦ συναισθητικοῦ ἐξέγερσις, ἡ χαρὰ ἢ δυσαρέστησις, ἡ ἐλπὶς ἢ ὁ φόβος καὶ ποικίλαι τούτων παραλλαγαὶ καὶ συνθέσεις, καὶ οὕτω καὶ αἱ ἀπὸ τῶν ἐννοιῶν τούτων, ὀρέξεις τοῦ παιδὸς ἐνισχύονται ὡς ὑπὸ ἐλατηρίων, ἅτινα καθιστᾷ ἰσχυρότερα καὶ δραστικώτερα ἡ τοῦ διδασκάλου παιδαγωγικὴ ἱκανότης καὶ ἐμπειρία, ἐκλέγοντος πρὸς τοῦτο τὰς παρεχομένας εἰς ἀνάγνωσιν ἐννοίας ἀναλόγως πρὸς τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν παίδων, ἑρμηνεύοντος τὰς δυσνοήτους λέξεις, ἀναπτύσσοντος τὰς συνεπτυγμένας ἐννοίας καὶ κρίσεις καὶ διὰ τῆς διδακτικῆς ἐπικουρίας ἅπτοντος φῶς ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ παιδὸς καὶ μεταδιδόντος αὐτῷ πλοῦτον πολύτιμον ἀνθρωπογνωστικῶν ἢ κοσμογνωστικῶν στοιχειωδῶν γνώσεων. Οὕτω δ' ἐπιδρῶν ἐπὶ τοῦ συναισθητικοῦ καὶ τοῦ βουλητικοῦ δύναται νὰ διαπλάττῃ κατὰ μικρὸν ὡς ἀριστοτέχνης τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, καθ' ὃ ἔχει ἐν τῷ νῷ *πρόπλασμα* χρηστοῦ μέλους τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας καὶ ἀγαθοῦ χριστιανοῦ. Ἀλλ' ἡ ἀπόκτησις τῆς οὕτω νοουμένης ἐμπειρίας τῆς ἀναγνώσεως εἶναί τι δύσκολον· προϋποτίθησιν ἀναγκαίως πνευματικὴν ἀνάπτυξιν ἱκανήν, ἥτις οὔτε διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ ἀσκήσεως ἐπ' ὀλίγους μῆνας, ἐπὶ ἓν ἢ δύο ἔτη ἀποκτᾶται, οὔτε διὰ τοῦ ἐξαναγκασμοῦ εἰς ἀπόκτησιν τῆς ἕξεως τῆς ταχείας ἀπαγγελίας τῶν λέξεων, ἥτις ἐξ ἐναντίας ἀποτρέπει ἀπὸ τοῦ σκοποῦ, ἐθίζουσα τοὺς παῖδας εἰς τὴν μηχανικὴν μόνον ἀπαγγελίαν αὐτῶν· ἀλλὰ διὰ συνεχοῦς καὶ κατὰ μικρὸν ἀσκήσεως αὐτῶν εἰς τὴν κατανόησιν τῶν ἀναγινωσκομένων, ἀρχῆς γινομένης ἀπὸ τῶν ἁπλουστέρων καὶ εὐληπτοτέρων λέξεων καὶ προτάσεων, καὶ διὰ τῆς ἀσκήσεως εἰς τὸ ἀναγινώσκειν βραδέως ἐν ἀρχῇ τὰς λέξεις, ὥστε νὰ παρακολουθῇ τὰ κινούμενα φωνητικὰ ὄργανα· ἡ ἀντίληψις καὶ ἡ συνεργασία τῶν ῥηθεισῶν πνευματικῶν δυνάμεων· αὗται ὑποβοηθοῦνται πρὸς τοῦτο, ἂν ὁ διδάσκαλος ἐξηγῇ καὶ ἀναπτύσσῃ τὸ ἀναγινωσκόμενον τεμάχιον τοῦ καταλλήλου βιβλίου, τινὲς δὲ τῶν μαθητῶν ἐπαναλαμβάνωσι τὴν ἀνάγνωσιν. Ὅσῳ παιδαγωγικὸς καὶ προνοητικὸς καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὁ τοῦ ἀναγινωσκομένου βιβλίου συγγραφεύς, καταβὰς ἱκανὰς βαθμίδας κατὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ βιβλίου ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ ἀναπτύξεως, ἵνα συναντήσῃ τὴν τοῦ παιδὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἀντίληψιν, ὅσῳ καὶ ἂν ὑποτεθῇ ἐπιτήδειος περὶ τὴν ἐκλογὴν τῆς ὕλης καὶ δεξιὸς περὶ τὴν ὁμαλὴν αὐτῆς διατύπωσιν καὶ τὴν τοῦ λεκτικοῦ ἐπιμέλειαν, εἶναι ἀδύνατον ὁ παῖς νὰ νοήσῃ τὰ παρ' αὐτοῦ γραφέντα τόσον εὐκόλως, ὥστε νὰ ἀναγινώσκῃ τροχάδην, ὡς συνειθίζεται ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς σχολείοις πρὸς ἄκαιρον καὶ ὀλεθρίαν ἐπίδειξιν. Ὁ ἀναγινώσκων δέον ν' ἀναγινώσκῃ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βραδέως, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς πρώτας τάξεις τοῦ σχολείου. Ἡλίκη δὲ ἡ σύγχυσις ἐν τῷ πνεύματι, καὶ ἡλίκη ἐπισκότισις αὐτοῦ, ἂν ὁ μαθητὴς ἀναγινώσκει βιβλίον ἀμεθόδως ὑπὸ τοῦ τυχόντος γραφέν, ἢ βιβλίον ὕλης ἐπιστημονικῆς καὶ μάλιστα ἀρχαῖον Ἑλληνα συγγραφέα μετὰ τὰ ῥηθέντα, θὰ ἦτο περιττὸν νὰ ἐξηγήσωμεν.

Τὴν ἐκ τοιαύτης ἀναγνώσεως ζάλην τοῦ πνεύματος καὶ τὸν ἐξ αὐτῆς ὄλεθρον ἀφίνομεν νὰ ἀναλογισθῇ ἕκαστος ὑμῶν ἀφ' ἑαυτοῦ.

31. Ἀνάλογα ῥητέον καὶ περὶ γραφῆς, δι' ἧς ἀσκεῖται ὁ παῖς νὰ μεταδίδῃ τοῖς ἀκροῦσι τὰ αἰσθήματα καὶ διανοήματα αὐτοῦ. Γραφὴν λέγοντες ἐν τῷ σχολείῳ δὲν νοοῦμεν τὴν μηχανικὴν ἕξιν τοῦ ἀπεικονίζειν δι' ἀσκήσεως τῆς χειρὸς ταχέως ἐν τῷ χάρτῃ ἢ τῷ ἀβακίῳ τὰ γραπτὰ σημεῖα, τὰς λέξεις, ἀλλὰ τὴν κατὰ μικρὸν ἄσκησιν τοῦ παιδὸς νὰ ἐκθέτῃ ὀρθῶς καὶ ἐν γλώσσῃ κανονικῇ τὰ αἰσθήματα καὶ διανοήματα αὐτοῦ. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται οὐχὶ τόσῳ ἡ καλλιγραφία τῶν γραμμάτων, ἥτις ἄλλως συντελεῖ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς φιλοκαλίας τοῦ παιδός, καὶ διὰ τοῦτο δέον νὰ ἐπιζητῆται ἐκ τῶν ἐνόντων, ὅσῳ τὸ εὐαναγνωστον ἁπλῶς τῶν γραμμάτων, ἡ ὀρθογραφία τῶν λέξεων κατὰ τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς, καὶ ὁ λογικὸς αὐτῶν καὶ προτάσεων εἱρμός. Πρὸς τὴν ἀπόκτησιν δὲ τῆς οὕτω νοουμένης ἐμπειρίας τῆς γραφῆς δέον νὰ ἀσκῶνται οἱ παῖδες νὰ αὐτενεργῶσι γράφοντες, ἤτοι νὰ ἐκθέτωσιν ἢ ὅσα διηγήθη αὐτοῖς ὁ διδάσκαλος, ἢ ὅσα εἶδον ἢ ἤκουσαν αὐτοὶ οἱ μαθηταί, ἐκφέροντες καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν κρίσεις των. Ἡ δι' ἁπλῆς ἀντιγραφῆς ἄσκησις τοῦ γράφειν ἐν ἀργίᾳ τοῦ πνεύματος εἶνε τόσῳ ὀλεθρία, ὅσῳ καὶ ἡ ἀσυνείδητος ἀνάγνωσις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Κατανομὴ τῆς ἐν τῷ ἀναγινώσκειν καὶ γράφειν ἀσκήσεως εἰς τὰς τέσσαρας τοῦ σχολείου τάξεις.

32. Ἐκ τῶν εἰρημένων γίνεται κατάδηλον, ὅτι οἱ μαθηταὶ ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ δέον νὰ ἀσκηθῶσιν εἰς ὀρθὴν κατὰ γράμμα καὶ ἔννοιαν ἀνάγνωσιν μετ' ἀπαγγελίας, ἤτοι μετὰ πλάσματος τῆς φωνῆς, ἁρμόζοντος πρὸς τὰ ἐν τῷ βιβλίῳ ἀλλότρια ἐννοήματα, ὡς ἴδια τοῦ ἀναγινώσκοντος διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἐκφερόμενα. Ἡ τοιαύτη ἀνάγνωσις λέγεται ἐμφαντική.

Πρὸς ἀπόκτησιν δὲ τῆς τοιαύτης ἐμπειρίας ἀπαιτεῖται μακρὰ καὶ ἐπιμελὴς τῶν παίδων ἄσκησις. Οὐδὲ παρίσταται ἀνάγκη ἐξαναγκασμοῦ, ὅπως ἀποκτηθῇ αὕτη ἐν τῷ πρώτῳ ἢ τῷ δευτέρῳ ἔτει δι' ἐναγωνίου καὶ καματηρᾶς τοῦ παιδὸς ἐργασίας. Σὺν τῷ χρόνῳ καὶ τῇ ἀναπτυσσομένῃ διανοίᾳ ἀποκτᾶται καὶ ἡ ἕξις τῆς ἀναγνώσεως ἀνεπαισθήτως, ἂν περὶ ἡ ταύτην ἄσκησις ἐνεργεῖται μετ' ἐπιμελείας καὶ προσοχῆς, κανονιζομένη ὡς ἐξῆς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐν μὲν τῇ πρώτῃ τάξει ἱκανὸν ἔσται νὰ ἀσκηθῶσιν οἱ μαθηταὶ νὰ ἀναγινώσκωσιν ὀρθῶς λέξεις δηλωτικὰς ἐννοιῶν, διὰ τῆς ἐποπτικῆς διδασκαλίας ἢ πραγματογνωσίας δεδιδαγμένας, καὶ μικρὰς προτάσεις, ὧν τὸ νόημα ἔχει ἑρμηνευθῆ αὐτοῖς πρότερον, ἢ ἐν ἄλλοις μαθήμασι, καὶ ἐχούσας πρὸς ἀλλήλας λογικὸν εἱρμὸν καὶ σκοπὸν μορφωτικόν, καὶ νὰ γράφωσι τὰ συνήθη καὶ τὰ κεφαλαῖα γράμματα τοῦ Ἀλφαβήτου, καὶ νὰ ἀντιγράφωσιν ἀπὸ τοῦ μελανοπίνακος ἢ ἀπὸ παραδείγματος λέξεις.

Ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει νὰ ἀναγινώσκωσιν οἱ μαθηταὶ ἐλευθέρως ἀναγνώσματα μικρὰ καὶ ἁπλούστατα ἢ καὶ συνεχῆ διηγήματα, ἀλλὰ κατὰ μικρὰ κεφάλαια διῃρημένα, ἀνάλογα πρὸς τὴν ἡλικίαν των καὶ τὸν κύκλον τῶν γνώσεών των· νὰ γράφωσι λέξεις καὶ προτάσεις ἀπὸ μνήμης ὀρθῶς γραμματιζομένας, μετὰ προηγηθεῖσαν διδασκαλίαν καὶ ἀνάπτυξιν αὐτῶν, καὶ νὰ ἀσκῶνται εἰς αὐτενέργειαν.

Ἐν τῇ τρίτῃ τάξει νὰ ἀσκηθῶσιν εἰς ἀνάγνωσιν μεγαλειτέρων διηγημάτων ἢ καὶ εἰς βιβλία κατά τε τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ περιεχόμενον σπουδαιότερα, ἐν συνειδήσει πλήρει τοῦ πνεύματος τῶν ἀναγινωσκομένων, καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν νὰ διηγῶνται ἐλευθέρως τὸ νόημα δι' ἰδίων λέξεων. Νὰ γράφωσι δὲ προτάσεις ἐκ τοῦ διδαχθέντος μαθήματος, ὁριζομένας ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ὧν τὰς δυσκολωτέρας νὰ ἐκφέρωσιν οἱ μαθηταὶ κατὰ συλλαβάς, ὁρίζοντες τὰ δι' ὧν γράφονται γράμματα, ὅπως ἀσκῶνται εἰς τὴν ὀρθογραφίαν, καὶ νὰ γράφωσι καὶ μόνοι ἰδίας ἀντιλήψεις, καθ' ἁπλᾶς προτάσεις ἐκφερομένας.

Ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ τάξει νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ ἐννοῶσι δυσκολώτερα κείμενα, καὶ νὰ διηγῶνται ὀρθῶς καὶ νὰ ἐκθέτωσιν ἐγγράφως τὸ νόημα τοῦ ἀναγνωσθέντος δι' ἰδίων λέξεων ἐλευθέρως, ἄνευ πολλῶν καὶ σπουδαίων ἁμαρτημάτων περὶ τὴν ὀρθογραφίαν καὶ τὴν λογικὴν τῶν λέξεων σειράν, ἤτοι περὶ τὴν σύνταξιν, ὑποχρεούμενοι νὰ συντάττωσι καὶ μικρὰς περιγραφὰς πραγμάτων ἢ ἐκθέσεις διηγημάτων καὶ τὰ παρόμοια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ τοῦ πρώτου ἔτους.

33. Ὁ συνήθης ἐν τοῖς ἡμετέροις σχολείοις τρόπος τοῦ διδάσκειν τὴν ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν, ὡς καὶ παρ' ἄλλοις, ἐξηλέγχθη καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ἄστοχος καὶ πρὸς τοὺς στοιχειώδεις νόμους τῆς παιδαγωγικῆς ἀντικείμενος. Διότι καταπονεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ παιδὸς εἰς μηχανικὴν ἐργασίαν, ξηρὰν καὶ ἄχαριν, ἐξ ἧς οὐδὲν πορίζεται πνευματικὸν ἢ ἠθικὸν ὄφελος. Τὰ σχήματα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων, οὐδὲν σημαινόντων οὐδὲ παριστώντων, ὡς καὶ τῶν συλλαβῶν, χωρὶς διδασκομένων ἐπὶ μῆνας, ἐμποιοῦσιν ἔκπληξιν εἰς τὸν παῖδα,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰθισμένον ἄχρι τοῦδε νὰ βλέπῃ πράγματα καὶ νὰ προφέρῃ λέξεις παραστατικὰς ἑκάστου αὐτῶν. Ἡλίκη δὲ ἡ σύγχυσις καὶ ἐπισκότισις ἐν τῷ πνεύματι τοῦ παιδός, τὸ πρῶτον εἰσερχομένου εἰς τὸ σχολεῖον, καὶ ἀκούοντος τὰς προφερομένας μυστηριώδεις ἐκείνας φωνὰς ἄνευ ἐννοίας, ὡς ὑπὸ ἀνθρώπων μὴ ὑγιῶν τὰς φρένας «βῆτα, γάμμα, δέλτα κλ. βά, βαί, πλά, πλαί, κρά, κραί, τρά, τραί, πλάξ, βλάξ» καὶ τὰ παρόμοια, οὐδὲν τῶν γνωστῶν πραγμάτων δηλουσῶν· οὐδὲν δύναται νὰ νοήσῃ ἐξ αὐτῶν, οὐδὲ δύναται κἂν νὰ συμπεράνῃ εἰς τί ταῦτα θὰ τῷ ἐχρησίμευον. Αἱ πρῶται ἐντυπώσεις, ἃς λαμβάνει ὁ παῖς ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐνασχολήσεως ἐν τῷ σχολείῳ εἰσὶ θλιβεραί· ἡ δὲ λύπη αὐτοῦ, κρατουμένου ἐν πολυώρῳ ἀκινησίᾳ ψυχῆς καὶ σώματος παρὰ τὴν φύσιν ἐπείγουσαν αὐτὸν εἰς ἀδιάλειπτον κίνησιν, εἶναι ἀνέκφραστος. Οὔτε αἱ θωπεῖαι τῶν γονέων, οὔτε οἱ ἔπαινοι, ὅτι ἐπανερχόμενος ἀπὸ τοῦ σχολείου μοσχοβολεῖ, οὔτε τὰ ζακχαρωτὰ τοῦ διδασκάλου, πεμπόμενα αὐτῷ πρὸς τοῦτο ὑπὸ τῆς φιλοστόργου μητρός, οὔτε αἱ δι' ὧν ἀπειλοῦσιν αὐτὸν τιμωρίαι ἰσχύουσι νὰ πείσωσι τὸ ταλαίπωρον παιδίον νὰ στέρξῃ τὴν στέρησιν τῆς ἐν τῷ οἴκῳ ἢ τῷ ἀγρῷ ἐλευθερίας του, καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ ψυχικὸν καὶ σωματικὸν τοῦτο μαρτύριον, καθ' ὃ ὀφείλει ἐν τοιούτῳ θορύβῳ τῶν ἀναγινωσκόντων παίδων, συνδεδεμένας ἔχον τὰς χεῖρας ἐπὶ πολλὰς ὥρας ὀπίσω νὰ ἀτενίζῃ τὰ διὰ τοῦ δείκτου τοῦ ἑρμηνευτοῦ ἐπὶ τετραγώνου σανιδοπίνακος δεικνυόμενα μυστηριώδη σχήματα, ἐκφέρων φωνὰς ἀκαταλήπτους «γρά, γρέ, γρο, γρου» καὶ ἀκούων οὐχὶ σπανίως τὰς φωνὰς καὶ τὰ δάκρυα τῶν ἐπὶ τῶν χειρῶν τυπτομένων παίδων διὰ τοῦ δείκτου. Αἱ πρῶται ἡμέραι τοῦ παιδὸς εἰσερχομένου εἰς τοιοῦτον σχολεῖον, εἰσὶ ζοφεραὶ καὶ φρικώδεις, πολλάκις δι' ὅλου τοῦ βίου ἀνεξαλείπτους ἀφίνουσαι τὰς λυπηρὰς ἐντυπώσεις. Ὁ τοιοῦτος τῆς διδασκαλίας τρόπος ἀποσκορακισθήτω ὅτι τάχιον ἀπὸ τῶν ἡμετέρων σχολείων, καὶ ἀντικατασταθήτω διὰ τοῦ ἐφεξῆς διατυπουμένου, ὄντος ἁπλουστάτου καὶ διδακτικωτάτου, καὶ ὑποτρέφοντος τὴν πρὸς τὸ σχολεῖον καὶ τὸν διδάσκαλον ἀγάπην τῶν παίδων.

34. Οὐδεὶς λόγος ὑπαγορεύει ὡς ἀναγκαίαν τὴν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ διδασκαλίαν τῶν γραμμάτων· ἐξ ἐναντίας, ὡς ἐν τῇ φύσει ὁ ἄνθρωπος βλέπει τὸ σύνολον ἑκάστου πράγματος καὶ ἐν συνόλῳ ἀντιλαμβάνεται αὐτοῦ, εἶτα δὲ παρατηρῶν καὶ περιεργαζόμενος τὸ πρᾶγμα διακρίνει τὰ μέρη του κτλ. οὕτω καὶ ἐν τῷ λόγῳ ἀνάγκη μίαν ὅλην λέξιν ἐκφράζουσαν καὶ σημαίνουσαν ἓν πρᾶγμα, ἢ ἓν πλῆρες νόημα, δῆλα δὴ μίαν πρότασιν νὰ μάθῃ, καὶ εἶτα νὰ ἐξετάσῃ τὰ μέρη καὶ τὰ στοιχεῖα, ἐξ ὧν σύγκειται. Ὡς βλέπει ὁλόκληρον τὸ μῆλον κρεμάμενον, καὶ λαμβάνει πλήρη ἔννοιαν αὐτοῦ, εἶτα δὲ διακρίνει διὰ τῆς παρατηρήσεως τὴν οὐράν, δι' ἧς κρέμαται, τὸ σχῆμα, τὸ χρῶμα, κτλ., εἶτα δὲ τὸν φλοιόν, τὴν ἐντὸς αὐτοῦ οὐσίαν, τοὺς πυρῆνας κλ. οὕτω δέον νὰ μάθῃ τὴν λέξιν μῆλον ὁλόκληρον, νὰ νοήσῃ ὅτι δι' αὐ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῆς δηλοῦμεν τὸν γνωστὸν αὐτῷ καρπόν, καὶ εἶτα νὰ ἀναλύσῃ τὴν λέξιν, καθὼς τὴν προφέρει εἰς δύο μέρη μῆ—λον, καὶ εἶτα ἀνὰ ἕκαστον μέρος ἢ στοιχεῖον μ—η=μῆ, λ—ο—ν=λον κτλ. Οὐδεμία δὲ βλάβη προσγίνεται, ἂν ὁ παῖς μάθῃ τὰς πρώτας ἡμέρας νὰ διαγινώσκῃ καὶ προφέρῃ τὰς φωνὰς τῶν γραμμάτων μ, η, λ, ο, ν, καὶ ἔπειτα τὰς τῶν λοιπῶν ἄνευ τῆς συνήθους τάξεως τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου, ἐν ᾗ θέλει ἀσκηθῇ ἀφοῦ διὰ κοινῶν καὶ εὐφώνων λέξεων ἐθισθῇ οὕτως ἀπόνως νὰ διαγινώσκῃ τὰ σχήματα πάντων τῶν γραμμάτων, καὶ νὰ προφέρῃ τὰς φωνὰς αὐτῶν καὶ νὰ ἀναγινώσκῃ λέξεις.

35. Κατὰ ταῦτα τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Σεπτεμβρίου, αἵτινες εἶναι καὶ αἱ πρῶται τοῦ σχολικοῦ ἔτους, γίνεται προπαρασκευαστικὴ ἐργασία πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ γραφήν. Ὁ διδάσκαλος κατὰ τὰς δέκα πέντε ἢ καὶ πλείους ταύτας ἡμέρας διηγεῖται εἰς τοὺς νεήλυδας παῖδας τερπνάς τινας καὶ συντόμους διηγήσεις σχετικὰς πρὸς τὸ μάθημα τῆς πραγματογνωσίας, ἢ καὶ παραμυθία ἠθικὰ καὶ διδακτικὰ διὰ προτάσεων ἁπλῶν καὶ παρατακτικῶν καὶ διὰ λέξεων εὐκαταλήπτων, διεγειρουσῶν ἐν τῇ ζωηρᾷ αὐτῶν φαντασίᾳ τὰς εἰκόνας τῶν περὶ ὧν ἡ διήγησις χαρακτήρων καὶ συμβεβηκότων, δι' ὧν ἐκδηλοῦνται αἱ ἠθικαὶ σχέσεις τῶν προσώπων. Εἶτα διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων ὁ διδάσκαλος προκαλεῖ τινα τῶν μαθητῶν νὰ διηγηθῇ τὴν διδαχθεῖσαν ταύτην διήγησιν δι' ἰδίων λέξεων, ἐξαναγκάζων αὐτὸν δι' ἐρωτήσεων νὰ συμπληροῖ τὰς τυχὸν ἐλλιπῶς ἐκφερομένας παρ' αὐτοῦ προτάσεις. Μετὰ δέκα ἢ καὶ πλείονα τοιαῦτα μαθήματα, ὁ διδάσκαλος ἄρχεται νὰ ἀσκῇ τοὺς παῖδας, νὰ διακρίνωσι τὰς προτάσεις, εἶτα τὰς λέξεις, ἐξ ὧν ἡ πρότασις, εἶτα τὰς συλλαβάς, ἐξ ὧν ἡ λέξις, καὶ εἶτα τὰς στοιχειώδεις φωνάς, ἐξ ὧν ἡ συλλαβή, ἤτοι τὰ γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου, λαμβάνων τὰς προτάσεις ἐκ τῶν διηγήσεων.

36. Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα, οἱ παῖδες ἀσκοῦνται νὰ γράφωσι γραμμὰς στοιχειώδεις ὁριζοντείους καὶ καθέτους, ἐξ ὧν ἑνουμένων κατόπιν, θὰ σχηματίζωνται τὰ γράμματα.

37. Ἀφοῦ οἱ παῖδες ἀσκηθῶσιν ἱκανῶς, ὥστε νὰ ἀναλύωσι τὰς λέξεις εἰς τὰ στοιχεῖά των, καὶ νὰ εὑρίσκωσι καὶ προφέρωσιν ὀρθῶς τὰς ἁπλᾶς φωνὰς ἑκάστης λέξεως, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ λέξεων παραστατικῶν ἀντικειμένων ἐκ τῆς φύσεως ἢ τῆς τέχνης γνωστοτάτων, καὶ διὰ τῆς ἐποπτικῆς διδασκαλίας κατὰ τὰ ῥηθέντα διδαχθέντων ἢ καὶ ἄλλων γνωστῶν ἐννοιῶν συγκειμένων ἐξ ὀλίγων καὶ εὐφώνων γραμμάτων, οἷα τὰ ἑπτὰ φωνήεντα, καὶ τῶν συμφώνων τὰ ὑγρὰ καὶ τὰ δασέα, ἔπειτα καὶ τὰ λοιπά, τότε ἄρχεται ἡ διδασκαλία τῆς κατὰ φωνὴν ἀναγνώσεως, ἥτις συνίσταται εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν παίδων ἐν ἀρχῇ νὰ γνωρίζωσι τὰ σχήματα τῶν γραμμάτων καὶ συνδέωσι ταῦτα ἐν τῇ συνειδήσει των πρὸς τὰς φωνάς, τοὐτέστιν εἰς τὴν ἄσκησιν πρὸς ὀρθὴν καὶ εὐχερῆ σύνδεσιν τῶν δύο ἀντιλήψεων,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῆς διὰ τῆς ὁράσεως, ἤτοι τοῦ σχήματος τῶν γραμμάτων πρὸς τὴν διὰ τῆς ἀκοῆς προσπίπτουσαν φωνὴν αὐτῶν. Πρὸς τοῦτο τὰ γράμματα, τὰ πρὸς τὴν τοιαύτην ἄσκησιν, εἰσὶ μεγάλα καὶ κινητά, ἐπικεκολλημένα ἐπὶ λεπτῶν καὶ εὐχρήστων σανιδίων· κεῖνται δὲ ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἕκαστον γράμμα θήκῃ ὑπὸ τὴν βάσιν τοῦ *ἀναγνωστηρίου*, ἔχοντος ἐν σχήματι μελανοπίνακος παραλλήλους γραμμὰς ἐξ ἐξεχόντων ὀλίγον ἐπιμήκων σανιδίων, ἐφ' ὧν τιθέμενα στηρίζονται τὰ γράμματα τῆς ἀναγνωστέας λέξεως. Π. χ. ἔχομεν ἀναγνωστέαν τὴν λέξιν «Μῆλον», ὁ διδάσκαλος τίθησι κατὰ διαδοχὴν ἐπὶ τοῦ ἀναγνωστηρίου, λαμβάνων ἐκ τῆς θήκης ἕκαστον τῶν ἀποτελούντων τὴν λέξιν κινητῶν γραμμάτων εἴς τινα ἀπόστασιν ἀπ' ἀλλήλων, τὸ Μ, τὸ Η, τὸ Λ, τὸ Ο, τὸ Ν καὶ ἐπιδεικνύει αὐτὰ τοῖς μαθηταῖς χωρίς· εἶτα πλησιάζει πρὸς ἄλληλα τὰ συνιστῶντα τὴν πρώτην συλλαβὴν δύο γράμματα, καὶ προσκαλεῖ τοὺς παῖδας νὰ ἐκφέρωσιν ἡνωμένας τὰς δύο φωνὰς—Μη, ἔπειτα καὶ τὰς ἑτέρας τρεῖς τὰς ἀποτελούσας τὴν δευτέραν συλλαβὴν—λόν, καὶ ἔπειτα προφέρωσιν ὁμοῦ ἐν συνεχείᾳ τὰς δύο συλλαβὰς τὰς ἀποτελούσας τὴν λέξιν, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἐπιμελητέον δ' ὅπως αἱ πρῶται λέξεις ὦσι μονοσύλλαβοι καὶ εὐπρόφοροι. Ἐν ἐλλείψει ἀναγνωστηρίου, ὁ διδάσκαλος ἀντὶ κινητῶν γραμμάτων γράφει ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος τὰ γράμματα μεγάλα, οὐχὶ τὰ κεφαλαῖα, ὥστε νὰ ὁρῶνται παρὰ πάντων τῶν μαθητῶν, προσέχων νὰ μὴ μεταβάλῃ τὰ σχήματα αὐτῶν, καὶ προσκαλεῖ αὐτοὺς νὰ προφέρωσι χωριστὰ τὰς φωνὰς ἑκάστης συλλαβῆς, ἔπειτα ὁμοῦ τὰς συλλαβὰς τὰς ἀποτελούσας τὴν λέξιν.

38. Προφέρονται δὲ τὰ γράμματα ἐν τῇ ἀσκήσει τῆς ἀναγνώσεως οὐχὶ διὰ τῶν δισυλλάβων αὐτῶν ὀνομάτων ἄλφα, βῆτα, γάμμα, δέλτα κτλ., ἀλλὰ διὰ μόνης τῆς φωνῆς, ἣν σημαίνουσιν, ἐκφραζομένης ὅσον οἷόν τε καθαρᾶς καὶ ἀμιγοῦς πάσης ἄλλης φωνῆς. Καὶ τοῦτο εἶναι εὔκολον μέν, προκειμένου περὶ φωνῆς τῶν φωνηέντων, ὀλίγον δὲ δύσκολον, προκειμένου περὶ φωνῆς συμφώνου β, γ, δ.

39. Ἡ τοιαύτη διδασκαλία τῶν παίδων καὶ ἄσκησις εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῶν λέξεων εἰς συλλαβὰς καὶ τούτων εἰς γράμματα, καὶ εἰς τὴν διάκρισιν καὶ προφορὰν τῆς φωνῆς ἑκάστου γράμματος, καὶ πρὸς ὀρθὴν ἕνωσιν τῶν δύο ἢ πλειόνων φωνῶν καὶ ἐκφρασιν τῆς συλλαβῆς, δέον νὰ γίγνηται βραδυτάτη καὶ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας, ὥστε νὰ γίνωνται πάντα καταληπτά· νὰ ἐπαναλαμβάνηται δὲ ἐπιμελῶς τὸ προδιδαχθὲν μάθημα τὴν προτεραίαν ἐν ἀρχῇ τοῦ τῆς ἐπιούσης μαθήματος ὑπὸ τῶν ἀσθενεστέρων τῆς τάξεως μαθητῶν. Ἂν δὲ μὴ πληροφορηθῇ ὁ διδάσκαλος ἀδιστάκτως ὅτι πάντες οἱ παῖδες ἐνόησαν τὸ τῆς προτεραίας, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν διδασκαλίαν, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ ἐπιμείνῃ διδάσκων τὸ αὐτὸ μάθημα. Τὰ πρῶτα βήματα τῆς διδασκαλίας ἐν τῇ πρώτῃ τάξει τῶν νεηλύδων παίδων δέον νὰ γίνωνται μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ εὐλα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βείας, εἰ δὲ μή, κίνδυνος νὰ μειωθῇ ἡ τῶν παίδων ἀγάπη πρὸς τὸ σχολεῖον καὶ τὸν διδάσκαλον, καταλαμβανομένων ὑπὸ ἀηδίας καὶ νάρκης ἐκ τῆς δυσκολίας περὶ τὴν καταγνόησιν τῶν διδασκομένων. Ἡ γλῶσσα τοῦ διδασκάλου δέον νὰ ἦναι, καθ' ἃ κατ' ἐπανάληψιν ἐρρέθη, καθαρὰ καὶ ἔντονος καὶ νὰ κινῆται βραδέως, καὶ ἡ ἔκφρασις σαφὴς καὶ δι' ὀλίγων καὶ κοινῶν ἐν ἀνάγκῃ λέξεων, συνδεομένων παρατακτικῶς εἰς προτάσεις ἁπλᾶς. Ἡ κατὰ μικρὰ χρονικὰ διαστήματα, ἤτοι κατὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας ἐπανάληψις τῶν δεδιδαγμένων ἐπιβάλλεται ἀναγκαίως ἐν τῇ τάξει τῶν ἀρχαρίων παίδων.

40. Ἀφοῦ οὕτως ἀσκηθῇ ὁ παῖς ἐπαρκῶς εἰς τὴν ἀναγνωσιν πολλῶν ἐκλελεγμένων λέξεων, ἐν αἷς ἀπαντῶνται πάντα τὰ γράμματα καὶ αἱ δίφθογγοι καὶ αἱ διάφοροι πλοκαὶ τῶν συμφώνων, καὶ ἐθισθῇ νὰ διακρίνῃ τοὺς τόνους καὶ τὰ πνεύματα καὶ τὴν κατάλληλον θέσιν αὐτῶν, ἄρχεται ἡ ἀναγνωσις μικρῶν διηγημάτων ἐν ἁπλαῖς προτάσεσι. Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ χρονικῷ διαστήματι καθ' ὡρισμένας ὥρας ἀσκεῖται ὁ παῖς ἀντιγράφων ἐπὶ τοῦ ἀβακίου τὰς ὑπὸ τοῦ διδασκάλου κεκαλλιγραφημένας ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος λέξεις, ἃς ἐδιδάχθη διὰ τῆς ἀναγνώσεως καὶ μετὰ χρόνον καὶ τὰς προτάσεις. Εἰς τὴν τοιαύτην δὲ τῆς ἀναγνώσεως καὶ γραφῆς ἄσκησιν θὰ ἀναλωθῇ ὁλόκληρον τὸ σχολικὸν ἔτος, καὶ διότι οἱ μικροὶ παῖδες συχνὰ ἀπουσιάζουσιν ἕνεκεν μικρῶν κωλυμάτων, ἀλλὰ μάλιστα διότι τὰ πλεῖστα τῶν σχολείων ἔχουσιν ἕνα διδάσκαλον, ὀφείλοντα νὰ καταμερίσῃ εἰς τὰς τέσσαρας τάξεις τὴν διδακτικήν του δύναμιν.

Ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ δευτέρου ἔτους.

41. Οἱ μαθηταὶ προβιβαζόμενοι εἰς τὴν δευτέραν τάξιν καὶ εἰσερχόμενοι εἰς τὸ δεύτερον σχολικὸν ἔτος εἶναι ἠσκημένοι νὰ ἀναγινώσκωσιν ἐλευθέρως καὶ νὰ ἀντιγράφωσιν εὐχερῶς προτάσεις. Καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις δὲ μαθήμασι, τοῖς ἐν τῇ πρώτῃ τάξει διδασκομένοις, ὑποτίθεται ὅτι ἐκτήσαντο ἱκανὴν ἐμπειρίαν καὶ ἀνάλογον πνευματικὴν ἀνάπτυξιν καὶ μόρφωσιν. Οἱ ἕνεκεν μακρᾶς νόσου ἢ ἄλλης αἰτίας μὴ ἐπαρκῶς ἀσκηθέντες, καὶ διὰ τοῦτο μὴ δυνάμενοι νὰ παρακολουθήσωσι τὴν τοῦ δευτέρου ἔτους διδασκαλίαν, ἀνάγκη νὰ ἐπαναλάβωσι τὰ μαθήματα τῆς πρώτης τάξεως. Εἰς τὴν ὀρθὴν ἐκτίμησιν τούτου δέον νὰ καταβάλληται πᾶσα προσοχὴ ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ὅστις ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ ὑπ' ὄψιν πάσας τὰς ἀτομικὰς περιστάσεις καὶ τὰ ἰδιώματα ἑκάστου μαθητοῦ. Τοῦτο ἐφαρμόζεται καὶ κατὰ τὰς λοιπὰς τάξεις τοῦ σχολείου.

42. Κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος οἱ μαθηταὶ ἀναγινώσκουσι κατὰ τὰ ῥηθέντα ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ κατάλληλα τεμάχια ἐκ τοῦ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου περιλαμβάνοντα ὅλον τι.

Καὶ πρῶτον μὲν ὁ διδάσκαλος ἑρμηνεύει, διηγούμενος συντόμως καὶ εὐλήπτως τὸ περιεχόμενον τοῦ ἀναγνωστέου τεμαχίου. Ἔπειτα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀναγινώσκει αὐτὸ εὐκρινῶς, προσεχόντων τῶν παίδων εἰς τὸ βιβλίον, καὶ παρακολουθούντων τὸ ἀναγινωσκόμενον ἐν σιγῇ. Μετὰ ταῦτα προσκαλοῦνται μαθηταί τινες νὰ ἀναγνώσωσιν ἕκαστος ἀνὰ μίαν περίοδον μέχρι τελείας στιγμῆς, διορθοῦντος τοῦ διδασκάλου τὰ ἐσφαλμένως ἀναγνωσθέντα, ἂν μὴ μόνος ὁ μαθητὴς προσκαλούμενος ἐπανορθώνῃ ταῦτα. Εἶτα ἐρωτώμενος ἑρμηνεύει τὴν ἀναγνωσθεῖσαν περίοδον καθ' ἑκάστην πρότασιν, διορθούμενος ἐν οἷς σφάλλεται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ἑρμηνεύοντος καὶ ἀναπτύσσοντος τὴν ἔννοιαν αὐτῆς.

Ἀφοῦ οὕτως ἀναγνωσθῇ καὶ ἑρμηνευθῇ ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἐρωτωμένων τὸ πρὸς ἀνάγνωσιν τεμάχιον μέχρι τέλους κατὰ τελείας, στιγμὰς καὶ προτάσεις, ὁ διδάσκαλος ἀναγινώσκει *κατ' ἔμφασιν* τὸ ὅλον τεμάχιον ἐν συνεχείᾳ ἄνευ διακοπῆς καὶ παρεκβάσεως· ἔπειτα ἀναγινώσκουσιν οὕτω τὸ ὅλον τεμάχιον, ζητοῦντες τὴν ἐμφαντικὴν τοῦ διδασκάλου ἀνάγνωσιν καί τινες μαθηταί, πρῶτον τῶν ἱκανωτέρων καὶ ἔπειτα καὶ τῶν ἀσθενεστέρων, καὶ ἐπαναλαμβάνουσι τὸ νόημα τοῦ ὅλου μαθήματος. Καὶ τὸ οὕτως ἀναγνωσθὲν καὶ ἑρμηνευθὲν μάθημα ὁρίζεται ὡς κατ' οἶκον μάθημα, εἰς ὃ ἐξετάζονταί τινες τῶν μαθητῶν τὴν ἐπιοῦσαν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῆς ἡμέρας, προσκαλούμενοι νὰ ἀναγνώσωσι τὸ μάθημα κατ' ἔμφασιν μιμούμενοι τὸν διδάσκαλον, καὶ νὰ ἐξηγήσωσι συντόμως τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ, καθ' ἃ ἀνεπτύχθη τὴν προτεραίαν. Τοῦτο δὲ ἐπαναλαμβάνεται δι' ὅλου τοῦ Β' ἔτους κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀναγνώσεως. Ἡ δὲ γραφὴ τοῦ ἔτους τούτου γίνεται κατὰ τὴν ὡρισμένην χωριστὴν ὥραν. Ἀσκοῦνται δὲ οἱ μαθηταὶ ἀντιγράφοντες ὡρισμένας ἐκλεκτὰς προτάσεις ἐκ τῶν ἀναγνωσμάτων εἰλημμένας, μεγάλης προσοχῆς καταβαλλομένης εἰς τὴν ὀρθογραφίαν τῶν λέξεων. Ἀσκοῦνται δὲ νὰ γράφωσιν ἀπὸ μνήμης λέξεις ἢ καὶ προτάσεις συνήθεις.

Ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ τρίτου ἔτους.

43. Οἱ μαθηταὶ ἱκανῶς ἤδη ἀσκηθέντες ἐν τῇ Β'. τάξει εἰς τὸ ἀναγινώσκειν ἐλευθέρως καὶ ἀπταίστως, καὶ ἀποκτήσαντες τὴν εἰς τοῦτο τριβὴν καὶ ἕξιν, ἀσκοῦνται κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο κυριώτερον εἰς αὐτενέργειαν, ἤτοι εἰς τὸ νὰ ἀντιλαμβάνωνται καὶ νοῶσιν ἀβοηθήτοι τὸ ἀναγινωσκόμενον, ὁριζομένου τοῦ ἀναγνωστέου τὴν ἑπομένην μεγαλειτέρου τεμαχίου ὡς κατ' οἶκον μαθήματος. Ἐν ἀρχῇ τοῦ καθημερινοῦ μαθήματος τῆς ἀναγνώσεως, προσκαλοῦνταί τινες τῶν μαθητῶν νὰ ἀναγνώσωσι καὶ ἑρμηνεύσωσι μόνοι τὸ κατ' οἶκον μελετηθὲν ὑπ' αὐτῶν μάθημα τῆς ἀναγνώσεως ἐκ βιβλίου σπουδαιοτέρου καὶ δυσκολωτέρου, καὶ ὕλην περιέχοντος πλείω ἢ τὸ ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει. Μετὰ τοῦτο ὁ διδάσκαλος ἐπαναλαμβάνει ἀπαραλλάκτως, καθ' ὃν καὶ διὰ τὴν δευτέραν τάξιν περιεγράψαμεν τρόπον τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀναγνώσεως καὶ ἐν τῇ τρίτῃ τάξει κατὰ περιόδους. Γίνονται δὲ παρ' αὐτοῦ αἱ προσήκουσαι πραγματικαὶ καὶ γραμματικαὶ παρατηρήσεις

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ ἀναπτύξεις μετὰ μείζονος ἀκριβείας καὶ λεπτομερείας, καὶ προσκαλοῦνται οἱ παῖδες νὰ ἐκφέρωσι τὰς κρίσεις των ἐπὶ τοῦ ἀναγινωσκομένου, ὑποβοηθούμενοι ἐν ἀνάγκῃ εἰς τοῦτο διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων, καὶ νὰ συνάγωσι τὸ ἠθικὸν ἐκ τοῦ μαθήματος πόρισμα κατὰ τὰ ἐν τῷ γενικῷ μέρει λεχθέντα. Ἔπειτα ἀναγινώσκεται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου τὸ ὅλον τοῦ ἀναγνωστέου τεμαχίου, καὶ ἐπαναλαμβάνεται ὑπὸ τῶν μαθητῶν, καὶ ἡ ἐμφατικὴ αὐτοῦ ἀνάγνωσις καὶ ἡ ἑρμηνεία· δίδοται δὲ τοῖς μαθηταῖς νὰ μελετηθῇ ὡς κατ' οἶκον μάθημα ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἑπομένου μαθήματος, ὅπερ θὰ μελετήσωσι κατὰ τὰ ῥηθέντα τὸ πρῶτον οἱ μαθηταὶ κατ' οἶκον ἵνα ἐξετασθῇ καὶ ἀναπτυχθῇ τὴν ἑπομένην, καὶ οὕτως ἐφεξῆς δι' ὅλου τοῦ ἔτους.

44. Ἐν δὲ τῇ γραφῇ ἀσκοῦνται οἱ μαθηταὶ τὸ μὲν ἀντιγράφοντες ὡρισμένα τεμάχια τῶν ἡρμηνευμένων πρότερον, τὸ δὲ γράφοντες καθ' ὑπαγόρευσιν προτάσεις γραμματιζομένων χάριν τῆς ὀρθογραφίας πρὸ τῆς γραφῆς τῶν λέξεων. Διδάσκονται δὲ ἐν ἀκριβείᾳ τὰ τῆς στίξεως, τὰ περὶ τόνων κ.τ.λ.

Ἀνάγνωσις καὶ γραφὴ τετάρτου ἔτους.

45. Ἐν τῇ τετάρτῃ τάξει κύριος σκοπὸς τῆς ἀναγνώσεως τίθεται ἡ εἰς αὐτενέργειαν ἄσκησις, καὶ ἡ μετάδοσις γνώσεων μάλιστα μορφωτικῶν. Πρὸς τοῦτο ὡρίσθη ὡς κύριον ἀναγνωστικὸν βιβλίον τὸ κείμενον τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν πράξεων τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν ἐπιστολῶν, ἐξ ὧν διδάσκονται τὰ εὐνοητότερα κατ' ἐκλογὴν τρὶς τῆς ἑβδομάδος μετὰ τῆς προσηκούσης ἑρμηνείας καὶ ἀναπτύξεως τοῦ διδασκάλου, καθ' ἃ ἐνετείλατο τὸ Ὑπουργεῖον διὰ τῆς ἐγκυκλίου τῆς 12 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 1879 ὑπ' ἀριθ. 7,639.

46. Ὡς δεύτερον δὲ ἀναγνωστικὸν βιβλίον ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ὁρίζομεν ἐκλεκτὰ τεμάχια τῆς Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσσείας ἐπιμελῶς μεταπεφρασμένα, γινομένων παρὰ τοῦ διδασκάλου, καθ' ὃν τρόπον ὡρίσαμεν καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς τάξεσι, τῶν ἀναγκαίων πρὸς κατανόησιν ἀναπτύξεων καὶ ἑρμηνειῶν τῶν ἀναγνωστέων τοῖς παισὶ λέξεων καὶ προτάσεων. Ἡ μορφωτικὴ δύναμις τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν ὁμολογεῖται παρὰ πάντων. Ἐν αὐτοῖς ἐδιδάσκοντο καὶ ἐμορφοῦντο οἱ πρόγονοι ἡμῶν, δι' αὐτῶν δὲ καὶ οἱ νεώτεροι πεπολιτισμένοι λαοὶ προσπαθοῦσι νὰ μυήσωσιν εἰς τοὺς νέους τὸ ἑλληνικὸν πνεῦμα. Διὰ τοῦ Ὁμήρου ἀσκεῖται πρὸ πάντων ἡ νοητικὴ δύναμις εἰς ὀρθὴν καὶ ἀκριβῆ τῆς φύσεως, καὶ ἐν γένει τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, ἀντίληψιν, κινεῖται δὲ καὶ τὸ θυμικὸν αὐτῶν εἰς ζήλωσιν πάσης ἀρετῆς· ἕκαστος ὁμηρικὸς ἥρως εἶναι *τέλειον καλλιτέχνημα*, κινῶν εἰς θαυμασμὸν καὶ εἰς μίμησιν τοὺς παῖδας. Ἐν τῷ Ὁμήρῳ ἐξαίρονται θαυμασίως πᾶσαι αἱ οἰκογενειακαί, κοινωνικαὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρεταί, καὶ ὑψοῦται τὸ ἐθνικὸν φρόνημα. Ἐν οὐδενὶ ἀναγνώσματι ἤθελεν εὑρεῖ ὁ παῖς τὰς τοῦ ἀγα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θοῦ καὶ τοῦ καλοῦ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ καὶ ἐν τῇ φύσει ἐκδηλώσεις, τόσῳ πιστῶς καὶ ζωηρῶς ἀναγεγραμμένας, ὅσῳ ἐν τῷ Ὁμήρῳ.

47. Ἐν οἷς σχολείοις εἷς μόνος διδάσκαλος, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διδαχθῶσιν ἰδία τὰ μαθήματα τῆς Φυσικῆς ἱστορίας, ἐπιτρέπεται νὰ λαμβάνηται ὡς δεύτερον ἀναγνωστικὸν βιβλίον ἐν τῇ τρίτῃ καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ τάξει μετὰ τὸ Εὐαγγέλιον, ἐγχειρίδιον κοσμογνωστικῆς ὕλης, εὐμεθόδως συντεταγμένον, καὶ διὰ τοιούτου ἀναγνωστικοῦ βιβλίου νὰ μανθάνωσιν οἱ μαθηταὶ στοιχειώδεις γνώσεις ἐκ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν. Περιττὸν τὰ προστεθῇ, ὅτι ἐν τῇ τάξει ταύτῃ δέον νὰ ὁρίζηται περισσότερον κατ' οἶκον μάθημα, ἐν ᾧ τὴν ἐπομένην ἐξετάζονται οἱ μαθηταὶ ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, διορθοῦντος αὐτοὺς ἐν οἷς χρήζουσι διορθώσεως.

48. Ἡ κατανόησις τῶν ἐκλεγομένων μερῶν τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου δὲν εἶναι δύσκολος, ὅταν ὁ διδάσκαλος ἀναπτύσσῃ τὰς ἐννοίας καὶ ἑρμηνεύῃ τὰς δυσκολωτέρας λέξεις. Ὁ μαθητὴς καὶ ἐκ τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος καὶ ἐκ τῶν προσευχῶν, καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀναγνωσμάτων, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου συνήθως ἔχει ἱκανὰς ἤδη θρησκευτικὰς γνώσεις, δι' ὧν δύναται οὐχὶ μετὰ πολλοῦ κόπου νὰ κατανοῇ τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Διὰ τῆς ἀσκήσεως δὲ ἐν τῇ ἀναγνώσει τοῦ Εὐαγγελίου, ἀσκοῦνται καὶ εἰς ἀνάγνωσιν κειμένου ἀρχαίας γλώσσης οἱ μέλλοντες νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον.

49. Ἐν τῇ γραφῇ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀσκοῦνται οἱ μαθηταὶ εἰς αὐτενέργειαν, ὑποχρεούμενοι νὰ συντάττωσι περιλήψεις ἢ μετασχηματισμοὺς τῶν ἑκάστοτε ἀναγινωσκομένων· νὰ γράφωσι κατ' ἰδίαν ἀντίληψιν περιγραφὰς ἀντικειμένων ἢ διαφόρους διηγήσεις· νὰ συντάττωσιν ἐπιστολὰς πρὸς οἰκείους κ.τ.λ. περὶ διαφόρων συνήθων βιωτικῶν ὑποθέσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Γραμματική.

50. Ἀναγκαιοτάτη εἶναι ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ ἡ διδασκαλία Γραμματικῆς τῆς τῶν λογίων λεγομένης γλώσσης, ἧς οἱ τύποι ἐν ὀλιγίστοις διαφέρουσι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, πρὸς ἣν ὁσημέραι ἐγγύτερον ἔρχεται. Ἀλλὰ διδασκαλίαν Γραμματικῆς λέγοντες δὲν νοοῦμεν τὴν ὑπὸ τῶν παίδων ἀπομνημόνευσιν τῶν ξηρῶν τύπων καὶ πλήθους κανόνων τεχνολογικῶν καὶ ἐξαιρέσεων, ἀλλὰ τὴν κατὰ μικρὸν ἄσκησιν αὐτῶν, ὥστε νὰ ἐκφέρωσιν ὀρθῶς καὶ κανονικῶς ἐν γραπτῷ καὶ προφορικῷ λόγῳ τὰ αἰσθήματα καὶ διανοήματα αὐτῶν. Τοῦτο δὲ κατορθοῦται διὰ τῆς πρακτικῆς μάλιστα ἀσκήσεως αὐτῶν ἐν τῇ ὀρθοεπείᾳ τῇ ἐνδελεχεῖ τοῦ διδασκάλου ἐπιμελείᾳ, οὗ τὴν γλῶσσαν ἐν τῇ καθημερινῇ διδασκαλίᾳ πάντων τῶν μαθημάτων ἔχει ὑπόδειγμα ὁ μαθητής. Εἰ καὶ ἡ τοιαύτη ἐμπειρία δυνατὸν νὰ ἀποκτηθῇ καὶ ἄνευ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βιβλίου διὰ τῆς ἐν τῷ λέγειν καὶ γράφειν ἐπιμελοῦς, ἀσκήσεως, πρὸς μείζονα ὅμως εὐκολίαν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσαχθῇ ἐν ταῖς ἀνωτέραις τάξεσιν ὀλιγοσέλιδον βιβλίον Γραμματικῆς περιλαμβάνον τοὺς στοιχειωδεστάτους κανόνας τοῦ τυπικοῦ καὶ τὸ τυπικὸν αὐτό.

51. Ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ τάξει διδάσκεται ὁ παῖς κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀναγνώσεως τὰ τοῦ συλλαβισμοῦ, τὴν διαίρεσιν τῶν γραμμάτων, τὰς διφθόγγους, τοὺς τόνους, τὰ πνεύματα, τὰ τῆς στίξεως, τὰ βραχέα, τὰ μακρά, καὶ ἀσκοῦνται περὶ τὴν διάκρισιν τῶν οὐσιαστικῶν, τῶν ἐπιθέτων, τῶν ῥημάτων πρακτικῶς καὶ διὰ παραδειγμάτων.

52. Ἐν τῇ τρίτῃ τάξει ἀσκοῦνται νὰ διακρίνωσι τὰ μέρη τοῦ λόγου, νὰ κλίνωσιν ὀνόματα, νὰ διακρίνωσι τὰ οὐσιαστικὰ τῶν ἐπιθέτων καὶ τοὺς βαθμοὺς αὐτῶν, τὰς ἀντωνυμίας, καὶ νὰ κλίνωσι τοιαύτας, τάς ἐν τῇ καθομιλουμένῃ γλώσσῃ συνήθεις. Τὴν κλίσιν τῶν ὀνομάτων, τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ τῶν ῥημάτων, διδάσκονται διὰ φράσεων ἐκφραζουσῶν νόημά τι, π. χ. ἵνα κλίνωσι τὸ ὄνομα *οἰκία* μανθάνουσι τὴν ὀνομαστικὴν ἐν τῇ φράσει *ἡ οἰκία εἶναι καλή*, τὴν γενικὴν τὸ *σανίδωμα τῆς οἰκίας*, τὴν δοτικὴν *ῥίπτῳ ἐν τῇ οἰκίᾳ τὸν σῖτον*, τὴν αἰτιατικὴν *πορεύομαι εἰς τὴν οἰκίαν*, καὶ οὕτω καθεξῆς, ὡσαύτως διδάσκονται διὰ φράσεων τὸ ῥῆμα, τὴν προσωπικὴν ἀντωνυμίαν κ.τ.λ. *ἐγὼ λέγω, σὺ λέγεις, ἐκεῖνος λέγει, ἡμεῖς λέγομεν, σεῖς (ἢ ὑμεῖς) λέγετε, ἐκεῖνοι λέγουσι*, καὶ οὕτω ἐφεξῆς, πάσας τὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ ῥήματα. Ἀφοῦ δὲ ἱκανῶς νοήσωσι τὴν σημασίαν οἱ παῖδες ἔπειτα ἀσκοῦνται μανθάνοντες *κατὰ ῥυθμὸν* τύπους ὀνομάτων καὶ ῥημάτων.

53. Ἐν τῇ τετάρτῃ δὲ τάξει ἀσκοῦνται νὰ κλίνωσι ῥήματα, νὰ διακρίνωσι τὸν χρόνον αὐτῶν κ.τ.λ. ἀλλὰ πάντα πρακτικῶς, καὶ καθ' ὅσον χρησιμεύουσιν ἐν τῇ καθωμιλημένῃ γλώσσῃ. Πάντοτε δὲ τὸ τυπικὸν διδάσκεται, ὡς ἐρρέθη, διὰ φράσεων ἐκφραζουσῶν νόημά τι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Ἀριθμητική.

54. Ἡ ἐπικρατήσασα ἀπό τινος χρόνου ἐν τοῖς ἡμετέροις σχολείοις μηχανικὴ διδασκαλία τῶν τῆς ἀριθμητικῆς πράξεων, ἐν αἷς ἀσκοῦνται οἱ παῖδες, ἄνευ λόγου κατὰ τυφλὴν ἕξιν, ἀντὶ ὠφελείας, μεγάλης πνευματικῆς βλάβης γίνεται πρόξενος, ἐνεργαζομένη εἰς τὰς ψυχὰς τῶν παίδων, διὰ τῆς τοῦ πνεύματος ἀκινησίας τὴν νάρκην καὶ τὴν ἀποστροφὴν πρός τε τὸ μάθημα τοῦτο καὶ τὸ σχολεῖον. Τί τάχα ἤθελεν ὠφεληθῇ ὁ γράφων ἑκατομμύρια καὶ δυσεκατομμύρια καὶ μηχανικῶς ἐκτελῶν τὰς ἀριθμητικὰς πράξεις, ἄνευ τῆς ἐλαχίστης συνειδήσεως τῶν δι' αὐτῶν παριστανομένων σχέσεων; Τίνα προθυμίαν καὶ ἀγάπην δύναται νὰ ἔχῃ ὁ παῖς, τοὺς ἀραβικοὺς χαρακτῆρας συνδέων ὡς ἱερογλυφικὰ σημεῖα ἄνευ ἐπιγνώσεώς τινος, ἢ τίνα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐκ τούτου ὠφέλειαν ἀναμένει ὡς πρὸς τὴν πνευματικήν του ἀνάπτυξιν; Καὶ ὅμως ὁμολογεῖται παρὰ πάντων ὅτι διὰ τῆς ἀριθμητικῆς πρὸ πάντων ἀσκεῖται τὸ κριτικὸν τοῦ παιδός, καὶ κρατύνεται ὁ διασκεπτικὸς νοῦς, ὥστε νὰ κινῆται ὀρθῶς, κανονικῶς καὶ ταχέως ἐν τῇ συλλογιστικῇ αὐτοῦ κινήσει.

55. Διὰ τῆς διδασκαλίας τῆς ἀριθμητικῆς ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις ἐπιζητεῖται διπλοῦς σκοπός· ἡ ἄσκησις τῆς διανοίας διὰ τῶν λογιστικῶν σχέσεων, ὥστε νὰ νοῇ ὀρθῶς καὶ νὰ διατυπώνῃ τὰ νοήματά του καθαρῶς καὶ κανονικῶς ἐν τῷ προφορικῷ λόγῳ, τὴν κανονικὴν τῆς κρίσεως καὶ τοῦ ὀρθοῦ συλλογισμοῦ ὁδὸν ἀκολουθῶν, καὶ ἡ ἀπόκτησις τῆς λογιστικῆς ἐμπειρίας τῆς τοσούτῳ χρησίμου ἐν τῷ πρακτικῷ βίῳ. Πρὸς τοῦτο ἀνάγκη νὰ διδάσκωνται οἱ παῖδες κατὰ μικρὸν ἀσκούμενοι εἰς τὴν ἀντίληψιν τῶν σχέσεων τῶν ἀριθμῶν διὰ διανοητικῆς ἐργασίας. Ἡ κατὰ νοῦν λεγομένη ἀριθμητική, συντελεῖ τὰ μάλιστα πρὸς πλήρωσιν ἑκατέρου τῶν σκοπῶν τῆς διδασκαλίας τῆς ἀριθμητικῆς. Ἡ δὲ γραπτὴ ἀριθμητικὴ καὶ ἡ ἐν αὐτῇ ἄσκησις, ὑποβοηθητικὴ τῇ μνήμῃ οὖσα ἐν τοῖς πολυπλοκωτέροις συνδυασμοῖς τῶν ἀριθμῶν, εἶναι εὐαπόκτητος, ὅταν ἐν τῇ κατὰ νοῦν ἀπὸ μνήμης ἀριθμητικῇ διδαχθῇ, καὶ προσηκόντως ἀσκηθῇ ὁ παῖς ἐπαρκῶς. Ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ δέον νὰ διδάσκωνται οὐ μόνον αἱ τέσσαρες ἁπλαῖ πράξεις, ἀλλὰ καὶ οἱ συμμιγεῖς, καὶ τὰ κοινὰ καὶ δεκαδικὰ κλάσματα καὶ αἱ μέθοδοι τοῦ τόκου, τῆς ὑφαιρέσεως, τῆς μίξεως καὶ τῆς ἑταιρίας πρακτικῶς, καθ' ὅσον δύνανται νὰ ἔχωσιν ἐφαρμογὴν καὶ χρησιμότητα ἐν τῷ βίῳ.

56. Κατανεμητέα δὲ ἡ ὕλη εἰς τὰς τέσσαρας τάξεις ὡς ἑξῆς: Ἐν τῇ πρώτῃ τάξει διδάσκονται αἱ σχέσεις τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ τῆς μονάδος μέχρις 20. Διαιρεῖται δὲ ἡ διδασκαλία εἰς δύο βαθμίδας· ἡ μὲν πρώτη ἀπὸ τοῦ 1—10 καὶ ἡ δευτέρα ἀπὸ τοῦ 1—20, καὶ ἀσκοῦνται οἱ παῖδες νὰ ἀριθμῶσι, νὰ γράφωσι, νὰ προσθέτωσι, νὰ ἀφαιρῶσι, νὰ πολλαπλασιάζωσι τοὺς ἀριθμοὺς ἐντὸς τοῦ ὁρίου τούτου, καὶ νὰ διαιρῶσιν ἔπειτα τοὺς ἄνευ καταλοίπου. Ἡ ἀρίθμησις διδάσκεται δι' ὁρατῶν ἀντικειμένων καὶ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἀκριβείας. Ὁ διδάσκαλος δέον νὰ χωρῇ βραδύτατα, διότι ἡ ἀντιληπτικὴ δύναμις τῶν παίδων εἶναι ἀσθενεστάτη, προκειμένου περὶ ἀριθμῶν ἀφῃρημένων, ὥστε ἀνάγκη πάντας τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰς σχέσεις των νὰ αἰσθητοποιῶμεν διὰ πραγμάτων ὁμοιομόρφων, π. χ. ξυλίνων σφαιριδίων κρεμαμένων ἐπὶ τοῦ ἀριθμητηρίου· εἶναι δὲ τοῦτο πίναξ ἐκ σανίδος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ σύρματα ὁριζοντίως καὶ παραλλήλως ἐκτεινόμενα, ἅτινα διέρχονται ὡς ἄξονες διὰ σειρῶν ὁμοιομόρφων, ξυλαρίων στρογγύλων καὶ κινητῶν ὁριζοντίως πρὸς αἰσθητοποίησιν τῶν ἀριθμητικῶν πράξεων, ἢ διὰ καρπῶν, ὅπου δὲν ὑπάρχει ἀριθμητήριον, καὶ ἄλλων τοιούτων ἀντικειμένων αἰσθητῶν.

57. Πάντα δὲ ἀριθμὸν δέον ἐν ἀρχῇ νὰ ἐφαρμόζωμεν κατ' ἐπα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νάλη̃ψιν ἐπὶ πολλῶν γνωστῶν πραγμάτων. Π. χ. ὁ διδάσκαλος δεικνύει ἓν κάρυον, τοῦτο λέγεται ἕν, τὸ ἓν παριστᾷ ἓν πρᾶγμα. Διὰ νὰ νοηθῇ̃ δὲ καλῶς, ἐρωτᾷ τοὺς μαθητὰς περὶ διαφόρων πραγμάτων φύσει μοναδικῶν. Πόσους ἡλίους ἔχει ὁ οὐρανός; πόσας σελήνας; πόσας οὐρὰς ἔχει ὁ κύων; ἡ γαλῆ; τὸ ἀρνίον; οἱ μαθηταὶ ἀποκρίνονται πάντοτε ἓν ἢ μίαν· τοῦτ' αὐτὸ γίνεται ἔπειτα περὶ τοῦ δύο, τοῦ τρία, τοῦ τέσσαρα. Πόσα ὦτα; χεῖρας; πόδας; Πόσους πόδας ἔχει ὁ ἵππος; ὁ ἡμίονος; Πόσους δακτύλους ἔχει ἡ ἀνθρωπίνη χείρ; — ἕνα τὸν ἀντίχειρα, καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Ἔπειτα δεικνύει καὶ ἕτερον κάρυον, καὶ δεικνύει δύο κάρυα εἰς τοὺς μαθητάς, οἵτινες λέγουν ὅτι βλέπουν δύο κάρυα· ἐξακολουθεῖ δὲ νὰ ἐρωτᾷ αὐτοὺς διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων, ἐφαρμόζων τὸν ἀριθμὸν δύο ἐπὶ πραγμάτων. Ὀφθαλμοὺς ἔχομεν; Πόσας χεῖρας; Πόσους πόδας κτλ. Ἔπειτα δεικνύει τρία κάρυα, ἐπαναλαμβάνων τὴν ἐφαρμογὴν ἐπὶ πολλῶν πραγμάτων, ὑπαρχόντων ἀνὰ τρία, καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Γράφοντες δὲ οἱ μαθηταὶ δύνανται νὰ μεταχειρίζωνται πρὸς παράστασιν τῶν ἀριθμῶν τὸ σχῆμα τοῦ ᾠοῦ 0,00,000,0000. Ἀφοῦ διὰ μακρᾶς ἀσκήσεως ἐθισθῶσι νὰ νοῶσι τοὺς ἀριθμοὺς ὡς ποσοτικὰς παραστάσεις πραγμάτων αἰσθητῶν μέχρι τοῦ δέκα, ἀσκοῦνται νὰ ἀριθμῶσι κατὰ σειρὰν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς μέχρι τοῦ δέκα καὶ τἀνάπαλιν, παλινδρομικῶς ἀπὸ τοῦ δέκα μέχρι τοῦ ἑνός, καὶ νὰ διακρίνωσι τοὺς μεγαλειτέρους ἀπὸ τοὺς μικροτέρους ἀριθμούς· τὸ 2 εἶναι μικρότερον τοῦ 3, τὸ 3 μικρότερον τοῦ 5, τὸ 4 μεγαλείτερον τοῦ 2, καὶ οὕτως ἐφεξῆς κατὰ σειράν. Μετὰ ταῦτα ἀσκοῦνται εἰς τὴν πρόσθεσιν διὰ τοῦ ἑνός: ἓν καὶ ἕν, γίνονται δύο, δύο καὶ ἓν γίνονται τρία, τρία καὶ ἓν γίνονται τέσσαρα, κτλ. καὶ τἀνάπαλιν εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἑνός. Ἔχομεν 10 καρύδια, ἂν ἀφαιρέσωμεν τὸ ἓν μένουν 9. Ἂν ἀπὸ τὰ 9 ἀφαιρέσωμεν ἕν, μένουν 8, καὶ οὕτως ἐφεξῆς πάντοτε αἰσθητοποιοῦντες τὰς πράξεις διὰ πραγμάτων ὁρατῶν καὶ εὐδιακρίτων.

58. Ἀφοῦ ἀσκηθῶσιν ἅπαντες οἱ παῖδες διὰ τῆς προσθέσεως καὶ ἀφαιρέσεως τοῦ ἑνός, ἀρχόμεθα νὰ ἀσκῶμεν αὐτοὺς τὴν πρόσθεσιν καὶ ἀφαίρεσιν διὰ τοῦ δύο, πάντοτε ὅμως μέχρι τοῦ ὁρίου τοῦ δέκα· ἔπειτα διὰ τοῦ 3, διὰ τοῦ 4 καὶ οὕτως ἐφεξῆς.

59. Ἐν δὲ τῇ γραπτῇ ἀριθμητικῇ, ἀφοῦ ἤδη ἐγνώρισαν τοὺς ἐννέα ἀραβικοὺς χαρακτῆρας, δίδομεν αὐτοῖς νὰ γράφωσιν αὐτὰς τὰς ἀπὸ μνήμης ἐργασίας. Ἱκανὸς δὲ χρόνος, ἴσως τρεῖς καὶ τέσσαρες μῆνες, θέλει παρέλθει, μέχρις οὗ ἀσκηθῶσιν ἐπαρκῶς οἱ μαθηταὶ πάντες, ἂν μάλιστα φοιτῶσιν ἀτάκτως εἰς τὴν πρόσθεσιν, ἀφαίρεσιν καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ 1 μέχρι 10. Μετὰ τοῦτο διδάσκονται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὴν ἀρίθμησιν τὴν γραπτὴν καὶ τὰς τέσσαρας πράξεις ἀπὸ τοῦ 1 μέχρι τοῦ 20 ἐν ἁπλουστάτοις προβλήμασιν, ἐν οἷς ὑποδείκνυται καὶ ἡ ἕνωσις εἰς ἓν ἴσων μερῶν διαιρετῶν ἀντικειμένων, οἷον ἥμισυ μῆλον καὶ ἕτερον ἥμισυ, ἀποτελεῖ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἓν μῆλον, καὶ τ' ἀνάπαλιν, ὥστε νὰ ἐθισθῶσι κατὰ μικρὸν εἰς τὴν ἔννοιαν τοῦ κλάσματος, καὶ οὕτω λήγει τὸ πρῶτον ἔτος.

60. Ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει λαμβάνεται ἀριθμητικὸν ὅριον τῆς λογιστικῆς ἐργασίας τὸ 100. Οἱ μαθηταὶ δέον νὰ ἀσκηθῶσιν ἰδίως εἰς τὴν ἀρίθμησιν καὶ τὰς τέσσαρας ἁπλᾶς πράξεις μέχρι τοῦ 100· διότι μέχρι τοῦ εἴκοσιν εἶναι ἱκανῶς ἤδη ἠσκημένοι. Ἐν πρώτοις ἀσκοῦνται οἱ παῖδες εἰς ἀντίληψιν τῆς ἐννοίας τῆς δεκάδος. Ὁ διδάσκαλος δεικνύων ἀνὰ δέκα πράγματα χωριστά, ἅπερ ἀριθμεῖ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν παίδων, δεικνύων ἕκαστον προστιθέμενον καὶ ἐρωτῶν αὐτούς: ἓν κάρυον καὶ ἕτερον, γίνονται πόσα; — δύο· ἔπειτα τρία καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Ἔχομεν δέκα κάρυα, ἤτοι μίαν δεκάδα, ἓν λεπτὸν καὶ ἓν δύο λεπτά, ἔπειτα τρία, τέσσαρα δεικνύει ῥίπτων ἕκαστον λεπτόν. Ἂν ἑνώσωμεν τὰ δέκα λεπτά, κάμνωμεν μίαν δεκάραν. Ἰδοὺ δέκα λεπτὰ ἡνωμένα, δεικνύει τὸ νόμισμα, τὴν δεκάραν· ἔπειτα ἀρχίζει πάλιν, ἔχομεν δέκα κάρυα, ἂν προσθέσωμεν ἀκόμη, ἤτοι μίαν μονάδα, ἔχομεν ἑνδεκα κάρυα· ἂν προσθέσωμεν ἕτερον ἓν ἔχομεν πόσα; ἀποκρίνονται οἱ μαθηταὶ δώδεκα, καὶ οὕτως ἐφεξῆς μέχρι τοῦ δεκαεννέα. Ἂν προσθέσωμεν εἰς τὰ δέκα ἐννέα ἄλλο ἓν κάρυον, γίνονται εἴκοσιν. Εἴκοσι δὲ κάρυα εἶναι δύο δεκάδες, ὅπως εἴκοσι μονόλεπτα, ἅπερ δεικνύει κατὰ δεκάδας, ἰσοδυναμοῦν μὲ δύο δεκάδας ἢ δεκάρας. Οὕτως ἐπαναλαμβάνονται συντόμως τὰ ἐν τῇ πρώτῃ τάξει διδαχθέντα προσοχῆς διδομένης εἰς τὴν συγκεφαλαίωσιν τῶν ἀριθμῶν εἰς δεκάδας.

61. Ἀφοῦ ἐννοήσωσι καλῶς οἱ μαθηταὶ τὸ εἴκοσιν, ὁρῶντες ὅτι σύγκειται ἐκ δύο χωριστῶν δεκάδων πραγμάτων, διδάσκονται διὰ προσθήκης πραγμάτων, ἢ ἐν τῷ ἀριθμητηρίῳ σφαιριδίων ξυλίνων, τὴν τρίτην δεκάδα καὶ τὸν ἀριθμὸν τὸν παραστατικὸν αὐτῆς τριάκοντα, καὶ οὕτως ἐφεξῆς μέχρι τοῦ ἑκατόν, ἀσκούμενοι νὰ εὑρίσκωσι τὸν ἀριθμὸν τῶν δεκάδων οὐ μόνον κατὰ σειράν, ἀλλὰ καὶ ἀναμίξ τριάκοντα καὶ δέκα πόσα γίνονται; καὶ οὕτως ἐφεξῆς.

62. Ἡ γραφὴ χρήζει ἰδιαιτέρας ἀσκήσεως καθ' ὅσον εἶναι σύνθετοι οἱ ἀριθμοὶ ἐκ δεκάδων καὶ μονάδων διότι τοὺς ἀριθμοὺς τοὺς ἀποτελοῦντας δεκάδας μόνον. Π. χ τοῦ 20, 30, 40 κ.τ.λ. διδάσκονται νὰ γράφωσι τιθέντες τὸν ἀριθμὸν τῆς μονάδος καὶ τὸ μηδέν.

Ἡ πρόσθεσις, ἡ ἀφαίρεσις καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς καὶ ἡ διαίρεσις ἀριθμῶν ἄνευ καταλοίπου ἀπὸ τοῦ 1—100 διδάσκεται κατὰ μικρόν, ἀσκουμένων τῶν μαθητῶν, καθ' ὃν τρόπον ἐγίνετο τοῦτο ἐπὶ τῶν μονάδων. Καὶ ἡ μὲν πρόσθεσις διδάσκεται ἀσκουμένων τῶν μαθητῶν εἰς τὴν πρόσθεσιν καὶ κατὰ νοῦν καὶ διὰ γραφῆς δι' ἕκαστον ψηφίον τῆς μονάδος χωριστά. Πρῶτον ἀσκοῦνται ἀπὸ τοῦ 20 καὶ ἐφεξῆς εἰς τὴν πρόσθεσιν τοῦ 1, λέγοντες καὶ γράφοντες 10+1=11, 22+1 =23, 23+1=24 καὶ οὕτως ἐφεξῆς μέχρι τοῦ 100.

63. Ἔπειτα ἀσκοῦνται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς τὴν πρόσθεσιν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῶν δύο λέγοντες καὶ γράφοντες 22+2=24, 24+2=26, 26+2=28, 28+2=30, 30+2=32 καὶ ἐφεξῆς μέχρι τοῦ ἑκατόν. Οὕτως ἀσκοῦνται χωριστὰ εἰς τὴν σειρὰν τῆς προσθέσεως πάντων τῶν ἀριθμῶν μέχρι τοῦ 100. Πάντα δὲ ταῦτα, καθ' ὅσον εὐχερῶς διδάσκονται, ὁρώντων τῶν μαθητῶν ἐπὶ τοῦ ἀριθμητηρίου τὰ ὑπὸ τοῦ διδασκάλου συρόμενα σφαιρίδια, τὰ παριστῶντα ἑκάστην πρᾶξιν. Ἔπειτα ἀσκοῦνται νὰ λέγωσιν οἱ μαθηταὶ τὰς αὐτὰς πράξεις ἀπὸ μνήμης διὰ τῆς φαντασίας, ὑποτυπούσης ἐν τῇ συνειδήσει τὰ σφαιρίδια τοῦ ἀναγνωστηρίου ἢ ἄλλα πράγματα. Κύριον δὲ τοῦ διδασκάλου μέλημά ἐστι, μάλιστα ἐν ἀρχῇ τοῦ ἔτους, ὅπως μὴ ὁ μαθητὴς μηχανικῶς ἐπαναλαμβάνῃ ἀριθμοὺς κενούς, ἤτοι χωρὶς νὰ ἔχῃ κατὰ νοῦν καὶ πράγματα, ὧν οἱ προσφερόμενοι ἀριθμοί.

64. Ἀφοῦ ἀσκηθῶσιν οἱ παῖδες εἰς τὴν πρόσθεσιν τῶν κανονικῶν τούτων σειρῶν, ἀσκοῦνται ἔπειτα καὶ εἰς πρόσθεσιν μονοψηφίων ἢ διψηφίων ἀριθμῶν, ὥστε νὰ ἐθισθῇ ἡ μνήμη των εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἀριθμῶν· πρὸς ταῦτα οἱ παῖδες ἀσκοῦνται νὰ σχηματίζωσιν ἀριθμοὺς διὰ προσθέσεως τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ 1 καὶ 2=3· 3 καὶ 2=5· 5 καὶ 2=7· 7 καὶ 2=9· 9 καὶ 2=11 καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Ἡ διδασκαλία τῆς ἀριθμητικῆς ἀνάγκη νὰ ἦναι ἀκριβής, νὰ χωρῇ βραδύτατα καὶ μετ' ἐπαναλήψεων, ὥστε νὰ παρακολουθῶσι καὶ οἱ ἀσθενέστατοι ἑκάστης τάξεως μαθηταί· διότι ἡ ἐλαχίστη ἀμφιβολία τοῦ μαθητοῦ ἐν τῇ ἀριθμητικῇ ἐπιφέρει δεινὴν σύγχυσιν ἐν τῇ κεφαλῇ του. Ἐν δὲ τοῖς ἀβακίοις χαράσσονται ἐν ἀρχῇ διὰ δύο καθέτων γραμμῶν χωριστὴ στήλη δεκάδων καὶ μονάδων, ὥστε ὁ παῖς, μέλλων νὰ προσθέσῃ διψηφίους ἀριθμούς, νὰ γράφῃ τὴν δεκάδα εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ στήλην, τὴν δὲ μονάδα εἰς τὴν ἑτέραν· οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν τριψηφίων, ὅταν φθάσωσιν εἰς αὐτούς. Ἀφοῦ δὲ ἱκανῶς ἀσκηθῶσι, τότε ἐκτελοῦσι καὶ ἄνευ στηλῶν ἐν τοῖς ἀβακίοις τὰς πράξεις ταύτας.

65. Καὶ ἡ ἀφαίρεσις κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον δέον νὰ διδάσκηται, ἤτοι νὰ ἀσκῶνται οἱ μαθηταὶ ἐπαρκῶς εἰς τὰς ἁπλουστέρας ἀφαιρέσεις, καὶ βαθμηδὸν κατ' ὀλίγον εἰς τὰς πολυπλοκωτέρας πρὸς ἀποφυγὴν συγχύσεως καὶ ἐπισκοτίσεως τοῦ νοῦ, ὅστις ἀδύνατον νὰ μὴ σκοτισθῇ, ἀτάκτως καὶ ἀνωμάλως κινούμενος διὰ τοσούτων ἀριθμῶν.

67. Πρῶτον, ὡς ἐν τῇ προσθέσει, ἀσκοῦνται οἱ παῖδες, λέγοντες καὶ ἐν τῷ ἀριθμητηρίῳ βλέποντες τὰ σφαιρίδια ἀφαιρούμενα, καὶ ἔπειτα γράφοντες κατὰ κανονικὴν σειρὰν τὴν ἀφαίρεσιν τῆς μονάδος ἀπὸ τοῦ 100 μέχρι τοῦ ἑνός· ἤτοι 100—1=99, 99—1=98, 98—1=97 καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Ἔπειτα ἀσκοῦνται ὡσαύτως εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ 2 κατὰ δύο σειράς, ἤτοι πρῶτον 100—2=98, 98—2=96, 96—2=94, 94—2=92 καὶ οὕτως ἐφεξῆς μέχρι τοῦ 2—2=0. Ἔπειτα ἀσκοῦνται εἰς τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ 4 ἀπὸ τοῦ 100, τοῦ 99, τοῦ 98, τοῦ 97, καὶ ἀφαιροῦσιν οὕτω κατὰ τέσσαρας σειρὰς μέχρι τοῦ 4 καὶ ἐφεξῆς τοὺς λοιποὺς ἀριθμοὺς τῶν μονάδων κατ' ἰσα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρίθμους σειράς, δηλαδὴ πρὸς ἀφαίρεσιν τοῦ 7 ἀσκοῦνται ἐν ἑπτὰ σειραῖς, ἤτοι ἀφαιροῦντες τὸ 7 ἀπὸ τοῦ 100, ἀπὸ τοῦ 99, ἀπὸ τοῦ 98, ἀπὸ τοῦ 97, ἀπὸ τοῦ 96, ἀπὸ τοῦ 95 καὶ ἀπὸ τοῦ 94, καὶ οὕτως ἔχουσι τὴν ἄσκησιν τὰς ἀφαιρέσεως τοῦ 7 ἐν ἑπτὰ σειραῖς, τοῦ 8 ἐν ὀκτὼ σειραῖς καὶ τοῦ 9 ἐν ἐννέα, τοῦ 10 ἐν δέκα σειραῖς.

67. Ἡ ἄσκησις τῶν παίδων ἐν ταῖς σειραῖς τῆς ἀφαιρέσεως, γινομένη μετὰ προσοχῆς, ἠρέμα καὶ ἀδιάστως, καθίσταται καὶ εὔκολος καὶ εὐχάριστος εἰς τοὺς παῖδας, ἠσκημένους ἤδη ἱκανῶς εἰς τὰς τῶν ἀριθμῶν σχέσεις διὰ τῆς προηγουμένης ὁμαλῆς καὶ κανονικῆς διδασκαλίας. Τέλος δύναται νὰ ἀσκήσῃ ὁ παῖς τὴν μνήμην ἐν τῇ ἀφαιρέσει δι' ἐκμαθήσεως προπαιδείας ἐπὶ τῆς ἀφαιρέσεως· ἀλλὰ τοῦτο γίνεται ἐν τέλει ἀφοῦ ἀσκηθῇ νὰ νοῇ εὐχερῶς τὴν ἀφαίρεσιν κατὰ τὰ ρηθέντα.

68. Καὶ ὁ πολλαπλασιασμὸς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διδάσκεται ἐν σειραῖς πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἁπλουστέρων πρώτων ἀριθμῶν καὶ βαθμηδὸν συνθετωτέρων. Ἐν πρώτοις ἀσκοῦνται οἱ παῖδες ὁρῶντες καὶ γράφοντες νὰ πολλαπλασιάζωσι τοὺς ἀριθμοὺς τῶν μονάδων ἐπὶ 1 μέχρι τοῦ 10, 1×1, 1×2, 1×3, 1×4 κ.τλ. Ἔπειτα τὸ 2 ἐπὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν μονάδων 2×1, 2×2, 2×3, 2×4, 2×5, 2×6. Ἔπειτα ἐν τρίτῃ σειρᾷ ἀσκοῦνται νὰ πολλαπλασιάζωσι τὸ 3 ἐπὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν μονάδων 1×3, 2×3, 3×3, 4×3, 5×3, 6×3, $7+3$ καὶ 10×3. Οὕτως ἐφεξῆς ἀσκοῦνται νὰ πολλαπλασιάζωσι τὸ 4 ἐπὶ τοὺς ἀριθμοὺς τῶν μονάδων, ἔπειτα τὸ 5, τὸ 6, τὸ 7, τὸ 8, τὸ 9 καὶ τὸ 10.

69. Καὶ ἐν τῷ πολλαπλασιασμῷ, ὡς καὶ ἐν ταῖς προηγουμέναις τῆς ἀριθμητικῆς πράξεσιν ὁ διδάσκαλος δέον νὰ παριστᾷ ἐν ἀρχῇ τοὺς ἀριθμοὺς συγκεκριμένους διὰ παραδειγμάτων ἀπὸ τοῦ βίου, ὅπως μὴ κινῆται ὁ νοῦς τοῦ παιδὸς ἐπὶ ἀριθμῶν ἀφῃρημένων· παραδείγματα δὲ εὐκολώτατα δύναται νὰ πορισθῇ ἐκ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου, πρὸς ἃ χαίροντες οἱ παῖδες προσέχουσι τὸν νοῦν.

70. Ἐν τῇ τρίτῃ τάξει μετὰ σύντομον ἐπανάληψιν τῶν ἐν τῇ β'. τάξει δεδιδαγμένων διδάσκονται οἱ παῖδες τὴν ἀρίθμησιν ἀπὸ τοῦ 100 μέχρι τοῦ 1000 καὶ τὴν γραφὴν ἑκατοντάδων, καὶ ἀσκοῦνται κατ' ὀλίγον εἰς τὴν κατὰ νοῦν *διαίρεσιν διψήφιων διὰ μονοψήφιων ἀριθμῶν*, ὡς καὶ εἰς τὴν κατὰ νοῦν πρόσθεσιν, ἀφαίρεσιν καὶ πολλαπλασιασμὸν *διψήφιων ἀριθμῶν*.

Ἡ ἀρίθμησις ἀπὸ τοῦ 101—1000 εἶναι ἤδη εὐδίδακτος, ἀφοῦ κάλλιστα οἱ παῖδες κατενόησαν ἐν τῇ δευτέρᾳ τάξει τὴν ἀρίθμησιν μέχρι τοῦ 100. Ἤδη ἀσκοῦνται κυρίως κατὰ τὴν μετάβασιν ἀπὸ ἑκατοντάδος εἰς ἑκατοντάδα καὶ ἐφιστᾶται ἡ προσοχὴ τῶν κατὰ τὴν γραφὴν αὐτῶν εἰς διάκρισιν τῆς ἀξίας, ἣν δίδει ἡ θέσις εἰς τὸ ἀριθμητικὸν ψηφίον, ἂν τεθῇ εἰς δευτέραν ἢ τρίτην θέσιν. Ἀσκοῦνται δὲ εἰς τοῦτο οἱ παῖδες γράφοντες πρῶτον ἀριθμοὺς ἐκ τοῦ αὐτοῦ ψη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φίου, ὡς 33, 333, 444 καὶ ἔπειτα ἐν τῇ ἐναλλαγῇ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ εἰς τὰς μονάδας, δεκάδας καὶ ἑκατοντάδας π. χ. 36, 63, 82, 28, 321, 123 καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Τὸ ἐν τῇ πρώτῃ θέσει δηλοῖ μονάδας, ἐν τῇ δευτέρᾳ δεκάδας, καὶ διὰ τοῦτο ἀναγινώσκεται οὐχὶ ὡς τρία, ἀλλὰ τριάκοντα. Ἀσκοῦνται προσέτι νὰ ἀναλύωσιν ἀριθμοὺς εἰς ἑκατοντάδας, δεκάδας καὶ μονάδας. Εἰς δὲ τὰς πράξεις τὰς κατὰ νοῦν πάντοτε χρεία οἱ ἀριθμοὶ νὰ ἦναι ἐφηρμοσμένοι κατ' ἀρχὰς ἐπὶ πραγμάτων γνωστῶν, ὥστε αἱ σχέσεις των νὰ νοῶνται εὐκρινῶς.

71. Ἐν ἀρχῇ τῆς διδασκαλίας τῆς διαιρέσεως ἀπὸ τοῦ πρώτου ἤδη ἔτους, ἀνάγκη νὰ ἀσκῶνται οἱ παῖδες παραλλήλως διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τοῦ πηλίκου ἐπὶ τὸν διαιρέτην εἰς κατανόησιν ἑκάστου προβλήματος. Π. χ. τέσσαρες παῖδες ἔχουσι 12 μῆλα, πόσα θὰ λάβῃ ἕκαστος παῖς, ἂν τὰ διαιρέσωμεν εἰς ἴσα μερίδια; θὰ λάβουν τρία ἕκαστος. Οἱ 4 παῖδες ἔχουσιν ἀνὰ τρία μῆλα, ἔρριψαν αὐτὰ εἰς ἓν κιβώτιον, πόσα μῆλα ἔχει τὸ κιβώτιον; — $4 \times 3 = 12$. Γίνεται δὲ χρῆσις ἐν ἀρχῇ καὶ τοῦ ἀριθμητηρίου πρὸς παράστασιν αἰσθητὴν τῆς διαιρέσεως. Ἀσκοῦνται δὲ οἱ παῖδες διαιροῦντες καὶ παραλλήλως πολλαπλασιάζοντες τὸ πηλίκον ἐπὶ τὸν διαιρέτην ἐν τοῖς ἀριθμοῖς τῶν μονάδων καὶ δεκάδων, ἀφοῦ γείνῃ καταληπτὸν ὅτι ἕκαστος ἀριθμὸς διαιρεῖ ἑαυτὸν καὶ δίδει πηλίκον ἕν. Ἔπειτα διὰ πολλῶν παραδειγμάτων ἀσκοῦνται κατὰ σειρὰς προφορικῶς καὶ γραπτῶς εἰς τὴν διαίρεσιν τῶν ἀριθμῶν μέχρι τοῦ 20, δι' ἑκάστου ἀριθμοῦ τῶν μονάδων κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς κάτωθι σειρᾶς παραλλήλως πρὸς τὴν διαίρεσιν, πολλαπλασιάζοντες καὶ τὸν διαιρέτην ἐπὶ τὸ πηλίκον ἑκάστου ἀριθμοῦ, ἵνα γένηται εὐκαταληπτότερα ἡ διαίρεσις.

2 : 2 = 1	$2 \times 1 = 2$
3 : 2 = 1 καὶ μένει 1	$2 \times 1 + 1 = 3$
4 : 2 = 2	$2 \times 2 = 2$
5 : 2 = 2 καὶ μένει 1	$2 \times 2 + 1 = 5$
6 : 2 = 3	$2 \times 3 = 6$
7 : 2 = 3 καὶ μένει 1	$2 \times 3 + 1 = 7$
8 : 2 = 4	$2 \times 4 = 8$
9 : 2 = 4 καὶ μένει 1	$2 + 4 + 1 = 9$
10 : 2 = 5	$2 \times 5 = 10$
11 : 2 = 5 καὶ μένει 1	$2 \times 5 + 1 = 11$
12 : 2 = 6	$2 \times 6 = 12$
13 : 2 = 5 καὶ μένει 1	$2 \times 6 + 1 = 13$

καὶ οὕτως ἐφεξῆς μέχρι τοῦ 20.

72. Ἀφοῦ διὰ τοιαύτης ἐπαναλήψεως κατανοήσωσι καλῶς τὴν διαίρεσιν καὶ ἀσκηθῶσιν εἰς τὰς ῥηθείσας σειράς, προχωρεῖ ὁ διδάσκαλος εἰς τὴν ἄσκησιν τῶν παίδων ἐν τῇ διαιρέσει τῶν ἀριθμῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀπὸ τοῦ 20 μέχρι τοῦ 100 διὰ τῶν μονοψηφίων ἀριθμῶν τῶν μονάδων.

73. Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς κατὰ νοῦν ἀριθμητικῆς, *προσθέσεως*, *ἀφαιρέσεως* καὶ *πολλαπλασιασμοῦ* δέον νὰ καταβάλληται μεγάλη προσοχὴ καὶ ἐπιμέλεια παρὰ τοῦ διδασκάλου, ὥστε νὰ ἀσκῶνται κατὰ σειρὰς ἀριθμῶν, χωροῦντες πρῶτον ἀπὸ τῶν μικροτέρων ἀριθμῶν δεκάδων καὶ εἰς τοὺς μεγαλειτέρους, ὡς ἐγένετο καὶ κατὰ τὴν ἄσκησιν αὐτῶν εἰς τὰς μονάδας: 20+10=30, 30+10=40, 40+10=50. Ἔπειτα λαμβάνονται καὶ προσθετέοι διψήφιοι ἀριθμοὶ ἐκ δεκάδων καὶ μονάδων, καὶ προχωρεῖ ἡ ἄσκησις κατὰ μικρόν· ὡσαύτως καὶ ἐν τῇ ἀφαιρέσει καὶ τῷ πολλαπλασιασμῷ.

74. Ἐν τῇ τετάρτῃ τάξει ἡ διδασκαλία τῆς ἀριθμητικῆς καθίσταται εὐκολωτέρα, καίπερ ἐν πολυπλόκοις καὶ συνθετωτέροις ἀριθμοῖς, καθόσον οἱ παῖδες ἠσκήθησαν ἤδη εἰς τὰς τρεῖς κατωτέρας τάξεις, καὶ αἱ σχέσεις τῶν ἀριθμῶν ἐγένοντο κατάδηλοι, καὶ ὁ διασκεπτικὸς νοῦς ἀπέκτησε τὴν ἕξιν νὰ κινῆται διὰ τῶν ἀριθμῶν ταχύτερον. Εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἡ διδασκαλία τῆς ἀριθμητικῆς συμπληροῦται ἐπ' ἄπειρον ἐν τῇ γραφῇ τῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν τεσσάρων πράξεων προσθέσεως, ἀφαιρέσεως, πολλαπλασιασμοῦ καὶ διαιρέσεως πολυψηφίων ἀριθμῶν. Διδάσκονται δὲ καὶ τῶν κλασματικῶν ἀριθμῶν τὰ στοιχειδέστερα. Πρὸ πάντων δέον νὰ καταβάλληται μεγίστη προσοχή, ὥστε νὰ κατανοήσωσιν οἱ παῖδες τὴν ἔννοιαν τοῦ κλάσματος διὰ πολλῶν καταλλήλων ἐξ αἰσθητῶν ἀντικειμένων παραδειγμάτων ὡς καὶ τὴν παράστασιν αὐτοῦ διὰ τῶν δύο ἀριθμῶν, τοῦ ἀριθμητοῦ καὶ τοῦ παρονομαστοῦ. Ἐνταῦθα δέον νὰ ἐμμείνῃ ὁ διδάσκαλος, διότι εἶναι τὸ *δυσκολώτερον* τῆς ἀριθμητικῆς κεφάλαιον καὶ μέγας ὁ κίνδυνος συγχύσεως τῶν παίδων. Ἔπειτα ἐν τῇ τάξει ταύτῃ διδάσκονται καὶ τὰ περὶ συνήθων μέτρων καὶ σταθμῶν καὶ μάλιστα τὸ δεκαδικὸν σύστημα καὶ τὰ περὶ διαιρέσεως τοῦ χρόνου στοιχειωδέστατα, ἤτοι ἡμέρα, νύξ, ὑποδιαιρέσεις τῆς ὥρας, ἑβδομάς, μήν, ἐνιαυτός, ὧραι τοῦ ἔτους καὶ τὰ παρόμοια.

75. Ἡ δὲ διδασκαλία τῆς ἀριθμήσεως καὶ γραφῆς τῶν ἀριθμῶν πέραν τῶν 1000 γίνεται ἀκριβῶς καθ' ὃν τρόπον ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσιν ἐγένετο μέχρι τοῦ 1000, προσοχῆς καταβαλλομένης κατὰ τὴν μετάβασιν ἀπὸ τὰς μονάδας τῶν χιλιάδων εἰς τὰς δεκάδας κτλ. καὶ ἔπειτα εἰς τὰς ἑκατοντάδας. Ἀσκοῦνται δὲ ἐπιμελῶς οἱ παῖδες νὰ γράφωσιν ὀρθῶς τοὺς ἀριθμοὺς καὶ νὰ ἀναπληρῶσι διὰ τοῦ μηδενικοῦ τὰς ἄνευ ἀριθμῶν στήλας τῶν μονάδων, δεκάδων καὶ ἑκατοντάδων, καὶ ἐξηγεῖται ἐπιμελῶς ἡ ἀξία τοῦ μηδενικοῦ κατὰ τοῦτο· 1001, 1002, 1010, 10100 κτλ. Ἐν τῇ προσθέσει πολυψηφίων ἀριθμῶν ἀσκοῦνται οἱ παῖδες διὰ προβλημάτων συγκεκριμένων καὶ ἁπλῶν, ἐν ἀρχῇ διὰ διψηφίων, ἔπειτα διὰ τριψηφίων. Καὶ πρῶτον διδάσκονται μετὰ λόγου νὰ γράφωσι τὰς μονάδας ὑπὸ τὰς μο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νάδας, τὰς δεκάδας ὑπὸ τὰς δεκάδας κτλ. Ἔπειτα ἐπίσης μετὰ λόγου νὰ προσθέτωσι τοὺς ἀριθμοὺς τῶν μονάδων, καὶ ἀνάγοντες αὐτοὺς εἰς δεκάδας νὰ γράφωσιν ὑπὸ τὴν γραμμὴν καὶ ὑπὸ τὴν στήλην τῶν μονάδων τὰς ὑπολειφθείσας μετὰ τὴν ἀναγωγὴν μονάδας, τὰς δὲ συγκεφαλαιωθείσας δεκάδας νὰ προσθέσωσιν εἰς τὴν δευτέραν σειρὰν τῶν προσθετέων ἀριθμῶν, ἤτοι τῶν δεκάδων, καὶ ἔπειτα νὰ προσθέτωσι καὶ ἀνάγωσι τὰς δεκάδας εἰς ἑκατοντάδας καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Οὐδεμίαν δὲ πρᾶξιν δέον νὰ ἐνεργῶσι, πρὶν ἡ ἐξηγήσωσι τὸν λόγον, δι' ὃν πράττουσι ταύτην. Ἄσκησις δὲ μακρά, ὡς πολλάκις ἐπανελήφθη, γενέσθω ἐν προβλήμασι τοῦ πρακτικοῦ βίου, ἅτινα εἶναι εὔκολον νὰ ἔχῃ προπαρεσκευασμένα ὁ διδάσκαλος, χωρῶν βραδέως ἀπὸ τῶν ἁπλουστέρων εἰς τὰ συνθετώτερα, ἀφοῦ πεισθῇ ὅτι καὶ οἱ ἀσθενέστεροι τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως ἠσκήθησαν ἐπαρκῶς ἐν τοῖς ἁπλουστέροις. Ἂς ἔχῃ δὲ πάντοτε κατὰ νοῦν, ὅτι ὅσα ἡ διδασκαλία τῆς ἀριθμητικῆς εἶναι εὐκολωτέρα καὶ εὐάρεστος, ἂν κατὰ μικρὸν χωρῇ μετ' ἀκριβείας καὶ εὐκρινείας, τόσῳ καθίσταται δυσκολωτάτη καὶ σκοτεινὴ καὶ δυσάρεστος εἰς τοὺς παῖδας, ἂν ἄνευ ἀσκήσεως ἐπαρκοῦς ἐν τοῖς ἁπλουστέροις προβιβάζωνται καὶ ἐξαναγκάζωνται νὰ νοῶσιν ἐν μεγίστῃ ἐντάσει τὰ δυσκολώτερα.

76. Ἐν τῇ ἀφαιρέσει ἀσκοῦνται πρῶτον οἱ παῖδες νὰ ἀφαιρῶσι διψηφίους ἀπὸ διψηφίων ἀριθμῶν διὰ προβλημάτων συγκεκριμένων καὶ μετὰ λόγου καὶ ἀναπτύξεως· διατὶ ἀφαιροῦμεν πρῶτον τὰς μονάδας ἀπὸ τῶν μονάδων· διατὶ ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν μονάδων τοῦ ἀφαιρετέου εἶναι μικρότερος, προσθέτομεν μίαν δεκάδα εἰς τὸν μειωτέον, ἣν ἀκολούθως δίδομεν εἰς τὴν δευτέραν στήλην τῶν δεκάδων. Τοῦτο χρεία νὰ ἀναπτύξῃ ὁ διδάσκαλος διὰ πολλῶν εὐνοήτων παραδειγμάτων ἐν συγκεκριμένοις ἀριθμοῖς μικροῖς, καὶ ἔπειτα καὶ ἐν συνθετωτέροις προβλήμασιν. Ἐπαναλαμβάνομεν δ', ὅτι οὐδὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος ἢ τοῦ ἀβακίου, ἂν μὴ δώσῃ τὸν λόγον καὶ ἐξηγήσῃ σαφῶς *τί σκοπεῖ τὰ πράξη, καὶ διὰ τίνα λόγον*.

77. Ἐπειδὴ οἱ μαθηταὶ ἠσκήθησαν ἤδη διὰ τοῦ κατὰ διάνοιαν πολλαπλασιασμοῦ καὶ ἐσχημάτισαν ἀκριβῆ ἔννοιαν ἐν τοῖς ἁπλουστέροις, ἐν τῇ τετάρτῃ τάξει διδάσκονται γραπτῶς ἀσκούμενοι ἐν τοῖς συνθετωτέροις προβλήμασι, κατὰ μικρὸν χωροῦντες. Ἐν ἀρχῇ δίδονται αὐτοῖς προβλήματα πολυψηφίων ἐπὶ μονοψηφίους ἀριθμούς, καὶ ἐνεργοῦσι τὸν πολλαπλασιασμὸν ἀντιστρόφως ἢ ὡς ἐπολλαπλασίαζον κατὰ νοῦν, διότι ἐν τῷ κατὰ νοῦν πολλαπλασιασμῷ τοῦ 45×5 ἐπολλαπλασίαζον πρῶτον δεκάδας $40 \times 5 = 200$, ἔπειτα τὰς μονάδας $5 \times 5 = 25$. καὶ ἤθροιζον ἔπειτα τὰ δύο γινόμενα καὶ ἀνεύρισκον 224. Ἤδη ἄρχονται πολλαπλασιάζοντες ἀπὸ τῶν μονάδων, ὅταν ὑπερβαίνῃ τὰ 9, εἰς δεκάδας, καὶ τὸ τῶν δεκάδων εἰς ἑκατοντάδας μετὰ λόγου. Μεγίστη δὲ προσοχὴ ἀπαιτεῖται, μὴ οἱ παῖδες κινοῦντες ἐν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σιγῇ τὰς χεῖρας καὶ ἐκτελοῦντες τὰς ἀριθμητικὰς πράξεις δὲν παρακολουθῶσι τὴν ἐργασίαν διὰ τῆς διανοίας· διότι μέγας ὁ κίνδυνος τοῦ μηχανισμοῦ. Ἀνάγκη ὁ παῖς νὰ λέγῃ πρότερον τὸν λόγον ἑκάστης πράξεως, ἣν μέλλει νὰ ἐκτελέσῃ, ἵνα οὕτως ἀναγκάζηται νὰ συνεχίζῃ τὴν συλλογιστικὴν ἐνέργειαν, ἀφοῦ ἐννοήσῃ τὸ πρόβλημα τὸ συγκεκριμένον. Π. χ. ἂν ζητῆται ἡ τιμὴ 3,856 ὀκάδων ἅλατος, τιμωμένου πρὸς 9 λεπτά, ὁ παῖς δέον νὰ διακρίνῃ ὅτι πρέπει νὰ ἐπαναλαβῃ ἐννεάκις τὸ 3,856, ἵνα εὕρῃ τὸ ζητούμενον. Καὶ ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι δύσκολον νὰ εὑρεθῇ διὰ τοῦ νοῦ, χρεία τοῦ γραπτοῦ πολλαπλασιασμοῦ, δι' οὗ ὀφείλει νὰ πολλαπλασιάσῃ τὰς μονάδας πρῶτον, ἤτοι τὸ 9×6· καὶ ἐπειδὴ θὰ εὕρῃ 54, ἤτοι πέντε δεκάδας καὶ 4 μονάδας, πρέπει νὰ γράψῃ τὰ ψηφία τῶν μονάδων ὑπὸ τὴν στήλην τῶν μονάδων, τῶν δὲ δεκάδων νὰ τὰ κρατήσῃ ἐν τῷ νῷ, ἵνα τὰ προσθέσῃ εἰς τὴν στήλην τῶν δεκάδων καὶ οὕτως ἐφεξῆς ἐπὶ τῶν δεκάδων, τῶν ἑκατοντάδων κτλ. Οὕτως ἀναλυτικῶς πρέπει νὰ ἐξηγῆται ὁ μαθητής, καὶ ἔπειτα νὰ ἐκτελῇ.

78. Ἀφοῦ ἀσκήσωμεν ἱκανῶς ἐν προβλήμασι πολλοῖς ἐκ τοῦ βίου εἰς πολλαπλασιασμὸν πολυψηφίων ἐχόντων καὶ μηδενικὰ κτλ. δίδομεν αὐτῷ προβλήματα πολλαπλασιασμοῦ ἐπὶ διψήφιον πολλαπλασιαστήν. Ἐνταῦθα δι' ἀναλύσεως λεπτομεροῦς τοῦ διδασκάλου δέον νὰ γίνηται καταληπτὸς ὁ κανών, καθ' ὃν ἐνεργεῖται ὁ πολλαπλασιασμός, ἤτοι ὅτι πολλαπλασιάζεται ὁ πολλαπλασιαστὴς χωριστὰ ἐπὶ ἕκαστον ψηφίον τοῦ πολλαπλασιαστοῦ καὶ ὑπογράφονται ὑπ' ἄλληλα τὰ χωριστὰ ταῦτα γινόμενα τηροῦντα καὶ τὰς θέσεις ἑκάστου τῶν τοῦ πολλαπλασιαστέου ψηφίων, καὶ ἔπειτα προσθέτομεν πάντα τὰ μερικὰ γινόμενα καὶ εὑρίσκομεν τὸ καθολικὸν γινόμενον. Ἡ ἐφαρμογὴ τούτου δέον νὰ γίνηται ἐν διαφόροις παραδείγμασι καὶ προβλήμασιν.

Ἀποδεικνύομεν ἔπειτα ὅτι ὅταν ὁ πολλαπλασιαστὴς ἢ καὶ ὁ πολλαπλασιαστέος ἔχῃ μηδενικά, ἤτοι περιέχῃ μόνον δεκάδας ἢ ἑκατοντάδας, πολλαπλασιάζεται μόνον τὸ σημαντικὸν αὐτοῦ ψηφίον ἢ ψηφία, προστιθεμένων ἐν τέλει αὐτοῦ δεξιὰ ἰσαρίθμων μηδενικῶν, καὶ καθιστῶμεν τοῦτο καταληπτὸν διὰ τῆς ἀναλύσεως τῆς ἐργασίας.

Μετὰ τὴν ἄσκησιν τῶν μαθητῶν ἐν τούτοις ἀποδεικνύομεν αὐτοῖς δι' ἀναλύσεως τῶν πράξεων, ὅτι καὶ ἂν ἀνταλλάξωμεν τὴν θέσιν τῶν παραγόντων, τὸ γινόμενον δὲν μεταβάλλεται, δι' ἁπλουστάτων πρῶτον παραδειγμάτων καταδεικνύοντες. ὅτι εἴτε τὸ 8 ἐπαναληφθῇ ἑξάκις, εἴτε τὸ 6 ὀκτάκις τὸ γινόμενον εἶναι τὸ αὐτό, 48· ἔπειτα καὶ ἐν συνθετωτέροις ἀριθμοῖς.

79. Καὶ κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς διαιρέσεως ἀκολουθοῦμεν τὴν αὐτὴν κανονικὴν ὁδόν, τὴν ἀναλυτικὴν ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ καὶ λεπτομερείᾳ τῶν πράξεων, ἵνα μετὰ λόγου καὶ συλλογιστικῆς ἐνεργείας ἐκτελῇ τὰς πράξεις ὁ μαθητής. Πρὸς τοῦτο μεταχειριζόμεθα ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς γραπτῆς διαιρέσεως κατ' ἀρχὰς προβλήματα παρέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χοντα ἀριθμούς, ὧν πάντα τὰ ψηφία διαιροῦνται διὰ τοῦ ψηφίου τοῦ διαιρέτου Π. χ. 4 ἀδελφοὶ πρόκειται νὰ διανείμωσι 848 δραχμάς. Διὰ τοιούτων ἀριθμῶν ποιοῦμεν τοῖς μαθηταῖς κατάδηλον τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ κανόνος τῆς διαιρέσεως ἀναλυτικῶς ἐξηγοῦντες κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς πράξεως πᾶσαν τὴν συλλογιστικὴν ἡμῶν ἐργασίαν. Ἔπειτα ἀσκοῦμεν τοὺς παῖδας καὶ ἐν προβλήμασι μετὰ διαιρετέου, οὗ δὲν διαιροῦνται πάντα τὰ ψηφία διὰ τοῦ ψηφίου τοῦ διαιρέτου, ἢ ἔχοντος καὶ μηδενικά, καὶ ἐξηγοῦμεν καλῶς καὶ καταληπτῶς τὰ ἐν τῇ πράξει ἐκτελούμενα.

80. Μετὰ τοῦτο ἀσκοῦμεν τοὺς παῖδας ἐν προβλήμασι περιέχουσι διαιρέτην διψήφιον, οὗ τὸ δεύτερον ψηφίον νὰ ἦναι μικραὶ μονάδες 1, 2, 3, ἵνα μὴ ἐπέρχηται σύγχυσις τῷ μαθητῇ, καὶ ποιοῦμεν καταληπτόν, διατὶ χωρίζομεν τὰ δύο πρῶτα τοῦ διαιρετέου ἰσάριθμα τῷ διαιρέτῃ ψηφία, ἢ ἐν ἀνάγκῃ, ὅταν ὁ διαιρέτης δὲν εἰσέρχηται, τὰ τρία πρῶτα ψηφία, καὶ διδάσκομεν τὸν κανόνα, δι' οὗ ὁδηγεῖται ὁ ἀρχάριος εἰς τὴν εὕρεσιν τοῦ πρώτου ψηφίου τοῦ πηλίκου· δηλαδὴ ὅτι εἰσέρχεται ὁ διαιρέτης εἰς τὸ χωρισθὲν τμῆμα τοῦ διαιρετέου τοσάκις, ὁσάκις εἰσέρχεται εἰς τὸ πρῶτον ψηφίον, ἢ τὰ δύο πρῶτα τοῦ διαιρετέου, τὸ πρῶτον ψηφίον τοῦ διαιρέτου. Εἶτα διδάσκονται οἱ παῖδες μετὰ λόγου καὶ ἀναπτύξεως πᾶσαν τὴν ἐφεξῆς πρᾶξιν τῆς διαιρέσεως μέχρι τέλους· τὸ δὲ ὑπόλοιπον τῆς διαιρέσεως τὸ μὴ δυνάμενον πλέον νὰ διαιρεθῇ γράφεται οὐχὶ κλασματικῶς, διότι οἱ μαθηταὶ ἀγνοοῦσιν εἰσέτι τὰ περὶ κλάσματος. Ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς διαιρέσεως δέον νὰ καταβάλληται μεγίστη ὑπὸ τοῦ διδασκάλου προσοχή, ὥστε ἡ ἀνάπτυξις νὰ γένηται σαφὴς διὰ παραδειγμάτων ἁπλουστάτων καὶ εὐκαταλήπτων· διότι ἡ δυσκολία τοῦ μαθητοῦ, νὰ κατανοήσῃ τὴν σύνθετον διαίρεσιν πολυψηφίων διὰ πολυψηφίων ἀριθμῶν, ὁμολογεῖται μεγίστη. Διὰ τοῦτο ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ ἐπιμείνῃ ἐν τῇ ἀναπτύξει καὶ νὰ ἀσκῇ ἑκάστοτε παραδείγματα διαιρέσεως ἁπλῶν ἀριθμῶν μονοψηφίων πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἀντιλήψεως τοῦ παιδὸς ἐν τοῖς πολυπλοκωτέροις.

81. Ἀφοῦ ἀσκηθῶσιν ἐπαρκῶς οἱ παῖδες εἰς τὴν διαίρεσιν, ἐκτελοῦντες πάσας τὰς πράξεις εὐχερῶς καὶ ὀρθῶς καὶ πεισθῇ περὶ τούτου ὁ διδάσκαλος, τότε ἄρχεται ἀσκῶν αὐτοὺς νὰ διαιρῶσι συμπτύσσοντες τὰς πράξεις, ἤτοι πολλαπλασιάζοντες τὸ πηλίκον ἐπὶ ἕκαστον τῶν τοῦ διαιρέτου ψηφίων, καὶ τὸ γινόμενον ἀφαιροῦντες κατὰ νοῦν χωρὶς νὰ τὸ γράφωσιν ἀπὸ τὰ ψηφία τοῦ διαιρετέου. Ἐπιμελητέον, ὅπως οἱ διδόμενοι ἐν τοῖς ἐπιλυτέοις προβλήμασιν ἀριθμοὶ συνδέωνται πρὸς βιωτικὰ ἔργα διδακτικὰ ἠθικῶν σχέσεων, δι' ὧν ἐπιτυγχάνεται σὺν τῇ λογιστικῇ ἀσκήσει καὶ ἡ τοῦ χαρακτῆρος τῶν παίδων μόρφωσις· π. χ. Δύο πτωχαὶ χῆραι εἶχον ἀνὰ δύο ὀρφανοὺς καὶ ἐπιμελεῖς υἱούς, οὓς ἔπεμπον εἰς τὸ σχολεῖον διατρέφουσαι τούτους διὰ τῆς ἐργασίας των. Μετά τινα χρόνον στερούμεναι ἐργασίας καὶ ἀδυ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νατοῦσαι νὰ διαθρέψωσιν αὐτοὺς ἀπεφάσισαν ν' ἀποσύρωσιν αὐτοὺς τοῦ σχολείου καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν περίλυποι καὶ ἔκλαιον. Κατὰ τύχην διέβαινεν ἀγαθὸς ἐργοστασιάρχης, ὅστις μαθὼν τὸ αἴτιον τῆς λύπης των προσέλαβεν αὐτοὺς νὰ ἐργάζωνται εἰς τὸ ἐργοστάσιόν του μίαν ὥραν μετὰ τὸ μάθημα ἐπὶ μισθῷ. Μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας ἔπεμψε πρὸς αὐτοὺς 28 δραχμάς, πόσας ἔπρεπε νὰ λάβῃ ἐξ αὐτῶν ἕκαστος τῶν 4 ὀρφανῶν; Τοιαῦτα προβλήματα εἶναι μορφωτικώτατα καὶ κινοῦσι καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παίδων.

82. Μετὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς διαιρέσεως ἄρχεται ἡ τῶν κλασμάτων, ὁ διδάσκαλος πρῶτον προσπαθεῖ καθ' ἃ προερρέθη, διὰ παραδειγμάτων ἁπλῶν καὶ αἰσθητῶν νὰ καταστήσῃ καταληπτὴν τὴν ἔννοιαν τοῦ κλάσματος καὶ τὴν διὰ τῶν ἀριθμῶν παράστασιν αὐτοῦ, ἤτοι νὰ ἐξηγήσῃ σαφῶς τὴν σημασίαν τοῦ ἀριθμητοῦ καὶ παρανομαστοῦ. Πρὸς τοῦτο λαμβάνει γνωστὰ πράγματα διαιρετὰ ἢ ἴσα τεμάχια, οἷον καρποὺς καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ δι' αὐτῶν προσπαθεῖ νὰ δώσῃ σαφῆ καὶ ἀκριβῆ τὴν ἔννοιαν τοῦ κλάσματος διὰ πολλῶν παραδειγμάτων. Εἰς παράστασιν δὲ τοῦ ἀριθμητοῦ καὶ παρανομαστοῦ μεταχειρίζεται γραμμὴν εἰς ἴσα μέρη διαιρουμένην, ἧς πᾶσαι αἱ διαιρέσεις παριστῶσι τὸν παρονομαστήν, τὰ δὲ λαμβανόμενα τμήματα τὸν ἀριθμητήν κτλ. ἡ ἔννοια τοῦ κλάσματος εἶναι εὐδίδακτος καὶ εὔληπτος, ἂν ὁ διδάσκαλος προπαρασκευάζῃ τὸ μάθημά του, ἐκλέγῃ κατάλληλα πρὸς τοῦτο παραδείγματα καὶ διδάσκῃ σαφῶς, οἱ δὲ μαθηταὶ οὕτω αἰσθάνονται χαρὰν δυνάμενοι νὰ παρακολουθῶσι τὴν διδασκαλίαν. Ἐξ ἐναντίου ἡ ἀσάφεια καὶ ἡ σπουδὴ τοῦ διδασκάλου προξενεῖ σύγχυσιν καὶ καθιστᾷ δύσκολον τὴν κατανόησιν τῶν κλασμάτων.

83. Μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς *ἐννοίας* τοῦ κλάσματος δέον νὰ ἐμμείνῃ ὁ διδάσκαλος εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς *ἀξίας* τοῦ κλάσματος, ἀποδεικνύων διὰ καταλλήλων αἰσθητῶν πάλιν παραδειγμάτων, ὅτι ἡ ἀξία τοῦ κλάσματος ἔγκειται οὐχὶ εἰς τοὺς μεγαλειτέρους ἢ μικροτέρους ἀριθμούς, δι' ὧν παριστᾶται, ἀλλ' ἐξαρτᾶται ἐκ δύο τινῶν, τῆς διαιρέσεως τῆς μονάδος εἰς πλείονα ἢ ὀλιγώτερα κομμάτια, καὶ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν τεμαχίων, τὰ ὁποῖα λαμβάνομεν διὰ τοῦ ἀριθμητοῦ· καὶ νὰ καταστήσῃ καταληπτὸν διὰ παραδείγματος αἰσθητοῦ ὅτι ἐκ δύο κλασμάτων, ἐχόντων τὸν αὐτὸν παρονομαστήν, μεγαλείτερον εἶναι τὸ ἔχον ἐν τῷ ἀριθμητῇ μεγαλείτερον ἀριθμόν, καὶ τ' ἀνάπαλιν ὅτι ἐκ δύο κλασμάτων, ἐχόντων ἴσον ἀριθμητήν, μεγαλείτερον εἶναι τὸ ἔχον μικρότερον παρονομαστὴν κτλ. Γίνεται δὲ καταληπτὸν τοῦτο καὶ διὰ γραμμῶν καὶ διὰ καρπῶν, διαιρουμένων εἰς ἴσα τεμάχια, π. χ. τὰ πορτοκάλλια ἄνευ φλοιοῦ, διαιρούμενα εἰς πολλὰ ἴσα μέρη, εἶναι καταλληλότερα εἰς παράστασιν τῆς ἀξίας τῶν κλασμάτων.

Ἐν τῇ ἀναπτύξει τούτου διδάσκει τὴν ἀναγωγὴν τοῦ κλάσματος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς τοὺς ἐλαχίστους ὅρους δι' αἰσθητῶν παραδειγμάτων, καταδεικνύων, ὅτι, εἰ ἔχομεν τὰ $^{8}/_{16}$ ἢ τὰ $^{4}/_{8}$ ἢ τὰ $^{2}/_{4}$ τῆς αὐτῆς μονάδος, ἑνὸς πορτοκαλλίου φέρ' εἰπεῖν, ἔχομεν τὸ αὐτὸ ποσὸν κτλ.

84. Τούτου καλῶς κατανοηθέντος καὶ διὰ παραδειγμάτων ἀναπτυχθέντος ὅτι, ἂν πολλαπλασιάσωμεν τὸν ἀριθμητὴν ἐπί τινα ἀριθμόν, τὸ κλάσμα αὐξάνει, ἂν δὲ πολλαπλασιάσωμεν τὸν παρονομαστὴν ἐλαττοῦται· ἂν δ' ἑκατέρους ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, μένει τὸ κλάσμα τὸ αὐτό, μὴ ἀλλοιουμένης τῆς ἀξίας του, καὶ αἰσθητοῦ καταστάντος διὰ τοῦ παραδείγματος· ἡ διδασκαλία ἔπειτα τῆς τροπῆς αὐτῶν εἰς τὸν αὐτὸν παρονομαστὴν εἶναι εὐκολωτάτη. Μετὰ ταῦτα εἰσάγομεν τοὺς μαθητὰς εἰς τὰς τέσσαρας πράξεις τῶν κλασματικῶν ἀριθμῶν διὰ παραδειγμάτων πάντοτε συγκεκριμένων, ὡς καὶ ἐν τοῖς ἀκεραίοις, ἀσκοῦντες αὐτοὺς ἐν τοῖς ὁμωνύμοις πρότερον, ἔπειτα καὶ ἐν ἑτερωνύμοις, διδάσκοντες αὐτοὺς συνοπτικῶς καὶ ἀναπτύσσοντες δι' αἰσθητῶν παραδειγμάτων τοὺς κανόνας, καθ' οὓς γίνεται ἡ πρόσθεσις, ἡ ἀφαίρεσις, ὁ πολλαπλασιασμὸς καὶ ἡ διαίρεσις τῶν κλασμάτων ἐπὶ τὸ πρακτικώτερον.

85. Τοὺς συμμιγεῖς ἀριθμοὺς διδάσκομεν ὁμοῦ μετὰ τῶν συνηθεστέρων νομισμάτων, μέτρων καὶ σταθμῶν, καὶ τὰ κυριώτερα περὶ τῶν δεκαδικῶν, ὧν ἡ κατανόησις καθίσταται εὔκολος, ὅταν οἱ μαθηταὶ ἀσκηθῶσιν ἱκανῶς ἐν τοῖς κοινοῖς κλάσμασιν. Πρὸς ταχυτέραν κατάληψιν τῶν συμμιγῶν ἀριθμῶν ἀσκοῦμεν αὐτοὺς ἐν ἀρχῇ κατὰ διάνοιαν εἰς ἀνάλυσιν καὶ ἀναγωγὴν αὐτῶν διὰ κοινῶν καὶ ἁπλῶν προβλημάτων. Π. χ. *ἓν τάλληρον ἱσπανικὸν* ἔχει ἓξ δραχμάς, ἑκάστη δραχμὴ 100 λεπτά, ἑπομένως αἱ 6 δραχμαὶ 600 λεπτά, Ὡσαύτως 5 ὁκάδες περιέχουσι 2000 δράμια, 80,000 δράμια πόσαι ὁκάδες γίνονται; καὶ τὰ τοιαῦτα.

Μετὰ τὴν τοιαύτην πρακτικὴν ἄσκησιν εἰς τὴν κατὰ διάνοιαν ἀνάλυσιν τῶν συνήθων νομισμάτων, μέτρων καὶ σταθμῶν εἰς τὰς ὑπαλλήλους διαιρέσεις αὐτῶν καὶ πάλιν διδάσκομεν αὐτοὺς πρακτικῶς τὰς τέσσαρας πράξεις τῶν συμμιγῶν ἐγγράφως διὰ προβλημάτων ἀπὸ τοῦ πρακτικοῦ βίου εἰλημμένων καὶ ζητοῦμεν πάντοτε παρ' αὐτοῦ τὸν λόγον ἑκάστης πράξεως. Ἡ διδασκαλία τῆς τροπῆς συμμιγοῦς εἰς κλάσμα καὶ κλάσματος εἰς συμμιγῆ δέον νὰ γίνηται μετὰ πολλῆς προσοχῆς, καὶ δι' ἁπλουστάτων ἀριθμῶν ὡς τὸ δυσκολώτερον τοῦ κεφαλαίου τούτου.

86. Τὰς μεθόδους τοῦ τόκου, τῆς ὑφαιρέσεως, τῆς ἑταιρίας καὶ τῆς μίξεως διδάσκομεν πρακτικώτατα, ἐν ἀρχῇ δι' ἁπλουστάτων παραδειγμάτων, καὶ ἔπειτα πολυπλοκωτέρων· ἐμμένομεν δ' ἐν ἑκάστῃ μεθόδῳ ἀσκοῦντες αὐτοὺς διὰ πολλῶν προβλημάτων, ὧν τὴν λύσιν ἐπιβάλλομεν ὡς κατ' οἶκον ἐργασίαν τῶν μαθητῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ιγ'.

Γεωγραφία.

87. Μεγίστη ὁμολογεῖται ἡ τῆς Γεωγραφίας μορφωτικὴ δύναμις, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἀπόκτησιν βιωφελῶν γνώσεων κρίνεται σπουδαιότατον μάθημα ἡ Γεωγραφία, ἐκτείνουσα τὴν κατὰ χῶρον ὕπαρξιν τοῦ παιδὸς καὶ γνωρίζουσα αὐτῷ, κατὰ τὰ κυριωδέστερα, πᾶσαν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, τὴν ἐπ' αὐτῆς ποικιλίαν τῶν φυτικῶν καὶ ζωϊκῶν ὄντων, τὸν ἐν τοῖς σπλάγχνοις αὐτῆς ἐγκεκλεισμένον πλοῦτον, τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ ἑκάστης φυλῆς καὶ τὰ ἤθη καὶ τὸν βίον ἑκάστου λαοῦ. Διὰ τοῦτο ἀσκεῖ ἡ διδασκαλία τῆς Γεωγραφίας οὐσιώδη ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἠθικῆς τοῦ παιδὸς μορφώσεως, καὶ περιέχει θησαυρὸν γνώσεων χρησιμωτάτων ἐν τῷ βίῳ.

Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο δέον νὰ διδάσκηται οὐχὶ δι' ἐκστηθίσεως βιβλίων ξηρῶν καὶ δυσνοήτων, ἐν οἷς τὸ ὀνοματολόγιον τῶν ἐθνῶν, τῶν πόλεων, τῶν ὀρέων, τῶν ποταμῶν κτλ. καὶ διὰ συσσωρεύσεως ἐν τῇ μνήμῃ πληθύος ἀσυναρτήτων καὶ *νεκρῶν* γνώσεων, ὡς ὠνομάσαμεν ἐν τῷ γενικῷ μέρει, τὰς ἀποταμιευομένας ἁπλῶς ἐν τῇ μνήμῃ ἄνευ ἐξεργασίας τοῦ νοῦ, καὶ ἰδιοποιήσεως, καὶ ἐν ἀκινησίᾳ παντελεῖ τοῦ συναισθητικοῦ τοῦ παιδός. Ἡ ποικιλία καὶ ἡ τερπνότης τῶν γεωγραφικῶν γνώσεων, εὐμεθόδως διδασκομένων, ἐξεγείρει ζωηρὸν τὸ ἐνδιαφέρον· ἡ δὲ ὀρθὴ ἀντίληψις τῶν διδασκομένων ἀσκεῖ τὸ παρατηρητικὸν καὶ καθιστᾷ τὴν διδασκαλίαν τῆς Γεωγραφίας, ἀληθὲς πνευματικὸν τῶν παίδων ἐντρύφημα.

88. Κατὰ τὰς προεκτεθείσας γενικὰς διδακτικὰς ἀρχὰς ἡ διδασκαλία τῆς Γεωγραφίας ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ ἄρχεται μὲν πρότερον ἀπὸ τῶν αἰσθητῶς ἀντιληπτῶν, ἀλλὰ κατὰ τὸ τρίτον ἔτος εἰσάγεται συστηματικώτερον. Αἰσθητῶς ἀντιληπτὰ εἶναι τὰ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ὁρώμενα· δηλαδὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς Γεωγραφίας τῆς χώρας, ἐν ᾗ οἰκοῦσιν οἱ μαθηταί, ἥτις καὶ εἰδικώτερον *χωρογραφία τῆς πατρίδος* ἢ *τοῦ χωρίου* ἢ τοῦ Δήμου δύναται νὰ ὀνομασθῇ. Ὁ διδάσκαλος μετὰ τῶν μαθητῶν, ἐξερχόμενος εἰς περιπάτους, ἀπὸ γηλόφων ἐκ περιωπῆς διδάσκει αὐτοὺς ἄνευ βιβλίων δεικνύων τὴν πεδιάδα, τοὺς λόφους καὶ τὰ περικλείοντα τὸν ὁρίζοντα ὑψώματα ἢ ὄρη, τοὺς ἐκ τῶν ἀπ' αὐτῶν ῥεόντων ὑδάτων σχηματιζομένους ῥύακας ἢ ποταμοὺς δι' ὧν ἀρδεύονται· δεικνύει πρὸς αὐτοὺς τὰ δάση, τὰς φυτείας καὶ τὰς ἀρούρας καὶ ἐξηγεῖ αὐτοῖς καλλαισθητικώτερον τὴν ἁρμονίαν καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν τῶν φυσικῶν ὄντων, ἐφελκύων τὸ παρατηρητικὸν ἐπὶ τοῦ σχήματος καὶ τῶν γραμμῶν τῶν ὀρέων καὶ ἐπὶ τῶν δασῶν, ὧν ἡ σιγηλὴ μεγαλοπρέπεια συγκινεῖ βαθύτατα τὰς τῶν παίδων ψυχὰς κινουμένων εἰς θαυμασμὸν τῶν ἔργων τοῦ παναγάθου καὶ πανσόφου Θεοῦ. Ἄλλοτε ὁδηγεῖ αὐτοὺς παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λάσσης, ἢ παρὰ τὴν ὄχθην ποταμοῦ ἢ λίμνης, καὶ διδάσκει αὐτοὺς τὰ περὶ θαλασσῶν, ποταμῶν καὶ λιμνῶν τὰ περὶ ἀνέμων καὶ ναυτιλίας, ἀποδεικνύων πόσον τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὕδατα εἶναι χρήσιμα εἴς τε τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ εἰς τὴν εὐκολίαν τῆς πληρώσεως τῶν χρειῶν του διὰ τοῦ ἐμπορίου κτλ.

89. Ἔπειτα στρέφει τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων. Ἐφιστᾷ τὸν νοῦν αὐτῶν, ἐν ὑψώματι ἱσταμένων εἰς ἀντίληψιν ὁλοκληρωτικὴν τοῦ σχήματος τῆς κώμης ἢ τῆς πόλεως, ἧς τὰς οἰκίας καὶ τὰς ὁδοὺς ἐπὶ μέρους ὁ παῖς ἐγνώρισεν· ἐπιδεικνύει εἰς αὐτοὺς τοὺς κήπους καὶ τοὺς ἀγρούς, ἐξηγῶν ἐν ὀλίγοις καὶ ἐξαίρων τὴν χρησιμότητα αὐτῶν ἐν τῷ βίῳ· ἐξηγεῖ τὰ θέλγητρα τοῦ κατ' ἀγρὸν βίου, μέτρον εἰς ταῦτα πάντοτε ἔχων τὴν παιδικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἀντίληψιν, καὶ οὕτως ἐμπνέει καὶ ὑποθάλπει τὴν πρὸς τὰ φυτὰ καὶ τὴν καλλιέργειαν αὐτῶν ἀγάπην. Ἄλλοτε πάλιν ἐφελκύων τὴν προσοχὴν αὐτῶν δεικνύει τὰς πλατείας τῆς πόλεως, τὰς μεγάλας ὁδοὺς τὰς διατεμνούσας αὐτήν, ἔπειτα καὶ τὰς μικροτέρας· ἐφιστᾷ δὲ τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν δημοσίων οἰκοδομῶν τῶν ναῶν, τῶν μουσείων, τῶν νοσοκομείων, τῶν ἐκπαιδευτηρίων, τῶν στρατώνων, τῶν ἀστεροσκοπείων ἂν ὑπάρχωσιν, ἢ καὶ μνημείων τῆς ἀρχαιότητος κτλ. Ἐξηγῶν ἐν ὀλίγοις τὴν χρησιμότητα ἑκάστου, καὶ εἴ τι ἱστορικὸν συνδέεται πρὸς τὴν οἰκοδομήν των, καταδεικνύων τὸν ῥυθμὸν αὐτῶν καὶ τὸ κάλλος, καὶ διδάσκων τὰ εὐεργετήματα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ὑποθερμαίνων τὴν πρὸς τὴν πατρίδα, τοὺς νόμους καὶ τοὺς ἄρχοντας ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν διὰ τῆς καταδηλώσεως τῆς ὑπὲρ τῶν κοινωνικῶν ἀγαθῶν προνοίας καὶ ἐπιμελείας αὐτῶν.

90. Μετά τινα τοιαῦτα μαθήματα, ὧν ἡ σημασία εἶναι σπουδαιοτάτη, διότι δι' αὐτῶν σχηματίζει ὁ παῖς ἀκριβεῖς ἐννοίας περὶ πάντων τῶν ὁρωμένων φυσικῶν καὶ τεχνητῶν ὄντων, περὶ ὧν εἶχεν ἄχρι τοῦδε ἀτελεῖς ἢ καὶ συγκεχυμένας ἐννοίας, ῥυθμίζων καὶ συστηματοποιῶν τὰ ἀτάκτως ἐρριμένα ἐν τῇ συνειδήσει του στοιχεῖα τῶν ἐννοιῶν τούτων, ὁ διδάσκαλος προκαλῶν τὴν προσοχὴν τῶν παίδων ἀναγράφει ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος ἐν εἰκόνι, ὁρώντων τῶν παίδων, τὴν πόλιν, τὴν πεδιάδα, τὸ δάσος, τὸ ὄρος, τὸν ῥύακα, τὴν λίμνην, τὸν κόλπον καὶ εἴ τι ἄλλο περιέχει ἡ κατ' αἴσθητὴν ἀντίληψιν διδασκαλία τῆς χώρας ἐν τοῖς προηγουμένοις μαθήμασιν. Ἐν τῷ περιπάτῳ διδάσκονται νὰ διακρίνωσι τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος καὶ τὰ κυριώτερα περὶ ἀνέμων μετὰ τῶν χαρακτήρων αὐτῶν.

91. Ἐκ τῶν γεωγραφικῶν τούτων σχημάτων, τῶν ἐν τῷ μελανοπίνακι εἰκονιζόντων τὴν γνωστὴν αὐτοῖς χώραν ἐθιζόμενοι κατὰ μικρόν, οἱ παῖδες εὐκόλως κατανοοῦσι τῇ συνεργείᾳ τῆς φαντασίας πῶς ἐν τῷ γεωγραφικῷ πίνακι δύνανται νὰ εἰκονισθῶσιν αἱ ἤπειροι, αἱ θάλασσαι, αἱ χῶραι, τὰ ὄρη καὶ πεδιάδες κτλ. Οὐδὲ μένει ἐκπληκτος θεωρῶν τὸ πρᾶγμα παραλογώτατον καὶ ἀκατανόητον, τοῦθ' ὅπερ ἡ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θελε πάθει, ἂν ἄνευ τοιαύτης προεισαγωγικῆς ἀσκήσεως παρουσιάζωμεν αὐτῷ τὸν γεωγραφικὸν πίνακα τῶν ἡμισφαιρίων καὶ δεικνύωμεν αὐτῷ τοὺς πόλους, τὰς ἠπείρους, τοὺς ὠκεανούς, τὴν Εὐρώπην, τὴν Γαλλίαν, τὰ ὄρη, τοὺς ποταμοὺς κτλ.

92. Μετὰ τὴν ἐν τῷ πίνακι ἀπεικόνισιν τῶν παρατηρηθέντων κατὰ τοὺς περιπάτους γνωστῶν ἀντικειμένων καὶ τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν παράστασιν, φέρομεν τὸν γεωγραφικὸν χάρτην τῆς γνωστῆς εἰς τοὺς παῖδας χώρας λεπτομερῆ, καὶ δεικνύομεν πρὸς αὐτοὺς τὰς ἐν αὐτῷ ξηράς, τὴν θάλασσαν, τοὺς κόλπους, τὰ ὄρη, τὰ ἀκρωτήρια, τοὺς ποταμοὺς καὶ εἶτι τούτων. Ὡς δὲ ἤδη ὁρῶντες τοὺς ἐν τῷ πίνακι εἰκονιζομένους γνωστοὺς τόπους, ἀναπαριστῶσι διὰ τῆς φαντασίας των τὸ πραγματικὸν αὐτῶν, ὡς διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἀντελήφθησαν, οὕτως ἔπειτα ὁρῶντες ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ πίνακος ἀγνώστους χώρας δύνανται νὰ φαντασθῶσι τὸ πραγματικὸν αὐτῶν, καὶ οὐδεμία ἔκπληξις ἢ ἀπορία ἀπομένει ἐφεξῆς εἰς τὸν νοῦν αὐτῶν.

93. Ἐκτείνομεν ἤδη τὸν κύκλον τῆς διδασκαλίας τὸν πέριξ τοῦ χωρίου ἢ τῆς πόλεως, καὶ περιλαμβάνομεν ὁλόκληρον τὸν δῆμον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον διδάσκοντες τὰ ἐν τούτῳ. Ἀφοῦ οὕτω πεισθῶσιν οἱ παῖδες περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς παραστάσεως χωρῶν ἐν πίνακι, ἀσκοῦνται ἐν τῷ πίνακι τῆς Ἑλλάδος νὰ διακρίνωσι τὴν θάλασσαν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, καὶ ἔπειτα τὰς καθ' ἑκατέραν τούτων μερικωτέρας διακρίσεις, ἤτοι ἐπὶ μὲν τῆς θαλάσσης τὴν ἀκτήν, τὸν αἰγιαλόν, τὸν λιμένα, τὸν κόλπον, τὸ πέλαγος, τὸν πορθμόν, τὴν θάλασσαν. Ἐπὶ δὲ τῆς ξηρᾶς τὰς ἐκ τοῦ σχήματος τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς διακρίσεις, ἤτοι τὴν πεδιάδα, τὸν λόφον, τὸ ὄρος, τὴν φάραγγα, τὸ ἀκρωτήριον, τὸν ἰσθμόν, τὴν χερσόνησον, τὴν νῆσον, κτλ. Καὶ μετὰ τοῦτο τὰς διακρίσεις τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὑδάτων, ἤτοι τὰς πηγάς, τοὺς ῥύακας, τοὺς ποταμούς, τὰς λίμνας κτλ.

Ἔπειτα διδάσκεται ἡ φυσικὴ τῆς Ἑλλάδος διαίρεσις εἰς Στερεάν, Πελοπόννησον καὶ νήσους, καὶ τὰ ὅρια αὐτῆς πρὸς Ἀν. καὶ Δ. πρὸς Β. καὶ Μ.

94. Ἐν τῇ τετάρτῃ τάξει μετὰ τὴν ἐπανάληψιν καὶ ἀκριβεστέραν διασάφισιν τῶν προδιδαχθέντων διδάσκονται οἱ παῖδες τὴν Γεωγραφίαν πρῶτον τῆς Ἑλλάδος ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ, ἔπειτα τῆς Τουρκίας καὶ τῶν λοιπῶν κρατῶν τὰ κυριώτερα. Ἐν ἀρχῇ διδάσκονται οἱ παῖδες τὴν φυσικὴν κατασκευὴν (χωρογράφησιν) ἑκάστου μεγάλου τμήματος τῆς Ἑλλάδος, π. χ. τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς διὰ τῆς διευθύνσεως τῶν σειρῶν τῶν ὀρέων καὶ τῶν ποταμῶν, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ βάσει στηρίζομεν, καθ' ὅσον εἶναι δυνατόν, καὶ τὴν πολιτικὴν διαίρεσιν κατὰ νομοὺς καὶ ἐπαρχίας. Ἄρχεται δὲ ἡ διδασκαλία ἀπὸ τοῦ νομοῦ, ἐν ᾧ τὸ σχολεῖον, εἰκονιζομένης τῆς περιφερείας τοῦ νομοῦ καὶ τῆς ἐπαρχίας διὰ φυσικῶν ἰδίως ὁρίων.

95. Ταῦτα δὲ διδάσκονται ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ καὶ τάξει, ὥστε ὁ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

παῖς νὰ δύνηται νὰ ἀναπαριστᾷ τὸ ὅλον τμῆμα τῆς Ἑλλάδος, τὴν Πελοπόννησον π. χ. κατὰ πάσας τὰς φυσικὰς καὶ πολιτικὰς διαιρέσεις αὐτῆς, καὶ νὰ ἀναλύῃ αὐτὴν εἰς τὰ τμήματα ταῦτα, καὶ νὰ γινώσκῃ ἐν ἑκάστῳ τὴν σχετικὴν θέσιν τῶν ἐν αὐτῷ ὀρέων, ποταμῶν, πεδιάδων, πόλεων καὶ τῶν δι' ὧν ἡ συγκοινωνία ὁδῶν κτλ. Δέον δὲ νὰ συνδέηται ἡ διδασκαλία τῶν μερῶν ἑκάστου τμήματος μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ φυσικῶν καὶ ἱστορικῶν συμβεβηκότων τῆς ἀρχαίας καὶ νέας Ἑλλάδος. Διδάσκονται δὲ καὶ οἱ γενικώτεροι καὶ οὐσιωδέστεροι χαρακτῆρες τῶν κατοίκων ἑκάστου τμήματος καὶ τὰ κυριώτερα τοῦ βίου αὐτῶν.

Μετὰ τὸ τέλος δὲ τῆς Γεωγραφίας τῆς ὅλης Ἑλλάδος διδάσκονται οἱ γενικώτεροι χαρακτῆρες τοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων, περὶ τῆς εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας ἐπιδόσεως αὐτῶν καὶ τὰ κυριώτερα περὶ τοῦ πολιτεύματος καὶ περὶ τῶν ἐν τῷ Κράτει ἐξουσιῶν (Νομοθετική, Νομοτελεστική, Δικαστικὴ ἐξουσία. Βασιλεύς, Ὑπουργεῖον, Νομάρχαι, Ἔπαρχοι, Εἰσαγγελεῖς, Στρατιωτικαὶ ἀρχαί, Δικαστήρια κτλ.).

96. Μετὰ ταῦτα διδάσκεται ἡ Γεωγραφία τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας καὶ τῆς μικρᾶς Ἀσίας, καὶ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἡ τῶν ἐν αὐταῖς Ἑλληνικῶν χωρῶν καθ' ὃν τρόπον ἡ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν ὑπὸ τὸν ζυγὸν Ἑλληνικῶν χωρῶν ἀφηγεῖται ὁ διδάσκαλος ἑκάστοτε τὰ δεινοπαθήματα τῶν δούλων ἀδελφῶν ἡμῶν, καὶ κατ' ἀντίθεσιν ἐξαίρει τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας, ἧς ἀπολαμβάνομεν ἡμεῖς, ἐλευθερωθέντες διὰ τῶν ἀγώνων καὶ τοῦ αἵματος τῶν πατέρων ἡμῶν, ὧν ἄνευ ἠθέλομεν καὶ ἡμεῖς στενάζει ὑπὸ τὸν βαρὺν τῆς δουλείας ζυγόν. Οὕτως ἐμπνέομεν τὴν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἀγάπην, καὶ καταδεικνύομεν ὅτι τὸ ἔργον τῶν πατέρων ἡμῶν ἔμεινεν ἀτελές. Ὀφείλομεν δὲ ἡμεῖς νὰ συμπληρώσωμεν τοῦτο ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς ἀπελευθερώσεως καὶ τῆς λοιπῆς Ἑλλάδος καὶ ὑπὲρ τῆς εἰς ἓν μέγα ἑλληνικὸν κράτος ἑνώσεως τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὴν παιδικὴν ταύτην ἡλικίαν σπειρόμενοι οἱ ἐθνικοὶ πόθοι παρέχουσι μεγάλας ἐλπίδας προσεχοῦς καρποφορίας.

Μετὰ τὴν Γεωγραφίαν τῆς Τουρκίας διδάσκονται οἱ παῖδες συνοπτικώτερον καὶ τὴν Γεωγραφίαν τῶν λοιπῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης, προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας καταβαλλομένης εἰς τὸν χαρακτηρισμὸν ἑκάστου ἔθνους. Κατ' αὐτὴν διδάσκονται οἱ παῖδες τὰς φυσικὰς ἀρετὰς τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν καὶ τὴν εἰς τὰς τέχνας, τὰς ἐπιστήμας καὶ τὸ ἐμπόριον ἐπίδοσιν.

97. Μετὰ ταῦτα διδάσκονται οἱ παῖδες διὰ σφαίρας τὸ σφαιροειδὲς τῆς γῆς, τὴν διαίρεσιν αὐτῆς εἰς μεγάλα τμήματα ξηρᾶς καὶ θαλάσσης (ἠπείρους, ὠκεανούς). Τὸ περὶ σχετικῆς προόδου ἑκάστης ἠπείρου ὡς πρὸς τὸν πολιτισμόν. Τὰς ἐπικρατείας ἑκάστης ἠπείρου καὶ τοὺς γενικοὺς φυσικοὺς καὶ κοινωνικοὺς χαρακτῆρας αὐτῶν. Ἔπειτα τὰ περὶ κινήσεως τῆς γῆς περὶ τὸν ἴδιον αὐτῆς ἄξονα (ἡμερο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νύκτιον, ἐνιαυτός, μῆνες, ὧραι τοῦ ἔτους, ἰσημερίαι, χειμερινὰι καὶ θερινὰι τροπαί), τοὺς κυριωτέρους πλανῆτας, (δορυφόροι, σελήνη, φάσεις αὐτῆς καὶ τοὺς κυριωτέρους ἀστερισμούς· (μεγάλη ἄρκτος, μικρὰ ἄρκτος, πολικὸς ἀστήρ, Σύριος κ.τ.λ.) Ταῦτα δεικνύει ὁ διδάσκαλος καλῶν τοὺς μαθητὰς κατὰ τὰ τέλη τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἐν ἐσπερινῇ ὥρᾳ εἰς τὸ προαύλιον τοῦ σχολείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Ἱστορία.

98. Σκοπὸς τῆς ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ διδασκαλίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας εἶναι οὐχὶ ἡ τῶν ἱστορικῶν συμβάντων, τῶν χρονολογιῶν καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν ἱστορικῶν προσώπων ἀπομνημόνευσις καὶ ἡ ἐν γένει ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ παιδὸς ἀποταμίευσις ὕλης ἱστορικῆς, ἀλλὰ τὸ μὲν ἡ δι' αὐτῆς ἠθικὴ μόρφωσις αὐτοῦ, ἡ ἔμπνευσις φρονήματος ἐθνικοῦ καὶ φιλοτιμίας, ὅπως καταστῇ μέλος ἄξιον τοῦ μεγαλουργήσαντος ἔθνους, τὸ δὲ ἡ *συστηματοποίησις* ἐκ τῶν ἐνόντων τῶν ἱστορικῶν γνώσεων, ἃς ἐκ τῶν διαφόρων μαθημάτων, τῶν ἐν τῷ σχολείῳ διδασκομένων, ἐπορίσθη, καὶ ἡ *ἰδιοποίησις* αὐτῶν. Ἐκ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης τῶν προγόνων, γενομένων ἀνδρῶν ἀγαθῶν διὰ τῆς φιλονομίας, τῆς ἀκαμάτου δραστηριότητος, τῆς ἀνδρείας καὶ τῆς μεγαλοφροσύνης, ἐξ ἧς ἡ καταφρόνησις τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν καὶ τοῦ θανάτου πρὸ τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ καθήκοντος ἐγγυᾶται ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ νέου Ἕλληνος σὺν τῷ θαυμασμῷ, καὶ ὁ πόθος πρὸς ζήλωσιν αὐτῶν καὶ συνέχισιν τοῦ ἐνδόξου ἐθνικοῦ βίου. Πρὸς τοῦτο ἀνάγκη τὰ μὲν ἱστορικὰ συμβάντα νὰ διδάσκωνται ἐν ζωηρότητι καὶ ἐναργείᾳ, οἱ δὲ χαρακτῆρες τῶν δρώντων προσώπων νὰ ἐξαίρωνται, καὶ τὰ μεγάλα ἔργα αὐτῶν νὰ εἰκονίζωνται διὰ ζωηρῶν χρωμάτων, ἀναπτυσσομένων καὶ διὰ γλώσσης ἐπαγωγοῦ, ἐξηγουμένων τῶν μόχθων καὶ τῶν θυσιῶν, οὓς ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς εὐκλείας τῆς Πατρίδος προθύμως ἀνέλαβον καὶ ἀγογγύστως ὑπέστησαν. Ἐν πᾶσι δὲ τούτοις δέον νὰ καταδεικνύηται ὅτι βάσις τῶν μεγάλων ἐθνικῶν ἔργων εἶναι ἡ δραστηριότης, καὶ ἡ καρτερία, ἡ φιλονομία καὶ ἡ φιλοπατρία τῶν λαῶν. Ἐν τοιούτοις λαοῖς ἀναφαινόμενοι οἱ μεγάλοι ἄνδρες δύνανται νὰ μεγαλουργῶσι, τοιαῦτα ἔθνη ὁδηγοῦντες καὶ προάγοντες εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς δόξης. Ἐξ ἐναντίας δὲ λαοὶ φιλήδονοι καὶ ὀκνηροὶ ἢ ἐγωϊσταὶ καὶ ἀπειθεῖς πρὸς τοὺς νόμους, ἢ ταχέως δουλοῦνται, ἢ σπαρασσόμενοι ὑπὸ ἐσωτερικῶν στάσεων ἐξαφανίζονται. Πόρισμα δὲ τῆς διδασκαλίας ταύτης γενικὸν ἔστω, ὅτι ἕκαστον ἄτομον ὀφείλει νὰ συντελῇ τὸ καθ' ἑαυτὸ εἰς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν δόξαν τῆς Πατρίδος, ἐν ᾗ ἐγκλείονται τὰ ἀγαθὰ πάντων. Ἡ πρὸς τὴν γεννέτειραν γῆν, τὴν Πατρίδα, ἐν ᾗ οἱ γονεῖς, τὰ τέκνα, οἱ ἀδελφοί, αἱ σύζυγοι, οἱ συγγενεῖς καὶ ὅ,τι πολύτιμον καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προσφιλὲς ἔχομεν, ἀγάπη εἶναι ὑποχρέωσις ἱερὰ καὶ ἁγία παντὸς πολίτου γενναίου καὶ μεγαλόφρονος. Ἀλλὰ πλὴν τῆς ὑψίστης ταύτης θυσίας ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι κατωτέρας μὲν ἠθικῆς ἀξίας, ἀλλὰ δι' ὧν οὐχ ἧττον ὑπηρετοῦνται τὰ συμφέροντα τοῦ ἔθνους καὶ ἐκδηλοῦται ἡ πρὸς τὴν Πατρίδα ἀγάπη. Τοιαῦται εἶναι αἱ ἐν καιρῷ εἰρήνης κοινωνικαὶ ὑποχρεώσεις τοῦ πολίτου καὶ οἱ ὑπὲρ τῆς ἀνατροφῆς τῶν τέκνων ἀγῶνες καὶ ἀδιάλειπτοι μόχθοι, ἡ ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως καὶ προαγωγῆς τῶν κοινωνικῶν ἀγαθῶν ἐπιμέλεια καὶ αἱ ὑπὲρ τούτων θυσίαι.

99. Δέον δὲ διὰ παραδειγμάτων νὰ γίνηται κατάδηλον, ὅτι ἐν τῷ εὐγενεῖ τούτῳ σταδίῳ, πάντες οἱ ἐν οἱᾳδήποτε κοινωνικῇ βαθμίδι τεταγμένοι, ἔχομεν εὐρὺ στάδιον φιλοτίμου ἐργασίας. Καὶ ὁ ἐργάτης, καὶ ὁ γεωργός, καὶ ὁ ποιμήν, καὶ ὁ ναύτης, καὶ ὁ κηπουρός, καὶ ὁ βιομήχανος, καὶ ὁ ἔμπορος, καὶ ὁ ἐπιστήμων, καὶ ὁ στρατιωτικός, καὶ ὁ πολιτικός, καὶ πάντες ἀνεξαιρέτως σὺν τῷ καθήκοντι τῆς θεραπείας τῶν ἰδίων συμφερόντων, ἅπερ εἰσὶ καὶ συμφέροντα τῆς ὅλης κοινωνίας, τῆς ἐξ αὐτῶν ἀποτελουμένης, καὶ τοῦ ὅλου ἔθνους, οὗ εἰσὶ μέλη, ἔχουσι στάδιον ἐνδόξου ἐνεργείας ἐν τῇ θεραπείᾳ τοῦ γενικοῦ κοινωνικοῦ συμφέροντος, ἐν ᾧ ἐγκλείεται καὶ τὸ ἀτομικόν. Οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ δὲ κοπιῶντες καὶ θυσιάζοντες τυγχάνουσι τιμῆς καὶ δόξης οὐχ ἧττον λαμπρᾶς, ἢ οἱ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς Πατρίδος πάντα πόνον ἀναλαμβάνοντες καὶ τὴν ἑαυτῶν ζωὴν προθύμως παρέχοντες. Δέον ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἱστορίας νὰ γίνηται κατάδηλον τοῖς παισὶν ὅτι οὐχὶ οἱ στρατιωτικοὶ ἀγῶνες μόνον καὶ τὰ πολεμικὰ κατορθώματα εἰσὶν ἔνδοξα, οὐδ' ὅτι οἱ ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἀξιώμασι μόνον διὰ τῆς σοφίας καὶ συνέσεώς των ὑπηρετοῦντες καὶ προάγοντες τὴν Πατρίδα ἀξιοῦνται τιμῶν, ἀλλ' ὅτι καὶ οἱ ἐν τῷ κοινωνικῷ σταδίῳ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν ὁμοίων των κοπιῶντες καὶ δι' ἀνακαλύψεων μεγάλων τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας προάγοντες οὐχ ἧττον δοξάζονται. Καὶ ὅτι πᾶς πολίτης πειθόμενος τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσιν, ἐπιμελούμενος τῶν ἰδίων καὶ προάγων τοὺς ὑλικοὺς πόρους αὐτοῦ διὰ τῆς φιλοπονίας καὶ οἰκονομίας, πολλαπλασιάζων τὰ ἀπὸ τῶν ἀγρῶν, ἢ τῆς κτηνοτροφίας, ἢ τῆς βιομηχανίας, ἢ τῆς ἐμπορίας ἔσοδά του, καὶ τοὺς νομίμους φόρους τελῶν συντελεῖ οὕτω καὶ πρὸς τὴν συντήρησιν τῆς πολιτείας καὶ τὴν προαγωγὴν τῆς ὅλης Πατρίδος καὶ εἶναι διὰ τοῦτο τιμῆς καὶ κοινῆς ὑπολήψεως ἄξιος.

100. Ἐν ἑνὶ λόγῳ δέον νὰ κατανοήσωσι καλῶς οἱ παῖδες, ὅτι τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν κοινωνίαν καθῆκον, καὶ ἡ τὴν ἐπιτέλεσιν αὐτοῦ ἀκολουθοῦσα τιμὴ εἶναι κοινὸν ἆθλον πάντων τῶν πολιτῶν, καὶ πάντες ὅπου δήποτε τῆς κοινωνικῆς κλίμακος καὶ ἂν ὦσι τεταγμένοι, ἔχουσι στάδιον, καὶ ὀφείλουσι νὰ ἀγωνίζωνται ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ νὰ μὴ νομίζωσιν ὅτι οἱ πολιτικοί, ἢ οἱ στρατιωτικοί, ἢ οἱ σοφοί, ἢ οἱ πλούσιοι ἔχουσιν ἀποκλειστικῶς τὸ προνόμιον νὰ δοξάζωνται ὑ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πηρετοῦντες τὴν Πατρίδα, οἱ δὲ ἀθορύβως καὶ ἐν ἀφανείᾳ ἐργαζόμενοι δὲν εἶναι ἄξιοι τοιαύτης τιμῆς· διότι οὗτοι οἱ πολλοί, κατὰ μέρος τὸ καθ' ἑαυτοὺς ἕκαστος ἐργαζόμενοι καὶ τοῖς νόμοις πειθόμενοι, εἶναι ἡ κυρία δύναμις τῆς Πατρίδος. Οὕτως ἐξεγείρεται ἡ τῶν παίδων τοῦ λαοῦ ἀγάπη πρὸς τὴν κοινὴν Πατρίδα καὶ τὸ κοινὸν ἀγαθόν, καὶ κρατυνόμενοι συνέχονται ἄρρηκτοι οἱ ἠθικοὶ δεσμοί, οἱ ἕκαστον πολίτην πρὸς τὴν κοινὴν Πατρίδα ἀφανῶς ἑνοῦντες καὶ τὴν κυριωτάτην τοῦ ἔθνους ἰσχὺν ἀποτελοῦντες. Ἀνάγκη νὰ ἐξαληφθῇ ἀπὸ τῶν παίδων τοῦ λαοῦ ἡ δόξα, ὅτι μικροὶ παῖδες πτωχοῦ πατρὸς οὐδὲν δύνανται νὰ πράξωσιν ὑπὲρ τῆς μεγάλης Πατρίδος, ἀναμενούσης ἀπὸ μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν τὸ μεγαλεῖόν της. Ἡ τοιαύτη δόξα παραλύει τοὺς ἐθνικοὺς καὶ κοινωνικοὺς δεσμούς, ἀνοίγει ῥῆγμα κοινωνικὸν καὶ ἀντίθεσιν τῶν πολλῶν πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς καὶ πλουσίους. Διὸ ἐκ τῆς διδασκαλίας ἑκάστου ἱστορικοῦ γεγονότος δέον νὰ συνάγηται ὡς *πόρισμα ἠθικόν*, ὅτι τὸ μεγαλεῖον καὶ ἡ δοξα τῆς Πατρίδος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀρετῆς, τῆς φιλονομίας καὶ τῆς καρτερίας πάντων τῶν πολιτῶν πάσης τάξεως, τὸ καθ' ἑαυτοὺς ἐπιτελούντων τὸ πρὸς αὐτὴν καθῆκον, καὶ ὅτι ἐν τῷ μεγαλείῳ καὶ τῇ εὐτυχίᾳ τῆς ὅλης Πατρίδος ἔγκειται καὶ ἡ εὐδαιμονία ἑκάστου πολίτου. Ὡσαύτως ὅτι ἡ ταπείνωσις καὶ ἡ δυστυχία τῆς Πατρίδος συνεπάγεται καὶ τὴν κακοδαιμονίαν ἑκάστου πολίτου. Τοῦτο εἶναι τὸ ὕψιστον ἠθικὸν μάθημα, ὅπερ δέον νὰ χρησιμεύῃ ὡς τὸ θεμέλιον τῆς ἀνατροφῆς τοῦ παιδὸς ὡς μέλους τῆς Πολιτείας.

101. Κατὰ ταῦτα ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ εἶναι δυσκολοδίδακτος, καὶ χρήζει τῆς ἐπιμελοῦς προπαρασκευῆς τοῦ διδασκάλου καὶ συντόνου προσοχῆς αὐτοῦ κατὰ τὴν διδασκαλίαν. Διότι οὐ μόνον παρίσταται ἀνάγκη ἐκλογῆς καὶ ἐπιτομῆς, ἀλλὰ καὶ διαχύσεως παιδαγωγικῆς χροιᾶς ἐπὶ τῶν διδακτέων ἱστορικῶν γεγονότων. Μέτρον δ' ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῆς Ἱστορίας ἔστω ἡ παιδικὴ ἀντίληψις. Νομοθεσίαι, διοικητικοὶ ἢ στρατιωτικοὶ ὀργανισμοί, κρίσεις πολιτικαὶ καὶ κοινωνικαί, ὑπερβαίνουσαι τὴν πνευματικὴν τῶν παίδων ἀνάπτυξιν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια δέον νὰ παραλείπωνται ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ. Ἐν αὐτῷ ἡ διδασκαλία τῆς Ἱστορίας δέον νὰ ἔχῃ χαρακτῆρα οὐσιωδῶς ἐπικόν, ἤτοι νὰ διαγράφωνται φυσικώτατα, ὡς ἐγένοντο, καὶ διὰ χρωμάτων αἰσθητικῶν τὰ διδακτέα ἱστορικὰ γεγονότα, καὶ νὰ εἰκονίζωνται οἱ χαρακτῆρες τῶν δρώντων προσώπων ἐναργῶς καὶ ζωηρῶς. Εἶναι δὲ διδακτέα γεγονότα, ὅσα κινοῦντα τὸ ἐνδιαφέρον, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ἐξέγερσιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος καὶ μόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος.

102. Ἡ διδασκαλία τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ἄρχεται ἐν τῇ τρίτῃ τάξει ἀπὸ τῶν μυθικῶν χρόνων, καὶ λήγει σὺν τῷ τετάρτῳ ἔτει εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους. Διδάσκει δ' ὁ διδάσκαλος ἀφηγηματικῶς ἄνευ βιβλίου. Οἱ μαθηταὶ δύνανται νὰ ἔχωσιν εὐμεθόδως συντε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ταγμένα ἐγχειρίδια Ἑλληνικῆς Ἱστορίας, ἵνα βοηθῶνται κατ' οἶκον μελετῶντες τὸ διδαχθὲν μάθημα διὰ μελέτης καταλλήλων συγγραμμάτων, ἄρχεται αὐτοῦ ὁρίζων κατὰ τὰ προειρημένα συντόμως περὶ τίνος ἔσται τὸ μάθημα, καὶ προκαλῶν τὴν προσοχὴν τῶν μαθητῶν δι' ἐξεγέρσεως τοῦ ἐνδιαφέροντος. Βάσις δὲ τῆς διδασκαλίας τῶν ἱστορικῶν γεγονότων ἔστω σύντομος γεωγραφικὴ διδασκαλία τοῦ τόπου ἐν ᾧ τὸ διδακτέον ἱστορικὸν γεγονὸς μετὰ παραστάσεως αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος. Ἡ σύνδεσις τῶν ἐν χρόνῳ συμβάντων πρὸς τὸν τόπον, ἐν ᾧ συνέβησαν, ὁμολογεῖται ἓν τῶν ὧν οὐκ ἄνευ τῆς καρποφόρου διδασκαλίας τῆς Ἱστορίας. Ἔπειτα ἀφηγεῖται ἐν γλώσσῃ ἁπλῇ, σαφεῖ, καὶ ἐντόνῳ τὸ μάθημα, ἐξαίρων κατὰ τὴν διήγησιν τὰ οὐσιωδέστερα καὶ σπουδαιότερα, ἐφ' ὧν δέον νὰ ἐφελκυσθῇ ὁ νοῦς αὐτῶν. Μετὰ τοῦτο ἄρχεται τὸ κύριον τῆς διδασκαλίας μέρος, ἡ τοῦ διδαχθέντος ἐπεξεργασία ὑπὸ τῶν μαθητῶν, προκαλουμένων διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων οὐ μόνον νὰ ἀναπολήσωσι τὸ διδαχθέν, ἀλλὰ καὶ νὰ διασκεφθῶσιν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐξαγάγωσι συμπεράσματα καὶ ἠθικὰ πορίσματα, ὑποβοηθούμενοι ὑπὸ τοῦ διδασκάλου. Ταῦτα δὲ εἶναι οἱ καρποὶ τῆς διδασκαλίας τῆς ἱστορίας, δι' ὧν κατὰ μικρὸν ῥυθμίζεται τὸ ἦθος τῶν παίδων καὶ ἐγγεννᾶται ἐν αὐτοῖς τὸ αἴσθημα τῆς πρὸς τὴν Πατρίδα ἀγάπης, ἐξεγείρεται ἡ ἠθικὴ φιλοτιμία καὶ κρατύνεται τὸ φρόνημα τοῦ παιδός. Τοῦτο νοοῦμεν λέγοντες ὅτι πᾶσα μεταδιδομένη γνῶσις δέον νὰ ἔχῃ κέντρον ἐπὶ τῆς βουλήσεως.

103. Πρὸς εὐκολίαν τῶν διδασκάλων ἀναγράφομεν κεφαλαιωδῶς τὰ κυριώτερα τῶν ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας μάλιστα διδακτέων.

Α'.) Ἡρακλῆς, Θησεύς, Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία, Τρωϊκὸς πόλεμος, ὀλίγα τινὰ περὶ Ὁμήρου.

Β') Λυκοῦργος, τῶν νόμων αὐτοῦ τὰ κυριώτερα, καὶ μάλιστα περὶ ἀνατροφῆς τῶν παίδων, περὶ συσσιτίων, περὶ σωματικῶν ἀσκήσεων· Κόδρος, Σόλων καὶ τὰ ἁπλούστερα τῆς νομοθεσίας αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παίδων μᾶλλον κινοῦντα.

Γ'.) Ἀποικίαι ἑλληνικαί, Μηδικά, Μιλτιάδης, Λεωνίδας, Θεμιστοκλῆς, Ἀριστείδης, Κίμων, δύναμις καὶ μεγαλεῖον Ἀθηνῶν καὶ Σπάρτης.

Δ'.) Περικλῆς, ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι ἐν Ἀθήναις καὶ τῇ λοιπῇ Ἑλλάδι, Ἀκρόπολις, ναυτικὴ ἀκμὴ τῶν Ἀθηναίων, ἐμπορία, βιομηχανία.

Ε'.) Πελοποννησιακὸς πόλεμος, τριάκοντα τύραννοι, Σωκράτης, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Θῆβαι, Ἐπαμινώνδας, Πελοπίδας.

Ϛ') Μακεδονία καὶ λοιπαὶ πρὸς βορρᾶν ἑλληνικαὶ χῶραι, Φίλιππος, Δημοσθένης, Φωκίων, Μέγας Ἀλέξανδρος, μάχαι καὶ κατακτήσεις αὐτοῦ ἐν Ἀσίᾳ, θάνατος αὐτοῦ, διάδοχοι αὐτοῦ.

Ζ'.) Ῥωμαῖοι, διχόνοιαι ἐν Ἕλλησιν, ὑποδούλωσις τῆς Ἑλλάδος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς τοὺς Ῥωμαίους, Πνευματικὴ ὑπεροχὴ τῆς ὑπὸ τὸν Ῥωμαϊκὸν ζυγὸν Ἑλλάδος.

Η΄.) Χριστιανισμός, Μέγας Κωνσταντῖνος, Ἰουστιανός, Βασίλειος ὁ Μακεδών, Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία, Εἰκονομάχοι, ἐπιδρομαὶ βαρβάρων λαῶν, παραμέλησις τῆς παιδείας καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ βίου, Ἅλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Θ΄.) Δουλεία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους· Φράγκοι· Ἐνετοί.

Ι΄.) Πνευματικὴ παλιγγενεσία τῆς Ἑλλάδος, σχολεῖα, κλῆρος, ἁρματωλοὶ καὶ κλέφται. — Α΄. Ἐπανάστασις τῷ 1769 τοῦ Μπενάκη, Αἰκατερίνα, Ὀρλώφ, κτλ,

ΙΑ΄.) Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις τῷ 1821, μεγάλοι στρατιωτικοὶ καὶ πολιτικοὶ ἄνδρες καὶ κατορθώματα τῆς ἐπαναστάσεως.

ΙΒ΄.) Καποδίστριας, Ἀντιβασιλεία, Ὄθων, ἔλευσις τοῦ Γεωργίου.

ΣΗΜ. Περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν τεχνικῶν λεγομένων μαθημάτων θέλουσιν ἐκδοθῆ ἰδιαίτεραι ὁδηγίαι λεπτομερεῖς, ὡς καὶ περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν φυσικῶν μαθημάτων, ὅταν διδάσκωνται ὡς ἴδια μαθήματα εἰς ὡρισμένας ὥρας. Διότι αἱ παροῦσαι στοιχειώδεις ὁδηγίαι ἀφορῶσιν εἰς τὸν κανονισμὸν τῶν μαθημάτων τῶν διδασκομένων ὑφ' ἑνὸς διδασκάλου, ἐν οἷς αἱ φυσικαὶ γνώσεις μεταδίδονται μᾶλλον διὰ τῶν ἀναγνωστικῶν βιβλίων. Τῆς Γεωμετρίας δὲ δέον νὰ διδάσκωνται τὰ κανονικὰ σχήματα τῶν ἐπιπέδων καὶ εἰ δυνατὸν καὶ ἡ πρακτικὴ αὐτῶν καταμέτρησις, ὡς καὶ τὰ στερεὰ σώματα ἐν τῇ τετάρτῃ τάξει.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Φεβρουαρίου 1880.

Δ. Γ. Πετριδης

Γενικὸς ἐπιθεωρητὴς κτ.λ.

Ἐθεωρήθησαν καὶ ἐγκρίνονται.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Φεβρουαρίου 1881.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργὸς

Ν. Παπαμιχαλοπουλος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ
ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

α΄) Ἡ ἔναρξις καὶ ἡ λῆξις τῶν πρὸ καὶ μετὰ μεσημβρίαν μαθημάτων γίνεται μετὰ προσευχῆς.

Κατὰ μὲν τὴν πρωϊνὴν ἔναρξιν, ἀνισταμένων ἁπάντων τῶν μαθητῶν, καὶ ποιούντων τρὶς τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ, ἀπαγγέλλεται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ἢ ὑπό τινος τῶν μαθητῶν εὐκρινῶς καὶ ἐν κατανύξει τὸ «Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς — Βασιλεῦ Οὐράνιε — Κύριε ὁ τὸ Πανάγιόν σου Πνεῦμα».

Κατὰ δὲ τὴν λῆξιν τὸ «Πάτερ ἡμῶν — Τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μου — Δι' εὐχῶν» ψαλλομένου καί τινος καταλλήλου ᾄσματος.

Κατὰ τὴν μετὰ μεσημβρίαν ἔναρξιν «Δόξα σοι ὁ Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι — Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν τῆς ἀληθοῦς σοφίας» κτλ.

Καὶ κατὰ τὴν λῆξιν «Δεῦτε προσκυνήσωμεν — Εὐχαριστοῦμέν σοι Κύριε καὶ Θεὲ» καὶ ψάλλεται καὶ τὸ σύνηθες ᾆσμα.

β΄) Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος τούτου, καθ' ὃ εἷς διδάσκαλος διδάσκει τέσσαρας τάξεις, καθίσταται ἀδύνατος, ἂν μὴ ὁ διδάσκαλος προσέρχηται εἰς τὸ σχολεῖον, προμελετήσας τὴν ἐσπέραν καὶ προσχεδιάσας, κατὰ τὰ διὰ τῶν ὁδηγιῶν παρηγγελμένα, ἕκαστον παρ' αὐτοῦ διδακτέον τὴν ἐπομένην μάθημα, καὶ ἂν μὴ φέρῃ εἰς τὸ σχολεῖον ἕτοιμα καὶ προπαρεσκευασμένα ὡσαύτως τὰ ἐν οἷς θὰ ἀσχοληθῶσι καθ' ἑαυτὰς ἀλληλοδιαδόχως αἱ τάξεις. Διὰ τοῦ προγράμματος τούτου κανονίζεται ἡ καθημερινὴ ἐργασία τοῦ διδασκάλου ἐν τῷ σχολείῳ κατ' εἶδος καὶ καθ' ὕλην, καὶ καθίσταται ἡ διδασκαλία ἔλλογος.

γ΄) Ὅπου ἡ τοῦ κλίματος δριμύτης κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας καθιστᾷ δύσκολον τὴν προσέλευσιν τῶν παίδων ἀπὸ τῆς ὀγδόης ὥρας, τὰ μαθήματα ἄρχονται ἡμίσειαν ὥραν βραδύτερον. Μεταξὺ δὲ τῶν πρὸ μεσημβρίας καὶ μετὰ μεσημβρίαν μαθημάτων περιορίζεται τὸ διάλειμμα εἰς μίαν μόνην ὥραν κατ' ἀνάγκην. Μετὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα ἡ μὲν πρὸ μεσημβρίας διδασκαλία ἄρχεται ἀπὸ τῆς 7 Π. Μ. ἡ δὲ μετὰ μεσημβρίαν ἀπὸ τῆς 2 Μ. Μ. Πρὸς τούτοις παρατείνεται κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ἡ μετὰ τοῦ διδασκάλου διατριβὴ τῶν μαθητῶν μέχρι τῆς ἕκτης ὥρας, πλὴν τοῦ Σαββάτου, προστιθεμένης διδασκαλίας φυσικῶν μαθημάτων καὶ φυσιογνωστικῶν περιπάτων.

δ΄) Τὴν τετάρτην ἑκάστης ἑβδομάδος καθ' ὅλον τὸ ἔτος γίνονται ἀπὸ τῆς 3 Μ. Μ. ὥρας ἐκδρομαὶ χωρογνωστικαὶ καὶ φυσιογνωστικαὶ κατὰ τὰς περὶ τούτου ὁδηγίας, πλὴν ἂν ὁ καιρὸς κωλύῃ, ὅτε γίνονται τὰ ἐν τῷ προγράμματι σημειούμενα μαθήματα Καλλιγραφίας καὶ Ἰχνογραφίας.

ε΄) Ἡ Κατήχησις, διαιρουμένη εἰς δύο μέρη, τὸ πρῶτον, τὸ περιλαμβάνον τὸ Δογματικὸν (τὸ περὶ Θεοῦ καὶ τῶν ἰδιοτήτων Αὐτοῦ) τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, τὰ Μυστήρια κτλ. καὶ τὸ δεύτερον, τὸ ἠθικόν, (τὰ καλὰ ἔργα, ἤτοι τὴν ἀνάπτυξιν τῶν δέκα ἐντολῶν καὶ τὰ λοιπὰ) διδάσκεται εἰς τὰς δύο ἀνωτέρας τάξεις ἐπὶ διετίαν. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔτος διδάσκεται τὸ Δογματικόν, τὸ δὲ δεύτερον τὸ ἠθικόν, ὥστε αἱ συνδιδασκόμεναι τὴν Κατήχησιν δύο τάξεις Γ΄. καὶ Δ΄. νὰ ἔχωσι κατ' ἔτος νέον μέρος τῆς Καταχήσεως.

ς΄) Ὡσαύτως τὴν Ἑλληνικὴν Ἱστορίαν διδάσκονται ἀπὸ κοινοῦ ἡ Γ΄. καὶ Δ΄. τάξις, διαιρουμένην εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ ἕτερον περιλαμβάνει τὴν ἀρχαίαν ἱστορίαν μέχρι τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, τὸ δὲ ἕτερον τὴν μετὰ ταῦτα μέχρι τῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καθ' ἡμᾶς χρόνων κατὰ τὰς ὁδηγίας. Διδάσκεται δὲ καὶ αὕτη ἐπὶ διετίαν ἐν συνεχείᾳ, ὡς ὡρίσθη καὶ περὶ Κατηχήσεως, διὰ τὸν αὐτὸν λόγον.

ζ') Ἡ Γεωγραφία ὡσαύτως διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ὧν τὸ μὲν περιλαμβάνει τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, τὸ δὲ τὰς λοιπὰς Ἑλληνικὰς χώρας καὶ τὰ λοιπὰ ἐν ταῖς ὁδηγίαις διαλαμβανόμενα. Διδάσκονται ἐπίσης ἐπὶ διετίαν ἐν συνεχείᾳ κατὰ τὰ προειρημένα. Οἱ γεωγραφικοὶ ὁρισμοί, καὶ τὰ ἐν τέλει τῶν περὶ διδασκαλίας τῆς Γεωγραφίας ὁδηγιῶν ἀναφερόμενα, κατὰ τὸ τέλος ἑκατέρου ἔτους.

η') Οἱ ἀπὸ κοινοῦ διδασκόμενοι τὴν ἀνάγνωσιν μαθηταὶ τῆς Γ'. καὶ Δ'. τάξεως ἀναγινώσκουσι δὶς τῆς ἑβδομάδος Εὐαγγέλιον, διότι τὸ Σάββατον Μ. Μ. ἀκροῶνται πάλιν ἑρμηνείαν τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ τρὶς ἄλλα ἀναγνωστικὰ βιβλία, ἤτοι Ὅμηρον καὶ Ἡρόδοτον ἐκ περιτροπῆς, τὸ μὲν πρῶτον ἔτος Ἡρόδοτον, τὸ δὲ δεύτερον Ὅμηρον, ἵνα κρατῆται ἐξεγηγερμένον πάντοτε τὸ ἐνδιαφέρον τῶν μαθητῶν, ἢ καὶ ἄλλα φυσιογνωστικῆς ὕλης βιβλία, εὐμεθόδως συντεταγμένα.

θ') Κατὰ τὴν μίαν ὥραν, καθ' ἣν ἀπὸ κοινοῦ ἡ Γ'. καὶ Δ'. τάξις διδάσκονται ἀριθμητικὴν (3—4 ἑκάστης Πέμπτης), ὁ διδάσκαλος ἀναπτύσσει τὸ περὶ νομισμάτων, μέτρων, σταθμῶν κτλ. κατὰ τὰς περὶ τούτου ὁδηγίας.

ι') Ἐκ τῶν ὁριζομένων ἐν τῷ προγράμματι τριῶν ὡρῶν διδασκαλίας τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας, κατὰ μὲν τὰς δύο γίνεται ἡ διδασκαλία τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας χάριν τῶν μαθητῶν τῆς Α'. καὶ Β'. τάξεως, δηλαδὴ διδάσκονται κατ' αὐτὰς ἐκεῖναι αἱ ἱστορικαὶ περικοπαί, αἵτινες ἁρμόζουσιν εἰς τὰς μικρὰς τάξεις κατὰ τὰς ὁδηγίας, ἀκροῶνται δὲ ἁπλῶς οἱ τῶν ἀνωτέρων τάξεων μαθηταί· κατὰ δὲ τὴν τρίτην ὥραν γίνεται ἡ διδασκαλία τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας χάριν τῶν μαθητῶν τῶν ἀνωτέρων τάξεων, δηλαδὴ διδάσκονται τὰ μὴ διδασκόμενα ἐν ταῖς κατωτέραις τάξεσι μέρη τῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας.

ια') Τὴν δεκάτην ὥραν Π. Μ. καὶ τὴν τρίτην Μ. Μ. γίνεται διάλειμμα ἐπὶ $^1/_4$ ὥρας, καθ' ὃ οἱ μαθηταὶ ἐξέρχονται πρὸς ἀναψυχὴν καὶ πρὸς ἀερισμὸν τοῦ διδακτηρίου, ὅπου τοιαύτη ἀνάγκη παρίσταται.

ιβ') Ἐν τέλει ὑπομιμνήσκομεν ὅτι πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ προγράμματος, χρεία ἀπαραίτητος νὰ ὦσιν ἀνηρτημένοι, εἰς ἀνάλογον ἀπόστασιν ἐν τῷ σχολείῳ, τρεῖς μελανοπίνακες, ὧν εἷς μεγαλείτερος διὰ τὰ προβλήματα τῆς Ἀριθμητικῆς, καὶ δύο μικροὶ διὰ τὰ μαθήματα τῶν τάξεων, ἵνα ἀναγράφωνται τὰ ὑποδείγματα, τὰ πρὸς ἰδιαιτέραν ἐργασίαν τῶν μαθητῶν, ὁπότε δὲν διδάσκονται ὑπὸ τοῦ διδασκάλου.

ιγ') Ἐν οἷς σχολείοις εἶναι διωρισμένος παιδονόμος καὶ ὑπάρχει προαύλιον. ἀντὶ νὰ ἀσχολῶνται οἱ μικροὶ παῖδες εἰς χαρτουργήματα κ. τ. λ. καλὸν εἶναι ἡμέραν παρ' ἡμέραν νὰ ἐξέρχωνται, τοῦ καιροῦ συγχωροῦντος, εἰς τὸ προαύλιον καὶ νὰ παίζωσιν, ἐπιβλεπόμενοι ὑπὸ τοῦ παιδονόμου κατὰ τὴν τῶν χαρτουργημάτων ὥραν.

ιδ') Τὰ περὶ διδασκαλίας τῶν μαθημάτων, ἐν οἷς σχολείοις διδάσκουσι δύο ἢ πλείονες διδάσκαλοι κανονίζονται διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2017 ἀποφάσεως τοῦ Ὑπουργείου τῆς 28 Φεβρουαρίου 1881 ἐ. ἔ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΔΙΑΤΑΓΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΟΝ

ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΔΙΑΤΑΓΑΙ

ΤΜΗΜΑ Α'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΤΟΝΟΥΜΕΝΩΝ ΙΕΡΕΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 1882, 2155.

Περὶ τῶν διδομένων ἀπολυτηρίων ὑπὸ ἑλληνικῶν ἢ δημοτικῶν σχολείων πρὸς ὑποψηφίους ἱερωσύνης.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Πρὸς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας.

Πέμπεται πρὸς ὑμᾶς ὡδε ἐγκλείστως ἡ ἀπὸ 15 τοῦ παρελθόντος μηνὸς καὶ ἔτους ἐγκύκλιος τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργείου πρὸς τοὺς Σχολάρχας, πλήρη ἑλληνικὰ σχολεῖα διευθύνοντας Ἑλληνοδιδασκάλους, καὶ πρὸς τοὺς Δημοδιδασκάλους, πρὸς γνῶσιν καὶ ὁδηγίαν ὑμῶν, καὶ προσκαλεῖσθε ἵνα ἦτε καὶ ὑμεῖς προσεκτικοὶ ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 12 Ἰανουαρίου 1864.

† Ο Αθηνων Θεοφιλος, Πρόεδρος,
† Ο Αργολιδος Γερασιμος
† Ο Φθιωτιδος Καλλινικος
† Ο Μαντινειας και Κυνουριας Μητροφανης

Ὁ Γραμματεὺς *Κύριλλος Χαιρωνίδης*

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀριθ. Πρωτ. 7891, 883.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς Σχολάρχας, πλὴν Ἑλληνικὰ σχολεῖα διευθύνοντας Ἑλληνοδιδασκάλους, καὶ πρὸς τοὺς Δημοδιδασκάλους.

Εἶναι γνωστὸν ὑμῖν ὅτι κατὰ τὸ 4 ἐδάφιον τοῦ α' ἄρθρου τοῦ περὶ προσόντων τῶν μελλόντων ἱερωθῆναι διατάγματος τῆς 18 Ὀκτωβρίου 1856 (*) ὁ δι' ἐνοριακὴν Ἐκκλησίαν χωρίου χειροτονηθησόμενος ἐφημέριος πρέπει νὰ φέρῃ πρὸς τοῖς ἄλλοις προσοῦσι καὶ ἀπολυτήριον τοὐλάχιστον ἀλληλοδιδακτικοῦ Σχολείου· ἀπολυτήριον δὲ τοὐλάχιστον Ἑλληνικοῦ Σχολείου ὁ δι' ἐνορίαν πόλεως ἢ κωμοπόλεως χειροτονηθησόμενος. Ἐξ ἀναφορᾶς δὲ τῆς ἱερᾶς Συνόδου μανθάνομεν μετὰ πολλῆς ἡμῶν

(*) ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τῶν προσόντων καὶ τῶν γνώσεων ἃς πρέπει νὰ ἔχωσιν οἱ μέλλοντες ἱερωθῆναι.

ΟΘΩΝ κτλ.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ Ἡμέτερον διάταγμα 8 Ἰουνίου τ. ἔ., περὶ τῆς διαιρέσεως τῶν ἐνοριῶν, κατὰ πόλεις, κωμοπόλεις καὶ χωρία, καὶ ἐπιθυμοῦντες, ἵνα, μέχρις ὅτου ἀπολυθῶσι τακτικῶς ἐκ τῶν ἤδη κατὰ τὸν ΤΞΖ' νόμον συστατικομένων Ἱερατικῶν Σχολείων μαθηταὶ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τῶν ἐν τῷ Βασιλείῳ ἐνοριακῶν Ἐκκλησιῶν, κανονισθῶσι διὰ προσωρινῶν ὁρισμῶν τὰ προσόντα τῶν μελλόντων ἱερωθῆναι· μετὰ γνωμοδότησιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατὰ πρότασιν τοῦ Ἡμετέρου Ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν.

Α'. Μετὰ τὴν ὁριστικὴν ἔγκρισιν, τὴν κατὰ τὸ Γ' ἄρθρον τοῦ προμνησθέντος Διατάγματος γενησομένην περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐνοριῶν τοῦ Κράτους, οὐδεὶς θέλει χειροτονεῖσθαι διάκονος ἢ πρεσβύτερος ἐν Ἐκκλησίᾳ ἐνοριακῇ πόλεως, κωμοπόλεως, ἢ χωρίου, ἐὰν δὲν ἔχῃ τὰ ἑξῆς προσόντα.

1. Νὰ ἦναι πολίτης Ἕλλην, καὶ νὰ ἔδωκε τὸν νενομισμένον ὅρκον τοῦ πολίτου Ἕλληνος.

2. Νὰ ἔχῃ συμπεπληρωμένον τὸ εἰκοστὸν μὲν πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας ὁ μέλλων προχειρισθῆναι διάκονος, τὸ τριακοστὸν δὲ ὁ πρεσβύτερος.

3. Νὰ ἦναι πίστει καὶ πολιτείᾳ δοκιμώτατος, καὶ τίμιος καὶ ἄμεμπτος τὴν διαγωγήν.

4. Νὰ ἦναι συγκεκροτημένος κατά τε τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ τὴν κοσμικὴν παιδείαν οὕτως, ὥστε ὁ μὲν δι' ἐνοριακὴν Ἐκκλησίαν πόλεως ἢ κωμοπόλεως χειροτονηθησόμενος διάκονος ἢ πρεσβύτερος νὰ φέρῃ τακτικὸν ἀπολυτήριον τῆς Ῥιζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, ἢ τοὐλαχιστον Ἑλληνικοῦ Σχολείου, ὁ δὲ δι' ἐνοριακὴν Ἐκκλησίαν χωρίου, νὰ φέρῃ ὡσαύτως τακτικὸν ἀπολυτήριον τοὐλάχιστον ἀλληλοδιδακτικοῦ Σχολείου.

5. Νὰ ἦναι ἀπηλλαγμένος τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ κληρούχου εἰς τὸν στρατόν.

6. Νὰ μὴ ἦναι ὀφειλέτης, ἢ ἐγγυητὴς ὑπὲρ ὀφειλέτου εἰς τὸ δημόσιον, καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀγανακτήσεως, ὅτι τινὲς ἐξ ὑμῶν παρέχουσι τοιαῦτα πιστοποιητικὰ ὅλως ἀπαιδεύτοις καὶ ἀναξίοις ἀνθρώποις, γινόμενοι οὕτως παραίτιοι ἵνα εἰσχωρῶσιν εἰς τὴν τάξιν τοῦ ἱεροῦ κλήρου παντάπασιν ἀγράμματοι ἱερεῖς. Ἡ τοιαύτη ἀπροσεξία ἐλέγχει ἀπιστίαν περὶ τὴν ὑπηρεσίαν καὶ ὁ ἔνοχος καθίσταται καταδιωκτέος ἐπὶ ψευδεῖ πιστοποιήσει. Καὶ τῶν μὲν οὕτω διαγαγόντων θέλομεν διατάξει ἀνακρίσεις ἵνα, ἐν περιπτώσει ἐνοχῆς, παραδειγματικῶς τιμωρηθῶσι καὶ τῆς ὑπηρεσίας ἀπόβλητοι γείνωσι, τοὺς ἄλλους δὲ ποιοῦμεν προσεκτικοὺς πρὸς τὴν χορηγίαν τῶν τοιούτων ἀπολυτηρίων. Παραγγέλλομεν δὲ ὑμᾶς ἵνα, ὁσάκις εἰς τὸ ἑξῆς δίδετε ἀπολυτήριον ὅπως χρησιμεύσῃ τῷ λαμβάνοντι πρὸς τὸν εἰρημένον σκοπόν, γνωστοποιῆτε ἡμῖν τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον καὶ τὸν δῆμον τοῦ λαβόντος, καὶ προσέτι ἂν ἐξητάσθη παρ' ὑμῶν ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς ἢ τῆς ἐφορίας καὶ ἐξεδόθη τὸ ἀπολυτήριον κατὰ τὰς κειμένας διατάξεις. Παρατηροῦμεν δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μόνον θέλει ἀδυσωπήτως καταδιωχθῆ πᾶς ὅστις ἤθελε φωραθῆ δίδων ἀπολυτήριον εἰς μὴ κατὰ πάντα ἄξιον τοιούτου καὶ τιμωρηθῆ κατὰ τὰς ἐπὶ ψευδεῖ πιστοποιήσει κειμένας οἰκείας διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου, ἀλλὰ καὶ διὰ παντὸς ἀποβληθῆ τῆς διδασκαλικῆς ὑπηρεσίας καὶ τὸ πτυχίον αὐτοῦ ἀκυρωθῆ, ὡς ἐπιόρκως περὶ τὴν ὑπηρεσίαν πολιτευσαμένου, καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἠσεβηκότος, καὶ ἠθικῶς ἀναξίου τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 15 Δεκεμβρίου 1863.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΠΕΤΣΑΛΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 1754.

Περὶ ὑποβολῆς προσήκοντος ἀπολυτηρίου τῶν μελλόντων ἱεράσθαι.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Πρὸς τοὺς κατὰ τὸ Κράτος Σεβ. Ἱεράρχας καὶ τὰς Ἐπισκοπικὰς ἐπιτροπάς.

Καὶ ἡ Σύνοδος καὶ τὸ Ὑπουργεῖον ἐπανειλημμένως ἐπέστησε τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἐπὶ τῆς αὐστηρᾶς καὶ εἰλικρινοῦς ἐφαρμογῆς τῶν περὶ

ἑπομένως ὑποκείμενος εἰς τὰς συνεπείας τοῦ περὶ καταδιώξεως τῶν καθυστερούντων νόμου.

Β'. Αἱ ἀνωτέρω διατάξεις θέλουσι χρησιμεύσει ἀπὸ τοῦδε εἰς τοὺς Σεβασμιωτάτους Ἐπισκόπους ὡς ὁδηγὸς κατὰ τὰς χειροτονίας.

Ὁ Ἡμέτερος Ὑπουργὸς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως παραγγέλλεται νὰ ἐκτελέσῃ τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 18 Ὀκτωβρίου 1856.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως
Ἡ Βασίλισσα
ΑΜΑΛΙΑ

Χ. ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῶν μελλόντων ἱεράσθαι διατεταγμένων. Καὶ ὅμως ἀπό τινος χρόνου οὐκ ὀλίγα παραδείγματα ἀθετήσεως αὐτῶν περιῆλθον εἰς γνῶσιν τῆς Συνόδου, καὶ μάλιστα περὶ τὴν πρότασιν ὑποψηφίων εἰς ἐνορίας χωρίων.

Κατὰ τὴν ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου 1866 καὶ ὑπ' ἀριθ. 883 (*) ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πρὸς τοὺς κατὰ Νομὸν ἢ κατ' Ἐπαρχίαν πρωτοβαθμίους δημοδιδασκάλους, ἣν ἀνεκοίνωσε καὶ πρὸς ὑμᾶς ἡ Σύνοδος συστήσασα τὰ ἐν αὐτῇ, διὰ τῆς ἀπὸ 13 Ἰανουαρίου 1867 καὶ ὑπ' ἀριθ. 6747, 6792 ἐγκυκλίου αὐτῆς, ὁ προτεινόμενος εἰς χειροτονίαν δι' ἐνορίαν χωρίου ὀφείλει νὰ προσαγάγῃ μετὰ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων καὶ τακτικὸν ἀπολυτήριον, ἐκδεδομένον καθ' ἃ διακελεύεται ἡ εἰρημένη ὑπ' ἀριθ. 883 ὑπουργικὴ ἐγκύκλιος, ἤτοι ὑποβαλλομένου τοῦ ὑποψηφίου εἰς νέαν ἐξέτασιν ἐνώπιον τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς.

Τὴν διάταξιν ταύτην σπανίως βλέπει ἡ Σύνοδος τηρουμένην κατὰ τὰς προτάσεις τὰς ὑποβαλλομένας αὐτῇ περὶ τῶν ἐν λόγῳ ὑποψηφίων, ἐξ οὗ, πλὴν τῆς καταχρήσεως, καὶ μεγίστη παράγεται σύγχυσις εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Συνόδου. Διὰ ταῦτα προσκαλεῖ ὑμᾶς αὕτη ἵνα μηδεμίαν μηδέποτε, ἔστω καὶ διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην, πρὸς ἔγκρισιν χειροτονίας ὑποψηφίου ὑποβάλητε αὐτῇ πρότασιν, μὴ συνοδευομένην μετὰ τῶν ἑτέρων προσαπαιτουμένων ἐγγράφων καὶ ὑπὸ τακτικοῦ ἀπολυτηρίου, ἐκδεδομένου κατὰ τὴν ἄνωθι μνημονευθεῖσαν ὑπουργικὴν ἐγκύκλιον ὑπὸ τοῦ Νομαρχιακοῦ ἢ Ἐπαρχιακοῦ μόνον πρωτοβαθμίου δημοδιδασκάλου, ἐξετάζοντος τὸν ὑποψήφιον ἐνώπιον τῆς ἐπαρχιακῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἢ κωλυομένης ταύτης, ἐνώπιον τῆς *κατὰ τὸν δῆμον, ὅπου τὸ Νομαρχιακὸν ἢ Ἐπαρχιακὸν Σχολεῖον ἵδρυται*, ἥτις καὶ ὀφείλει νὰ προσυπογράφηται εἰς τὸ ἐκδοθησόμενον τοῦτο ἀπολυτήριον.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 8 Ἰουνίου 1877.

† Ὁ Ἀθηνῶν Προκόπιος, Πρόεδρος. † Ὁ Ἰθάκης Γαβριήλ.
† Ὁ Ἀνδρου καὶ Κέας Μητροφάνης. † Ὁ Φωκίδος Δαυΐδ
† Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας Δοσίθεος.
Ὁ Γραμματεὺς *Ἀρχ. Δαμασκηνὸς Χριστόπουλος.*

Ἀριθ. Πρωτ. 1543.

Περὶ ἐξετάσεως ὑποψηφίων ἱερέων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς κατὰ νομὸν ἢ κατ' ἐπαρχίαν πρωτοβαθμίους δημοδιδασκάλους.

Χηρευόντων ἀπὸ πολλοῦ ἤδη τῶν πλείστων Ἀρχιερατικῶν θρόνων

(*) Ὅρα σελίδα 238 καὶ 260 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ Βασιλείου, ὁ ἔλεγχος τῶν ὑποψηφίων ἱερέων δι' ἔλλειψιν ἀνωτέρας ἐπιβλέψεως κατέστη πολλαχοῦ, καθ' ἃ πληροφορεῖται τὸ Ὑπουργεῖον, ἧττον ἀκριβὴς καὶ αὐστηρός. Πολλοὶ δὲ δι' ἀνηλικιότητα ἢ δι' ἀπαιδευσίαν ἀνίκανοι, ἢ καὶ ἠθῶν, τῇ σεμνότητι τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος ἀπαδόντων, τὴν χαλάρωσιν ταύτην ἐπωφελούμενοι, ἐπιδιώκουσι διὰ παντοίων μέσων τὴν ἀπόκτησιν τοῦ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 883 τῆς 22 Δεκεμβρίου 1866 ἐγκυκλίου διαταγῆς τοῦ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργείου κεκανονισμένου ἀποδεικτικοῦ ἐξετάσεων, ἵνα ἐφεξῆς στηρίξαντες ἐπ' αὐτῷ τὰς περὶ χειροτονίας ἀξιώσεις αὐτῶν, πολλάκις καὶ ἐπὶ ἐνοριῶν ἐχουσῶν τοὺς ἱερεῖς των, ἐνοχλῶσι καὶ τὰς ἐπισκοπικὰς ἐπιτροπὰς καὶ αὐτὴν τὴν Ἱερὰν Σύνοδον δι' ἀλλεπαλλήλων αἰτήσεων καὶ ἐνεργειῶν.

Ἐπιθυμοῦντες νὰ θέσωμεν φραγμὸν εἰς πᾶσαν ἐκ τοῦ ἀτόπου τούτου ἐνδεχομένην κατάχρησιν ἀπειλοῦσαν, ἂν μὴ ἀνακοπῇ νὰ παρεισάξῃ εἰς τὴν τάξιν τοῦ ἱεροῦ κλήρου ἀνθρώπους δι' ἀπαιδευσίαν ἀνικάνους πρὸς τὴν ὑψηλὴν αὐτῶν λειτουργίαν ἐπὶ μεγίστῃ βλάβῃ τῶν πνευματικῶν τῆς Ἐκκλησίας συμφερόντων, ἐντελλόμεθα ὑμῖν, ὅπως τοῦ λοιποῦ ἀπόσχητε ἀπὸ πάσης ἐξετάσεως ὑποψηφίου πρεσβυτέρου, ἂν μὴ λάβητε ἔγγραφον πρὸς τοῦτο παραγγελίαν τῆς ἐν τῇ καθ' ὑμᾶς Ἐπαρχίᾳ Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἱερὸν ἐχούσης καθῆκον νὰ φροντίσῃ περὶ πληρώσεως κενωθείσης τυχὸν θέσεως ἐφημερίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26 Φεβρουαρίου 1880

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. Δ. ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ

ΤΜΗΜΑ Β'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ ΤΩΝ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

Ἀριθ. 5777.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς δημοδιδασκάλους τοὺς τυχόντας πτυχίου πρὸ τοῦ 1880 καὶ τὰς δημοδιδασκαλίσασς τὰς τυχούσας πτυχίου πρὸ τοῦ 1883.

Ἀναγνωρίζοντες τὴν πολλαχῶς δηλωθεῖσαν ἀνάγκην τῆς αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν παλαιῶν δημοδιδασκάλων καὶ τῶν δημοδιδα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σκαλισσῶν προύνοήσαμεν περὶ τούτου ὑποβαλόντες εἰς τὴν Βουλὴν νομοσχέδιον, ὅπερ ψηφισθὲν ὑπ' αὐτῆς καὶ ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως κυρωθὲν κεῖται ἤδη ὡς νόμος τοῦ Κράτους. Κατὰ τὸν ΑΡΠΔ' Νόμον τοῦτον ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου 1885 οἱ μισθοὶ τῶν δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων ὡρίσθησαν εἰς 80 μὲν δραχμὰς κατὰ μῆνα δι' ἅπαντας τοὺς τριτοβαθμίους, 100 διὰ τοὺς δευτεροβαθμίους καὶ 140 διὰ τοὺς πρωτοβαθμίους. Ἀλλ' ἡ σπουδαία αὕτη τῶν μισθῶν αὔξησις ἐξηρτήθη ἐξ ὑποχρεώσεως ἃς ῥητῶς ἀνέγραψεν ὁ Νόμος καὶ ὧν ἡ μὴ ἐκπλήρωσις πλήσσει καιρίως αὐτὰ τὰ ὑλικὰ συμφέροντα τῶν δημοδιδασκάλων, στεροῦσα αὐτοὺς τῆς αὐξήσεως τῶν μισθῶν. Ἐννοοῦμεν δὲ τὴν περὶ τὴν συνδιδακτικὴν μέθοδον σπουδὴν καὶ εὐδόκιμον ἄσκησιν καὶ τὰς εἰς αὐτὴν ἐπακολουθούσας γραπτὰς ἐξετάσεις. Ὑπὸ τοιούτους μόνον ὅρους γινομένη ἡ τῶν μισθῶν αὔξησις πληροῖ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου καὶ ἀποβαίνει ἀληθὲς βραβεῖον τῶν ἐπιμελῶν, φιλοτίμων καὶ νοημόνων.

Ἐπὶ τούτῳ δέ, πεποιθὼς εἰς τὸν ὑφ' ὑμῶν ἐκ φιλοτιμίας καὶ χάριν τοῦ ἰδίου ὑμῶν συμφέροντος ἐπιδιεχθησόμενον ζῆλον θέλω φροντίσει ἀμελλητὶ ὅπως ἀσκηθῆτε ὑπὸ πεπειραμένων ἐπιθεωρητῶν καὶ δημοδιδασκάλων ἐξελθόντων ἐκ τῶν διδασκαλείων, προσπαθῶν παντὶ σθένει ὅπως διὰ τοῦ ὁρισμοῦ πολλῶν κέντρων καταστήσω ὅσον ἔνεστιν εὐχερεστέραν τὴν μετάβασιν ὑμῶν εἰς τοὺς τόπους τῶν ἀσκήσεων. Ἀπαιτῶ δὲ παρ' ὑμῶν τὴν ἀκριβῆ καὶ ἀπαρέγκλιτον τήρησιν τῶν διατάξεων τοῦ ἐκτελεστικοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος, ἣν ἄλλως τε ὑπαγορεύει καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία ὑμῶν ὠφέλεια.

Ἐντέλλομαι λοιπὸν ὑμῖν μετὰ προσεκτικὴν μελέτην τοῦ τε Νόμου καὶ τοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος νὰ προσέλθητε προθύμως καὶ ἀπροφασίστως, ὅταν κληθῆτε, εἰς τὸ δι' ἕκαστον ὁρισθησόμενόν δι' ἰδίας προσκλήσεως κέντρον ἀσκήσεως καὶ νὰ φοιτήσητε ἐν αὐτῷ τακτικῶς καὶ ἀνελλιπῶς, φροντίζοντες μὲν ὅπως ἀποδείξητε ὅτι ἐκαρπώθητε πᾶσαν ἐκ τῶν ἀσκήσεων δυνατὴν ὠφέλειαν, ὑφιστάμενοι δὲ τὰς ὡρισμένας γραπτὰς ἐξετάσεις, διότι ἀπὸ τῆς εὐδοκιμήσεως ὑμῶν κατὰ τὰς ἀσκήσεις, ἀπὸ ταύτης δὲ καὶ μόνης, ἐξήρτηται ὡς ἔφθην εἰπών, ἡ αὔξησις τοῦ μισθοῦ ὑμῶν ἢ ἡ ἐξακολούθησις τῆς πληρωμῆς ὑμῶν διὰ τῶν παλαιῶν μισθῶν. Ἔστω δὲ γνωστὸν ὑμῖν ὅτι ἀπαιτῶ ἀναποφεύκτως, ὅπως, πρὸ τῆς ἐγγραφῆς ὑμῶν εἰς τὸν ὁριστικὸν κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἔτους ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως δημοσιευθησόμενον πίνακα τῶν δημοδιδασκάλων ὧν αὐξηθήσεται ὁ μισθός, ὑποβάλητε πλὴν τοῦ πτυχίου ὑμῶν πλήρη τὸν ἐν ἄρθρῳ 12 τοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος ὁριζόμενον πίνακα, οὗ τὴν ἔλλειψιν θέλω θεωρήσει ὡς ἀσύγγνωστον ἀπείθειαν καὶ παράλειψιν σπουδαίου καθήκοντος. Πρὸς τοῦτο δὲ εἶναι ἀναγκαῖον νὰ φροντίσητε ὅπως πρὸ τῆς εἰς τὸ κέντρον τῆς ἀσκήσεως μεταβάσεως ὑμῶν συναθροίσητε τὴν πρὸς σύνταξιν τοῦ πίνακος ἀπαιτουμένην ὕλην καὶ συμπαραλάβητε μεθ' ὑμῶν τὸ ὑμέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τερον πτυχίον καὶ ἅπαντα τὰ ἔγγραφα δι' ὧν ἐκοινοποιήθη ὑμῖν διορισμός, μετάθεσις, ἀπόλυσις ἢ εὐαρέσκεια τοῦ Ὑπουργείου ἢ δήμου κτλ. ὅπως ἐν ἀνάγκῃ βοηθηθῆτε ὑπὸ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν ἀσκήσεων εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ζητουμένου πίνακος. Ἡ αὐτὴ δὲ ὑποχρέωσις τῆς εἰς ἡμᾶς ὑποβολῆς τοῦ πτυχίου καὶ πίνακος πλήρους βιογραφικοῦ κτλ. ἐπιβάλλεται τοῖς τε ἤδη ἀσκηθεῖσι καὶ τοῖς κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Νόμου ἐξαιρουμένοις τῶν ἀσκήσεων δημοδιδασκάλοις, οἵτινες δύνανται νὰ ζητήσωσι τοιοῦτον τύπον παρὰ τοῦ γενικοῦ διευθυντηρίου τῶν δημοτικῶν σχολείων. Τέλος γνωρίζω ἐκείνοις ἐξ ὑμῶν, ὅσοι ἱερεῖς ὄντες εἶναι οἱ μόνοι ἐφημέριοι κοινότητός τινος ὅτι οὐδαμῶς δύνανται καὶ οὗτοι ν' ἀπαλλαγῶσι τῶν ἀσκήσεων, ἀλλ' ὑποχρεοῦνται νὰ προσέλθωσιν εἰς αὐτὰς συνεννοούμενοι ἐγκαίρως περὶ προσωρινῆς ἀντικαταστάσεώς των μετὰ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων εἰς οὓς ἐπισταλήσονται καὶ παρ' ἡμῶν περὶ τούτου τὰ προσήκοντα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Μαΐου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 14640

Περὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν δημοδιδασκάλων,

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς νομάρχας τοῦ Κράτους.

Κατὰ τὸν ΑΡΠΔ' νόμον τῆς 17 Ἀπριλίου ἐ. ἔ., δημοσιευθέντα ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 179 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ὁ μισθὸς τῶν δημοδιδασκάλων, τῶν φερόντων πτυχία πρωτοβαθμίων τοῦ παλαιοῦ Διδασκαλείου καὶ πάντων τῶν εὐδοκίμως περὶ τὴν συνδιδακτικὴν μέθοδον ἀσκηθέντων, αὐξάνεται ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἐπιόντος ἔτους τῶν μὲν πρωτοβαθμίων εἰς δραχ. 140, τῶν δὲ δευτεροβαθμίων εἰς 100 καὶ τῶν τριτοβαθμίων εἰς 80.

Ὅθεν παρακαλεῖσθε νὰ φροντίσητε, ὅπως συμφώνως ταῖς διατάξεσι τοῦ νόμου τούτου περιληφθῶσιν ἐν τοῖς δημοτικοῖς προϋπολογισμοῖς ἀνάλογοι πρὸς τοιαύτας μισθοδοσίας πιστώσεις.

Κατὰ τὰ κεκανονισμένα ἐν τοῖς ἐξόδοις τῶν δημοτικῶν προϋπολογισμῶν θέλει περιλαμβάνεσθαι ὁλόκληρος ὁ τῶν δημοδιδασκάλων μισθός, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου χορηγούμενα εἰς τοὺς ἀπορωτέρους δήμους βοηθήματα, τὰ ὁποῖα θέλομεν φροντίσει νὰ ὦσι δαψιλέστερα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ένεκα τῆς αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν δημοδιδασκάλων, πρέπει νὰ καταλογίζωνται ὡς ἔσοδα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ὀκτωβρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 24483.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Πρὸς τοὺς Νομάρχας τοῦ Κράτους.

Διὰ τοῦ Νόμου ΑΡΠΔ' τῆς 17 Ἀπριλίου ἐ. ἔ., δημοσιευθέντος ἐν τῷ ἀπὸ 28 τοῦ αὐτοῦ ὑπ' ἀριθ. 161(*) φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως (ἄρθρ. 1ον), ὡρίσθησαν οἱ μηνιαῖοι μισθοὶ τῶν Δημοδιδασκάλων τοῦ Κράτους ἀμφοτέρων τῶν φύλων, τῶν μὲν πρωτοβαθμίων εἰς δραχμὰς ἑκατὸν τεσσαράκοντα, τῶν δὲ δευτεροβαθμίων εἰς δραχμὰς ἑκατὸν καὶ τῶν τριτοβαθμίων εἰς δραχμὰς ὀγδοήκοντα· τῶν μισθῶν τούτων δὲ ἡ πληρωμὴ ἄρχεται ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου τοῦ ἐπιόντος 1885 ἔτους· ἀνάγκη ἐπομένως νὰ ληφθῇ πρόνοια ἵνα ἐν τοῖς ψηφιζομένοις ἤδη δημοτικοῖς προϋπολογισμοῖς ἀναγραφῶσιν ἀνάλογοι πρὸς τὰς τοιαύτας μισθοδοσίας πιστώσεις· καίτοι δὲ περὶ τοῦ προκειμένου ἐπέστειλαν ἤδη πρὸς ὑμᾶς δι' ἐγκυκλίου των τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργεῖον τὰ δέοντα, ἐπιστέλλω κἀγὼ οὐχ ἧττον περὶ τούτου διὰ τῆς παρούσης ἐντελλόμενος ἵνα μεριμνήσητε περὶ τῆς ἐν τοῖς δημοτικοῖς προϋπολογισμοῖς ἀναγραφῆς ἀναλόγων πιστώσεων.

Τὸ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑπουργεῖον παρετήρησεν ἤδη ὑμῖν, ὅτι, ἐν μὲν τῷ μέρει τῶν ἐξόδων τῶν δημοτ. προϋπολογισμῶν θέλει περιλαμβάνεσθαι ὁλόκληρος ὁ τῶν Δημοδιδασκάλων μισθός, τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου παρεχόμενα ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ του τοῖς ἀπορωτέροις τῶν Δήμων βοηθήματα, ἅτινα, καθὰ ἀνακοίνωσεν ἡμῖν καὶ ὑμῖν, μεριμνήσει, ἵνα ὧσι δαψιλέστερα διὰ τὴν αὔξησιν τοῦ μισθοῦ τῶν Δημοδιδασκάλων, πρέπει ν' ἀναγράφωνται ὡς ἔσοδα.

Περὶ τούτων οὐδένα ποιοῦμαι λόγον, ἅτε γινώσκων ἐκ τῶν προτέρων, ὅτι οὕτω γίνεται, οὕτω δὲ δέον γίνεσθαι καὶ ἐφεξῆς, σημειουμένων δηλονότι τῶν βοηθημάτων ὡς ἐσόδων, ὑπὸ τὸ κεφ. Η' τῶν ἐσόδων τὸ ὑπὸ ἐπιγραφὴν «ἀφιερώματα καὶ συνδρομαί».

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Ὀκτωβρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Κ. ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ

(*) Ἀνεδημοσιεύθη ἕνεκα παρεισφρήσαντος λάθους εἰς τὸ 179 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀριθ. Πρωτ. 16832.

Περὶ ὑποβολῆς βιογραφικῶν πινάκων καὶ πτυχίων παρὰ τῶν δημοδιδασκάλων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς κ. κ. Νομάρχας τοῦ Κράτους.

Κατὰ τὸ 12 καὶ 13 ἄρθρον τοῦ ἀπὸ 11 Μαΐου ἐ. ἔ. Β. Διατάγματος,(*) ἅπαντες οἱ πρὸ τοῦ 1880 δημοδιδάσκαλοι παντὸς βαθμοῦ καὶ αἱ πρὸ τοῦ 1883 δημοδιδάσκαλοι ὑποχρεοῦνται νὰ ὑποβάλωσιν εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργεῖον βιογραφικοὺς πίνακας συμπεπληρωμένους κατὰ τὰς ἀναγεγραμμένας ὁδηγίας μετὰ τῶν πτυχίων αὐτῶν, πρὸς σύνταξιν βιβλίου καὶ τοῦ ἐξ αὐτοῦ δημοσιευθησομένου διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως ἐντὸς τοῦ λήγοντος ἔτους καταλόγου αὐτῶν, ὅστις θέλει χρησιμεύσει εἰς βεβαίωσιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου τοῦ 1885 αὐξήσεως τῶν μισθῶν αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν δὲν συνεμορφώθησαν πρὸς τὴν διάταξιν ταύτην, τινὲς δ' ὑπέβαλον τοὺς βιογραφικοὺς μόνον πίνακας καὶ τούτους ἔνιοι ἐλλιπεῖς ἄνευ πτυχίων, καί τινες ἐναντίον τῆς ἀνωτέρω ῥητῆς διατάξεως ὑπέβαλον αὐτὰ ἐν ἀντιγραφοις ἁπλοῖς, ἀνακριβέσιν ἴσως, καὶ ταῦτα, ἐν ᾧ ὁ χρόνος τῆς συντάξεως τοῦ βιβλίου καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ δημοσιεύσεως τοῦ καταλόγου ἐπείγει, καὶ ἐπειδὴ ἀκολούθως θέλουσι χρησιμεύσῃ οἵ τε πίνακες οὗτοι καὶ τὰ πτυχία πρὸς σύνταξιν καὶ βιβλίων ποιότητος αὐτῶν, ἐν οἷς δέον νὰ συμπεριληφθῶσι καὶ οἱ μετὰ τὸ 1880 δημοδιδάσκαλοι καὶ αἱ μετὰ τὸ 1883 δημοδιδάσκαλοι, παρακαλεῖσθε, κ. Νομάρχα, νὰ διατάξητε ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἐν τῷ καθ' ὑμᾶς νομῷ δημοδιδασκάλους τούτους καὶ τὰς δημοδιδασκάλους νὰ ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς τοῦ ἐπιόντος Νοεμβρίου ἀνυπερθέτως τούς τε βιογραφικοὺς πίνακας πλήρεις καὶ τὰ πτυχία αὐτῶν ἐν πρωτοτύπῳ, διὰ τὰ ὁποῖα νὰ φροντίσωσιν ἀμέσως, οἱ μὲν μὴ λαβόντες ταῦτα εἰσέτι νὰ ζητήσωσιν αὐτὰ ἁρμοδίως, οἱ δὲ τυχὸν ἀπολέσαντες αὐτὰ νὰ αἰτήσωνται καὶ συνυποβάλωσι τοὐλάχιστον πιστοποιητικὰ ἐπίσημα τοῦ Γενικοῦ Διευθυντηρίου τῶν δημοτικῶν σχολείων, ἄλλως θέλουσιν ὑποστῇ τὰς συνεπείας τῆς ὀλιγωρίας αὐτῶν. Ἐπὶ τούτῳ δὲ πέμπομεν ὑμῖν ἱκανὰ ἀντίτυπα τοῦ ΑΡΠΔ'. νόμου καὶ τοῦ εἰρημένου Β. Διατάγματος μετὰ τῆς σχετικῆς ἡμετέρας ὑπ' ἀριθ. 5777 ἐγκυκλίου πρὸς ὁδηγίαν αὐτῶν, καὶ ἱκανοὺς ἐντύπους πίνακας πρὸς εὐκολίαν αὐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 27 Ὀκτωβρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς

Δ. Σ. ΒΟΥΔΑΠΙΩΤΗΣ

(*) Ὅρα σελίδα 56 τοῦ ἀνὰ χεῖρας τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΜΗΜΑ Γ'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

'Αριθ. Πρωτ. 182.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν δημοδιδασκάλων τῶν τυγχανόντων ἱερέων συνάμα δὲ καὶ ἐφημερίων ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὰ πολιτικά.

Πρὸς τοὺς κατὰ τὸ Κράτος Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας.

Τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω κατ' ἄμφω ἀποκατάστασιν τοῦ ἐγγάμου κλήρου προτιθεμένη ἡ Σύνοδος, καὶ θέλουσα ἵνα ἡ πρώτη τῶν Ἑλληνοπαίδων διανοητικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἀνάπτυξις ἀπ' αὐτῆς τῆς τρυφερᾶς αὐτῶν ἡλικίας ἀνατίθεται ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ ἐφημερίους τῶν κατὰ τὸ Κράτος ἐνοριῶν, πολλὴν κατέβαλε πρὸ πολλοῦ προσπάθειαν, ὅπως μορφωθῶσιν οὗτοι ὅσον οἷόν τε ἐπὶ τὸ τελειότερον, καὶ κατασταθῶσιν ἱκανοὶ διδάσκειν ἀξίως τοὺς παῖδας τῶν Ὀρθοδόξων ἐν αἷς ἐφημερεύουσι κοινότησι, καὶ ἵνα, ἀπολαμβάνοντες οὕτω πρὸς τὰ δικαιώματα τοῦ ἐφημερίου καὶ τὸν τοῦ δημοδιδασκάλου μισθόν, οἰκονομῶσιν εὐχερέστερον τὰν οἰκιακὰς αὐτῶν ἀνάγκας, ζῶντες ἀνετώτερον.

Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ τούτου ἐνήργησεν ἡ Σύνοδος τὰ δέοντα, καὶ ἀπεφασίσθη, ὡς διὰ τῆς ἀπὸ 13 Δεκεμβρίου 1856 καὶ ὑπ' ἀριθ. 6538 ἐγκυκλίου αὐτῆς ἐπιστολῆς ἐγνωστοποιήθη ὑμῖν, ὅπως παρέχωνται πᾶσαι αἱ δυναταὶ εὐκολίαι τοῖς βουλομένοις τῶν ἱερέων μαθητεῦσαι ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Διδασκαλείῳ.

Κατὰ συνέπειαν δὲ τούτου πολλοὶ τούτων μετέβησαν ἔκτοτε ἐνταῦθα καὶ περάναντες ἐν τῷ εἰρημένῳ Διδασκαλείῳ τὰς σπουδὰς αὐτῶν, καὶ ἐξετασθέντες, διωρίσθησαν ἕκαστος ἀναλόγως τῆς ἱκανότητός του, ὡς δημοδιδάσκαλοι εἰς τὰς κώμας ἢ πόλεις, ὅπου ὡς ἐφημέριοι ἐκληρώθησαν.

Μετὰ βαθείας ὅμως λύπης μανθάνει ἡ Σύνοδος, ὅτι τινὲς αὐτῶν ἐπιλανθανόμενοι τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν ἐντολῆς, καὶ παραγνωρίζοντες τὸν ἱερὸν τῆς Συνόδου σκοπόν, οὐ μόνον μετέρχονται ἀμελῶς καὶ ὡς ἐν παρέργῳ τὰ διδασκαλικὰ αὐτῶν καθήκοντα, ἀλλ' ὡς μὴ ὤφειλεν, ἀναμιγνύονται καὶ εἰς κοσμικὰ πράγματα, συμμεριζόμενοι τὰς συμπιπτούσας πολιτικὰς συμπαθείας τε καὶ ἀντιπαθείας τῶν περὶ αὐτοὺς ἀνθρώπων· καὶ ἐν ᾧ ὤφειλον καὶ ὡς λειτουργοὶ τυῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου, καὶ ὡς ἐμπεπιστευμένοι τὴν ἠθικὴν ἀνάπλασιν ἁπαλῶν παίδων, τὸ μὲν ἔργον αὐτῶν μετέρχεσθαι ἐπιμελέστερον, καὶ ὁ βίος αὐτῶν εἶναι τὸ παράδειγμα χριστιανικῆς ἑνότητος καὶ ἀμεροληψίας,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀπολαμβάνοντες οὕτω καὶ τὴν ἀπαιτουμένην ὑπόληψιν καὶ τιμήν, καὶ τὸ σέβας τῶν ἀνθρώπων, γίνονται παραίτιοι βλάβης οὗ τῆς τυχούσης.

Ὅθεν ἐπιθυμοῦσα ἡ Σύνοδος τὴν τελείαν ἐπιτυχίαν τοῦ οὗ προέθετο περὶ τοῦ ἐν λόγῳ ἀντικειμένου σκοποῦ, καὶ μὴ ἀνεχομένη διαγωγὴν ἀπάδουσαν πρὸς αὐτόν, προσκαλεῖ ὑμᾶς, ἵνα ἐπιστήσητε καὶ ἐφιστῆτε διὰ παντὸς τοῦ χρόνου πᾶσαν τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἐπὶ τῶν ἐν τῇ ὑμετέρᾳ Ποιμαντορίᾳ διατελούντων δημοδιδασκάλων συνάμα δὲ καὶ ἐφημερίων, καί, ἐὰν εὕρητέ τινα, μὴ ἐκπληροῦντα ἀκριβῶς καὶ εὐσυνειδήτως τὰ διδασκαλικὰ αὐτοῦ καθήκοντα, ἢ διάγοντα βίον ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἐπαγγελίαν αὐτοῦ, ὀφείλετε πρῶτον μὲν νὰ νουθετῆτε καὶ παραινῆτε αὐτὸν πατρικῶς, εἶτα δέ, ἐὰν αἱ νουθεσίαι καὶ παραινέσεις ὑμῶν μείνωσιν ἀτελεσφόρητοι, θέλετε καταγγείλει αὐτὸν ἁρμοδίως, προκαλοῦντες τὴν παῦσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς διδασκαλικῆς αὐτοῦ θέσεως.

Ταῦτα γράφουσα ἡ Σύνοδος, δὲν ἀμφιβάλλει περὶ τῆς δραστηρίου ἐνεργείας ὑμῶν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου, ἀφορῶντος τὴν ὠφέλειαν τῆς πολιτείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῆς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3 Ἰανουαρίου 1863.

† Ὁ Ἀθηνῶν Θεοφιλος, Πρόεδρος
† Ὁ Ἀργολιδος Γερασιμος
† Ὁ Φθιωτιδος Καλλινικος
† Ὁ Οἰτυλου Προκοπιος
† Ὁ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν Προκοπιος

Ὁ Γραμματεὺς *Κύριλλος Χαιρωνίδης.*

Ἀριθ. Πρωτ. 14486.

Περὶ τύπου ἐγγράφων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς προϊσταμένους τῶν τῆς μέσης καὶ δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως παιδευτηρίων.

Οἱ προϊστάμενοι καὶ διευθύνοντες γραφεῖα δημοσίων ἀρχῶν πολιτικῶν ἢ ἐκπαιδευτικῶν ὀφείλουσι πάντως νὰ γνωρίζωσι τοὺς τύπους, εἰς οὓς διὰ νόμων, διαταγμάτων, κανονισμῶν κλπ. ὑποβέβληται ἡ ὑπηρεσία των αὕτη. Ἡ παρὰ πολλῶν παράδοξος ἄγνοια τῶν τύπων τούτων φέρει ἀνωμαλίας εἰς τὸ τῆς κεντρικῆς ὑπηρεσίας γραφεῖον. Οὕτω τινὲς ποιοῦνται χρῆσιν ἐν τοῖς ἐγγράφοις χάρτου μείζονος τὰς διαστάσεις τοῦ διὰ διατάγματος Βασιλικοῦ τῆς 11 Δεκεμβρίου 1836 ὡρισμένου, τουτέστιν ἰσομεγέθους τῷ τοῦ χαρτοσήμου· ἄλλοι γράφουσι τὰς πρὸς τὰς ἀνωτέρας ἀρχὰς ἀναφορὰς των ἐπὶ ὅλου τοῦ πλάτους τοῦ χάρτου, ἐν ᾧ ἐπὶ τοῦ ἡμίσεως ἀπαιτεῖται νὰ γράφωνται, ἤτοι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπὶ τῆς ἑτέρας τῶν δύο κατὰ μῆκος πτυχῶν. Εἰσὶ καὶ οἱ δι' ἐπισημειώσεως ἐπιστρέφοντες ἢ διαπέμποντες πρὸς ἀνωτέρας ἀρχὰς ἔγγραφα, ἐν ᾧ ὀφείλουσι, κατὰ τὰ κείμενα, διὰ χωριστοῦ καὶ ἰδίου ἐγγράφου ν' ἀποστέλλωσι ταῦτα. Πρὸς τούτοις δὲ οὐχὶ σπανίως δὲν σημειώνεται ἡ περίληψις τοῦ ἐν τῷ ἐγγράφῳ περιεχομένου, καὶ ἐνίοτε ἐν τῷ αὐτῷ ἐγγράφῳ συσφηκοῦνται δύο ἢ πλείω ἄσχετα ἀλλήλοις ἀντικείμενα, περιπλοκὴν διὰ τοῦτο φέροντα εἰς τὰς ἀπαιτουμένας ἐνεργείας.

Αἱ εἰρημέναι τῶν κανόνων τῆς ὑπηρεσίας παραβάσεις ἐπιθυμοῦντες νὰ παύσωσι καθάπαξ, ἔγνωμεν νὰ ἐπιστείλωμεν ὑμῖν τὰς παρατηρήσεις ταύτας. Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι δὲν θέλομεν τοῦ λοιποῦ ἀναγκάζεσθαι νὰ ἐπιστρέφωμεν ἕνεκα ἐλλείψεων, οἷαι αἱ ἀνωτέρω. ἔγγραφα πρὸς διόρθωσιν. Ἂν δέ ποτε προκληθῶμεν εἰς τοῦτο, δὲν θέλομεν περιορισθῆ εἰς ἁπλῆν ἐπιστροφὴν αὐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Νοεμβρίου 1883.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Ἀριθ Πρωτ. 2081.

Περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν ραβδισμῶν καὶ ἄλλων αἰκισμῶν τῶν παίδων ὑπὸ τῶν δημοδιδασκάλων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς Κ. Νομάρχας καὶ Ἐπάρχους τοῦ Κράτους.

Ἐφιστῶντες τὴν ὑμετέραν προσοχὴν ἐπὶ τῶν ἐγκυκλίων τοῦ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργείου, τῶν ἀπαγορευουσῶν τοὺς παρὰ τῶν δημοδιδασκάλων ἀμφοτέρων τῶν φύλων ραβδισμούς, κολαφισμοὺς καὶ οἵους δήποτε αἰκισμοὺς τῶν μαθητῶν(*), συνιστῶμεν ὑμῖν αὐστηροτάτην ἐπιτήρησιν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῶν καὶ παραγγέλλομεν ὑμῖν νὰ ἐξετάζητε μὲν παραχρῆμα περὶ πάσης καταγγελλομένης ἢ ὅπως δήποτε περιερχομένης εἰς γνῶσιν ὑμῶν τοιαύτης παρεκτροπῆς δημοδιδασκάλων, νὰ ὑποβάλλητε δ' ἡμῖν τὸ πόρισμα τῆς ὑμετέρας ἐρεύνης μετ' ἀπολογίας ἐν ἀνάγκῃ τῶν παρεκτρεπομένων, ὅπως τιμωρῶνται παραδειγματικῶς, συμφώνως καὶ τῇ σήμερον πρὸς κοινοποίησιν εἰς τοὺς δημοδιδασκάλους στελλομένῃ ἡμετέρᾳ ἐγκυκλίῳ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Μαρτίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

(*) Ἴδε σελ. 216—220 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αριθ. Πρωτ. 2081.

Περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν ῥαβδισμῶν καὶ ἄλλων αἰκισμῶν τῶν παίδων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς δημοδιδασκάλους ἀμφοτέρων τῶν φύλων.

Εἰ καὶ τὸ Ὑπουργεῖον δι' ἐπανειλημμένων ἐγκυκλίων καὶ διαταγῶν, ἐδήλωσε διαρρήδην τὴν θέλησιν αὐτοῦ, περὶ παντελοῦς ἀποχῆς τῶν δημοδιδασκάλων ἀπὸ ῥαβδισμῶν, κολάφων, μαστιγώσεων καὶ παντὸς εἴδους βαρβάρου αἰκισμοῦ τῶν ἐν τοῖς σχολείοις μαθητευομένων, οὐχ ἧττον, μετὰ λύπης καὶ ἀγανακτήσεως ἅμα παρατηροῦμεν, ὅτι δημοδιδάσκαλοί τινες ἐπιλανθανόμενοι τῶν καθηκόντων τῆς διὰ πατρικῆς στοργῆς καὶ τῆς διδασκαλικῆς πειθοῦς ποδηγετήσεως τῶν εἰς αὐτοὺς ἐμπεπιστευμένων παίδων, ἐκτρέπονται εἰς τοιαύτας βιαιότητας καὶ φέρονται πρὸς αὐτοὺς βαρβάρως. Ἐπειδὴ δὲ ἥ τε λογικὴ καὶ ὁ νόμος, παρέχουσι τοῖς δημοδιδασκάλοις πολλὰ ἄλλα μέσα διορθώσεως τῶν ἀτακτούντων καὶ τιμωρίας τῶν ἀπειθούντων, ἀναγκαζόμεθα νὰ δηλώσωμεν καὶ πάλιν, ἀλλὰ διὰ τελευταίαν ἤδη φοράν, ὅτι θέλομεν ἀμειλίκτως τιμωρεῖ τοὺς τοιούτους ἀστόργους δημοδιδασκάλους, τοὺς παρεκτρεπομένους εἰς τοιαύτην ἀγρίαν τιμωρίαν καὶ δυσανάλογον πρὸς τὴν μικρὰν τῶν παίδων ἡλικίαν.

Διετάξαμεν δὲ ἤδη προσηκόντως, τὰς διοικητικὰς ἀρχάς, ὅπως ἀμελλητὶ καταγγέλλωσιν ἡμῖν τοὺς τοιούτους δημοδιδασκάλους, ἵν' ἀμέσως ἐπιβάλλωμεν αὐτοῖς τὰς ἐκ τοῦ νόμου ἐπανορθωτικὰς ποινάς, συντάσσουσαι δι' ἑκάστην τοιαύτην ἀπόφασιν ἴδιον πρωτόκολλον ὀνομαστὶ ἀναφέρον τὸν τιμωρούμενον, δημοσιευθησόμενον ἑκάστοτε διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως. Ἀπόφασιν δ' ἔχομεν, ἐν ὑποτροπῇ, νὰ προβαίνωμεν καὶ εἰς ἀπόλυσιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας, ἀναγράφοντες ἐν τῇ περὶ ἀπολύσεως ἀποφάσει καὶ τὴν αἰτίαν αὐτῆς, ὅπως οὕτως ἐπιτευχθῇ καὶ ἡ πλήρης τῆς ὑπηρεσίας ἀπὸ τῶν τοιούτων διδασκάλων ἀπαλλαγή.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Μαρτίου 1884.

Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

'Αριθ. Πρωτ. 20580.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς κ. κ. διευθυντὰς διδασκαλείων, τοὺς δημοδιδασκάλους ἀμφοτέρων τῶν φύλων, τοὺς διευθυντὰς ἰδιωτικῶν σχολείων καὶ γραμματοδιδασκάλους.

Ἀποστέλλοντες συνημμένην τὴν ταὐτάριθμον ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1884 ἠμετέραν πρὸς τοὺς κ. κ. γυμνασιάρχας, σχολάρχας καὶ διευθυντὰς ἑλληνικῶν σχολείων ἀπαγορευτικὴν τῶν κακώσεων τῶν παίδων ἐγκύκλιον μετὰ καὶ τῆς πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα ἀπὸ 17 Δεκεμβρίου 1884 ἠμετέρας ἐκθέσεως, ὑπομιμνήσκομεν τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 2081, 2240 ἀπὸ 9 Μαρτίου 1884 περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν ῥαβδισμῶν καὶ ἄλλων αἰκισμῶν τῶν παίδων ἐγκύκλιον καὶ συνιστῶμεν τὴν ἀκριβῆ αὐτῆς τήρησιν, γνωρίζοντες ὑμῖν ὅτι τοὺς παραβάτας τῶν διατασσομένων θέλομεν αὐστηρῶς τιμωρεῖ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἰανουαρίου 1885.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΤΣΙΩΤΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 20580

Περὶ σχολικῶν ποινῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς γυμνασιάρχας, σχολάρχας καὶ διευθυντὰς ἑλληνικῶν σχολείων.

Διὰ Β. Διατάγματος τῆς 18 λήγοντος, δημοσιευθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 500 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας εἰς τριτοβάθμιος ἑλληνοδιδάσκαλος τοῦ ἐν Πειραιεῖ ἑλληνικοῦ σχολείου. Οἱ λόγοι, ὧν ἕνεκα ἔγνων νὰ προκαλέσω τὴν ἐπιβολὴν ποινῆς τοιαύτης εἰς λειτουργὸν τῆς ἐκπαιδεύσεως, ἐπὶ πλείω τῶν εἴκοσιν ἐτῶν ὑπηρετήσαντα, ἐκτίθενται λεπτομερῶς ἐν τῇ κατωτέρω δημοσιευομένῃ ἐκθέσει μου πρὸς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα. Αἱ τοιαῦται τῶν διδασκάλων παρεκτροπαί, οὐ μόνον ὀλιγωρίαν καταφαίνουσαι ἀσύγγνωστον ἐπανειλημμένων ὑπουργικῶν διαταγῶν, ἀλλὰ καὶ ἀνικάνους ἐλέγχουσαι αὐτοὺς νὰ διαχειρίζωνται τὴν διαπεπιστευμένην αὐτοῖς ὑψηλὴν ἐντολὴν τῆς μορφώσεως καὶ τῆς διαπλάσεως τῆς διανοίας τοῦ ἤθους τῶν παίδων, καθιστῆσιν ἀναγκαιοτάτην τὴν ἐπιβολὴν αὐστηρᾶς τιμωρίας, ὅπως μή, ἕνεκα πράξεων τοιούτων, δι' ὧν ὁ χαρακτὴρ τοῦ διδάσκοντος καταφωράται ἀναρμοστῶν τῇ θέσει, ἣν κατέχει, βλέπομεν εὐτελιζόμενον καὶ καταφρονούμενον καὶ παντελῶς καταπῖπτον ἐν τῇ συνειδήσει τῶν γονέων καὶ τῶν μαθητευόντων τὸ τοῦ διδασκάλου ἀξίωμα.

Γνωρίζων δ' ὑμῖν τὴν περὶ τοιαύτης παρεκτροπῆς ἀπόφασιν, ὑπομιμνήσκω ὑμᾶς τήν τε ὑπ' ἀριθ. 13408 τῆς 16 Δεκεμβρίου 1848 (*) ἐγκύκλιον τοῦ ὑπουργείου, οὗ προΐσταμαι, καὶ τὰς συναποσταλείσας ὁδηγίας μετὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 6815 ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τῶν ἑλλη-

(*) Ὅρα σελίδα 216 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων τῆς 19 Ὀκτωβρίου 1857· ἐφίστημι δὲ τὴν ἡμετέραν σύντονον προσοχὴν ἐπὶ τὴν ἀκριβῆ καὶ ἀπαρέγκλιτον τήρησιν τῶν διατεταγμένων, θεωρῶν ὑμᾶς ὑπευθύνους διὰ πᾶσαν ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐν τοῖς ὑφ' ὑμῶν διευθυνομένοις ἐκπαιδευτηρίοις παράβασιν τούτων, μὴ καταγγελθεῖσαν.

Ἰδίᾳ δὲ πρὸς τελεσφόρον καὶ σύμφωνον τῷ σκοπῷ τοῦ νομοθέτου ἐπιβολὴν τῶν κεκανονισμένων σχολικῶν ποινῶν ἀναγκαῖον κρίνω νὰ συστήσω ὑμῖν, ἵνα ἔχητε ἀεὶ πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι ὁ τιμωρῶν διδάσκαλος ἐνασκεῖ πατρικὴν ἐξουσίαν, καὶ ὅτι τὰ μάλιστα δύσχρηστον, καὶ δὴ ἐπιβλαβὲς καθίσταται τὸ δικαίωμα τοῦτο τοῖς μὴ ἐμφορουμένοις καὶ πατρικῆς πρὸς τοὺς μαθητὰς στοργῆς, καὶ πόθου πρὸς βελτίωσιν αὐτῶν, ἅτινα καὶ μόνα δικαιολογοῦσι καὶ ἐπιβάλλουσι τὴν αὐστηρότητα ἐν τῇ τιμωρίᾳ τῶν παιδικῶν παραπτωμάτων. Ἡ σχολικὴ ποινὴ δὲν σκοπεῖ ἁπλῶς νὰ κολάσῃ τὴν πονηρίαν καὶ νὰ καταστήσῃ ταύτην ἀβλαβῆ τοῖς ἄλλοις, ἀλλ' ἐπιζητεῖ μᾶλλον τὴν ἐκρίζωσιν τῶν ἐν τῷ παιδὶ ἀναφαινομένων πονηρῶν διαθέσεων καὶ τὴν προφύλαξιν τοῦ πταίστου ἀπὸ τῆς βλάβης, ἣν αὗται, ἀκωλύτως ἀναπτυσσόμεναι, δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν αὐτῷ ἐν τῷ μέλλοντι. Ὅθεν, πταίσαντος παιδός τινος, ὀφείλει ὁ διδάσκαλος νὰ προσέχῃ μὴ δι' ἄκαιρον ἐπιείκειαν παραβλάψῃ, ὅπως καὶ μὴ διὰ τῆς ποινῆς ἐπενέγκῃ κακὸν μεῖζον τοῦ πταίσματος. Ἐπιμετρητέα δὲ τῷ πταίσματι ἡ ποινὴ μόνον ἐφ' ὅσον δύναται νὰ ἐπιφέρῃ διόρθωσιν. Φευκτέα δὲ μετὰ προσοχῆς καὶ οἱα δήποτε ὕβρις, σαρκασμὸς ἢ εἰρωνεία, ἐνσταλάζοντα πικρίαν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ μαθητοῦ καὶ ψυχραίνοντα τὴν πρὸς τὸν διδάσκαλον ἀγάπην.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀξιῶ, ἵνα πρὸς τήρησιν τῆς εὐταξίας καὶ τῆς πειθαρχίας ἐν τῷ σχολείῳ οὗτος ὁ κανὼν μάλιστα ἰσχύῃ: οὐχὶ ὁ τῆς ποινῆς φόβος, ἀλλ' ἡ ἀγάπη καὶ τὸ πρὸς τὸν διδάσκαλον σέβας ν' ἀποτρέπῃ τοῦ κακοῦ τὸν μαθητήν. Εἰς ἐπίτευξιν δὲ τούτου πρέπει νὰ τείνωσιν αἱ προσπάθειαι πᾶσαι τῶν ἐντεταλμένων τὴν τῶν νέων διάπλασιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Δεκεμβρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Μεγαλειότατε,

«Ὁ τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων κανονισμὸς τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836 σαφῶς ἐκανόνισε τὸ εἶδος τῶν ὑπὸ τῶν διδασκάλων ἐπιβαλλομένων τοῖς μαθηταῖς ποινῶν, ὅπως μὴ δι' ἀδέξιον καὶ ἄτοπον χρῆσιν τοιούτου δικαιώματος ματαιῶται μὲν ὁ τῆς ποινῆς σκοπός, διάφορον δὲ τοῦ σκοπουμένου ἐπέρχηται ἀποτέλεσμα. Εἰσὶ δὲ τοιαῦται αἱ κανονισθεῖσαι ποιναί, ὥστε νὰ τείνωσι μὲν πᾶσαι εἰς τὴν βελτίωσιν τοῦ πταίσαντος παιδὸς καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἀποτροπὴν μόνον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀπὸ τοῦ κακοῦ ἢ τὴν ἐκφόβησιν τῶν συμμαθητῶν, νὰ διατηρῆται δέ, καὶ μετὰ τὴν ἐπιβολὴν αὐτῶν ἐν μέτρῳ δικαίῳ, ἀμείωτος ὁ πρὸς τὸν διδάσκαλον σεβασμὸς καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ μαθητοῦ, τὰ δύο ταῦτα ἀπαραίτητα στοιχεῖα πρὸς ὑγιᾶ καὶ εὐδόκιμον διαπαιδαγώγησιν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργεῖον, ὅπως προλάβῃ οἱανδήποτε παρεκτροπὴν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ταύτης, ἀπηγόρευσεν ἐπανειλημμένως καὶ αὐστηρότατα τὰς σωματικὰς κακώσεις καὶ πᾶν εἶδος προπηλακισμοῦ καὶ ὕβρεως κατὰ τοῦ μαθητοῦ. Δυστυχῶς παρετηρήθησαν καὶ παρατηροῦνται παραβάσεις τῶν διαταγῶν τούτων, σπάνιαι μέν, ἀλλὰ διὰ τοῦτο ἀναγκαιοτάτην καθιστᾶσαι τὴν αὐστηρὰν αὐτῶν τιμωρίαν. Τοιαύτην παράβασιν, εἰς ἀγανάκτησιν καὶ βδελυγμὸν κινοῦσαν, μοὶ κατήγγειλεν ἔναγχος ὁ κ. γυμνασιάρχης τοῦ ἐν Πειραιεῖ γυμνασίου. Ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς συνημμένης ἐκθέσεως αὐτοῦ, ἧς οὐδαμῶς ἀναιρεῖ τὸ περιεχόμενον ἡ ἀπολογία τοῦ δράστου, ὁ ἐν τῷ προσηρτημένῳ τῷ γυμνασίῳ ἐκείνῳ ἑλληνικῷ σχολείῳ ἑλληνοδιδάσκαλος..... ἐπέβαλε τρισὶ τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως, ἐν ᾗ διδάσκει, τὴν ποινὴν τοῦ ἐμπτυσμοῦ ὑπὸ τῶν συμμαθητῶν αὐτῶν· οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν ἁπλῆν τοιαύτης βδελυρᾶς ποινῆς ἐπιβολὴν ἐπεστάτει εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ταύτης, παρακελευόμενος τοῖς μαθηταῖς τὸν ἐμπτυσμὸν καὶ τιμωρήσας ἕνα τούτων, ὀκνήσαντα νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν προσταγὴν τοῦ διδασκάλου.

«Ἂν καθόλου ἐκρίθησαν ὑπὸ τῶν σχολικῶν κανονισμῶν καὶ τῶν πρὸς ἐκτέλεσιν τούτων ὁδηγιῶν τοῦ ὑπουργείου τιμωρητέαι αἱ σκαιαὶ ποιναί, δι' ὧν ταπεινοῦνται μὲν καὶ ἐξευτελίζεται τὸ σεμνὸν τοῦ διδασκάλου ἀξίωμα, καταισχύνεται δὲ τὸ φρόνημα καὶ ἀπαμβλύνεται τὸ τῆς αἰδοῦς αἴσθημα τῶν μαθητῶν, ἀμειλίκτως δέον νὰ κολάζωνται παραβάσεις τῶν διατεταγμένων, ὧν οὐδ' ὑπόνοιαν εἶχεν ὁ νομοθέτης, κατάδηλον δὲ ποιοῦσαι τὴν ἀναγωγίαν τοῦ διαπράξαντος ταύτας. Ὅθεν ἀφ' οὗ προηγουμένως διὰ τὴν συγκράτησιν τῆς πειθαρχείας καὶ τῆς εὐταξίας ἐν τῷ Ἑλληνικῷ σχολείῳ Πειραιῶς διέταξα νὰ ἐπιβληθῇ αὐστηρὰ πρὸς τῷ πταίσματι αὐτῶν σχολικὴ ποινὴ τοῖς μαθηταῖς, ἐὰν ἀληθῶς ἔπταισαν, ἔχω νῦν τὴν τιμὴν νὰ ὑποβάλω τῇ Υ. Μ. σχέδιον διατάγματος περὶ ἀπολύσεως τοῦ μνημονευθέντος Ἑλληνοδιδασκάλου, διὰ διαγωγὴν ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰ καθήκοντά του, παρακαλῶν ὅπως ἡ Υ. Μ. εὐαρεστηθῇ νὰ ἐγκρίνῃ τοῦτο καὶ διατάξῃ τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ.»

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Δεκεμβρίου 1884.

Ὑποσημειοῦμαι εὐσεβάστως

Τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος Εὐπειθέστατος κτλ.

Ὁ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησ. καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργὸς

Δ. Σ. ΒΟΥΛΓΑΡΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αριθ. Πρωτ. 14182.

Περὶ τῶν ἐγκριθέντων διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα διδακτικῶν βιβλίων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς δημοδιδασκάλους ἀμφοτέρων τῶν φύλων, τοὺς διευθυντὰς ἰδιοσυντηρήτων δημοτ. σχολείων καὶ τοὺς γραμματοδιδασκάλους.

Συνῳδὰ τῷ νόμῳ ΑΜΒ'. τῆς 22 'Ιουνίου 1882 καὶ τῷ ἀπὸ 4 Σεπτεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους Βασιλικῷ Διατάγματι ἐνεκρίθη ὡς μόνον ἀλφαβηταρίων καὶ ἀναγνωσματάριον διὰ τὴν πρώτην τάξιν τῶν δημοτικῶν σχολείων τὸ τοῦ κ. Βλασίου Σκορδέλη, οὗ ἡ τιμὴ ὡρίσθη εἰς λεπτὰ τριάκοντα πέντε. Τὸ ἐγκεκριμένον τοῦτο βιβλίον θέλετε ἀναγράφει ἐν τῷ προγράμματι τοῦ ἀρξαμένου σχολικοῦ ἔτους, ρητῶς δὲ ἀπαγορεύομεν συμφώνως τῷ νόμῳ τὴν χρῆσιν ἄλλου ἀλφαβηταρίου αὐστηρῶς κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ ΣΜΘ' Νόμου (*) μέλλοντες νὰ τιμωρήσωμεν τὸν παραβάτην. Ἔστω δὲ γνωστὸν ὑμῖν, ὅτι συνῳδὰ τῇ ἀπὸ 23 Νοεμβρίου 1882 (**) ἡμετέρᾳ προκηρύξει δημοσιευθείσῃ αὐθημερὸν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 174 φύλλῳ τῆς 'Εφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τὰ μόνα διδακτικὰ βιβλία πλὴν τοῦ ἀλφαβηταρίου ὧν γενήσεται χρῆσις ἐν τῷ δημοτικῷ σχολείῳ εἶναι τὰ ἑξῆς.

Α') 'Αναγνωσματάριον κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ 'Ροβινσῶνος διὰ τὴν δ'. τάξιν.

Β') 'Αναγνώσματα ἐκ τῆς 'Οδυσσείας καὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ Τουρκοκρατίας διὰ τὴν γ'. τάξιν.

Γ') 'Εκλογὴ ἐκ τοῦ 'Ηροδότου καὶ διηγήσεις ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος τοῦ 1821 διὰ τὴν δ'. τάξιν.

Δ') Κατήχησις ἐκ τῶν φερουσῶν τὴν ἔγκρισιν τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς 'Εκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ε') Συλλογὴ ἀριθμητικῶν προβλημάτων.

(*) Παρατίθεται ἐκ τοῦ ἀπὸ 24 Νοεμβρίου 1867 ΣΜΘ' νόμου περὶ διδακτικῶν βιβλίων τὸ ἄρθρον 8. «Πᾶς διδάσκαλος χρώμενος ἐν τῇ διδασκαλίᾳ αὐτοῦ βιβλίῳ μὴ ἐγκεκριμένῳ, ἐὰν μὲν ἦναι δημόσιος τιμωρεῖται διὰ πειθαρχικῆς ποινῆς 50—150 δραχμῶν ὑποχρεούμενος συνάμα ν' ἀποδώσῃ εἰς τοὺς μαθητὰς τὸ ἀντίτιμον τῶν κατ' εἰσήγησιν αὐτοῦ ἀγορασθέντων παρ' αὐτῶν βιβλίων, καὶ ἐν ὑποτροπῇ παύεται τῆς ὑπηρεσίας. 'Εὰν δὲ ἦναι ἰδιωτικὸς ἀφαιρεῖται τὴν ἄδειαν τοῦ διδάσκειν ἐπὶ ἓν ἔτος.»

(**) Ὅρα σελίδα 104 τοῦ ἀνὰ χεῖρας τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ς') Συλλογὴ παιδαγωγικῶν ἀσμάτων μετὰ μουσικῆς.

Ἐπειδὴ δὲ τοιαῦτα βιβλία ἢ δὲν ὑπεβλήθησαν εἰς τὸν γενόμενον κατὰ τὸν νόμον διαγωνισμόν, ἢ ὑποβληθέντα δὲ δὲν ἐνεκρίθησαν, ἀφίεται ὑμῖν ἐν τούτοις ἐλευθέρα ἡ ἐκλογὴ μέχρι τῆς ἐν νέῳ διαγωνισμῷ ἐγκρίσεως ὡρισμένων διδακτικῶν βιβλίων. Τὰ δὲ ἄλλα μαθήματα τὰ ἐν τῷ προγράμματι τῶν δημοτικῶν σχολείων ἀναγεγραμμένα δέον νὰ διδάσκωνται ἀπὸ ζώσης μηδενὸς βιβλίου ἐπιβαλλομένου ἢ συνιστωμένου τοῖς μαθηταῖς ἢ τοῖς γονεῦσιν αὐτῶν.

Γνωρίζομεν δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶσαν παράβασιν τῆς παρούσης ἐγκυκλίου θέλομεν τιμωρήσει αὐστηρῶς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 21 Σεπτεμβρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ δημοδιδασκάλων τοῦ νὰ διδάσκωσιν εἰς ἰδιωτικὰ σχολεῖα.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν Νομάρχην Ἀχαΐας καὶ Ἤλιδος.

Τὴν αἴτησιν τοῦ αὐτόθι νομαρχιακοῦ δημοδιδασκάλου, τὴν συνυποβληθεῖσαν τῇ ὑμετέρᾳ ὑπ' ἀριθ. 6,601 ἀπὸ 16 Σεπτεμβρίου ἀναφορᾷ, περὶ ἀδείας πρὸς διδασκαλίαν ἐν ἰδιωτικῷ Λυκείῳ τῆς πόλεως δὲν δυνάμεθα ν' ἀποδεχθῶμεν. Ἐκφράζομεν δὲ τὴν ἡμετέραν ἀπορίαν πῶς δημοδιδάσκαλος, περὶ οὗ ἔχομεν ἄλλως ἀγαθὴν ἰδέαν, ἐνόμισε συμβιβαζομένην τὴν διδασκαλίαν ταύτην πρὸς τὸ ἔργον αὐτοῦ, ὡς διευθυντοῦ δημοτικοῦ σχολείου, ἔχοντος ἱκανὰ βάρη καὶ ὀφείλοντος νὰ ἔχῃ τὴν διαρκῆ ἐπίβλεψιν τοῦ σχολείου, ᾧ εἶναι ἀνατεθειμένη αὐτῷ ἡ διεύθυνσις.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Νοεμβρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αριθ. Πρωτ. 14982.

Περὶ ἐκτάκτου μεθαρμογῆς προγράμματος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς δημοδιδασκάλους.

Αἱ ἔκτακτοι περιστάσεις, ἐν αἷς σήμερον διατελοῦμεν ἀπήτησαν τὴν κατὰ τοὺς κειμένους νόμους εἰς τὰ ὅπλα πρόσκλησιν ὡρισμένων ἡλικιῶν εἰς ἃς ὑπήγοντο καὶ πολλοὶ τῶν διδασκάλων, οἵτινες ἀντήλλαξαν προθύμως τὸν βίον τοῦ διδασκάλου μὲ τὸν βίον τοῦ στρατιώτου.

Ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν διδασκάλων ἐκ τῶν σχολείων ὁμολογουμένως θέλει ἀναχαιτίσει τὴν πρόοδον τῶν μαθητῶν. Καὶ διὰ τοῦτο τὸ Ὑπουργεῖον ποθοῦν νὰ μετριάσῃ τὴν ζημίαν ταύτην, εἰς μὲν τὰ σχολεῖα τὰ παντελῶς ἐστερημένα διδασκάλων, ἀσχολεῖται ποῦ μὲν διὰ τοῦ ἀναδιορισμοῦ ἄλλων διδασκάλων, ποῦ δὲ καὶ διὰ μέσων ἄλλων νὰ μὴ ἀφήσῃ τὰ σχολεῖα εἰς παντελῆ ἀργίαν ἐφ' ὅσον χρόνον ἤθελον αἱ ἔκτακτοι τῆς Πατρίδος ἀνάγκαι διατηρεῖ εἰς τὰ ὅπλα ἐκτὸς τῶν ἄλλων νέων καὶ τοὺς διδασκάλους.

Ἐπειδὴ ὅμως συμβαίνει νὰ ἀργῶσιν ἢ καθόλου ἢ ἐν μέρει καὶ ἐκεῖνα τὰ σχολεῖα, τῶν ὁποίων οὐχὶ πάντες ἀλλά τινες μόνων τῶν διδασκάλων λείπουσι, διὰ τοῦτο τὸ Ὑπουργεῖον, οὗ προΐσταμαι, ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ συστήσῃ εἰς τοὺς ἀπολειφθέντας διδασκάλους νὰ παραλάβωσι καὶ διδάσκωσιν αὐτοὶ τὰς τάξεις τῶν ἀποχωρησάντων συναδέλφων των μεθαρμόζοντες τὸ πρόγραμμά των καὶ τὴν διδασκαλίαν των οὕτως, ὥστε νὰ ἐπαρκῇ πρὸς πάντας τοὺς διδασκομένους μαθητάς.

Ἂν δὲ ἐκ τῶν διδασκάλων ἑνὸς σχολείου ὑπελείφθη εἷς καὶ μόνος διδάσκαλος, τότε ἐντελλόμεθα νὰ διοργανωθῇ τὸ σχολεῖον εἰς ἡνωμένον σχολεῖον, οὗ πάντες οἱ διδάσκαλοι κατὰ τὰς γενομένας πρακτικὰς ἀσκήσεις ἔλαβον γνῶσιν.

Τοῦ μέτρου τούτου ἐπιθυμοῦμεν τάχιστα νὰ ποιήσητε χρῆσιν καὶ νὰ πληροφορήσητε ἡμᾶς ἀπ' εὐθείας περὶ τῆς κανονικῆς λειτουργίας τοῦ σχολείου στέλλοντες ἅμα καὶ τὸ πρόγραμμα τῆς διδασκαλίας τῶν μαθημάτων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 14 Ὀκτωβρίου 1885

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αριθ. Πρωτ. 3339.

Περὶ τῆς καταστάσεως τῆς σχολικῆς διοικήσεως καὶ ἀνακτήσεως τῆς κατὰ Νόμον ἐξουσίας τῶν Νομαρχιακῶν καὶ 'Επαρχιακῶν δημοδιδασκάλων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΡΙΟΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Πρὸς τοὺς δημοδιδασκάλους τοῦ Κράτους.

'Ανάγκη κατεπείγουσα παρίσταται νὰ μάθωμεν ἀκριβέστερον εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκονται τὰ δημοτικὰ σχολεῖα τῶν τε ἀρρένων καὶ θηλέων οὐ μόνον κατὰ τὰ κτίρια, ἔνθα γίνονται τὰ μαθήματα, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰ διδακτικὰ ὄργανα καὶ βιβλία, δι' ὧν γίνεται ἡ διδασκαλία, καὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν φοιτώντων εἰς αὐτὰ παίδων καὶ κατὰ τὰ ἄλλα, περὶ ὧν γίνεται λόγος ἐν τοῖς ἀποστελλομένοις ὑμῖν σήμερον πρὸς συμπλήρωσιν πίναξι(*). Δὲν πρέπει δὲ ν' ἀποκρύψωμεν ὑμῖν, κύριε διδάσκαλε, ὅτι μεθ' ὅλην τὴν ἀξιέπαινον ὄντως ἐνέργειαν τὴν καταβληθεῖσαν τελευταῖον πρὸς βελτίωσιν τῶν δημοτικῶν σχολείων, μεθ' ὅλην τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς τὸ ἔθνος ἀπεδέχθη ν' αὐξηθῇ ἡ μισθοδοσία τῶν δημοδιδασκάλων, ἡ δημοτικὴ ἐκπαίδευσις δὲν χωρεῖ κανονικῶς καὶ ἀπροσκόπτως πρὸς τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν εἶνε προωρισμένη νὰ φθάσῃ. Τὰ αἴτια εἶνε ὁμολογουμένως πολλά. Εὐχῆς ἔργον θὰ ἦτο, ἂν μὴ ὑπῆρχόν τινα, τὰ ὁποῖα εἰσχωροῦντα εἰς τὴν σχολικὴν διοίκησιν προξενοῦσι μεγάλην βλάβην οὐ μόνον εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν σχολείων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν χαρακτῆρα τῶν διδασκάλων, "Αν δὲν ἀποκτήσωμεν διδασκάλους εὑρίσκοντας τὴν εὐδαιμονίαν των, τὴν δόξαν των εἰς τὸ ἔργον, ὃ μετ' αὐταπαρνήσεως ἐπισκοποῦντες τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἐθνικὴν σημασίαν ὀφείλουσι ν' ἀσκῶσι, ἂν δὲν ἔχωμεν πολίτας σεβομένους τοὺς ἀφωσιωμένους εἰς τὸ ἔργον τῶν διδασκάλους καὶ ἐκθύμως αὐτοὺς ὑποστηρίζοντας, τοὐναντίον δὲ φερομένους πρὸς τοὺς ὀλιγωροῦντας τοῦ καθήκοντός των καὶ περὶ τὰ μικρὰ καὶ ταπεινὰ ἀσχολουμένους, ἂν δὲν ἔχωμεν πολιτευομένους ἀποκλείοντας ἐκ τῆς κονίστρας τῶν πολιτικῶν ἀνταγωνισμῶν τοὺς μετερχομένους τὸ ἱερὸν ἔργον δημοδιδασκάλους, ὀργανισμὸς σχολείων καὶ κανονικὴ ἀείποτε προοδεύουσα λειτουργία αὐτῶν εἶνε ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ. 'Αλλ' ὅπως πάντα ταῦτα γείνωσιν πρὸς τὸ συμφέρον οὐ μόνον τῶν σχολείων, ἀλλὰ καὶ τῶν διδασκάλων, ὡς καὶ τῶν πολιτευομένων πρέπει νὰ προηγηθῇ συνθήκη ἀμοιβαίας ἀποχῆς. Καὶ εἰς τὸν διδάσκαλον εἶνε ταπείνωσις νὰ γίνηται ὄργανον πολιτικῆς κερδοσκοπίας, καὶ εἰς τὸν πολιτευόμενον ἐπίσης εἶνε ἐξευτελισμὸς νὰ γίνηται ὄργανον μνησικάκου καταδιώξεως. Τὸ συμφέρον τῶν σχολείων πρέπει νὰ θεωρηθῇ

(*) "Ορα σελίδα 203.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καθυπέρτερον παντὸς ἄλλου ἰδιωτικοῦ συμφέροντος. Τοῦτο εὔχομαι νὰ ἴδω συντελούμενον ταχέως καὶ πρὸς τοῦτο πρέπει πάντες νὰ ἐργασθῶμεν ὅσον δυνάμεθα. Ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ οἱ δημοδιδάσκαλοι καταναοῦντες τὴν ὑψηλὴν ἀποστολήν των θέλουσι καὶ διὰ τῆς ἐργασίας των ἐν τῷ σχολείῳ καὶ διὰ τῆς καθόλου διαγωγῆς των συντελέσει πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ποθουμένου.

Ἐκτὸς δὲ τῶν γενικῶν τούτων παρατηρήσεων, ἃς ἐνόμισα ἀναγκαῖον νὰ εἴπω ἐνταῦθα πρὸς τοὺς διδασκάλους ἀφορμὴν πρὸς τοῦτο λαμβάνων ἐκ τῶν διαβιβαζομένων πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον ὡρισμένων κατηγοριῶν καὶ κατὰ τὰς ἐργασίας αὐτῶν ἐν τῷ σχολείῳ, οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ κατὰ τῆς ἀναμίξεως αὐτῶν εἰς ἐπιτοπίους πολιτικοὺς ἀγῶνας, νομίζω καθῆκον νὰ ἐπιστήσω ἰδιαίτατα τὴν προσοχὴν αὐτῶν πρὸς τὴν ἀσύγγνωστον ἀδιαφορίαν, ἣν δεικνύουσι πολλοί, ὁσάκις ζητοῦνται παρ' αὐτῶν πληροφορίαι μάλιστα διὰ μέσου τῶν Νομαρχιακῶν δημοδιδασκάλων. Ὁ περὶ δημοτικῶν σχολείων Νόμος τοῦ 1834 ἐν ἄρθρῳ 21 ἀναθέτει ρητῶς καὶ εἰς τοὺς Νομαρχιακοὺς καὶ εἰς τοὺς Ἐπαρχιακοὺς δημοδιδασκάλους τὴν ἐπιτήρησιν τῶν σχολείων ὑποχρεῶν μάλιστα αὐτοὺς νὰ ἐπιθεωρῶσι τὰ σχολεῖα κατ' ἔτος καὶ νὰ διαβιβάζωσι πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν, ἵνα ἐγκαίρως λαμβάνωνται μέτρα πρὸς διόρθωσιν. Ὁ θεσμὸς οὗτος, ὅστις ἐν ἐλλείψει ἄλλου καλλιτέρου ἠδύνατο διὰ καταλλήλων προσώπων ἀσκούμενος, νὰ συγκρατῇ τὰ σχολεῖα εἰς τὴν κανονικὴν ὁδόν, σιωπηλῶς περιέπεσεν ἐσχάτως μάλιστα εἰς παντελῆ ἀχρηστίαν, οἱ δὲ δημοδιδάσκαλοι κατέστησαν πάντες αὐτοκέφαλοι καὶ ἀνεξέλεγκτοι, μὴ λειτουργοῦντος μάλιστα καὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐφορευτικῶν ἐπιτροπῶν ἢ λειτουργοῦντος κακῶς διὰ τὴν ἀκαταλληλότητα πολλάκις τῶν προσώπων, εἰς οὓς ἀναθέτουσι τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον αἱ ἀρχαὶ αἵ τε δημοτικαὶ καὶ διοικητικαί.

Καὶ ἰδοὺ καὶ ἕτερος σπουδαῖος λόγος, δι' ὃν περιέστησαν τὰ σχολεῖα εἰς τοιαύτην ἔκρυθμον κατάστασιν, ἡ δὲ κεντρικὴ ὑπηρεσία διὰ τῶν κατὰ Νόμον ἀντιπροσώπων αὐτῆς ἐκ τοῦ διδασκαλικοῦ κύκλου, οὓς θεωρεῖ ὡς πονοῦντας διὰ τὰ σχολεῖα τοῦ ἔθνους των καὶ ἔχοντας οὐ μόνον τὴν ἱκανότητα νὰ διαβλέπωσι τὰ σφάλματα, ἀλλὰ καὶ τὴν γενναιότητα νὰ καταγγέλλωσι ταῦτα καὶ προτείνωσι τὰ κατάλληλα μέσα πρὸς θεραπείαν, δὲν δύναται νὰ πληροφορῆται διὰ τὴν ἀργίαν τοῦ θεσμοῦ τούτου τὰ καθ' ἑκάστην συμβαίνοντα ἐν τοῖς σχολείοις καὶ νὰ αἴρῃ παραχρῆμα τὰ ἐπιπροσθοῦντα εἰς τὴν πρόοδον αὐτῶν αἴτια. Διὰ τοῦτο θεωροῦμεν ἀναγκαῖον εἰς τὴν κανονικὴν διεξαγωγὴν τῆς σχολικῆς διοικήσεως οἱ Νομαρχιακοὶ καὶ Ἐπαρχιακοὶ δημοδιδάσκαλοι ν' ἀνακτήσωσι τὴν ἐξουσίαν, ἣν ὁ Νόμος παρέχει αὐτοῖς. Καὶ οἱ μὲν Ἐπαρχιακοὶ δημοδιδάσκαλοι συνεννοούμενοι μετὰ τῶν ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν δήμων δημοδιδασκάλων, ν' ἀναφέρωσι δι' ἐκθέσεώς των πρὸς τὸν Νομαρχιακὸν περὶ τῶν ἐλλείψεων, αἵ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τινες παρατηροῦνται εἰς τὰ σχολεῖα τὰ δημοτικὰ τῆς ἐπαρχιακῆς περιφερείας των, οἱ δὲ Νομαρχιακοὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἰδιαιτέρων ἐκθέσεων τῶν ἐπαρχιακῶν ν' ἀναφέρωνται εἰς τὸ γενικὸν Διευθυντήριον τῶν σχολείων. Τὴν θέσιν τοῦ Νομαρχιακοῦ καὶ Ἐπαρχιακοῦ δημοδιδασκάλου, οὓς ὁ Νόμος περιέβαλε μὲ τοιαῦτα καθήκοντα, θεωροῦμεν λίαν σπουδαίαν. Ἐπιθυμοῦντες δὲ νὰ ἴδωμεν κανονικὴν λειτουργίαν τῆς σχολικῆς διοικήσεως θέλομεν προτείνει ν' ἀπομακρυνθῇ ἐκ τῆς θέσεως τοῦ Νομαρχιακοῦ ἢ Ἐπαρχιακοῦ δημοδιδασκάλου πᾶς ὅστις ἤθελε δειχθῇ ἀνίκανος ἢ ῥᾴθυμος περὶ τὴν διεξαγωγὴν ὑπηρεσίας, δι' ἧς δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν μέχρι κρείττονος διευθετήσεως τῆς σχολικῆς νομοθεσίας κανονικὴν ὅπως δήποτε ἐν τοῖς σχολείοις ἐργασίαν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Μαρτίου 1886

Ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῶν σχολείων
Π. Π. Οἰκονομος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Στατιστικὸς πίναξ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου τοῦ Δήμου τῆς Ἐπαρχίας

Ἕδρα σχολείου (Ὄνομα πόλεως, χωρίου ἢ συνοικίας). Ἀρρέν. ἢ Θηλέων. Εἶδος σχολείου. (Πλῆρες, δημοτικὸν ἢ γραμματοσχολεῖον).	Κατάστασις κτιρίου σχολείου. Δημόσιον ἢ ἰδιωτικὸν τὸ κτίριον καὶ ἂν τὸ δεύτερον, πόσον εἶνε τὸ ἐνιαύσιον ἐνοίκιον καὶ πότε λήγει ἡ ἐνοικίασις.	Πόσα θρανία ἔχει, μαυροπίνακας, διδακτικὰ ὄργανα, χάρτας γεωγραφικούς, εἰκόνας φυσικῆς ἱστορίας κλ. καὶ εἰς ποίαν κατάστασινεὑρίσκονται ταῦτα.	Τίνα διδακτικὰ βιβλία εἶνε εἰσηγμένα εἰς ἑκάστην τάξιν τοῦ σχολείου. Εἶνε γνήσια ἢ κλεψίτυπα; (φέρουν ὑπογραφὴν ἢσφραγῖδα τοῦ συγγραφέως).	Ἀριθμὸς μαθητῶν κατὰ τάξεις.						Ὁλικὸς ἀριθμὸς μαθητῶν.	Ὄνομα καὶ ἐπάγγελμα τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ σχολείου.	Παρατηρήσεις.
				Α'.	Β'.	Γ'.	Δ'.	Ε'.	Ϛ'.			

Ταῦτα διαβεβαιῶ ὑπὸ ἀτομικήν μου εὐθύνην
Ὁ δημοδιδάσκαλος

Σημ. Οἱ κ. διδάσκαλοι πρέπει νὰ ἀπαντήσωσιν εἰς ὅλας τὰς ἐρωτήσεις ἑκάστης στήλης εὐαναγνώστως.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αριθ Πρωτ. 958.

Περὶ τῆς ἐν τῷ αὐτῷ σχολείῳ διδασκαλίας θηλέων καὶ ἀρρένων ὑπὸ δημοδιδασκαλίσης προσωρινῶς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸ 'Επαρχεῖον Βώλου.

'Εχόντες ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπ' ἀριθ. 7680 π. ἔ. ὑμετέραν ἀναφοράν, ἐντελλόμεθα ὑμῖν νὰ γνωρίσητε τῷ Δημάρχῳ Σπαλάθρων, ὅτι οὐδαμῶς ἀντίκειται εἰς τὸν νόμον ἡ κοινὴ ἐν τῷ αὐτῷ σχολείῳ ὑπὸ δημοδιδασκαλίσσης διδασκαλία κορασίων καὶ παίδων ἐχόντων ἡλικίαν κατωτέραν τῶν δέκα ἐτῶν. Κατὰ τὴν ῥητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 58 (*) τοῦ περὶ δημοτικῶν σχολείων νόμου τὰ σχολεῖα τῶν θηλέων δέον νὰ ὦσι χωριστὰ ἀπὸ τὰ τῶν ἀρρένων μόνον «ὅπου τοῦτο εἶναι δυνατόν». Ὅθεν ὅπου ἡ ἕνεκα ἀπορίας τοῦ δήμου ἢ ἕνεκα ἄλλων κωλυμάτων εἶναι ἀδύνατος ἡ συντήρησις δύο κεχωρισμένων σχολείων τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων, ἢ ὅπου τὸ σχολεῖον τῶν ἀρρένων ἀργεῖ ἕνεκα ἐλλείψεως δημοδιδασκάλου, ἐπιτρέπεται ἡ προσωρινὴ τούτου ἀναπλήρωσις ὑπὸ τῆς διδασκάλου τοῦ σχολείου τῶν θηλέων, διδασκούσης κοινῶς μετὰ τῶν μαθητριῶν καὶ τοὺς μαθητὰς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου τῶν ἀρρένων.

'Εν 'Αθήναις τῇ 12 Φεβρουαρίου 1887

Ὁ 'Υπουργὸς
Π. ΜΑΝΕΤΑΣ

ΤΜΗΜΑ Δ'.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ

'Αριθ. 1480 π. ἔ. 156 ἐ. ἔ.

Περὶ καταρτισμοῦ τῶν στατιστικῶν πινάκων τῶν δημοτικῶν σχολείων διὰ τῶν γραμματοδιδασκάλων, ἐλλείψει δημοδιδασκάλων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Νομάρχην Λαρίσσης.

Ἡ ἀναφορὰ τοῦ ἐπάρχου Δομοκοῦ καὶ Φαρσάλων, ἣν διηυθύνατε ἡμῖν συνημμένως τῷ ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου λήξαντος ἔτους ὑπ' ἀριθ.

(*) Ὅρα σελ. 73 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1725 ὑμετέρῳ ἐγγράφῳ περὶ τοῦ ἀνεφίκτου τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ὑπ' ἀριθ. 8104 ὑμετέρας ἐγκυκλίου, δὲν ἐφάνη ἡμῖν λίαν ἐσκεμμένη. Ἐν ἐλλείψει δημοδιδασκάλων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ οὐδαμῶς δυσχερὲς εἶνε νὰ διανεμηθῇ ἡ ἐγκύκλιος εἰς τοὺς λειτουργοῦντας γραμματοδιδασκάλους διὰ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν καὶ νὰ ζητηθῇ παρ' αὐτῶν ἡ εἰς τοὺς ἀποσταλέντας πίνακας ἐγγραφὴ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ παριστάνοντος τὴν φοίτησιν εἰς ἑκάστην ἕδραν δημοτικοῦ σχολείου καὶ γραμματοδιδασκαλείου. Ἂν ἀπαντῶμεν δυσχερείας πρὸς καταρτισμὸν στατιστικῆς οὕτως ἁπλῶς καὶ ἧς τὴν ἐκτέλεσιν ἐφροντίσαμεν διὰ παντὸς τρόπου νὰ διευκολύνωμεν, τότε τί ἔπρεπε νὰ γείνῃ, ἂν σπουδαιότερόν τι ἐζητοῦμεν παρὰ τῶν διδασκάλων καὶ τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν; Τὸ δὲ νὰ μὴ ἔχωσιν οἱ ὑπηρετοῦντες πρὸς ἀντικατάστασιν τακτικῶν δημοδιδασκάλων γραμματοδιδάσκαλοι τὰ στοιχεῖα πρὸς συμπλήρωσιν τῶν ἀποσταλέντων πινάκων, ὡς διϊσχυρίζεται ὁ κ. Ἔπαρχος, ἂν ἦνε ἀκριβές, σημαίνει ὅτι οὔτε μαθητολόγιον, οὔτε καταλόγους προσκλήσεως τηροῦσι καὶ ὅτι τὰ τῶν σχολείων, ἅπερ διευθύνουσι, βαίνουσιν εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν ἄνευ τάξεως οὐδεμιᾶς καὶ ἐν συγχύσει ἀδικαιολογήτῳ ὅλως καὶ ἀξίᾳ οἴκτου, ἣν ἡμεῖς μὲν βεβαίως δὲν σκοποῦμεν νὰ ἐπιτρέψωμεν, ἀλλ' ἣν πρῶτος αὐτὸς ὁ ἀναφερόμενος Ἔπαρχος ὤφειλεν ἐγκαίρως καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ πατάξῃ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13 Ἰανουαρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 761.

Περὶ τῆς ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἀποστολῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ.τ.λ. ἀποσπασμάτων ἐκ τῶν προϋπολογισμῶν τῶν δήμων τοῦ Κράτους, ὡς πρὸς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸ ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν.

Ἐπειδὴ πολλάκις δῆμοί τινες καταργοῦσι διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτῶν θέσεις δημοδιδασκάλων ἢ προσθέτουσι νέας, τοῦτο δ' ἐνίοτε δὲν περιέρχεται εἰς γνῶσιν ἡμῶν ἐγκαίρως, εἶνε δὲ καὶ ἄλλως ἀνάγκη νὰ γινώσκωμεν τὰ ὑπὸ δήμων ψηφιζόμενα καὶ ὑπὸ τῶν Νομαρχῶν ἐγκρινόμενα ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως ποσά, λαμβάνομεν τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσωμεν ὑμᾶς, κ. συνάδελφε, ὅπως συστήσητε τάχιστα δι' ἐγκυκλίων ὑμῶν εἰς τοὺς νομάρχας τοῦ κράτους νὰ διατάξωσι τοὺς δημάρχους, ὅπως σὺν τῇ εἰς τοὺς νομάρχας ὑποβολῇ τῶν ὑπὸ τῶν δημοτικῶν συμβουλίων ψηφιζομένων προϋπολογισμῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὑποβάλλωσι καὶ ἡμῖν ἀπ' εὐθείας ἀπόσπασμα τῶν διὰ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν ὁριζομένων δαπανῶν. Τὸ αὐτὸ δ' ἀνάγκη νὰ πράττωσι καὶ οἱ νομάρχαι ἀποστέλλοντες καὶ ἡμῖν τὸ οἰκεῖον ἀπόσπασμα τῶν ἐγκεκριμένων δημοτικῶν προϋπολογισμῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17 Ἰανουαρίου 1885.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 2948.

Περὶ ἀποστολῆς πινάκων ἐνιαυσίου δαπάνης τῶν δήμων ὑπὲρ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς Νομάρχας τοῦ Κράτους

Ἔχομεν μεγάλην ἀνάγκην νὰ γινώσκωμεν τὸν ὑφ' ἑκάστου δήμου πρὸς συντήρησιν τῶν σχολείων προϋπολογισμὸν τῶν δαπανῶν, ἵνα συμφώνως πρὸς τοῦτον κανονίζωμεν τοὺς διορισμοὺς τῶν δημοδιδασκάλων. Ἡ ἔλλειψις τοιούτων εἰδήσεων γεννᾷ καθ' ἑκάστην πολλὴν σύγχυσιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, τῶν μὲν δήμων ἀρνουμένων νὰ πληρώνωσι τὸ περιπλέον τῆς μισθοδοσίας τῶν δημοδιδασκάλων, ἂν οὗτοι δικαιοῦνται ὡς ἐκ τοῦ βαθμοῦ των νὰ λαμβάνωσι μείζονα μισθὸν τοῦ προϋπολογισθέντος, τοῦ δὲ δημοσίου ἀδυνατοῦντος νὰ συμπληρώνῃ τοῦτον δι' ἔλλειψιν ἀναλόγου πιστώσεως, τῶν δὲ διδασκάλων καταφευγόντων ἐπὶ τέλους εἰς τὰ δικαστήρια, ἵνα ζητήσωσιν ἐκεῖθεν τὸ δίκαιόν των. Ἡ κατάστασις αὕτη ἠνάγκασεν ἡμᾶς νὰ συντάξωμεν πίνακα στατιστικὸν τῶν δαπανῶν ἑκάστου δήμου, οὗ στέλλομεν ὑμῖν σήμερον ἀντίτυπα ὅπως συμπληρωθῶσι καὶ ἀποσταλῶσι τὸ βραδύτερον ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον.

Νομίζομεν ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν πρὸς ὑμᾶς, κύριε Νομάρχα, πόσον σπουδαίαν θεωροῦμεν τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην εἰς τὴν κανονικὴν διεξαγωγὴν τῆς ὑπηρεσίας καὶ ἀναμένομεν παρ' ὑμῶν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἐντὸς τῆς ὁρισθείσης προθεσμίας.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28 Φεβρουαρίου 1886.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πίναξ στατιστικὸς τῶν δαπανῶν τῶν σχολείων τοῦ Δήμου τῆς Ἐπαρχίας

Ἀὔξων ἀριθμός	Πόλις, χωρίον, ἢ συνοικία, ἔνθα τὸ σχολεῖον.	Ἐνιαύσιος προϋπολογισμὸς ἑκάστου σχολείου.						Παρατηρήσεις
		Διὰ μισθὸν διδασκάλων.	Δι' ἐνοίκιον κατοικίας διδασκάλων.	Δι' ἐνοίκιον σχολείου.	Δι' ὑπηρεσίαν σχολείου.	Δι' ἄλλας δαπάνας	Ὁλικὴ δαπάνη	

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αριθ. Πρωτ. 3271.

Περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν δημοδιδασκάλων τοῦ ν' ἀποστέλλωσιν εἰς τὸ 'Υπουργεῖον 'Ελέγχους.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς Νομαρχιακοὺς δημοδιδασκάλους.

Μέλλοντες νὰ λάβωμεν μέτρα προσφορώτερα πρὸς ἔλεγχον τῶν ἐργασιῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων τοῦ Κράτους, ὡς καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν φοιτώντων εἰς αὐτὰ μαθητῶν, ἀπαλλάττομεν τοὺς δημοδιδασκάλους τῆς προσθέτου ἐργασίας νὰ παρασκευάζωσι καὶ πέμπωσι τοὺς εἰθισμένους ἐλέγχους δι' ὑμῶν εἰς τὸ 'Υπουργεῖον, συμφώνως πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθ. 8104 (*) ἐγκύκλιον τοῦ 'Υπουργείου. Τῆς ἀποφάσεως ἡμῶν ταύτης θέλετε φροντίσει νὰ λάβωσιν ἐγκαίρως πάντες οἱ δημοδιδάσκαλοι γνῶσιν.

'Εν 'Αθήναις τῇ 10 Μαρτίου 1886.

Ὁ 'Υπουργὸς
Α. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ

ΤΜΗΜΑ Ε'.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ ΑΥΤΩΝ

'Αριθ. Πρωτ. 43603.

Περὶ τοῦ τρόπου τῆς βεβαιώσεως τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ ΧΘ' νόμου περὶ διδασκαλείου προσθέτου δημοτικοῦ φόρου.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Πρὸς τοὺς Νομάρχας τοῦ Κράτους, πλὴν τῶν Νομαρχῶν Κεφαλληνίας καὶ Ζακύνθου.

Κοινοποιῶ ὑμῖν κάτωθι τῆς παρούσης, πρὸς γνῶσιν καὶ ὁδηγίαν, τὴν πρὸς τὸν νομάρχην Εὐβοίας ὑπ' ἀριθ. 43,603 διαταγήν μου περὶ

(*) Ὅρα σελίδα 269 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ τρόπου τῆς βεβαιώσεως τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ ΧΘ' νόμου περὶ διδασκαλείου προσθέτου δημοτικοῦ φόρου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ἰανουαρίου 1879.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Ἡ ὑπ' ἀριθ. 7175 ἀναφορά σας δὲν ἀπετείνετο πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, ἀλλὰ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως· ἐπειδὴ δὲ προεκάλει αὕτη τὸν κανονισμὸν τοῦ τρόπου τῆς βεβαιώσεως τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ ΧΘ' νόμου περὶ συστάσεως τοῦ διδασκαλείου ἐν Ἀθήναις προσθέτου ἡμίσεος ἔτι τοῖς ἑκατὸν εἰς τὸν κατὰ τὸ ἄρθρον 6 τοῦ ἀπὸ 22 Δεκεμβρίου 1847 ΞΗ' νόμου περὶ δημοτικῶν φόρων ἀνώτατον ὅρον τῆς δημοτικῆς εἰσφορᾶς, τὸ διαληφθὲν Ὑπουργεῖον διεβίβασεν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο τὴν διαληφθεῖσαν ἀναφοράν σας, ἵνα, προηγουμένη συνεννοήσει μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, κανονίσῃ τὸν τρόπον τῆς βεβαιώσεως τοῦ, περὶ οὗ ὁ λόγος, προσθέτου φόρου.

Ὡς πρὸς τοῦτο δὲ ἐκτίθετε ἐν τῇ διαληφθείσῃ ἀναφορᾷ σας τὴν γνώμην, ὅτι, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τοὺς παρὰ τῶν δήμων διὰ μισθώσεως διατεθειμένους φόρους τῶν δημητριακῶν καρπῶν, ἐλαίου, ρητίνης κτλ. εὐχερέστερον ἤθελεν εἶσθαι νὰ συνεκμισθῶται καὶ ὁ πρόσθετος φόρος τοῦ ἡμίσεος τοῖς ἑκατόν, ὑποχρεουμένων τῶν μισθωτῶν νὰ καταβάλλωσι τὸν πρόσθετον φόρον εἰς τὰ ἐπαρχιακὰ ταμεῖα. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν ἀντιστοιχοῦντα φόρον ἐπὶ τῶν κατὰ στρέμμα φορολογουμένων εἰδῶν, τῶν δασικῶν προϊόντων, τῶν ζῴων κτλ. ἡ βεβαίωσις τοῦ προσθέτου ἐπὶ τούτων δημοτικοῦ φόρου, δύναται εὐκόλως νὰ ἐνεργῆται ὑπὸ τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων, ἀλλὰ δέον νὰ διαταχθῶσιν οὗτοι, ὅπως ἐνεργῶσι διπλῆν βεβαίωσιν, οἱ δὲ ταμίαι ἐκδίδωσι διπλᾶ γραμμάτια ὑπὲρ τῶν σχετικῶν δήμων, ἤτοι ἓν γραμμάτιον διὰ τὰ δύο τοῖς ἑκατὸν καὶ ἕτερον διὰ τὸ ἥμισυ.

Τὴν γνώμην ὑμῶν ταύτην ἀποδέχομαι, ἀπεδέχθη δὲ καὶ τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον, ἀλλά, πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου τούτου, δέον, πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ διαληφθέντος νόμου ΧΘ', νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν καὶ αἱ τοῦ νόμου ΤΛΗ' περὶ προκαταβολῶν μισθοδοσιῶν τῶν δημοδιδασκάλων καὶ δημοδιδασκαλισσῶν, τοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτοῦ Β. Διατάγματος τῆς 17 Ἰουλίου 1856 (*) καὶ τῶν σχετικῶν ὁδηγιῶν. Ἑπομένως ἀναγκαῖον ἐστὶ νὰ διαταχθῶσιν οἱ δῆμοι, ἐν οἷς ἐπεβλήθη ἡ ἔκτακτος αὕτη φορολογία, ὅταν ἐνεργῆται ἡ διὰ δημοπρασίας διάθεσις τῶν ἀμέσων δημοτικῶν φόρων, νὰ λαμβάνωσι παρὰ τῶν ἐνοικιαστῶν διὰ τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὸ ἥμισυ τοῖς ἑκατὸν ποσὸν ἰδίαν ὁμολογίαν, δι' ἧς ὁ ἐνοικιαστὴς νὰ ὑπόσχηται τὴν

(*) Ὅρα σελίδα 60 τοῦ Α΄ τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον πληρωμήν, τὴν δὲ ὁμολογίαν ταύτην ν' ἀποστέλλωσιν ἐγκαίρως εἰς τὸν ἁρμόδιον ἐπαρχιακὸν ταμίαν.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸν πρόσθετον φόρον ἐπὶ τῶν σὺν τοῖς ἀντιστοιχοῦσι δημοσίοις συνεισπραττομένων δημοτικῶν φόρων, ν' ἀποστέλλωσιν αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ ἐγκαίρως εἰς τοὺς Οἰκονομικοὺς Ἐφόρους ἐγκεκριμένα τὰ σχετικὰ ψηφίσματα τῶν δημοτικῶν συμβουλίων ὅπως ταῦτα λαμβάνωνται ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν δημοσίων ἐσόδων.

Ὡς πρὸς δὲ τὴν διαχείρισιν τῶν διὰ τοὺς ὑποτρόφους ἐν τῷ Διδασκαλείῳ εἰσπραττομένων δημοτικῶν χρημάτων καὶ ἐκδιδομένων χρηματικῶν ἐνταλμάτων, ὀφείλετε ν' ἀποστέλλητε ἐγκαίρως εἰς τοὺς ἁρμοδίους ἐπαρχιακοὺς ταμίας τὰς ἐτησίας πιστώσεις, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ εἰρημένου Β. Διατάγματος τῆς 17 Ἀπριλίου 1856, ὅπως οὗτοι διατηρῶσιν ἰδίαν ληψοδοσίαν.

Δὲν θεωρῶ ἐν τούτοις ἀπὸ σκοποῦ νὰ προσθέσω ἐνταῦθα, ὅτι ἀνάγκη ἐστὶ νὰ ἐπιστήσητε τὴν προσοχήν σας, ὅπως μὴ ἀποστείλωσιν ὑποτρόφους εἰς τὸ διδασκαλεῖον οἱ δῆμοι ἐκεῖνοι, ὧν τὰ εἰσοδήματα δὲν ἐπιτρέπουσι τὴν εἰς τὸ διδασκαλεῖον συντήρησιν τοιούτων.

Ἀριθ. 28031.

Περὶ βελτιώσεως τῶν δημοτικῶν σχολείων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Πρὸς τοὺς Νομάρχας τοῦ Κράτους.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως δι' ἐγγράφου του τῆς 4 τρέχοντος μηνὸς μοὶ ἀνεκοίνωσεν ἔντυπον τῆς περὶ βελτιώσεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων ἐγκυκλίου του ἀπὸ 20 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. ὑπ' ἀριθ. 7694 (*), ἣν βεβαίως ἔχετε ἀνὰ χεῖρας πρὸ ἡμερῶν· κατὰ δὲ τὴν ἐν αὐτῇ παρενειρομένην βάσιμον παρατήρησιν, ἓν τῶν αἰτίων τῆς δυσαρέστου καταστάσεως, ἐν ᾗ τὰ πλεῖστα τούτων διατελοῦσιν, εἶνε ἡ ἀσύγγνωστος τῶν κοινοτήτων ἀδιαφορία, ἐξ ἧς προέρχεται ἥ τε τῶν διδακτηρίων ἀθλιότης καὶ ἡ παντελὴς ἔλλειψις τῶν πρὸς τὴν ἀπρόσκοπτον διδασκαλίαν ἀπαιτουμένων διδακτικῶν ὀργάνων καὶ σκευῶν, πινάκων, θρανίων κλπ., τὸ ἀνεξέλεγκτον τῶν διδασκάλων, ἡ ἄτακτος τῶν μαθητῶν φοίτησις καὶ ἡ ἐπίμεμπτος πλείστων γονέων, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς ἀγροτικοῖς δήμοις, ἐπιμονὴ εἰς τὸ νὰ μὴ πέμπωσι τὰ τέκνα των εἰς τὸ Σχολεῖον, εἴτε διότι τυφλώττουσιν εἰς τὰ ἐξ αὐτοῦ ἀγαθά, εἴτε διότι ἐκ τῆς ἀκαρ-

(*) Ὅρα σελ. 187 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πίας αὐτῶν οὐδὲν ἐλπίζουσιν· ἐντεῦθεν δὲ ἐπιλαβόμενον τῆς ἀφορμῆς ἐντέλλεται ὑμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἤδη ὅτε ἐπιψηφισθήσονται καὶ ὑποβληθήσονται εἰς τὴν ἔγκρισίν σας οἱ διὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος δημοτικοὶ προϋπολογισμοί.

α') Νὰ προνοήσητε περὶ πιστώσεων πρὸς ἐπισκευήν, ἢ μίσθωσιν βελτιόνων διδακτηρίων, πρὸς ἀγορὰν βιβλίων, πινάκων καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰς διδασκαλίαν χρησίμων καὶ πρὸς καλλωπισμὸν ἐσωτερικὸν τῶν διδακτηρίων.

β') Περὶ πιστώσεων διὰ χορηγήματα ὑποτρόφων ἐν τῷ ἐνταῦθα Διδασκαλείῳ τῶν Δήμων ἐκείνων, ὅσοι δὲν ἀπέστειλαν ἤδη, ἐπιτρέπουσι δ' οἱ πόροι αὐτῶν τὴν συντήρησιν τοιούτων, κατὰ τὰ διὰ τῆς ἀπὸ 19 Ἰανουαρίου π.ἔ. ὑπ' ἀριθ. 43603(*) ἐγκυκλίου μου ἐπισταλέντα.

Ἔχων ὑπ' ὄψιν, ὅτι, κατὰ τὸ ἐδάφιον δ' τοῦ ἄρθρου 18 (**) τοῦ περὶ Δήμων Νόμου καὶ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ περὶ συστάσεως Διδασκαλείου ἐν Ἀθήναις ΧΘ' Νόμου, αἱ ἀνωτέρω δαπάναι εἶνε ἐκ τῶν διὰ τοὺς Δή-

---

(*) Ὅρα προηγουμένην ἐγκύκλιον.

(**) Παρατίθενται ἐκ τοῦ περὶ δήμων νόμου τῆς 27 Δεκεμβρίου 1883 (8 Ἰανουαρίου 1834) τὰ σχετικὰ ἄρθρα 17, 18 καὶ 109.

Ἄρθρ. 17. Ἀνατίθεται εἰς τοὺς Δήμους ἡ ἀκριβὴς ἐκτέλεσις ὅλων τῶν ὑποχρεώσεων, ὅσαι πηγάζουσιν ἢ ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ σκοποῦ των ἢ ἐκ νομίμων εἰδικῶν λόγων.

Ἡ προεστῶσα πολιτικὴ ἀρχή, ἐὰν ἤθελε παρατηρήσει ἀμέλειαν κατὰ τοῦτο ἀπὸ μέρους των, ὀφείλει νὰ τοὺς παραινῇ ἐξ ἐπαγγέλματος νὰ ἐκπληρῶσι τὰ καθήκοντά των.

Ἄρθρ. 18. Ὡς τοιαῦται ὑποχρεώσεις τῶν Δήμων κατὰ τὸ ἄρθρον 17 θεωροῦνται πρὸ πάντων .....

.....

.....

Ἐδ. δ'. Ἡ σύστασις καὶ ἡ διατήρησις τῶν προκαταρκτικῶν σχολείων.

Ἄρθρ. 109. Κατὰ τὸν ἐγκριθέντα προϋπολογισμὸν καὶ ἐντὸς τῶν ὅρων αὐτοῦ διευθύνει ὁ δήμαρχος τὰ τοῦ δήμου κατὰ τοὺς γενικούς, περὶ διαχειρήσεως κανονισμούς, καὶ ἐκδίδει πρὸς τὸ δημοτικὸν ταμεῖον εἰδικὴν διαταγὴν διὰ πᾶσαν μερίδα εἰσπράξεως ἢ δαπάνης.

Πρὸ πάντων δέ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀμέσους δημοτικοὺς φόρους, πρέπει εὐθὺς μετὰ τὴν ἔγκρισιν τοῦ προϋπολογισμοῦ νὰ καταστρώνωνται οἱ περὶ διανομῆς αὐτῶν κατάλογοι δι' ὅλους τοὺς ὑποκειμένους εἰς τὴν συνεισφορὰν δημότας καὶ νὰ ἐκτίθενται ὀκτὼ ἡμέρας εἰς τὸ δημαρχεῖον πρὸς γνῶσιν πάντων· παρελθούσης δὲ τῆς ὀκταημέρου ταύτης προθεσμίας, ὁ δήμαρχος κηρύττει τοὺς καταλόγους ὡς ὑποχρεωτικούς, καὶ παραπέμπει αὐτοὺς εἰς τὸν δημοτικὸν εἰσπράκτορα, διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὴν εἴσπραξιν. Τὰ κατὰ τῆς διανομῆς προκύπτοντα παράπονα ἐξετάζονται διὰ τῆς διοικητικῆς ὁδοῦ, δὲν ἐμποδίζουν ὅμως τὴν κατὰ τοὺς καταλόγους εἴσπραξιν. Ὁ δήμαρχος δὲν ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ διατάξῃ δαπάνην, μὴ ἀναφερομένην ῥητῶς εἰς τὸν προϋπολογισμόν, ἐκτὸς μόνον ὅταν διαταχθῇ παρὰ τῆς προεστώσης ἀρχῆς κατὰ συνέπειαν τοῦ ἄρθρου 17, β', ἢ ὅταν λάβῃ τὴν πληρεξουσιότητα δι' ἰδιαιτέρων νομίμων ἀποφάσεων τοῦ δημοτικοῦ συμβουλίου· ἀλλ' εἰς τοιαύτην περίπτωσιν, πρέπει νὰ ἐπισυναφθῇ εἰς πᾶσαν πληρωμὴν ἡ διαταγὴ ἢ ἡ ἀπόφασις, ἐπὶ τῆς ὁποίας αὕτη θεμελιοῦται.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μους ὑποχρεωτικῶν, τὰς δὲ ὑποχρεωτικὰς δαπάνας δικαιοῦται ὁ Νομάρχης νὰ ἐπιβάλλῃ εἰς τοὺς Δήμους, ἢ νὰ συμπληροῖ ἀνεπαρκῶς ψηφιζομένας κατὰ τὸ ἄρθρον 17 ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 109 τοῦ περὶ Δήμων Νόμου, συνιστῶ ὑμῖν, κ. Νομάρχα, στενότατα τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν, περὶ ὧν ὁ λόγος, ἐντολῶν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὡς καὶ τῶν ἄλλων τῶν διὰ τῆς διαληφθείσης ἐγκυκλίου δοθεισῶν ὑμῖν, παραγγέλλων συναμα, ἵνα ὅσοι ἐξ ἡμῶν ἢ τῶν ἐπάρχων, δὲν ὑπέβαλον εἰς αὐτὸ μέχρι τοῦδε τὰς ζητηθείσας πληροφορίας περὶ τῆς ἐγκαίρου ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων ἐν τοῖς δημοτικοῖς Σχολείοις, ἐπισπεύσωσι τὴν παροχὴν αὐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Ὀκτωβρίου 1879.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΥΜΟΥΝΔΟΥΡΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 8367.

Περὶ μὴ διακοπῆς τῶν μαθημάτων ἕνεκα τῆς νόσου εὐλογίας ἄνευ ἀδείας τοῦ Ὑπουργείου.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν νομάρχην Λακωνίας.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπ' ἀριθ. 2991 ὑμέτερον ἔγγραφον τῆς 13 Ἰουνίου παρατηροῦμεν ὑμῖν, ὅτι γινώσκοντες τὴν γνώμην τοῦ ἰατροσυνεδρίου, καθ' ἣν συντελεστικωτάτη πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ ἐκ τῆς εὐλογίας κινδύνου εἶναι οὐχὶ ἡ διακοπὴ τῶν μαθημάτων, ἀλλὰ μόνον ἡ ὑποχρέωσις τῶν μαθητῶν πρὸς δαμαλισμὸν ἢ ἀναδαμαλισμὸν καὶ ἡ παραδοχὴ ἐν τοῖς μαθήμασι μόνον τῶν φερόντων πιστοποιητικὸν ἰατροῦ περὶ τούτου, ἔδει νὰ ἐνεργήσητε συμφώνως τῇ γνώμῃ ταύτῃ, μεριμνῶντες περὶ ἐγκαίρου δαμαλισμοῦ ἢ ἀναδαμαλισμοῦ τῶν μαθητῶν. Ἂν δ' ἡ ἐκ τοῦ φόβου τῶν κατοίκων μὴ προσέλευσις τῶν μαθητῶν εἰς τὸ σχολεῖον καθίστα ἀδύνατον τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προληπτικῶν τούτων μέτρων, ὠφείλετε νὰ προβῆτε εἰς τὴν διακοπὴν τῶν μαθημάτων μόνον μετὰ προηγουμένην ἡμῶν ἄδειαν, ἥτις ἠδύνατο νὰ ζητηθῇ καὶ νὰ δοθῇ τηλεγραφικῶς τάχιστα.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Ἰουλίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΜΗΜΑ ΣΤ'.

ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

'Αριθ. Πρωτ. 8960.

Περὶ διδασκαλίας τῆς σωμασκίας ἐν τοῖς δημοτ. σχολείοις.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς Δημοδιδασκάλους.

Καὶ ἐν τῷ περὶ δημοτικῶν σχολείων νόμῳ (ἄρθρ. 2) καὶ ἐν τῷ ἰσχύοντι ὁδηγῷ τῆς ἐν αὐτοῖς μεθόδου (κεφ. Η'.) ἡ τῶν μαθητῶν σωμασκία ἀναγράφεται ὡς μάθημα ὑποχρεωτικόν. Εὐλόγως· διότι ἡ ἐλευθέρῳ πολίτῃ ἐμπρέπουσα παιδεία ὀφείλει ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους νὰ συνδυάζῃ τὴν τοῦ σώματος εὐεξίαν πρὸς τὴν τοῦ πνεύματος, τείνουσα διηνεκῶς εἰς τὸ νὰ διαπλάττῃ ὑγιᾶ νοῦν ἐν ὑγιεῖ σώματι, καὶ νὰ παρέχῃ οὕτω τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ πολιτείᾳ καλοὺς καὶ ἀγαθοὺς πολίτας. Δυστυχῶς ὅμως παρ' ἡμῖν ἡ σωμασκία παρημελήθη ὅλως, τὰ δ' ἡμέτερα σχολεῖα, μόνα ἐν Εὐρώπῃ, παρουσιάζουσι τὸ λυπηρὸν θέαμα δημοσίας ἀγωγῆς, ἀμοίρου πάσης ἐπιμελείας τοῦ σώματος καὶ τῶν ἐντεῦθεν ἀνεκτιμήτων ἀγαθῶν, ἀτομικῶν τε καὶ κοινωνικῶν.

Καιρὸς νὰ παύσῃ τοιαύτη τῆς δημοσίας ἡμῶν παιδεύσεως κατάστασις, πρός τε τοὺς νόμους τῆς πολιτείας φανερῶς ἀντικειμένη καὶ τὴν σπουδάζουσαν νεότητα πολλαχῶς ζημιοῦσα· ὅθεν παραγγέλλομεν ὑμῖν νὰ εἰσαγάγητε ἀμέσως τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις εἰς τὰ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν ὑμῶν σχολεῖα, διδάσκοντες αὐτὰς τακτικῶς ὡς μάθημα ὑποχρεωτικὸν δὶς τῆς ἑβδομάδος, κατὰ Τετάρτην καὶ Σάββατον μετὰ μεσημβρίαν, καὶ λογιζόμενοι τὴν ἐν αὐταῖς προκοπὴν ὡς ἕνα τῶν παραγόντων τῆς γενικῆς τῶν μαθητῶν ἐπιδόσεως, τιμωροῦντες δὲ τὴν ἀπ' αὐτῶν ἀδικαιολόγητον ἀπουσίαν, ὡς καὶ τὴν ἀπὸ παντὸς ἑτέρου μαθήματος.

Περὶ τῶν ἀσκήσεων τούτων ἀποστέλλομεν συνημμένως ἀκριβεῖς καὶ λεπτομερεῖς ὁδηγίας, πρὸς δὲ καὶ λιθογραφημένας εἰκόνας τῶν ἐν αὐταῖς διαφόρων στάσεων(*), οὕτω δὲ τὸ ἔργον καθιστᾶται ὑμῖν προδήλως καὶ εὔληπτον καὶ εὐεκτέλεστον· ἀλλ' οὐχ' ἧττον πρὸς ἐξομάλυνσιν ἐνδεχομένης τινὸς δυσκολίας, τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτι-

(*) Τὰς ὁδηγίας ταύτας δὲν παραθέτομεν ὧδε, καθ' ὅσον αὗται ἐτροποποιήθησαν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κῶν, μεθ' οὗ συνεννοήθημεν, διέταξεν ἤδη τοὺς διευθύνοντας τὰ κατὰ τόπους στρατιωτικὰ ἀποσπάσματα νὰ χορηγῶσιν ὑμῖν πᾶσαν ὁδηγίαν καὶ συνδρομήν, ἧς ἠθέλετε λάβει ἀνάγκην.

Ἐλπίζομεν ὅτι, ἐκτιμῶντες προσηκόντως τὴν σπουδαιότητα τοῦ διατασσομένου μέτρου, θέλετε φιλοτιμηθῆ εἰς τὴν μετ' ἐπιμελείας καὶ ζήλου ἀκριβῆ τούτου ἐκτέλεσιν καὶ θέλετε ἀπαλλάξει ἡμᾶς τῆς λυπηρᾶς ἀνάγκης τοῦ νὰ ἐκβιάσωμεν αὐτὴν διὰ τῆς πειθαρχικῆς ἡμῶν ἐξουσίας, τοῦθ' ὅπερ ἔχομεν ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν νὰ πράξωμεν αὐστηρῶς καὶ ἀδυσωπήτως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25 Ὀκτωβρίου 1876.

Ὁ Ὑπουργὸς
Γ. ΜΙΛΗΣΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 52802.

Περὶ στρατιωτικῶν ἀσκήσεων ἐν τοῖς Διδασκαλείοις.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ

Πρὸς ἁπάσας τὰς Στρατιωτικὰς Ἀρχάς.

Διὰ Βασιλ. Διατάγματος τῆς 5 ἀρξαμένου μηνός, (*) καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἄρθρου 2 ἀπὸ 22 Ἰουνίου 1882 ΑΜ' Νόμου περὶ τροποποιήσεως διατάξεων ἀναφερομένων εἰς τὰ Διδασκαλεῖα καὶ ἐν τῷ ἀπὸ 14 Ἀπριλίου 1883 (**) Βασιλικῷ Διατάγματι, ὡρίσθησαν τὰ ἑξῆς.

Αἱ στρατιωτικαὶ ἀσκήσεις εἰσάγονται εἰς τὰ Διδασκαλεῖα τοῦ Κράτους ὡς μάθημα ὑποχρεωτικόν.

Τοῦ περὶ Διδασκαλείων ΧΘ' Νόμου ἀπαιτοῦντος σῶμα ἀρτιμελὲς παρὰ τῶν εἰς τὸ Διδασκαλεῖον νεωστὶ κατατασσομένων, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐξαιρεθῇ τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων πλὴν ἄν, ὢν ἐκ τῶν παλαιῶν δημοδιδασκάλων προσαγάγῃ ἀπόδειξιν δύο ἰατρῶν, ἐνόρκως ἐνώπιον τοῦ Εἰρηνοδίκου μαρτυρούντων, ὅτι ἔχει ὀργανικήν τινα πάθησιν κωλύουσαν αὐτὸν ἀπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων.

Αἱ ἀπουσίαι ἀπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων καταλογίζονται κατὰ τὴν ὥραν τῆς προσκλήσεως καὶ ἐπιδρῶσιν ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τῆς εἰς ἐξέτασιν προσελεύσεως.

(*) Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Διάταγμα ἐκδοθὲν ὑπὸ τῶν ἐπὶ τῶν Στρατιωτικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν κ.τ.λ. Ὑπουργείων, ἀποβλέπει εἰς τὸν διορισμὸν ἀξιωματικῶν πρὸς διδασκαλίαν τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων ἐν τοῖς Διδασκαλείοις τοῦ Κράτους.

(**) Ὅρα σελίδα 46 καὶ 135 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὰ περὶ τῶν ὡρῶν τῶν ἀσκήσεων, τῶν πλατειῶν ἐν αἷς θέλουσιν ἐκτελεῖσθαι αὗται, τῆς στολῆς ἣν οἱ μαθηταὶ θέλουσι φέρει κατὰ τὰς ἀσκήσεις καὶ τὰ περὶ τοῦ ὅπλου καὶ τῆς σκευῆς ἑκάστου μαθητοῦ, ὧν ὁ καθαρισμὸς ἐπιβάλλεται εἰς ἕκαστον, διαταχθήσονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως, καθ' ὃ ἀναγόμενα εἰς τὴν ἁρμοδιότητά του.

Ἀνατίθεται δὲ ἡ διδασκαλία τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων ἐν τοῖς Διδασκαλείοις τοῦ Κράτους εἰς τοὺς κάτωθι ἀνθυπολοχαγούς.....

.....

Οἱ εἰρημένοι Ἀνθυπολοχαγοὶ θέλουσι λαμβάνει ἀνὰ πεντήκοντα (50) δραχμὰς ἕκαστος ὡς ἐπιμίσθιον, πληρωνόμενον ἐκ τῆς ὡρισμένης εἰδικῆς πιστώσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως. Ἀπαλλάσσονται δὲ τῆς ἐν τοῖς οἰκείοις Τάγμασιν ὑπηρεσίας μόνον καθ' ἃς ἡμέρας θ' ἀσχολῶνται εἰς τὴν πρόσθετον ταύτην ὑπηρεσίαν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Τὰ Ἀρχηγεῖα Στρατοῦ θέλουσι διατάξει ἁρμοδίως τοὺς εἰρημένους Ἀνθυπολοχαγοὺς νὰ παρουσιασθῶσιν, ὁ μὲν τοῦ Διδασκαλείου Ἀθηνῶν πρὸς τὸν κ. ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργόν, οἱ δὲ τῶν λοιπῶν Διδασκαλείων πρὸς τοὺς Διευθυντὰς αὐτῶν, ὅπως λάβωσι τὰς διαταγὰς καὶ ὁδηγίας τοῦ κ. Ὑπουργοῦ περὶ τῆς ἀνατεθείσης αὐτοῖς διδασκαλίας τῶν ἀσκήσεων τοῦ Πεζικοῦ.

Οἱ μαθηταὶ τῆς πρώτης τάξεως διδάσκονται τὰς ἀσκήσεις, τὰς περιλαμβανομένας ἐν τῷ δευτέρῳ τμήματι τῶν ἀσκήσεων στρατιώτου τοῦ πεζικοῦ, οἱ τῆς δευτέρας τάξεως τὰς τοῦ τρίτου τμήματος τῶν αὐτῶν ἀσκήσεων καὶ οἱ τῆς τρίτης τάξεως τὰς τοῦ τετάρτου τμήματος· ἅπαντες δὲ τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς βολῆς.

Κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 14 Ἀπριλίου 1883, ἐπιτρέπεται ἡ ἐκγύμνασις πασῶν τῶν ταξεων τοῦ Διδασασκαλείου ὁμοῦ, ὅπως ἐκγυμνασθῶσι καὶ οἱ ἤδη εἰς τὰς ἀνωτέρας τάξεις κατατεταγμένοι μαθηταί.

Ἡ ἀνωτέρα Στρατιωτικὴ Ἀρχὴ τῆς ἕδρας τοῦ Διδασκαλείου ὀφείλει νὰ ἐπιβλέπῃ τὴν πρόοδον τῶν ἀσκήσεων, ἐπιτηροῦσα τὴν παρὰ τοῦ γυμνάζοντος ἀξιωματικοῦ ἐπιμελῆ καὶ ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τῶν κεκανονισμένων.

Ἀθῆναι τὴν 8 Ὀκτωβρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Χ. Τρικούπης

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΜΗΜΑ Ζ'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΒΟΗΘΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

'Αριθ. Πρωτ. 14083.

Περὶ τῶν χορηγουμένων εἰς τοὺς δήμους βοηθημάτων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς Νομάρχας καὶ 'Επάρχους τοῦ Κράτους.

Διὰ τοῦ ἀπὸ 20 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. Β. Διατάγματος δημοσιευθέντος ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 402 φύλλῳ τῆς 'Εφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τῆς 9 ἱσταμένου ἐνεκρίθη νὰ πληρωθῶσιν ἐκ τοῦ διὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ τρέχοντος ἔτους ψηφισθέντος ποσοῦ ὑπὸ τῆς Βουλῆς τὰ ἀναγραφόμενα βοηθήματα ἐν τῷ προσηρτημένῳ εἰς τὸ εἰρημένον Β. Διάταγμα πίνακι. Ὅθεν ὑπενθυμίζομεν ὑμᾶς τὴν ἀπὸ 6 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ὑπ' ἀριθ. 1644 ἡμετέραν ἐγκύκλιον, καθ' ἣν τὰ ἐντάλματα τῆς πληρωμῆς θέλετε ἐκδίδει ἐπ' ὀνόματι τῶν οἰκείων δήμων καὶ ἐπὶ τῇ βάσει καταστάσεων φερουσῶν κατὰ τὰ ἤδη κεκανονισμένα τὴν ῥητὴν ἐπὶ προσωπικῇ αὐτῶν εὐθύνῃ βεβαίωσιν τῆς 'Εφορευτικῆς 'Επιτροπῆς καὶ τοῦ δημάρχου ὅτι τὰ σχολεῖα ὑπὲρ ὧν χορηγεῖται τὸ βοήθημα ἐλειτούργουν καθ' ὃν χρόνον ζητεῖται ἡ τοῦ βοηθήματος πληρωμή. Εἰς τὰς καταστάσεις ταύτας θέλει παρατίθεσθαι καὶ ἡ ὑμετέρα ἐπιβεβαίωσις.

'Επὶ τῶν ἐνταλμάτων θέλετε γράφει παραγγελίαν πρὸς τὸν ταμίαν νὰ συμψηφίζῃ τὸ ποσὸν αὐτῶν εἰς τὸ πρὸς τὸ δημόσιον χρέος τῶν δήμων ἐκ προκαταβολῆς μισθῶν δημοδιδασκάλων ὑπὸ προσωπικὴν ὑμῶν εὐθύνην ἐπὶ τῇ παραλείψει τῆς παραγγελίας ταύτης.

Περὶ δὲ τῶν γραμματοδιδασκάλων παρατηροῦμεν ὑμῖν ὅτι, ἐὰν ὁ δημοτικὸς προϋπολογισμὸς περιέλαβε πίστωσιν πρὸς πληρωμὴν αὐτῶν ἢ πρὸς πληρωμὴν δημοδιδασκάλων, καὶ ἐν ἐλλείψει τοιούτων διωρίσθησαν ἐν τοῖς αὐτοῖς δημοτικοῖς σχολείοις προσωρινῶς γραμματοδιδάσκαλοι, ὁ μισθὸς αὐτῶν θέλει πληρόνεσθαι ἐκ τοῦ δημοτικοῦ προϋπολογισμοῦ, διὰ δὲ τὸ ἐκ τοῦ δημοσίου βοήθημα θέλει ἐκδίδει ἔνταλμα ἐπ' ὀνόματι τοῦ δήμου κατὰ τὸν προειρημένον τρόπον. 'Εὰν δὲ ὁ δημοτικὸς προϋπολογισμὸς δὲν προέβλεψε τοιαύτην δαπάνην, ὁ μισθὸς τῶν γραμματοδιδασκάλων θέλει πληρόνεσθαι εἰς αὐτοὺς τούτους ἐκ τῆς χορηγουμένης ὑμῖν πιστώσεως καὶ ἐντὸς τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ποσοῦ τοῦ ὡρισμένου ἐν τῷ διανεμητικῷ πίνακι ὑπὲρ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἐν ᾧ διδάσκει ὁ γραμματοδιδάσκαλος.

Ταῦτα γνωρίσατε καὶ τοῖς κατὰ τὴν δικαιοδοσίαν ὑμῶν δημάρχοις πρὸς ὁδηγίαν των.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ὀκτωβρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 2094.

Περὶ πληρωμῆς τῶν εἰς τοὺς δήμους χορηγουμένων βοηθημάτων ὑπὲρ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς Νομάρχας καὶ Ἐπάρχους.

Ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 136 φύλλῳ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1885 ἐδημοσιεύθη τὸ ἀπὸ 30 Δεκεμβρίου Β. Διάταγμα, δι' οὗ ὡρίσθησαν τὰ εἰς τοὺς δήμους χορηγούμενα βοηθήματα πρὸς μισθοδοσίαν τῶν δημοδιδασκάλων αὐτῶν κατὰ τὸ 1885, καὶ ὡς παράρτημα τοῦ Β. Διατάγματος πίναξ διανεμητικός, περιλαμβάνων κατὰ δῆμον καὶ κατὰ σχολεῖον τὰ βοηθήματα ταῦτα.

Ἐπειδὴ μέχρι τῆς συγκεντρώσεως τῶν καταστάσεων, τὰς ὁποίας ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλωσιν αἱ δημοτικαὶ ἀρχαὶ πρὸς πληρωμὴν τῶν βοηθημάτων θέλει παρέλθει πιθανῶς ἡ λογιστικὴ χρῆσις διὰ τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας, ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐκδώσωμεν ἡμεῖς τὰ τῶν βοηθημάτων τούτων ἐντάλματα. Ὅθεν θέλετε προσκαλέσει τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς νὰ ὑποβάλωσι τὰς καταστάσεις τὸ ταχύτερον πρὸς ὑμᾶς, ὑμεῖς δ' ἀφοῦ τὰς θεωρήσητε θέλετε τὰς ὑποβάλει πρὸς ἡμᾶς.

Γνωρίζετε ἤδη ἐκ προγενεστέρων ἐγκυκλίων διαταγῶν ὅτι, ἐπειδὴ τὸ βοήθημα ὀφείλεται ἐφ' ὅσον τὸ βοηθούμενον σχολεῖον ἐλειτούργει, αἱ καταστάσεις πρέπει νὰ περιέχωσι τὸ μηνιαῖον ποσὸν τοῦ βοηθήματος, τὸ ὀφειλόμενον, καὶ τὴν βεβαίωσιν τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, τοῦ δημάρχου καὶ ὑμῶν, ὅτι τὸ σχολεῖον ἐλειτούργει καθ' ὃν χρόνον ζητεῖται ἡ τοῦ βοηθήματος πληρωμή.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Φεβρουαρίου 1886.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αριθ. Πρωτ. 1753.

Περὶ πληρωμῆς τῶν εἰς τοὺς δήμους χορηγουμένων βοηθημάτων ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς Νομάρχας καὶ 'Επάρχους τοῦ Κράτους.

'Εν τῷ ὑπ' ἀριθ. 364 φύλλῳ τῆς 'Εφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως τοῦ 1886 ἐδημοσιεύθη τὸ ἀπὸ 31 Δεκεμβρίου Β. Διάταγμα, δι' οὗ ὡρίσθησαν τὰ εἰς τοὺς δήμους χορηγούμενα βοηθήματα πρὸς μισθοδοσίαν τῶν δημοδιδασκάλων αὐτῶν κατὰ τὸ 1886, καὶ ὡς παράρτημα τοῦ Β. Διατάγματος, πίναξ διανεμητικός, περιλαμβάνων κατὰ δῆμον καὶ κατὰ σχολεῖον τὰ βοηθήματα ταῦτα.

'Επειδὴ μέχρι τῆς συγκεντρώσεως τῶν καταστάσεων, τὰς ὁποίας ὀφείλουσι νὰ ὑποβάλωσι αἱ δημοτικαὶ 'Αρχαὶ πρὸς πληρωμὴν τῶν βοηθημάτων θέλει παρέλθει πιθανῶς ἡ λογιστικὴ χρῆσις διὰ τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας, ἀπεφασίσαμεν νὰ ἐκδώσωμεν αὖθις, ἡμεῖς τὰ τῶν βοηθημάτων τούτων ἐντάλματα. Ὅθεν θέλετε προσκαλέσει τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς νὰ ὑποβάλωσι τὰς καταστάσεις τὸ ταχύτερον πρὸς ὑμᾶς, ὑμεῖς δὲ ἀφοῦ τὰς θεωρήσητε θέλετε τὰς ὑποβάλει πρὸς ἡμᾶς.

Γνωρίζετε ἤδη ἐκ προγενεστέρων ἐγκυκλίων διαταγῶν ὅτι, ἐπειδὴ τὸ βοήθημα ὀφείλεται ἐφ' ὅσον τὸ βοηθούμενον σχολεῖον ἐλειτούργει, αἱ καταστάσεις πρέπει νὰ περιέχωσι τὸ μηνιαῖον ποσὸν τοῦ βοηθήματος, τὸ ὀφειλόμενον, καὶ τὴν βεβαίωσιν τῆς ἐφορευτικῆς ἐπιτροπῆς, τοῦ δημάρχου καὶ ὑμῶν, ὅτι τὸ σχολεῖον ἐλειτούργει καθ' ὃν χρόνον ζητεῖται ἡ τοῦ βοηθήματος πληρωμή.

Περὶ τῶν γραμματοδιδασκάλων ἐπαναλαμβάνομεν ὅσα καὶ διὰ προηγουμένων ἐγκυκλίων ἡμῶν, τουτέστιν ὅτι, ἐὰν ὁ δημοτικὸς προϋπολογισμὸς περιέλαβε πίστωσιν πρὸς πληρωμὴν αὐτῶν ἢ πρὸς πληρωμὴν δημοδιδασκάλων, καὶ ἐν ἐλλείψει τοιούτων διωρίσθησαν γραμματοδιδάσκαλοι, ὁ μισθὸς αὐτῶν θέλει πληρωθῆ ἐκ τοῦ δημοτικοῦ προϋπολογισμοῦ, διὰ δὲ τὸ ἐκ τοῦ δημοσίου βοήθημα θέλομεν ἐκδώσει ἔνταλμα ἐπ ὀνόματι τοῦ δήμου κατὰ τὸν προειρημένον τρόπον.

'Εὰν δὲ ὁ δημοτικὸς προϋπολογισμὸς δὲν προέβλεψε τοιαύτην δαπάνην, ὁ μισθὸς τῶν γραμματοδιδασκάλων θέλει πληρωθῆ ὑφ' ὑμῶν εἰς αὐτοὺς τούτους, ἐφ' ὅσον πρὸς πληρωμὴν αὐτῶν ἐνεγράφη βοήθημα εἰς τὸν προειρημένον διανεμητικὸν πίνακα· ὅθεν πρέπει νὰ θεωρῶνται

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αἱ μισθοδοτικαὶ καταστάσεις αὐτῶν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὡς ἄνω ἀρχῶν καὶ ὑποβάλλωνται ἡμῖν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 7 Φεβρουαρίου 1887.

Ὁ Ὑπουργὸς
Π. ΜΑΝΕΤΑΣ

ΤΜΗΜΑ Η'.

ΠΕΡΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ ΚΛΕΨΙΤΥΠΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 14337.

Περὶ εὐθύνης τῶν δημοδιδασκάλων διὰ τὰ κλεψίτυπα βιβλία (*) ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις,

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς δημοδιδασκάλους καὶ τὰς δημοδιδασκαλίσσας τοῦ Κράτους.

Στυγερὸν ἔγκλημα διαπράττεται ἀπό τινος χρόνου ἐν τῇ ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ, ἡ αὐθαίρετος ἀνατύπωσις πολλῶν διδακτικῶν συγγραμμάτων τῶν παρ' ἡμῖν λογίων καὶ ἡ μεγάλη διάδοσις τῶν τοιούτων κλεψιτύπων εἰς τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλλάδος κατ' ἀνοχήν, ὡς ἔχομεν πληροφορίας, πολλῶν διδασκάλων παραβλεπόντων ἢ ἐχόντων συμφέρον εἰς τὴν διάδοσιν τοιούτων βιβλίων. Τοιαύτη πρᾶξις ποικιλοτρόπως καθίσταται ἐπιζήμιος εἰς τὸ Ἔθνος· διότι ἔνθεν μὲν ἀποστεροῦσα τοὺς κόπους καὶ τοὺς ἱδρῶτας τῶν συγγραφέων καθιστᾷ αὐτοὺς ἧττον προθύμους νὰ ἀφιερόνωσι τὴν παιδείαν των καὶ τὰς γνώσεις των πρὸς συγγραφὴν νέων βιβλίων, χρησιμωτάτων εἰς τὴν πρόοδον τῶν σχολείων, ἔνθεν δὲ ἐνθαρρύνουσα τὰς ἐκνόμους βουλήσεις νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰ σχολεῖα καὶ νὰ ἀντιποιῶνται ἀπόνως τὰ δίκαια συμφέροντα τῶν ἄλλων, ταπεινόνει λίαν καὶ τοὺς διδασκάλους καὶ τὰ σχολεῖα καὶ ἀπέναντι τῶν μαθητῶν καὶ ἀπέναντι τῆς κοινωνίας, ἧς ὀφείλει ὁ διδάσκαλος πάντοτε νὰ εἶνε ὁ ἀληθὴς τύπος καὶ ὁ ὑπογραμμὸς τελείου ἠθικοῦ

(*) Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου ἴδε καὶ προηγουμένας ἐγκυκλίους ἐν σελίσι 270 καὶ 271 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βίου. Ἀλλ' ἐκτὸς τούτου τὰ κλεψίτυπα βιβλία λίαν ἀμελῶς τυπούμενα καὶ πλήρη τυπογραφικῶν σφαλμάτων ἢ ἀνοήτων τροποποιήσεων καθίστανται καὶ δι' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς λόγους βλαβερὰ εἰς τοὺς μαθητάς. Καὶ διὰ τοῦτο ἀπεφάσισα νὰ καταστήσω γνωστὸν διὰ τῆς παρούσης ἐγκυκλίου μου Διαταγῆς πρὸς πάντας τοὺς διδασκάλους καὶ τὰς διδασκαλίσσας τοῦ Κράτους, ὅτι εἰς τὰ σχολεῖα εἰσάγονται μόνον γνήσια βιβλία διακρινόμενα τῶν κλεψιτύπων διὰ τῆς ὑπογραφῆς ἢ τῆς σφραγῖδος ἢ τοῦ συγγραφέως ἢ τοῦ ἐκδότου ἢ καὶ ἀμφοτέρων, ὅτι τὰ τοιαῦτα βιβλία ἀγοραζόμενα παρὰ τοῦ μαθητοῦ ἐγκρίνει ὁ ἁρμόδιος διδάσκαλος ὑπογράφων ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τοῦ βιβλίου, τὰ δὲ μὴ γνήσια καθοδηγεῖ τὸν μαθητὴν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν βιβλιοπώλην ὡς ἀπαράδεκτα.

Ἐλπίζομεν, ὅτι οἱ διδάσκαλοι θέλουσι συμμορφωθῇ κατὰ γράμμα πρὸς τὴν θέλησιν ἡμῶν, καθιστῶμεν δὲ αὐτοὺς ὑπευθύνους διὰ πᾶσαν ἔλλειψιν, ἣν θέλομεν παραδειγματικῶς τιμωρήσει, ὅταν βεβαιωθῶμεν διὰ τῆς ἐκτάκτως γενησομένης ἐπιθεωρήσεως περὶ τῆς ἀξιοκατακρίτου ὀλιγωρίας, ἣν ἤθελον ἴσως τινὲς δείξει πρὸς πράξεις, ἃς πᾶς τυχὼν ἀγωγῆς ἀποκρούει ὡς ἀνηθίκους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Ὀκτωβρίου 1885

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗΣ

ΤΜΗΜΑ Θ'.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΚΑΤΑΒΟΛΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 1975. Ἀριθ. Ἐγκ. 4.

Περὶ τῶν ὀφειλομένων ἀπὸ τοὺς Δήμους προκαταβολῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Πρὸς τοὺς ταμίας τοῦ Κράτους.

Κατόπιν τῆς θυσίας ἣν ὁ νόμος ΦΛΔ'. ἐν ἄρθρ. 24 ἐποιήσατο, ἡ εὐθύνη σας πρὸς εἴσπραξιν τῶν ὑπὲρ τῶν Δήμων προκαταβαλλομένων εἰς ἔξοδα τῆς κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως κλπ. κατέστη βαρεῖα, διότι ἡ προκαλέσασα τὸ ἀνωτέρω μέτρον ἀνάγκη, προῆλθεν ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὴν ἀμέλειαν τῶν ταμιῶν.

Ὀφείλων νὰ προνοήσω κατὰ ἐνδεχομένης ἐπαναλήψεως τῶν ἐπιζημίων γεγονότων τοῦ παρελθόντος, ὑπενθυμίζω ὑμῖν, τὰς περὶ τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προκειμένου ὑποχρεώσεις σας, καὶ ἀπαιτῶ νὰ ἐκπληρώσητε ταύτας αὐστηρῶς, εἰς οὐδένα τῶν Δήμων ἐνεργοῦντες πληρωμὴν τῶν εἰσπραττομένων Δημοτικῶν ἐσόδων, ἑνόσῳ καθυστερεῖ ἐκ προκαταβολῶν ἀπὸ τοῦ 1881 γενομένων.

Τὸ Γενικὸν Λογιστήριον διέταξα, νὰ μὴ παραδέχηται εἰς πίστωσίν σας γραμμάτιον ἢ χρηματικὸν ἔνταλμα ἀνῆκον εἰς Δῆμον ἐξ οἵας δήποτε αἰτίας ὀφείλοντα εἰς τὸ Δημόσιον. Πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν μέτρων τούτων, παραγγέλλω ὑμῖν, νὰ ὑποβάλητε ἀμέσως εἰς τὸ Γεν. Λογιστήριον σημείωσιν τῶν ἀπὸ τοῦ 1881 μέχρι τέλους 1883 ὀφειλομένων ἀπὸ ἕκαστον Δῆμον τῆς περιφερείας σας, διότι ἄλλως θέλουν ἀπορριφθῆ αἱ ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. γενόμεναι εἰς τοὺς Δήμους πληρωμαί.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 24 Φεβρουαρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Χ. Τρικούπης

Ἀριθ. Πρωτ. 2645. Ἀριθ. Ἐγκ. 5.

Περὶ εἰσπράξεως Δημοτικῶν προκαταβολῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Πρὸς τοὺς Ἐπαρχιακοὺς Ταμίας τοῦ Κράτους.

Μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Νόμου ΦΛΔ'. τῆς 31 Μαρτίου 1881 ὁριστικῶς διὰ τοῦ ἄρθ. 24 διατάσσοντος τὴν ἀναστολὴν τῆς εἰσπράξεως τῶν μέχρι τέλους τοῦ 1880 ἀπὸ τοὺς δήμους ὀφειλομένων ἡ ὑπ' ἀριθμὸν 106 τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1880 ἐγκύκλιος τοῦ Ὑπουργείου, περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου προσωρινῶς προβλέψασα, ἔπαυσεν ἰσχύουσα. Μολαταῦτα ἐκ τῶν ὑποβληθεισῶν συνεπείᾳ τῆς ὑπ' ἀριθ. 4 τοῦ ἐ. ἔ. ἐγκυκλίου μας σημειώσεων, ἔγνωμεν ὅτι πολλοὶ ἐξ ὑμῶν, ἀψηφοῦντες τὴν ἐπιβαρύνουσαν αὐτοὺς εὐθύνην, ἐδημιούργησαν νέαν κατάστασιν χείρονα τῆς πρὸ τοῦ 1881 ἀφέντες μεγάλα χρέη βαρύνοντα τοὺς δήμους, καὶ δυσχεραίνοντα τὴν μέλλουσαν αὐτῶν Διοίκησιν.

Οἱ ἐτήσιοι προϋπολογισμοὶ τῶν δήμων οὓς αἱ Διοικητικαὶ ἀρχαὶ ἐν καιρῷ ἀνακοινώνουν ὑμῖν, ἀφ' ἑνὸς προσδιορίζουν τὰ ἔξοδα τῆς Δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως, τὰ παρ' ὑμῶν προκαταβαλλόμενα, καὶ ἀφ' ἑτέρου τὰ ἔσοδα ἅτινα εἰσπραττόμενα θέλουν ἐξοφλήσει τὰς προκαταβολάς. Καθ' ὃν τρόπον ἑπομένως προκαταβάλλετε τὰ προϋπολογισμένα ἔξοδα τῶν δήμων, ὀφείλετε νὰ κρατῆτε ταῦτα ἐκ τῶν εἰσπραττομένων ἐσόδων τοῦ προϋπολογισμοῦ, καὶ νὰ παρέχητε εἰς τοὺς δημοτικοὺς ὑπολόγους, ἐντὸς τοῦ σχετικοῦ οἰκονομικοῦ ἔτους τὰς νομίμους

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀποδείξεις τῆς πληρωμῆς τῶν προϋπολογιζομένων ἐξόδων, ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ κατάρτησις τοῦ Δημοτικοῦ ἀπολογισμοῦ ἀποβαίνει ἀδύνατος. Ἄλλως ἐνεργοῦντες μεταβάλλετε τὴν τάξιν τῆς Δημοτικῆς διαχειρίσεως· διότι ἀποδίδετε ἔσοδα βαρυνόμενα μὲ δαπάνας καὶ σχηματίζετε οὕτω ψευδὲς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον καὶ χορηγῆτε αὐθαιρέτως εἰς τοὺς δήμους οἱονεὶ δάνεια διὰ τῆς καθυστερήσεως κανονικῶν ἐξόδων, πρὸς ἀπότισιν τῶν ὁποίων ἀπαιτοῦνται νέαι πιστώσεις.

Διὰ νὰ παύσωσιν ὅθεν αἱ τοιαῦται ἀνωμαλίαι, σᾶς παραγέλλομεν νὰ ἐπιμεληθῆτε μετὰ πάσης σπουδαιότητος τὴν εἴσπραξιν τῶν ὀφειλομένων ἀπὸ τοὺς δήμους τῆς περιφερείας σας ἐκ προκαταβολῶν γενομένων ἀπὸ τοῦ 1881, ἐπεκτείνοντες τὰς νομίμους ἐνεργείας σας, ἂν δὲν ἐπαρκῶσι τὰ παρ' ὑμῶν εἰσπραττόμενα Δημοτικὰ εἰσοδήματα, καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἐνοικιάσεως ἢ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν Δήμων εἰσπραττομένων, εἰς τρόπον ὥστε κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος μετὰ τῶν μελλόντων νὰ προκαταβληθῶσιν εἰσπραχθοῦν καὶ τὰ ὀφειλόμενα.

Ἂν τὰ πιθανὰ ἔσοδα Δήμου τινὸς δὲν ἐπαρκοῦν εἰς πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν δημοδιδασκάλων του, θέλετε εἰδικῶς μᾶς ἀναφέρει ὅπως προκαλέσωμεν ἀνάλογα μέτρα.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 6 Μαρτίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 6840. Ἀριθ. Ἐγκ. 6.

Περὶ τῶν ὀφειλομένων ἀπὸ τοὺς δήμους προκαταβολῶν ἐκ μισθῶν δημοδιδασκάλων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Πρὸς τὰς Διοικητικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς Ἐπαρχιακοὺς Ταμίας τοῦ Κράτους.

Διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 4 καὶ 5 ἀπὸ 24 Φεβρουαρίου καὶ 6 Μαρτίου 1884 ἐγκυκλίων τοῦ καθ' ἡμᾶς Ὑπουργείου ἐδόθη παραγγελία εἰς τοὺς Ταμίας, οὐ μόνον νὰ μὴν ἐνεργῶσι πρὸς τοὺς δήμους πληρωμήν τινα ἐκ τῶν εἰσπραττομένων δημοτικῶν ἐσόδων, ἐνόσῳ ὑφίσταται ὀφειλὴ αὐτῶν πρὸς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον ἐκ προκαταβολῶν γενομένων παρ' αὐτοῦ ὑπὲρ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ἀλλά, ἂν δὲν ἐπαρκῶσι τὰ παρὰ τοῦ Δημοσίου Ταμείου εἰσπραττόμενα Δημοτικὰ ἔσοδα πρὸς ἀπόσβεσιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ καταβαλλομένων εἰς λογαριασμὸν τῶν δήμων ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, νὰ ἐπεκτείνωσι τὰς ἐνεργείας των καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἐνοικιάσεως ἢ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν Δήμων εἰσπραττομένων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἰσπραχθῶσιν ἐντὸς τοῦ 1884,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καθ' ὃ τὰ μέτρα ταῦτα διετάχθησαν, τὰ εἰς τὸ Δημόσιον Ταμεῖον τότε ὀφειλόμενα καὶ ὅσα ἔμελλον νὰ προκαταβληθῶσι κατὰ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ἔτους ὑπὸ τοῦ Δημοσίου εἰς βάρος τῶν δήμων.

Τῶν μέτρων ὅμως τούτων ἡ ἐκτέλεσις ἀφαιρέσασα, ὡς εἴπετο, πάντα τὰ εἰς τὴν διάθεσιν τῶν δήμων παραχωρημένα κατὰ τὸν νόμον μέσα, ἐντὸς βραχέος ἤθελε φέρει τὴν παράλυσιν τῆς λειτουργίας τῆς Δημοτικῆς Διοικήσεως, διότι πάντες σχεδὸν οἱ μεσόγειοι δῆμοι οὐδεμίαν ἄλλην πρόσοδον πλὴν τῶν ἀμέσων φόρων ἔχουσι, πολλοὶ δὲ τῶν παραλίων εἰσπράττοντες καὶ ἐμμέσους φόρους ἀδυνατοῦσι νὰ ἀποτίσωσι διὰ μιᾶς χρέη συγκεντρωθέντα ἐξ ἐλλειμμάτων τεσσάρων προηγουμένων διαχειρήσεων, καὶ νὰ θεραπεύσωσι συγχρόνως καὶ τὰς ἰδίας αὐτῶν ἐτησίας ἀνάγκας.

Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὅσον ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπιβάλλεται νὰ μεριμνήσω ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τοῦ Δημοσίου Ταμείου, τοσοῦτον ἀφ' ἑτέρου δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιμείνω εἰς τὴν ἄρσιν τῶν ἀπαραιτήτων μέσων τῆς συντηρήσεως τῶν δήμων, ἀφοῦ μάλιστα αἱ ἐν λόγῳ ὀφειλαὶ προέρχονται ἐκ τῆς πρωτίστης πρὸς τοὺς δημότας ὑποχρεώσεως τῶν δήμων, ἐπιβληθείσης αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τῆς ὑποχρεώσεως νὰ παρέχωσι τὴν πρώτην ἐκπαίδευσιν εἰς τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ.

Ὀφείλων ἑπομένως νὰ συμβιβάσω ἀμφότερα τὰ καθήκοντα ταῦτα παραγγέλλω ὑμῖν τὰ ἑξῆς.

α') Κατὰ κανόνα ἀπαράβατον τὰ χρηματικὰ ἐντάλματα τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, δι' ὧν χορηγεῖται συνδρομὴ ὑπὲρ ὡρισμένων σχολείων, νὰ συμψηφίζωνται ἀκέραια. Οἱ Ταμίαι ἰδίως παραγγέλλονται νὰ διακρίνωσιν ἐπὶ τῶν οἰκείων βιβλίων καὶ τῶν σχετικῶν γραμματίων τὰ σχολεῖα τῆς κατηγορίας ταύτης, ὑπὲρ ὧν δίδοται ἡ συνδρομὴ παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπουργείου καὶ νὰ ἐπιμελῶνται ὑπὸ προσωπικὴν εὐθύνην των νὰ ὑποβάλλωνται αἱ ἀνάλογοι μηνιαῖαι μισθοδοτικαὶ καταστάσεις καὶ ἐκδίδωνται τὰ ἀναγκαῖα ἐντάλματα, καταγγελλομένης ἡμῖν πάσης ἐπὶ τούτου ἀμελείας τῶν δημοτικῶν ἀρχῶν.

β') Διὰ τοὺς Δήμους ἐκείνους, οἵτινες δὲν εἰσπράττουσιν ἐμμέσους φόρους, οἱ δὲ διὰ τῶν Ταμιῶν εἰσπραττόμενοι ἄμεσοι διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ 1885 ἐξισοῦνται πρὸς τὸ διπλάσιον τῶν διὰ τὴν χρῆσιν ταύτην γενομένων προκαταβολῶν, νὰ κρατηθῶσιν αὐταὶ καὶ προσέτι τὸ εἰκοστημόριον τοῦ ὅλου ποσοῦ τῶν εἰσπράξεων, ἀπέναντι τῶν ὀφειλομένων προκαταβολῶν ἐκ προηγουμένων τοῦ 1885 χρήσεων.

γ') Διὰ τοὺς δήμους τῆς ἀνωτέρω κατηγορίας τῶν ὁποίων οἱ ὑπὸ τῶν Ταμιῶν εἰσπραττόμενοι ἄμεσοι φόροι δὲν φθάνουσι τὸ διπλάσιον τῶν προκαταβαλλομένων ἐξόδων, νὰ κρατῆται ἀπέναντι τούτων τὸ ἥμισυ τῶν εἰσπράξεων καὶ νὰ ζητῆται δι' ἐκθέσεως ὑμῶν ἡτιολογη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μένης ἀνάλογος ὑπὲρ αὐτοῦ συνδρομὴ ἐκ τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν.

δ') Διὰ τοὺς Δήμους δ' ἐκείνους τῶν ὁποίων οἱ ὑπὸ τοῦ Ταμείου εἰσπραττόμενοι ἄμεσοι φόροι ὑπερβαίνουσι τὸ διπλάσιον τῶν προκαταβαλλομένων ἐτησίων δαπανῶν, μετὰ τὴν ὁλοσχερῆ ἐξόφλησιν τούτων νὰ κρατῆται καὶ τὸ ἓν δέκατον τῶν πλεοναζόντων ἀπέναντι τῶν πρὸ τοῦ 1885 ὀφειλομένων. Τὰς εἰς λογαριασμὸν τῶν ὀφειλομένων εἰσπράξεις οἱ Ἐπαρχιακοὶ Ταμίαι θέλουσι συμψηφίζει πρὸς τὰς προκαταβολὰς τῶν κατὰ σειρὰν ἀρχαιοτέρων ἐτῶν.

Διὰ νὰ ἐπιτηρῆται ἀκριβῶς ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀνωτέρω γνωσθῇ δὲ ἡ σημερινὴ κατάστασις τῆς προκειμένης δοσοληψίας, παραγγέλλω τοὺς Ταμίας, ἀφοῦ μετ' ἄκρας προσοχῆς παραβάλωσι τὰ βιβλία τῆς Δημοτικῆς ληψοδοσίας πρὸς τὰ καθημερινά, νὰ μοὶ ὑποβάλωσι λεπτομερῆ σημείωσιν κατὰ δῆμον τῶν μέχρι τοῦ 1880 κατὰ χρῆσιν ὀφειλομένων καὶ τῶν ἔκτοτε μέχρι τέλους τοῦ 1884, μετὰ δὲ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἀπὸ κοινοῦ ὁμοίαν κατάστασιν, δεικνύουσαν τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἑκάστῳ δήμῳ ὑφισταμένων Δημοτικῶν σχολείων καὶ τῆς δι' ἕκαστον ἀπαιτουμένης δαπάνης, τὸ ποσὸν τῶν κατ' ἔτος ἀπὸ τὸ Δημόσιον Ταμεῖον εἰσπραττομένων ἀμέσων δημοτικῶν φόρων, καὶ τῶν ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τῶν Δήμων διαχειριζομένων ἐμμέσων φόρων. Καὶ προσέτι σημείωσιν δηλοῦσαν τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα δυνάμει τῶν ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης μνημονευθεισῶν ἐγκυκλίων ἐκρατήθησαν εἰς λ/σμὸν ἑκάστου Δήμου κατὰ τὸ ἔκτοτε μέχρι σήμερον παρελθυθὸς διάστημα ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων ἐσόδων αὐτῶν.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 30 Ἰουλίου 1885.

Ὁ Ὑπουργὸς
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 23109.

Περὶ τῶν ὑπὸ τῶν Δήμων ὀφειλομένων εἰς τὸ Δημόσιον προτακαταβολῶν ἐκ δημοδιδασκαλικῶν μισθῶν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Πρὸς τοὺς κατὰ τὴν ἐπικράτειαν Νομάρχας καὶ Ἐπάρχους.

Ἔχετε ἤδη ἀνὰ χεῖρας τὴν ἀπὸ 30 Ἰουλίου ἐ. ἔ. ὑπ' ἀριθ. 6 ἐγκύκλιον τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν περὶ τῶν ὑπὸ τῶν δήμων ὀφειλομένων εἰς τὸ Δημόσιον ἐκ προκαταβολῶν δημοδιδασκαλικῶν μισθῶν, καὶ ἔγνωτε τὰς κατ' αὐτὴν ληφθείσας ἀποφάσεις πρὸς εἴσπραξιν μὲν ἐφ' ἑνὸς τῶν ὀφειλομένων τῷ Δημοσίῳ, πρόληψιν δ' ἀφ'

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἑτέρου τῆς παραλύσεως τῆς λειτουργίας τῶν δήμων ὡς ἐκ τῆς ἀποστερήσεως πάντων τῶν ἐσόδων αὐτῶν καὶ τοῦ συμψηφισμοῦ των ἀπέναντι τῶν προκαταβολῶν τοῦ Δημοσίου.

Διὰ τῆς τελευταίας παραγράφου τῆς ἐγκυκλίου ταύτης ἐπιβάλλεται τοῖς τε Ἐπαρχιακοῖς Ταμίαις καὶ ὑμῖν τὸ καθῆκον τῆς ἀπὸ κοινοῦ συντάξεως καὶ ἀποστολῆς εἰς τὸ εἰρημένον Ὑπουργεῖον καταστάσεως, ἐμφαινούσης τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν ἑκάστῳ δήμῳ ὑπαρχόντων δημοτικῶν σχολείων καὶ τῆς πρὸς συντήρησιν ἑκάστου τούτων ἀπαιτουμένης δαπάνης, τὸ ποσὸν τῶν κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ Δημοσίου Ταμείου εἰσπραττομένων ἀμέσων δημοτικῶν φόρων καὶ τῶν ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν δήμων διαχειριζομένων ἐμμέσων φόρων καὶ προσέτι σημειώσιν περιλαμβάνουσαν τὰ ποσά, ἅτινα, δυνάμει τῶν ὑπ' ἀριθ. 4 καὶ 5 ἀπὸ 24 Φεβρουαρίου καὶ 6 Μαρτίου π. ἔ. ἐγκυκλίων τοῦ διαληφθέντος Ὑπουργείου, ἐκρατήθησαν εἰς λογαριασμὸν ἑκάστου δήμου ἐκ τῶν εἰσπραχθέντων ἐσόδων αὐτοῦ κατὰ τὸ ἔκτοτε μέχρι σήμερον παρελθυθὸς χρονικὸν διάστημα.

Ἐφελκύων τὴν προσοχὴν ὑμῶν ἐπὶ τῶν διὰ τῆς παραγράφου ταύτης τῆς ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν ἐπιστελλομένων, σᾶς παραγγέλλω νὰ συνεννοηθῆτε μετὰ τῶν Ἐπαρχιακῶν Ταμιῶν, ὅπως ἐκτελεσθῶσι τὰ ἐπιστελλόμενα ἐν πάσῃ ἀκριβείᾳ καὶ λεπτομερείᾳ, νὰ ἔχητε δὲ ὑπ' ὄψει τὴν διαληφθεῖσαν ἐγκύκλιον καὶ νὰ παραπέμπητε εἰς αὐτὴν τὰς δημοτικὰς ἀρχάς, ὅσαι ἤθελον ἐφεξῆς σᾶς ὑποβάλει ἀναφορὰς σχέσιν ἐχούσας πρὸς τὸν ἀπέναντι τῶν ἐκ προκαταβολῶν δημοδιδασκαλικῶν μισθῶν ὀφειλομένων τῷ Δημοσίῳ ἐνεργούμενον ὑπὸ τῶν Ταμιῶν συμψηφισμὸν δημοτικῶν ἐσόδων.

Ἐπειδὴ δὲ ἐν πᾶσι σχεδὸν τοῖς δήμοις ὑπάρχει καθυστέρησις δημοτικῶν ἐσόδων, ὀφείλετε νὰ μεριμνήσητε ὅπως ἐπιδιωχθῇ συντόνως ἡ εἴσπραξις αὐτῶν πρὸς ἄρσιν τῶν δυσχερειῶν τῶν προερχομένων ἐκ τῆς ἀνεπαρκείας τῶν μέσων τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς συντήρησιν τῶν δήμων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31 Αὐγούστου 1885

Ὁ Ὑπουργὸς

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΙΓΙΑΝΝΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΜΗΜΑ Γ'.

ΠΕΡΙ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΕΠΙ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΕΝ ΤΟΙΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΙΣ

'Αριθ. 7198.

Περὶ ἐπαναληπτικῆς μαθητείας δημοδιδασκάλου ἐν τῇ Γ' τάξει τοῦ Διδασκαλείου καὶ ἐξετάσεων αὐτοῦ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν Νομάρχην 'Αρκαδίας.

Διαπέμπεται τῇ Νομαρχίᾳ 'Αρκαδίας, παρακαλουμένη νὰ γνωρίσῃ τῷ αἰτοῦντι ὅτι ἂν μὴ συνεπλήρωσεν ὁλόκληρον Σχολικὸν ἔτος ἐν τῇ Γ'. τάξει τοῦ Διδασκαλείου, ἧς ἐπανελάμβανε τὰ μαθήματα ὅπως ὑποστῇ ἐξετάσεις ἐπὶ προαγωγῇ, δὲν δικαιοῦται νὰ ὑποστῇ ταύτας, ὑπαγόμενος εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν τακτικῶν μαθητῶν τοῦ διδασκαλείου καὶ ὑπέχων ἐπομένως πάσας τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν. Ἡ αὐστηροτάτη δὲ τήρησις τῆς διατάξεως ταύτης, εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον ἀπαραίτητος, καθ' ὅσον τὸ δικαίωμα τῆς ἐπαναλήψεως τῶν μαθημάτων τῆς Γ'. τάξεως τοῦ διδασκαλείου οὐδαμοῦ ἀναγράφεται ῥητῶς, ἀλλ' ἀναγνωρίζεται ἑρμηνευομένης εὐρέως τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρ. 14 τοῦ περὶ κανονισμοῦ τῶν ἀπολυτηρίων ἐξετάσεων ἐν τῷ Διδασκαλείῳ Β. Διατάγματος τῆς 6 Μαΐου 1880 (*). Κατὰ δὲ τὰ κανονισθέντα διὰ τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 11 Μαρτίου ἐ. ἔτους (**) περὶ ἐξετάσεων ἐπὶ προβιβασμῷ δημοδιδασκάλων, δικαιοῦνται νὰ ὑποστῶσι τοιαύτην ἐξέτασιν ἐπὶ προαγωγῇ οἱ δημοδιδάσκαλοι μετὰ τριετῆ τοὐλάχιστον ὑπηρεσίαν ἐν Δημοσίῳ ἢ Ἰδιωτικῷ Σχολείῳ.

'Εν 'Αθήναις τῇ 8 Ἰουλίου 1886.

Ὁ Ὑπουργὸς
Π. ΜΑΝΕΤΑΣ

(*) Ὅρα σελίδα 103 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

(**) Ὅρα σελίδα 77 τοῦ παρόντος τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΜΗΜΑ ΙΑ'.

ΠΕΡΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΤΩΝ ΜΙΣΘΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΜΙΣΘΙΩΝ ΕΙΣ ΝΕΑΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

'Αριθ. Πρωτ. 12392.

Περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου ΑΡΛΑ' διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν, ἐπιμισθίων κτλ. εἰς νέας δραχμάς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Πρὸς τὰς Διοικητικὰς καὶ Οἰκονομικὰς ἀρχὰς τοῦ Κράτους.

Κατωτέρω ἀνατυποῦμεν τὸν νόμον ΑΡΛΑ',(*) δυνάμει τοῦ ὁποίου οἱ κανονικοὶ μισθοὶ καὶ αἱ λοιπαὶ ἐν αὐτῷ μνημονευόμεναι προσωπικαὶ ἀποδοχαί, πληρωθήσονται ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. ὡς ἐκανονίσθησαν διὰ τῶν πρὸ τῆς 1 Νοεμβρίου 1882 ἰσχυόντων νόμων, ἀπὸ παλαιῶν εἰς νέας δραχμάς.

Ἡ διαφορὰ αὕτη ἐπὶ τῶν μισθῶν καὶ τῶν διαρκῶν ἐπιμισθίων, τῶν ὑπολογιζομένων εἰς κανονισμὸν τοῦ μέσου ὅρου τοῦ μισθοῦ τῆς τελευταίας τετραετίας κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ΧΝΒ' νόμου, καθ' ὃ αὔξησις, ἀνήκει, διὰ τὸν πρῶτον μῆνα εἰς τὸ δημόσιον ὡς ἔσοδον τοῦ εἰς αὐτὸ συγχωνευθέντος ταμείου τῶν συντάξεων τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων συμφώνως πρὸς τὸ ἐδάφ. δ' τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ μνησθέντος ΧΝΒ' νόμου, ἐνεργηθήσεται δὲ ἐπὶ τῶν μισθῶν, ὡς εἴρηται, καὶ τῶν διαρκῶν ἐπιμισθίων, πάντων τῶν διατελούντων εἰς ὑπηρεσίας συνταξίμους δημοσίων ὑπαλλήλων, ἐκτὸς ἐκείνων, οἵτινες καθέξαντες τυχὸν θέσεις ἀνωτέρας ὑπέστησαν κράτησιν μείζονα.

Διὰ ν' ἀποδοθῶσιν ἀνελλιπῶς αἱ κρατήσεις αὗται εἰς τὸ δημόσιον οἱ προϊστάμενοι ἐν γένει ὑπηρεσιῶν εἰς τὰς συνταχθησομένας διὰ τὸν Ἰανουάριον ἐ. ἔ. μισθοδοτικὰς καταστάσεις, θέλουσιν ἀναγράψει ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῆς αὐξήσεως ταύτης εἰς τὴν οἰκείαν στήλην τῆς καταστάσεως, διὰ νὰ κρατηθῇ ὡς ἔσοδον τοῦ ταμείου τῶν συντάξεων. Αἱ διοικητικαὶ ἀρχαί, ὡς ἐπίτροποι ἡμῶν ἐντεταλμένοι τὴν ἔκδοσιν τῶν ἐνταλμάτων τῆς οἰκονομικῆς ὑπηρεσίας, ὀφείλουσιν, ἐν ᾗ ἂν περιπτώσει ὑποβληθῶσιν αὐταῖς καταστάσεις ἄλλως συντεταγμέναι νὰ διορθώσωσι, κατὰ τ' ἀνωτέρω, ταύτας καὶ εἶτα νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἔκδοσιν τῶν ἐνταλμάτων, εἰς ἃ δέον νὰ περιληφθῇ διακεκριμένως καὶ τὸ ποσὸν τῆς αὐξήσεως, ὅπερ, ὡς εἴρηται, ἀνήκει εἰς τὸ δημόσιον. Οἱ δὲ Ταμίαι, ὑπὸ προσωπικήν των εὐθύνην, δέον κατὰ τὴν ἐξό-

(*) Ὅρα νόμον ΑΡΛΑ' ἐν τῷ Β μέρει τοῦ ἀνὰ χεῖρας τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φλησιν τῶν ἐνταλμάτων νὰ κρατήσωσι τὸ ποσὸν τοῦτο τῆς διαφορᾶς, τὸ βεβαιώσωσιν ὡς δημόσιον ἔσοδον καὶ ὑποβάλωσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τὸ ἐπὶ τοῦ κεφ. ΣΤ' ἄρθρου 12 τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐκδοθησόμενον τριπλότυπον ἀποδεικτικὸν εἰσπρακτέων, συνωδευμένον μετὰ καταστάσεως ἐμφαινούσης τὸ ὄνομα καὶ τὸν βαθμὸν τοῦ ὑπαλλήλου, ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τοῦ ὁποίου ἐνηργήθη ἡ κράτησις, καὶ τὸ ποσὸν αὐτῆς.

Ὡς πρὸς τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀνηκόντων γραμματίων παραλαβῆς διὰ τὰς κρατήσεις ταύτας οἱ Ταμίαι θέλουσι συμμορφωθῇ ἀπαρεγκλίτως πρὸς τὰ διαταχθέντα διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 9 ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου 1877 ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου, περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ΦΚΒ' νόμου, περὶ συντάξεως τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 16 Φεβρουαρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 29391.

Ὁδηγίαι συμπληρωτικαὶ περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου ΑΡΛΑ'.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Πρὸς τὰς Διοικητικὰς καὶ Οἰκονομικὰς ἀρχὰς τοῦ Κράτους.

Εἰ καὶ ἐπακριβῶς διὰ τοῦ νόμου ΑΡΛΑ'. τῆς 11 Φεβρουαρίου ε. ἔ. ὡρίσθησαν αἱ ἀποδοχαὶ αἱ διὰ τῆς εἰς νέας δραχμὰς ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ε. ἔ. πληρωμῆς των, αὐξάνουσαι, σαφεῖς δὲ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 12392 τῆς 15 ἰδίου ἐγκυκλίου τοῦ Ὑπουργείου ἐδόθησαν ὁδηγίαι ἀφορῶσαι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ῥηθέντος νόμου, δυστυχῶς πλεῖσται ἐκ μέρους διαφόρων, ὑπεβλήθησαν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἀπορίαι. Ἐπιθυμῶν δὲ ν' ἀποφύγω εἰδικὰς ἀπαντήσεις ἐφ' ἑκάστης νέας ἐρωτήσεως διατυπῶ ὑμῖν διὰ τῆς παρούσης τὰς δοθεῖσας μέχρι τοῦδε, λύσεις.

1) Εἰς τὰς κατονομαζομένας ἐν τῷ νόμῳ ΑΡΛΑ'. ἀποδοχὰς δὲν συμπεριλαμβάνονται, καὶ ἐπομένως δὲν αὐξάνουσι, πλὴν ἄλλων, αἱ ἑξῆς.

Τὰ ἐνοίκια καὶ αἱ γραφικαὶ ἐπιχορηγήσεις ἐν γένει.

Αἱ ἐπιχορηγήσεις ἐν γένει, αἵτε ἡμερήσιαι, αἱ ἀποδιδόμεναι τοῖς Οἰκονομικοῖς Ἐπιθεωρηταῖς καὶ Ἐπόπταις καὶ αἱ μηνιαῖαι αἱ ἀποδιδόμεναι εἰς τοὺς ὑπηρετοῦντας ἐν γένει ἐν τῇ δασονομικῇ ὑπηρεσίᾳ, καὶ αἱ συνταξεις τῶν φαλαγγιτῶν.

2) Αὐξάνουσιν οἱ μισθοὶ τῶν ὑπαλλήλων ἐν γένει τῶν ἐργοστα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σίων κοπῆς καπνοῦ, καὶ τὰ διὰ τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 31 Μαρτίου 1883, ΑΡΙΕ' (*) νόμου, ὁρισθέντα ἐπιμίσθια τῶν καθηγητῶν, Ἑλληνοδιδασκάλων καὶ δημοδιδασκάλων.

3) Ἡ αὔξησις δυνάμει τοῦ νόμου ΑΡΛΑ'. ἔσεται ἴση πρὸς τὴν διὰ τοῦ νόμου ΣΔ'. περὶ τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος ἐπενεχθεῖσαν ἐλάττωσιν ἤτοι 10 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν.

4) Ἡ αὔξησις ἡ προερχομένη ἐκ τῆς πληρωμῆς εἰς νέας δραχμὰς τῶν ἀποδοχῶν τούτων, κρατηθήσεται διὰ τὸν πρῶτον μῆνα, μόνον, καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς πολιτικοὺς ὑπαλλήλους τοὺς ἔχοντας δικαίωμα εἰς σύνταξιν κατὰ τοὺς νόμους περὶ συντάξεως τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων, οὐχὶ δὲ καὶ καθ' ὅσον ἀποβλέπει εἰς τοὺς δημοσίους ὑπηρέτας, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ ἄνδρες τῆς τελωνοφυλακῆς, οἷς δίδεται μὲν σύνταξις, καθ' ὡρισμένας ὑπὸ τοῦ νόμου ΧΛΔ'. τῆς 15 Σεπτεμβρίου 1861 περιστάσεις, ἀλλ' εἰς οὐδεμίαν οἱ μισθοὶ αὐτῶν ὑποβάλλονται κράτησιν.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2 Ἀπριλίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 8553.

Περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ΑΡΛΑ' νόμου εἰς τοὺς μισθοὺς καὶ τὰ ἐπιμίσθια τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐκπαιδευτικοῦ κλάδου.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς Νομάρχας, Ἐπάρχους καὶ Ταμίας.

Διοικητικαί τινες ἀρχαὶ ἀμφιβάλλουσι:

Πρῶτον· Ἂν οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἐπιμίσθια, οἱ ὁρισθέντες εἰς δραχμὰς νέας δι' ἐγγράφων, ἐκδοθέντων μετὰ τὴν 1ην Νοεμβρίου 1882, ὅτε εἰσήχθη ἡ νέα νομισματικὴ μονάς, θὰ πληρωθῶσιν ὅπως ὡρίσθησαν διὰ τῶν ἐγγράφων, ἢ θὰ αὐξηθῶσι κατὰ τὸν ἀπὸ 11 Φεβρουαρίου ε. ἔ. νόμον ΑΡΛΑ' περὶ πληρωμῆς τῶν μισθῶν καὶ ἐπιμισθίων εἰς νέας δραχμάς.

Δεύτερον· Ἂν οἱ μισθοὶ τῶν δημοδιδασκάλων θὰ πληρωθῶσι κατὰ τὸν αὐτὸν νόμον εἰς δραχμὰς νέας καὶ ὅταν ἐν τοῖς δημοτικοῖς προϋπολογισμοῖς ὡρίσθησαν εἰς δραχμὰς παλαιάς.

Ἀπαντῶμεν· Α'. Εἰς τὴν πρώτην ἀμφιβολίαν,

Ἐπειδὴ οἱ μισθοὶ καὶ τὰ ἐπιμίσθια τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ ἐκπαιδευτικοῦ κλάδου εἶναι ὡρισμένοι εἰς δραχμὰς πα-

(*) Ὅρα σελίδα 51 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λαιὰς διὰ νόμων, ἰσχυόντων πρὸ τῆς 1ης Νοεμβρίου 1882, θέλουν πληρωθῆ εἰς ἴσον ποσὸν δρ. νέων κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ προμνημονευθέντος ΑΡΛΑ' νόμου· εἶναι δὲ ἀδιάφορον ἂν δι' ἐγγράφων, ἐκδοθέντων μετὰ τὴν 1ην Νοεμβρίου 1882, ὡρίσθησαν εἰς ποσὸν δραχμῶν νέων κατὰ ἓν δέκατον μικρότερον τοῦ ποσοῦ τῶν παλαιῶν δραχμῶν, διότι ὁ τοιοῦτος προσδιορισμὸς ἐγένετο δι' ἀναγωγῆς· π. χ. τοῦ διορισθέντος μετὰ τὴν 1ην Νοεμβρίου 1882 εἰς θέσιν πρωτοβαθμίου ἑλληνοδιδασκάλου ὁ μισθὸς ὡρίσθη εἰς δραχμὰς 90 νέας, οὗτος ὅμως κατὰ τὸν νόμον ΑΡΛΑ' θὰ λάβῃ ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. δραχ. νέας 100, δηλονότι ποσὸν ἴσον τῷ εἰς δραχμὰς παλαιὰς ὡρισμένῳ μισθῷ τῆς θέσεώς του.

Τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιροῦνται·

1). Οἱ μισθοὶ τῶν διδασκάλων τῶν εἰδικῶν μαθημάτων τῶν διδασκαλείων καὶ τὰ ἐπιμίσθια τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων τῶν γυμνασίων, διδασκαλείων καὶ ἑλληνικῶν σχολείων καὶ τῶν δημοδιδασκάλων, διότι οἱ μισθοὶ οὗτοι καὶ τὰ ἐπιμίσθια δὲν εἶνε πάγιοι, ἀλλὰ προσδιωρισμένοι κατ' ἀνώτατον ὅρον δυνάμει τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ ἀπὸ 11 Ἰανουαρίου 1878 ΧΘ' νόμου περὶ τοῦ ἐν Ἀθήναις διδασκαλείου, ἰσχύοντος καὶ διὰ τὰ ἄλλα διδασκαλεῖα, καὶ τοῦ ἄρθρ. 2 τοῦ ἀπὸ 31 Μαρτίου 1883 ΑΡΙΕ' νόμου περὶ ἐπιμισθίων τῶν καθηγητῶν κλπ "Οθεν ἐὰν ἐχορηγήθη κατὰ τὰς διατάξεις ταύτας μισθὸς ἢ ἐπιμίσθιον πρὸ τῆς 1 Νοεμβρίου 1882 εἰς παλαιὰς δραχμάς, θέλει πληρωθῆ κατὰ τὸν νόμον ΑΡΛΑ' εἰς ἴσον ποσὸν δραχμῶν νέων· ἐὰν ὅμως ἐχορηγήθη μετὰ τὴν 1 Νοεμβρίου 1882 εἰς δραχμὰς νέας θέλει πληρωθῆ ἀμεταβλήτως ὅπως ἐχορηγήθη· διότι δὲν εἶνε βέβαιον ἂν προσδιωρίσθη εἰς νέας δραχμὰς δι' ἀναγωγῆς ἢ δυνάμει τῆς διακριτικῆς ἐξουσίας, ἣν παρέχουσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον αἱ προμνημονευθεῖσαι διατάξεις, τοῦ ὁρίζειν τοὺς τοιούτους μισθοὺς καὶ τὰ ἐπιμίσθια μέχρις ἀνωτάτου τινὸς ὅρου· ἀπόδειξις δὲ τούτου τὰ ἐκ δραχμῶν νέων 70 καὶ 75 ἐπιμίσθιά τινων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, τὰ ὁποῖα δὲν ἀνταποκρίνονται εἰς ἀκέραιον ἀριθμὸν παλαιῶν δραχμῶν.

2). Οἱ μισθοὶ τοῦ προσωπικοῦ τῶν γυμναστηρίων, διότι οὗτοι ἐκανονίσθησαν εἰς νέας δραχμὰς διὰ τοῦ ἀπὸ 22 Νοεμβρίου 1882 Β. Διατάγματος περὶ τῶν γυμναστηρίων· ὅθεν μένουσιν ἀμεταβλητοι ὅπως ὡρίσθησαν ἐν τοῖς ἐγγράφοις τῶν διορισμῶν τῶν γυμναστῶν.

Β'. Εἰς τὴν δευτέραν ἀμφιβολίαν.

Οἱ μισθοὶ τῶν δημοδιδασκάλων, ὡρισμένοι διὰ νόμων, ἰσχυόντων πρὸ τῆς 1 Νοεμβρίου 1882, εἰς παλαιὰς δραχμάς, θέλουν πληρωθῆ ὑπὸ τῶν δήμων κατὰ τὸ ἄρθρον 1 § Δ. τοῦ νόμου ΑΡΛΑ' εἰς ἴσον ποσὸν δραχμῶν νέων. Ἐὰν δὲ εἰς τοὺς δημοτικοὺς προϋπολογισμοὺς δὲν περιελήφθη ἀρκοῦσα πίστωσις, πρέπει ἐπιμελείᾳ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν νὰ ψηφισθῶσιν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις. Ἐν τοσούτῳ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μέχρι τῆς ἐπιψηφίσεως τῶν ἀναπληρωματικῶν πιστώσεων οἱ δημοδιδάσκαλοι δύνανται νὰ λαμβάνωσι πλήρη τὸν μισθὸν αὐτῶν εἰς δραχμὰς νέας, διότι ἡ ἐψηφισμένη ἤδη πίστωσις καθ' ἓν μόνον δέκατον οὖσα ἐλλιπής, ἀρκεῖ μέχρι σχεδὸν καὶ τοῦ Νοεμβρίου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Ἰουνίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΙΒ'.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΕΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ, ΚΑΙ ΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ ΤΩΝ ΑΠΟΛΥΟΜΕΝΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 768.

Περὶ τοῦ ἐν ταῖς περὶ πληρωμῶν αἰτήσεσιν ἐπισυναπτέου ἀντιγράφου τῆς σχετικῆς ἐγκρίσεως τῆς δαπάνης.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς νομάρχας καὶ ἐπάρχους τοῦ Κράτους.

Γνωστοποιοῦμεν ὑμῖν, ὅτι αἰτήσεις μετὰ καταστάσεων περὶ πληρωμῆς δαπανῶν, γενομένων πρὸς ἐπισκευὴν καταστημάτων σχολείων, προμήθειαν ὑλικοῦ πρὸς χρῆσιν αὐτῶν καὶ θεραπείαν οἱασδήποτε ἄλλης ἀνάγκης, δὲν θέλουσι λαμβάνεσθαι ὑπ' ὄψιν, ἐπιστρεφόμεναι ἀνεκτέλεστοι, ἂν μὴ συνυποβάλληται καὶ ἀντίγραφον τῆς σχετικῆς διαταγῆς ἡμῶν, δι' ἧς ἐνεκρίθη ἡ, ἧς ζητεῖται ἡ πληρωμή, δαπάνη.

Ὅθεν παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ἵνα πᾶσαν τοιαύτην ἐλλιπῆ αἴτησιν, ὑποβαλλομένην ὑμῖν ἄνευ ἀντιγράφου τῆς σχετικῆς ἐγκρίσεως ἡμῶν, ἐπιστρέφητε εἰς τὸν ὑποβάλλοντα ταύτην, ἵνα συμπληροῖ αὐτὴν ὡς ἀνωτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 19 Ἰανουαρίου 1884.

Ὁ Ὑπουργὸς
Δ. Σ. ΒΟΥΛΠΙΩΤΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αριθ. Πρωτ. 10291.

Περὶ τοῦ μισθοῦ τῶν ἀπολυθέντων καθηγητῶν, διδασκάλων κλπ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας.

Ἐπειδὴ κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰούλιον ἐγένοντο πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν οἰκονομιῶν τοῦ προϋπολογισμοῦ πολλαὶ ἀπολύσεις καθηγητῶν, ἑλληνοδιδασκάλων, βοηθῶν, γυμναστῶν, ἐπιστατῶν καὶ ὑπηρετῶν, ἀποδημούντων δὲ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα πολλῶν ἐκ τῶν ἀπολυθέντων ἕνεκα τῶν σχολικῶν διακοπῶν, τὰ ἔγγραφα τῶν ἀπολύσεων ἐπεδόθησαν αὐτοῖς λίαν ὀψέ, ἐκρίναμεν ἀναγκαῖον, ἐπιστάντος ἤδη τοῦ χρόνου τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐπιτροπικῶν ἐνταλμάτων τοῦ Ἰουλίου νὰ καταστήσωμεν ὑμᾶς προσεκτικοὺς εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ ἀπὸ 31 Μαΐου 1882 ΑΝΔ' νόμου περὶ καταχωρίσεως διαταγμάτων ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως.

Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, μετὰ παρέλευσιν εἴκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως καταχωρίσεως τοῦ περὶ τῆς ἀπολύσεως Β. διατάγματος ἡ ὑπουργικὴ πρᾶξεως δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν ἀπολυθέντα ἡ ἀμφισβήτησις τῆς κοινοποιήσεως τῆς ἀπολύσεως. Ὅθεν ὀφείλετε πρὸς ἔκδοσιν ἐντάλματος πληρωμῆς μισθοῦ εἰς ἀπολυθέντα νὰ ζητῆτε παρ' αὐτοῦ καὶ νὰ ἐπισυνάπτητε εἰς τὸ ἔνταλμα ἀντίγραφον τοῦ ἐγγράφου τῆς ἀπολύσεως μετὰ τοῦ ἀποδεικτικοῦ τῆς κοινοποιήσεως αὐτοῦ, καὶ ἂν μὲν ἡ ἀπόλυσις ἐκοινοποιήθη πρὸ τῆς παρελεύσεως εἴκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως καταχωρίσεως τοῦ Β. διατάγματος ἢ τῆς Ὑπουργικῆς πράξεως νὰ διατάσσητε τὴν πληρωμὴν μισθοῦ μέχρι τῆς κοινοποιήσεως, ἂν δὲ ἐκοινοποιήθη ἡ ἀπόλυσις μετὰ παρέλευσιν εἴκοσιν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς καταχωρίσεως τοῦ Β. διατάγματος ἢ τῆς Ὑπουργικῆς διαταγῆς ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως, τὴν πληρωμὴν θέλετε περιορίζει μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν συμπληροῦται τὸ εἰκοσαήμερον ἀπὸ τῆς ῥηθείσης καταχωρίσεως.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Αὐγούστου 1885.

Ὁ Ὑπουργὸς
Α. Α. ΖΥΓΟΜΑΛΑΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΜΗΜΑ ΙΓ'.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ

'Αριθ. Πρωτ. 20810.

Περὶ τοῦ μηνιαίου μισθοῦ, ὃν πᾶς νυμφευόμενος ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ καταθέσῃ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Πρὸς τὰς Διοικητικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς Ταμίας τοῦ Κράτους.

Ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως τοῦ Ἐπάρχου Κυθήρων ἂν ἡ κατὰ τὸ ἐδ. η' τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ ΧΝΒ'(*) νόμου γιγνομένη καταβολὴ ἑνὸς μηνιαίου μισθοῦ ὑπὸ παντὸς ὑπαλλήλου νυμφευομένου, ἀπαλλάσσῃ αὐτὸν τῆς ὑποχρεώσεως νὰ καταθέσῃ καὶ ἕτερον μισθόν, ἐὰν συνάψῃ δεύτερον ἢ τρίτον γάμον, ἐξεδόθη ἡ ὑπ' ἀριθ. 10345 ἀπὸ 6 ἰσταμένου μηνὸς διαταγὴ τοῦ Ὑπουργείου, ἣν κοινοποιοῦμεν ὑμῖν κατωτέρω πρὸς γνῶσιν καὶ συμμόρφωσίν σας.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 10 Ἀπριλίου 1882.

Ὁ Ὑπουργὸς
Π. ΚΑΛΛΙΓΑΣ

Πρὸς τὸν Ἔπαρχον Κυθήρων.

Εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 171 τῆς 10 Φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἔγγραφόν σας ἀπαντῶν, πληροφορῶ ὑμᾶς, ὅτι ἡ καταβολὴ ὑπὲρ τοῦ Ταμείου τῶν συντάξεων ἑνὸς μηνιαίου μισθοῦ τοῦ νυμφευομένου ὑπαλλήλου, δέον νὰ γίνηται κατὰ πάντα νέον γάμον.

'Αριθ. Πρωτ. 27270.

Περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀποδόσεως εἰς τὸ δημόσιον τῶν κρατήσεων ἐπὶ τῶν μισθῶν τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Πρὸς τοὺς Ταμίας τοῦ Κράτους.

Μετὰ τὸν νόμον τοῦ 1877 περὶ συγχωνεύσεως τοῦ εἰδικοῦ Ταμείου τῶν συντάξεων τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων μὲ τὸ τοῦ δημοσίου, διετυπώθη ὑμῖν διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 5720 (**) ἀπὸ 31 Ἰανουαρίου καὶ 9230 (***) ἀπὸ 19 Φεβρουαρίου 1877 δύο ἐγκυκλίων τοῦ Ὑπουρ-

(*) Ὅρα σελίδα 20 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.
(**) Ὅρα σελίδα 379 τοῦ Α' τόμου τοῦ Θεσμολογίου.
(***) » » 384 » »

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γείου, ὅτι διὰ τὰς κρατήσεις τοῦ μισθοῦ τῶν νεοδιοριζομένων, προβιβαζομένων, νυμφευομένων καὶ ἀπουσιαζόντων, ἐπ' ἀδείᾳ ὑπαλλήλων, τὰ πειθαρχικὰ πρόστιμα καὶ τὰς κρατήσεις ἐπὶ τοῦ μισθοῦ ἐν γένει τῶν δημοδιδασκάλων, οἱ ταμίαι θέλουσιν ἐκδίδει εἰδικῶς δι' ἕκαστον ἄτομον τ' ἀνήκοντα γραμμάτια παραλαβῆς, καὶ παραδίδει ταῦτα τοῖς δικαιούχοις, ὑποβάλλει δὲ εἰς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον, τὴν μίαν ἐκ τῶν εἰς τριπλοῦν συνταχθησομένων μισθοδοτικῶν καταστάσεων διὰ νὰ πιστοῦται ἡ μερὶς ἑκάστου ὑπαλλήλου.

Ἐπειδὴ τὸ μέτρον τοῦτο ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη ἐφαρμογῆς ἀκατόρθωτον, συντελεστικώτερον δὲ ἐκρίθη τὸ μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς συγχωνεύσεως τῶν ταμείων ἐπικρατῆσαν, διέταξα ὅπως ἀποσταλῶσιν ὑμῖν ἱκανὰ ἀντίτυπα τῆς πρὸ τοῦ 1877 ἐν χρήσει καταστάσεως, ἐφ' ἧς κατὰ μῆνα, καὶ κατ' ἄτομον θὰ σημειῶνται παρ' ὑμῶν ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑ. ἔ. αἱ ἐπὶ τοῦ μισθοῦ ἑκάστου ὑπαλλήλου ἐνεργούμεναι, πλὴν τῶν παγίων, κρατήσεις, ἃς ἐν συνόλῳ θέλετε βεβαιοῖ ὡς δημόσιον ἔσοδον ἐκδίδοντες ἐπὶ τοῦ κεφ. ΣΤ'.—12 τοῦ προϋπολογισμοῦ τὸ ἀνῆκον τριπλότυπον ἀποδεικτικὸν εἰσπρακτέων.

Τὴν μνησθεῖσαν ἀνωτέρω κατάστασιν μετὰ τοῦ τριπλοτύπου, τοῦ ἐκδοθησομένου ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου καὶ ἄρθρου, τοῦ γραμματίου παραλαβῆς, καὶ τῆς ἑτέρας τῶν ἐν τοῖς ἐντάλμασι προσηρτημένων μισθοδοτικῶν καταστάσεων θέλετε ὑποβάλλει δι' εἰδικῆς ἀναφορᾶς σας πρὸς τὸ ὑπ' ἐμὲ Ὑπουργεῖον (εἰδικὸν Λογιστήριον) ἀνυπερθέτως ἐντὸς τοῦ Α'. δεκαημέρου ἑκάστου ἑπομένου μηνός.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς δημοδιδασκάλους θέλετε πλὴν τῶν μνησθεισῶν ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης κρατήσεων, σημειοῖ ἐν ταῖς καταστάσεσι τήν τε παγίαν τῶν 7 $^1/_2$ καὶ τὴν πρόσθετον τῶν 2 $^1/_2$ τοῖς $^0/_0$ εἰς τὰς ἐπὶ ταύτῳ ὑπαρχούσας στήλας καὶ βεβαιοῖ καὶ ταύτας ὡς ἔσοδον τοῦ δημοσίου.

Ἀποβλέπων εἰς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ἐλέγχου τῶν συνταχθησομένων ἐκκαθαρίσεων διὰ τὰ ἐξ ὑπηρεσιῶν χρέη τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἀξιῶ τὴν ἐκ μέρους ὑμῶν ἀπαραμείωτον ἐκτέλεσιν τῆς παρούσης.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 20 Μαρτίου 1884

Ὁ Ὑπουργὸς
Χ. ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 69021.

Ἑρμηνευτικὴ τοῦ νόμου ΑΣΗ' περὶ πληρωμῆς τῶν συντάξεων εἰς νέας δραχμάς.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Πρὸς τὰς Διοικητικὰς ἀρχὰς τοῦ Κράτους.

Ἀναπτύσσεται κατωτέρω πρὸς εὐκολίαν ὑμῶν ὁ διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 80 φύλλου τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως δημοσιευθεὶς ΑΣΗ' τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

19 Ἰουλίου ἐ. ἔ. νόμος, περὶ πληρωμῆς ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. τῶν συντάξεων εἰς νέας δραχμάς.

Κατὰ τὸ ἐδάφ. 1 τοῦ ἄρθρου 2 αὐτοῦ, αἱ συντάξεις θέλουσιν αὐξήσει διὰ τῆς προσθήκης τοῦ δεκατημορίου, καθ' ὃ ἠλαττώθησαν ὡς ἐκ τῆς ἀναγωγῆς των ἀπὸ παλαιῶν εἰς νέας δραχμάς, κατὰ τὸ ἄρθρον 20 ἐδάφ. β' τοῦ περὶ νομισματικοῦ συστήματος ΣΔ' νόμου τῆς 10 Ἀπριλίου 1867.

Ἐπομένως πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς διατάξεως ταύτης θέλετε ἀμέσως ἀσχοληθῆ, ἵνα μετὰ πάσης ἀκριβείας ἐνεργήσητε τὴν εἰς νέας δραχμὰς ἀναγραφήν, ἐν τοῖς παρ' ὑμῖν τηρουμένοις ἐλέγχοις, τῶν κεκανονισμένων συντάξεων ἐν γένει, ὅσαι πληρόνονται ἐκ τοῦ κεφ. 3. ἄρθρ. 1 ἕως 6 τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ Κράτους, εἰς νέας μὲν, καὶ μέχρι τοῦδε, δραχμάς, ἀλλ' ἠλαττωμένως ὡς ἐκ τῆς ἀναγωγῆς των κατὰ τὸν μνησθέντα ΣΔ' νόμον.

Εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῆς ἐργασίας ταύτης φρονοῦμεν πεποιθότως, ὅτι οὐδεμίαν θέλετε ἀπαντήσει δυσκολίαν· πλὴν ὅπως αὕτη γένηται ἄπταιστος, ταχεῖα καὶ ὁμοιόμορφος καθ' ὅλα, νομίζομεν ἀναγκαῖον νὰ διατυπώσωμεν ὑμῖν μέθοδον, συνενοῦσαν πρὸς τὴν εὐκολίαν καὶ πλήρη τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἐργασίας. Κατ' αὐτὴν θέλουσιν ἐνεργεῖσθαι τὰ ἀκόλουθα, προκειμένου περὶ αὐξήσεως συντάξεως διὰ τῆς προσθήκης τοῦ καθ' ὃ ἠλαττώθη δεκατημορίου πλήρους συμφώνως τῷ νόμῳ. Πρῶτον τὸ ποσὸν τῆς συντάξεως, τὸ ἤδη πληρονόμενον, πολλαπλασιάζεται ἐπὶ 10, τὸ γινόμενον τοῦτο θὰ διαιρεῖται διὰ τοῦ ἀριθ. 9 καὶ τὸ πηλίκον τῆς διαιρέσεως ταύτης, θέλει παρουσιάζει τὸ ἐπακριβῶς μέχρι λεπτοῦ πληρωτέον ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ποσὸν συντάξεως.

Πρὸς πλήρη κατανόησιν τῶν ἀνωτέρω παρατίθεμεν ἐνταῦθα τὰ ἑξῆς παραδείγματα·

Ὑποτεθείσθω ὅτι πρόκειται περὶ αὐξήσεως συντάξεως ἐκ δραχ. 90. Ἂν πολλαπλασιασθῆ τὸ ποσὸν τοῦτο ἐπὶ 10 θὰ προκύψῃ γινόμενον 900, ὅπερ διαιρούμενον διὰ τοῦ 9 θέλει δώσει πηλίκον 100, ὅση ἡ πληρωτέα ηὐξημένη κατὰ τὸν νόμον ΑΣΗ' σύνταξις. Ἕτερον παράδειγμα: Προκειμένου περὶ συντάξεως συνισταμένης ἐκ δραχμῶν καὶ λεπτῶν, ὡς λ. χ. δραχ. 81. 38)00. Τὸ ποσὸν τοῦτο πολλαπλασιαζόμενον ἐπὶ 10 δίδει γενόμενον 81880 οὗ διαιρουμένου διὰ τοῦ 9 τὸ πηλίκον εἶναι δραχ. 90.97)00 ὅσον τὸ πληρωτέον ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. ηὐξημένον ποσὸν συντάξεως.

Καὶ ταῦτα μὲν καθ' ὅσον ἀφορᾷ γενικῶς εἰς τὰ συντάξεις, αἵτινες ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου ἐ. ἔ. θέλουσι αὐξήσει κατὰ τὸ καθ' ὃ ἠλαττώθησαν δεκατημόριον πλῆρες.

Καθ' ὅσον ὅμως ἀφορᾷ εἰς τοὺς συνταξιούχους, πρώην πολιτικοὺς ὑπαλλήλους, ὧν αἱ συντάξεις ἐκανονίσθησαν μετὰ τὴν 1 Ἰανουαρίου 1884, συνυπολογισθέντων πρὸς σχηματισμὸν τοῦ μέσου ὅρου τοῦ μι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σθοῦ των καὶ μισθῶν πληρωθέντων αὐτοῖς εἰς νέας δραχμὰς δυνάμει τοῦ ΑΡΛΑ' νόμου ὡς πρὸς αὐτούς, δι' οὓς καὶ μόνον προβλέπουσι τὸ 2 καὶ 3 ἐδάφιον τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου 2, οὐδὲν θέλετε ἐνεργήσει, διότι αἱ συντάξεις αὐτῶν, μὴ αὐξάνουσαι κατὰ τὸ δεκατημόριον πλῆρες, θέλουσιν ὑποβληθῆ αὖθις εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου κανονισμόν. Τῶν συνταξιούχων τούτων ὀνομαστικοὶ πίνακες θέλουσιν ἀποσταλῆ ὑμῖν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου διὰ νὰ γνωρίσητε, τίνες οὗτοι, καὶ ἀποφύγητε πᾶσαν ἐπὶ τῆς συντάξεώς των μεταβολὴν μέχρις οὗ κοινοποιηθῆ ὑμῖν ὁ γενησόμενος, ὡς εἴρηται, ὑπὸ τοῦ Συνεδρίου κανονισμός.

Μετὰ τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνωτέρω ἐν τοῖς παρ' ὑμῖν ἐλέγχοις, θέλετε προσκαλέσει διὰ τῶν οἰκείων δημοτικῶν ἀρχῶν τοὺς συνταξιούχους ἐν γένει νὰ προσαγάγωσιν ὑμῖν τὰ φύλλα ἐγγράφων ταυτότητός των ὅπως ἐπὶ τοῦ στελέχους τοῦ φύλλου τοῦ προωρισμένου διὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον ἐ. ἔ. σημειωθῆ παρ' ὑμῶν τὸ ποσὸν τῆς πληρωτέας ἀπὸ 1 τοῦ μηνὸς τούτου συντάξεως. Ἐν ταὐτῷ δὲ ἐπὶ τῶν πρωτοτύπων διπλωμάτων συντάξεως τῶν συνταξιούχων πάσης κατηγορίας, ὅσων αἱ συντάξεις, κανονισθεῖσαι μετὰ τὴν 1 Νοεμβρίου 1882, ὅτε ἐτέθη εἰς ἐνέργειαν ὁ περὶ νομισματικοῦ συστήματος ΣΔ' νόμος, ἀνεγράφησαν ἀρχικῶς ἐν τῷ διπλώματι εἰς νέας δραχμὰς κατ' ἀναγωγὴν συμφώνως τῷ νόμῳ τούτῳ, θέλετε συντάξει καὶ ὑπογράψει τὴν ἀκόλουθον πρᾶξιν.

Κατὰ τὸν ἀπὸ 19 Ἰουλίου 1885 ΑΣΗ'. νόμον, ἡ ἐν τῷ παρόντι διπλώματι σύνταξις τοῦ . . . . . αὐξάνει εἰς δραχμὰς νέας. . . . . »

Τῆς ἐργασίας ταύτης ἀξιοῦμεν νὰ ἐπιληφθῆτε ἀμέσως, εὐθὺς δ' ὡς περαιώσητε ταύτην, ὅπερ δέον νὰ ἐπιτευχθῆ ἀνυπερθέτως ἐντὸς τοῦ ἀρξαμένου μηνός, θέλετε ὑποβάλει εἰς τὸ Ὑπουργεῖον, ἀντίγραφα, κατὰ κατηγορίαν συνταξιούχων, τῶν παρ' ὑμῖν τηρουμένων ἐλέγχων, ὡς διωρθώθησαν, διὰ νὰ παραβληθῶσι πρὸς τοὺς ἐν τῷ Ὑπουργείῳ καὶ βεβαιωθῆ τὸ ἀκριβὲς τῆς παρ' ὑμῶν γενομένης ἐργασίας, ἵνα μὴ, εἴτε οἱ συνταξιοῦχοι, εἴτε τὸ δημόσιον ὑποβληθῶσιν εἰς ζημίας, δι' ἃς ὑμεῖς προσωπικῶς θέλετε φέρει τὴν εὐθύνην.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Αὐγούστου 1885.

Ὁ Ὑπουργὸς

ΘΕΟΔΩΡΟΣ Π. ΔΗΛΗΓΙΑΝΝΗΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΕΒΔΟΜΟΝ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΟΝ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΜΕΡΟΣ Ζ'.

ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ Α'.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Ἀριθ. Πρωτ. 78587.

Περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Πρὸς ἁπάσας τὰς ἀρχὰς τοῦ Κράτους καὶ τὰς Ἑλληνικὰς Προξενικὰς ἀρχάς.

Γνωστοποιῶ ὑμῖν, ὅτι διὰ σημερινοῦ Β. Διατάγματος δημοσιευθέντος εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 145 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἀνατυπουμένου κάτωθι, κατηργήθη τὸ ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου 1881 Βασιλικὸν Διάταγμα καὶ ὡρίσθη ἡ πρώτη Νοεμβρίου ἐ. ἔ. ὡς ἡμέρα καθ' ἣν ἄρχεται καθ' ὅλον τὸ Κράτος ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος κατὰ τὸν ΣΔ' νόμον τῆς 12 Ἀπριλίου 1867. Αἱ Διοικητικαὶ ἀρχαὶ ὀφείλουσι νὰ ἐπιθεωρήσωσι τὰ ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ των ὑφιστάμενα ἐπαρχιακὰ καὶ εἰδικὰ Ταμεῖα καὶ νὰ βεβαιώσωσι τὴν κατάστασιν αὐτῶν, καταγράφουσαι λεπτομερῶς ἐν τοῖς συνταχθησομένοις πρωτοκόλλοις τὰ κατὰ τὴν 31 τοῦ λήγοντος μηνὸς εὑρεθησόμενα νομίσματα καὶ τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ ὑποβάλωσιν ἡμῖν ἐντὸς τῶν πέντε πρώτων ἡμερῶν τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς τὰ συνταχθησόμενα πρωτόκολλα ἐπιθεωρήσεως διά τε τὸ χρηματικὸν καὶ διὰ τὸν σφραγιστὸν χάρτην.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κατά τὸ ἄρθρον 20 τοῦ νόμου τούτου, ἅμα τῇ ἐφαρμογῇ αὐτοῦ, ἅπαντα τὰ ὑφιστάμενα χρέη τοῦτε Δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν ἀναχθήσονται εἰς νέα ποσὰ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς νέας δραχμῆς τῆς ὁποίας 89 λεπτὰ ἰσοδυναμοῦσι πρὸς μίαν παλαιὰν δραχμήν, ἀλλ' ἡ ἀναγωγὴ τῶν κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ὁριζομένων ποσῶν διὰ μισθούς, συντάξεις, ἀποζημιώσεις, φόρους κλπ. γενήσεται ἐπὶ τῇ ἀναλογίᾳ ἑκατὸν παλαιῶν δραχμῶν πρὸς ἐννενήκοντα νέας ἤτοι ἐπὶ ἐκπτώσει 10 %, παραλειπομένων τῶν κλασμάτων τοῦ λεπτοῦ ὅταν ταῦτα δὲν ὑπερβαίνωσι τὸ ἥμισυ αὐτοῦ ἢ λογιζομένων ἀντὶ ὁλοκλήρου λεπτοῦ ὅταν ὑπερβαίνωσι τὸ ἥμισυ αὐτοῦ.

Ἐπομένως κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην προκειμένου περὶ χρεῶν ὀφειλομένων τῷ δημοσίῳ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κειμένων νόμων, ὁποῖα εἰσὶν οἱ φόροι, τὰ πρόστιμα καὶ λοιπὰ δικαιώματα, θέλετε ἀναγάγει ταῦτα εἰς νέας δραχμὰς ἐπὶ ἐκπτώσει 10 %, προκειμένου δὲ περὶ χρεῶν ὀφειλομένων τῷ δημοσίῳ δυνάμει συμβάσεων, ὁμολόγων καὶ λοιπῶν, ὁποῖα εἰσὶ τὰ ἐνοίκια οἱωνδήποτε φόρων ἢ ἄλλων δικαιωμάτων κλπ. θέλετε προβαίνει εἰς τὴν ἀναγωγὴν ἐπὶ ἐκπτώσει 11 %, ἀλλὰ διὰ τὰ δικαιώματα τοῦ Χαρτοσήμου καὶ Γραμματοσήμου καὶ τὰ εἰσαγωγικὰ τέλη, οὐδεμίαν ἀναγωγὴν θέλετε κάμει διότι διὰ ταῦτα ἡ νέα δραχμὴ ἐξομοιοῦται πρὸς τὴν παλαιὰν κατὰ τὴν ζ' τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ ΣΔ' νόμου 1867 καὶ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ ΩΚΑ' τοῦ 1880 νόμου· πρὸς ἀποφυγὴν δὲ πάσης παρεξηγήσεως προλαμβάνω νὰ εἴπω ὑμῖν, ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος ἰσχύουσιν αἱ ὑφιστάμεναι διαταξεις περὶ προσθέτων φόρων ἐπί τε τοῦ χαρτοσήμου καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν φόρων.

Οἱ Ταμίαι ὀφείλουσι νὰ εἰσαγάγωσιν εἰς τὸ Ταμεῖον των δι' ἐκδόσεως τῶν ἀνηκόντων γραμματίων, τὸ ἀντίτιμον ἐν γένει τοῦ καταναλωθησομένου σφραγιστοῦ χάρτου μέχρι τέλους Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ.

Ὁποία ἀνωγωγὴ γίνεται διὰ τὰς πρὸς τὸ Δημόσιον χρέη, γίνεται καὶ διὰ τὰ χρέη τούτου πρὸς ὑπαλλήλους ἢ ἄλλους δικαιούχους, ἐπομένως προκειμένου περὶ χρεῶν τοῦ Δημοσίου δυνάμει τῶν κειμένων νόμων, ὁποῖα εἰσὶν οἱ μισθοί, συντάξεις, ἀποζημιώσεις κλπ. ἡ ἀναγωγὴ γίνεται ἐπὶ ἐκπτώσει 10 %, προκειμένου δὲ περὶ χρεῶν ὀφειλομένων συμβάσεων, δημοπρασιῶν ἢ ἰδιαιτέρων συμφωνιῶν ἐπὶ ἐκπτώσει 11 %, ὀφείλουσι λοιπὸν αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ νὰ καταστήσωσι γνωστὸν εἰς ἁπάσας τὰς ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ των ἀρχὰς ὅλων τῶν κλάδων, ὅτι διὰ τὰς ἀπὸ 1 Νοεμβρίου ἐ. ἔ. βεβαιουμένας δαπάνας εἰς βάρος τοῦ Κράτους πρέπει νὰ συντάσσωσι τὰς καταστάσεις τῶν μισθῶν καὶ λοιπῶν ἐξόδων κατὰ τὸν ἤδη ἐφαρμοζόμενον ΣΔ' νόμον.

Οἱ ἐπαρχιακοὶ καὶ εἰδικοὶ Ταμίαι σύμφωνα μὲ τὸ πρωτόκολλον τῆς ἐπιθεωρήσεως, ὅπερ διετάχθησαν αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ νὰ συντάξωσι διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἡ κατάστασις ἑκάστου Ταμείου τῆς 31 Ὀ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κτωβρίου έ. ἔ., ὀφείλουσι νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὰ βιβλία των τὴν 1 Νοεμβρίου έ. ἔ. βεβαιουμένας δαπάνας εἰς βάρος τοῦ Κράτους πρέπει νὰ συντάσσωσι τὰς καταστάσεις τῶν μισθῶν καὶ λοιπῶν ἐξόδων κατὰ τὸν ἤδη ἐφαρμοζόμενον ΣΔ' νόμον.

Οἱ ἐπαρχιακοὶ καὶ εἰδικοὶ Ταμίαι σύμφωνα μὲ τὸ πρωτόκολλον τῆς ἐπιθεωρήσεως, ὅπερ διετάχθησαν αἱ διοικητικαὶ ἀρχαὶ νὰ συντάξωσι διὰ νὰ βεβαιωθῇ ἡ κατάστασις ἑκάστου Ταμείου τῆς 31 Ὀκτωβρίου έ. ἔ., ὀφείλουσι νὰ μεταφέρωσιν εἰς τὰ βιβλία των τὴν 1 Νοεμβρίου δι' ἐκδόσεως γραμματίου παραλαβῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὑπόλοιπον Ταμείου τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1882» ἐπὶ τῇ βάσει τῆς νέας νομισματικῆς διατιμήσεως τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Ταμείου τῆς 31 Ὀκτωβρίου κατὰ τὸ ἄρθρον 22 τοῦ ΣΔ' Νόμου ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ΧΜ' (*) τοῦ 1877 Νόμου. Ἤτοι

Τὰ χρυσᾶ νομ. καὶ τὰ τραπ. γραμμ. τῶν δρ.	112	εἰς ν. δρ.	100			
» » »	»	56	»	50		
» » »	»	22.40	»	20		
» » »	»	11.20	»	10		
» » »	»	5.60	»	5		
Τὰ ἀργυρᾶ κέρματα	»	2.40	»	2		
» »	»	1.12	»	1		
» »	λεπτῶν	56	λεπτὰ	50		
» »	»	25	»	20		

Καὶ τὰς ἐκκρεμεῖς πληρωμάς, πρὸς τακτοποίησιν, αὐτουσίους παρακαταθήκας κλπ. ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀναλογίᾳ θέλετε μεταφέρει εἰς τὰ βιβλία τῆς ά. Νοεμβρίου έ. ἔ.

Τὸ ποσὸν ὅμως τῶν χαλκίνων νομισμάτων θέλετε μεταφέρει εἰς τὰ βιβλία ἐπὶ τῇ ὀνομαστικῇ καὶ πραγματικῇ αὐτῶν ἀξίᾳ, διότι ταῦτα καὶ μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος θὰ ἐξακολουθῶσι νὰ χρησιμεύωσιν ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἀξίᾳ ὡς κέρματα (συμπληρωτικὰ νομίσματα) τῆς νέας νομισματικῆς μονάδος.

Ἐν παραδείγματι ἐὰν τὸ ὑπόλοιπον ταμείου τινος τῆς 31 Ὀκτωβρίου 1882 ἀποτελῆται ὡς ἑξῆς.

α) Ἐκ χρυσῶν νομισμάτων	5	×	112	Δρ.	560.—
β) » »	13	×	56	»	278.—
γ) » »	10	×	22 40	»	224.—
δ) » »	30	×	11 20	»	336.—
ε) » »	50	×	5 60	»	280.—
ς) Ἐξ ἀργυρῶν »	100	×	5 60	»	560.—
ζ) » »	500	×	2 24	»	1120.—
η) » »	2000	×	1 12	»	2240.—

(*) Νόμος 3 Ἰουλίου 1877, περὶ φορολογίας κατὰ τὴν ἐξαγωγὴν ἐπὶ τῶν ἀργυρῶν κερμάτων τῆς Ἐπικρατείας καὶ διατιμήσεως τῶν ἀργυρῶν εἰκοσαλέπτων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θ) Ἐξ ἀργυρῶν νομισμάτων	3000 ×		56	»		1680.—
ι) » »	5000 ×		25	»		1250.—
ια) Ἐκ τραπεζικῶν γραμματίων	50 ×	5	60	»		28000.—
ιβ) » »	300 ×	1	12	»		33600.—
ιγ) » »	500 ×		28	»		14000.—
ιδ) » »	100 ×	11	20	»		1120.—
ιε) » »	300 ×	5	60	»		1680.—
ις) Ἐκ χαλκίνων νομισμάτων						30440.—
ιζ) Ἐκ πληρωμῶν πρὸς τακτοποίησιν						7600.45
ιη) Ἐξ ἐκκρεμῶν πληρωμῶν						42400.86
ιθ) Ἐξ αὐτουσίων παρακαταθηκῶν						140050.38
			Τὸ ὅλον δραχ.			307869.69

Ἡ ἀναγωγὴ γενήσεται οὕτω

α) Τῶν χρυσῶν νομισμάτων	5 × 100		Δρ.	Ν.	500.—
β) » »	13 × 50		»	»	650.—
γ) » »	10 × 20		»	»	200.—
δ) » »	30 × 10		»	»	300.—
ε) » »	50 × 5		»	»	250.—
ς) Ἀργυρῶν »	100 × 5		»	»	500.—
ζ) » »	500 × 2		»	»	1000.—
η) » »	2000 × 1		»	»	2000.—
θ) » »	3000 × —	50	»	»	1500.—
ι) » »	5000 × —	20	»	»	1000.—
ια) Τραπεζ. γραμμάτια	50 × 500		»	»	25000.—
ιβ) » »	300 × 100		»	»	30000.—
ιγ) » »	500 × 25		»	»	12500.—
ιδ) » »	100 × 10		»	»	1000.—
ιε) » »	300 × 5		»	»	1500.—
ις) Χαλκίνων νομισμάτων			»	»	30400.—
ιζ) Πληρωμῶν πρὸς τακτοποίησιν			»	»	6786.11
ιη) Ἐκκρεμῶν πληρωμῶν			»	»	37857.91
ιθ) Αὐτουσίων παρακαταθηκῶν			»	»	125046.99

Τὸ ὅλον δὲ τοῦ ὑπολοίπου θὰ ἀποτελέσῃ νέας δραχμὰς 278029.01 καὶ ἀληθῶς ἀφαιρουμένης τῆς ἀξίας τῶν χαλκίνων νομισμάτων ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου τῶν δραχμῶν 278,029 $^{1}/_{00}$, τὸ ὑπόλοιπον ἐκ δρ. 247,589 $^{1}/_{00}$ πολλαπλασιαζόμενον πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς νέας δραχμῆς εἰς ἑκατοστὰ παλαιᾶς, ἤτοι πρὸς 112 θ' ἀποτελῇ γινόμενον 277,299 $^{697}/_{00}$, εἰς τὸ ὁποῖον ἀφοῦ προστεθῶσι δραχ. 30,440 διὰ τὸ ἀντίτιμον τῶν χαλκίνων νομισμάτων θ' ἀπαρτισθῇ ποσὸν δραχμὰς 307,739.69 ἤτοι ἴσον πρὸς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ Ταμείου τῆς 31 Ὀκτωβρίου κατὰ τὸ παλαιὸν νομισματικὸν σύστημα μεῖον κατὰ δραχμὰς 130 ἕνεκα τῆς διατιμήσεως τῶν ἀργυρῶν κερμάτων λεπτῶν 20 εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λεπτὰ 25 κατὰ τὸ ἄρθρ. 4 τοῦ ΧΜ' Νόμου τοῦ 1877 ἀντὶ λεπτῶν 22 $^{2}/_{5}$, ὅπως ἔπρεπεν ἀκριβῶς νὰ διατιμηθῶσιν ἀναλόγως τῆς προσωρινῆς διατιμήσεως, ἥτις ἐκανονίσθη διὰ τοῦ ἄρθρου 23 τοῦ ΣΔ' Νόμου.

Τῆς διαταγῆς μου ταύτης ἀποστέλλονται ἀνάλογα ἀντίτυπα διὰ νὰ δημοσιευθῇ τὸ Β. Διάταγμα καὶ ὁ ἅδη ἐφαρμοζόμενος ΣΔ Νόμος εἰς τὰ κεντρικώτερα μέρη τῶν Δήμων τοῦ Κράτους ἐπιμελείᾳ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν
Π. ΚΑΛΛΙΓΑΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἔχοντες ὑπ'ὄψιν τὸ ἄρθρ. 1 τοῦ ἀπὸ 21 Νοεμβρίου 1869 ΤΝΣΤ'(*) Νόμου, τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν.

Ἄρθρ. 1. Τὸ ἀπὸ 28 Δεκεμβρίου 1881 Ἡμέτερον Διάταγμα, δι' οὗ ὡρίσθη ἡ πρώτη Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1883 ὡς ἡμέρα ἐνάρξεως τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος, καταργεῖται.

Ἄρθρ. 2. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου νομισματικοῦ συστήματος, κατὰ τὸν ἀπὸ 10 Ἀπριλίου 1867 ΣΔ' νόμον, ἄρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης Νοεμβρίου τρέχοντος ἔτους καθ' ὅλον τὸ Κράτος.

Εἰς τὸν Ἡμέτερον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργὸν ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ Διατάγματος τούτου.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Ὀκτωβρίου 1882.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Π. ΚΑΛΛΙΓΑΣ

(*) Νόμος περὶ τοῦ χρόνου τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ Νομισματικοῦ συστήματος καὶ τῆς ἄρσεως τῆς κυκλοφορίας τῶν παλαιῶν χαλκίνων νομισμάτων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΝΟΜΟΣ ΣΔ'.

Περὶ νομισματικοῦ συστήματος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν·

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ νομισματικῆς μονάδος.

Ἄρθρ. 1. Τὴν ἐν ἰσχύϊ νομισματικὴν μονάδα συγκειμένην κατὰ τὸ ἀπὸ 8 Φεβρουαρίου 1833 Β. Διάταγμα ἐκ 4 γραμμαρίων καὶ $^{477}/_{1000}$ ἀργύρου, ἐπὶ βαθμῷ καθαρότητος ἤτοι τίτλῳ (au titre) $^{9}/_{10}$ καθαροῦ καὶ $^{1}/_{10}$ μίγματος, ἀντικαθιστᾷ νέα μονάς, βαρυτέρα, συγκειμένη ἐκ 5 ὁλοκλήρων γραμμαρίων ἀργύρου, ἐπὶ τῷ αὐτῷ τίτλῳ, ἤτοι $^{9}/_{10}$ καθαροῦ καὶ $^{1}/_{10}$ μίγματος ἐκ χαλκοῦ, ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἤτοι *Δραχμή*, ὑποδιαιρουμένη εἰς 100 ἴσα μέρη ἢ *λεπτά*.

Ἡ οὕτω συγκροτουμένη νέα νομισματικὴ μονὰς παρίσταται εἰς μόνον τὸ πενταπλάσιον αὐτῆς (τῆς μονάδος) νόμισμα, ἤτοι τὸ *πεντέδραχμον*.

Ἄρθρ. 2. Ὁμοία νομισματικὴ μονὰς παρίσταται ἐπίσης καὶ διὰ χρυσοῦ, λογιζομένης τῆς σχετικῆς τιμῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν ἄργυρον ὡς 1 πρὸς 15 $^{1}/_{2}$.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ κυρίου νομίσματος.

Ἄρθρ. 3. Ἐπὶ ταῖς διὰ τῶν ἀνωτέρω ἄρθρων τεθείσαις βάσεσι θέλουσι κοπῆ τὰ ἑξῆς νομίσματα·

Ἐξ ἀργύρου μὲν *πέντε δραχμῶν*, ἐκ χρυσοῦ δὲ *ἑκατόν*, *πεντήκοντα*, *εἴκοσι*, *δέκα* καὶ *πέντε*.

Ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν τὸ βάρος, ὁ τίτλος, ἡ ἀνοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ τε βάρους καὶ τοῦ τίτλου, ὡς καὶ ἡ διάμετρος, ὁρίζονται ὡς ἐφεξῆς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀξία νομισμάτων			Βάρος		Τίτλος		Διάμετρος
			Βάρος κανονικὸν	Ἀνοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ βάρους, εἴτε πλέον, εἴτε ἔλαττον	Τίτλος κανονικὸς	Ἀνοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ τίτλου, εἴτε πλέον, εἴτε ἔλαττον	
			γραμμάρια	*χιλιοστὰ*	*χιλιοστὰ*	*χιλιοστὰ*	*χιλιοστόμετρα*
Ἐξ ἀργύρου δραχμῶν	5		25	3	.....	.....	37
Ἐκ χρυσοῦ	»	100	32,258.06	1	.....	.....	35
»	»	50	16,129.03		900	2	28
»	»	20	6,451.61	2	.....	.....	21
»	»	10	3,225.80		.....	.....	19
»	»	5	1,612.90	3	.....	.....	17

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 4. Ἅπαντα τὰ ἀνωτέρω νομίσματα εἶναι δεκτὰ ὑπὸ τοῦ Δημοσίου Ταμείου καὶ τῶν ἰδιωτῶν κατὰ τὴν ἐπ' αὐτῶν τετυπωμένην ἀξίαν πρὸς ἐξόφλησιν ὅλων τῶν ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος Νόμου συναφθησομένων ὑποχρεώσεων.

Ἄρθρ. 5. Ἡ ἐκτύπωσις τῶν νομισμάτων τούτων δύναται νὰ γίνῃ καὶ διὰ λογαριασμὸν τῶν ἰδιωτῶν ἐπὶ πληρωμῇ τῆς διὰ τὴν κατασκευὴν δαπάνης, κανονιζομένης διὰ Β. Διατάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ κερμάτων ἢ συμπληρωτικοῦ νομίσματος (Billon)

Ἄρθρ. 6. Δύο εἰδῶν κέρματα θέλουσι κοπῇ, τὰ μὲν ἐξ ἀργύρου, τὰ δὲ ἐκ χαλκοῦ ἢ ὀρειχάλκου. Ἀργυρᾶ μὲν τῶν *δύο* δραχμῶν, *μιᾶς* δραχμῆς, *πεντήκοντα* λεπτῶν καὶ *εἴκοσι* λεπτῶν. Χάλκινα δὲ ἢ ὀρειχάλκινα τῶν *δέκα* λεπτῶν, *πέντε* λεπτῶν, *δύο* λεπτῶν καὶ *ἑνὸς* λεπτοῦ.

Ἄρθρ. 7. Ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀνωτέρω ἀργυρῶν νομισμάτων τὸ βάρος, ὁ τίτλος, ἡ ἀνοχὴ τοῦ τε βάρους καὶ τίτλου, ὡς καὶ ἡ διάμετρος, ὁρίζονται ὡς ἐφεξῆς·

Ἀξία νομισμάτων	Βάρος		Τίτλος		Διάμετρος
	Βάρος κανονικὸν	Ἀνοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ βάρους, εἴτε πλέον, εἴτε ἔλαττον	Τίτλος κανονικὸς	Ἀνοχὴ ὡς ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ τίτλου, εἴτε πλέον, εἴτε ἔλαττον	
	γραμμάρια	*χιλιοστὰ*	*χιλιοστὰ*	*χιλιοστὰ*	*χιλιοστόμετρα*
Τῶν δραχ. 2	10,00	5	835	3	27
Τῆς δραχ. 1	5,00				23
Τῶν λεπ. 50	2,00	7			18
» » 20	1,00	10			16

Ἄρθρ. 8. Ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ 6 ἐνδιαλαμβανομένων χαλκίνων ἢ ὀρειχαλκίνων νομισμάτων τὸ βάρος, ἡ ἀνοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ βάρους, καὶ ἡ διάμετρος ὁρίζονται ὡς ἐφεξῆς·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀξία νομισμάτων	Βάρος		Διάμετρος
	Βάρος κανονικόν	Ἀνοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ βάρους. εἴτε πλέον, εἴτε ἔλαττον	
	γραμμάρια		*χιλιοστόμετρα*
Τῶν λεπτῶν 10	10		30
» » 5	5	18 γραμμάρια ἐπὶ ἑνὸς χιλιογράμμου	25
» » 2	2		20
» » 1	1		15

Ἄρθρ. 9. Ἡ ἀξία τῶν ἐκκοπησομένων, ὡς ἀνωτέρω, κερμάτων οὐδέποτε δύναται νὰ ὑπερβῇ ἐν συνόλῳ εἰς μὲν τὰ ἀργυρᾶ τὴν ἀναλογίαν τῶν 6 δραχμῶν, εἰς δὲ τὰ χάλκινα τὴν ἀναλογίαν τῶν 2 δραχμῶν ἐφ' ἑκάστης ψυχῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἐπικρατείας.

Ἄρθρ. 10. Ἡ ἐκτύπωσις τῶν συμπληρωτικῶν νομισμάτων γίνεται ἀποκλειστικῶς διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου ταμείου, τὸ δ' ἐξ αὐτῶν προκύπτον κέρδος λογίζεται ὡς ἔσοδον τοῦ Κράτους.

Ἄρθρ. 11. Τὰ κέρματα ταῦτα (ἤτοι συμπληρωτικὰ νομίσματα) εἶναι δεκτὰ κατὰ τὴν ἐπ' αὐτῶν τετυπωμένην ἀξίαν· ἀλλ' οἱ μὲν ἰδιῶται δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ λαμβάνωσιν εἰς πᾶσαν πληρωμὴν πλέον τῶν 50 δραχμῶν ἐκ τῶν ἀργυρῶν, καὶ πλέον τῶν 5 ἐκ τῶν χαλκίνων ἢ ὀρειχαλκίνων, ὁσονδήποτε καὶ ἂν ᾖ τὸ πρὸς αὐτοὺς πληρωνόμενον ποσόν· τὸ δημόσιον ὅμως ταμεῖον δέχεται ταῦτα ἄνευ προσδιορισμοῦ ποσότητος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τοῦ τύπου τῶν νομισμάτων.

Ἄρθρ. 12. Ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου ἁπάντων τῶν ἀνωτέρω νομισμάτων κυρίων τε καὶ συμπληρωτικῶν θέλουσιν ἐκτυπωθῇ ἡ κεφαλὴ τοῦ Βασιλέως μετὰ τῶν λέξεων ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α' ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ, ἡ ἀξία τοῦ νομίσματος καὶ τὸ ἔτος τῆς ἐκτυπώσεως, πλὴν τῶν ἄλλων, ἅτινα κανονισθήσονται διὰ Β. Διατάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ ἐκτυπώσεως νομισμάτων.

Ἄρθρ. 13. Ἐν ἐλλείψει Ἐθνικοῦ νομισματοκοπείου, ἐπιτρέπεται ἡ ἐκτύπωσις νομισμάτων εἴς τι τῶν νομισματοκοπείων τῆς Γαλλίας ἐπὶ προηγουμένῃ συμφωνίᾳ διὰ τὴν δαπάνην τῆς ἐκτυπώσεως καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν τρόπον τοῦ ἐλέγχου ὡς πρὸς τὴν ἀκρίβειαν τοῦ βάρους, τοῦ τίτλου κτλ. κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Περὶ τῶν νομισμάτων τῶν ξένων ἐπικρατειῶν.

Ἄρθρ. 14. Τὰ νομίσματα τῶν ξένων ἐπικρατειῶν εἶναι δεκτὰ ὑπὸ τοῦ δημοσίου ταμείου καὶ τῶν ἰδιωτῶν ἐπὶ τῇ διατιμήσει αὐτῶν σχετικῶς πρὸς τὴν νέαν νομισματικὴν μονάδα.

Ἄρθρ. 15. Ἡ διατίμησις τούτων γίνεται διὰ Β. Διατάγματος ἐπὶ τῇ ἐπομένῃ βάσει.

Τὰ νομίσματα τῶν ἐπικρατειῶν, αἵτινες ἔχουσι νομισματικὴν μονάδα ἴσην πρὸς τὴν Ἡμετέραν κατά τε τὸ βάρος καὶ τὸν τίτλον, διατηροῦσι τὴν αὐτὴν ἀξίαν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκπτώσεως λόγῳ ἐξόδων κατασκευῆς· τὰ δὲ τῶν λοιπῶν ἐπικρατειῶν ἔχουσιν ἀξίαν ἀνάλογον πρὸς τὸ ἐμπεριεχόμενον πολύτιμον μέταλλον κατὰ τὰς βάσεις τῆς ἡμετέρας νομισματικῆς μονάδος, ἐκπιπτομένου κατ' ἐλάχιστον ὅρον 1 μὲν τοῖς $^0/_0$ ἐπὶ τῶν ἀργυρῶν, $^1/_4$ δὲ τοῖς $^0/_0$ ἐπὶ τῶν χρυσῶν, λόγῳ ἐξόδων κατασκευῆς καὶ λόγῳ τῆς φθορᾶς, ἣν συνεπάγεται ἡ ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ νομίσματος τριβή.

Ἄρθρ. 16. Ἀπαγορεύεται ἡ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ κυκλοφορία χαλκίνων ἢ ὀρειχαλκίνων κερμάτων (συμπληρωτικῶν) ξένων ἐπικρατειῶν.

Ἀπαγορεύεται ὡσαύτως ἡ κυκλοφορία τῶν ἀργυρῶν κερμάτων τῶν ἐπικρατειῶν, αἵτινες δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν ἡμετέραν νομισματικὴν μονάδα καὶ τὰς αὐτὰς ὡς πρὸς τὴν ἐκτύπωσιν τῶν κερμάτων διατάξεις.

Τὰ ἀργυρᾶ κέρματα τῶν ἐπικρατειῶν, αἵτινες ἔχουσι τὴν αὐτὴν νομισματικὴν μονάδα, καὶ παρεδέχθησαν ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν αὐτῶν τὰς αὐτὰς βάσεις, αἵτινες διὰ τοῦ παρόντος Νόμου καθιεροῦνται, εἶναι δεκτὰ εἰς τὰ ταμεῖα τῆς ἐπικρατείας μέχρις 100 δραχμῶν δι' ἑκάστην πληρωμήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Προσωρινὰ διατάξεις.

Ἄρθρ. 17. Ἡ διατίμησις τῶν ὑπαρχόντων Ἑλληνικῶν νομισμάτων γίνεται σχετικῶς πρὸς τὴν νέαν νομισματικὴν μονάδα ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκπτώσεως λόγῳ ἐξόδων ἢ φθορᾶς ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος Νόμου· μετὰ παρέλευσιν δὲ τοῦ χρονικοῦ τούτου διαστήματος ὑποβάλλονται καὶ ταῦτα εἰς ἔκπτωσιν κατὰ τὸ ἄρθρον 15 τοῦ παρόντος Νόμου.

Τὸ δημόσιον ταμεῖον λαμβάνον τὰ νομίσματα ταῦτα μετατυπώνει αὐτὰ εἰς νέα κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

Ἄρθρ. 18. Ἡ διατίμησις τῆς Ἀγγλικῆς λίρας (ἥτις ἐχρησίμευεν ὡς νομισματικὴ μονὰς ἐν Ἑπτανήσῳ), γίνεται ὡσαύτως κατὰ τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σχέσιν αὐτῆς πρὸς τὴν νέαν νομισματικὴν μονάδα ἄνευ ἐκπτώσεως λόγῳ ἐξόδων ἢ φθορᾶς ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ παρόντος Νόμου.

Μετὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ὑποβάλλεται καὶ αὕτη εἰς ἔκπτωσιν κατὰ τὸ ἄρθρον 15.

Ἄρθρ. 19. Τὰ ὑπάρχοντα χάλκινα νομίσματα ἀποσύρονται τῆς κυκλοφορίας βαθμηδόν, καθόσον ἀντικαθίστανται ὑπὸ τῶν νέων, εἶναι δὲ δεκτὰ ὡς καὶ σήμερον κατὰ τὴν ἐπ' αὐτῶν τετυπωμένην ἀξίαν.

Ἄρθρ. 20. Ἅμα τῇ ἐφαρμογῇ τοῦ παρόντος νόμου, ἀναχθήσονται ἅπαντα τὰ ὑφιστάμενα χρέη τοῦ τε δημοσίου καὶ τῶν ἰδιωτῶν εἰς νέα ποσὰ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς νέας δραχμῆς, τῆς ὁποίας 89 μέρη ἢ λεπτὰ ἰσοδυναμοῦσι πρὸς μίαν παλαιὰν δραχμήν, ὥστε 100 παλαιαὶ δραχμαὶ ἀντιστοιχοῦσι πρὸς νέας δραχμὰς 89.

Ἡ ἀναγωγὴ ὅμως τῶν κατὰ τοὺς κειμένους νόμους ὁριζομένων ποσοτήτων διὰ μισθούς, συντάξεις, ἀποζημιώσεις, φόρους, πρόστιμα κτλ. γενήσεται ἐπὶ τῇ ἀναλογίᾳ ἑκατὸν παλαιῶν δραχμῶν πρὸς ἐννενήκοντα νέας, ἤτοι ἐπὶ ἐκπτώσει 10 τοῖς 0/0. Τὰ κλάσματα τοῦ λεπτοῦ παραλείπονται, ὅταν ταῦτα δὲν ὑπερβαίνωσι τὸ ἥμισυ τοῦ λεπτοῦ· λογίζονται δὲ ἀντὶ ὁλοκλήρου λεπτοῦ, ὅταν ὑπερβαίνωσι τὸ ἥμισυ.

Τὰ δικαιώματα τοῦ χαρτοσήμου καὶ γραμματοσήμου εἰς οὐδεμίαν ἀναγωγὴν ὑποβληθήσονται· δι' αὐτὰ ἡ νέα δραχμὴ ἐξομοιοῦται πρὸς τὴν παλαιάν.

Ἄρθρ. 21. Ἡ ἀναγωγὴ τῶν ὑφισταμένων τυχὸν ἔτι ἐν Ἑπτανήσῳ χρεῶν κλπ. ἐπὶ τῇ βάσει τῆς νομισματικῆς μονάδος τῆς ἀγγλικῆς λίρας γενήσεται, λογιζομένης τῆς λίρας ἀντὶ δραχμῶν νέων εἰκοσιπέντε καὶ 20/00, τοῦ εἰκοστημορίου αὐτῆς (Σελινίου) ἀντὶ δραχ. 1.26/00, καὶ διακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ αὐτῆς (δηναρίου) ἀντὶ λεπτῶν 10 1/2.

Ἄρθρ. 22. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ παρόντος νόμου ἄρχεται ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1869.

Ἄρθρ. 23. Ἐπιτρέπεται ἡ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Νόμου ἐκτύπωσις ἐθνικῶν νομισμάτων, ἅμα μετὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ. Ταῦτα ὅμως θέλουσιν ἔχει μέχρι τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἐφαρμογῆς τοῦ νέου συστήματος τὴν ἑπομένην ἀξίαν·

Τὰ	τῶν 100	δραχμῶν	ἐκ χρυσοῦ	δραχ.	112
»	50	»	»	»	56
»	20	»	»	»	22.40
»	10	»	»	»	11.20
»	5	»	» καὶ ἀργύρου .	»	5.60
»	2	»	ἐξ ἀργύρου	»	2.24
»	1	»	»	»	1.12
»	50 λεπτ.		»	»	56
»	20	»	»	»	22

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐπὶ τῇ αὐτῇ τιμῇ εἶναι δεκτὰ τὰ νομίσματα τῶν ἐπικρατειῶν αἵτινες ἔχουσι τὴν αὐτὴν πρὸς τὴν ἡμετέραν νομισματικὴν μονάδα ἀλλ' ὡς πρὸς τὰ ἔχοντα τὴν ἀξίαν τῶν δύο δραχμῶν καὶ ἔλαττον ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 11 καὶ τοῦ ἐδαφ. γ'. τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ παρόντος νόμου.

Τὰ ἐκτυπωθησόμενα νέα χάλκινα ἢ ὀρειχάλκινα θέλουσιν ἔχει τὴν ἀξίαν τῶν νῦν ἐν κυκλοφορίᾳ ὑπαρχόντων.

Ἄρθρ. 24. Πᾶσα διάταξις ἀντιβαίνουσα εἰς τὸν παρόντα νόμον ἀκυροῦται.

Ἄρθρ. 25. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος νόμου, χορηγεῖται εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργεῖον πίστωσις διὰ τὸ ἔτος 1867 ὑπὸ τὸ Κεφάλ. 12 ἄρθρ. 1 δραχ. πεντήκοντα χιλιάδων (50,000)

Ὁ παρὼν Νόμος ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς, δημοσιευθήτω διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθήτω ὡς Νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἀπριλίου 1867.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Ε. ΚΕΧΑΓΙΑΣ

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη τοῦ Κράτους σφραγίς.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 10 Ἀπριλίου 1867.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Κ. ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ

ΤΜΗΜΑ Β.

ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ

ΝΟΜΟΣ ΣΙΒ'.

Περὶ διοικήσεως τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ περὶ δημοσίου λογιστικοῦ τοῦ Κράτους.

ΟΘΩΝ

ΕΛΕΩι ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν·

Ἄρθρ. 1. Ἡ διοίκησις τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων καὶ τὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λογιστικὸν ἐν γένει τοῦ Κράτους κανονίζονται διὰ τοῦ παρόντος νόμου ὡς ἑξῆς·

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Λογιστικὸν Νομοθετικόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Γενικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους.

Ἄρθρ. 2. Τὰ δημόσια ἔσοδα καὶ ἔξοδα ἑκάστης χρήσεως προσδιορίζονται διὰ τῶν ἐνιαυσίων οἰκονομικῶν νόμων καὶ ἀποτελοῦν τὸν γενικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους.

Ἄρθρ. 3. Εἰς τὴν αὐτὴν χρῆσιν ἀνήκουσιν αἱ γενόμεναι ὑπηρεσίαι, καὶ τὰ παρὰ τοῦ Κράτους καὶ τῶν πιστωτῶν αὐτοῦ ἀποκτηθέντα δικαιώματα ἐντὸς τοῦ ἔτους, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα φέρει ἡ χρῆσις.

Ἄρθρ. 4. Ἡ διάρκεια ἑκάστης χρήσεως παρατείνεται μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου τοῦ ἑπομένου ἔτους διὰ τὴν εἴσπραξιν καὶ πληρωμὴν ὅλων τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτῆς.

Ἄρθρ. 5. Ὁ γενικὸς προϋπολογισμὸς τοῦ Κράτους ὑποβάλλεται εἰς τὰς Βουλὰς διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ψηφίζεται καὶ κυροῦται ἐντὸς τῆς Συνόδου τῆς ληγούσης πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἔτους τοῦ ὁποίου φέρει τὸ ὄνομα ὁ προϋπολογισμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἔσοδα

Ἄρθρ. 6. Ἡ εἴσπραξις τῶν δημοσίων χρημάτων ἀνατίθεται ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς παρὰ τῆς Κυβερνήσεως διοριζομένους ταμίας, εἰδικοὺς ταμίας καὶ εἰσπράκτορας, καὶ ἐνεργεῖται δυνάμει νομίμου τίτλου.

Πᾶσα εἴσπραξις δημοσίων χρημάτων θεωρεῖται ὡς μηδόλως γενομένη, ἂν δὲν γείνῃ ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ταμίου ἢ εἰσπράκτορος, ἐπὶ ἀποδείξει αὐτοῦ κατὰ τοὺς κανονισμένους τύπους ἐκδεδομένῃ. Συγχωρεῖται μολονοτοῦτο ἡ εἰς ὁποιονδήποτε ἐπαρχιακὸν ταμεῖον παράδοσις χρημάτων ἐκ μέρους δημοσίων ὀφειλετῶν διὰ νὰ συμψηφισθῶσιν εἰς τὸ ἁρμόδιον ταμεῖον μὲ τὸ χρέος αὐτῶν.

Ταμίας ἢ εἰσπράκτωρ, ἐκδοὺς ἀπόδειξιν χειρόγραφον ἢ καὶ ἔντυπον παρὰ τοὺς κανονισμένους τύπους, καταδιώκεται ποινικῶς ὡς ἔνοχος ὑπεξαιρέσεως.

Ἄρθρ. 7. Πᾶσα εἴσπραξις φόρου καὶ δικαιώματος μὴ ἐπιτρεπομένη ὑπὸ τῶν νόμων, ὑφ' οἱονδήποτε τίτλον καὶ οἱανδήποτε ὀνομασίαν καὶ ἂν ἐνεργεῖται, ἀπαγορεύεται ῥητῶς· καταδιώκονται δ' ἐπὶ καταπιέσει, ἄνευ προηγουμένης ἀδείας τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς, αἱ διατάξασαι τὴν εἴσπραξιν ἀρχαί, οἱ συντάξαντες τοὺς καταλόγους καὶ τὰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διατιμήσεις καὶ οἱ ἐνεργήσαντες αὐτὴν ὑπάλληλοι, χωρὶς βλάβην τοῦ δικαιώματος τῆς ἐντὸς πενταετίας κατὰ παντὸς ἐνεργήσαντος τοιαύτην εἴσπραξιν πρὸς ἀποζημίωσιν ἀγωμῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἔξοδα

1 Πιστώσεις τακτικαί.

Ἄρθρ. 8. Ὁ οἰκονομικὸς νόμος χορηγεῖ τὰς ἀναγκαίας πιστώσεις διὰ τὰ προϋπολογισθέντα ἔξοδα ἑκάστης χρήσεως, τὰ ὁποῖα πληρόνονται ἐκ τῶν χρηματικῶν πόρων τῶν διαλαμβανομένων ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἐσόδων.

Ἄρθρ. 9. Πᾶσα αἴτησις πιστώσεως δι' ἔξοδον μὴ προβλεφθὲν ἐν τῷ οἰκονομικῷ νόμῳ πρέπει νὰ καταδεικνύῃ καὶ τὸν χρηματικὸν πόρον ἐκ τοῦ ὁποίου θέλει πληρωθῇ.

Ἄρθρ. 10. Οἱ ὑπουργοὶ δὲν δύνανται ἐπὶ προσωπικῇ αὐτῶν εὐθύνῃ νὰ ἐξοδεύσωσι ἐπέκεινα τῶν χορηγηθεισῶν εἰς ἕκαστον αὐτῶν πιστώσεων.

Ἄρθρ. 11. Ὁ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργὸς δὲν δύναται ἐπὶ ἰδίᾳ αὐτοῦ εὐθύνῃ νὰ ἐπιτρέψῃ πληρωμὰς ὑπερβαινούσας τὰς χορηγηθείσας εἰς ἕκαστον ὑπουργὸν πιστώσεις.

Ἄρθρ. 12 Οἱ ὑπουργοὶ δὲν δύνανται δι' ὁποιουδήποτε εἰδικοῦ πόρου ν' αὐξήσωσι τὸ ποσὸν τῶν προσδιορισθεισῶν διὰ τὰ ἔξοδα τῆς ὑπηρεσίας των πιστώσεων. Ἐπομένως ὅταν κινητόν τι ἢ ἀκίνητον εἰς τὴν διάθεσίν των εὑρισκόμενον πωληθῇ, τὸ τίμημα αὐτοῦ θεωρεῖται ὡς δημόσιον ἔσοδον καὶ καταλογίζεται εἰς τὴν τρέχουσαν χρῆσιν. Εἰς τὰ ἔσοδα ἐπίσης καταλογίζονται τὰ ἐπιστρεφόμενα εἰς τὸ δημόσιον χρήματα διὰ πληρωμὰς ἐνταλμάτων, ἀκαταλλήλως ἢ κατὰ λάθος ἐκδοθέντων, ὅταν ἡ ἐπιστροφὴ αὐτῶν γίνηται μετὰ τὸ κλείσιμον τῆς χρήσεως, καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ χρήματα, ὅσα δὲν προέρχονται ἀπὸ ψηφισθείσας πιστώσεις.

Ἄρθρ. 13. Ὅσα δὲ ἐκ τῶν πληρωθέντων χρημάτων ἐπιστρέφονται διαρκούσης τῆς χρήσεως, εἰς βάρος τῆς ὁποίας διετάχθη ἡ πληρωμή, δύνανται νὰ ἐπαναχθῶσιν εἰς τὰς πιστώσεις τοῦ ἐντείλαντος ταύτην Ὑπουργοῦ, ἐπὶ τῇ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν αἰτήσει αὐτοῦ, στηριζομένη εἰς γραμμάτιον παραλαβῆς τοῦ λαβόντος τὰ χρήματα ὑπαλλήλου, καὶ εἰς πίνακα ἐμφαίνοντα 1. τὴν ἡμερομηνίαν καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐντάλματος εἰς ὃ στηρίζεται ἡ ἐπιστροφὴ τῶν χρημάτων, 2. τὸν ταμίαν, ὅστις ἐπλήρωσε τὴν ἐπιστραφεῖσαν ποσότητα, καὶ 3. τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπαναγωγῆς τῆς ποσότητος ταύτης εἰς τὰς πιστώσεις τοῦ ἐντείλαντος Ὑπουργοῦ.

Ἄρθρ. 14. Οἱ ὑπουργοὶ ἐκδίδουν πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου καὶ εἰς βάρος τῶν πιστώσεών των ἔνταλμα πληρωμῆς διὰ τὸ τίμημα τῶν ἐκ μέρους ἄλλων ὑπουργῶν παραχωρουμένων αὐτοῖς πραγμάτων διὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας των. Ἡ ἀπόδοσις τῶν προκαταβολῶν ὅσας κάμνουν οἱ ὑπουργοὶ διὰ λογαριασμὸν ὁ εἷς τοῦ ἄλλου, ἐνεργεῖται δι' ἐνταλμάτων χρηματικῶν, ἐκδιδομένων ἀπὸ τὸν Ὑπουργόν, εἰς ὃν ἀνήκει τὸ ἔξοδον πρὸς ὄφελος τοῦ προκαταβάλλοντος, ὅστις προσθέτει πάλιν εἰς τὰς πιστώσεις του τὴν ἀποδιδομένην αὐτῷ ποσότητα. Ὅταν ὅμως ἡ ἐπαναγωγὴ αὐτῆς εἰς τὰς πιστώσεις δὲν ἠμπορῇ νὰ λάβῃ χώραν, τότε τὸ ἔνταλμα ἐκδίδεται πρὸς ὄφελος τοῦ Δημοσίου καὶ καταλογίζεται ἡ ποσότης εἰς τὰ ἔσοδα τῆς τρεχούσης χρήσεως.

2. *Πιστώσεις ἀναπληρωματικαί.*

Ἄρθρ. 15. Ὅταν αἱ ψηφισθεῖσαι διὰ τοῦ οἰκονομικοῦ νόμου τακτικαὶ πιστώσεις ἀποδειχθῶσιν ἀνεπαρκεῖς ἄνευ ἐπεκτάσεως τῆς ὑπηρεσίας χορηγοῦνται ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις ὑπὸ τῶν Βουλῶν, ἐν ἀπουσίᾳ δ' αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως· ἀλλ' εἰς τὴν τελευταίαν περίστασιν ἀναπληρωματικαὶ πιστώσεις χορηγοῦνται διὰ μόνας τὰς δαπάνας τὰς ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τῶν ἐξόδων προβλεφθείσας καὶ ῥητῶς ἐν τῷ ἐνιαυσίῳ νόμῳ τῶν ἐξόδων κατονομασθείσας ὡς ἐπιδεκτικὰς τοιαύτης αὐξήσεως.

Ἄρθρ. 16. Τὰ ἐν ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν ἐκδιδόμενα Βασ. διατάγματα, δι' ὧν ἀνοίγονται εἰς τοὺς ὑπουργοὺς πιστώσεις κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον, τότε μόνον ἐκτελοῦνται ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν οἰκονομικῶν, ὅταν ἐκδοθῶσιν ἐπὶ τῇ γνωμοδοτήσει τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου· προσυπογράφονται δὲ παρὰ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ καὶ δημοσιεύονται διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 17. Ὅλα τὰ τοιαῦτα περὶ πιστώσεων Βασιλικὰ διατάγματα συγκεφαλαιούμενα εἰς ἓν καὶ μόνον νομοσχέδιον ὑποβάλλονται παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὰς Βουλὰς πρὸς ἐπικύρωσιν ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῶν Συνόδῳ καὶ πρὸ τῆς παρουσιάσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ.

3. *Πιστώσεις ἔκτακτοι.*

Ἄρθρ. 18. Διὰ τὰς ἐκτάκτους καὶ κατεπειγούσας ὑπηρεσίας, τὰς μὴ προβλεφθείσας ἐν τῷ προϋπολογισμῷ, χορηγοῦνται ἔκτακτοι πιστώσεις ὑπὸ τῶν Βουλῶν, ἐν ἀπουσίᾳ δι' αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως, κατὰ τὰς διατυπώσεις τὰς ὁρισθείσας εἰς τὸ ἄρθρον 16, ἡ δὲ ἐπικύρωσις αὐτῶν γίνεται κατὰ τὸ ἄρθρον 17.

Ἄρθρ. 19. Διὰ πᾶσαν ἔκτακτον πίστωσιν χορηγουμένην εἰς ὑπουργὸν δι' ὑπηρεσίαν, μὴ προβλεφθεῖσαν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ ὑπουργείου του, προστίθεται κεφάλαιον ἰδιαίτερον εἰς τὸν προϋπολογισμὸν καὶ εἰς τὸν ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκει.

4. *Πιστώσεις συμπληρωτικαί.*

Ἄρθρ. 20. Ἐὰν κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς χρή-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σεως ἀποδειχθῶσιν ἀνεπαρκεῖς αἱ χορηγηθεῖσαι πιστώσεις δι' ὑπηρεσίας, κατονομασθείσας κατὰ τὸ ἄρθρον 15, χορηγοῦνται, ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τῶν Βουλῶν, ὑπὸ τοῦ Βασιλέως προσωρινῶς αἱ ἀναγκαῖαι συμπληρωτικαὶ πιστώσεις διὰ διαταγμάτων τῶν ὁποίων ἡ κύρωσις προτείνεται εἰς τὰς Βουλὰς διὰ τοῦ περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως νομοσχεδίου· ἐὰν ὅμως αἱ Βουλαὶ εἰσὶ συνηγμέναι, ἢ αἱ ὑπερβάσεις δαπάνης τινὸς ἀφορῶσιν ὑπηρεσίας, μὴ κατονομασθείσας κατὰ τὸ ἄρθρ. 15, πίστωσις δὲν χορηγεῖται προηγουμένως ὑπὸ τοῦ Βασιλέως ἀλλ' ἡ περὶ ταύτης ζήτησις ὑποβάλλεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὰς Βουλάς, καὶ ἡ πληρωμὴ τότε μόνον γίνεται, ὅταν αἱ ὑπερβάσεις αὗται συμπεριληφθῶσιν εἰς τὰ προσδιοριζόμενα διὰ τοῦ νόμου περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ πληρωτέα ὑπόλοιπα.

5. *Εἰδικότης τῶν πιστώσεων κατὰ χρῆσιν, κεφάλαιον ἄρθρον.*

Ἄρθρ. 21. Αἱ διὰ τοῦ οἰκονομικοῦ νόμου χορηγούμεναι πιστώσεις δι' ἔξοδα μιᾶς χρήσεως δὲν συγχωρεῖται νὰ διατεθῶσιν εἰς ἔξοδα ἄλλης χρήσεως.

Ἄρθρ. 22. Ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων ἑκάστου ὑπουργείου διαιρεῖται εἰς εἰδικὰ κεφάλαια· ἕκαστον κεφάλαιον περιέχει ὁμοφυεῖς ὑπηρεσίας καὶ διαιρεῖται εἰς ἄρθρα.

Ἄρθρ. 23. Τὰ προσδιωρισμένα διὰ τοῦ νόμου εἰς ἕκαστον τῶν ἄρθρων ποσὰ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἄλλα ἄρθρα.

6. *Ὑπηρεσίαι χρήζουσαι εἰδικοῦ νόμου.*

Ἄρθρ. 24. Κατασκευὴ ὁδοῦ, διώρυγος, γεφύρας, λιμένος, δημοσίου καταστήματος, ἢ ἄλλου ὁποιουδήποτε δημοσίου ἔργου, ὑπερβαίνουσα τὸ ποσὸν δρ. 3,000, δὲν ἐκτελεῖται δαπάνῃ τοῦ δημοσίου, εἰμὴ δυνάμει εἰδικοῦ νόμου, ἢ πιστώσεως χορηγηθείσης ἐπὶ εἰδικοῦ κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργείου. Ἡ αἴτησις πρώτης πιστώσεως δι' ἔξοδα τοιαύτης κατασκευῆς πρέπει νὰ συνοδεύηται μὲ τακτικὸν ὑπολογισμὸν τῆς ὁλικῆς δαπάνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Χρηματικαὶ μηνιαῖαι αἰτήσεις.

Ἄρθρ. 25. Καθ' ἕκαστον μῆνα ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν, ἐπὶ τῇ αἰτήσει καὶ τῶν ἄλλων ὑπουργῶν, προκαλεῖ Β. Διάταγμα, προσδιορίζον τὸ χρηματικὸν ποσόν, τὸ ὁποῖον ἕκαστος δύναται νὰ διαθέσῃ κατὰ τὸν ἑφεξῆς μῆνα ἐπὶ τῶν ψηφισθεισῶν πιστώσεων τοῦ προϋπολογισμοῦ του, ἀναλόγως τῶν χρηματικῶν πόρων τοῦ δημοσίου ταμείου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Ἐκκαθάρισις τῶν ἐξόδων.

1. *Γενικαὶ διατάξεις.*

Ἄρθρ. 26. Κανὲν ἔξοδον δὲν ἐκκαθαρίζεται, οὔτε ἀναγνωρίζεται ὡς χρέος δημόσιον, εἰμὴ παρὰ τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν ἐπιτρόπων αὐτῶν.

Ἄρθρ. 27. Οἱ τίτλοι τῆς ἐκκαθαρίσεως ἑκάστου ἐξόδου πρέπει νὰ παρέχωσι τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ὑπάρχει κεκτημένον δικαίωμα εἰς πιστωτὴν τοῦ κράτους, καὶ νὰ ἦναι συντεταγμένοι κατὰ τὰς διατυπώσεις τὰς ὁριζομένας διὰ τῶν εἰδικῶν κανονισμῶν ἑκάστης ὑπηρεσίας.

Ἄρθρ. 28. Καμμία συμφωνία περὶ τόκων ἢ προμηθείας τραπεζιτῆς δὲν δύναται νὰ συνομολογηθῇ, οὔτε νὰ γείνῃ δεκτὴ ἀπὸ τοὺς διατάκτας τῶν ἐξόδων πρὸς ὄφελος προμηθευτοῦ, διαχειριστοῦ ἢ ἐργολάβου, λόγῳ προσωρινοῦ δανείου, ἢ προκαταβολῆς ἕνεκα ὑπηρεσίας ἐκτελουμένης ἐντὸς τοῦ Βασιλείου.

Ἄρθρ. 29. Προπληρώσεις εἰς ἐργολάβους ἢ προμηθευτὰς δὲν συγχωροῦνται· αἱ δὲ εἰς λογαριασμὸν πληρωμαὶ πρέπει νὰ ἦναι πάντοτε κατὰ τὸ ἓν τρίτον κατώτεραι τῶν δικαιωμάτων, ὅσα βεβαιοῦνται διὰ τακτικῶν ἐγγράφων, προσδιοριζόντων τὴν τετελεσμένην ὑπηρεσίαν κατὰ ποσότητα καὶ ἀξίαν.

2. *Προσωπικόν.*

Ἄρθρ. 30. Ὑπάλληλος ὑπηρετῶν εἰς διαφόρους ἐμμίσθους θέσεις δὲν λαμβάνει εἰμὴ ἕνα μόνον μισθὸν τὸν τῆς μᾶλλον μισθοδοτουμένης· δύναται δὲ νὰ λάβῃ καὶ ἐπιμίσθιον διὰ τὰς προσθέτους ὑπηρεσίας, ὁπόταν καὶ ὅπως ῥητὸς νόμος τὸ ἐπιτρέπῃ.

Ἄρθρ. 31. Τῶν ἀπόντων ἐπ' ἀδείᾳ ὑπαλλήλων ἐλαττοῦται κατὰ τὸ ἥμισυ ὁ μισθός· παύει δὲ ὁλοτελῶς, ὅταν ἡ ἄδεια εἶναι διὰ ξένην ἐπικράτειαν, ἢ ὅταν ἡ ἀπουσία παρατείνηται πέραν τοῦ ἑνὸς μηνός.

Τὸ εἰς ὄφελος τοῦ δημοσίου ἐλαττούμενον ἥμισυ τῆς μισθοδοσίας τῶν ὑποδεεστέρων ὑπαλλήλων τῶν γραφείων διατίθεται παρὰ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ δι' ἀντιμισθίαν προσωρινοῦ ἀντικαταστάτου, ὁσάκης ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηρεσίας τὸ ἀπαιτήσει.

Ἐξαιροῦνται τῆς ἀνωτέρω διατάξεως·

α') Οἱ κωλυόμενοι ἕνεκα ἀσθενείας, πιστοποιουμένης παρὰ δύο ἐπιστημόνων ἰατρῶν, ὁπότε ἡ ἄδεια ἀπουσίας δύναται νὰ παραταθῇ ἐπὶ τρεῖς μῆνας μὲ τὴν ἀπολαβὴν τοῦ ἡμίσεος ἢ ὁλοκλήρου τοῦ μισθοῦ, ἐὰν ἡ τοῦ ὁλοκλήρου μισθοῦ ἀπολαβὴ ἐπιτραπῇ διὰ Β. διατάγματος.

β') Οἱ δυνάμει εἰδικῶν τῆς ὑπηρεσίας κανονισμῶν ἐπὶ ἰδίᾳ αὐτῶν εὐθύνῃ διορίζοντες καὶ μισθοδοτοῦντες ἀναπληρωτήν, τῶν ὁποίων ἡ μισθοδοσία ἐξακολουθεῖ νὰ ἦναι πλήρης ἐπὶ δύο μῆνας κατὰ μέγιστον ὅρον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 32. Ὁ μισθὸς τῶν παραιτουμένων ἢ ἀπολυομένων τῆς ὑπηρεσίας ὑπαλλήλων παύει ἀφ' ἧς παραδοθῇ εἰς αὐτοὺς τὸ περὶ παραιτήσεως ἢ ἀπολύσεως τῆς ὑπηρεσίας ἔγγραφον, παρεκτὸς ἂν διαταχθῶσι νὰ ἐξακολουθήσωσι τὰ καθήκοντά των μέχρι τῆς ἐλεύσεως τοῦ διαδόχου των.

Τῶν παραιτουμένων ἢ ἀπολυομένων τῆς ὑπηρεσίας ἐπαρχιακῶν ταμιῶν ἐξακολουθεῖ ὁ μισθὸς μέχρις οὗ παραδώσωσι τὴν ὑπηρεσίαν ἐν γένει καὶ συντάξωσι τοὺς διὰ τὸ Ἐλεγκτικὸν συνέδριον λογαριασμούς των.

Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν προσδιορίζει ἑκάστοτε προθεσμίαν διὰ τὴν παράδοσιν τῆς ὑπηρεσίας καὶ τὴν σύνταξιν τῶν λογαριασμῶν, οὐδέποτε ὑπερβαίνουσαν τὰς ἓξ ἑβδομάδας· δὲν διατάσσει δὲ τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθοῦ πρὶν ἀποπερατωθῶσιν αἱ ἀνωτέρω ἐργασίαι.

Ἄρθρ. 33. Δημοσίου ὑπαλλήλου ἐγκαταλείποντος τὴν θέσιν του ἄνευ ἀδείας ὁ μισθὸς παύει, ἐφαρμοζομένων πρὸς τούτοις κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν κατὰ νόμον ποινῶν.

Παύει ἐπίσης ὁ μισθὸς τοῦ δημοσίου ὑπαλλήλου μετὰ τὴν λῆξιν τῆς χορηγηθείσης αὐτῷ ἀδείας, ἐὰν μετ' αὐτὴν δὲν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν θέσιν του.

3. Ὑλικόν.

Ἄρθρ. 34. Πᾶσα διὰ λογαριασμὸν τῆς Ἐπικρατείας συμφωνία γίνεται διὰ δημοσίου συναγωνισμοῦ. Ἐπιτρέπονται δὲ κατ' ἐξαίρεσιν συμφωνίαι ἄνευ δημοσίου συναγωνισμοῦ

α') Διὰ προμηθείας, μετακομίσεις καὶ ἐργασίας, τῶν ὁποίων ἡ ὁλικὴ δαπάνη δὲν ὑπερβαίνει τὰς 1000 δραχμάς.

β') Διὰ διαφόρους προμηθείας, μετακομίσεις καὶ ἐργασίας, ὅταν αἱ περιστάσεις ἀπαιτῶσι νὰ μείνωσιν ἄγνωστοι αἱ ἐπιχειρήσεις τῆς Κυβερνήσεως· πάντοτε ὅμως ἐπὶ προηγουμένῃ ἐγκρίσει τοῦ Βασιλέως κατ' ἰδιαιτέραν αἴτησιν ἐκδιδομένῃ.

γ') Δι' ἀντικείμενα τῶν ὁποίων ἡ κατασκευὴ ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς ἔχοντας προνόμιον ἐφευρέσεως ἢ εἰσαγωγῆς.

δ') Δι' ἀντικείμενα ἕνα μόνον κάτοχον ἔχοντα.

ε') Δι' ἔργα καὶ ἀντικείμενα τῶν ὁποίων ἡ ἐκτέλεσις δὲν εἰμπορεῖ ν' ἀνατεθῇ, εἰμὴ εἰς τεχνίτας δεδοκιμασμένους.

ς') Διὰ καλλιεργείας, κατασκευὰς καὶ προμηθείας, λόγῳ δοκιμῆς γιγνομένας.

ζ') Διὰ πράγματα καὶ τρόφιμα, τὰ ὁποῖα, διὰ τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῶν ἰδιότητα καὶ τὴν εἰδικότητα τῆς χρήσεως, εἰς ἣν εἰσὶ προσδιωρισμένα, ἀγοράζονται καὶ ἐκλέγονται εἰς τὸν τόπον τῆς παραγωγῆς ἢ παραδίδονται ἀμέσως ἀπὸ τοὺς παραγωγοὺς αὐτῶν.

η) Διὰ προμηθείας, μετακομίσεις ἢ ἐργασίας, δι' ἃς οὐδεμία ἔγεινε προσφορὰ ἢ προσεφέρθησαν ἀπαράδεκτοι τιμαί· ἐν τοιαύτῃ δὲ περι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πτώσει ὀφείλει ἡ ἁρμοδία διοικητικὴ ἀρχὴ νὰ μὴ ὑπερβῇ τὸν παρ' αὐτῆς τυχὸν τεθέντα καὶ δημοσιευθέντα ὅρον.

θ') Διὰ προμηθείας μετακομίσεις καὶ ἐργασίας, ὅταν ἀνάγκη προφανῶς κατεπείγουσα, καὶ ἀπὸ περιστάσεις ἀπροόπτους προελθοῦσα δὲν συγχωρῇ τὴν χρονοτριβὴν δημοσίου συναγωνισμοῦ.

Ἄρθρ. 35. Ἡ προηγουμένη διάταξις δὲν ἐφαρμόζεται εἰς τὰς προμηθείας καὶ ἐργασίας, τὰς μὴ δυναμένας νὰ ἐκτελεσθῶσιν ἐντὸς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπικρατείας καὶ εἰς τὰς ἐργασίας, τὰς ὁποίας ἐξ ἀνάγκης ἡ Κυβέρνησις ἐκτελεῖ δι' ἐπιστασίας ἢ δι' ἡμερομισθίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Ἐντολὴ πρὸς πληρωμὴν τῶν ἐξόδων.

Ἄρθρ. 36. Ἔξοδον διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου δὲν πληρόνεται ἂν δὲν ἐκδοθῇ χρηματικὸν ἔνταλμα παρὰ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 37. Τὰ πρὸς πληρωμὴν τῶν δημοσίων ἐξόδων ἐντάλματα πρέπει νὰ στηρίζωνται εἰς πίστωσιν κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις χορηγηθεῖσαν, καὶ νὰ μὴ ὑπερβαίνωσι τὸ κατὰ τὰς μηνιαίας διανομὰς διαθέσιμον ποσόν.

Ἄρθρ. 38. Πᾶν χρηματικὸν ἔνταλμα στηρίζεται εἰς Νόμον καὶ Διάταγμα πρὸς ἐκτέλεσιν νόμου ἐκδιδόμενον.

Ἄρθρ. 39. Εἰς πᾶν χρηματικὸν ἔνταλμα πρέπει νὰ ἐπισυνάπτωνται, ὑπὸ εὐθύνην τοῦ ἐκδίδοντος αὐτό, ἔγγραφα, βεβαιοῦντα ὅτι δι' αὐτοῦ ἀποδίδεται ὁλικῶς ἢ ἐν μέρει κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις ἀποδεδειγμένον χρέος τοῦ κράτους

Ἄρθρ. 40. Τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα προσδιορίζονται δι' ἑκάστην ὑπηρεσίαν ἀπὸ τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν, συνεννοούμενον μετὰ τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν· βάσεις δὲ αὐτῶν εἶναι·

Διὰ μὲν τὰ ἔξοδα τοῦ προσωπικοῦ

Ἤτοι	Ἀπαιτοῦνται
Μισθούς, ἐπιμίσθια, ἀποζημιώσεις, συντάξεις καὶ βοηθείας.	Καταστάσεις ὀνομαστικαί, δηλοῦσαι τὸν βαθμὸν ἢ τὴν ὑπηρεσίαν, τὴν παρουσίαν ἢ ἀπουσίαν, τὴν τελεσθεῖσαν ὑπηρεσίαν, τὴν διάρκειαν αὐτῆς, τὸ δυνάμει νόμου, διατάγματος, κανονισμοῦ ἢ ὑπουργικῆς ἀποφάσεως ὀφειλόμενον ποσόν.

Διὰ τὰ ἔξοδα τοῦ ὑλικοῦ

Ἤτοι	Ἀπαιτοῦνται
Ἀγορὰς καὶ ἐνοίκια ἀκινήτων καὶ κινητῶν, ἀγορὰς τροφίμων καὶ ἄλλων πραγμάτων.	1. Ἀντίγραφα ἢ ἀποσπάσματα, ἀνηκόντως ἐπικεκυρωμένα, νόμων, Β. Διαταγμάτων ἢ ἀποφάσεων ὑπουργικῶν, πωλητηρίων, προτάσεων καὶ πρακτικῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐργασίας πρὸς ἀποξήρανσιν γαιῶν, πρὸς κατασκευήν, ἢ συντήρησιν καὶ ἐπισκευὴν κτιρίων, ὀχυρωμάτων, ὁδῶν, γεφυρῶν καὶ διωρύγων.

Ἐργασίας πρὸς κατασκευὴν συντήρησιν ἢ ἐπιδιόρθωσιν κινητῶν.

δημοπρασίας ἐνοικιαστηρίων καὶ συμφωνητικῶν.

2. Λογαριασμοὶ ἐκκαθαρισμένοι τῶν παραδοθέντων πραγμάτων, ἢ τῶν τελεσθεισῶν ὑπηρεσιῶν, δηλοῦντες τὸ εἰς λογαριασμὸν ἢ ἐξόφλησιν ὀφειλόμενον ποσόν.

3. Ἀπόδειξις παραλαβῆς τῶν πραγμάτων.

Ἄρθρ. 41. Ὁ διατάκτης δὲν εἰμπορεῖ οὐδέποτε νὰ ἐκπληροῖ καὶ χρέη ταμίου.

Ἄρθρ. 42. Πᾶς ὑπάλληλος ἐπιφορτισμένος χρηματικὴν διαχείρισιν καταστατίνεται ὑπόλογος, ἅμα δι' ἀποδείξεώς του λαβῃ εἰς χεῖράς του δημόσια χρήματα.

Πᾶς διαχειριστὴς δημοσίων χρημάτων διατελεῖ ὑπὸ τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργόν, προτείνεται παρ' αὐτοῦ, δίδει λόγον τῶν πράξεών του εἰς αὐτόν, καὶ εἶναι ὑπόλογος ἐνώπιον τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου.

Οἱ διαχειρισταὶ τῶν εἰδικῶν ταμείων τοῦ στρατιωτικοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ, τῶν προξενείων καὶ τῶν ταχυδρομείων, διατελοῦσι συγχρόνως καὶ ὑπὸ τοὺς ἁρμοδίους ὑπουργούς· προτείνονται δὲ παρ' αὐτῶν καὶ δίδουν λόγον τῶν πράξεών των καὶ εἰς αὐτούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Πληρωμὴ τῶν ἐξόδων.

1. Πληρωμαὶ εἰς πιστωτὰς τοῦ δημοσίου.

Ἄρθρ. 43. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς φροντίζει νὰ πληρόνηται ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸν προσδιωρισμένον ἀπὸ τὸν διατάκτην τόπον πᾶν χρηματικὸν ἔνταλμα, ὅταν δὲν ὑπερβαίνῃ τὸν ὅρον τῆς πιστώσεως ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξεδόθη.

Ἄρθρ. 44. Ἐνταλματος πληρωμὴ δὲν ἀναβάλλεται, εἰμὴ ὅταν ὁ ταμίας βεβαιωθῇ, ὅτι τὰ ἐπισυναπτόμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα εἶναι ἐλλιπῆ ἢ κατ' οὐσίαν λανθασμένα.

Ὑπάρχει κατ' οὐσίαν λάθος ὅταν ἡ ποσότης τοῦ ἐντάλματος δὲν εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν προκύπτουσαν ἐκ τῶν ἐπισυνημμένων δικαιολογητικῶν ἐγγράφων, ἢ ὅταν τὰ ἔγγραφα ταῦτα δὲν εἶναι σύμφωνα μὲ τὰς ὁδηγίας.

Ὅταν ὁ ταμίας ἀρνηθῇ πληρωμήν, ὀφείλει νὰ αἰτιολογήσῃ ἐγγράφως τὴν ἄρνησίν του καὶ εἰς τὸν κομιστὴν τοῦ ἐντάλματος καὶ εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἐὰν, καὶ τούτου γενομένου, ὁ ἐκδότης τοῦ ἐντάλματος ἀπαιτήσῃ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐγγράφως καὶ ὑπὸ εὐθύνην του τὴν πληρωμὴν αὐτοῦ, ὁ ταμίας πληρόνει μὲν χωρὶς περαιτέρω ἀναβολήν, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ἐπισυνάψῃ εἰς τὸ ἔνταλμα ἀντίγραφον τῆς πρὸς ἄρνησιν αἰτιολογίας του καὶ τὸ πρωτότυπον τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ διατάκτου καὶ ν' ἀναφέρῃ τὰ περὶ τούτου ἀμέσως εἰς τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν.

2 Προκαταβολαὶ εἰς τὸ στρατιωτικὸν καὶ ναυτικόν.

Ἄρθρ. 45. Μεχρισοῦ ἡ ὑπηρεσία τῶν στρατιωτικῶν ταμείων ὑπαχθῇ καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰς γενικὰς τοῦ παρόντος νόμου διατάξεις, δίδεται ἐφάπαξ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν προκαταβολὴ δραχμῶν 500,000 διὰ τὰς ἀνάγκας τῶν στρατιωτικῶν ταμείων.

Πᾶσα δὲ μετὰ ταῦτα πληρωμὴ στρατιωτικῶν ἐξόδων πρέπει νὰ γίνηται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου.

Εἰς τὴν τεταγμένην προθεσμίαν περὶ παρουσιάσεως τοῦ ἐτησίου λογαριασμοῦ, τὸ ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν ὀφείλει νὰ παρουσιάσῃ καὶ εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν συνέδριον κατάστασιν, ἐμφαίνουσαν κατὰ ταμεῖα τὴν ὕπαρξιν τῶν ἀνωτέρω προκαταβολῶν, στηριζομένην εἰς πρωτόκολλα καταμετρήσεως τῶν εἰς τὰ ταμεῖα ταῦτα ὑπολοίπων κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου.

Ἄρθρ. 46. Ὑπὸ τοὺς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ διαγεγραμμένους ὅρους δίδεται καὶ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν προκαταβολὴ δραχ. 200,000.

3 Προπληρωμαὶ διαφόρων δημοσίων ἐξόδων.

Ἄρθρ. 47. Προπληρωμαὶ ἐπιτρέπονται μόνον.

α') Διαταγῇ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου διὰ καλλιέργειαν δημοσίων κτημάτων καὶ διὰ δημόσια ἔργα, δι' ἐπιστασίας ἐκτελούμενα.

β') Ἰδίᾳ τῶν ταμιῶν ἁρμοδιότητι, δι' ἔξοδα κατασχέσεως κτημάτων κινητῶν καὶ ἀκινήτων τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου, δι' ἔξοδα ἀποστολῆς καὶ παραλαβῆς δημοσίων χρημάτων καὶ χαρτοσήμου, καὶ διὰ δικαιώματα καὶ προμήθειαν χαρτοσήμου.

Ἄρθρ. 48. Τὰ διαταγῇ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν προπληρονόμενα διὰ καλλιέργειαν δημοσίων κτημάτων, καὶ διὰ δημόσια ἔργα, ἐκτελούμενα δι' ἐπιστασίας, δὲν δύνανται νὰ ὑπερβῶσι τὰς 3,000 δραχμάς.

Ὁ ὑπάλληλος πρὸς τὸν ὁποῖον γίνεται ἡ προπληρωμὴ ὀφείλει νὰ παρουσιάσῃ εἰς τὸν πληρώσαντα ταμίαν ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τῆς χρήσεως τῶν πληρωθέντων χρημάτων.

Δὲν συγχωρεῖται δὲ νέα προπληρωμή, οὔτε ἐντὸς τοῦ ἀνωτέρω προσδιορισθέντος ὅρου τῶν 3,000 δραχ. εἰμὴ καθ' ὅσον ἐδικαιολογήθη

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὁλοσχερῶς ἡ χρῆσις τῆς πρώτης προπληρωμῆς, ἢ ἐὰν τὸ μὴ δικαιολογηθὲν ποσὸν τῆς προπληρωμῆς, ἔμεινεν εἰς χεῖρας τοῦ διαχειριστοῦ ὑπαλλήλου ὀλιγώτερον τοῦ ἑνὸς μηνός.

Ἄρθρ. 49. Τὰ διὰ τακτικῶν ἀποδείξεων προπληρονόμενα ἰδίᾳ ἁρμοδιότητι τοῦ ταμείου δι' ἔξοδα κατασχέσεως τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων κτημάτων τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου, εἰσπράττονται ἀπὸ τὰ πρῶτα χρήματα τῶν ἐκποιηθέντων κτημάτων,

Ἄρθρ. 50. Ἀναστολὴ ἐκποιήσεως τῶν κτημάτων τῶν δημοσίων ὀφειλετῶν δὲν συγχωρεῖται, εἰμὴ ὅταν μετὰ τῆς πληρωμῆς τοῦ ὁλικοῦ χρέους των ἀποδοθῶσιν ἀμέσως καὶ τὰ προπληρωθέντα ἔξοδα κατασχέσεως.

Ἄρθρ. 51. Ἀναστολὴ ἐκποιήσεως τῶν κτημάτων τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου, καὶ παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν διαταχθεῖσα, δὲν γίνεται εἰμὴ ἀφ' οὗ εἰσαχθῶσι προηγουμένως εἰς τὸ ταμεῖον τὰ προπληρωθέντα δι' ἔξοδα κατασχέσεως.

Ἄρθρ. 52. Ἔξοδα κατασχέσεως ὁριστικῶς εἰς βάρος τοῦ δημοσίου, καταλογίζονται εἰς τὰ δημόσια ἔξοδα, καὶ συμψηφίζονται δι' ἐνταλμάτων ἐπιμελείᾳ τῶν ταμιῶν.

Ἄρθρ. 53. Δι' ὅλας τὰς λοιπὰς προπληρωμὰς τὰς γενομένας ἰδίᾳ τοῦ ταμίου ἁρμοδιότητι, προκαλεῖται παρὰ τῶν ταμιῶν κατὰ μῆνα ἡ ἔκδοσις τῶν ἐνταλμάτων ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Ἀπολογισμὸς τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς χρήσεως καὶ κύρωσις αὐτοῦ.

1 Γενικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρ. 54. Ὁ ἀπολογισμὸς ἑκάστης χρήσεως κυροῦται δι' ἰδιαιτέρου νόμου.

Οἱ λογαριασμοὶ τῶν ὑπουργείων ἐπισυνάπτονται εἰς τὸ σχέδιον τοῦ νόμου τούτου.

Ἄρθρ. 55. Τὸ περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ ἑκάστης χρήσεως νομοσχέδιον καὶ οἱ πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ λογαριασμοὶ παρουσιάζονται εἰς τὰς Βουλὰς ἐντὸς τῶν τριῶν πρώτων μηνῶν τοῦ ἀμέσως μετὰ τὴν λῆξιν τῆς χρήσεως ἑπομένου ἔτους, ἐὰν αἱ Βουλαὶ εἰσὶ συνηγμέναι, εἰς ἐναντίαν δὲ περίστασιν, ἐντὸς τοῦ πρώτου τῆς νέας συνόδου μηνός.

Ἄρθρ. 56. Ὁ περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως νόμος ὑποβάλλεται εἰς τὰς Βουλὰς κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν καὶ τὸν αὐτὸν τύπον, ὡς καὶ ὁ προϋπολογισμός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

2 Ἔσοδα.

Ἄρθρ. 57. Ὁ πίναξ τοῦ ἀπολογισμοῦ, ὁ ἐπισυναπτόμενος ἐν τῷ περὶ κυρώσεως αὐτοῦ νομοσχεδίῳ, ἐμφαίνει ὡς πρὸς τὰ ἔσοδα.

α') τὰ προϋπολογισθέντα,
β') τὰ βεβαιωθέντα,
γ') τὰ εἰσπραχθέντα, καὶ
δ') τὰ εἰσπρακτέα ὑπόλοιπα.

3. Εἰσπρακτέα κλεισμένων χρήσεων.

Ἄρθρ. 58. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς προσαρτᾷ κατ' ἔτος εἰς τὸν γενικὸν λογαριασμόν του καταστάσεις κατ' ἄρθρον τῶν εἰσπραχθέντων ποσῶν ἀπέναντι τῶν εἰσπρακτέων ὑπολοίπων ἑκάστης κλεισμένης χρήσεως.

Ἄρθρ. 59. Τὰ εἰσπραττόμενα ποσὰ ἀπέναντι τῶν ὑπολοίπων τῶν κλεισθεισῶν χρήσεων ἐγγράφονται εἰς τὸν λογαριασμὸν τῆς τρεχούσης εἰς ἰδιαίτερα ἄρθρα ἀποτελοῦντα χωριστὸν κεφάλαιον.

4. Ἔξοδα.

Ἄρθρ. 60. Ὁ πίναξ τοῦ ἀπολογισμοῦ, ὁ ἐπισυναπτόμενος εἰς τὸ περὶ κυρώσεως αὐτοῦ νομοσχέδιον, ἐμφαίνει ὡς πρὸς τὰ ἔξοδα

α') Τὰς κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον ἐγκριθείσας πιστώσεις.
β') Τὰ ἀναγνωρισθέντα εἰς βάρος τοῦ δημοσίου ἔξοδα.
γ') Τὰ πληρωθέντα, καὶ
δ') Τὰ πληρωτέα ὑπόλοιπα.

5. Κλεῖσις τῶν πιστώσεων.

Ἄρθρ. 61. Ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς χρήσεως ἐκκαθαρίζονται καὶ τὰ περὶ τῆς πληρωμῆς αὐτῶν ἐντάλματα ἐκδίδονται παρὰ τῶν ὑπουργῶν μὲν ἐντὸς ἐννέα μηνῶν (μέχρι τῆς 30 Σεπτεμβρίου) μετὰ τὸ ὁμώνυμον τῆς χρήσεως ἔτος, παρὰ τῶν δευτερευόντων διατακτῶν δὲ ἐντὸς τριῶν μηνῶν (μέχρι τῆς 31 Μαρτίου).

Ἄρθρ. 62. Τὰ ἐφ' ἑκάστης χρήσεως ἐκδιδόμενα ἐντάλματα εἶναι δεκτὰ εἰς τὰ ταμεῖα, τῶν μὲν ὑπουργῶν μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου τοῦ δευτέρου ἔτους αὐτῆς, τῶν δὲ δευτερευόντων διατακτῶν μέχρι τέλους Ἀπριλίου.

Ἄρθρ. 63. Ἐὰν οἱ πιστωταὶ δὲν ζητήσωσι τὴν πληρωμήν των ἐντὸς τῶν ἀνωτέρω προθεσμιῶν, τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἐκδοθέντα χρηματικὰ ἐντάλματα ἀκυροῦνται ἄνευ βλάβης τῶν δικαιωμάτων των, καὶ ἐπιφυλαττομένης τῆς ἐκδόσεως νέων ἐνταλμάτων μέχρι τῆς παραγραφῆς.

Ἄρθρ. 64. Αἱ πιστώσεις ἢ τὰ μέρη τῶν πιστώσεων, τῶν ὁποίων

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὲν ἔγεινε χρῆσις μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου διὰ πραγματικῶν πληρωμῶν, ἀκυροῦνται εἰς τὰ βιβλία τῶν διαφόρων ὑπουργείων.

6. Πληρωτέα ὑπόλοιπα καὶ ἔκπτωσις τῶν δικαιωμάτων.

Ἄρθρ. 65. Αἱ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν ἐξόδων τῆς κλεισθείσης χρήσεως πληρωμαὶ γίνονται ἀπὸ τὰ χρηματικὰ κεφάλαια τῆς τρεχούσης χρήσεως.

Ἄρθρ. 66. Οἱ ὑπουργοὶ ἐκδίδοντες ἐντάλματα ἐπὶ τῆς τρεχούσης χρήσεως διὰ λογαριασμῶν τῶν κλεισθεισῶν, ὀφείλουσι νὰ μὴν ὑπερβαίνωσι τὰς κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον πιστώσεις, αἵτινες ἠκυρώθησαν μὲν διὰ τοῦ περὶ ἀπολογισμοῦ τῆς χρήσεως νόμου, ἀφορῶσι δὲ τὰ κατὰ τὸ κλείσιμον τῆς χρήσεως γνωστὰ πληρωτέα ὑπόλοιπα.

Τὰ ἐντάλματα ταῦτα ἐκδίδονται ἐπὶ εἰδικοῦ κεφαλαίου τοῦ προϋπολογισμοῦ ἑκάστου ὑπουργείου.

Εἰς τὸν ἀπολογισμὸν τῆς χρήσεως ἑκάστου ἔτους μεταφέρεται τόση ποσότης ἐκ τῶν ἀκυρωθεισῶν πιστώσεων, ὅσην ἀπαρτίζουν τὰ καθ' ὅλον τὸ ἔτος πληρωθέντα ἐντάλματα διὰ τὰς κλεισθείσας χρήσεις. Προστίθεται δὲ ἡ ποσότης αὕτη εἰς τὰς δι' ἐκείνην τὴν χρῆσιν νομοθετημένας πιστώσεις.

Ἄρθρ. 67. Πρὸς πληρωμὴν χρέους ἀποχρώντως ἀποδεδειγμένου κεκλεισμένης τινος χρήσεως, μὴ συμπεριλαμβανομένου δὲ εἰς τὰ πληρωτέα ὑπόλοιπα κατὰ τὸν ἀπολογισμὸν αὐτῆς, ἀπαιτεῖται ἀναπληρωτικὴ ἐπὶ τῆς τρεχούσης χρήσεως πίστωσις, καταλογιζομένη εἰς τὸ κεφάλαιον *κλεισμέναι χρήσεις*.

Ἄρθρ. 68. Οἱ ἐνιαύσιοι λογαριασμοὶ τῶν ὑπουργῶν καὶ ὁ γενικὸς λογαριασμὸς τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως περιέχουν ἰδιαίτερον πίνακα, παριστάνοντα κατὰ κλεισθεῖσαν χρῆσιν καὶ κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον ἐξόδων τὸ ἀντιστοιχοῦν εἰς τὰ πληρωτέα ὑπόλοιπα μέρος τῶν ἀκυρωθεισῶν πιστώσεων, τὰ νέα χρέη διὰ τὰ ὁποῖα ἠνοίχθησαν ἀναπληρωτικαὶ πιστώσεις καὶ τὰς γενομένας πληρωμὰς μέχρι τέλους τῆς ἐκπτώσεως.

Ἄρθρ. 69. Παραγράφεται πρὸς ὄφελος τοῦ κράτους καὶ ἐξαλείφεται πᾶν χρέος δημόσιον, ἐὰν δι' ἔλλειψιν ἀποχρώσης δικαιολογήσεως δὲν ἀνεγνωρίσθη, δὲν διετάχθη ἡ πληρωμὴ αὐτοῦ καὶ δὲν ἐπληρώθη ἐντὸς πέντε ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς χρήσεως.

Ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἰσχύει εἰς τὰς περιστάσεις διὰ τὰς ὁποίας νόμοι, εἰδικὰ διατάγματα ἢ συμβόλαια προσδιώρισαν μακροτέραν ἢ συντομωτέραν προθεσμίαν ἐκπτώσεως.

Ἄρθρ. 70. Δὲν ἰσχύει προσέτι ὡς πρὸς τὰ χρέη, τὰ ὁποῖα δὲν ἐπληρώθησαν ἐντὸς τῆς προσδιωρισμένης πορθεσμίας δι' ἐμπόδια προελθόντα ἐκ μέρους τῶν ἀρχῶν, ἢ τῶν ὁποίων ἡ πληρωμὴ ἀνεβλήθη δι' ἀρξαμένην δίκην.

Ἕκαστος πιστωτὴς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ ἀπὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν ἀποδεικτικὸν περὶ τῆς ἐμπροθέσμου αἰτήσεώς του καὶ τῆς παρουσιάσεως τῶν τίτλων τοῦ δικαιώματός του.

Ἄρθρ. 71. Μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ἀπολογισμοῦ πάσης χρήσεως οἱ διατάκται ὑπουργοὶ συντάττουσιν ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν μέχρι τῆς κλείσεως αὐτῆς μὴ πληρωθέντων χρεῶν. Παρομοίους καταλόγους συντάττουν καὶ διὰ τὰ νέα χρέη, τὰ ὁποῖα ἤθελον προστεθῆ εἰς τὰ πληρωτέα ταῦτα ὑπόλοιπα, δυνάμει ἀναπληρωτικῶν πιστώσεων κατὰ τὸ ἄρθρον 67. Οἱ κατάλογοι αὐτοὶ συντάσσονται καθ' ὅμοιον τύπον καὶ στέλλονται διπλοῖ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρ. 72. Τῶν κατὰ τοὺς λογαριασμοὺς ἑκάστου ὑπουργείου μενόντων πληρωτέων ἐξόδων, διὰ τὰ ὁποῖα ὑπῆρχον πιστώσεις, συγχωρεῖται νὰ διαταχθῆ ἡ πληρωμὴ παρὰ τῶν ὑπουργῶν ἀπὸ τὰ κεφάλαια τῆς τρεχούσης χρήσεως καὶ πρὶν τῆς ἐκδόσεως τοῦ περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς κλεισθείσης χρήσεως νόμου.

Ἄρθρ. 73. Οἱ ὑπουργοὶ συμμορφοῦνται μὲ τὰ κατωτέρω ὁριζόμενα ὡς πρὸς τὴν πληρωμὴν χρεῶν μετὰ τὴν λῆξιν τῆς χρήσεως ἀναγνωρισθέντων.

1) Ἐὰν τὰ ἔξοδα ταῦτα προέρχωνται ἀπὸ ὑπηρεσίας προβλεφθείσας εἰς τὸν προϋπολογισμόν, καὶ τὸ ἀκυρωθὲν ποσὸν τῶν δι' αὐτὰς χορηγηθεισῶν πιστώσεων εἶναι ἴσον ἢ ἀνώτερον τοῦ ποσοῦ τῶν ῥηθέντων ἐξόδων, αἱ νέαι πρὸς πληρωμὴν αὐτῶν ἀναγκαῖαι πιστώσεις χορηγοῦνται διὰ Β. διαταγμάτων, μεταβαλλομένων εἰς νόμους ἐν τῇ προσεχεῖ τῶν Βουλῶν συνόδῳ.

2) Ἐὰν δὲ ὑπερβαίνωσι τὰς ψηφισθείσας ἀρχικὰς πιστώσεις, οἱ ὑπουργοὶ ἀναγνωρίζουν μὲν ταῦτα ὡς χρέη τοῦ δημοσίου ἐν τοῖς λογαριασμοῖς αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν διατάσσουν τὴν πληρωμήν των, εἰμὴ ἀφοῦ διὰ νόμου χορηγηθῶσι τὰ πρὸς συμπλήρωσιν ἀναγκαῖα χρήματα.

Ἄρθρ. 74. Τὰ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τῆς κλεισθείσης χρήσεως ἐκδιδόμενα ἐντάλματα ἰσχύουν μόνον μέχρι τέλους τοῦ ἔτους κατὰ τὸ ὁποῖον ἐξεδόθησαν. Μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς προθεσμίας αὐτῆς εἶναι αὐτοδικαίως ἄκυρα καὶ οἱ ὑπουργοὶ δὲν ἐκδίδουν ἄλλα περὶ τῆς πληρωμῆς αὐτῶν ἐντάλματα, εἰμὴ ἐπὶ νέα τοῦ πιστωτοῦ αἰτήσει.

Ἄρθρ. 75. Τὰ νέα ταῦτα ἐντάλματα πληρόνονται, ἀφοῦ ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς πληροφορηθῆ προηγουμένως ὅτι ἡ δαπάνη, τῆς ὁποίας διατάσσεται ἡ πληρωμή, συμπεριλαμβάνεται εἰς τοὺς συνταχθέντας κατὰ τὸ ἄρθρον 71 καταλόγους, καὶ ὅτι ὑπάγεται εἰς τὰς πιστώσεις, αἵτινες ἔμειναν διαθέσιμοι διὰ τὰ πληρωτέα ὑπόλοιπα.

Ἄρθρ. 76. Εἰς τὴν λῆξιν τῆς πενταετοῦς περιόδου τῆς προσδιορισθείσης κατὰ τὸ ἄρθρον 69 διὰ τὴν τελείαν ἐξόφλησιν τῶν ἐξόδων τῶν κλεισθεισῶν χρήσεων, αἱ διωρισμέναι διὰ πληρωτέα ὑπόλοιπα πιστώσεις ἀκυροῦνται ὁριστικῶς καὶ ἡ χρῆσις παύει τοῦ ν' ἀποτελῇ ἰδιαίτερον κεφάλαιον εἰς τὸ λογιστικὸν τῶν ὑπουργείων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 77. Διὰ τὰ μετὰ τὴν ἀνωτέρω προθεσμίαν τυχὸν πληρωτέα ἔξοδα τῶν κλεισθεισῶν χρήσεων, προερχόμενα ἀπὸ χρέη ἐξαιρούμενα τῆς ἐκπτώσεως κατὰ τὰ ἄρθρα 69 καὶ 70, ἢ ὑποκείμενα εἰς εἰδικὰς παραγραφάς, δὲν ἐκδίδονται χρηματικὰ ἐντάλματα πρὶν χορηγηθῶσιν ἐπὶ τούτῳ ἔκτακτοι πιστώσεις κατὰ τοὺς νομίμους τύπους.

Τὰ χρέη ταῦτα καταλογίζονται εἰς τὴν τρέχουσαν χρῆσιν ὑπὸ ἰδιαίτερον κεφάλαιον «ἔξοδα διαγεγραμμένων χρήσεων». Ἐὰν δὲν πληρωθῶσι μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐχορηγήθη ἡ ἔκτακτος πίστωσις, ἡ πίστωσις αὕτη ἀκυροῦται καὶ νέον ἔνταλμα δὲν ἐκδίδεται εἰμὴ δυνάμει νέας πιστώσεως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ κεφαλαίου.

Ἄρθρ. 78. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς κοινοποιεῖ εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν συνέδριον τὸ ἐν τῶν δύω ἀντιτύπων τῶν παρὰ τῶν ὑπουργῶν συνταχθέντων ὀνομαστικῶν καταλόγων κατὰ τὸ ἄρθρον 71 μετὰ τοῦ καταλόγου τῶν ἐξωφλημένων ἐνταλμάτων.

Μετὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν ἐγγράφων τούτων τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον βεβαιοῖ διὰ τῶν δηλώσεών του τὴν τακτικὴν ἐκτέλεσιν τῶν περὶ ἐξοφλήσεως τῶν ἐξόδων τῶν κλεισθεισῶν χρήσεων διατάξεων τῶν ἄρθρων 66, 67 καὶ 68.

7. *Παραγραφαί, κατασχέσεις καὶ εἰδικαὶ διατάξεις περὶ χρεῶν τινων τοῦ δημοσίου.*

Ἄρθρ. 79. Αἱ συντάξεις τῶν ὁποίων ἡ πληρωμὴ δὲν ζητηθῇ ἐπὶ τρία κατὰ συνέχειαν ἔτη, λογιζόμενα ἀπὸ τῆς τελευταίας πληρωμῆς διαγράφονται.

Ἄρθρ. 80. Ἡ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον διαγραφεῖσα σύνταξις, ἀνανεοῦται διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος, ἐὰν παρουσιασθῇ αὐτοπροσώπως ὁ συνταξιοῦχος.

Ἄρθρ. 81. Οἱ κληρονόμοι καὶ δικαιοδόχοι τῶν συνταξιούχων, ὅσοι δὲν προσαγάγωσι πιστοποιητικὸν τῆς ἀποβιώσεως τοῦ δικαιοπαρόχου αὐτῶν ἐντὸς ἓξ μηνῶν ἀπὸ τῆς ἀποβιώσεως αὐτοῦ, ἐκπίπτουν παντὸς δικαιώματος ἐπὶ τῶν καθυστερημάτων τῆς συντάξεως αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 82. Χρημάτων κατατεθειμένων εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον λόγῳ ἐγγυήσεως οἱ δεδουλευμένοι τόκοι, ὅταν ἐν διαστήματι πέντε ἐτῶν δὲν ζητηθῶσι, παραγράφονται.

Ἄρθρ. 83. Ἀπαιτήσεις περὶ ἀποδόσεως φόρου ἢ ἄλλου δικαιώματος παρὰ τὸ δέον πληρωθέντος εἰς τὸ δημόσιον παραγράφονται μετὰ τρία ἔτη ἀπὸ τῆς πληρωμῆς.

Ἄρθρ. 84. Ὅσα χρήματα παραδοθῶσιν εἰς ταμεῖα τοῦ κράτους διὰ νὰ πληρωθῶσιν ἀπὸ ἄλλα ταμεῖα εἰς ὡρισμένα πρόσωπα, ἐν διαστήματι δὲ πέντε ἐτῶν, ἐφ' ἧς ἡμέρας παρεδόθησαν, δὲν ἀναζητηθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἔχοντας δικαίωμα ἐπ' αὐτῶν, μεταβαίνουσιν ὁριστικῶς εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δημοσίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὀφειλέται τοῦ δημοσίου πληρώσαντες εἰς ταμεῖον τοῦ κράτους χρήματα διὰ νὰ συμψηφισθῶσιν εἰς ἄλλο ταμεῖον, ἐὰν ἐν διαστήματι ἓξ μηνῶν δὲν παρουσιάσωσι τὰ γραμμάτια πρὸς συμψηφισμόν, ὑπόκεινται εἰς πρόστιμον 5 τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ γραμματίου, αὐτοδικαίως ἐκπιπτόμενον ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου.

Ἄρθρ. 85. Τὰ χρηματικὰ γραμμάτια καὶ τὰ γραμμάτια συμψηφισμοῦ εἶνε δεκτὰ εἰς τὰ ταμεῖα τοῦ κράτους, ἐὰν παρουσιασθῶσιν εἰς αὐτὰ ἐντὸς δύω μηνῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεώς των. Παρελθούσης τῆς προθεσμίας ταύτης, τότε μόνον γίνονται δεκτὰ κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, ὅταν προσηκόντως θεωρηθῶσιν ἀπὸ τὸ παρὰ τῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν γενικὸν λογιστήριον.

Ἐν περιπτώσει ἀπωλείας χρηματικοῦ γραμματίου ἢ γραμματίου συμψηφισμοῦ, ἐκδίδεται παρὰ τοῦ ἁρμοδίου ταμίου ἀντίγραφον αὐτῶν. Ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα ἀντίγραφα τότε μόνον εἶνε δεκτὰ εἰς τὰ ταμεῖα τοῦ κράτους, ὅταν προσηκόντως θεωρηθῶσι παρὰ τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου καὶ διαταχθῇ παρ' αὐτοῦ ἡ πληρωμὴ ἢ ὁ συμψηφισμός των.

Τὸ γενικὸν λογιστήριον δὲν δύναται ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ν' ἀρνηθῇ ἢ ἀναβάλῃ τὴν θεώρησιν τῶν ἀνωτέρω γραμματίων.

Ἄρθρ. 86. Πᾶσα κατάσχεσις χρημάτων ὀφειλομένων ἀπὸ τὸ δημόσιον, πᾶσα δήλωσις τῆς παραχωρήσεως ἢ μεταβιβάσεως αὐτῶν εἰς τρίτον πρόσωπον καὶ ἐν γένει πᾶσα πρᾶξις τείνουσα νὰ ἐμποδίσῃ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν πρέπει νὰ γίνηται παρὰ τοῖς ταμίαις ἐκείνοις, πρὸς τοὺς ὁποίους ἐκδίδονται τὰ περὶ πληρωμῆς αὐτῶν ἐντάλματα, ἀλλ' εἰδοποιεῖται συγχρόνως καὶ τὸ ὑπουργεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάγεται ἡ δαπάνη, ἐπὶ τῆς πληρωμῆς τῆς ὁποίας γίνεται ἡ κατάσχεσις.

Πᾶσα κατάσχεσις ἢ δήλωσις γενομένη κατ' ἄλλον τρόπον εἶναι ἄκυρος, καὶ θεωρεῖται ὡς μηδέποτε λαβοῦσα χώραν.

Ἄρθρ. 87. Αἱ εἰρημέναι κατασχέσεις ἢ δηλώσεις ἔχουν κῦρος καὶ φέρουν ἀποτελέσματα μόνον ἐπὶ πέντε ἔτη, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐγένοντο, ἐκτὸς ἐὰν ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ ἀνανεωθῶσιν· ὁποιαδήποτε πρᾶξις, σύμβασις ἢ δικαστικὴ ἀπόφασις καὶ ἂν λάβῃ χώραν ἐν τῷ μεταξὺ ἐπ' αὐτῶν, δὲν μεταβάλλει τὴν ἀνωτέρω διάταξιν, ἐπομένως μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν πέντε ἐτῶν διαγράφονται.

Ἄρθρ. 88. Αἱ κατασχέσεις χρημάτων, λόγῳ ἐγγυήσεως κατατεθειμένων, ὅταν μὲν ἀφορῶσι τὸ κεφάλαιον αὐτό, γίνονται παρὰ τῷ κεντρικῷ ταμείῳ, ὅταν δὲ ἀφορῶσι τοὺς τόκους, γίνονται παρὰ τοῖς ταμείοις, ὅθεν πληρόνονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Λογαριασμοὶ Ὑπουργῶν.

1. *Γενικαὶ διατάξεις.*

Ἄρθρ. 89. Ἐντὸς τῶν πρώτων τριῶν μηνῶν ἑκάστου ἔτους οἱ Ὑ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πουργοὶ δημοσιεύουν διὰ τοῦ τύπου τοὺς λογαριασμοὺς τῆς διαχειρίσεως τοῦ προηγουμένου ἔτους καὶ τοὺς παρουσιάζουν ἀμέσως εἰς τὰς Βουλάς, ἐὰν ὦσι συνηγμέναι, εἰ δὲ μή, εἰς τὴν προσεχῆ αὐτῶν Σύνοδον.

Ἄρθρ. 90. Οἱ κατὰ χρῆσιν κυρούμενοι λογαριασμοὶ περιλαμβάνουν ὅλας τὰς περὶ ἑκάστης ὑπηρεσίας πράξεις, ὅσαι ἔλαβον χώραν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως μέχρι τῆς λήξεως τῆς χρήσεως, ἐπισυνάπτονται δὲ εἰς τὸ περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ νομοσχέδιον.

Ἄρθρ. 91. Οἱ λογαριασμοὶ ἑκάστης χρήσεως πρέπει πάντοτε νὰ συντάττωνται καθ' ὁμοιόμορφον τύπον, μὲ τὰς αὐτὰς τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐτῆς διαιρέσεις, ἐκτὸς τῶν εἰς τοῦτον μὴ διαλαμβανομένων ἐκτάκτων ἐξόδων, διὰ τὰ ὁποῖα προστίθενται χωριστὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα.

Ἄρθρ. 92. Ὁ παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν συνταχθησόμενος γενικὸς λογαριασμὸς τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, καὶ ὅλα τὰ πρὸς ὑποστήριξιν καὶ διασάφησιν αὐτοῦ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου ἑκάστου ἔτους συνταχθησόμενα ἔγγραφα δημοσιεύονται διὰ τοῦ τύπου ἐντὸς τῶν τεσσάρων μηνῶν τοῦ ἑπομένου ἔτους καὶ παρουσιάζονται εἰς τὰς Βουλάς.

Ἄρθρ. 93. Οἱ λογαριασμοὶ τῶν ὑπουργείων συντάσσονται κατὰ τοὺς ἑξῆς κανόνας·

2 *Γενικὸς λογαριασμὸς τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως.*

Ἄρθρ. 94. Οἱ κατ' ἔτος συνταχθησόμενοι λογαριασμοὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως διαλαμβάνουν ὅλας τὰς περὶ τὴν εἴσπραξιν καὶ χρῆσιν τῶν δημοσίων χρημάτων πράξεις, καὶ καταδεικνύουν τὴν κατάστασιν ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν ὡς πρὸς τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁ γενικὸς οὗτος λογαριασμὸς συνοδεύεται ἀπὸ τοὺς ἑξῆς ἀναλυτικοὺς λογαριασμούς·

α') Λογαριασμὸν τῶν δημοσίων φόρων καὶ εἰσοδημάτων.

Ὁ λογαριασμὸς οὗτος φανερόνει κατ' ἔτος κατὰ χρῆσιν, κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον ἐσόδου καὶ κατ' εἶδος εἰσπράξεως.

1. Τὰ εἰς βάρος τῶν φορολογουμένων καὶ ἄλλων δημοσίων ὀφειλετῶν βεβαιωθέντα εἰσπρακτέα.

2. Τὰ ἐκ τούτων εἰσπραχθέντα. Καὶ

3. Τὰ εἰσπρακτέα ὑπόλοιπα.

Δι' ἕκαστον ἄρθρον τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων ἐπισυνάπτονται διὰ τὴν λήξασαν χρῆσιν πίνακες, καταδεικνύοντες λεπτομερέστερον τ' ἀντικείμενα ἐκ τῶν ὁποίων ἐπήγασαν τὰ εἰσοδήματα ταῦτα.

β') Λογαριασμὸν τῶν δημοσίων ἐξόδων.

Ὁ λογαριασμὸς οὗτος ἀνακεφαλαιοῖ τοὺς λογαριασμοὺς τῶν διαφόρων ὑπουργείων καὶ παριστάνει κατ' ἔτος κατὰ χρῆσιν, καθ' ὑπουργεῖον, κατὰ κεφάλαιον καὶ κατ' ἄρθρον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1. Τὰ πληρωτέα εἰς πιστωτὰς τοῦ Κράτους δι' ὑπηρεσίας τελεσθείσας ἐντὸς τοῦ ἔτους.

2. Τὰ πληρωθέντα. Καὶ

3. Τὰ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν ἐξόδων πληρωτέα ὑπόλοιπα.

γ') Λογαριασμὸν τῶν χρηματιστικῶν πράξεων.

Ὁ λογαριασμὸς οὗτος παριστάνει·

1. Τὴν καθ' ὅλον τὸ ἔτος μεταξὺ τῶν ὑπολόγων κίνησιν κεφαλαίων (ἀποστολὴν καὶ παραλαβὴν μετρητῶν).

2. Τὴν ἔκδοσιν καὶ ἐξαργύρωσιν χρηματικῶν γραμματίων.

3. Τὴν ἔκδοσιν καὶ ἐξαργύρωσιν γραμματίων ἐπὶ συμψηφισμῷ.

4 Τὰς ἐκτὸς τῶν προϋπολογισμῶν γενομένας εἰσπράξεις καὶ πληρωμάς, καὶ τέλος.

5. Τὸ ὑπερβάλλον τῶν εἰσπράξεων ἢ τῶν πληρωμῶν, τὸ προκῦπτον ἐκ τῶν δημοσίων ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

Ἡ ἔκθεσις τῶν διαφόρων τούτων πράξεων ἄρχεται ἀπὸ τὰ κατὰ τὴν ἔναρξιν τοῦ ἔτους ὑπάρχοντα εἰς χεῖρας τῶν διαφόρων ὑπολόγων χρήματα, καὶ τελειόνει μὲ τὰ κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου μένοντα διὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.

Ὁ χρηματιστικὸς λογαριασμὸς συνοδεύεται μὲ ἀναλυτικὸν πίνακα τοῦ ἐκ τῶν ἀνωτέρω πράξεων προκύπτοντος ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ χρέους τοῦ δημοσίου.

δ') Λογαριασμὸν τῶν προϋπολογισμῶν.

Ὁ λογαριασμὸς οὗτος σύγκειται·

1. Ἀπὸ τὸν ἀπολογισμὸν τῆς κλεισθείσης χρήσεως, καὶ

2. Ἀπὸ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς τρεχούσης· καταδεικνύει δὲ ἀφ' ἑνὸς μέν,

Τὴν μετὰ τὰ προϋπολογισθέντα ἔσοδα παράθεσιν τῶν βεβαιωθέντων εἰσπρακτέων καὶ τῶν εἰσπραχθέντων, ἀφ' ἑτέρου δέ,

Τὴν μὲ τὰς χορηγηθείσας πιστώσεις παράθεσιν τῶν ἐκκαθαρισθέντων ἐξόδων καὶ πληρωθέντων ἐνταλμάτων.

ε') Λογαριασμοὺς τῶν ειδικῶν ὑπηρεσιῶν.

Οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι παριστάνουσι τὰς ἐνιαυσίους πράξεις καὶ τὴν κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους κατάστασιν τῶν διαφόρων ειδικῶν ὑπηρεσιῶν, ὅσαι ἔχουν ἄμεσον ἢ ἔμμεσον σχέσιν μὲ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν οἰκονομικῶν νόμων.

Ὁ ἰδιαίτερος λογαριασμὸς τοῦ δημοσίου χρέους καὶ τῶν λόγῳ ἐγγυήσεως κατατεθειμένων χρημάτων παριστᾷ χωριστὰ τὰ κεφάλαια ἀπὸ τοὺς τόκους αὐτῶν.

3. *Λογαριασμοὶ τῶν ἐξόδων ἑκάστου ὑπουργείου.*

Ἄρθρ. 95. Οἱ κατ' ἔτος παρὰ τῶν ὑπουργῶν δημοσιευόμενοι καὶ εἰς τὰς Βουλὰς ὑποβαλλόμενοι λογαριασμοὶ περιέχουν λεπτομερῆ ἀνά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πτυξιν τῶν συνοπτικῶς εἰς τὸν γενικὸν λογαριασμὸν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως ἐκτεθειμένων.

Σύγκεινται δέ.

1. Ἀπὸ γενικὸν πίνακα καταδεικνύοντα κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον τὸν ἀπολογισμὸν τῆς κλεισθείσης χρήσεως, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου προτείνεται ὁ περὶ κυρώσεως αὐτῶν νόμος.

2. Ἀπὸ ἀναλυτικοὺς πίνακας ἐξηγοῦντας λεπτομερῶς δι' ἑκάστην ὑπηρεσίαν τὰ ἐκκαθαρισθέντα ἔξοδα, τὰ πληρωθέντα καὶ τὰ κατὰ τὴν κλεῖσιν τῆς χρήσεως πληρωτέα ὑπόλοιπα.

3. Ἀπὸ συγκριτικὸν πίνακα τῶν ἐξόδων τῆς κλεισθείσης χρήσεως μετὰ τῆς ἀμέσως προηγηθείσης, ἐξηγοῦντα κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον τὰ αἴτια τῆς ὑπαρχούσης διαφορᾶς.

4. Ἀπὸ τὴν προσωρινὴν κατάστασιν τῆς μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου τρεχούσης χρήσεως.

5. Ἀπὸ πίνακα τῶν διὰ τὰς κλεισθείσας καὶ μήπω διαγραφείσας χρήσεις πληρωμῶν, κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 68 διαταχθέντα.

6. Ἀπὸ τοὺς λογαριασμοὺς τοῦ ὑλικοῦ καὶ

7. Τέλος ἀπὸ τοὺς διαφόρους πίνακας καὶ καταστάσεις, περὶ ὧν πραγματεύεται τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον.

Οἱ λογαριασμοὶ τῶν ὑπουργῶν καὶ ὅλα τὰ συνοδεύοντα τὸν ἀπολογισμὸν τῆς κλεισθείσης χρήσεως ἔγγραφα δημοσιεύονται χωριστά, ἐπιμελείᾳ ἑκάστου αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Εἰδικοὶ κατάλογοι δημοσιευόμενοι μετὰ τῶν λογαριασμῶν τῶν ὑπουργῶν.

1. Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν.

Ἄρθρ. 96. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν παρουσιάζει κατ' ἔτος εἰς τὰς Βουλὰς κατάλογον, ἐμφαίνοντα τὸ ἐκ τῶν προξενικῶν δικαιωμάτων ἐτήσιον εἰσόδημα τῶν ἀμίσθων προξένων, καὶ τὴν προσδιορισμένην εἴς τινας ἐξ αὐτῶν ἐπιχορήγησιν.

2. Ὑπουργεῖον Δικαιοσύνης.

Ἄρθρ. 97. Κατάλογος τῶν ἀπὸ πολιτικὰς καὶ ἐγκληματικὰς δίκας μὴ εἰσπραχθέντων δικαιωμάτων διὰ πενίαν τῶν διαδίκων παρουσιάζεται κατ' ἔτος εἰς τὰς Βουλάς, ἐμφαίνων κατ' ἐπαρχίαν καὶ δῆμον τὸ ποσὸν αὐτῶν.

3. Ὑπουργεῖον Ἐσωτερικῶν.

Ἄρθρ. 98. Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους παρουσιάζεται εἰς τὰς Βουλὰς γενικὸς πίναξ παριστάνων κατ' ἐπαρχίαν καὶ δῆμον καὶ κατὰ κεφαλαιώδεις διαιρέσεις τὰ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος προϋπολογι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σθέντα ἔσοδα καὶ ἔξοδα ἑκάστου δήμου καὶ τοὺς πόρους, ἐκ τῶν ὁποίων πηγάζουσι τὰ ἔσοδα.

Ἄρθρ. 99. Διὰ πᾶσαν δημοσίαν δαπάνην κατασκευὴν ὁδοῦ, γεφύρας, διώρυχος, καταστημάτων καὶ ἄλλων δημοσίων ἔργων, ἥτις δὲν ἀποπερατώθη ἐντὸς τοῦ ἔτους, καθ' ὃ ἐνεκρίθη νὰ γίνῃ, θέλει ὑποβάλλεσθαι εἰς τὰς Βουλὰς ἰδιαιτέρα ἔκθεσις, φανερόνουσα τὴν κατάστασιν τῶν ἐργασιῶν καὶ τῆς γενομένης δαπάνης· ταύτης δέ, κατὰ συγκρισιν μὲ τὰς δοθείσας πιστώσεις.

4. *Ὑπουργεῖον Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.*

Ἄρθρ. 100. Ἰδιαίτεροι ὀνομαστικοὶ κατάλογοι τῶν ἐν ἐκπαιδευτικοῖς καταστήμασιν ἐντὸς ἢ καὶ ἐκτὸς τοῦ Κράτους δημοσίαν δαπάνην σπουδαζόντων, καθὼς καὶ διὰ τοὺς ἐκ κληροδοτημάτων διατηρουμένους ὑποτρόφους, θέλουν παρουσιάζεσθαι κατ' ἔτος εἰς τὰς Βουλάς, φανερόνοντες τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ἑκάστου αὐτῶν τὴν πατρίδα καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ὑπὲρ αὐτῶν φροντίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. 101. Πίναξ λεπτομερὴς τῶν δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως διατηρουμένων ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων καὶ τῶν εἰς δημοτικὰ χορηγουμένων βοηθημάτων θέλει ὁμοίως παρουσιάζεται εἰς τὰς Βουλὰς κατ' ἔτος, παριστάνων ἐν συνόψει τὰ καταβαλλόμενα παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἔξοδα, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκπαιδευομένων εἰς ταῦτα μαθητῶν.

5. *Ὑπουργεῖον Στρατιωτικῶν.*

Ἄρθρ. 102. Ὀνομαστικὸς κατάλογος τῶν εἰς τὸ στρατιωτικὸν σχολεῖον δαπάναις τῆς Κυβερνήσεως ἢ καὶ τῶν συγγενῶν αὐτῶν διατελούντων νέων παρουσιάζεται εἰς τὰς Βουλὰς κατ' ἔτος, διαλαμβάνων τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον ἑκάστου, τὴν πατρίδα αὐτοῦ, τὸ ὄνομα καὶ τὴν κατοικίαν τῶν συγγενῶν του, καὶ τὸ κατ' ἔτος παρ' ἑκάστου πληρονόμενον ποσόν.

6. *Ὑπουργεῖον Οἰκονομικῶν.*

Ἄρθρ. 103. Τῶν καθ' ἕκαστον ἔτος γενομένων ἐκποιήσεων, παραχωρήσεων, προικοδοτήσεων καὶ ἄλλων ἀπαλλοτριώσεων δημοσίων κτημάτων παρουσιάζονται εἰς τὰς Βουλὰς ἰδιαίτεροι πίνακες, φανερόνοντες τὰ ὀνόματα τῶν λαβόντων, τὸν τόπον τῆς γεννήσεως αὐτῶν, τὴν κατοικίαν, τὸ εἶδος τοῦ κτήματος καὶ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 104. Παρόμοιος πίναξ παρουσιάζεται καὶ διὰ τὰ εἰς τὸ δημόσιον κατακυρούμενα κτήματα κατὰ συνέπειαν τοῦ νόμου τῆς καταδιώξεως· τῶν τοιούτων κτημάτων καταδεικνύεται, καθ' ὅσον εἶναι δυνατόν, τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα.

Ἄρθρ. 105. Γενικὸς πίναξ παρουσιάζεται προσέτι διὰ τὰ καθυ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στερούντα ἐκ τῶν εἰσοδημάτων τῶν παρελθουσῶν χρήσεων, καταδεικνύων κατ' ἐπαρχίαν, κατ' ὄνομα ἢ κατὰ φορολογικὸν πίνακα τὰ καθυστερήματα ἑξ ἑκάστου εἴδους εἰσοδημάτων, καὶ ὀνομαστὶ τὰ ἐκ τούτων ἀναγνωριστέα παραλείμματα.

Ἄρθρ. 106. Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ πίνακος τούτου γίνονται κατ' ἔτος προτάσεις περὶ ὁριστικῆς ἀναγνωρίσεως παραλειμμάτων (non valeurs) τόσον τῆς χρήσεως, τῆς ὁποίας μέλλει νὰ κυρωθῇ ὁ ἀπολογισμός, καθὼς καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς. Πᾶσα δὲ πρότασις περὶ παραλειμμάτων πρέπει νὰ περιέχῃ λεπτομερῆ ἔκθεσιν τῶν πρὸς εἴσπραξιν ἐνεργηθέντων μέτρων καὶ τῶν λόγων, ἐφ' ὧν στηρίζεται τὸ ἀδύνατον τῆς εἰσπράξεως τῶν ὀφειλομένων.

Ἄρθρ. 107. Παρουσιάζεται ὡσαύτως κατ' ἔτος εἰς τὰς Βουλὰς πίναξ, ἐμφαίνων τὸ ἐκ τῶν τυπωτικῶν καὶ λιθογραφικῶν ἔργων τῆς Β. τυπογραφίας καὶ λιθογραφίας προκύπτον εἰσόδημα, καὶ τὴν πρὸς συντήρησιν αὐτῆς γενομένην δαπάνην.

7. *Διατάξεις κοιναὶ εἰς διάφορα ὑπουργεῖα.*

Ἄρθρ. 108. Ἕκαστον ὑπουργεῖον παρουσιάζει εἰς τὰς Βουλὰς γενικὸν πίνακα τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἢ διοίκησίν του διατελούντων ἀκινήτων ἐθνικῶν κτημάτων, ἐμφαίνοντα τὴν κατάστασιν καὶ χρῆσιν αὐτῶν.

Ἄρθρ. 109. Ἕκαστον ὑπουργεῖον, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπληρώθησαν χρήματα λόγῳ συνδρομῆς πρὸς τύπωσιν βιβλίων, χαρτῶν εἰκόνων καὶ τῶν τοιούτων, ἐπισυνάπτει εἰς τὸν ἐνιαύσιον λογαριασμόν αὐτοῦ κατάστασιν, ἐμφαίνουσαν τὸ ποσὸν τῶν ἀγορασθέντων ἀντιτύπων καὶ τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

Ἄρθρ. 110. Διὰ τοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Κράτους σπουδαστάς, ἐκτὸς τῶν διαλαμβανομένων εἰς τὰ ἄρθρα 100 καὶ 102 παρουσιάζει ἕκαστος ὑπουργὸς ὀνομαστικοὺς καταλόγους, καθ' ὅσον ἡ δαπάνη ἐπιβαρύνει τὸν προϋπολογισμόν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 111. Εἰς ἑκάστην σύνοδον τῶν Βουλῶν παρουσιάζεται κατάλογος τῶν εἰς ἀργίαν καὶ ἀπόταξιν τεθέντων κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ, ἐμφαίνων τὸ ὄνομα, τὸν βαθμόν, τὴν διάρκειαν καὶ τὴν ἐποχὴν τῆς ὑπηρεσίας, τὴν πατρίδα, τὴν κατοικίαν καὶ τὸν μισθὸν ἑκάστου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Διοικητικὴ προεξέτασις καὶ ἔλεγχος τῶν λογαριασμῶν τῶν Ὑπουργείων.

Ἄρθρ. 112. Οἱ λογαριασμοὶ τῶν ὑπουργείων συντάσσονται κατὰ τὰς εἰς τὰ βιβλία αὐτῶν ἐπισήμους ἐγγραφάς, στηριζομένας εἰς δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, ἐξελέγχονται δὲ παραβαλλομένων τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτῶν μετὰ τοῦ καθολικοῦ τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 113. Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους διορίζεται παρὰ τοῦ Βασιλέως, κατὰ πρότασιν τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργοῦ, ἐπιτροπὴ ἐκ δύο μελῶν τῆς Γερουσίας, δύο τῆς Βουλῆς τῶν ἀντιπροσώπων καὶ ἑνὸς τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου, διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ καθημερινὸν καὶ τὸ καθολικὸν τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου, καὶ νὰ βεβαιώσῃ ὅτι οἱ λογαριασμοὶ τῶν διαφόρων ὑπουργείων συμφωνοῦν, κατὰ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν, μὲ τὰς ἐγγραφὰς τοῦ λογιστηρίου. Τῆς ἐργασίας ταύτης συντάσσεται τακτικὸν πρωτόκολλον καὶ διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ ὑποβάλλεται εἰς τὰς Βουλάς.

Ἄρθρ. 114. Εἰς τὴν λογιστικὴν ταύτην ἐπιτροπὴν παρουσιάζεται διὰ τὴν χρῆσιν, τῆς ὁποίας πρόκειται νὰ κυρωθῇ ὁ ἀπολογισμός, πίναξ συγκριτικὸς παραθέτων τοὺς παρὰ τῶν ὑπουργείων δημοσιευθέντας λογαριασμούς, μὲ τὰ ἀποτελέσματα μὲν τῶν ἀποφάσεων τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου, ὡς πρὸς τὸ πρῶτον ἔτος τῆς χρήσεως, μὲ τὰς καταστάσεις δὲ τῶν ὑποβληθέντων εἰς τὴν ἐξέλεγξιν αὐτοῦ λογαριασμῶν, ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ἔτος.

Ἡ ἐπιτροπὴ ἐξελέγχει τὸν πίνακα τοῦτον καὶ ἐκθέτει τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξετάσεώς της δι' ἀναφορᾶς, ὑποβαλλομένης παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὰς Βουλάς.

Ἄρθρ. 115. Κάτωθι τοῦ ἐν τῷ ἀνωτέρω ἄρθρῳ διαλαμβανομένου πίνακος ἡ ἐπιτροπὴ πιστοποιεῖ τὴν ὀρθότητα αὐτοῦ καὶ τὴν συμφωνίαν του μὲ τοὺς παρὰ τῶν ὑπουργῶν δημοσιευθέντας λογαριασμοὺς τῆς κλεισθείσης χρήσεως· ἐπισυνάπτει δὲ αὐτὸν εἰς τὴν ἔκθεσίν της.

Ἄρθρ. 116. Ἡ λογιστικὴ ἐπιτροπὴ ἐξελέγχει ἐπίσης καὶ κλείει κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου ἑκάστου ἔτους τὰ βοηθητικὰ βιβλία τοῦ ἀνεγνωρισμένου δημοσίου χρέους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Εἰδικαὶ διατάξεις περὶ τοῦ δημοσίου χρέους.

1. Δάνεια.

Ἄρθρ. 117. Παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείῳ κρατεῖται γενικὸν βιβλίον τοῦ δημοσίου χρέους, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγγράφονται ἐν λεπτομερείᾳ ὅλα τὰ ἐννόμως ἀναγνωριζόμενα χρέη τῆς ἐπικρατείας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ καταδεικνύηται ἀκριβῶς δι' ἕκαστον κατηγορίας χρέος ἰδιαιτέρως.

1. Τὸ ἀρχικὸν κεφάλαιον.

2. Ἡ ἐποχὴ ἀφ' ἧς ἀνεγνωρίσθη καὶ λογίζεται ὁ τόκος αὐτοῦ. Καὶ

3. Τὸ ἑκάστοτε διὰ τοῦ χρεωλυτικοῦ κεφαλαίου ἐξαγοραζόμενον ἢ ἄλλως πως ἐξοφλούμενον μέρος αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 118. Εἰς τὸ τέλος ἑκάστου ἔτους συντάσσεται γενικὴ κατάστασις τοῦ δημοσίου χρέους, ἐμφαίνουσα τὴν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐλάττωσιν ἢ καὶ αὔξησιν αὐτοῦ καὶ ὑποβάλλεται εἰς τὰς Βουλὰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

συνωδευμένη μὲ ἀναλυτικὴν ἔκθεσιν· ἀντίγραφον τῆς καταστάσεως ταύτης μὲ τὰ δικαιολογητικὰ αὐτῆς ἔγγραφα ὑποβάλλεται μετὰ τῶν ἐνιαυσίων λογαριασμῶν εἰς τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον πρὸς ἐξέλεγξιν.

2. *Συντάξεις.*

Ἄρθρ. 119. Ὅλαι αἱ ἀπὸ τὸ ταμεῖον τῆς ἐπικρατείας χορηγούμεναι συντάξεις εἶναι ἐγγεγραμμέναι εἰς τὸ μητρῶον τῶν συνταξιούχων, κρατούμενον παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείῳ.

Ἄρθρ. 120. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς δὲν συγχωρεῖ νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὸ μητρῶον τῶν συνταξιούχων οὐδείς, τοῦ ὁποίου ἡ σύνταξις δὲν εἶνε ἐγκεκριμένη δι' εἰδικοῦ νόμου ἢ διὰ Βασιλικοῦ διατάγματος, στηριζομένου εἰς γενικὸν νόμον καὶ περιλαμβάνοντος τοὺς λόγους, δι' οὓς χορηγεῖται ἡ σύνταξις.

Οἱ εἰδικοὶ περὶ συντάξεων νόμοι καὶ τὰ περὶ τούτων Βασιλικὰ διατάγματα προκαλοῦνται ἀπὸ τὸν ὑπουργόν, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἁρμοδιότητα ὑπάγεται ὁ τιθέμενος ὑπὸ σύνταξιν.

Ἄρθρ. 121. Ὅλαι αἱ συντάξεις ἐν γένει καταλογίζονται εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, διαιρούμεναι εἰς συντάξεις στρατιωτικῶν, ναυτικῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν.

Ἄρθρ. 122. Εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν συνέδριον ὑποβάλλεται κατ' ἔτος, μετὰ τῶν ἐνιαυσίων λογαριασμῶν καὶ ἰδιαίτερος λογαριασμὸς τῶν ἐπιγινομένων ὡς πρὸς τὰς συντάξεις αὐξήσεων ἢ ἐλαττώσεων, συνωδευμένος μ' ὅλα τ' ἀπαιτούμενα πρὸς δικαιολόγησιν τῆς παραδοχῆς τῶν νέων συντάξεων ἔγγραφα ἀποδεικτικὰ καὶ νόμους.

Ἄρθρ. 123. Διὰ τὰς κατωτέρω τῶν τριάκοντα δραχμῶν συντάξεις συγχωρεῖται νὰ συντάσσωνται τὰ ἐπιτροπικὰ τῶν συνταξιούχων ἐνώπιον τῆς διοικητικῆς ἀρχῆς ἐπὶ ἀσήμου χάρτου, τηρουμένων ὅμως κατὰ τὰ λοιπὰ τῶν συνήθων τύπων περὶ τὴν ἐνώπιον συμβολαιογράφων σύνταξιν τῶν ἐπιτροπικῶν.

Ἄρθρ. 124. Ζῶντος τοῦ συνταξιούχου δὲν συγχωρεῖται νὰ γίνῃ κατάσχεσις ἢ ἄλλως νὰ ἐμποδισθῇ ἡ πληρωμὴ τῆς συντάξεως αὐτοῦ ἐὰν δὲν εἶναι ἀνωτέρα τῶν 18 δραχμῶν.

Τῶν ἀνωτέρω τοῦ ποσοῦ τούτου ἐπιτρέπεται κατάσχεσις, ὅταν εἰδικοὶ νόμοι δὲν ἀπαγορεύουσιν αὐτήν, πάντοτε ὅμως ἐπὶ ἐπέκεινα τῶν 18 δραχμῶν ποσοῦ.

Ἄρθρ. 125. Διὰ χρέη πρὸς τὸ δημόσιον ἢ δι' ὀφειλομένην διατροφήν, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ πολιτικοῦ νόμου, εἰς σύζυγον, ἀνιόντας ἢ κατιόντας, συγχωρεῖται ἡ κατάσχεσις τῶν συντάξεων παντὸς ποσοῦ, οὐχὶ ὅμως πλέον τοῦ τεταρτημορίου αὐτῶν.

Ἄρθρ. 126. Δὲν συγχωρεῖται εἰς κανένα νὰ λαμβάνῃ ἄνευ νόμου διπλῆν σύνταξιν, εἴτε ἰδίῳ ὀνόματι εἴτε ὡς δικαιοῦχος ἄλλου ἐκλιπόντος συνταξιούχου, εἴτε σύνταξιν καὶ μισθὸν ὑπηρεσίας ἐν ταὐτῷ. Ἀλλ' εἰ μὲν ὁ μισθὸς εἶναι ἀνώτερος, παύει ἡ σύνταξις μεχρισοῦ δι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αρκεῖ ὁ μισθός, εἰ δὲ εἶναι ἴσον τὸ ποσὸν τῆς τε συνταξεως καὶ τοῦ μισθοῦ, δύναται ὁ συνταξιοῦχος νὰ ἐκλέξῃ μεταξὺ τῶν δύω.

Ἄρθρ. 127. Ὅστις συνταξιοῦχος παραβῇ τὰς διαταξεις τοῦ ἀνωτέρω ἄρθρου, καθ' ὁποιονδήποτε τρόπον πληρωθῇ πλέον τῆς μιᾶς συντάξεως, ἢ λάβῃ συγχρόνως μισθὸν καὶ σύνταξιν, ὁ τοιοῦτος φωραθείς, διαγράφεται ἀπὸ τὸν κατάλογον τῶν συνταξιούχων, καταδιώκεται δὲ καὶ δι' ὅσα ἀνοικείως ἔλαβεν.

Ἄρθρ. 128. Ἡ πληρωμὴ τῶν συντάξεων γίνεται ἐπὶ προσαγωγῇ πιστοποιητικοῦ τῆς ταυτότητος τῶν συνταξιούχων, ἐκδιδομένου ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου παρὰ τοῦ ἁρμοδίου δημάρχου.

Οἱ ἐκδίδοντες δήμαρχοι, ἢ οἱ νόμιμοι ἀναπληρωταὶ τούτων, τὰ πιστοποιητικὰ τῆς ταυτότητος καθίστανται ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀκρίβειαν τοῦ περιεχομένου τῶν πιστοποιητικῶν.

3. Ἐγγυοδοσίαι.

Ἄρθρ. 129. Ὅλαι αἱ λόγῳ ἐγγυήσεως χρηματικαὶ καταβολαὶ δημοσίων ὑπαλλήλων, ἐργολάβων ἢ ἐπιχειρητῶν ἐγγράφονται εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κοινὸν λογαριασμόν, τοῦ ὁποίου ἀνάπτυξις γίνεται εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον τῶν ἐγγυήσεων, κρατούμενον παρὰ τῷ γενικῷ λογιστηρίῳ τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρ. 130. Εἰς τὸ αὐτὸ βιβλίον ἐγγράφονται καὶ αἱ δι' ὑποθήκης ἀκινήτων κτημάτων χορηγούμεναι ἐγγυήσεις εἰς τὰς περιστάσεις καθ' ἃς οἱ νόμοι ἢ εἰδικὰ διατάγματα διατάσσουσι τοῦτο.

Ἄρθρ. 131. Ἐπὶ πάσης χρηματικῆς ἐγγυήσεως οἱ δανείσαντες τὰ χρήματα εἰς τοὺς ἐγγυοδότας ἔχουν προνόμιον μετὰ τὸ δημόσιον.

Ἄρθρ. 132. Εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν συνέδριον ὑποβάλλεται κατ' ἔτος ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ πρὸς ἔλεγχον, μετὰ τῶν ἐνιαυσίων λογαριασμῶν, καὶ ἰδιαίτερος λογαριασμὸς τῶν εἰς χρήματα ἐγγυήσεων, καθὼς καὶ τῶν δι' ὑποθήκης ἀκινήτων, ἔτι δὲ καὶ τῶν ἀποδοθέντων κεφαλαίων, συνωδευμένος μὲ ὅλα τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ιʹ.

Δάνεια καὶ προκαταβολαί.

Ἄρθρ. 133. Ὅλα τὰ διδόμενα ἀπὸ τὸ δημόσιον δάνεια μὲ τόκον ἢ χωρὶς τόκον, καθὼς καὶ αἱ παντὸς εἴδους προκαταβολαὶ ἐγγράφονται εἰς ἕνα κοινὸν λογαριασμόν, τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάπτυξις γίνεται εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον, κρατούμενον παρὰ τῷ γενικῷ λογιστηρίῳ τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρ. 134. Τὰ εἰδικὰ διατάγματα, διὰ τῶν ὁποίων ἐγκρίνεται νὰ δοθῇ τὸ δάνειον ἢ ἡ προκαταβολή, προκαλούμενα καὶ προσυπογραφόμενα ἀπὸ τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν, κοινοποιοῦνται πάντοτε εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅστις μόνος ζητεῖ ἑκάστοτε ἔκτακτον πίστωσιν καὶ ἐντέλλεται τὴν πληρωμήν.

Ἄρθρ. 135. Κατ' ἔτος ὑποβάλλεται εἰς τὰς Βουλὰς καὶ πέμπεται εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν συνέδριον πρὸς ἔλεγχον, ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, μετὰ τῶν ἐνιαυσίων λογαριασμῶν, κατάστασις ὅλων τῶν δανείων καὶ προκαταβολῶν.

Ἡ κατάστασις αὕτη θέλει καταδεικνύει κατ' ἔτος καὶ κατ' ὄνομα.

1. Τὰ δανεισθέντα,
2. Τὴν προθεσμίαν τῆς πληρωμῆς,
3. Τὰ πληρωθέντα εἰς ἐξόφλησιν ἢ λογαριασμόν,
4. Τὰ μένοντα ὀφειλόμενα καὶ
5. α' Τὰ ἐπὶ προκαταβολῇ δοθέντα,
   β' Τὰ συμψηφισθέντα ἐξ αὐτῶν καὶ
   γ' Τὰ μένοντα ὑπόλοιπα.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Λογιστικὸν διοικητικόν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Λογιστικὸν τῶν διατακτῶν.

Ἄρθρ. 136. Εἰς ἕκαστον ὑπουργεῖον ὑπάρχει εἰδικὸν ἐπὶ τῶν ἐξόδων λογιστήριον, τὸ ὁποῖον ἐγγράφει τὰ περὶ τὴν χορήγησιν τῶν πιστώσεων, τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἐξόδων του, τὴν ἔκδοσιν τῶν ἐνταλμάτων καὶ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν.

Διὰ τὴν ἐγγραφὴν τῶν ἀνωτέρω πράξεων κρατοῦνται εἰς ἕκαστον ὑπουργεῖον καθημερινὸν καὶ καθολικὸν κατὰ τὴν διπλογραφικὴν μέθοδον μετὰ τῶν ἀναγκαίων βοηθητικῶν.

Τὰ ὑπουργεῖα τηροῦσιν εἰς ὅλας αὐτῶν τὰς λογιστικὰς πράξεις τοὺς αὐτοὺς κανόνας καὶ τοὺς αὐτοὺς τύπους.

Τὰ ἀποτελέσματα τῶν λογιστικῶν τούτων πράξεων προσαρτῶνται ἀλληλοδιαδόχως εἰς τὰς ἐγγραφὰς τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου κατὰ τὸν γενικὸν λογαριασμὸν τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ὁ περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπολογισμοῦ νόμος.

Ἄρθρ. 137. Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὑπουργῶν διατάκται, εἰς τοὺς ὁποίους μεταβιβάζεται μέρος τῶν χορηγηθεισῶν εἰς τοὺς ὑπουργοὺς πιστώσεων, κρατοῦν βιβλίον τῶν ἐκκαθαριζομένων ἐξόδων, καθημερινὸν τῶν ἐνταλμάτων καὶ βιβλίον κατ' ἄρθρον τῶν ἐξόδων, ὅπου παρατίθενται καὶ αἱ δοθεῖσαι εἰς αὐτοὺς πιστώσεις.

Ἄρθρ. 138. Ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαημέρου ἑκάστου μηνὸς οἱ ἐπίτροποι τῶν ὑπουργῶν διατάκται, ἀφ' οὗ βεβαιωθῶσι περὶ τῆς ὀρθό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τητος τῶν βιβλίων των, διευθύνουν εἰς τοὺς ἁρμοδίους Ὑπουργοὺς κατάστασιν τῶν κατὰ τὸν παρελθόντα μῆνα πράξεών των.

Ἄρθρ. 139. Εἰς τὴν προσδιωρισμένην ἐποχὴν διὰ τὴν παῦσιν τῆς πληρωμῆς τῶν ἐξόδων ἑκάστης χρήσεως οἱ ἐπίτροποι τῶν ὑπουργῶν διατάκται συντάσσουν καὶ διευθύνουν εἰς ἕκαστον ὑπουργεῖον γενικὴν κατάστασιν τῶν δι' ὅλην τὴν χρῆσιν ταύτην πράξεών των, καὶ κλείουν τὰ βιβλία αὐτῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Λογιστικὸν τῶν ταμιῶν καὶ εἰσπρακτόρων.

1. *Ἐπαρχιακοὶ ταμίαι.*

Ἄρθρ. 140. Οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι εἰσπράττουν ἀπ' εὐθείας οἱ ἴδιοι ἢ δι' εἰσπρακτόρων τὰ δημόσια καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἔσοδα, τῶν ὁποίων ἡ εἴσπραξις ἀνατίθεται εἰς αὐτούς. παραλαμβάνουν εἰς τὰς ὡρισμένας προθεσμίας ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς ταμίας (τελώνας, ἁλαταποθηκαρίους κτλ.) ὅλα τὰ παρ' αὐτῶν συναζόμενα εἰσοδήματα, δέχονται χρήματα διὰ λογαριασμὸν ἄλλων ταμιῶν καὶ ἐκδίδουν, ἀδείᾳ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, χρηματικὰ γραμμάτια εἰς βάρος ἄλλων ταμιῶν.

Ἄρθρ. 141. Οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι πληρόνουν τὰ πρὸς αὐτοὺς ἐνταλματα, καὶ τὰ ἀδείᾳ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου ἐκδιδόμενα ἐπὶ τοῦ ταμείου των χρηματικὰ γραμμάτια τοῦ κεντρικοῦ ἢ ἄλλων ταμιῶν καὶ ἐξοφλοῦν, συμψηφίζοντες τὰ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 6 ἐκδιδόμενα πρὸς αὐτοὺς γραμμάτια συμψηφισμοῦ.

Ἄρθρ. 142. Τὰ περισσεύοντα εἰς τὰ ταμεῖά των χρήματα ἀποστέλλουν κατὰ περιόδους εἰς τὸ κεντρικὸν ἢ εἰς ἄλλα ταμεῖα, κατὰ τὰς γενικὰς ἢ εἰδικὰς διαταγὰς τοῦ ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ὑπουργείου.

α'. *Βιβλία, ἐγγραφαὶ καὶ ἔλεγχος.*

Ἄρθρ. 143. Οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι κρατοῦν τὰ ἑξῆς βιβλία·

Πρωτοσημειώσεων,

Καθημερινόν, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ βιβλίον ταμείου,

Καθολικὸν καὶ

Βοηθητικά.

Κρατοῦν προσέτι·

Διπλότυπον ἀποδεικτικῶν παραλαβῆς εἰσπρακτέων,

Ἐγγραφῆς εἰσπρακτέων,

Τριπλότυπον γραμματίων παραλαβῆς,

Ὁμοιον χρηματικῶν γραμματίων,

Ἐπιτροπικῶν ἐνταλμάτων, καὶ τὰ ἀφορῶντα τὴν διαχείρισιν τοῦ χαρτοσήμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 144. Οἱ ταμίαι ἐκδίδουν διὰ πᾶσαν εἴσπραξιν δημοσίου εἰσοδήματος γραμμάτιον παραλαβῆς, ἐκκοπτόμενον ἀπὸ τὸ τριπλότυπον βιβλίον καὶ ἂν δὲν ἤθελε ζητηθῇ ἀπὸ τὸν πληρωτήν· ἕκαστον γραμμάτιον ἀνάγεται εἰς ἓν καὶ μόνον ἄρθρον τοῦ προϋπολογισμοῦ.

Διὰ πᾶσαν λῆψιν χρημάτων ἐξ ἀποστολῆς ἄλλων ταμιῶν ἢ πρὸς συμψηφισμὸν εἰς ἄλλον ταμίαν ἐκδίδουν ὁμοίως γραμμάτια παραλαβῆς· διὰ δὲ τὰ ἀδείᾳ τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν λαμβανόμενα χρήματα, διὰ νὰ πληρωθῶσιν εἰς ἄλλα ταμεῖα, ἐκδίδουν χρηματικὰ γραμμάτια.

Τὰ γραμμάτια παραλαβῆς καὶ τὰ χρηματικὰ γραμμάτια στηρίζονται εἰς γραμμάτια παραδόσεως.

Ἄρθρ. 145. Τὰ τριπλότυπα γραμμάτια παραλαβῆς καὶ τὰ χρηματικὰ γραμμάτια θεωροῦνται ἐντὸς εἰκοσιτεσσάρων ὡρῶν μετὰ τὴν ἔκδοσίν των, τὰ μὲν τοῦ κεντρικοῦ ταμείου παρὰ τοῦ ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν διωρισμένου ὑπαλλήλου, τὰ δὲ τῶν ἐπαρχιακῶν ταμείων, παρὰ τῶν ἁρμοδίων διοικητικῶν ἀρχῶν, ἢ ἐν ἐλλείψει τοιούτων παρὰ τῶν δημοτικῶν. Οἱ ἐπιφορτισμένοι τὴν θεώρησιν τῶν γραμματίων ἀποκόπτουσιν ἀπ' αὐτῶν τὰ παραρτήματα, καταχωρίζουσιν αὐτὰ εἰς ἐπὶ τούτῳ βιβλίον καὶ τὰ ἀποστέλλουσιν εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον κατὰ μῆνα συνωδευμένα μὲ κατάλογον.

Γραμμάτια παραλαβῆς μηδόλως ἢ ἐκπροθέσμως θεωρηθέντα δὲν ἀποτελοῦσιν ἀπόδειξιν κατὰ τοῦ δημοσίου.

Ἄρθρ. 146. Τὰ βιβλία τῶν τριπλοτύπων γραμματίων παραλαβῆς ἀριθμοῦνται καὶ μονογράφονται παρά τινος τῶν ὑπαλλήλων τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, ἐπὶ τούτῳ παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ διοριζομένου.

Ἄρθρ. 147. Ὅλαι αἱ πράξεις τῶν ταμιῶν ἐγγράφονται ἐν λεπτομερείᾳ ἅμα τελεσθῶσιν εἰς τὸ βιβλίον τῶν πρωτοσημειώσεων· περὶ τὸ τέλος ἑκάστης ἡμέρας καταχωρίζονται εἰς τὸ καθημερινόν, κρατούμενον ἰδιοχείρως παρ' αὐτῶν, εἰς τὸ καθολικὸν καὶ εἰς τὰ ἁρμόδια βοηθητικὰ βιβλία.

Ἄρθρ. 148. Τὰ βιβλία τῶν ταμιῶν πρέπει νὰ ἦναι ἐνήμερα, αἱ δὲ ἐγγραφαὶ νὰ ἀκολουθῶσιν ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης κατὰ τάξιν καὶ συνέχειαν χωρὶς χάσματα, χωρὶς παρεισγραφάς, χωρὶς ξύσματα· ἅμα δὲ ἐγγραφῇ τι, νὰ μὴ γίνηται ἐπ' αὐτοῦ ἡ παραμικρὰ μεταβολὴ ἢ ἀλλοίωσις· ἂν δὲ συμβῇ λάθός τι, νὰ διορθώνηται διὰ νέας ἐγγραφῆς.

Β'. Ἀπόδοσις λογαριασμῶν.

Ἄρθρ. 149. Ἕκαστος ἐπαρχιακὸς ταμίας διευθύνει εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον κατὰ πᾶσαν πρώτην, ἑνδεκάτην, καὶ εἰκοστὴν πρώτην τοῦ μηνός, ἀντίγραφον τῆς μερίδος τοῦ λογιστηρίου διὰ τὸ λῆξαν δεκαήμερον, εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ μηνός, γενικὴν κατάστασιν καὶ ὅλα τὰ λογιστικὰ ἔγγραφα τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων.

Ἄρθρ. 150. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι ἀποδί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δουν λογαριασμόν, περιλαμβάνοντα ὅλας τὰς πράξεις τῆς ἐνιαυσίου διαχειρίσεώς των· τὰ πρὸς ὑποστήριξιν αὐτοῦ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τὰ ὁποῖα οἱ ταμίαι ὀφείλουν νὰ παρουσιάζωσι, προσδιορίζει τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον.

Ἄρθρ. 151. Ὁ λογαριασμὸς ἑκάστου ἐπαρχιακοῦ ταμίου πρέπει νὰ παριστάνῃ.

1) Τὰ κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ἔτους μετρητά, τὰ ὑπόλοιπα τῶν διαρκῶν λογαριασμῶν ληψοδοσίας, τὰ τῶν εἰσπρακτέων καὶ τὰ τῶν ἀνοιχθεισῶν ἐπὶ τοῦ ταμείου του πιστώσεων.

2) Τὰ ἐντὸς τοῦ ἔτους ἀνατεθέντα εἰς αὐτὸν εἰσπρακτέα, τὰς ἀνοιχθείσας πιστώσεις καὶ τὰ πραγματοποιηθέντα ἔσοδα καὶ ἔξοδα πάσης φύσεως.

3) Τὰ κατὰ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ ἔτους μετρητά, τὰ ὑπόλοιπα τῶν διαρκῶν λογαριασμῶν ληψοδοσίας, τὰ τῶν εἰσπρακτέων καὶ τὰ τῶν ἀνοιχθεισῶν ἐπὶ τοῦ ταμείου του πιστώσεων.

4) Κατάστασιν ἀναλυτικὴν τῶν μηκέτι ἀποληφθεισῶν προπληρωμῶν διὰ ἔξοδα κατασχέσεως περιέχουσαν καὶ τοὺς λόγους τῆς καθυστερήσεως.

Ἄρθρ. 152. Ὁ ἐνιαύσιος λογαριασμὸς τῶν ταμιῶν στέλλεται εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον, συνωδευμένος μὲ ὅλα τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα· τὸ δὲ λογιστήριον, ἀφοῦ πληροφορηθῇ περὶ τῆς ὀρθότητός του, τὸν διευθύνει εἰς τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον.

γ'. Εὐθύνη.

Ἄρθρ. 153. Οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἔγκαιρον εἴσπραξιν τῶν ἀνατεθέντων εἰς αὐτοὺς εἰσπρακτέων, ἑπομένως ὀφείλουν νὰ δικαιολογήσωσι πᾶσαν καθυστέρησιν ἐνώπιον τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν κατὰ τὰ ἐφεξῆς ἄρθρα.

Ἄρθρ. 154. Ἡ καθυστέρησις δικαιολογεῖται ἐὰν ἀποδειχθῇ, ὅτι οἱ ταμίαι ἔλαβον ἐγκαίρως κατὰ τῶν ὀφειλετῶν ὅλα τὰ μέτρα, ὅσα συγχωρεῖ ὁ περὶ καταδιώξεως νόμος, ἢ ὅτι κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν ἀνεβλήθη ἡ εἴσπραξις, παραχωρηθείσης προθεσμίας εἰς τοὺς ὀφειλέτας.

Ἄρθρ 155. Οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι ὀφείλουν νὰ ὑποβάλλουν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν ἐντὸς τοῦ Νοεμβρίου ἑκάστου ἔτους κατάστασιν τῶν καθυστερούντων τῆς χρήσεως τοῦ προηγουμένου, καὶ νὰ δικαιολογήσωσι τὴν καθυστέρησιν αὐτῶν κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον.

Τὸ ὑπουργεῖον ἀποφασίζει περὶ τῆς εὐθύνης τῶν ὑπολόγων, καὶ ἐκδίδον ἐντὸς τοῦ Δεκεμβρίου τὰς ἀποφάσεις του διατάσσει τὴν ἄμεσον κατάθεσιν τῶν ποσῶν, διὰ τὴν καθυστέρησιν τῶν ὁποίων δὲν ἔδωκαν ἀποχρώσας δικαιολογήσεις· οἱ ὑπόλογοι δύνανται νὰ ἐκκαλέσωσιν ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον τὰς κατ' αὐτῶν ἀποφάσεις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

Ὅσα ἐκ τῶν καθυστερούντων εἰσοδημάτων γίνωσι δεκτὰ παρὰ τοῦ ὑπουργείου ὡς παραλείμματα καὶ ὅσα μέλλουν νὰ μεταφερθῶσιν εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν ἀκόλουθον χρῆσιν, σημειοῦνται διακεκριμένως εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ταμιῶν.

Ἄρθρ. 156. Ὅταν πληρώσωσιν ἐξ ἰδίων των τὰ ὀφειλόμενα ἀπὸ χρεώστας εἰς τὸ δημόσιον, ἀντικαθίστανται οἱ ταμίαι εἰς ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου, καὶ ἐνεργοῦν αὐτὰ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ καταδιώξεως νόμου.

Ἄρθρ. 157. Πρὸ τῆς πληρωμῆς τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐκδιδομένων ἐνταλμάτων, ἢ πρὸ τῆς θεωρήσεώς των διὰ νὰ πληρωθῶσιν ἀπὸ ἄλλους ὑπολόγους, οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι ὀφείλουν ὑπὸ εὐθύνην των νὰ βεβαιωθῶσιν, ὅτι εἶναι ἐπισυνημμένα ὅλα τὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῆς δαπάνης δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, καὶ ὅτι εἶναι ὑπογεγραμμένα ἀπὸ τὸν ἁρμόδιον διατάκτην, καὶ ἐξωφλημένα ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐκεῖνον ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐξεδόθησαν.

Ὡς πρὸς τὰ παρὰ τῶν ἐπιτρόπων διατακτῶν ἐκδιδόμενα ὀφείλουν πρὸ τούτοις νὰ βεβαιωθῶσιν, ὅτι τὸ ποσὸν αὐτῶν δὲν ὑπερβαίνει τὴν δι' ἐπιτροπικοῦ ἐντάλματος μεταβιβασθεῖσαν πίστωσιν.

Ἄρθρ. 158. Ἐὰν οἱ λήπτορες εἶναι ἀγράμματοι ὁ πληρόνων ταμίας μνημονεύει τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἐντάλματος· δύω δὲ μάρτυρες, ὁμολογουμένως ἐγνωσμένοι καὶ παρόντες, πιστοποιοῦν μετ' αὐτοῦ τὴν πληρωμὴν ὅταν τὸ ποσὸν αὐτῆς δὲν ὑπερβαίνῃ τὰς 50 δραχμάς· ἀνωτέρας ποσότητος ἡ ἐξόφλησις γίνεται ἐνώπιον συμβολαιογράφου.

Ἄρθρ. 159. Πᾶν ἔνταλμα μὴ ἔχον τὰ κατὰ τὰ προηγούμενα ἄρθρα προσόντα καταλογίζεται εἰς βάρος τοῦ πληρώσαντος αὐτὸ ταμίου.

Ἂν ὅμως τὰ ἐπισυνημμένα εἰς ἔνταλμα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα ἤρκουν μὲν νὰ τὸ καταστήσουν παραδεκτὸν ὡς πρὸς τὸν ταμίαν, ἐξ ἄλλων δὲ περιστάσεων μὴ ὑπαγομένων εἰς αὐτοῦ τὴν ἐξέλεγξιν ἤθελεν ἀποδειχθῇ ἀπαράδεκτον, τότε εἶναι ὑπεύθυνος ὁ ἐκδοὺς αὐτὸ διατάκτης.

Ἄρθρ. 160. Ὅταν τὸ Ἐλεγκτικὸν συνέδριον ἀπορρίψῃ πληρωμὴν παρὰ κανόνας γενομένην, εἰ μὲν τὸ ἔνταλμα εἶναι ἐκδεδομένον παρὰ δευτερεύοντος διατάκτου ὁ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν συνεννοούμενος, ἂν ὑπάρχῃ ἀφορμή, καὶ μετὰ τοῦ ἐντολέως ὑπουργοῦ, ἀποφασίζει ἂν πρέπῃ νὰ γείνῃ ἀναγωγὴ κατὰ τοῦ λήπτου ἢ τοῦ διατάκτου, ἢ νὰ ἐνεργηθῇ ἡ κατὰ τοῦ ταμίου ἀπόφασις τοῦ συνεδρίου· εἰ δὲ τὸ ἔνταλμα εἶναι ἐκδεδομένον ἀπ' εὐθείας παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ, παραπέμπεται ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον διὰ νὰ ἀποφασίσῃ καὶ εἰδοποιεῖται ὁ Βασιλεύς.

Ἄρθρ. 161. Τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ διαλαμβανόμενα περὶ ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ λήπτου ἢ τοῦ διατάκτου, λαμβάνουν χώραν καὶ ὅταν κατὰ τὸ ἄρθρον 159 ἔγεινε μὲν τὸ ἔνταλμα δεκτὸν ὡς πρὸς τὸν ταμίαν, ἀνεγνωρίσθη δὲ ὑπεύθυνος ὁ διατάκτης.

Ἄρθρ. 162. Οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι εἶναι ὡσαύτως ὑπεύθυνοι διὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν διαχείρισιν τῶν εἰσπρακτόρων, καὶ χρεωστοῦν ν' ἀναπληρώσι πᾶν ἔλλειμμα ἀνακαλυφθὲν εἰς τὴν διαχείρισίν των.

2. *Εἰδικοὶ ταμίαι.*

Ἄρθρ. 163. Οἱ εἰδικοὶ ταμίαι (τελῶναι ἁλαταποθηκάριοι κλπ.) ἐκκαθαρίζουν καὶ καταλογίζουν τοὺς φάρους, ὅταν δὲ εἶναι καταλογισμένοι ἀπὸ ἄλλην ἀρχήν, φανερόνουν εἰς τοὺς φορολογουμένους τὸ ὀφειλόμενον ὑπ' αὐτοὺς ποσόν, εἰσπράττουν τὰ χρήματα καὶ ἐκβιάζουν, χρείας τυχούσης, τὴν πληρωμὴν κατὰ τοὺς ἐν ἰσχύϊ περὶ καταδιώξεως νόμους καὶ κανονισμούς.

Ἄρθρ. 164. Τὰ εἰσπραττόμενα παρ' αὐτῶν χρήματα παραδίδονται εἰς τοὺς ταμίας κατὰ δεκαήμερον. Ἐὰν ὅμως ἡ εἰς ἓν ἄρθρον τοῦ προϋπολογισμοῦ ἀνήκουσα εἴσπραξις εἶναι μικροτέρα τῶν ἑκατὸν δραχμῶν, ἡ παράδοσις γίνεται κατὰ μῆνα.

α'. Βιβλία, ἐγγραφαὶ καὶ ἔλεγχος.

Ἄρθρ. 165. Πᾶς εἰδικὸς ταμίας ὀφείλει νὰ ἐγγράφῃ ὅλας τὰς πράξεις τῆς διαχειρίσεώς του εἰς τὰ διὰ τῶν κανονισμῶν ἑκάστης ὑπηρεσίας προσδιωρισμένα βιβλία.

Ἄρθρ. 166. Διὰ πᾶσαν εἴσπραξιν ὀφείλουν νὰ ἐκδίδουν ἀποδεικτικὸν ἐκκοπτόμενον ἀπὸ βιβλίον διπλότυπον, καὶ νὰ παραδίδουν αὐτὸ εἰς τὸν πληρωτήν, καὶ ἂν δὲν ἤθελε τὸ ζητήσει.

Τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιροῦνται αἱ λιανικαὶ εἰσπράξεις τῶν τελῶν τοῦ χαρτοσήμου καὶ τὰ ταχυδρομικὰ τέλη.

Ἄρθρ. 167. Οἱ εἰρημένοι ὑπόλογοι παραδίδοντες, ἢ ἀποστέλλοντες εἰς τὰ δημόσια ταμεῖα χρήματα ἢ ὁμολογίας φορολογουμένων, ὀφείλουν νὰ λαμβάνωσι διὰ μὲν τὰ χρήματα γραμμάτια παραλαβῆς, διὰ δὲ τὰς ὁμολογίας διπλότυπον εἰσπρακτέων.

Ἄρθρ. 168. Οἱ προϊστάμενοι ἐξελέγχουν τὴν διαχείρισιν τῶν ὑπ' αὐτοὺς διατελούντων, ἐπιθεωροῦντες τὰ βιβλία αὐτῶν, καταμετροῦντες τὰ εἰς χεῖράς των χρήματα καὶ λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα τοῦ λογαριασμοῦ αὐτῶν, κατὰ τὰ περὶ ἑκάστης ὑπηρεσίας εἰδικῶς ὡρισμένα.

β'. Ἀπόδοσις λογαριασμοῦ.

Ἄρθρ. 169. Οἱ εἰδικοὶ ταμίαι χρεωστοῦν νὰ διευθύνουν κατὰ μῆνα εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν κατάστασιν τῶν εἰσπράξεων, πληρωμῶν καὶ παραδόσεων αὐτῶν τε καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς διατελούντων.

Ἄρθρ. 170. Οἱ προϊστάμενοι εἶναι ἀπ' εὐθείας ὑπόλογοι εἰς τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον καὶ παρουσιάζουν κατ' ἔτος γενικὸν λογαριασμὸν τῆς διαχειρίσεώς των ἐπ' ὀνόματι καὶ ἐπὶ προσωπικῇ εὐθύνῃ των.

γ'. Εὐθύνη.

Ἄρθρ. 171. Πᾶς προϊστάμενος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τῶν ὑπ' αὐτὸν διατελούντων, τὰ ὁποῖα προσλαμβάνει εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ διαχείρισιν· ἡ εὐθύνη αὕτη δὲν ἐκτείνεται καὶ εἰς ᾧ τὸ καὶ οἱ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μέρος ἐκεῖνο τῶν ἐσόδων τῶν ὑπ' αὐτὸν διατελούντων, τοῦ ὁποίου δὲν ἠδύνατο ὁ προϊστάμενος νὰ ἐπιβλέψῃ τὴν παράδοσιν ἢ τὴν τακτικὴν χρῆσιν.

Ἄρθρ. 172. Ὅταν ὁ ὑπόλογος ἀναπληρώσῃ ἐξ ἰδίων του ἔλλειμμα τῆς διαχειρίσεως τῶν ὑπαλλήλων του ἀντικαθίσταται εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ δημοσίου ἐπὶ τῶν ὑπεγγύων χρημάτων ἢ κτημάτων, τοῦ προσώπου καὶ τῆς περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου ὑπαλλήλου.

Ἄρθρ. 173. Ὅλοι οἱ ὑπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διατελοῦντες ὑπόλογοι εἶνε ὑπεύθυνοι δι' ὅσα ἐπιφορτίζονται νὰ εἰσπράξωσι δικαιώματα τοῦ δημοσίου. Χρεοῦνται ἑπομένως εἰς τοὺς ἐνιαυσίους λογαριασμοὺς των διὰ τὸ ὅλον αὐτῶν, καὶ ὀφείλουν ν' ἀποδεικνύωσι τὴν ἐντελῆ εἴσπραξίν των, καὶ τὴν ἔγκαιρον παράδοσιν εἰς τὰ ἁρμόδια ταμεῖα.

Ἄρθρ. 174. Οἱ εἰδικοὶ ταμίαι ἀπαλλάττονται τῆς εὐθύνης, ὅταν ἀποδείξωσιν ὅτι ἔλαβον ὅλα τὰ μέτρα καὶ ἐνήργησαν ἐν δέοντι καιρῷ ὅλας τὰς καταδιώξεις κατὰ τῶν ὀφειλετῶν τοῦ δημοσίου συμφώνως μὲ τὸν νόμον.

3. *Εἰσπράκτορες.*

Ἄρθρ. 175 Οἱ εἰσπράκτορες συνάζουν τὰ ὀφειλόμενα ἀπὸ ἕνα ἕκαστον τῶν φορολογουμένων ἢ ἄλλων ὀφειλετῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν παραδιδομένων εἰς αὐτοὺς φορολογικῶν πινάκων ἢ ἄλλων τίτλων, καὶ ἐνεργοῦν, χρείας τυχούσης, τὴν καταδίωξιν αὐτῶν κατὰ τὰς διαταγὰς τῶν προϊσταμένων ταμιῶν.

Ἄρθρ. 176. Οἱ ταμίαι προσδιορίζουν τὰς περιόδους, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ παραγγελιοδόχοι αὐτῶν εἰσπράκτορες ὀφείλουν νὰ παραδίδουν εἰς αὐτοὺς τὰ εἰσπραττόμενα χρήματα, ἀλλὰ δὲν συγχωρεῖται ποτὲ νὰ ὑπερβαίνῃ ἑκάστη περίοδος ἕνα μῆνα.

α'. Βιβλία, ἐγγραφαὶ καὶ ἔλεγχος.

Ἄρθρ. 177. Διὰ πᾶσαν εἴσπραξιν ὀφείλουν νὰ ἐκδίδουν ἀποδεικτικόν, ἐκκοπτόμενον ἀπὸ βιβλίον διπλότυπον, τὸ ὁποῖον χρησιμεύει καὶ ὡς βιβλίον ταμείου· τὸ ἀποδεικτικὸν τοῦτο ἐπιδίδεται καὶ ἂν δὲν ἤθελε ζητηθῆ ἀπὸ τὸν πληρωτήν.

Ἄρθρ. 178. Οἱ εἰσπράκτορες παραδίδοντες τὰ χρήματα εἰς τοὺς ἐντολεῖς αὐτῶν ταμίας, λαμβάνουσι τακτικὰ γραμμάτια παραλαβῆς, πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν ὁποίων οἱ ταμίαι ἐξελέγχουν τὸ ἀκριβὲς τῆς εἰσπράξεως.

β'. Ἀπόδοσις λογαριασμοῦ.

Ἄρθρ. 179. Οἱ εἰσπράκτορες δίδουν λόγον τῆς διαχειρίσεώς των εἰς μόνον τοὺς ἐντολεῖς αὐτῶν ταμίας, εἰς τοὺς ὁποίους καὶ παραδίδουν κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἢ τῆς διαχειρίσεώς των ὅλα των τὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γ'. Εὐθύνη.

Ἄρθρ. 180. Οἱ εἰσπράκτορες εἶναι ὑπεύθυνοι πρὸς τοὺς ταμίας· οὗτοι δὲ πρὸς τὸ δημόσιον.

4. *Εἰσπράκτορες δημοσίων φόρων εἰς εἴδη.*

Ἄρθρ 181. Οἱ ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως δημοσίων φόρων εἰς εἴδη διοριζόμενοι ἐπιστάται ἐκκαθαρίζουν καὶ καταλογίζουν τὸν παρ' ἑκάστου φορολογουμένου ὀφειλόμενον φόρον, καὶ φροντίζουν περὶ τῆς εἰσπράξεως καὶ τῆς εἰς τὰς κεντρικὰς ἀποθήκας μετακομιδῆς αὐτῶν ἐντὸς τῆς παρὰ τοῦ νόμου προσδιοριζομένης προθεσμίας.

Ἄρθρ. 182. Οἱ ἀποθηκάριοι τῶν κεντρικῶν ἀποθηκῶν παραλαμβάνουσι τοὺς εἰς εἴδη ἀποδιδομένους φόρους, καὶ διαθέτουν αὐτοὺς κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείου.

α'. Βιβλία, ἐγγραφαὶ καὶ ἔλεγχος.

Ἄρθρ. 183. Οἱ ἐπιστάται τῶν εἰς εἴδη ἀποδιδομένων φόρων συντάσσουν ὀνομαστικοὺς καταλόγους τῶν φορολογουμένων καὶ ἐκδίδουν ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν διπλότυπα φορολογίας, κρατοῦν δὲ καθημερινὸν βιβλίον τῶν εἰσπραττομένων καὶ τῶν εἰς τὴν κεντρικὴν ἀποθήκην μετακομιζομένων εἰδῶν.

Ἄρθρ. 184. Οἱ κεντρικοὶ ἀποθηκάριοι κρατοῦν διὰ τὰ προϊόντα τῶν φόρων βιβλίον ἀποθήκης καὶ διπλότυπον βιβλίον ἀποδεικτικῶν παραλαβῆς τῶν ἀποταμιευομένων εἰδῶν.

Ἄρθρ 185. Τὸ ἀκριβὲς τῆς φορολογίας καὶ τῆς εἰς τὰς κεντρικὰς ἀποθήκας μετακομιδῆς τῶν προϊόντων ἐξελέγχεται παρὰ τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων.

β'. Ἀπόδοσις λογαριασμοῦ.

Ἄρθρ. 186. Εἰς τὸ τέλος τῆς φορολογίας οἱ ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως ἐπιστάται δίδουν γενικὸν λογαριασμὸν εἰς τοὺς οἰκονομικοὺς ἐφόρους, οἵτινες βεβαιοῦν τ' ἀποτελέσματα τῆς ἐπεξεργασίας αὐτῶν διὰ πράξεών των· ἐπὶ τῶν πράξεων τούτων ἀποφαίνεται ὁριστικῶς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον.

Ἄρθρ. 187. Οἱ ἀποθηκάριοι τῶν κεντρικῶν ἀποθηκῶν ἀποστέλλουν διὰ τῶν οἰκονομικῶν ἐφόρων εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὰς παρ' αὐτοῦ προσδιοριζομένας ἐποχὰς κατάστασιν τῶν ἐν τῇ ἀποθήκῃ εἰδῶν. Εἰς δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἢ κατὰ τὴν ἐκκένωσιν τῶν ἀποθηκῶν, καθὼς καὶ ὅταν παυθῶσι τῆς ὑπηρεσίας, δίδουν διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ γενικὸν λογαριασμόν, συνωδευμένον μὲ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα· ἐπὶ τῶν παρουσιαζομένων ἐλλειμμάτων τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον ἀποφαίνεται ὁριστικῶς· αἱ ἀποφάσεις τοῦ ὑπουργείου πρέπει νὰ ἦναι αἰτιολογημέναι.

Ἄρθρ. 188. Οἱ λογαριασμοὶ τῶν ἀποθηκαρίων δικάζονται ἀπὸ τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον· ὡς μέσα δὲ ἐλέγχου αὐτῶν προσάγονται καὶ οἱ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γενικοὶ λογαριασμοὶ τῶν ἐπιστατῶν, ἐξηλεγμένοι κατὰ τὸ ἄρθρ. 186.

γ'. Εὐθύνη.

Ἄρθρ. 189. Οἱ ἐπιστάται εἶναι προσωπικῶς ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκκαθάρισιν καὶ τὸν καταλογισμὸν καὶ διὰ πᾶσαν παράλειψιν φόρων, τὴν ἔγκαιρον εἴσπραξιν αὐτῶν καὶ τὴν μετακομιδὴν των εἰς τὰς κεντρικὰς ἀποθήκας.

Ἄρθρ. 190. Οἱ ἀποθηκάριοι εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν καλὴν διατήρησιν καὶ τὴν ἀκριβῆ διαχείρισιν τῶν ἐν τῇ ἀποθήκῃ εἰδῶν.

Ἄρθρ. 191. Οἱ οἰκονομικοὶ ἔφοροι εἶναι ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐπιτήρησιν καὶ ἐξέλεγξιν ὅλων τῶν πράξεων τῶν ἐπιστατῶν καὶ ἀποθηκαρίων.

5. *Κεντρικὸν Ταμεῖον.*

Ἄρθρ. 192 .Τὸ κεντρικὸν ταμεῖον, κατὰ τὰς διαταγὰς τοῦ ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν, παραλαμβάνει τὰ τῶν ἄλλων ταμείων διαθέσιμα χρήματα, καὶ ἐφοδιάζει μὲ χρήματα ὅσα ταμεῖα ἔχουν ἀνάγκην.

Διευθύνει τὰ τῆς γενικῆς ἀποθήκης τοῦ χαρτοσήμου, ἔχει τὴν φροντίδα τῆς ἀποστολῆς χαρτοσήμου εἰς τὰ λοιπὰ ταμεῖα καὶ δίδει κατ' ἔτος γενικὸν λογαριασμὸν περὶ αὐτοῦ.

Ἐκπληροῖ χρέη ἐπαρχιακοῦ ταμείου εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῆς πρωτευούσης τοῦ Βασιλείου· ὅλαι ἑπομένως αἱ περὶ καθηκόντων, βιβλίων, ἐγγραφῶν, ἐλέγχου, ἀποδόσεως λογαριασμῶν καὶ εὐθύνης τῶν ἐπαρχιακῶν ταμιῶν διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὸν κεντρικὸν ταμίαν.

Ἄρθρ. 193. Ἐκ τῶν συγκεντρουμένων εἰς τὸ κεντρικὸν ταμεῖον χρημάτων, ὅσα ὑπερβαίνουν τὰς ἀνάγκας τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ κατατίθενται εἰς ἀποθεματικὸν τρίκλειδον ταμεῖον, καὶ τὸ μὲν τῶν κλειδίων κρατεῖται παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, τὸ δὲ παρὰ τοῦ κεντρικοῦ ταμίου, καὶ τὸ τρίτον παρὰ τοῦ ὑποταμίου.

6. *Γενικαὶ διατάξεις ἀφορῶσαι τοὺς ὑπολόγους ἐν γένει*

α'. Ἐγκαθίδρυσις.

Ἄρθρ. 194. Πᾶς ὑπόλογος ὀφείλει νὰ δώσῃ ἐγγύησιν εἰς χρήματα ἢ κτήματα, οὔτε συγχωρεῖται νὰ ἀναλάβῃ τὰ χρέη του πρὶν παρουσιάσῃ ἀπόδειξιν τῆς δοθείσης ἐγγυήσεως καὶ δώσῃ τὸν ὅρκον του εἰς τὴν διωρισμένην ἀρχήν.

Οἱ ἰδιαίτεροι νόμοι ἑκάστης ὑπηρεσίας προσδιορίζουν τὸ εἶδος καὶ τὸ ποσὸν τῆς ἐγγυήσεως.

β' Βιβλία, ἐγγραφαὶ καὶ ἔλεγχος.

Ἄρθρ. 195. Τὰ βιβλία τῶν ὑπολόγων, ἐκτὸς τῶν βοηθητικῶν, μονογραφοῦνται παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ὅστις δύναται νὰ ἀναθέσῃ τὴν μονογράφησιν αὐτῶν εἰς ἐπιτροπόν του.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἡ μονογράφησις συνίσταται εἰς τὴν ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου φύλλου δι' ἀραβικῶν χαρακτήρων σημείωσιν τοῦ αὐξοντος ἀριθμοῦ τῶν σελίδων καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ τελευταίου φύλλου βεβαίωσιν τοῦ ποσοῦ αὐτῶν· εἰς ἕκαστον φύλλον τίθεται ἡ μονογραφή, ἤτοι τὰ ἀρχικὰ γράμματα τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ὑπουργοῦ ἢ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ, εἰς δὲ τὸ πρῶτον καὶ τελευταῖον ὁλόκληρος ἡ ὑπογραφὴ αὐτοῦ.

Εἰς τὰ ἐκδιδόμενα ἀποδεικτικὰ παραλαβῆς εἰσπρακτέων, διπλότυπα ἀποδεικτικὰ εἰσπράξεων, γραμμάτια παραλαβῆς καὶ χρηματικὰ γραμμάτια ὅλοι οἱ ὑπόλογοι ὀφείλουν νὰ σημειῶσιν ὄχιμόνον δι' ἀραβικῶν χαρακτήρων, ἀλλὰ καὶ ὁλογράφως τὰ ποσὰ τῶν παραδιδομένων εἰς αὐτοὺς χρηματικῶν τίτλων καὶ τῶν παρ' αὐτῶν εἰσπραττομένων χρημάτων.

Ἄρθρ. 196. Ὅλα ἐν γένει τὰ βιβλία τῶν ὑπολόγων εἶναι καὶ μένουν ἰδιοκτησία τοῦ δημοσίου, κλείονται κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου ἑκάστου ἔτους, ἢ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς παύσεως ἢ μεταθέσεως τῶν ὑπολόγων· τὸ κλείσιμον γίνεται ἐνώπιον τῆς ἁρμοδίας διοικητικῆς ἢ δημοτικῆς ἀρχῆς, ἥτις καταμετρεῖ συγχρόνως τὰ ἐν τῷ ταμείῳ μετρητὰ καὶ βεβαιοῖ τὴν πρᾶξιν ταύτην διὰ τακτικοῦ πρωτοκόλλου.

Ἄρθρ. 197. Οἱ ὑπόλογοι ὀφείλουν ἀπαραιτήτως νὰ καταμετρῶσι τὰ εἰς τὸ ταμεῖόν των χρήματα κατὰ πᾶσαν δεκάτην, εἰκοστὴν καὶ τελευταίαν ἡμέραν τοῦ μηνός, καὶ νὰ βεβαιῶσι διὰ τῆς ὑπογραφῆς των ἐπὶ τοῦ καθημερινοῦ αὐτῶν, ὅτι τὸ ποσὸν τῶν εἰς χεῖρας των χρημάτων εἶναι ἀκριβῶς σύμφωνον μὲ τὸ ἐπὶ τοῦ βιβλίου των καταδεικνυόμενον ὑπόλοιπον· ἀνάμιξις ἰδιωτικῶν χρημάτων μὲ τὰ δημόσια ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς.

Ἄρθρ. 198. Οἱ ὑπόλογοι ὀφείλουν ἐπὶ ποινῇ προσωρινῆς παύσεως, νὰ ὑποβάλλουν εἰς τοὺς πρὸς ἐπιθεώρησιν τοῦ ταμείων των παρουσιαζομένους ἀπεσταλμένους τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου ἢ τὰς διοικητικὰς ἀρχάς, ὅλα τὰ βιβλία καὶ ἔγγραφα τῆς ὑπηρεσίας των, νὰ ἐκθέτωσι καὶ νὰ καταμετρῶσιν ἐνώπιον αὐτῶν τὰ εἰς χεῖράς των χρήματα, νὰ δίδωσιν ὅλας τὰς ζητουμένας πληροφορίας καὶ διασαφήσεις καὶ νὰ ὑπογράφωσι μετὰ τοῦ ἐπιθεωρητοῦ· τὸ τῆς ἐπιθεωρήσεως πρωτόκολλον εἰς διπλοῦν, τὸ ἓν τῶν ὁποίων μένει παρ' αὐτοῖς.

Ἄρθρ. 199. Πᾶσα ἔλλειψις χρημάτων ἢ χαρτοσήμου ἀναφαινομένη εἴτε κατὰ τὴν ἐπιθεώρησιν τοῦ ταμείου εἴτε κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν λογαριασμῶν αὐτοῦ παρὰ τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου, ἀναπληροῦται, καταβαλλομένου τοῦ ποσοῦ τῆς ἐλλείψεως παρὰ τοῦ ταμίου ἐντὸς 24 ὡρῶν· εἰς ἐναντίαν περίστασιν ὁ ὑπόλογος ταμίας ἀπολύεται ἀμέσως τῆς ὑπηρεσίας, ἐνεργεῖται ἡ προσωπικὴ αὐτοῦ κράτησις, ἀποζημιοῦται τὸ δημόσιον ἀπὸ τὴν ἐγγύησιν καὶ τὴν ἄλλην αὐτοῦ περιουσίαν κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ περὶ καταδιώξεως τῶν δημοσίων ὀφειλετῶν νόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πᾶν φαινόμενον πλεόνασμα μένει εἰς τὸ ταμεῖον μεχρισοῦ ἀποδειχθῇ ἡ αἰτία αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 200. Διὰ πᾶσαν ἔλλειψιν τίτλων νομίμου ἀπαιτήσεως τοῦ δημοσίου ἐφαρμόζονται ἀπαραλλάκτως αἱ διατάξεις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου.

γ' Ἀπόδοσις λογαριασμοῦ.

Ἄρθρ. 201. Ἕκαστος ὑπόλογος, καθὸ ὑπεύθυνος τῆς ἰδίας αὐτοῦ διαχειρίσεως, δίδει λόγον αὐτῆς.

Εἰς περίστασιν μεταθέσεως ἢ παύσεως ὁ ἐνιαύσιος λογαριασμὸς διαιρεῖται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαχειαίσεως ἑκάστου τῶν ὑπολόλων, καὶ ἕκαστος αὐτῶν δίδει ἰδιαιτέρως τὸν λογαριασμὸν τῶν ἰδίων του πράξεων.

Οἱ λογαριασμοὶ τῆς διαχειρίσεως, συνταχθέντες εἰς τριπλοῦν, πέμπονται συνωδευμένοι μὲ τὰ ἐξηγητικὰ φύλλα καὶ λοιπὰ στοιχεῖα ἐλέγχου εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον ἐντὸς 40 ἡμερῶν μετὰ τὸ τέλος τῆς διαχειρίσεως.

Μετὰ τὴν ἐξέλεγξιν αὐτῶν παρὰ τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου τὸ μὲν μένει παρ' αὐτῷ, τὸ δεύτερον, βεβαιωμένον παρ' αὐτοῦ ὡς ὀρθὸν ἢ διωρθωμένον, μεταβιβάζεται μετὰ τῶν ἐξηγητικῶν φύλλων καὶ λοιπῶν στοιχείων ἐλέγχου εἰς τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον ἐντὸς τριῶν μηνῶν, τὸ τρίτον ἐπίσης βεβαιωμένον ὡς ὀρθὸν ἢ διωρθωμένον ἐπιστρέφεται εἰς τὸν ὑπόλογον, ὅστις ὀφείλει νὰ συντάξῃ ἀμέσως ἄλλο ἀπαράλλακτον, καὶ βεβαιωμόνον διὰ τῆς ὑπογραφῆς του νὰ τὸ ὑποβάλῃ εἰς τὸ συνέδριον.

δ' Εὐθύνη.

Ἄρθρ. 202. Πᾶς ὑπόλογος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἐν ἀσφαλείᾳ τήρησιν τῶν ἐν τῷ ταμείῳ του δημοσίων χρημάτων, καὶ ὀφείλει ἢ αὐτὸς νὰ διανυκτερεύῃ ὅπου εἶναι τὸ ταμεῖον, ἢ ἄλλος ὑπ' εὐθύνην του· οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι ὀφείλουσι συγχρόνως νὰ ζητῶσι καὶ στρατιωτικὴν φρουράν.

Ἄρθρ. 203. Πᾶς ὑπόλογος εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἀνελλειπῆ παράδοσιν εἰς τὸ ἁρμόδιον ταμεῖον τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀποστελλομένων δημοσίων χρημάτων, καὶ δύναται δι' ἀσφάλειάν του νὰ διορίζῃ ἐπίτροπόν του νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἀποσφράγισιν τῶν κιβωτίων καὶ σάκκων καὶ εἰς τὴν καταμέτρησιν.

Διὰ τὰ καθ' ὁδὸν ἐνδεχόμενα δὲν εἶναι ὑπεύθυνος, εἰμὴ ἐὰν ἐνέχηται ἕνεκεν ἁμαρτήματος ἢ ἀμελείας· δὲν γίνεται μολοντοῦτο δεκτὸν εἰς πίστωσίν του τὸ ἀποσταλὲν ποσόν, εἰμὴ ἂν συνεμορφώθη ἀκριβῶς μὲ τὸν περὶ ἀποστολῆς δημοσίων χρημάτων κανονισμὸν, καὶ ὑπάρχει κατ' αὐτὸν συντεταγμένον τὸ πρωτόκολλον.

Ὁ παραλαμβάνων ταμίας καθίσταται μόνος ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν τυχὸν ἀνακαλυφθεῖσαν ἔλλειψιν, ἐὰν δὲν μετακαλέσῃ τὸν ἐπίτροπον τοῦ ἀποστείλαντος νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἀποσφράγισιν καὶ καταμέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τρησιν, καὶ δὲν συνεμορφώθη ἀκριβῶς μὲ τὸν κανονισμόν· ἐν περιπτώσει ἀπουσίας ἢ ἄλλου κωλύματος τοῦ ἐπιτρόπου, ὁ παραλαμβάνων ταμίας ὀφείλει νὰ προσκαλέσῃ ἐγγράφως τὸν εἰσαγγελέα τῶν Πρωτοδικῶν. ἢ, ὅπου τοιοῦτος δὲν ὑπάρχει, τὸν εἰρηνοδίκην, διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν ἀποσφράγισιν καὶ καταμέτρησιν ἀντὶ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ ἀποστέλλοντος ταμείου.

Ἄρθρ. 204. Οὐδεὶς ὑπόλογος δύναται νὰ ἀπομακρυνθῇ τῆς ἕδρας αὐτοῦ ἄνευ ἀδείας τῆς προϊσταμένης ἀρχῆς.

Πᾶς δ' ἐπ' ἀδείᾳ ἀπομακρυνόμενος ἢ κωλυόμενος νομίμως ὀφείλει νὰ ἀντικαταστήσῃ τοποτηρητὴν ἐπὶ ἰδίᾳ μὲν αὐτοῦ εὐθύνῃ, ἀλλὰ μὲ τὴν ἔγκρισιν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἐν κατεπειγούσῃ περιστάσει δύναται νὰ δώσῃ ἡ διοικητικὴ ἀρχὴ ἄδειαν ὀκταημέρου ἀπουσίας, καὶ νὰ ἐγκρίνῃ τὸν τοποτηρητήν, ἀλλ' ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ ἀμέσως τὸν ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρ. 205. Ἀσχέτως τῆς ποινικῆς καταδιώξεως ἕκαστος ταμίας εἶναι προσωπικῶς ὑπεύθυνος ἕνεκεν ἁμαρτήματος ἢ ἀμελείας διὰ πᾶσαν ὑπεξαίρεσιν, κλοπὴν ἢ λήστευσιν δημοσίων χρημάτων ἢ χαρτοσήμων.

α'. Ἐὰν δὲν ἐφρόντισε νὰ φρουρῆται τὸ ταμεῖον ἀπὸ τὴν ἀναγκαίαν στρατιωτικὴν φυλακήν.

β'. Ἐὰν ὀφείλων νὰ διανυκτερεύσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἢ ἄλλος ὑπὸ εὐθύνην του, ὅπου εἶναι τὸ ταμεῖον, δὲν ἐξεπλήρωσε τὸ καθῆκον τοῦτο.

γ'. Ἐὰν παρέλειψε ν' ἀποστείλῃ εἰς τὰς τεταγμένας προθεσμίας τὰ περισσεύοντα τοῦ ταμείου χρήματα.

δ'. Ἐὰν δὲν ἐτήρησεν ἀκριβῶς τὰς περὶ ἀποστολῆς δημοσίων χρημάτων διατάξεις κατὰ τὸ ἄρθρον 203.

ε'. Ἐὰν μὴ καταβαλὼν πρός φύλαξιν καὶ ἐξασφάλισιν τῶν δημοσίων χρημάτων καὶ τοῦ χαρτοσήμου ἰδιαιτάτην ἐπιμέλειαν ὡς ἰδίων αὐτοῦ πραγμάτων, ἔγεινεν ἐκ πράξεως ἢ παραλείψεως αἴτιος ζημίας εἰς τὸ δημόσιον.

Τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον δικάζει τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐξ ἁμαρτήματος ἢ ἀμελείας ἐνοχὴν τῶν ὑπολόγων. Δύναται δὲ ἐπὶ τούτῳ νὰ ἐνεργήσῃ καὶ ἀπ' εὐθείας καὶ διὰ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν καὶ διὰ τῶν εἰσαγγελέων καὶ ἄλλας ἐξετάσεις παρὰ τὰς ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τούτων ἰδίᾳ ἁρμοδιότητι ἤδη γενομένας.

ε'. Πειθαρχικαὶ ποιναί.

Ἄρθρ. 206. Διὰ πᾶσαν παράβασιν τῶν ἐν τῷ παρόντι νόμῳ ὡρισμένων, καθὼς καὶ ἕνεκα ἀπειθείας ἢ ἀμελείας περὶ τὴν ὑπηρεσίαν, οἱ ὑπόλογοι ὑπόκεινται εἰς πειθαρχικὰς ποινάς, ἐπιφυλαττομένων καὶ τῶν βαρυτέρων ποινῶν διὰ τὰς περιστάσεις ὅσας προβλέπει ὁ ποινικὸς νόμος.

Ἄρθρ. 207. Αἱ πειθαρχικαὶ ποιναὶ εἶναι·

1. Ἐπίπληξις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

2. Πρόστιμον 5—300 δραχμῶν.

3. Παῦσις ὀκτὼ ἡμερῶν μέχρις ἓξ μηνῶν, ἐπάγουσα τὴν κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἀφαίρεσιν τοῦ μισθοῦ καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἐκ τῆς ὑπηρεσίας προερχομένων ὠφελειῶν.

Αἱ κατὰ τὰ ἐδάφια 1 καὶ 2 ποιναὶ ἐπιβάλλονται παρὰ τοῦ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ἢ παρὰ τοῦ ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου εἰς τὰς προβλεπομένας περιπτώσεις τῶν ἄρθρων 17 καὶ 28 τοῦ ἀπὸ 27 Σεπτεμβρίου (9 Ὀκτωβρίου) 1833 Β. διαταγματος· ἡ δὲ κατὰ τὸ ἐδάφιον 3 ἐπιβάλλεται ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ.

Ἄρθρ. 208. Ἐὰν ἐκ τῶν πράξεων ὑπολόγου τινὸς κινδυνεύῃ τὸ δημόσιον ταμεῖον, ἢ ἀνακαλυφθῶσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ἀταξίαι δίδουσαι εὔλογον ὑπόνοιαν καταχρήσεως, ἢ ἐμποδίζουσαι τὸν ἔλεγχον τῶν πράξεων αὐτοῦ, ὁ προϊστάμενος αὐτοῦ ἢ ἡ ἁρμοδία διοικητικὴ ἀρχὴ ἔχουν τὴν ἄδειαν καὶ τὸ χρέος νὰ παύσωσι προσωρινῶς αὐτὸν καὶ νὰ ζητήσωσιν ἀμέσως τὰς διαταγὰς τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν, ἐὰν ὑπὸ μόνον τὸν ὑπουργὸν τοῦτον διατελῇ ὁ ὑπόλογος· ἐὰν δὲ διατελῇ καὶ ὑπὸ ἄλλον ὑπουργόν, ζητοῦνται συγχρόνως καὶ τούτου αἱ διαταγαί. Ὀφείλουν δὲ νὰ λάβωσι συγχρόνως μέτρα περὶ ἐξασφαλίσεως τῶν δημοσίων χρημάτων καὶ ἐγγράφων.

Ἄρθρ. 209. Πᾶς ὑπόλογος ἀποβάλλεται τῆς ὑπηρεσίας·

1. Ἐὰν δὲν ἀναπληρώσῃ ἐντὸς 24 ὡρῶν τὸ ἀνακαλυφθὲν ἔλλειμμα τοῦ ταμείου του κατὰ τὸ ἄρθρον 199.

2. Ἐὰν δὲν πληρώσῃ εἰς τὸ ταμεῖον τὸ δι' ἀποφάσεως τοῦ συνεδρίου καταλογισθὲν εἰς βάρος του ποσόν.

3. Εἰς τὰς ἐν τῷ ποινικῷ νόμῳ ὡρισμένας περιστάσεις.

4. Ἐὰν ἀπομακρυνθῇ τῆς ἕδρας αὐτοῦ ὑπὲρ τὰς 24 ὥρας χωρὶς νὰ δώσῃ εἴδησιν εἰς τὴν διοικητικὴν ἀρχήν, ἢ ὑπὲρ τὰς τρεῖς ἡμέρας χωρὶς νὰ λάβῃ ἄδειαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

Γενικὸν Λογιστήριον.

Ἄρθρ. 210. Τὸ γενικὸν λογιστήριον παραλαμβάνει τὰ στοιχεῖα τῆς λῃψοδοσίας τῶν διαφόρων ὑπολόγων, περὶ τῶν ὁποίων πραγματεύονται τὰ κεφάλαια ΙΔ'. καὶ ΙΕ'.. ἐξελέγχει αὐτὰ διὰ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων, τὰ συγκεφαλαιοῖ καὶ τὰ ἐγγράφει εἰς τὰ βιβλία του.

Τὰ βιβλία ταῦτα συνίστανται εἰς καθημερινὸν καὶ καθολικόν, ἅτινα κρατοῦνται κατὰ διπλογραφικὴν μέθοδον, καὶ εἰς βοηθητικὰ βιβλία, ἐν οἷς ἀναπτύσσονται αἱ τῶν πρώτων ἐγγραφαί.

Οἱ ἐνιαύσιοι λογαριασμοὶ τῆς διαχειρίσεως τῶν ὑπολόγων, ἀφοῦ ἀναγνωρισθῶσι παρὰ τοῦ γενικοῦ Λογιστηρίου ὀρθῶς ἔχοντες, μετα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βιβάζονται εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον μὲ γενικὰς ἀνακεφαλαιώσεις καθ' ὑπολόγους καὶ κατ' εἶδος ὑπηρεσίας.

Ὁ ἐνιαύσιος γενικὸς λογαριασμὸς τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, ὁ ἀπολογισμὸς τῆς χρήσεως καὶ ὅλοι οἱ συνοδεύοντες αὐτοὺς ἐξηγητικοὶ πίνακες συντάσσονται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐγγραφῶν τοῦ γενικοῦ Λογιστηρίου. Ἀναλυτικοὶ πίνακες τῶν γενικῶν τούτων ἀποτελεσμάτων διευθύνονται εἰς τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ βεβαιώσῃ τὴν ἀκρίβειαν καὶ συμφωνίαν των μὲ τὰς ἀποφάσεις του ἐπὶ τῶν λογαριασμῶν τῶν ὑπολόγων.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Λογιστικὸν δικαστικὸν

Ἔλεγχος ὑπὸ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ συνεδρίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

Ἔλεγχος δικαστικός.

Ἄρθρ. 211. Οἱ κατ' ἔτος παρουσιαζόμενοι λογαριασμοὶ ὅλων τῶν ὑπολόγων δικάζονται ἀπὸ τὸ Ἐλεγκτικὸν Συνέδριον.

Ἄρθρ. 212. Μετὰ τὴν παρὰ τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν ἐκδίδονται ἀποφάσεις, δι' ὧν βεβαιοῦται ὅτι ἔχουν ὀρθῶς ἢ ὅτι ὑπάρχει ἔλλειμμα εἰς βάρος τοῦ ὑπολόγου ἢ εἰς πίστωσιν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 213. Μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ συνεδρίου οἱ ὑπόλογοι ἀπαλλάττονται πάσης εὐθύνης πρὸς τὸ δημόσιον διὰ τὴν διαχείρισιν τῆς ὁποίας ἐδικάσθη ὁ λογαριασμός, καὶ ἡ δοθεῖσα παρ' αὐτῶν ἐγγύησις μένει διὰ τὴν μετὰ ταῦτα ὑπηρεσίαν των, ἀποδίδεται δ' εἰς αὐτοὺς μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐπὶ τῆς τελευταίας διαχειρίσεώς των ἀποφάσεως.

Ἄρθρ. 214. Τῶν ἀποφάσεων τοῦ Συνεδρίου συγχωρεῖται ἀναθεώρησις καὶ προσφυγὴ πρὸς ἀναίρεσιν ὑπὸ τοὺς διαγραφομένους ἐν τῷ καταστατικῷ αὐτοῦ ὅρους.

Ἄρθρ. 215. Ἡ διαδικασία τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου δὲν ἐκτείνεται εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν ἐπὶ τῶν διατακτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'.

Ἔλεγχος διοικητικός.

Ἄρθρ. 216. Ὁ ἐνιαύσιος λογαριασμὸς τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως συνοδεύεται μὲ γενικὸν πίνακα τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐξελέγξεως τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1. *Ἐνιαυσία ἔκθεσις πρὸς τὸν Βασιλέα*

Ἄρθρ. 217. Κατὰ πᾶν ἔτος τὸ γενικὸν ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συνεδρίου ὑποβάλλεται εἰς τὸν Βασιλέα. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὸν Φεβρουάριον μῆνα τὸ συνέδριον διορίζει ἐκ τῶν μελῶν του ἐπιτροπὴν διὰ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς παρατηρήσεις αἵτινες προέκυψαν ἀπὸ τὴν παράθεσιν τῶν ἐσόδων μὲ τοὺς φορολογικοὺς νόμους, καὶ τῶν ἐξόδων μὲ τὰς χορηγηθείσας εἰς τοὺς ὑπουργοὺς πιστώσεις, καὶ τὰς περὶ μεταρρυθμίσεων καὶ βελτιώσεων σκέψεις αὐτοῦ, καὶ συντάξῃ σχέδιον ἐκθέσεως, τὸ ὁποῖον, ἀφοῦ συζητηθῇ ἐν γενικῇ συνεδριάσει καὶ ἐγκριθῇ, ὑποβάλλεται εἰς τὸν Βασιλέα.

Ἄρθρ. 218. Ἡ ἀνωτέρω ἔκθεσις δημοσιεύεται διὰ τοῦ τύπου, καὶ ἀντίτυπα αὐτῆς διανέμονται εἰς τὰς Βουλάς.

2. *Δημόσιαι διαδηλώσεις τοῦ Συνεδρίου.*

Ἄρθρ. 219. Τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξελεχθέντων παρ' αὐτοῦ λογαριασμῶν τῶν ὑπολόγων βεβαιόνει καὶ πιστοποιεῖ τὴν ὀρθότητα τῶν παρὰ τῶν ὑπουργῶν δημοσιευθέντων γενικῶν λογαριασμῶν.

Ἄρθρ. 220. Πρὸς εὐκολίαν τῆς ἐργασίας ταύτης τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργεῖον διευθύνει εἰς τὸ συνέδριον ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου μηνός, μετὰ τοῦ γενικοῦ λογαριασμοῦ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως, καὶ ἀναλυτικούς, καθ' ὑπολόγους, πίνακας τῶν ἐν αὐτῷ περιεχομένων ἐσόδων καὶ ἐξόδων πάσης φύσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 210.

Ἄρθρ. 221. Τὸ συνέδριον, ἀφοῦ παραθέσῃ τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα μὲ τοὺς ἐξελεγχθέντας λογαριασμοὺς τῶν ὑπολόγων, ἐκδίδει ἐν γενικῇ συνεδριάσει διαδήλωσιν, ὅτι ὁ ἐνιαύσιος γενικὸς λογαριασμὸς τῆς οἰκονομικῆς διαχειρίσεως συμφωνεῖ μὲ τὰς ἀποφάσεις του.

Ἄρθρ. 222. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν αὐτῶν ἐγγράφων τὸ ἐλεγκτικὸν συνέδριον ἐκδίδει ὡσαύτως ἐν γενικῇ συνεδριάσει ὁμοίαν διαδήλωσιν περὶ τῆς ὀρθότητος τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς κλεισθείσης χρήσεως, ὅστις ἐξηλέγχθη ἤδη προσωρινὸς ἀπὸ τὴν διοριζομένην κατὰ τὸ ἄρθρον 113 τοῦ παρόντος νόμου ἐπιτροπήν, καὶ εὑρίσκεται ἐπισυνημμένος εἰς τὸ πρωτόκολλον αὐτῆς.

Ἄρθρ. 223. Αἱ διαδηλώσεις συζητοῦνται ἐν γενικῇ συνεδριάσει καὶ ἀφοῦ ἀκουσθῇ ὁ ἐπίτροπος τῆς ἐπικρατείας, ἀποφασίζεται ἡ ἔκδοσις αὐτῶν. Συγχρόνως δὲ προσδιορίζεται ἡμέρα καθ' ἣν ἐκφωνοῦνται παρὰ τοῦ προέδρου ἐπισήμως.

Ἅμα ἐκφωνηθῶσι διευθύνονται εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν διὰ νὰ δημοσιευθῶσι διὰ τοῦ τύπου καὶ ὑποβληθῶσιν εἰς τὰς Βουλάς.

Ὅλαι αἱ ἀνωτέρω πράξεις πρέπει νὰ ἦναι ἀποπερατωμέναι τὴν α' Φεβρουαρίου ἑκάστου ἔτους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Γενικὴ διάταξις.

Ἄρθρ. 224. Ὅλαι αἱ εἰς τὸν παρόντα νόμον ἀντιβαίνουσαι διατάξεις ἀκυροῦνται.

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς παρὰ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας καὶ παρ' Ἡμῶν σήμερον κυρωθεὶς θέλει δημοσιευθῆ διὰ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆ ὡς νόμος τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Ὀκτωβρίου 1852.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως

Ἡ Βασίλισσα

ΑΜΑΛΙΑ

Δ. ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ περὶ λογιστικοῦ Νόμου καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ λογιστικὸν τῶν ἐξόδων τῶν Ὑπουργείων.

ΟΘΩΝ
ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ἄρθρων 136, 137, 138 καὶ 139 τοῦ ἀπὸ 1 Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ. περὶ Δημοσίου λογιστικοῦ Νόμου, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργοῦ, ἀκούσαντες τὴν γνώμην καὶ τοῦ Ἡμετέρου ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, ἀποφασίζομεν καὶ διατάττομεν·

Ἄρθρ. 1. Εἰς ἕκαστον ὑπουργεῖον καθίσταται εἰδικὸν ἐπὶ τῶν ἐξόδων Λογιστήριον, τὸ ὁποῖον ἐγγράφει τὰ περὶ τὴν χορήγησιν τῶν πιστώσεων, τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἐξόδων, τὴν ἔκδοσιν ἐνταλμάτων καὶ τὴν πληρωμὴν αὐτῶν.

Αἱ πράξεις αὗται ἐγγράφονται εἰς ὅλα τὰ ὑπουργεῖα κατὰ τοὺς αὐτοὺς κανόνας, τὰς αὐτὰς μεθόδους καὶ τὰς αὐτὰς διατυπώσεις, συναρτῶνται δὲ ἀλληλοδιαδόχως μὲ τὰς ἐγγραφὰς τοῦ παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργείῳ Γεν. Λογιστηρίου.

Περὶ πιστώσεων.

Ἄρθρ. 2. Οἱ προϋπολογισμοὶ τῶν ἐξόδων ἑκάστης χρήσεως ἑτοιμάζονται πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ὁμωνύμου τῆς χρήσεως ἔτους.

Ἐπὶ τούτῳ οἱ προϊστάμενοι τῶν τμημάτων τῶν διαφόρων ὑπουρ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γείων συντάττουσι καὶ ὑποβάλλουσιν εἰς τὸν ὑπουργὸν σχέδια τοῦ προϋπολογισμοῦ ἑκάστης ὑπηρεσίας, παραλληλίζοντες τὰ ἤδη ὑπολογιζόμενα ποσὰ μὲ τὰς ἐγκεκριμένας διὰ τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν πιστώσεις τῆς ἐν ἐνεργείᾳ χρήσεως. Τὰ σχέδια πρέπει νὰ συνοδεύωνται καὶ μὲ τὰς ἀπαιτουμένας ἀναπτύξεις τῶν λεπτομερειῶν ἑκάστης ὑπηρεσίας, ἔτι δὲ καὶ μὲ ἔκθεσιν αἰτιολογοῦσαν τὴν ἐκ τοῦ παραλληλισμοῦ τῶν χρήσεων προκύπτουσαν ἐπὶ ἔλαττον, ἢ ἐπὶ πλέον διαφοράν.

Τὰ μερικὰ ταῦτα σχέδια, συγκεφαλαιούμενα παρὰ τοῦ εἰδικοῦ ἐπὶ τῶν ἐξόδων Λογιστηρίου, ἀποτελοῦσι τὸν εἰδικὸν προϋπολογισμὸν ἑκάστου ὑπουργείου, κοινοποιούμενον τὸ βραδύτερον ἐντὸς τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τοῦ προηγουμένου ἔτους εἰς τὸ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, τοῦτο δὲ ἔχον ἐντὸς τῆς αὐτῆς προθεσμίας προετοιμασμένον α') τὸν προϋπολογισμὸν τῶν τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων ἐσόδων, β') τὸν εἰδικὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων του, συντάσσει ἐκ τῶν στοιχείων τούτων τὸν γενικὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους διὰ τὴν προσεχῆ χρῆσιν, καὶ ἐγκριθέντα παρ' Ἡμῶν, ὑποβάλλει αὐτὸν εἰς τὰς Βουλάς.

Ἄρθρ. 3. Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν ὑπουργὸς ὑποβάλλει καθ' ἕκαστον μῆνα εἰς ἔγκρισιν Ἡμῶν τὰς χρηματικὰς αἰτήσεις, ἐπὶ ταῖς ὁποίαις τίθενται εἰς τὴν διάθεσιν ἑκάστου τῶν ὑπουργῶν τὰ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἑπομένου μηνὸς ἀναγκαῖα χρηματικὰ κεφάλαια.

Ἐπὶ τούτῳ οἱ ἐπὶ τῶν τμημάτων τῶν διαφόρων ὑπουργείων συντάττουσιν ἕκαστος πίνακα τῶν κατὰ τὸν ἑπόμενον μῆνα ἀναγκαιούντων διὰ τὴν ὑπηρεσίαν του χρημάτων, καὶ τὸν παραδίδουσι τὴν δεκάτην τοῦ προηγουμένου εἰς τὸ ἁρμόδιον εἰδικὸν λογιστήριον.

Ἕκαστον εἰδικὸν λογιστήριον ἀφοῦ βεβαιωθῇ ὅτι τὰ ζητούμενα δὲν ὑπερβαίνουν μήτε τὸν ὅρον τῶν πιστώσεων ἐν γένει, μήτε τὸν ὅρον τῆς περὶ τῆς διανομῆς αὐτῶν ἀναλογίας, συγκεφαλαιοῖ τὰ ποσὰ τῶν πινάκων τούτων, συντάσσει τὴν μηνιαίαν χρηματικὴν αἴτησιν, καὶ τὴν διευθύνει (εἰς διπλοῦν) ἀπὸ τῆς 10 μέχρι τῆς 15 εἰς τὸ Γεν. Λογιστήριον. Αἱ αἰτήσεις ὅλων τῶν Ὑπουργείων ὁμοῦ ὑποβάλλονται παρὰ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὴν Ἡμετέραν ἔγκρισιν, κατὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ ἄρθρου 26 τοῦ Νόμου.

Ἄρθρ. 4. Αἱ ἐγκριθεῖσαι μηνιαῖαι αἰτήσεις καὶ τὸ Διάταγμα τῆς ἐγκρίσεως αὐτῶν παρακατατίθενται εἰς τὸ Γεν. Λογιστήριον, ἀντίτυπα δὲ αὐτῶν κοινοποιοῦνται εἰς τὰ Λογιστήρια ἑκάστου Ὑπουργείου.

Ἄρθρ. 5. Τὰ κατὰ μῆνα τιθέμενα εἰς τὴν διάθεσιν τῶν Ὑπουργῶν χρηματικὰ ποσὰ ἀθροίζονται ἀλληλοδιαδόχως καὶ ἀποτελοῦσι κατὰ χρῆσιν, καθ' ὑπηρεσίαν, κατὰ κεφάλαιον καὶ κατ' ἄρθρον μίαν καὶ μόνην πίστωσιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας καταλογίζονται τὰ τοῦ Ὑπουργοῦ ἐντάλματα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Περὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν ἐξόδων, ἤτοι περὶ βεβαιώσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν πιστωτῶν.

Ἄρθρ. 6. Ἡ ἐκκαθάρισις τῶν ἐξόδων ἤτοι ἡ βεβαίωσις τῶν δικαιωμάτων τῶν πιστωτῶν τοῦ Δημοσίου γίνεται δυνάμει τῶν τίτλων, τουτέστι τῶν δικαιολογητικῶν τῆς ἀπαιτήσεως ἑκάστου πιστωτοῦ ἐγγράφων. Ὁ τρόπος καθ' ὃν γίνονται τὰ ἔξοδα ἑκάστης ὑπηρεσίας καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐγγράφων τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ προσάγωνται πρὸς δικαιολόγησιν αὐτῶν θέλουν προσδιορισθῆ δι' εἰδικῶν ὁδηγιῶν καθ' ἕκαστον Ὑπουργεῖον καὶ κατὰ τὰ διάφορα τῶν ὑπηρεσιῶν ἑκάστου εἴδη, συνεννοουμένων τῶν Ὑπουργῶν μετὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν.

Ἄρθρ. 7. Μέχρις οὗ συνταχθῶσιν αἱ ἐν τῷ ἀνωτέρω ἄρθρῳ ὁδηγίαι ἡ ἐκκαθάρισις τῶν ἐξόδων ἐνεργεῖται κατὰ τὸν ἤδη εἰθισμένον τρόπον ἀλλὰ τηρουμένου ἀπαρατρέπτως τοῦ ἐφεξῆς κανόνος· «τὰ δικαιολογητικὰ πάσης δαπάνης ἔγγραφα πρέπει νὰ περιέχωσι τὴν βεβαιότητα ὅτι διὰ τῆς προκειμένης πληρωμῆς ἀποδίδεται ὁλικῶς, ἢ ἐν μέρει κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις ἀποδεδειγμένον χρέος τοῦ Κράτους» ἄρθρ. 39 τοῦ Νόμου.

Ἄρθρ. 8. Ἡ βεβαίωσις τῶν κεκτημένων δικαιωμάτων τῶν πιστωτῶν τοῦ δημοσίου γίνεται ἢ ἐξ ἐπαγγέλματος, ὅταν πρόκηται περὶ δικαιώματος ἀναμφισβητήτου, τοῦ ὁποίου εἶναι πασίδηλος ἡ δικαιολόγησις, ἢ ἐπὶ τῇ προσαγωγῇ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων, ὑποβαλλομένων εἰς τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον, ἢ τὸν δευτερεύοντα διατάκτην, εἴτε ἀπ' εὐθείας παρὰ τῶν δικαιούχων (titulaires de créances) εἴτε παρ' ἄλλων συμφέρον ἐχόντων, ἢ παρὰ τῶν μεσολαβούντων δημοσίων ὑπαλλήλων.

Ἄρθρ. 9. Ἡ προσαγωγὴ τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων θεωρεῖται ὡς ἔννομος τότε μόνον, ὅταν ἡ κατάστασις, ὁ λογαριασμὸς καὶ τ' ἀπαιτούμενα ὡς ἐκ τῆς φύσεως τῆς δαπάνης δικαιολογητικὰ κατατεθῶσιν, ἢ σταλῶσιν ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον, ἢ τὸν δευτερεύοντα διατάκτην.

Ἄρθρ. 10. Ἡ χρονολογία τῆς ὡς ἄνω προσαγωγῆς βεβαιοῦται ἐκ τῶν βιβλίων τῶν πρὸς καταχώρισιν τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων, κρατουμένων παρὰ τοῖς ὑπουργείοις, ἢ παρὰ τοῖς δευτερεύουσι διατάκταις (ὑπόδ. 1). ἐπὶ δὲ τῶν προσαχθέντων ἐγγράφων γίνεται μνεία ταύτης τῆς καταχωρίσεως.

Τὰ βιβλία ταῦτα κρατοῦνται παρὰ τοῦ ἐπὶ τῆς διεκπεραιώσεως ὑπαλλήλου.

Ἄρθρ. 11. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ βιβλίων συντάσσεται τὸ τῆς καταθέσεως τῶν ἐγγράφων πιστοποιητικόν, τὸ πρὸς τοὺς πιστωτὰς τοῦ δημοσίου κατ' αἴτησιν αὐτῶν ἐκδιδόμενον. Τοῦτο δὲ πρέπει νὰ περιέχῃ τὰ γεγονότα εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σφαλίζηται καὶ τῶν πιστωτῶν τὸ συμφέρον, καὶ τὸ συμφέρον τὸ δημόσιον (ὑπόδ. 2).

Τὰ ἀποδεικτικὰ ταῦτα συντασσόμενα ἐπὶ ἁπλοῦ χάρτου ὑπογράφονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τῆς διεκπεραιώσεως ὑπαλλήλου.

Ἄρθρ. 12. Οἱ μισθοί, τὰ ἐπιμίσθια καὶ αἱ τούτοις ὅμοιαι ἀπολαυαὶ ἐκκαθαρίζονται κατὰ μῆνα λογιζομένων ὅλων τῶν μηνῶν ἐκ 30 ἡμερῶν. Ἐπομένως τὸ 12 τοῦ ἐνιαυσίου ποσοῦ διαιρεῖται εἰς 30 μερίδια, παριστάνοντα τὸν ἡμερούσιον μισθόν. Ἡ 31 ἡμέρα τῶν μηνῶν δὲν λογίζεται οὔτε εἰς ὄφελος τῶν παρόντων, οὔτε εἰς ζημίαν τῶν ἀπόντων ὑπαλλήλων· ἀπεναντίας προστίθενται εἰς τὸν Φεβρουάριον 1 ἢ 2 ἡμέραι καὶ διὰ τοὺς παρόντας καὶ διὰ τοὺς ἀπόντας. Εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν μισθῶν τὰ κλάσματα τῶν λεπτῶν παραλείπονται.

Ἄρθρ. 13. Μισθοδοτικὴ κατάστασις ἅπαξ συνταχθεῖσα, ἐὰν πρέπῃ νὰ μεταβληθῇ δι' ὁποιανδήποτε αἰτίαν, δὲν ἀλλοιοῦται οὐδέποτε, ἀλλὰ τὰ μεταβλητέα ποσὰ μεταφέρονται εἰς νέαν ἐπανορθωτικὴν κατάστασιν (ὑπόδ. 3), εἰς τὴν ὁποίαν, ἐξηγουμένης τῆς αἰτίας, γίνεται ἡ διόρθωσις αὐτῶν διὰ προσθέσεως ἢ ἀφαιρέσεως. Εἰς τὴν ἐπανορθωτικὴν κατάστασιν, βεβαιουμένην καὶ θεωρουμένην παρὰ τῶν αὐτῶν ἀρχῶν, ἐπισυνάπτονται, ἐὰν ὑπάρχωσι, διαταγαὶ περὶ τῶν γενομένων μεταβολῶν, καὶ ὑπογράφονται οἱ λῆπται ὑπάλληλοι. Ἐπὶ τῆς παλαιᾶς καταστάσεως ὑπογραφαὶ αὐτῶν, ἐὰν ὑπάρχωσι, θεωροῦνται ἠκυρωμέναι.

Ἄρθρ. 14. Ὁ μισθὸς τῶν νεοστὶ διοριζομένων ὑπαλλήλων ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐπιούσης τῆς ἐγκαθιδρύσεώς των, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ ῥητῶς προσδιωρισμένη ἡ ἐποχὴ τῆς ἐνάρξεως τοῦ μισθοῦ ἐν τῷ ἐγγράφῳ τοῦ διορισμοῦ των, ἢ δυνάμει εἰδικῶν κανονισμῶν τῆς ὑπηρεσίας.

Ἄρθρ. 15. Ὁ μισθὸς τῶν ὑπαλλήλων παύει ἀπὸ τὴν ἐπαύριον τῆς ἡμέρας καθ' ἣν παύουσι νὰ ἐκτελῶσι τὴν ὑπηρεσίαν των, ἐκτὸς τῶν περιστάσεων καθ' ἃς ῥητὸς νόμος ἄλλως ὁρίζει.

Ὁ δὲ μισθὸς τῶν μετατιθεμένων ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην ὑπηρεσίαν ὑπαλλήλων λογίζεται εἰς βάρος τῆς νέας ὑπηρεσίας ἀπὸ τὴν ἐπαύριον τῆς παραδόσεως τῆς προτέρας εἰς τὸν νόμιμον ἀναπληρωτὴν ἢ διάδοχον αὐτῶν. Εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τῆς μισθοδοσίας τῶν μετατιθεμένων ὑπαλλήλων λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν μόνον τὸ χρονικὸν διάστημα τὸ ἀπαραιτήτως ἀπαιτούμενον διὰ τὴν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς εἰς τὴν νέαν θέσιν των μετάβασιν.

Εἰς τοὺς ζητήσαντας τὴν παραίτησίν των πληρόνεται ὁ μισθὸς τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔλαβον τὸ περὶ παραιτήσεώς των ἔγγραφον, ἀλλ' εἰς τοὺς ἄνευ ἀδείας ἐγκαταλιμπάνοντας τὴν θέσιν των δὲν πληρόνεται μισθὸς διὰ τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἀφῆκαν τὴν ὑπηρεσίαν των.

Ἄρθρ. 16. Τόκος δὲν λογίζεται εἰς ὄφελος τῶν πιστωτῶν τοῦ Κράτους, παρεκτὸς ἐὰν ὀφείληται δυνάμει τοῦ νόμου, ἢ ῥητῆς συμφωνίας,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οὐδέποτε δὲ λογίζεται τόκος ἐπὶ ἀποδόσεως χρημάτων μὴ προσηκόντως εἰσπραχθέντων.

Ὁ δυνάμει τοῦ Νόμου ἢ ῥητῆς συμφωνίας ὀφειλόμενος τόκος λογίζεται ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῆς εἰς τὸ ταμεῖον εἰσαγωγῆς τῶν χρημάτων μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐκδίδεται τὸ ἔνταλμα, συμπεριλαμβανομένης καὶ ταύτης. Εἰς τοὺς ὑπολογισμοὺς τῶν τόκων ὑπὲρ τῶν πιστωτῶν, ὡς καὶ τῶν ὑπὲρ τοῦ δημοσίου ὅλοι οἱ μῆνες ἀνεξαιρέτως λογίζονται ἐκ 30 ἡμερῶν.

Ἄρθρ. 17. Τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, τὰ ἀφορῶντα δαπάνην τῆς ὁποίας ἡ πληρωμὴ διατάσσεται ἀπ' εὐθείας παρὰ τῶν ὑπουργείων, ἐξελέγχονται παρὰ τῷ τμήματι, εἰς ὃ ὑπάγεται ἡ προκαλέσασα τὴν δαπάνην ὑπηρεσία, καὶ ἀφοῦ ἐκ τῆς παραβολῆς τῶν ἐγγραφῶν μὲ τὴν κατάστασιν ἢ τὸν λογαριασμόν, τὸν ἐκφράζοντα τὸ ποσὸν τῆς δαπάνης, προκύψῃ ἡ βεβαίωσις ὅτι ὑπάρχει κεκτημένον δικαίωμα εἰς βάρος τοῦ δημοσίου, ὁ προϊστάμενος τοῦ τμήματος ὑπογράφει τὸν λογαριασμόν, ἢ τὴν κατάστασιν ἐκφράζων καὶ ὁλόγραφον τὸ πληρωτέον ποσόν, καὶ προκαλῶν τὴν πρὸς ἔκδοσιν τοῦ ἐντάλματος ἐντολὴν τοῦ ὑπουργοῦ, παραπέμπων τὰ ἔγγραφα εἰς τὸ ἐπὶ τῶν ἐξόδων λογιστήριον, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 25 ὁριζόμενα.

Ἄρθρ. 18. Ἡ ὁριστικὴ ἐκκαθάρισις παντὸς ἐξόδου ἀπόκειται εἰς μόνον τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν, ἡ δὲ παρὰ τῶν δευτερευόντων διαταχτῶν γινομένη δὲν εἶναι ὁριστική, οὔτε εἰς τὰς ἐν τῷ ἑπομένῳ ἄρθρῳ προβλεπομένας περιστάσεις, καθ' ἃς συγχωρεῖται εἰς αὐτοὺς νὰ διατάξωσι τὴν πληρωμὴν τοῦ ἐξόδου, καὶ πρὶν ὑποβάλωσιν εἰς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν τὰ δικαιολογητικὰ αὐτοῦ ἔγγραφα.

Ἄρθρ. 19. Πρὸς εὐκολίαν τῆς ὑπηρεσίας δύνανται οἱ ὑπουργοὶ νὰ δώσωσι τὴν ἄδειαν εἰς δευτερεύοντας διατάκτας νὰ ἐκδώσωσιν ἐντάλματα πρὸς πληρωμὴν ἐξόδων, πρὶν ἔτι ὑποβάλωσιν εἰς ἔγκρισιν αὐτῶν τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα· ἀλλὰ τοῦτο συγχωρεῖται μόνον ὅταν οἱ τίτλοι τῶν πιστωτῶν ἦναι ἀδιαφιλονίκητοι ὡς ἐπὶ μισθοδοσίας ἐγκεκριμένης ἢ ὅταν ὑπάρχῃ μὲν ἐν γένει ἡ ἄδεια περὶ ἐκτελέσεως τῆς ὑπηρεσίας, δὲν ἐπιδέχεται δὲ ἡ πληρωμὴ ἀναβολήν, οἷον ἐπὶ ἡμερομισθίων δι' ἐργασίας διατεταγμένας.

Καὶ κατὰ ταύτας ὅμως τὰς περιστάσεις ὀφείλει ὁ ἐκδοὺς τὸ ἔνταλμα διατάκτης νὰ στείλῃ εἰς τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον ἐπικυρωμένα ἀντίγραφα τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων, διὰ νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ὁριστικὴν ἔγκρισιν τῆς γενομένης ἐκκαθαρίσεως τῆς δαπάνης κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁρισθέντα. Μένει δὲ ὁ διατάκτης ὑπεύθυνος πρὸς τὸ δημόσιον, καὶ ἐὰν διέταξε πληρωμὴν μὴ δικαιολογημένην ὑποχρεοῦται δι' ἀποφάσεως τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ ν' ἀποζημιώσῃ αὐτό, ἔχων δικαίωμα ἀγωγῆς κατὰ τοῦ λαβόντος τὴν κακῶς πληρωθεῖσαν ποσότητα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 20. Ἡ εἰς τὰ βιβλία τῶν εἰδικῶν λογιστηρίων ἐγγραφὴ τῶν ἐκκαθαρισμένων ἐξόδων, περὶ ἧς πρόκειται εἰς τὰ ἄρθρα 24 καὶ 47 γίνεται ἀφοῦ ἐνεργηθῶσι τὰ ἀνωτέρω διαταχθέντα.

Περὶ ἐκδόσεως ἐνταλμάτων.

Ἄρθρ. 21. Οἱ ὑπουργοὶ διαθέτουν τὰς χορηγηθείσας αὐτοῖς πιστώσεις δι' ἐνταλμάτων ἢ χρηματικῶν ἢ ἐπιτροπικῶν. Καὶ τὰ μὲν χρηματικὰ ἐντάλματα ἐκδίδονται ἀπ' εὐθείας εἰς ὄνομα ἑνὸς ἢ πλειοτέρων πιστωτῶν τοῦ δημοσίου, διὰ δὲ τῶν ἐπιτροπικῶν ἐνταλμάτων μεταβιβάζεται μέρος τῶν πιστώσεων εἰς δευτερεύοντας διατάκτας, οἵτινες, ὡς ἐπίτροποι τῶν ὑπουργῶν ἐκδίδουν χρηματικὰ ἐντάλματα ἐπ' ὀνόματι ἑνὸς ἢ πλειοτέρων πιστωτῶν τοῦ δημοσίου.

Ἄρθρ. 22. Τὰ παρὰ τῶν ὑπουργῶν ὑπογραφόμενα χρηματικὰ ἐντάλματα διευθύνονται παρὰ τῶν ἐπὶ τῶν ἐξόδων λογιστηρίων εἰς τὸ Γεν. λογιστήριον. Τοῦτο δὲ τὰ θεωρεῖ, εἰδοποιεῖ τὸν ἁρμόδιον ταμίαν, καὶ τὰ ἐπιστρέφει εἰς τὰ ἁρμόδια ὑπουργεῖα.

Ἡ διὰ τῶν δικαιούχων ἀποστολὴ τῶν ἐνταλμάτων πρὸς θεώρησιν ἀπαγορεύεται, ἐπίσης ἀπαγορεύεται καὶ ἡ πρὸς αὐτοὺς παράδοσις τῶν ἐνταλμάτων παρὰ τοῦ Γεν. λογιστηρίου. Τὰ δὲ ἐπιτροπικὰ ἐντάλματα διευθύνονται εἰς διπλοῦν, ἐξ ὧν τὰ μὲν ἐπιστρέφονται ἐπιθεωρημένα εἰς τὰ ὑπουργεῖα διὰ νὰ ἀποσταλῶσιν εἰς τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας, τὰ δὲ κρατοῦνται εἰς τὸ Γεν. λογιστήριον διὰ νὰ ἀποσταλῶσι πρὸς τοὺς ταμίας.

§ α'. Χρηματικὰ ἐντάλματα (ὑπόδ. 4).

Ἄρθρ. 23. Τὰ χρηματικὰ ἐντάλματα πρέπει νὰ φέρωσι·

α') Τὸ ὄνομα τοῦ ὑπουργείου, παρὰ τοῦ ὁποίου, ἢ ἐν ὀνόματι τοῦ ὁποίου ἐκδίδονται.

β') Τὸν αὔξοντα αὐτῶν ἀριθμόν.

γ') Τὴν χρῆσιν εἰς ἣν ἀνάγεται ἡ δαπάνη.

δ') Τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἐπιγραφὴν τοῦ κεφαλαίου καὶ τοῦ ἄρθρου τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου.

ε') Τὴν χρονολογίαν τοῦ νόμου ἢ τοῦ Βασιλικοῦ διατάγματος δι' οὗ ἐχορηγήθη ἡ πίστωσις, ἐπὶ τῆς ὁποίας καταλογίζεται ἡ δαπάνη.

ϛ') Τὸ ταμεῖον, τὸ καλούμενον νὰ τὴν πληρώσῃ.

ζ') Τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ πρὸς ὃν γίνεται ἡ πληρωμή.

η') Τὴν αἰτίαν τῆς πληρωμῆς εὐκρινῶς ἐξηγημένην.

θ') Τὸ πληρωτέον ποσὸν ἐκφραζόμενον δι' ἀριθμῶν τε καὶ ὁλόγραφον.

ι') Τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα.

Ἄρθρ. 24. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως παντὸς ἐντάλματος ἐγγράφεται εἰς τὰ βιβλία κατὰ τὰ ἐν τῷ ἄρθρῳ 20 ὁριζόμενα τὸ ποσὸν καὶ τὸ εἶδος τῆς ἐκκαθαρισθείσης δαπάνης. Ἐπὶ ἐκδόσεως ἐντάλματος διὰ προπληρωμὴν ὑπηρεσίας μήπω ἀρξαμένης, ἐγγράφεται εἰς τὸ βιβλίον τῶν ἐκκαθαριζομένων ἐξόδων τὸ προϋπολογισθὲν ποσὸν τῆς δαπάνης.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὅταν δὲ τελειωθείσης τῆς ὑπηρεσίας ἐκκαθαρισθῇ ὁριστικῶς τὸ ἔξοδον, ἀκυροῦται ἡ ἐγγραφὴ ἐκείνη καὶ ἐγγράφεται τὸ ἐκκαθαρισμένον καὶ βεβαιωμένον ποσόν.

Ἄρθρ. 25. Τὰ εἰδικὰ λογιστήρια ἐξετάζουν ἐκ νέου τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 17 παραδιδόμενα αὐτοῖς ἔγγραφα καὶ ἀφοῦ τὰ εὕρωσιν ἐν τάξει, συντάττουσι τὸ ἔνταλμα καὶ τὸ ὑποβάλλουσιν εἰς τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ὑπουργοῦ. Εἰς τὴν ἐναντίαν περίπτωσιν ὁ ὑπουργὸς διατάσσει τὴν εἰς τὸ ἁρμόδιον τμῆμα ἐπιστροφὴν τῶν ἐγγράφων μὲ ἐπισημείωσιν τῶν αἰτιῶν τῆς ἀναβολῆς, ἀπορρίψεως ἢ τροπολογίας τῆς αἰτήσεως.

Ἄρθρ. 26. Τὰ ἐντάλματα πρέπει νὰ διαλαμβάνωσι τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον καὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ λήπτου, εἰς ὄνομα τοῦ ὁποίου ἐκδίδονται, ὥστε νὰ μὴ μένῃ ἀμφιβολία περὶ τῆς ταυτότητος αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 27. Εἰς τὰ περιληπτικὰ πολλῶν ἀτόμων ἐντάλματα ἐπισυνάπτεται ὀνομαστικὸς κατάλογος ἐπικυρωμένος ἀπὸ τὸν ὑπάλληλον τὸν ἐπιτετραμμένον τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς δαπάνης, τὰ δὲ οὐσιωδέστερα τοῦ καταλόγου ἐπαναλαμβάνονται καὶ ἐν τῷ ἐντάλματι.

Ἄρθρ. 28. Εἰς πᾶν ἔνταλμα ἐκδεδομένον ὑπὸ Ὑπουργοῦ ἢ καὶ ὑπὸ δευτερευόντος διατάκτου πρέπει νὰ διαλαμβάνηται ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ εἶδος τῶν ἐπισυνημμένων εἰς αὐτὸ δικαιολογητικῶν ἐγγράφων.

Οἱ ταμίαι ὀφείλουν νὰ ἐξελέγχωσιν αὐτὰ πρὸ τῆς πληρωμῆς τοῦ ἐντάλματος, καὶ νὰ φροντίζωσι διὰ τὴν παρὰ τῶν διατακτῶν τακτοποίησιν αὐτῶν, ἂν ὑπάρχῃ ἀφορμή.

Ἄρθρ. 29. Ὅταν διὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν δαπάνην ἐκδίδωνται πολλὰ ἐντάλματα εἴτε εἰς λογαριασμόν, εἴτε λόγῳ προπληρωμῆς, τὰ ἐπιτρέποντα τὴν δαπάνην ἔγγραφα, ἐπισυνάπτονται εἰς τὸ πρῶτον ἔνταλμα, εἰς δὲ τὰ μετὰ ταῦτα προσαρτᾶται ὁ λογαριασμὸς τῆς διὰ τὴν ἤδη τετελεσμένην ὑπηρεσίαν δαπάνης, καὶ γίνεται μνεία τῶν ἐν τῷ πρώτῳ ἐντάλματι ἐπισυναφθέντων καὶ τῆς χρονολογίας, τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν προεκδοθέντων ἐνταλμάτων.

Ἄρθρ. 30. Τὸ περὶ πληρωμῆς μισθῶν, ἐπιμισθίων ἢ ἄλλων τούτοις ὁμοίων ἀπολαυῶν χρηματικὰ ἐντάλματα ἐκδίδονται δι' ὅλοσχερὲς τὸ ὀφειλόμενον ποσόν. Ἐὰν δὲ μέλλῃ νὰ γείνῃ κράτησις δι' ὁποιονδήποτε λόγον, γίνεται ἁπλῆ περὶ τούτου μνεία ἐπὶ τοῦ ἐντάλματος, ὁ δὲ ἁρμόδιος ταμίας φροντίζει νὰ κάμῃ τὴν κράτησιν, καὶ νὰ ἐγγράψῃ προσηκόντως τὸ κρατηθὲν ποσὸν ὡς ἔσοδον, ἢ ὡς παρακαταθήκην.

Ἄρθρ. 31. Εἰς τοὺς βεβαιωτικοὺς δαπάνης λογαριασμοὺς δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχωσι ξύσματα, ἢ ἀλλοιώσεις. Ἐὰν δὲ πρόκηται νὰ γείνῃ ἐπ' αὐτῶν διόρθωσις, οἱ διορθωτέοι ἀριθμοί, ἢ αἱ διορθωτέαι λέξεις τοῦ κειμένου διαγράφονται διὰ μιᾶς καὶ μόνης ἐρυθρᾶς γραμμῆς, ἡ δὲ ὀρθὴ γραφὴ γίνεται, ἢ διὰ παραπομπῆς, ἢ καὶ διὰ παρεισγραφῆς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐπικυροῦνται δὲ πάντοτε διὰ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ἐκκαθαρίζοντος τὴν δαπάνην ὑπαλλήλου.

Πᾶν δικαιολογητικὸν ἔγγραφον ἠλλοιωμένον, ἢ μὴ προσηκόντως διωρθωμένον, καὶ μὴ ὡς ἀνωτέρω ἐπικυρωμένον εἶναι ἀπαράδεκτον.

Ἄρθρ. 32. Οἱ δευτερεύοντες διατάκται ὀφείλουν ἐπὶ ἰδίᾳ αὐτῶν εὐθύνῃ νὰ διευθύνωσι πρὸς τοὺς ταμίας καθ' ἡμέραν ἰδιαιτέρας κατὰ χρῆσιν καταστάσεις τῶν ὅσων ἐκδίδουσιν ἐπ' αὐτῶν ἐνταλμάτων, ταῦτα δὲ νὰ ἐγχειρίζωσιν εἰς τοὺς λήπτας (δικαιούχους) μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν καταστάσεων πρὸς τοὺς ταμίας (ὑπόδ. 5).

Τὰς καταστάσεις ταύτας θέλουσιν ἀποστέλλει οἱ ταμίαι πρὸς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνός.

Ἄρθρ. 33. Ἐὰν τυχὸν ἔνταλμά τι ἀπολεσθῇ ἐκδίδεται δεύτερον ἀντίτυπον αὐτοῦ ἐπὶ αἰτιολογημένῃ αἰτήσει τοῦ ἔχοντος συμφέρον καὶ ἐπὶ ἐγγράφῳ πιστοποιητικῷ τοῦ ταμίου, πρὸς ὃν ἦτο ἐκδεδομένον, διαλαμβάνοντι, ὅτι τὸ περὶ οὗ πρόκειται ἔνταλμα οὔτε ὁ ἴδιος ἐπλήρωσεν, οὔτε τὸ ἐθεώρησε διὰ νὰ πληρωθῇ παρ' ἄλλου τινὸς ἐπαρχιακοῦ ἢ εἰδικοῦ Ταμίου.

§ Β'. Ἐπιτροπικὰ ἐντάλματα (ὑπόδ. 6).

Ἄρθρ. 34. Τὰ ἐπιτροπικὰ ἐντάλματα πρέπει νὰ φέρωσι.

α') Τὸ ὄνομα τοῦ ὑπουργείου, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐκδίδονται·

β') Τὸν αὔξοντα αὐτῶν ἀριθμόν·

γ') Τὴν χρῆσιν, εἰς ἣν ἀνάγεται ἡ μεταβιβαζομένη πίστωσις ἢ αἱ πιστώσεις·

δ') Τὴν χρονολογίαν τοῦ νόμου ἢ διατάγματος, δι' οὗ ἐχορηγήθησαν·

ε') Τὸ ὄνομα τοῦ διατάκτου, εἰς ὃν μεταβιβάζονται καὶ

ς') Τοὺς ἀριθμοὺς καὶ τὰς ἐπιγραφὰς τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν ἄρθρων τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ τοῦ ὑπουργείου ἐπὶ τῶν ὁποίων καταλογίζονται.

ζ') Τὸ ποσὸν τῆς μεταβιβαζομένης πιστώσεως ἢ τῶν πιστώσεων κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον·

η') Τὸ ὄνομα τοῦ ταμείου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θέλει γενῇ χρῆσις αὐτῶν.

Ἄρθρ. 35. Αἱ εἰς ἕκαστον δευτερεύοντα διατάκτην ἀλληλοδιαδόχως μεταβιβασθεῖσαι πιστώσεις διὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν καὶ τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν ἀθροίζονται καὶ συναποτελοῦσι μίαν καὶ μόνην πίστωσιν, κατὰ κεφάλαιον καὶ ἄρθρον.

Ἄρθρ. 36. Ἐπειδὴ αἱ μεταβιβαζόμεναι πιστώσεις ἀνάγονται εἰδικῶς εἰς ὡρισμένου εἴδους ἔξοδα, οἱ δευτερεύοντες διατάκται δὲν ἔχουν τὴν ἐξουσίαν ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ μήτε νὰ μεταβάλωσι τὸν προσδιορισμὸν τῶν πιστώσεων αὐτῶν, μήτε νὰ τὰς ὑπερβῶσιν.

Ἄρθρ. 37. Πᾶσα πίστωσις μεταβιβασθεῖσα εἰς δευτερεύοντα διατάκτην, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἦναι ἡ χρονολογία αὐτῆς, ἐὰν δὲν ἀκυ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρωθῇ ῥητῶς, ἰσχύει μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ τρίτου μηνὸς τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς χρήσεως (31 Μαρτίου).

Μετὰ τὴν προθεσμίαν ταύτην, αἱ πιστώσεις παύουν τοῦ νὰ ἦναι εἰς τὴν διάθεσιν τῶν δευτερευόντων διατακτῶν, καὶ ἐπανέρχονται εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ ἁρμοδίου ὑπουργοῦ.

Ἄρθρ. 38. Ἐὰν ἐξ ἀπροβλέπτου αἰτίας δὲν μέλλῃ νὰ γείνῃ οὐδεμία χρῆσις, εἴτε τοῦ ὅλου, εἴτε μέρους τινὸς τῆς μεταβιβασθείσης πιστώσεως, ὁ δευτερεύων διατάκτης, χωρὶς νὰ προσμείνῃ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς ἄνω τεθείσης προθεσμίας, διευθύνει εἰς τὸν ἁρμόδιον Ὑπουργὸν εἰδικὴν δήλωσιν τῆς ἀχρήστου πιστώσεως (ὑπόδ. 7), ἀλλὰ δὲν βεβαιοῖ καὶ ἐπὶ τῶν βιβλίων του τὴν ἀκύρωσιν αὐτῆς πρὶν λάβῃ ὁδηγίας περὶ τούτου.

§ γ'. Κοιναὶ περὶ τῶν ἐνταλμάτων διατάξεις.

Ἄρθρ. 39. Εἰς τὰ χρηματικὰ καὶ ἐπιτροπικὰ ἐντάλματα πρέπει νὰ βεβαιοῦται ἑκάστοτε ὅτι ἡ διατασσομένη πληρωμή, ἢ ἡ διαβιβαζομένη πίστωσις εἶναι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῶν πιστώσεων, τῶν διανεμηθεισῶν διὰ τῶν μηνιαίων Β. Διαταγμάτων.

Ἄρθρ. 40. Ὅταν, διαρκούσης τῆς χρήσεως, ὑπάρχῃ ἀφορμὴ ν'ἀκυρωθῶσιν ὁλοτελῶς ἢ ἐν μέρει χρηματικὰ ἢ ἐπιτροπικὰ ἐντάλματα, τὸ ἁρμόδιον εἰδικὸν λογιστήριον συντάσσει κατάλογον (ὑπόδ. 8) καὶ τὸν διευθύνει εἰς τὸ Γενικὸν Λογιστήριον. Κάμνει δὲ ἀμέσως τὴν ἀκύρωσιν ἐπὶ τῶν βιβλίων του.

Κἀνὲν ἔνταλμα δὲν θεωρεῖται ὁριστικῶς ἠκυρωμένον, εἴτε ὁλοτελῶς εἴτε ἐν μέρει, εἰμὴ ὅταν ἡ ἀκύρωσις αὐτοῦ γείνῃ κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον.

Ἀποσπάσματα τοῦ καταλόγου, περὶ οὗ εἴρηται, κοινοποιοῦνται εἰς τὰ ἁρμόδια τμήματα τοῦ Ὑπουργείου καὶ εἰς τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας, καθ' ὅσον εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἀνήκει (ὑπόδ. 9).

Ἄρθρ. 41. Ὅταν γίνωνται ἐπιστροφαὶ χρημάτων ἐξ ἐνταλμάτων καταλογισθέντων εἰς χρῆσιν, ἥτις ἀκόμη δὲν ἐκλείσθη, τὸ ἐπιστραφὲν ποσὸν συγχωρεῖται νὰ ἐπαναχθῇ εἰς τὰς πιστώσεις τῆς ὑπηρεσίας, διὰ τὴν ὁποίαν εἶχον ἐκδοθῇ κατ' ἀρχὰς τὰ ἐντάλματα (ἄρθρ. 13 τοῦ περὶ λογιστικοῦ νόμου).

Τὴν ἐπαναφορὰν ταύτην ἐνεργεῖ τὸ παρὰ τῷ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργείῳ γενικὸν λογιστήριον ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ γραμματίου παραλαβῆς τοῦ εἰσπράξαντος τὰ χρήματα ταμείου. Τὸ γραμμάτιον τοῦτο στέλλεται εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον παρὰ τοῦ ἁρμοδίου εἰδικοῦ λογιστηρίου, συνωδευμένον μὲ κατάλογον (ὑπόδ. 10), καταδεικνύοντα:

1) Τὴν χρονολογίαν καὶ τὸν ἀριθμὸν τοῦ ἐντάλματος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔγεινεν ἡ ἐπιστροφή.

2) Τὸ ταμεῖον, ἐξ οὗ ἐπληρώθη κατ' ἀρχὰς τὸ ἔνταλμα.

3) Τὰ αἴτια, διὰ τὰ ὁποῖα εἶναι ἀναγκαία ἡ ἐπαναφορὰ τῆς ἐπιστραφείσης ποσότητος εἰς τὰς πιστώσεις τοῦ ἁρμοδίου Ὑπουργείου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀφοῦ γείνῃ ἡ ἐπαναφορὰ τῆς πιστώσεως εἰς τὰ βιβλία τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου, εἰδοποιεῖται τὸ ἁρμόδιον εἰδικὸν λογιστήριον διὰ νὰ κάμῃ τὴν ἀντιστοιχοῦσαν ἐγγραφὴν εἰς τὰ ἰδικά του βιβλία.

Ἡ ἐπαναφορὰ γίνεται διὰ προσθήκης τοῦ ἐπιστρεφομένου ποσοῦ εἰς τὰς ἐψηφισμένας πιστώσεις.

Ἄρθρ. 42. Ὅλων τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως πρέπει νὰ διατάσσηται ἡ πληρωμὴ παρὰ μὲν τῶν δευτερευόντων διατακτῶν πρὸ τῆς ἐκπνεύσεως τοῦ τρίτου μηνός, παρὰ δὲ τῶν Ὑπουργῶν πρὸ τῆς τοῦ ἐνάτου μηνὸς τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς χρήσεως. Οἱ προϊστάμενοι τῶν τμημάτων τῶν διαφόρων ὑπουργείων ὀφείλουν, ἐπὶ προσωπικῇ αὐτῶν εὐθύνῃ νὰ φροντίζωσι νὰ διατάσσηται ἡ πληρωμὴ ὅλων τῶν ὑπολειπομένων ἐξόδων τῆς χρήσεως πρὸ τῆς 30 Σεπτεμβρίου τοῦ δευτέρου ἔτους.

Ἄρθρ. 43. Αἱ πιστώσεις ἢ τὰ ὑπόλοιπα τῶν πιστώσεων, ὅσων δὲν ἔγεινε χρῆσις διὰ πραγματικῶν πληρωμῶν μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς χρήσεως ἀκυροῦνται ὁριστικῶς εἰς τὰ βιβλία τῶν διαφόρων ὑπουργείων.

Περὶ πληρωμῆς ἐξόδων.

Ἄρθρ. 44. Αἱ δι' ἐνταλμάτων γινόμεναι πληρωμαὶ διακρίνονται
εἰς πληρωμὰς εἰς λογαριασμόν,
εἰς προπληρωμάς,
εἰς πληρωμὰς τῆς ὅλης δαπάνης διὰ μιᾶς,
εἰς πληρωμὰς πρὸς ἐξόφλησιν.

Ἄρθρ. 45. Πληρωμαὶ εἰς λογαριασμὸν εἶναι αἱ δι' ὑπηρεσίαν, τῆς ὁποίας ἐξακολουθεῖ ἡ ἐκτέλεσις.

Αἱ τοιαῦται πρὸ τῆς ὁριστικῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς δαπάνης πληρωμαὶ δὲν πρέπει ἐπ' οὐδεμιᾷ περιστάσει νὰ ὑπερβαίνωσι τὰ δύο τρίτα τῶν βεβαίως ὀφειλομένων διὰ τὸ ἤδη ἐκτελεσθὲν μέρος τῆς ὑπηρεσίας (ἄρθρον 29 τοῦ νόμου) κατὰ τὸν ὑπὸ τοῦ ἁρμοδίου ὑπαλλήλου τακτικῶς συντεταγμένον συνοπτικὸν λογαριασμὸν (ὑπόδ. 11) τῆς δαπάνης.

Ἄρθρ. 46. Τὰ ἔξοδα, διὰ τὰ ὁποῖα γίνονται αἱ προπληρωμαί, τακτοποιοῦνται καὶ δικαιολογοῦνται κατὰ τοὺς διὰ πᾶσαν ὑπηρεσίαν διατεταγμένους κανόνας, συμφώνως μὲ τὰ ἄρθρα 6 καὶ 7 τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἄρθρ. 47. Αἱ πρὸς ἐπιστάτας ὑπηρεσιῶν ἐκτελουμένων διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους προπληρωμαὶ καταλογίζονται ὁριστικῶς εἰς τὸ ἁρμόδιον ἄρθρον τῆς ὑπηρεσίας τὴν ὁποίαν ἀφορᾷ ἡ προπληρωμή· οἱ δὲ ἐπιστάται ὀφείλουν νὰ δίδωσι μετὰ ταῦτα λογαριασμὸν τῆς χρήσεως τῶν προπληρωθέντων χρημάτων, συνοδευμένον μὲ τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα (ἄρθρον 48 τοῦ νόμου).

Ἐν περιστάσει ἐπιστροφῆς τοιούτων χρημάτων μὴ δαπανηθέντων,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δύναται νὰ γείνῃ ἐφαρμογὴ τοῦ ἄρθρου 41 τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἄρθρ. 48. Οἱ ἐπιστάται τῶν διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους ἐκτελουμένων ὑπηρεσιῶν, καθ' ὅσον δαπανῶσι τὰ εἰς αὐτοὺς προπληρωθέντα χρήματα, δίδουσι λόγον εἰς τοὺς ἁρμοδίους διατάκτας παρουσιάζοντες τὰ ἀποδεικτικὰ καὶ λοιπὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα, συνωδευμένα μὲ κατάστασιν (ὑπόδ. 12), ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐνεργοῦνται τὰ ἐν τοῖς ἄρθροις 17 καὶ 25 ὡρισμένα. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα, ἀφοῦ ἐξελεγχθῶσι, παραπέμπονται εἰς τὸν ταμίαν, ὅστις εἶχε κάμει τὴν προπληρωμήν, καθ' ὃ ὑπεύθυνον διὰ τὴν δικαιολόγησιν αὐτῆς· οὗτος δὲ ἀφοῦ ἐξετάσῃ αὐτὰ καὶ τὰ εὕρῃ ὀρθά, τὰ ἀποστέλλει εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον διὰ νὰ ἐπισυναφθῶσιν εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκουν ἔνταλμα.

Ἐὰν ἡ προπληρωμὴ ἔγεινε διὰ δευτερεύοντος διατάκτου, τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα παραπέμπονται εἰς τὸν ταμίαν δι' αὐτοῦ.

Μετὰ τὴν τελείωσιν τῆς ὑπηρεσίας παρουσιάζουν οἱ ἐπιστάται τὸν γενικὸν τῆς δαπάνης λογαριασμόν, εἰς τὸν ὁποῖον συγκεφαλαιοῦνται ὅλαι ὡς ἀνωτέρω ἀλληλοδιαδόχως παρουσιασθεῖσαι καταστάσεις.

Ἄρθρ. 49. Ἐὰν ἕνα μῆνα μετὰ τὴν προπληρωμὴν δὲν παρουσιασθῶσι τὰ πρὸς δικαιολόγησιν τῆς χρήσεως αὐτῆς ἔγγραφα, ὁ ταμίας εἰδοποιεῖ τὸ ἁρμόδιον ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον καὶ ἀντὶ τούτου φροντίζει νὰ ἐκτελεσθῶσι τὰ διατεταγμένα.

Ἄρθρ. 50. Πᾶσα προπληρωμή, μένουσα ἀδικαιολόγητος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως, θεωρεῖται ὡς χρέος πρὸς τὸ δημόσιον καὶ ἐπιστρέφεται εἰς τὸ ταμεῖον.

Ἄρθρ. 51. Ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἐκ λάθους, ἢ ἐξ ἀπροβλέπτου αἰτίας πληρωμαί, εἰς λογαριασμὸν δαπάνης τινὸς γενόμεναι, ὑπερβαίνουν τὸ ποσὸν τῆς δαπάνης ταύτης ὁριστικῶς ἐκκαθαρισθείσης, τὰ μετὰ τὴν τελευταίαν προπληρωμὴν παρουσιασθέντα δικαιολογητικὰ ἔγγραφα ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ διατάξαντος τὴν εἰς λογαριασμὸν πληρωμὴν ὑπουργοῦ, καὶ ἐπιμελείᾳ τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου, ἐπισυνάπτονται εἰς τὸ τελευταῖον ἔνταλμα, δι' οὗ ἡ πληρωθεῖσα ποσότης ὑπερεπλήρωσε τὴν δαπάνην. Ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ χρονολογία τοῦ ἐντάλματος τούτου ἀναφέρονται εἰς τὴν κατάστασιν τῶν δικαιολογητικῶν ἐγγράφων· τὸ δὲ πλέον τοῦ δέοντος πληρωθὲν ποσὸν ἐπιστρέφεται εἴτε ἐξ ἐπαγγέλματος, εἴτε κατ' ἀνωτέραν διαταγήν.

Ἄρθρ. 52. Οἱ εἰδικοὶ ταμίαι προκαταβάλλουν ἐκ τῶν εἰσπράξεών των τὰ κανονισμένα ἔξοδα ἐπιστασίας καὶ διαχειρίσεως τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν, καὶ ὑποβάλλουν εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν οἰκονομικῶν τὰ δικαιολογητικὰ ἔγγραφα. Δυνάμει τούτων ἐκδίδονται κατὰ τὴν τάξιν χρηματικὰ ἐντάλματα ἐπὶ τῶν ἁρμοδίων ἐπαρχιακῶν ταμιῶν, καὶ στέλλονται εἰς τοὺς εἰδικοὺς ταμίας, οἵτινες παραδίδοντες αὐτὰ ἐξωφλημένα, λαμβάνουν γραμμάτιον παραλαβῆς ἐπὶ κινήσει κεφαλαίων,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δι' ἴσον τοῦ τῶν ἐνταλμάτων ποσόν, ὡς παραδοθὲν ἀπέναντι τῶν εἰσπράξεών των.

Ἄρθρ. 53. Ἐντὸς τῶν πέντε πρώτων ἡμερῶν ἑκάστου μηνὸς ὀφείλουν οἱ ταμίαι νὰ διευθύνωσι πρὸς τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας καταστάσεις κατὰ χρῆσιν καὶ καθ' ὑπουργεῖον τῶν ὅσα ἐπλήρωσαν κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα (ὑπόδ. 13). Καὶ ἐὰν δὲ δὲν ἔκαμαν οὐδεμίαν πληρωμήν, πάλιν πρέπει νὰ στείλωσι κατάστασιν, περιέχουσαν μόνον τὸ ἄθροισμα τῆς προσταλείσης.

Ἄρθρ. 54. Ἀπὸ τῆς 1 μέχρι τῆς 5 Μαΐου ἑκάστου ἔτους, ὀφείλουν οἱ ἐπαρχιακοὶ ταμίαι νὰ διευθύνωσιν εἰς τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας καταστασιν τῶν ἐνταλμάτων, ὅσα δὲν ἐπληρώθησαν μέχρι τέλους τοῦ Ἀπριλίου μηνὸς (ὑπόδ. 14).

Ἄρθρ. 55. Ἐὰν δαπάνη τις δὲν φθάσῃ δι' ἔλλειψιν πιστώσεως ἢ ἄλλο ἐμπόδιον, νὰ ἐξοφληθῇ ὁλοσχερῶς πρὸ τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως, καὶ μέλλῃ ἑπομένως νὰ καταχωρηθῇ εἰς τὰ πληρωτέα ὑπόλοιπα, τὰ δικαιολογητικὰ αὐτῆς ἔγγραφα πρέπει οὐχ' ἧττον νὰ διευθυνθῶσι πρὸ τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον εἰς ὑποστήριξιν τοῦ ἐντάλματος ἢ τῶν ἐνταλμάτων, δι' ὧν ἔγειναν εἰς λογαριασμὸν πληρωμαί. Εἰς τοιαύτην περίπτωσιν γίνεται μνεία τῆς ἀποστολῆς ταύτης ἐπὶ τοῦ ἐντάλματος, τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται μετὰ ταῦτα διὰ τὴν ἐξόφλησιν ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου «κλεισμέναι χρήσεις».

Ἄρθρ. 56. Ὅταν μετὰ τὸ κλείσιμον τοῦ λογαριασμοῦ τῆς ἐνιαυσίου διαχειρίσεως Ταμίου τινὸς ἀποδειχθῇ δαπάνη τις ἐσφαλμένως καταλογισθεῖσα, τὸ ἁρμόδιον εἰδικὸν λογιστήριον συντάσει κατάστασιν ἐπανορθωτικὴν τοῦ καταλογισμοῦ (ὑπόδ. 15) καὶ τὴν διευθύνει εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον, διὰ νὰ γείνῃ ἡ ἀπαιτουμένη ἀνατρεπτικὴ ἐγγραφή.

Ἐὰν δὲ ἡ μεταβολὴ τοῦ καταλογισμοῦ πρόκειται νὰ γείνῃ πρὸ τῆς κλείσεως τοῦ λογαριασμοῦ τῆς διαχειρίσεως, δίδονται παρὰ τοῦ γενικοῦ Λογιστηρίου αἱ πρὸς τὸν ἁρμόδιον ταμίαν ὁδηγίαι πρὸς ἐπανόρθωσιν τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὰ βιβλία του.

Περὶ λογιστικοῦ.

Ἄρθρ. 57. Τὰ παρὰ τοῖς ὑπουργείοις εἰδικὰ ἐπὶ τῶν ἐξόδων λογιστήρια θέλουν κρατεῖ τὰ ἑξῆς βιβλία·

1) Καθημερινόν.
2) Καθολικόν.
3) Βιβλίον τῶν ἐκκαθαριζομένων ἐξόδων.
4) Βιβλίον τῶν ἐνταλμάτων κατὰ χρονολογικὴν τάξιν.
5) Βιβλίον τῶν ἐξόδων κατ' ἄρθρον.
6) Βιβλίον τῶν λογαριασμῶν τῶν δευτερευόντων διατακτῶν.

Ἄλλα βοηθητικὰ βιβλία τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς καὶ τὸ σχῆμα προσδιορίζονται κατὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπηρεσίας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὸ καθημερινὸν καὶ τὸ καθολικὸν κρατοῦνται κατ' ἔτος, τὰ δὲ λοιπὰ κατὰ χρῆσιν.

Ἄρθρ. 58. Εἰς τὸ καθημερινὸν (ὑποδ. 16) ἐγγράφονται καθ' ἡμέραν ὅλαι αἱ πράξεις, ὅσαι ἀφορῶσι τὸ λογιστικόν, οἷον αἱ νομοθετηθεῖσαι πιστώσεις, αἱ κατὰ μῆνα ἐγκρινόμεναι χρηματικαὶ αἰτήσεις, αἱ μεταβιβαζόμεναι πιστώσεις εἰς δευτερεύοντας διατάκτας, αἱ ἔκτακτοι πιστώσεις, τὰ ἐκκαθαριζόμενα ἔξοδα, τὰ ἐκδιδόμενα ἐντάλματα καὶ τὰ πληρωνόμενα, καὶ ἐν γένει ὅλαι αἱ λογιστικαὶ πράξεις αἱ ἀπὸ τῆς κυρώσεως τοῦ προϋπολογισμοῦ ἑκάστης χρήσεως μέχρι τοῦ ἀπολογισμοῦ αὐτῆς.

Ἄρθρ. 59. Τὸ καθολικὸν (ὑπόδ. 17) περιέχει λογαριασμοὺς συνοπτικοὺς τῶν ὁποίων ἡ λεπτομέρεια ἐγγράφεται εἰς βοηθητικὰ βιβλία, ἐν οἷς αἱ μὲν πιστώσεις, τὰ ἐκκαθαρισθέντα ἔξοδα, τὰ ἐκδοθέντα ἐντάλματα καὶ αἱ πληρωμαὶ διακρίνονται κατὰ κεφάλαια καὶ ἄρθρα τοῦ προϋπολογισμοῦ, αἱ δὲ μεταβιβάσεις τῶν πιστώσεων καὶ αἱ ἐπὶ τούτων περαιτέρω πράξεις κατὰ δευτερεύοντα διατάκτην.

Γενικὸς ἰσολογισμὸς τῶν ἐν τῷ καθολικῷ μερίδων συντάσσεται παρ' ἑκάστου τῶν εἰδικῶν λογιστηρίων τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἑκάστου μηνός, καὶ ἀντίγραφον αὐτοῦ συνωδευμένον μὲ ἐξηγητικὰ φύλλα διὰ τὰς ἐγγραφομένας πράξεις κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα διευθύνεται ἐντὸς τῶν πρώτων δέκα ἡμερῶν τοῦ ἑπομένου μηνὸς εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον, διὰ νὰ συναρτηθῶσι μὲ τὰς ἐγγραφὰς αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 60. Αἱ διὰ τοῦ ἐνιαυσίου προϋπολογισμοῦ καὶ τῶν εἰδικῶν νόμων καὶ Βασιλικῶν διαταγμάτων εἰς ἕκαστον ὑπουργὸν χορηγούμεται πιστώσεις καὶ αἱ ὑπ' αὐτῶν ἐγκρινόμεναι κατὰ μῆνα χρηματικαὶ αἰτήσεις ἐγγράφονται ἀμέσως κατ' ἄρθρον καὶ εἰς τὸ τῶν ἐξόδων βιβλίον (ὑπόδ. 18).

Ἄρθρ. 61. Τὰ δικαιώματα τῶν πιστωτῶν τοῦ δημοσίου καθόσον ἐκκαθαρίζονται παρὰ τῶν ἁρμοδίων ὑπαλλήλων, ἐγγράφονται παρὰ τῶν εἰδικῶν ἐπὶ τῶν ἐξόδων λογιστηρίων εἰς τὸ βιβλίον τῶν ἐκκαθαριζομένων ἐξόδων (ὑπόδ. 19).

Δικαιώματα ἀποκτώμενα ἐκ προσωπικῆς ὑπηρεσίας, ἥτις ἐξακολουθεῖ, καὶ δίδοντα χώραν εἰς πληρωμὰς καθ' ὡρισμένας προθεσμίας, δὲν συγχωρεῖται νὰ βεβαιόνωνται εἰς τὰ βιβλία πρὶν τῶν προθεσμιῶν.

Ἄρθρ. 62. Τὰ ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν ἀπ' εὐθείας ἐκδιδόμενα ἐντάλματα, χρηματικά τε καὶ ἐπιτροπικά, ἐγγράφονται καθ' ἡμέραν εἰς τὸ καθημερινόν, καταχωριζόμενα, ἅμα ἐκδοθῶσιν, εἰς τὸ βιβλίον τῶν ἐνταλμάτων κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, (ὑπόδ. 20) καὶ εἰς τὸ τῶν ἐξόδων κατ' ἄρθρον. Μόνα τὰ ἐπιτροπικὰ καταχωρίζονται πρὸς τούτοις καὶ εἰς τὸ τῶν λογαριασμῶν τῶν δευτερευόντων διατακτῶν (ὑπόδ. 21).

Ἄρθρ. 63. Τὰ παρὰ τῶν δευτερευόντων διατακτῶν ἐκδιδόμενα ἐντάλματα ἐγγράφονται παρὰ τῶν ἐπὶ τῶν ἐξόδων λογιστηρίων κατὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μῆνα, δυνάμει τῶν στελλομένων αὐτοῖς παρὰ τῶν διατακτῶν μηνιαίων καταστάσεων καὶ στελεχῶν τῶν ἐνταλμάτων. Ἐκτὸς δὲ τῆς εἰς τὸ καθημερινὸν ἐγγραφῆς αὐτῶν, καταχωρίζονται καὶ εἰς τὸ βιβλίον τῶν ἐνταλμάτων κατὰ χρονολογικὴν τάξιν ἀριθμούμενα μὲ τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν τοῦ βιβλίου τούτου, εἰς τὸ τῶν λογαριασμῶν τῶν διατακτῶν καὶ εἰς τὸ τῶν κατ' ἄρθρον ἐξόδων. Καὶ εἰς μὲν τὸ βιβλίον τῶν ἐνταλμάτων καὶ τὸ τῶν ἐξόδων καταχωρίζονται ἓν πρὸς ἕν, εἰς δὲ τὸ τῶν λογαριασμῶν τῶν διατακτῶν περιληπτικῶς.

Ἄρθρ. 64. Τὰ πληρωνόμενα ἐντάλματα τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν δευτερευόντων διατακτῶν ἐγγράφονται κατὰ μῆνα εἰς τὸ καθημερινὸν συμφώνως μὲ τὰς καταστάσεις, τὰς ὁποίας τὰ εἰδικὰ λογιστήρια λαμβάνουν ἀπό τε τὸ γενικὸν λογιστήριον, καὶ ἀπὸ τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας, καταχωρίζονται δὲ καὶ εἰς τὸ τῶν κατ' ἄρθρον ἐξόδων βιβλίον. Τὰ τῶν δευτερευόντων διατακτῶν ἐγγράφονται πρὸς τούτοις καὶ εἰς τὸ βιβλίον τῶν λογαριασμῶν αὐτῶν.

Ἄρθρ. 65. Τὰ εἰδικὰ ἐπὶ τῶν ἐξόδων λογιστήρια λαμβάνουν ἀπὸ τὸ γενικὸν λογιστήριον τὰς πληροφορίας ὅσων ἔχουν χρείαν πρὸς συμπλήρωσιν καὶ πρὸς ἔλεγχον τῶν εἰς τὰ βιβλία τῶν ἐγγραφῶν.

Ἄρθρ. 66. Οἱ δευτερεύοντες διατάκται κρατοῦν λογιστικὰ βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξάγουν εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς ἀκριβεῖς ἰδιαιτέρας καταστάσεις τῶν λογιστικῶν πράξεων, ὅσας ἐξετέλεσαν ὡς ἐντολοδόχοι ἑνὸς ἑκάστου τῶν ὑπουργείων καὶ διευθύνουν ἑκάστην τῶν καταστάσεων εἰς τὸ ὑπουργεῖον, τὸ ὁποῖον ἀφορᾷ.

Ἄρθρ. 67. Τὰ κύρια βιβλία τῶν δευτερευόντων διατακτῶν εἶναι τρία, ἐκτὸς τῶν ἀναλυτικῶν τετραδίων καὶ τῶν βοηθητικῶν βιβλίων καὶ λογαριασμῶν, ὅσων ἕκαστος αὐτῶν γνωρίσῃ τὴν ἀνάγκην ὡς ἐκ τῆς ἰδίας ὑπηρεσίας του.

1) Βιβλίον τῶν ἐκκαθαριζομένων ἐξόδων (τῶν βεβαιουμένων δικαιωμάτων τῶν πιστωτῶν) (ὑπόδ. 19).

2) Βιβλίον τῶν ἐνταλμάτων κατὰ χρονολογικὴν τάξιν (ὑπόδ. 22).

3) Βιβλίον τῶν ἐξόδων κατ' ἄρθρον (ὑπόδ. 23).

Τὰ βιβλία ταῦτα κρατοῦνται κατὰ χρῆσιν, καὶ αἱ πράξεις, ὅσαι ἀνάγονται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χρῆσιν, ἐγγράφονται ἐπὶ τῶν αὐτῶν βιβλίων μέχρι τῆς κλείσεως αὐτῆς.

Ἄρθρ. 68 Τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 22 παρὰ τῶν ὑπουργῶν πρὸς τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας ἀποστελλόμενα ἐπιτροπικὰ ἐντάλματα ἀποτελοῦν ὡς πρὸς αὐτοὺς τὸν τίτλον, δυνάμει τοῦ ὁποίου κάμνουν χρῆσιν τῶν εἰς τὴν διάθεσίν των μεταβιβασθεισῶν πιστώσεων. Ὅθεν καὶ φυλάττουν αὐτά, ἕως οὗ κλεισθῶσιν οἱ λογαριασμοὶ τῆς χρήσεως.

Ἄρθρ. 69. Τὰ λογιστικὰ βιβλία ἑνός τινος δευτερεύοντος διατάκτου καὶ τὰ ἀναγόμενα εἰς τὸ λογιστικὸν αὐτοῦ ἔγγραφα, καθὼς καὶ οἱ περὶ τούτου κανονισμοί, ὁδηγίαι καὶ ἐγκύκλιοι, μένουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ διαδόχου αὐτοῦ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αἱ μήπω διατεθειμέναι πιστώσεις ἰσχύουν ὡς πρὸς τὸν διάδοχον, ὅστις καθίσταται ὑπόχρεως, ἀφ' ἧς ἀναλάβῃ τὴν ὑπηρεσίαν, νὰ καμῃ γνωστὴν εἰς ἕκαστον ὑπουργεῖον τὴν ἀπ' ἀρχῆς ἑκάστης χρήσεως κατάστασιν τῆς ὅλης λογιστικῆς ὑπηρεσίας τῆς ἀφορώσης αὐτό.

Ἐν περιστάσει προσωρινῆς ἢ διαρκοῦς ἀντικατάστασης ὑπαλλήλου ἔχοντος παραγγελίαν δευτερεύοντος διατάκτου, δὲν ἀνοίγονται νέα βιβλία, ἀλλὰ τὰ παλαιὰ μένουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ νεωστὶ διορισθέντος, καὶ ἐπὶ τῶν ἰδίων ἐξακολουθοῦν ἐπιμελείᾳ αὐτοῦ αἱ ἐγγραφαὶ μέχρι τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως ἢ τῶν χρήσεων.

Ἄρθρ. 70. Τὰ παρὰ τῶν πιστωτῶν ἑκάστου Ὑπουργείου ἀποκτώμενα δικαιώματα ἐγγράφονται ἐπὶ τοῦ εἰδικοῦ εἰς τοῦτο διωρισμένου βιβλίου ἅμα προσδιορισθῇ διὰ τῆς ἐκκαθαρίσεως τὸ εἰς ἕκαστον αὐτῶν ὀφειλόμενον ποσόν.

Ἡ ἐγγραφὴ τῶν ἐκκαθαριζομένων ἐξόδων δὲν ἀναβάλλεται καὶ ἂν τυχὸν ἡ ἔκδοσις τοῦ ἐνταλματος πρέπει δι' ὁποιανδήποτε αἰτίαν ν' ἀναβληθῇ. Ἐπίσης δὲν ἐμποδίζεται ἐξ αἰτίας τῆς ἀπουσίας τῶν ἐπ' ἀδείᾳ ἢ δι' ὑπηρεσίαν ἀπόντων ὑπαλλήλων ἡ ἐγγραφὴ τῶν κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας τῶν ἀποκτηθέντων παρ' αὐτῶν δικαιωμάτων. Εἰς τὰς ἐγγραφὰς ἑκάστου μηνὸς συμπεριλαμβάνονται ὑπὸ τὴν χρονολογίαν τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ μηνὸς καὶ ἐκεῖνα τὰ κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἀποκτημένα δικαιώματα διὰ προσωπικὰς ὑπηρεσίας, ὅσων τὸ ποσὸν δὲν ἤθελε τυχὸν προσδιορισθῇ διὰ τῆς ἐκκαθαρίσεως εἰμὴ κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἑπομένου μηνός. Αἱ εἰς τὰς δύο στήλας τοῦ βιβλίου τῶν ἐκκαθαριζομένων ἐξόδων ἐγγραφόμεναι ποσότητες ἀθροίζονται κατὰ μῆνα, τοῦ δὲ ἀθροίσματος τούτου γίνεται μνεία εἰς τὴν μηνιαίαν κατάστασιν, ἥτις συντάσσεται εἰς τὸ τέλος ἑκάστου μηνὸς κατὰ τὸ ἄρθρον 74.

Ἄρθρ. 71. Εἰς τὸ βιβλίον τῶν ἐνταλμάτων ἐγγράφονται ἀμέσως καὶ κατὰ σειρὰν ὅλα τὰ ἐπ' ὀνόματι ἑνὸς ἢ καὶ πολλῶν ἐκδιδόμενα παρὰ τῶν δευτερευόντων διατακτῶν ἐντάλματα. Ταῦτα δὲ φέρουν αὔξοντας ἀριθμοὺς κατὰ μίαν καὶ μόνην σειρὰν διὰ πᾶσαν χρῆσιν καὶ δι' ἕκαστον ὑπουργεῖον. Εἰς μίαν τῶν στηλῶν τοῦ βιβλίου ἐγγράφονται τὰ ἀκυρούμενα ἐντάλματα, αἱ δὲ εἰς τὰς δύο στήλας τοῦ βιβλίου τῶν ἐνταλμάτων ἐγγεγραμμέναι ποσότητες ἀθροίζονται καὶ κλείονται κατὰ μῆνα καθ' ὃν τρόπον εἴρηται καὶ περὶ τοῦ βιβλίου τῶν ἐκκαθαριζομένων ἐξόδων.

Ἄρθρ. 72. Τὰς πρώτας ἡμέρας ἑκάστου μηνός, οἱ δευτερεύοντες διατάκται λαμβάνουν ἀπὸ τοὺς ταμίας κατάστασιν τῶν κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα πληρωθέντων ἐνταλμάτων αὐτῶν, καὶ δυνάμει αὐτῆς ἐγγράφουν ἐπὶ τοῦ κατ' ἄρθρον τῶν ἐξόδων βιβλίου τὸ ποσὸν τῶν πληρωμῶν. Ἡ ἐγγραφὴ αὕτη γίνεται ὑπὸ τὴν χρονολογίαν τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ λήξαντος μηνὸς πρὸ τῆς συντάξεως τῶν εἰς τὰ ὑπουργεῖα στελλομένων μηνιαίων καταστάσεων, διότι αὗται πρέπει

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νὰ παριστάνωσι τὴν κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἐποχὴν στάσιν τῶν πιστώσεων, τῶν ἐξόδων, τῶν ἐνταλμάτων καὶ τῶν πληρωμῶν.

Τὸ βιβλίον τῶν κατ' ἄρθρον ἐξόδων εἶναι προσδιωρισμένον εἰς τὸ νὰ παρουσιάζῃ ὑπὸ μίαν καὶ μόνην ἔποψιν δι' ἕκαστον ἄρθρον τοῦ προϋπολογισμοῦ ἑκάστου ὑπουργείου, τὸ ποσὸν τῶν μεταβιβασθεισῶν πιστώσεων, τὸ ποσὸν τῶν ἐκδοθέντων ἐνταλμάτων καὶ τὸ ποσὸν τῶν γενομένων πληρωμῶν.

Ἐπὶ τούτῳ ἅμα ληφθῶσι τὰ ἐπιτροπικὰ ἐντάλματα ἐγγράφεται τὸ ποσὸν τῶν πιστώσεων εἰς τὰ διάφορα ἄρθρα διὰ τὰ ὁποῖα εἶναι προσδιωρισμέναι. Ἔπειτα ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἐνταλμάτων ὁδηγούμενοι οἱ δευτερεύοντες διατάκται σημειώνουν ἕκαστον τῶν ἐκδοθέντων ἢ ἀκυρωθέντων ἐνταλμάτων, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνάγεται ἄρθρον.

Τελευταῖον εὑρίσκουν τὸ ποσὸν τῶν γενομένων πληρωμῶν εἰς τὰς καταστάσεις τῶν ἐξαργυρωθέντων ἐνταλμάτων, τὰς ὁποίας στέλλουν εἰς αὐτοὺς οἱ ταμίαι κατὰ μῆνα, ὡς εἴρηται.

Ἄρθρ. 73. Αἱ κατὰ μῆνα παρὰ τῶν ταμιῶν πρὸς τοὺς δευτερεύοντας διατάκτας διευθυνόμενοι καταστάσεις τῶν πληρωθέντων ἐνταλμάτων εἶναι ἐκ τῶν οὐσιωδεστάτων στοιχείων τοῦ λογιστικοῦ τῶν τελευταίων τούτων. Ὅθεν καὶ ὀφείλουσι νὰ τὰς φυλάττωσι, τὸ μὲν διὰ νὰ εἰμποροῦν, χρείας τυχούσης, νὰ βεβαιόνωνται δι' αὐτῶν ἐν καιρῷ τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως, ἐὰν ἔνταλμά τι μένῃ ἀπλήρωτον, τὸ δὲ διὰ νὰ καταφεύγωσιν εἰς αὐτὰς πρὸς διάλυσιν τῶν διαφορῶν, αἱ ὁποῖαι ἐνδέχεται νὰ φανῶσι ποτὲ μεταξὺ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ λογιστικοῦ αὐτῶν καὶ τοῦ τῶν ταμιῶν.

Ἄρθρ. 74. Τὰς πρώτας ἡμέρας ἑκάστου μηνὸς οἱ δευτερεύοντες διατάκται ἐξάγουν ἐκ τῶν βιβλίων ἑκάστης ἐν ἐνεργείᾳ χρήσεως κατάστασιν, παριστάνουσαν τὰς μέχρι τῆς τελευταίας ἡμέρας τοῦ προλαβόντος μηνὸς πράξεις (ὑπόδ. 24).

Ἡ κατάστασις αὕτη εἶναι σύνοψις τῶν ποσῶν, τῶν ἐγγεγραμμένων εἰς τὸ κατ' ἄρθρον τῶν ἐξόδων βιβλίον καὶ εἰς τὸ τῶν ἐκκαθαριζομένων δικαιωμάτων. Παριστάνει δὲ κατ' ἄρθρον καὶ ἂν ἦναι ἀνάγκη καθ' ὑποδιαίρεσιν ἄρθρου:

1) Τὸ ἄθροισμα τῶν μεταβιβασθεισῶν πιστώσεων·
2) Τὰ ἐκκαθαρισθέντα ἔξοδα.
3) Τὸ ποσὸν τῶν ἐκδοθέντων ἐνταλμάτων.
4) Τὸ τῶν πληρωμῶν.

Πρὶν βεβαιώσωσι τὸ ἀκριβὲς τῆς μηνιαίας καταστάσεως, οἱ δευτερεύοντες διατάκται ἐξελέγχουν τὰ ἐν αὐτῷ παριστανόμενα γενικὰ ἀποτελέσματα ὡς πρὸς τὰς πιστώσεις καὶ τὰ ἐκδοθέντα ἐντάλματα διὰ τοῦ βιβλίου τῶν ἐνταλμάτων καὶ τοῦ τῶν ἐξόδων κατ' ἄρθρον.

Ἄρθρ. 75. Ἰδιαιτέρα μηνιαία κατάστασις συντάσσεται κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον δι' ἕκαστον τῶν ὑπουργείων, διευθύνεται δὲ εἰς αὐτὸ πρὸ τῆς 10ης ἑκάστου μηνός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 76. Οἱ δευτερεύοντες διατάκται ὑποβάλλουν προσέτι ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαημέρου ἑκάστου μηνὸς εἰς τὰ ἁρμόδια ὑπουργεῖα ὡς δικαιολογητικὸν ἔγγραφον καὶ μέσον ἐλέγχου τῆς μηνιαίας αὐτῆς καταστάσεως, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν μισθοδοσίαν, πίνακα τῶν ἐν τῷ διαστήματι τοῦ προηγουμένου μηνὸς ἐπιγενομένων μεταβολῶν τοῦ προσωπικοῦ, ὅταν αἱ μεταβολαὶ αὗται ἐπιφέρωσιν ἀλλοίωσιν τοῦ ποσοῦ τῆς μισθοδοσίας.

Ἐπὶ τούτῳ κοινοποιοῦνται εἰς αὐτοὺς ὅλαι αἱ περὶ παύσεως, μεταθέσεως ἢ ἀπουσίας τῶν ὑπαλλήλων διαταγαί.

Ἄρθρ. 77. Οἱ δευτερεύοντες διατάκται εἰδοποιοῦν κατὰ μῆνα τοὺς ἁρμοδίους ὑπουργοὺς περὶ τῆς ἀπουσίας τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ὅσοι ἀπερμακρύνθησαν τῶν χρεῶν των μὲ ἄδειαν.

Ἐπὶ τούτῳ ἐπισυνάπτουν εἰς τὴν μηνιαίαν κατάστασιν πίνακα, ἐν ᾧ ἀναφέρονται ὀνομαστὶ ὅσοι ὑπάλληλοι ἔκαμαν χρῆσιν ἀδειῶν ἀπουσίας καθ' ὅλον τὸν λήξαντα μῆνα, ἢ κατά τι μέρος αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 78. Πᾶν ἀριθμητικὸν λάθος εἰς τὴν ἐπὶ τῶν βιβλίων ἐγγραφὴν τῶν πράξεων δευτερεύοντος διατάκτου, τὸ ὁποῖον ἤθελεν ἀνακαλυφθῆ μετὰ τὴν εἰς τὸ ἁρμόδιον Ὑπουργεῖον ἀποστολὴν τῆς μηνιαίας καταστάσεως, διορθόνεται δι' ἐγγραφῆς ὑπὸ τὴν χρονολογίαν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἀνεκαλύφθη, προστιθεμένου εἰς τὸ ἁρμόδιον ἔξοδον τοῦ κατὰ λάθος σημειωθέντος ὀλιγώτερον ποσοῦ, ἢ ἀκυρουμένου τοῦ πλέον τοῦ δέοντος σημειωθέντος.

Ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δὲν εἶναι συγχωρημένον πρὸς διόρθωσιν λάθους νὰ γράφηται ἄλλο ποσὸν ἀντὶ τοῦ κατ' ἀρχὰς σημειωθέντος, οὔτε πρὸς διόρθωσιν προηγουμένου λάθους νὰ μεταβάλληται ἐπὶ πλέον, ἢ ἔλαττον τὸ πραγματικὸν ποσὸν ἄλλης διὰ τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν μεταγενεστέρας ἐγγραφῆς.

Ἄρθρ. 79. Τὰ ὑπὸ τῶν δευτερευόντων διατακτῶν ἐκδεδομένα ἐντάλματα εἶναι δεκτὰ εἰς πληρωμὴν μέχρι τῆς 30 Ἀπριλίου, τὰ δὲ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῶν ὑπουργῶν μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου, ἥτις εἶναι τὸ ἔσχατον ὅριον τῆς διαρκείας τῆς χρήσεως τοῦ προηγουμένου ἔτους. Μετὰ τὰς ῥηθείσας προθεσμίας τὰ ἀνεξόφλητα ἐντάλματα δὲν ἰσχύουν πλέον, καὶ τὸ ποσὸν αὐτῶν ἀκυροῦται κατὰ τὰς ῥηθείσας ἐποχὰς εἰς τὰ βιβλία τῶν δευτερευόντων διατακτῶν, καὶ τῶν εἰδικῶν ἐπὶ τῶν ἐξόδων λογιστηρίων.

Ἄρθρ. 80. Πρὶν ἀποπερατώσωσι τὰς λογιστικὰς ἐγγραφὰς τῆς χρήσεως οἱ προϊστάμενοι τῶν Τμημάτων τῶν διαφόρων Ὑπουργείων ἐρευνοῦν καὶ ἐκκαθαρίζουν τὰ παρὰ τῶν πιστωτῶν τῆς ὑπὸ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτῶν ὑπηρεσίας ἀποκτημένα κατὰ τὴν λήγουσαν χρῆσιν δικαιώματα εἰς βάρος τοῦ Δημοσίου.

Τοῦτο δὲ πράττουσιν ἐξ ἐπαγγέλματος χωρὶς νὰ προσμείνωσι νὰ τοὺς γείνῃ ἡ ἐκ μέρους τῶν ἐχόντων συμφέρον αἴτησις.

Ἐὰν δὲν ἦναι τρόπος νὰ ἐκκαθαρισθῶσι τὰ δικαιώματα ταῦτα ὁριστικῶς, βεβαιοῦνται καθ' ὑπολογισμὸν ὡς ἔγγιστα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 81. Τὰ λογιστικὰ βιβλία τῶν δευτερευόντων διατακτῶν κρατοῦνται χωριστὰ δι' ἕκαστον Ὑπουργεῖον, ἐξακολουθούμενα διὰ πᾶσαν χρῆσιν μέχρι τῆς 30 Ἀπριλίου τοῦ δευτέρου ἔτους αὐτῆς.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐξάγονται ἐκ τῶν βιβλίων τούτων τελειωτικαὶ καταστάσεις, καὶ διευθύνονται εἰς τὰ ἁρμόδια ὑπουργεῖα συνωδευμέναι μὲ ἐξηγητικὰ φύλλα, περιέχοντα ἐφ' ἑνὸς ἑκάστου ἄρθρου τῶν ἐξόδων τὰς ἀναγκαίας λεπτομερείας.

Μετὰ τὴν ἐξέλεγξιν τῆς ἀνωτέρω τελειωτικῆς καταστάσεως ἕκαστος Ὑπουργὸς εἰδοποιεῖ τοὺς ἐπιτρόπους αὐτοῦ διατάκτας, ἐὰν ἔχωσι νὰ προσθέσωσιν ἢ νὰ τροποποιήσωσί τι ἐπὶ τῶν βιβλίων των, καὶ διατάττει συγχρόνως τὴν ὁριστικὴν κλεῖσιν αὐτῶν.

Ἄρθρ. 82. Μετὰ τὴν 31 Ὀκτωβρίου οἱ προϊστάμενοι τῶν τμημάτων τῶν διαφόρων ὑπουργείων συντάσσουν ἕκαστος διὰ τὴν εἰδικῶς ἐπιτετραμμένην αὐτῷ ὑπηρεσίαν, ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν πιστωτῶν, τῶν ὁποίων τὰ δικαιώματα ἀνάγονται εἰς τὴν προλαβοῦσαν χρῆσιν, καὶ ἢ δὲν ἔφθασαν νὰ ἐκκαθαρισθῶσι πρὸ τῆς κλείσεως αὐτῆς, ἢ ἐξεκαθαρίσθησαν μέν, ἀλλὰ δὲν ἐξεδόθη ἔνταλμα, ἢ ἐξεδόθη μέν, ἀλλ' ἔμεινεν ἀπλήρωτον διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν κλεῖσιν τῆς χρήσεως.

Ἄρθρ. 83. Ἅμα καταστρωθῇ ὁ ὁριστικὸς λογαριασμὸς τῆς χρήσεως, τὸ παρ' ἑκάστῳ ὑπουργείῳ εἰδικὸν ἐπὶ τῶν λογιστήριον ἐξόδων συντάσσει γενικὸν ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν πιστωτῶν, ὅσοι δὲν ἐπληρώθησαν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως.

Ὅμοιοι συμπληρωτικοὶ κατάλογοι συντάσσονται καὶ διὰ τὰ μετὰ τὴν κλεῖσιν τῆς χρήσεως ἀναγνωριζόμενα πληρωτέα ἔξοδα δυνάμει συμπληρωτικῶν, ἢ ἐκτάκτων πιστώσεων.

Οἱ κατάλογοι οὗτοι παραπέμπονται διπλοῖ εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον καὶ χρησιμεύουν εἰς βεβαίωσιν τοῦ ὅτι αἱ πιστώσεις, τὰς ὁποίας διαθέτουν οἱ ὑπουργοὶ ἐπὶ τῶν κλεισμένων χρήσεων ἀναφέρονται πρὸς ὃν εἰς ἐκεῖνα καὶ μόνα τὰ ἔξοδα, εἰς τὰ ὁποῖα εἰδικῶς καὶ ἀποκλειστικῶς ἦσαν προσδιωρισμέναι.

Ἄρθρ. 84. Οἱ ὀνομαστικοὶ κατάλογοι, πιστοποιημένοι καὶ ὑπογεγραμμένοι ἀπὸ τοὺς ἁρμοδίους ὑπαλλήλους, φυλάττονται παρὰ τοῖς εἰδικοῖς ἐπὶ τῶν ἐξόδων λογιστηρίοις καὶ χρησιμεύουν μὲν εἰς δικαιολόγησιν τοῦ ἐν τῷ ὁριστικῷ λογαριασμῷ τῆς χρήσεως σημειουμένου ποσοῦ τῶν πληρωτέων ἐξόδων, εἶναι δὲ ἡ βάσις ἐφ' ἧς στηρίζεται ὁ εἰδικὸς λογαριασμὸς τῶν ἐξόδων, τὰ ὁποῖα γίνονται ἐπὶ τῶν κλεισμένων χρήσεων.

Περὶ ἀποδόσεως λογαριασμοῦ.

Ἄρθρ. 85. Ἀφοῦ ἐγγραφῶσιν εἰς τὰ βιβλία ὅλαι αἱ μέχρι τῆς 31 Ὀκτωβρίου ἑκάστου ἔτους τετελεσμέναι λογιστικαὶ πράξεις, τὰ ἐπὶ τῶν ἐξόδων τῶν ὑπουργείων λογιστήρια ἐνασχολοῦνται εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ ἀπολογισμοῦ τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν κλεισμένης χρήσεως τοῦ προλαβόντος ἔτους, συνεννοούμενα μετὰ τοῦ γενικοῦ λογιστηρίου πρὸς συμφωνίαν τῶν ἀμοιβαίων ἐγγραφῶν αὐτῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄρθρ. 86. Κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου ἐγγράφεται εἰς τὸ καθημερινὸν καὶ καθολικὸν ἑκάστου ὑπουργείου ὁ ἀπολογισμὸς τῆς κλεισθείσης χρήσεως, ὅπως μέλλῃ νὰ κοινοποιηθῇ εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον καὶ νὰ ὑποβληθῇ εἰς τὰς Βουλάς, ὅλοι δὲ οἱ ἐν τῷ καθολικῷ λογαριασμοὶ τῆς χρήσεως ταύτης καὶ ὅλα τὰ κατὰ τὴν χρῆσιν κρατούμενα βιβλία αὐτῶν κλείονται.

Διὰ τὰ ἐκκαθαρισθέντα μέν, μὴ πληρωθέντα δὲ πρὸ τῆς κλείσεως τῆς χρήσεως ἔξοδα ἀνοίγονται νέοι λογαριασμοί.

Ἄρθρ. 87. Κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἐποχὴν τὰ ἐπὶ τῶν ἐξόδων τῶν ὑπουργείων λογιστήρια στέλλουσιν εἰς τὸ γενικὸν λογιστήριον τοὺς ὀνομαστικοὺς καταλόγους τῶν πληρωτέων ἐξόδων τῆς κλεισθείσης χρήσεως, περὶ ὧν εἴρηται ἐν τῷ ἄρθρῳ 83.

Ἄρθρ. 88. Ἀφοῦ ἐγγραφῶσιν εἰς τὰ βιβλία ἑκάστου ὑπουργείου ὅλαι αἱ μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου ἑκάστου ἔτους τετελεσμέναι λογιστικαὶ πράξεις, κλείεται τὸ καθημερινὸν καὶ τὸ καθολικὸν τοῦ λήξαντος ἔτους, καὶ ὅλοι οἱ ἐν τῷ καθολικῷ ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ μεταφέρονται εἰς νέα βιβλία δι' ἰσολογισμῶν ἐξαγωγῆς καὶ εἰσαγωγῆς κατὰ τὴν διπλογραφικὴν μέθοδον. Οἱ εἰς τὴν τρέχουσαν χρῆσιν ἀνοιγόμενοι λογαριασμοὶ καὶ ἐξισασμένοι ἐὰν ὦσι τυχὸν κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου, μεταφέρονται εἰς τὰ νέα βιβλία.

Εἰς τοὺς ἰσολογισμοὺς τούτους δὲν ἐξισοῦνται οἱ λογαριασμοὶ διὰ τῆς εἰς πίστωσιν ἢ εἰς χρέωσιν αὐτῶν διαφορᾶς, ἀλλὰ μεταφέρεται ὁλόκληρον τὸ ἄθροισμα τῶν εἰς πίστωσιν καὶ χρέωσιν ἑκάστου λογαριασμοῦ ποσῶν.

Ἄρθρ. 89. Ἐντὸς τῶν πρώτων δύο μηνῶν τοῦ ἔτους τὸ ἐπὶ τῶν ἐξόδων ἑκάστου ὑπουργείου λογιστήριον διευθύνει εἰς τὸ γεν. λογιστήριον τὸν διὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐτήσιον λογαριασμὸν αὐτοῦ, καὶ ὅλους τοὺς πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ διασάφησιν αὐτοῦ διατεταγμένους ἀναλυτικοὺς καὶ συγκριτικοὺς πίνακας καὶ καταστάσεις κατὰ τὸ ἄρθρ. 89 τοῦ περὶ λογιστικοῦ νόμου.

Ὁ ἐνιαύσιος λογαριασμὸς ἑκάστου ὑπουργείου διαιρεῖται εἰς δύο κύρια μέρη, τῶν ὁποίων τὸ μὲν πρῶτον εἶναι ὁ ἀπολογισμὸς τῆς κλεισθείσης χρήσεως, τὸ δὲ δεύτερον ἡ προσωρινὴ κατάστασις τῆς τρεχούσης (ὑποδ. 25 καὶ 26).

Ἡ δημοσίευσις καὶ ἐκτέλεσις τοῦ παρόντος διατάγματος ἀνατίθεται εἰς τοὺς Ἡμετέρους ὑπουργοὺς καθ' ὅσον εἰς ἕκαστον ἀνήκει.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Ὀκτωβρίου 1852.

Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως
Ἡ Βασίλισσα
ΑΜΑΛΙΑ

Α. Γ. Κριεζης, Δ. Χρηστιδης, Σ. Βλαχος, Σ. Μιλιος,
Α. Παϊκος, Ρηγας Παλαμηδης.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΜΗΜΑ Γ'.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΗΣ ΕΚΠΤΩΣΕΩΣ ΝΑΥΛΟΥ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΠΟΣΤΕΛΛΟΜΕΝΟΥΣ ΔΙ' ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΥΠΑΛΛΗΛΟΥΣ

ΝΟΜΟΣ ΩΟΗ'.

Περὶ κυρώσεως τῆς μετὰ τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοϊκῆς ἑταιρίας συμβάσεως κλπ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ψηφισάμενοι ὁμοφώνως μετὰ τῆς Βουλῆς, ἀπεφασίσαμεν καὶ διατάσσομεν . . . . . .

. . . . . .

Σύμβασις.

Μεταξὺ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας. Μεταξὺ τῶν ὑπουργῶν ἐπὶ τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν, ἀφ' ἑνός, καὶ τοῦ κυρίου Ἠλία Κεχαγιᾶ, Διευθυντοῦ τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας, ἀφ' ἑτέρου

Συνεφωνήθησαν τὰ ἑπόμενα.

Ἄρθρ. 1. Ἡ Ἑταιρία τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ διατηρῇ διὰ τῶν ἰδιοκτήτων αὐτῆς ἀτμοπλοίων τῶν νήσων καὶ τῶν παραλίων μερῶν τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὰ κατωτέρω ὁριζόμενα, ἐπὶ μίαν δωδεκαετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου 1881 καὶ λήγουσαν τῇ 31 Δεκεμβρίου τοῦ 1892 ἔτους. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Ἄρθρ. 15. Ἡ Ἑλληνικὴ ἀτμοπλοΐα ἀναδέχεται νὰ μεταφέρῃ δωρεὰν καθ' ὅλα τὰ μέρη, ὅπου προσορμίζονται τὰ ἀτμόπλοιά της α') τὴν ἐπίσημον καὶ τὴν ἰδιωτικὴν ἀλληλογραφίαν· β') τὰ χρήματα τοῦ δημοσίου, τὸ χαρτόσημον καὶ γραμματόσημον, καὶ γ') τοὺς ταχυδρομικοὺς ὑπαλλήλους τοὺς δι' ὑπηρεσίαν στελλομένους. Ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸ Δημόσιον θέλει ἀποστέλλῃ διὰ τῶν ἀτμοπλοίων τῆς ἑταιρίας, αὕτη δ' ἀναδέχεται νὰ μεταφέρῃ, ἐπὶ τῇ ἐγγράφῳ αἰτήσει τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, **τοὺς δι' ὑπηρεσίαν στελλομένους ἢ μετατιθεμένους στρατιωτικούς, ναυτικοὺς καὶ πολιτικοὺς ὑπαλλήλους,** τὰ στρατιωτικὰ καὶ ναυτικὰ ἀποσπάσματα, καθὼς καὶ τοὺς καταδίκους καὶ ὑποδίκους, ὡς καὶ τὰ ἀποστελλόμενα εἴδη ἢ ὑλικὸν τοῦ Δημοσίου, μὲ ἔκπτωσιν 50 % ἐπὶ τοῦ κανονισμένου ναύλου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὡς ἀντάλλαγμα τῆς ὑπηρεσίας ταύτης παραχωρεῖται τῇ Ἑταιρίᾳ ἀτέλεια διὰ τὰ δυνάμει εἰδικῶν νόμων ἐπιβαλλόμενα τέλη ὑπὲρ τῶν προκυμαιῶν καὶ φάρων.

. . . . . .

Ἐγένετο καὶ ὑπεγράφη ἐν Ἀθήναις, εἰς διπλοῦν τὴν εἰκοστὴν τετάρτην Νοεμβρίου 1880.

Οἱ Ὑπουργοὶ

τῶν Ἐσωτερικῶν	*τῶν Οἰκονομικῶν*
Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ	Σ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ Διευθυντὴς τῆς Ἑταιρίας τῆς Ἑλληνικῆς ἀτμοπλοΐας
Η. ΚΕΧΑΓΙΑΣ

Ὁ παρὼν νόμος ψηφισθεὶς κτλ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Δεκεμβρίου 1880

ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Οἱ Ὑπουργοὶ

τῶν Ἐσωτερικῶν	*τῶν Οἰκονομικῶν*
Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ	Σ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐθεωρήθη καὶ ἐτέθη ἡ μεγάλη σφραγὶς
τοῦ Κράτους.

Ἐν Ἀθήναις αὐθημερόν.

Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς
Σ. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΩ Β΄ ΤΟΜΩ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΛΟΓΙΟΥ

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Περὶ τῆς χρησιμότητος τῆς σχολικῆς Νομοθεσίας εἰς τοὺς δημοδιδασκάλους ..... ε΄

» Συστατικὴ τοῦ παρόντος τόμου ..... ς΄

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ ..... ζ΄

ΠΙΝΑΞ . Τῶν διατελεσάντων ἀπὸ τοῦ 1829 μέχρι τοῦ 1887 Ὑπουργῶν τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κτλ. Ὑπουργείου ..... θ΄—ιϐ΄

» Τῶν Γενικῶν Ἐπιθεωρητῶν τῶν δημοτικῶν σχολείων .... ιγ΄.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ..... 1— 14

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΝΟΜΟΙ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ Περὶ ἰδιωτικῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων .. 17— 18

ΝΟΜΟΣ ΨΜς΄. Περὶ συντάξεως ὑπαλλήλων τινῶν ὑπαγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως .... 19— 20

» ϠΝΕ΄. Περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἐκχωρήσεως ἐπὶ τοῦ μισθοῦ τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων κ.λ.π. 20

» ΑΡΛΑ΄. Περὶ πληρωμῆς τῶν μισθῶν, ἐπιμισθίων κλπ. εἰς νέας δραχμὰς 21

» ΑΡΜΑ΄ Περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς κατασχέσεως κλπ. τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων κλπ. 22

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΝΟΜΟΣ ΑΡΜΒ'. Περὶ ἀπαγορεύσεως τῆς ἐκχωρήσεως καὶ κατασχέσεως τῶν παρὰ τοῦ δημοσίου ὀφειλομένων εἰς ἐργολάβους κλπ. 23
» ΑΡΠΔ'. Περὶ αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν δημοδιδασκάλων 23— 24
» ΑΡΠΕ'. Περὶ ὑποδιδασκάλων ..... 25— 26
» ΑΣΞΓ'. Περὶ καταργήσεως τῶν διδάκτρων ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις κτλ. ..... 26— 27
» ΑΣΝΔ'. Περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ ΑΝΔ'. νόμου περὶ καταχωρίσεως διαταγμάτων ἐν τῇ Ἐφημερίδι τῆς Κυβερνήσεως ..... 27— 28
» ΑΣΞΑ'. Περὶ συντάξεως τῶν καθηγητῶν τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ἀνεγνωρισμένων ἑλληνικῶν γυμνασίων. 28— 30
» ΑΣΗ'. Περὶ πληρωμῆς τῶν συντάξεων εἰς νέας δραχμάς. 30— 31

ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΒΑΣΙΛΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

ΔΙΑΤΑΓΜΑ Περὶ αἰτήσεων ἀδείας ἀπουσίας 35
» Περὶ διαθέσεως τῶν ἀγοραζομένων ἢ δωρουμένων βιβλίων ..... 35— 36
» Περὶ πλουτισμοῦ τῶν κατ' ἐπαρχίας βιβλιοθηκῶν. 36— 37
» Περὶ κανονισμοῦ τῶν ὑποτροφιῶν ..... 38— 42
» Περὶ συνδρομῆς τοῦ Ὑπουργείου πρὸς ἔκδοσιν ἢ ἀγορὰν βιβλίων ..... 42— 43
» Περὶ κληροδοτημάτων καὶ ὑποτροφιῶν ..... 43— 44
» Περὶ συστάσεως τουρκικῶν καὶ ἰσραηλιτικῶν σχολείων ἐν ταῖς προσαρτηθείσαις ἐπαρχίαις ..... 44— 47
» Περὶ τῆς ἀπὸ τῶν ἐν Ἄρτῃ διατηρουμένων μονῶν ἐτησίας χορηγίας ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως. 48
» Περὶ τοῦ ἐμβλήματος τῆς σφραγῖδος τῶν Μανταρείων σχολείων ..... 48— 49
» Περὶ ἀποστολῆς ὑποτρόφων τῆς παιδαγωγικῆς κλπ. εἰς τὴν Ἑσπερίαν ..... 49— 51
» Περὶ τοῦ τύπου τῶν διπλωμάτων τῶν δημοδιδασκαλισσῶν ..... 51— 52
» Περὶ τῆς διαχειρίσεως τοῦ κληροδοτήματος Ν. Κρήτσχη ..... 52— 54

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΙΑΤΑΓΜΑ Περὶ τροποποιήσεως τοῦ 14 ἄρθρου τοῦ περὶ διδακτικῶν βιβλίων Β. διατάγματος τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1882 ..... 54— 55
» Περὶ ἀποστολῆς ὑποτρόφων εἰς τὴν Ἑσπερίαν πρὸς σπουδὴν τῆς παιδαγωγικῆς ..... 55— 56
» Περὶ ἐκτελέσεως τοῦ ΑΡΠΔ' Νόμου περὶ αὐξήσεως τῶν μισθῶν τῶν δημοδιδασκάλων ..... 56— 60
» Περὶ τῶν ἐξετάσεων τοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ Διδασκαλείου 60
» Περὶ τῆς προθεσμίας τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐπὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ἐπιτροπῶν ..... 60— 61
» Περὶ προσωρινῆς σχολῆς γυμναστῶν ..... 61— 63
» Περὶ διδακτικῶν τινῶν βιβλίων, μὴ ὑποκειμένων εἰς διαγωνισμὸν ..... 63— 64
» Περὶ ἀντικαταστάσεως ἄρθρου τοῦ περὶ διδακτικῶν βιβλίων Β. διατάγματος τῆς 4 Σεπτεμβρίου 1882 64
» Περὶ τροποποιήσεως τοῦ κανονισμοῦ τῆς διαχειρίσεως τοῦ κληροδοτήματος Ν. Κρήτσκη 65
» Περὶ ὑπογραφῆς τῶν Πτυχίων τῶν δημοδιδασκάλων καὶ δημοδιδασκαλισσῶν ὑπὸ τοῦ Γενικοῦ Γραμματέως τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐκκλ. κτλ. Ὑπουργείου ..... 65— 66
» Περὶ ἐκτελέσεως τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ἔκδοσιν τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως νόμων ..... 66— 72
» Κανονισμὸς τοῦ κεντρικοῦ δημοσίου γυμναστηρίου .. 72— 77
» Περὶ ἐξετάσεων ἐπὶ προβιβασμῷ δημοδιδασκάλων καὶ δημοδιδασκαλισσῶν ..... 77— 82
» Περὶ προσόντων τῶν διδασκαλισσῶν τῶν ἐργοχείρων 82— 84
» Περὶ προσόντων τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων τῶν διδασκαλείων καὶ τῆς Ῥιζαρείου Σχολῆς ..... 84— 85
» Περὶ ἀνακλήσεως τοῦ ἀπὸ 4 Νοεμβρίου 1885 Β. διατάγματος περὶ μονιμότητος καθηγητῶν κτλ..... 85— 86
» Περὶ τροποποιήσεως τοῦ ἄρθρ. 7 τοῦ περὶ τῶν ἐξετάσεων ἐν τῷ Διδασκαλείῳ Βασ. διατάγματος τῆς 21 Αὐγούστου 1878 87
» Περὶ κανονισμοῦ τοῦ Βελλιείου κληροδοτήματος ... 87— 90
» Περὶ κατανομῆς τῶν μαθημάτων καὶ τῶν ὡρῶν τῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς Διδασκαλείοις ..... 90— 93
» Περὶ σχολικῶν ἑορτῶν ..... 93— 94

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ Δ'.

ΥΠΟΥΡΓΙΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ ἐξωτερικῶν παρθεναγωγείων.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ Περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ζαπείου Παρθεναγωγείου ὡς ἰσοβαθμίου τῷ ἐν Ἀθήναις Ἀρσακείῳ Διδασκαλείῳ. ..... 97— 98
» Περὶ ἀναγνωρίσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Παρθεναγωγείου τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἑταιρίας Σμύρνης ὡς ἰσοβαθμίου τῷ ἐν Ἀθήναις Ἀρσακείῳ Διδασκαλείῳ. 99—101

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ τύπου πτυχίων.

» Περὶ τῶν Πτυχίων τῶν ἐκ τῶν Διδασκαλείων ἀπολυομένων δημοδιδασκάλων ..... 101—102
» Περὶ τοῦ τύπου τῶν Πτυχίων τῶν δημοδιδασκαλισσῶν. 103—104

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Προκηρύξεις διαγωνισμοῦ βιβλίων.

Προκήρυξις 23 Νοεμβρίου 1882.

» Περὶ τελέσεως διαγωνισμοῦ πρὸς σύνταξιν διδακτικῶν βιβλίων τῆς μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως ..... 104—114

Προκήρυξις 31 Ὀκτωβρίου 1886.

» Περὶ τελέσεως διαγωνισμοῦ πρὸς συγγραφὴν διδακτικῶν βιβλίων ..... 115—120

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ Ε'.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΔΗΜΟΤ. ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΕΙΣ ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙΣ ΣΧΟΛΕΙΟΙΣ 123—176
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ . . 177—178

ΜΕΡΟΣ ΣΤ'.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ ΔΙΑΤΑΓΑΙ

ΤΜΗΜΑ Α'.

Περὶ τῶν προσόντων τῶν χειροτονουμένων ἱερέων.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Περὶ τῶν διδομένων ἀπολυτηρίων ὑπὸ ἑλληνικῶν ἢ δημοτικῶν σχολείων πρὸς ὑποψηφίους ἱερωσύνης. 181—183
» Περὶ ὑποβολῆς προσήκοντος ἀπολυτηρίου τῶν μελλόντων ἱερᾶσθαι . . . . . 183—184
» Περὶ ἐξετάσεως ὑποψηφίων ἱερέων . . . . . 184—185

ΤΜΗΜΑ Β'.

Περὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν δημοδιδασκάλων.

» Ὁδηγίαι περὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν δημοδιδασκάλων καὶ δημοδιδασκαλισσῶν . . . . . 185—187
» Περὶ τῆς αὐξήσεως τοῦ μισθοῦ τῶν δημοδιδασκάλων. 187—188
» Περὶ ἀναγραφῆς ἀναλόγων πιστώσεων ἐν τοῖς δημοτικοῖς προϋπολογισμοῖς πρὸς πληρωμὴν τῶν μισθῶν τῶν δημοδ. κατὰ τὸν ΑΡΠΔ' Νόμον 188
» Περὶ ὑποβολῆς βιογραφικῶν πινάκων καὶ πτυχίων παρὰ τῶν δημοδιδασκάλων 189

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Περὶ τῶν καθηκόντων τῶν δημοδιδασκάλων.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν δημοδιδασκάλων τῶν τυγχανόντων ἱερέων, συνάμα δὲ καὶ ἐφημερίων ἀπὸ τοῦ νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὰ πολιτικά ..... 190—191
» Περὶ τύπου ἐγγράφων ..... 191—192
» Περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν ῥαβδισμῶν καὶ ἄλλων αἰκισμῶν τῶν παίδων ὑπὸ τῶν δημοδιδασκάλων 192
» Ἐπαναληπτικὴ περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν ῥαβδισμῶν καὶ ἄλλων αἰκισμῶν τῶν παίδων 193
» Περὶ σχολικῶν ποινῶν ..... 193—196
» Περὶ τῶν ἐγκριθέντων διὰ τὰ δημοτικὰ σχολεῖα διδακτικῶν βιβλίων ..... 197—198
» Περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν ἐν ὑπηρεσίᾳ δημοδιδασκάλων τοῦ νὰ διδάσκωσιν εἰς ἰδιωτικὰ σχολεῖα 198
» Περὶ ἐκτάκτου μεθαρμογῆς προγράμματος 199
» Περὶ τῆς καταστάσεως τῆς σχολικῆς διοικήσεως καὶ ἀνακτήσεως τῆς κατὰ Νόμον ἐξουσίας τῶν Νομαρχιακῶν καὶ Ἐπαρχιακῶν δημοδιδασκάλων .... 200—203
» Περὶ τῆς ἐν τῷ αὐτῷ σχολείῳ διδασκαλίας θηλέων καὶ ἀρρένων ὑπὸ δημοδιδασκαλίσσης προσωρινῶς. 204

ΤΜΗΜΑ Δ'.

Στατιστικά.

» Περὶ καταρτισμοῦ τῶν στατιστικῶν πινάκων τῶν δημοτικῶν σχολείων διὰ τῶν γραμματοδιδασκάλων, ἐλλείψει δημοδιδασκάλων ..... 204—205
» Περὶ τῆς ὑπὸ τῶν διοικητικῶν ἀρχῶν ἀποστολῆς εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κ.τ.λ. ἀποσπασμάτων ἐκ τῶν προϋπολογισμῶν τῶν δήμων τοῦ Κράτους ὡς πρὸς τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν. 205—206
» Περὶ ἀποστολῆς πινάκων ἐνιαυσίου δαπάνης τῶν δήμων ὑπὲρ τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως ..... 206—207
» Περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν δημοδιδασκάλων τοῦ ν' ἀποστέλλωσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐλέγχους 208

ΤΜΗΜΑ Ε'.

Περὶ δημοτικῶν σχολείων καὶ τῆς Βελτιώσεως αὐτῶν.

» Περὶ τοῦ τρόπου τῆς βεβαιώσεως τοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 19 τοῦ ΧΘ'. νόμου περὶ διδασκαλείου προσθέτου δημοτικοῦ φόρου ..... 208—210

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Περὶ βελτιώσεως τῶν δημοτικῶν σχολείων . . . . 210—212
» Περὶ μὴ διακοπῆς τῶν μαθημάτων ἕνεκα τῆς νόσου εὐλογίας ἄνευ ἀδείας τοῦ Ὑπουργείου 212

ΤΜΗΜΑ ΣΤ'.

Γυμναστικὴ καὶ στρατιωτικαὶ ἀσκήσεις.

» Περὶ διδασκαλίας τῆς σωματικῆς ἐν τοῖς δημοτ. σχολείοις . . . . . 213—214
» Περὶ στρατιωτικῶν ἀσκήσεων ἐν τοῖς Διδασκαλείοις. 214—215

ΤΜΗΜΑ Ζ'.

Περὶ τῶν βοηθημάτων τῶν δημοτικῶν σχολείων.

» α' Περὶ τῶν χορηγουμένων εἰς τοὺς δήμους βοηθημάτων . . . . . 216—217
» β' Περὶ πληρωμῆς τῶν εἰς τοὺς δήμους χορηγουμένων βοηθημάτων ὑπὲρ τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως. 217
» γ' Περὶ πληρωμῆς τῶν εἰς τοὺς δήμους χορηγουμένων βοηθημάτων ὑπὲρ τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως . 218—219

ΤΜΗΜΑ Η'.

Περὶ ἀπαγορεύσεως κλεψιτύπων βιβλίων.

» Περὶ εὐθύνης τῶν δημοδιδασκάλων διὰ τὰ κλεψίτυπα βιβλία ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις . . . . . 219—220

ΤΜΗΜΑ Θ'.

Περὶ δημοτικῶν προκαταβολῶν.

» Περὶ τῶν ἐκ μισθῶν δημοδιδασκάλων ὀφειλομένων ἀπὸ τοὺς Δήμους προκαταβολῶν . . . . . 220—221
» Περὶ εἰσπράξεως Δημοτικῶν προκαταβολῶν . . . . . 221—222
» Ἐπαναληπτικὴ περὶ τῶν ὀφειλομένων ἀπὸ τοὺς δήμους προκαταβολῶν ἐκ μισθῶν δημοδιδασκάλων . . 222—224
» Ἐπαναληπτικὴ περὶ τῶν ὑπὸ τῶν Δήμων ὀφειλομένων εἰς τὸ Δημόσιον προκαταβολῶν ἐκ δημοδιδασκαλικῶν μισθῶν. . . . . 224—225

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Περὶ ἐξετάσεων ἐπὶ προαγωγῇ ἐν τοῖς διδασκαλείοις.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Περὶ ἐπαναληπτικῆς μαθητείας δημοδιδασκάλου ἐν τῇ Γ' τάξει τοῦ Διδασκαλείου καὶ ἐξετάσεων αὐτοῦ. 226

ΤΜΗΜΑ ΙΑ'.

Περὶ πληρωμῆς τῶν μισθῶν καὶ ἐπιμισθίων εἰς νέας δραχμάς.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ νόμου ΑΡΛΑ' διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν μισθῶν, ἐπιμισθίων κτλ. εἰς νέας δραχμ. 227—228
» Ὁδηγίαι συμπληρωτικαὶ περὶ ἐκτελέσεως τοῦ νόμου ΑΡΛΑ' ..... 228—229
» Περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ΑΡΛΑ' νόμου εἰς τοὺς μισθοὺς καὶ τὰ ἐπιμίσθια τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ Ἐκπαιδευτικοῦ κλάδου ..... 229—231

ΤΜΗΜΑ ΙΒ'.

Περὶ τῶν ἐπισυναπτέων σχετικῶν ἐπὶ αἰτήσεων πληρωμῶν καὶ τοῦ μισθοῦ τῶν ἀπολυομένων ὑπαλλήλων.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Περὶ τοῦ ἐν ταῖς περὶ πληρωμῶν αἰτήσεσιν ἐπισυναπτέου ἀντιγράφου τῆς σχετικῆς ἐγκρίσεως τῆς δαπάνης 231
» Περὶ τοῦ μισθοῦ τῶν ἀπολυθέντων καθηγητῶν, διδασκάλων κτλ. 232

ΤΜΗΜΑ ΙΓ'.

Περὶ συντάξεων.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Περὶ τοῦ μηνιαίου μισθοῦ, ὃν πᾶς νυμφευόμενος ὑπάλληλος ὀφείλει νὰ καταθέσῃ 233
» Περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀποδόσεως εἰς τὸ δημόσιον τῶν κρατήσεων ἐπὶ τῶν μισθῶν τῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων ..... 233—234
» Ἑρμηνευτικὴ τοῦ νόμου ΑΣΗ' περὶ πληρωμῆς τῶν συντάξεων εἰς νέας δραχμάς ..... 234—236

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

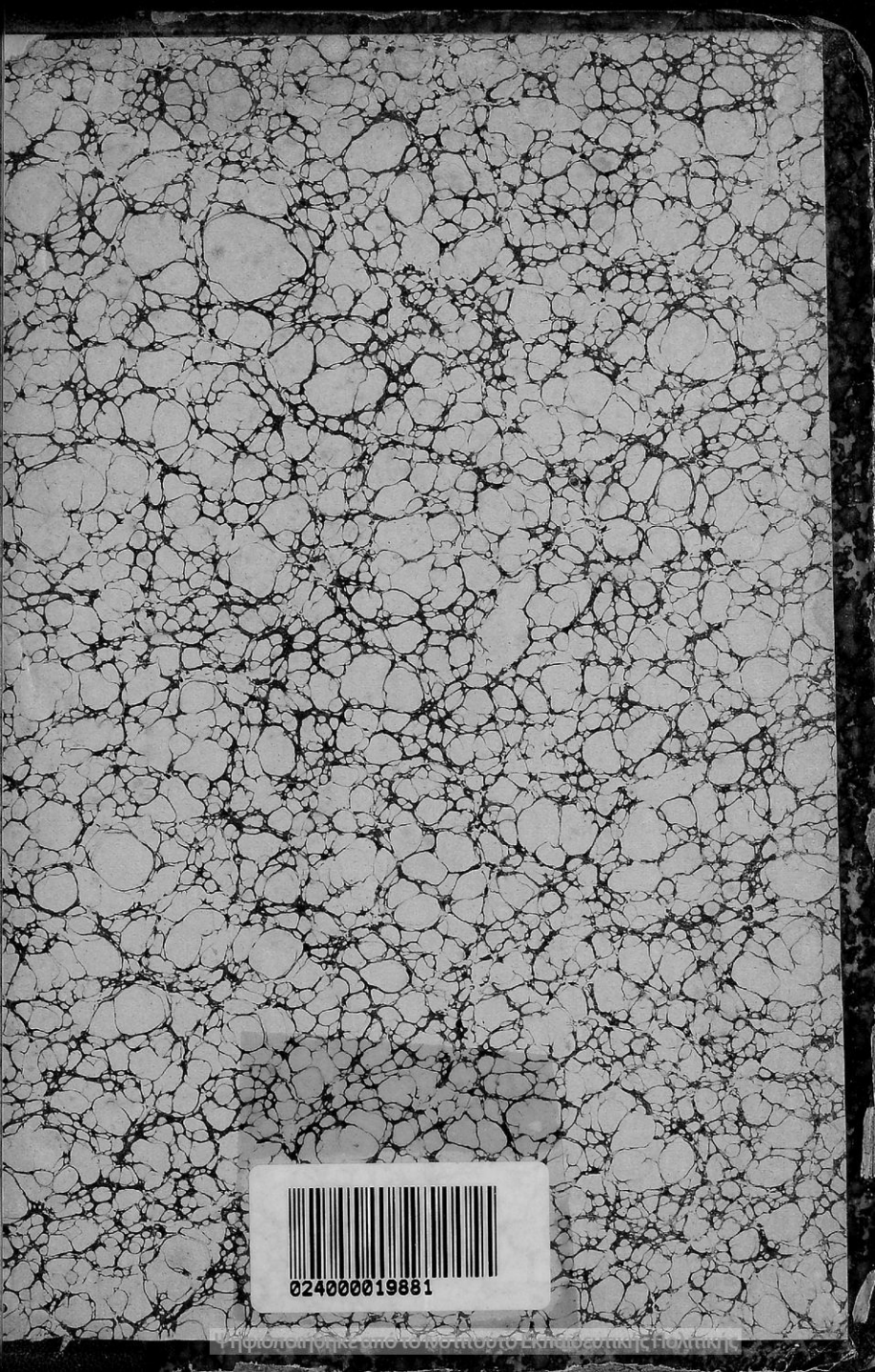
024000019881

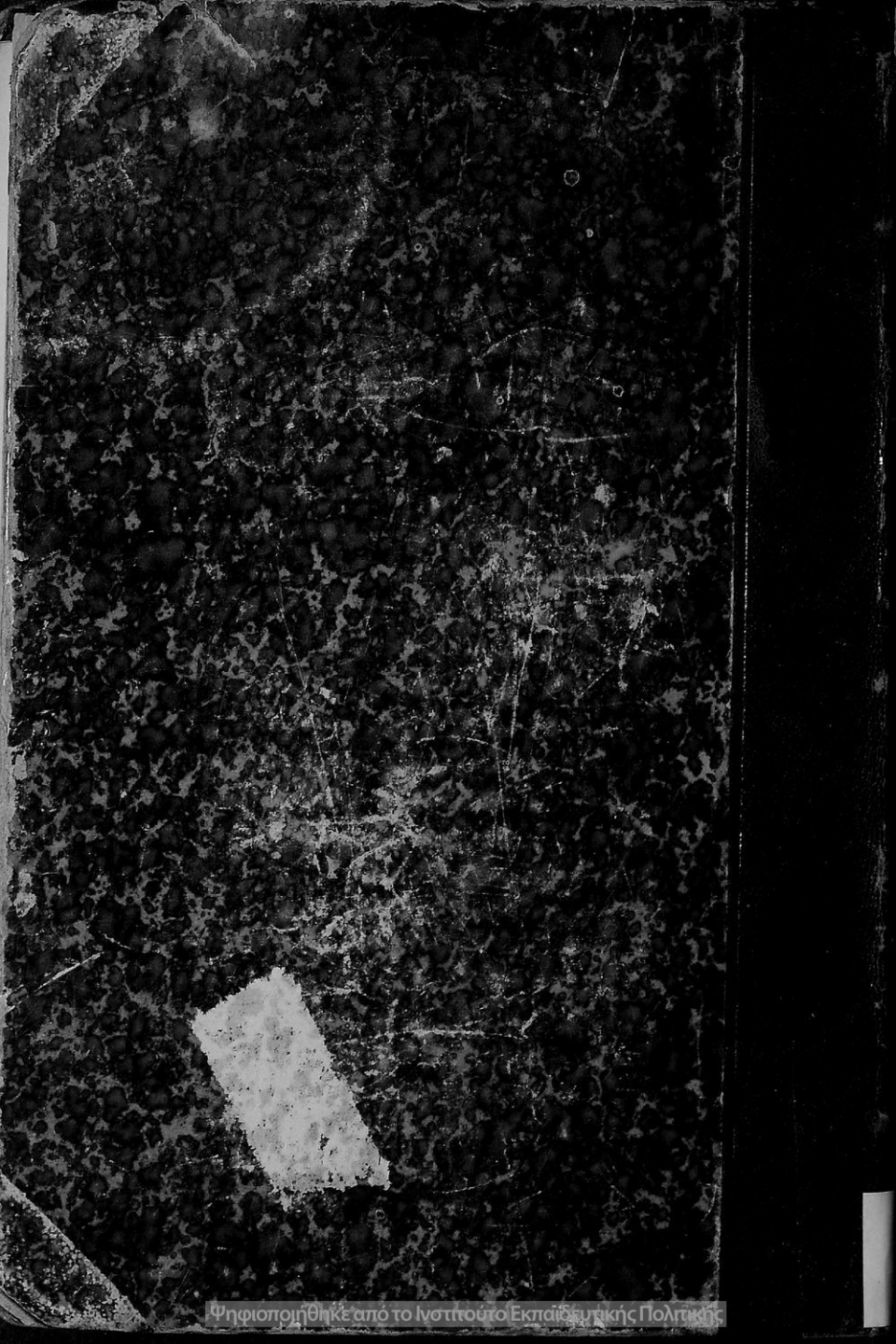
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής